

thology Photography Fiction Fishing
Christianity Art Cooking Essays
Buddhism Freemasonry Medicine Biology
Music Ancient Egypt Evolution

Carpentry Physics Dance Geology
Metaphysics Fitness Shakespeare
Marketing Confidence
Immortality Biographies Poetry

Forgotten Books

— www.forgottenbooks.com —

Chemistry History Law Accounting
Philosophy Anthropology Alchemy Drama
Quantum Mechanics Atheism Sexuality
Personal Health Ancient History Criminal

Copyright © 2016 FB &c Ltd.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, distributed, or transmitted in any form or by any means, including photocopying, recording, or other electronic or mechanical methods, without the prior written permission of the publisher, except in the case of brief quotations embodied in critical reviews and certain other noncommercial uses permitted by copyright law.

Metaphysics Investment Archaeology

P. T E R E N T I I

CARTHAGINIENSIS AFRI

C O M Œ D I Æ S E X

EX RECENSIONE

FRID. LINDENBROGII

CUM EJUDEM

ISTORUM LECTIONIBUS ET OBSERVATIONIBUS

ATQUE

ÆLII DONATI, EUGRAPHII ET CALPURNII

COMMENTARIIS INTEGRIS.

HIS ACCESSERUNT

BENTLEII ET FAERNI

LECTIONES AC CONJECTURÆ OMNES, SED IN COMPENDIUM REDACTÆ

ITEM

WESTERHOVII IN SCHOLIASTAS LECTIONES AC CONJECTURÆ

QUIBUS ET SUAS ADSPERSIT

M. JO. CAR. ZEUNIUS.

Adjecto indice in Donatum et Terentium locupletissimo.

INSUPER ADDITA SUNT

CEL. RUHNKENII DICTATA IN TERENTIUM

NECNON

SELECTISSIMÆ VIRO RUM DOCTORUM ANNOTATIONES.

TOM. II.

Londini :

TYPIS EXCUDEBAT J. F. DOVE ;

PROSTANT VENALES APUD R. PRIESTLEY.

MDCCLXX.

NEW-YORK
LIBRARY

LECTORI ERUDITO

S. P. D.

JO. CAR. ZEUNIUS.

ETSI, cum rationem consilii, quod in Terentio curando secuti sumus, in superiori præfatione satis declarasse videamur, nec quicquam, quod nos ab illo avocaret consilio, acciderit novi, hic præfandi ambitione non opus esse videtur: nonnullorum tamen, de quibus nuper nec voluimus nec potuimus mentionem facere, hic paucis rationem reddere est visum. Eugraphii quidem scholia, quæ apud Lindenbrogium admodum sunt manca et mutila (nam in universam Hecyram, si recesseris a Prologo, plane nihil extat, atque ad Phormionem ubique lacunæ hiant, totæque desiderantur Scenæ) ex Westerhoviana editione supplevimus. Verum sæpenumero, non sine magna indignatione, Westerhovii in describendis edendisque illis supplementis, quæ certe per se ob interpretationes, quas interdum continent idoneas, contemnenda non sunt, vel incuriam, vel turpem incitiam deprehendimus; qui cum ignoraret scripturæ compendia, nec esset quem sequeretur compilaretque, uti semper alias, illa commentariola ita fœdavit, et, quantum in homine fuit, corrupit, ut vel plane nullus, vel certe admodum miserabilis exoriretur sensus. Igitur vitia interpunctionis, et errores librariorum alios, qui facile, nemine repugnante, tolli posse videbantur, statim, ut brevitatis haberetur ratio, emendavimus; in cæteris autem locis, ne nimis audaces videremur, emendationes, quas coniecimus, unctis inclusimus, quemadmodum in priori libri parte nos fecisse

docuimus. Cum in Phormionem, inprimis a tertio Actu per pauca extent Donati scholia; copiosiores fuimus in nostris notulis adspergendis, sed tantum in locis difficilioribus, quæ videbantur, ubi interpretes vel nihil, uti fit, vel perperam, vel certe dubitantur dixerunt, sensumque suis interpretatiunculis, aut emendationibus scilicet, miserandum in modum vexarunt et turbarunt.

De triplici indice, quem adjiciendum putavimus, paucis dicendum esse existimamus. Primum quidem, qui res et verborum præcipuas explicationes apud Donatum obvias continet, omnino ex Westerhovii editione transscripsimus; cujus rei rationem et usum non est quod hic doceamus, cum omnes facile hoc in genere, opinor, consentientes habeamus. Verum de altero ex Bentlejana editione, quæ apud Batavos prodiit, sumto, verba et formas loquendi Terentianas exhibente, erunt fortasse, qui nimiam et inutilem, quæ sibi videtur, amplitudinem reprehendendam putent. Quamquam si otium nobis fuisset, rem alio quodam modo instituissimus: cum tamen classes et loca omiserimus, quæ plane inutilia et supervacua videbantur, illum non modo locis inveniendis, sed et sermoni Terentiano cognoscendo egregie prodesse censemus. Nam certe vim et usum particularum, qui sæpe varius et multiplex, adeoque perdifficilis deprehenditur, non facilius et certius cognosci et definiiri constat, nisi inspiciendis comparandisque locis pluribus. Nec parum ejusmodi indice adjuvatur usus criticus, quatenus, sine librorum præstantiorum consensu et auctoritate, ex consuetudine loquendi, qua auctor aliquis est usus, probabiliter colligendum est, quid in loco dubio et controverso a manu auctoris profectum sit. Ut enim vulgo sui quisque auctor optimus fertur esse interpres; ita, ubi cætera desunt subsidia certa, sui quemque criticum et correctorem esse tutissimum existimamus. Cæterum vix opus esse putamus, ut longiores simus in afferendis causis, cur in illo indice aliam repente orthographiam induxerimus, quam quæ alibi nobis probata fuerit. Sufficit, speramus, dixisse, a nobis sine multo labore et mo-

· PRÆFATIO.

lestia, mutari non potuisse rem, quæ per se magni momenti non esset, et præterea id habere videretur commodi, ut tirones inde possent intelligere, quæ ratio scribendi Bentlejo, hic codicum vetustorum auctoritatem sequenti, in Terentio edendo, probata fuerit. His adjunximus ipsi tertium de nominibus auctorum indicem, quorum loca vel a scholiastis, vel a Lindenbrogio laudantur, explicantur, aut certe ex similibus locorum societate ac conjunctione aliquid lucis accipere videbantur. Quo facilius autem scholiastarum loca ab aliis discernerentur, litteris, quas currentes dicunt, notavimus.

Ab initio animus quidem fuit, breviter atque summatim enarrare, quicquid de metris Terentianis a Rufino, Antesignano, Erasmo, Camerario, Scaligero, Jo. Lengio, Wasio, Hario et Bentlejo disputatum est. Verum magnitudo voluminis bibliopolæque rationes impedimento fuerunt, quo minus consilio illi satisfaceremus. Igitur ne editio nostra, hoc quidem in genere, manca et imperfecta esset, Bentleji Diatriben adjungendam esse existimavimus propterea, quod ibi non modo breviter, perspicue et satis probabiliter metri rationem tractatam esse, sed etiam sine lectione illius vix fieri posse putabamus, ut pleræque hominis emendationes et conjecturæ satis intelligerentur. Eædem causæ quoque cupiditatem nostram represserunt et coercuerunt schediasma de œconomia artificioque fabularum Terentianarum hic edendi. Etæi enim Donatus, (Daceria, quæ illum fere sequitur, raro hujusmodi quicquam profert, quod non dudum sit occupatum a scholiaste,) passim per commentarios multa tradit, quæ huc pertinent, nec contemnenda sunt, quæ Heinsius in Dissertatione de Plauto et Terentio, item Victor Faustus in Diatribe de Comœdia disseruit: nonnulla tamen restare videntur, quæ probabiliter de hac re, et in usum dici possint tironum, ut apud Terentium aliud quippiam spectent, quam mera verba et formulas, quæ non semper recte, hoc est, in loco et tempore adhibentur. Etenim certe potest disseri de argumenti ratione, ac consilio, quod Terentius cum in universum, tum in fabulis singulis sequendum putaverit; de morum,

quos expresserit, et suos cuique personæ tribuerit, proprietate; de artificio, quo singulas fabulæ partes disposuerit, tractaverit et ad probabilitatem adduxerit; de Actuum Scenarumque natura et ratione. Tum quæstio philosopho haud indigna institui potest, atque ex populi moribus, ratione ingenii humani, et vitæ communis Homerique imprimis exemplis explicari illustrarique, cur veluti meretrices sive malæ sive bonæ semper fere, raro matronæ honestæ, et virgines pudicæ nunquam loquentes in scenam producantur; cur primi Actus fere sint breviores; initia dubia et tranquilliora; progressus vehementiores turbulentioresque; exitus sedati et læti; cur personæ ridiculæ non semper et ubique omnino stultæ et excordes inducantur; stolidi et bardi adolescentes a scena Terentiana absint plane; cur ii ipsi, qui dolo insidiisque capiuntur; non ab omni cavendi prospiciendique prudentia sint alieni; atque omnino cur non, more recentiorum fabularum, virtus vitiumque ita expingatur, ut quod addi possit, reperiatur nihil; cur ne pessimus quisque quidem tandem ex scena plane tristis votique sui expers abeat. Explicari præterea debet jocorum facetiarumque urbanitas et elegantia, atque natura dialogi, interlocutorum, soliloquiorumque ostendi. Porro quando et quibus de causis servis et infimæ conditionis hominibus tribuantur sententiæ graves, doceri debet: itemque, quæ sit ratio et causa eorum, quæ vel præsentia in scena peraguntur, vel absentia et acta narrantur; cur semper fere nomen prodeuntis in scenam personæ ab alia ante recitetur; quæ sit errorum, periculorum, labyrinthorumque natura, causa, præstantia et expeditio: nec prætermitti debet locorum temporumque ratio, ubi res geri inducuntur; aliaque, quæ non sine fructu dici posse videntur. Sed hactenus. Vale, L. E. et mihi fave. Scripsi Lipsiæ, aurdinis auctumnalibus, CIOICOCCLXXIV.

COMMENTARIUM

RUFINI V. D. GRAMMATICI ANTIOCHENSIS

IN METRA TERENTIANA.

EVANTHIUS in commentario Terentii de fabula, hoc est, de comœdia sic dicit: concinna argumento, consuetudini congrua, utilis sententiis, grata salibus, apta metro. et postea sic: veteres etsi usi ipsi quoque metris negligentius jambici versus duntaxat in secundo et quarto loco, tamen a Terentio vincuntur resolutione hujus metri quantum comminuti ad imaginem prosæ orationis. Asper in commentario Terentii sic: hosce versus agere cœpisset: *itā nē patrīs dis ādvētūm vērtū hīnc ābissē dōmūm.* Et deinceps quæ sequuntur quadrati. Diomedes sic: septenarium versum Varro fieri dicit hoc modo, cum ad jambum trisyllabus pes additur, et fit tale: *quid immērentībūs nōcēs? quid invldēs āmicīs?* similiter in Terentio versus est:

Nām sī rēmittānt quāpplām Phīlūmēnæ dōlōrēs. Et in Plauto sæpe tales reperiuntur. Varro de lingua latina ad Marcellum sic: quare in hujusmodi locis poni oportet notam in transversum inter syllabas, frequentius ad extremum versum, senarium; et similes, si pro longa brevem habebunt, ut in hoc: *āmicūs sūmmūs mēūs ēt pōpūlūris Gēta.* Charisius sic: septenarium versum fieri dicit Varro hoc modo, cum ad jambum trisyllabus pes additur, ut præfatum est. Bassius ad Neronem de jambico sic dixit: jambicus autem cum pedes etiam dactylici generis assumat, desinit jambicus videri, nisi percussione ita moderaveris, ut cum pedem supplodis, jambicum ferias: ideoque illa loca percussionis non recipiunt alium quam jambum, et ei parem tribrachum: aut si alterius exhibuerint metri speciem. quod dico, exemplo faciam illustrius. Est in Eunucho Terentii statim in prima pagina hic

versus trimetrus. *exclūsit, rēvōcāt, rēdēām? nōn sī mē obsēcret.*
 hunc incipe ferire, videberis heroum habere inter manus ad sum-
 mam paucis syllabis in postremo mutatis, totus erit herous. *Er-
 clusit, revocat, redeam? non si mea fiat.* Ponam dubium secun-
 do loco pedem, propius accedam. *Hēros ātrīdēs cālītūm tēstor
 fidem.* Varro in VII. clausulas quoque primum appellatas dicunt,
 quod clauderent sententiam, ut apud Accium: *an hęc jam obliti
 sunt Phryges?* Nonnunquam ab his initium fit, ut apud Cæcillium:
dī bōnī quīd hōc? Apud Terentium: *discrūciōr ānīmī.* Idem var-
 ro in eodem lib. VII. de lingua Latina ad Marcellum sic dicit:
 aut in extremum senarium totidem semipedibus adjectis fiat. comi-
 cus quadratus, ut hic: *heri aliquot adolescentuli coimus in Piræeo.*
 Trimetros versus jambicos Terentii et Plauti et cæterorum comi-
 corum et tragicorum M. Tullius senarios dicit et nominat. Quin-
 tilianus etiam trimetros senarios nominavit. Et Flavius Caper in
 artibus suis trimetros versus jambicos Terentii senarios appellavit.
 De metris Terentii et Plauti et cæterum comicorum et tragicorum
 Victorinus sic dicit: quantum aut ad versum comicum spectat,
 ut paululum evagemur, scio plurimos affirmare, Terentianas vel
 maxime fabulas metrum ad disciplinam græcarum comœdiarum
 non custodisse, i. quas Menander, Philemon, Diphilus, et cæteri
 ediderunt. Nostri. n. in modulandis rhythmis seu metris, veteris
 comœdiæ scriptores se qui maluerunt, i. Eupolim, Cratinum,
 Aristophanem. prologos itaque, et primarum scenarum actus
 trimetris comprehenderunt: deinde longissimos. i. tetrametros
 subdiderunt qui appellantur quadrati: postea in sequentibus va-
 riaverunt: modo. n. trimetros, modo addito quadrante vel semisse
 posuerunt, i. semipede adjecto, vel integro pede jambo vel ses-
 quipede hæc per medios actus, varie rursus in exitu fabularum
 quadratos, quales diximus in secunda scena locaverunt. Sed
 idem quadrati legitimi cum XVI. syllabis juxta jus proprium con-
 stare debeant, plerunque inveniuntur XX. aut amplius syllaba-
 rum: hinc existimantur metrum non tenuisse, nec sua lege com-
 posuisse. Quod vero ad clausulas. i. minuscule cola pertinet,
 quot genera versuum sunt, totidem membra pro clausulis poni
 possunt, et solent in canticis magis quam diverbiis quæ ex trime-

tro magis subsistunt, collocari, et præcipue apud Plautum et Nævium et Afranium. Nam hi maxime ex omnibus membris versuum; colis ab his separatis licenter usi reperiuntur in clausulis. Idem Victorinus in alio loco de jambo sic dicit: improbat-ur aut apud tragicos, versus ex omnibus jambis compositus: nam quo sit amplior, et par tragicæ dignitati, interponunt frequentius locis duntaxat. imparibus pedum dactylicorum moras et spondeum. Similiter apud comicos laxius spacium datum est: nam et illi loca quæ proprie debentur jambis, spondeis occupant, dactyloque et anapæsto locis adæque disparibus. Ita dum quotidianum sermonem imitari nituntur, metra vitiant, studio non imperitia: quod frequentius apud nostros quæ apud Græcos invenies. Genera autem jambici metri sunt duo: nam ex iis alia integra, alia clauda, quæ scazonta seu choliamba vocant, sunt: quorum differentiam penultima versus syllaba demonstrabit. Nam si brevis contigerit, erit rectum et integrum jambicum, ita, *vīgōris āddē cōncltūm cēlērēm pēdem*. Sin vero longa, delumbe et claudum, ut est: *novitātē dūctūs nōn ēst īnscīūs lēgis*. Lē longa quæ penultima reperitur, metrum corrumpit. hujus repertor Hipponax. nam pro jambo inductis trochæis contra legem trimetri jambici, metrum innovavit, quod adæque ex spondeo contingit.

VERSUS RUFINI GRAMMATICI

DE METRIS TARENTII ET PLAUTI ET ALIORUM.

*Agnoscit metrum, servatque Terentius artem,
Nam prologos trimetro didicit componere versu,
Scenarumque actus primos pede claudit eodem.
Ut sunt hi versus prologi:
Fōēt.ā cūm primum ānīmum ād scrībēndum āppūlit,
īd sībī nēgōtī crēdīdī sōlūm dārī
Pōpūlo ūt plūcērēnt quās fēcīssēt fābūlas.
Vōs īstac īntro āufērtē, ābitē Sōstā*

Adesdum paucis te volo. Dictum pita.

Tetrametros sequitur; quem finerat ille Boiscus.

Quales sunt isti versus:

Mirabar hoc si sic abiret, et hēri sēpēr lenitas.

Qui sequitur dimetrus est, id est, quatuor simplices pedes habet.

Vērebār quārsūm evōderēt.

Item tetrametri similes hi de jambo:

enimvero Dāvē nīhīl lōci ēst sēgnitiae, nēquē sōcōrdiae.

De jambo trochaicum archiloichicum unde fieri dicunt metrum.

Creticon Archilocus supra caput addit jambi.

Quales sunt isti.

Dīa bōnī quīd pōrtō,

Sēd ūbi invēntūm Pūmphilum,

Latūs ēst nēscīō quīd.

Nīhīl ēst, nōndūm hāc rēscīvīt mīla.

De jambo Hipponactico,

Ultimus amphibrachys velocem claudit jambum,

Aut bacchius erit finis discrimine nullo.

Utitur Hipponax hoc metro maximus auctor.

Quales sunt hi versus:

Nē forte imprūdēns faciām quōd nōlīm, scētēs cūvōbo.

Nām sī rēmāttānt quīppīām Phīlūmēnae dolores.

Legitimum interdum subscenis ponit jambum.

obsequium amicos, veritas odium parit.

Utitur his Plautus metris et mille poetae.

De pedibus quibus haec consistunt metra notabis:

Dactylus aut spondeus inest, vel cursor jambus,

Aut anapaestus erit, positi discrimine nullo

Partibus in quinis: nam post celer extat jambus.

Pyrrichiusve citus finem concludere possit.

Ut sunt hi tales:

exclisit, revocat, redeam? non si me obsecret:

Quod plerisque omnes faciunt adolescentuli.

De nomine talium versuum sive metrorum.

Græcus apamphænonta solet memorare poeta.

Immanifesta vocant hęc carmina voce Latini.

*Hunc trimetrum veteres Graeci cognomine dicunt,
 Quod pedibus junctis hunc scandere saepe solebant.
 Ponitur aut scazon, spondeum finis habebit.*

Quales sunt isti :

Nec fonte labra prolus caballino.

Nec in bicipiti somniasse Parnasso.

De metris comicis :

Tetrametros trimetrosque capit comedia versus.

Tetrametrum primus fertur posuisse Boivus,

Creticon Archilochus, trimetro superaddidit ingens,

Amphibrachum trimetro Hipponax supponit jambo.

Fulserat hac Plautus, pulcherque Terentius arte.

Terentianus de jambis fabularum sic dicit.

Culpatur autem versus in tragædiis,

Et rarus intrat ex jambis omnibus,

Ut ille contra qui secundo et talibus

Spondeon, aut quem comparem receperit :

Sed qui pedestres fabulas socco premunt,

Ut quæ loquuntur sumpta de vita putes,

Vitiant jambum tractibus spondaicis,

Et in secundo, et in cæteris æque locis.

Fidemque fictis dum procurant fabulis,

In metra peccant arte, non inscitia,

Ne sint sonora verba consuetudinis,

Paulumque rursus a solutis differant.

Mage ista nostri : nam fere Græcis tenax

Cura est jambi, vel novellis comicis,

Vel qui in vetusta præcluent comedia.

Aristophanis ingens emicat sollertia,

Qui saepe metris multiformibus novus

Archilochon arte est æmulatus musica.

Sisenna in commentario Pœnuli Plautinæ fabulæ sic : Halonium Pœni dicunt deum et producenda syllaba metri gratia exigit jambus.

Scaurus in commentario Plauti in Pseudulo dicit : *μαλὰ διαίπεσις* metri causa. Scaurus in eadem fabula sic : nunc jam, jam divisit in duas syllabas metri causa.

Sisenna in Rudente sic :

Fuit extenta prima syllaba metri causa et postea sic : habiliore metro usus est, ut solet in mulierum oratione. Postea sic : latronem producit metri causa.

Idem Sisenna in Amphitrione sic :

His quatuor generibus quintum accedit, de genere versuum qui non sunt uniusmodi.

Idem Sisenna in Captivis sic :

Hic ornatu S literam metri causa amisit.

Idem Sisenna in Aulularia sic :

Hæc scena anapæstico metro est, sed concisa sunt, ut non intelligas.

Juba in libro quarto sic dicit :

Jamborum itaque exempla quæ maxime frequentata sunt subdidi: πάτερ λυκάμβα, ποῖον ἐφράσω τόδε. Δαναὸς ὁ πεντήκοντα θυγατέρων πατήρ. ξανθή παλαιῆ γρηὶ πολλῆσιν φίλη. οἶδ' ὑπὸ γὰρ ὑμῶν παρετάθη καὶ περικλέους. ἰμάτιον ἐφέρει μαλακὸν ἐρίων σικελικῶν. τοδὲ προσκεφάλαιον φησὶν ἅμα σοὶ βούλομαι.

Videre non vult Cælium Panætius

Misera marino quæ tumida litore

Vallis perimas amne labens cærulo.

Armiger in Ida pede vago litora petens

Cærula, non aliter superans liquida malaciæ.

παρὰ σοφοῦ μάθε κλύων ὄσα τίσαν καταμάθοι.

Rape facis, cape puer, sopor abit, cane melos.

In alio loco sic : jambicum metrum non ex solis jambis conscribitur, sed quinque suscipit pedes, id est, jambum, tribrachum, anapæstum, dactylum, et spondeum, hoc est jambum et spondeum et solutiones eorum, scilicet ex jambi solutione tribrachum. Nam si sequentem longam syllabam in duas breves solvas, fiet de jambo tribrachus. Spondei autem solutiones duas, dactylum et anapæstum. Nam si prior syllaba spondei solvatur in duas breves, fiet anapæstus: si vero secunda, fiet dactylus. Unde datur intelligi, jambica metra de jambo et spondeo fieri, et de eorum solutionibus.

De choliambo sic : est aut proceritas ejusdem versus qui unius pedis differentia nomen amittit, nam quod sexto loco, qui locus

par est, non jambus, sed spondeus vel trochæus accipitur, et a longa incipit syllaba, claudum carmen facit, et choliambicum, nominatur, ut est ὦ κλαζόμενοι βούπαλος κατέκτειθεν ἀκουσαθ' ἰπ-
πώνακτος. οὐ γὰρ. ἄλλ' ἤκω.

O quæ tenerulæ comparis tenes crinem,

Sudes in ista via latet fossa. Quod autem binis pedibus, et non singulis scanditur, vetus institutum est. quippe Herodotus antiquus historiæ auctor, cum de heroico diceret versu, quem singulis partiri pedibus moris est, ita dixit: καὶ σφὴν ἠπίθυνα φήσω ἄλυσιν. Unde apparet heroicum singulis pedibus scandi etiam apud veteres solitum, jambicum autem binis. Idem autem ait, cum de Archilocho Pario refert, qui Gigæ fabulam optime complexus est ita, γίγω αὐτοῦ καὶ ἀρχίλοχος πάριος κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον γεγονὼς ὑπέμνησεν ἰάμβῳ τριμέτρῳ.

Meminit autem versus ejus Herodotus, quem amp licui, ὦ μήτε γίγω πολυχρύσου μέλει. Et hactenus de catalectico trimetro dictum. De octometro Boiscio idem sic dixit: octometrum catalecticum quod appellatur Boiscium. Βοῖσκος δ' ἀπο κυζικοῦ παντὸς γραφεὺς ποιήματος, τὸν ὀκτάπουν εὐρῶν στίχον φοίβῳ τίθησι δῶρον.

Boiscus iste Cyzico novî repertor carminis:

Nam primus versum octonipedum deo dicaverat. Firmianus ad Probum de metris comœdiarum sic dicit: nam quod de metris comœdiarum requisisti, et ego scio plurimos existimare Terentianas vel maxime fabulas metrum non habere comœdiæ græcæ i. Menandri, Philemonis, Diphili, qui trimetris versibus constant. Nostri enim veteres comœdiæ scriptores, in modulandis fabulis sequi maluerunt Eupolim, Cratinum, Aristophanem, ut præfatum est. Mensuram esse in fabulis, hoc est μέτρον, Terentii et Plauti, ac cæterorum comicorum et tragicorum dicant hi, Cicero, Scaurus, Firmianus, Varro, Victorinus, Cæsius Bassus, Terentianus, Cæcilius Vindex, Sisenna, Cinna, Diomedes, Albinus, Quintilianus, Sosipater Charisius, Helenus, Asper, Flavius Caper, Aruntius, Probus, Plinius Evanthius, Sacerdos qui et Domatus, Juba.

Hæc ego Rufinus collegi mente benigna,

Discipulisque dedi munera pulchra libens.

DES. ERASMUS ROTERODAMUS

DE METRIS.

COMICI Latini multam libertatem sibi usurparunt in versibus, sed nemo largius Terentio. adeo ut apud priscos quoque fuerint qui judicarent, in hujus fabulis nullam esse carminum legem. Sed hos falli manifestum est. Rursus fuerunt qui non negarunt, ab hoc servari metrorum leges, sed ob immodicam libertatem non esse operæ pretium torqueri doctos carminum dimensione, quod et res sit immensi laboris, nec ita multum inferat frugis. At ego ab utroque genere dissentio. nam ut manifestius est, quam ut egeat probatione, Terentii comœdias versibus constare: ita qui negligendam putarunt metrorum rationem, frequenter poetæ sermonem corruperunt, dum aliam vocem pro alia subjiciunt, quod nimium sæpe usu venit scribis, in authoribus solutæ dictionis: dum addunt atque adimunt, dum verborum invertunt ordinem. Nonnihil etiam hic peccarunt eruditi, qui dum carminu genera distinguunt ac dimetiuntur, parum attenti, interjecerunt verba quædam, ut explerent versus hiatum, aut resecuerunt quod videbatur superesse. Videtur autem studio factum a Terentio, ut dissimulato carmine quam proxime accederet ad orationem solutam: quod idem affecta esse videtur Horatius in Sermonibus et Epistolis. Hinc tanta in dimetiendo difficultas, ut existimem ipsum Donatum, aut Cornutum, aut Asperum, si viverent, in locis aliquot vel hæsueros, vel inter se dissensuros. Proinde nos quatruiduanam opellam sumpsimus, ut adolescentulis aliquam hujus difficultatis partem adimeremus, non quidem in omnes fabulas, sed in unam perpetuo, et in cæteris carptim: quo ceu filo adjuti, sese facilius e cæteris explicent labyrinthis. Constant autem hujus fabulæ his ferme metrorum

generibus. Jambico trimetro, qui et senarii dicuntur a numero pedum. Jambico tetrametro, qui ab aliis quadrati, ab aliis octonarii dicuntur monometrum ac dimetrum raro interjicitur. In hoc genere quovis loco pro jambo ponit tribrachyn, spondæum, dactylum anapeæstum, modo totius carminis penultima syllaba sit brevis. Siquidem in hoc versu. Nullum est jam dictum, quod non dictum sit prius: omnes spondæi sunt, excepto ultimo, cujus generis et alios aliquot reperias. Eandem libertatem sumit in trochaicis tetrametris catalecticis, satis habens si totius carminis penultima sit brevis. Illud tamem ubique caveatur, ne vel trochæus ingrediatur jambicum carmen, vel jambus trochaicum. Jambicum tetrametrum interdum in fine fraudatur una syllaba, producta penultima, quoties jambico dimetro acatalectico accinitur dimeter catalecticus. Veluti si, *jam lucis orto sydere, accinas Cultor dei memento*. Quanquam in hoc quoque genere usurpatur, cum communis, de qua dictum est, comicorum libertas, tum illa peculiaris, quod pro penultima longa ponit interdum duas breves. Exemplum est in actus quarti scena secunda (Andriæ). *Jam ubi ubi crit, inventum tibi curabo, et mecum adductum*: hic penultima producta est. Ibidem, *orare jussit, si se ames hera, jam ad sese venias*. Item, *hanc expetivi, contigit, conveniunt mores, valeant*: in his pro penultima longa ponuntur duæ breves. Hos versus etiam scazontes appellant. Est scazontis genus diminutum: quod dimetro jambico accinit duos trochæos, velut in actus tertii scena secunda.

Adhuc Archillis quæ adsolent: hic dimeter est. *quæque oportet*: duo sunt trochæi. Contra in aliis additur pes legitimo numero. Interim prior carminis pars est trochaica, posterior jambica, et contra. Admiscentur interdum et cretici, sive amphimacri, qui pes mediam habet brevem inter extremas longas: sic ut singuli versus habeant quaternos aut ternos creticos, nisi quod hic quoque usurpatur libertas comica sicut in cæteris. Exemplum est in quarti actus scena prima. *Ut malis gaudeant, atque ex incommodis*. Quatuor cretici sunt, nisi quod tertius est spondeus. Ibidem, *tua impudentissima eorum oratio est*: Tres habet creticos. Quanquam arbitror prius carmen vitia-

tum mutato dictionum ordine. Etenim si sic legas, et tamen res cogit denegare, *ibi tum eorum impudentissima oratio est*: ut posterior versus excipiat synalœpham prioris, carmen probe constat. Quidam tamen malunt hic esse trimetros Trochaicos catalecticos. Jambici trimetri facilius est dimensio, cum penthemeris finit dictionem. Velut, *effertur, imus. Et sic cogitabam.* Difficilior cum contra: ut, *honestam et liberali: accedo ad pedissequas*: in *be* cæsura est. Idem efficiunt crebræ synalœphæ: ut *ibi, quæ ibi aderant, forte unam aspicio adolescentulam.*

In tetrametris item jambicis ac Trochaicis durior est dimensio, si prior dimeter non finiat dictionem, præsertim si non sit jambus, aut si accedat synalœphe: ut, *Meum gnatum rumor est amare. id populus curat scilicet.*

Prior dimeter finitur in *ma*, syllabam productam: et excipitur a synalœphe *re id.* Rursus ibidem. *Qui postquam audierat non datum iri, &c.* Prior dimeter desinit in *i*, admixta synalœphe. Turbat et illud lectorem minus exercitatum, quod interdum repente miscet jambica cum trochaicis, trimetra interdum et dimetra aut monometra cum tetrametris, acatalectica cum catalecticis, cretica cum jambicis ac trochaicis: quod locis aliquot annotavimus in margine. Ea mixtura maxime fit ubi res sunt turbulentiore. Fit interdum, ut scena prior desinat in hemistichium, et ab hujus clausula incipiat scena proxima: velut in Andriæ actus tertii, *scena tertia, sed eccum video ipsum foras exire.* Dimeter est plenus cum sesquipedeo. Perficitur initio scenæ sequentis. *At te ibam, quidnam est?* ut sit scazon tetrameter catalecticus. Numquam dictio quæ pertinet ad sensum versus sequentis, per elisionem annectitur fini præcedentis: ut in prologo Eunuchi, *qui bene vertendo et eas describendo male, ex Græcis bonis, &c.* Durius est, cum dissecta dictione prior syllaba finit versum, reliquæ incipiunt sequentem, ut Eunuchi actus tertii, *scena prima: continuo si quando illa dicet, Phædrum intromittamus comessatum, tu Pamphilam.* Elisiones item et synæreses, præsertim minus usitatæ apud recentiores, faciunt ut lector impeditus frequenter hæreat in carmine. Eliditur autem in comicis versibus *v*, consonans, ut in 1 scena, *sine invidia laudem invenias*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

chæos metiaris. velut in actus tertii scena quarta, *utinam mihi esset aliquid hic quo nunc me præcipitem darem. Si mihi facias unicam syllabam, trochaicus est: si duas, jambicus est: quale est et in actus V. sc. I. Satis jam satis Simo spectata erga te amicitia est mea. Item sequens, satis periculi cœpi adire, orandi jam finem face. Licet per jambos vel per trochæos metiri. Hujus generis sunt et alii complures.*

RIVII CASTIGATIO.

Cum prædiisset anno ab hinc fere septimo Terentius, doctissimi viri Philippi Melanchthonis opera diligentiaque restitutus, una cum argumentis ejusdem et annotatiunculis: non me hercle dici potest, quantum hoc nomine statim gratulandum studiosis omnibus existimarim: idque jure adeo ac merito. Videbam enim fore brevi, ut optimus Latinitatis author, qui innumeris ante mendis scatebat, nunc paulo castigatior majori cum voluptate, atque adeo majore cum fructu, quam antea, a ludimagistris pueritiæ præ legeretur. Quæ adeo non fefellit conjectura ut distractis magno bibliopolarum cœmodo exemplaribus, rursus excudi cœptus sit Vitembergæ: mox a Joan. Secerio Haganoæ: post etiam Norimbergæ: præterea apud Coloniam Agrippinam, ab Eucharisio primum Cervicorno: iterum a Joan. Sotere: tectio denique a Joan. Gymnico viro optimo, et mihi vetere necessitudine conjunctissimo. Adhæc Moguntia aliquoties et Argentorati: ut de cæteris taceam. Interim cum ipse quoque eum authorem studiosis quibusdam enarrandum suscepissem, sensi tandem, id quod erat, Melanchthonem gravioribus rebus occupatum, utque ipse pro sua modestia ingenue fatetur, veteribus exemplis haud satis instructum, non ab omnibus omnino mendis (absit invidia dicto) comici nostri fabulas vindicare potuisse. Et jam per totam prope Germaniam nulla facile præter Philippi exemplaria probabantur, aut manibus studiose juventutis terebantur. Id eximia viri autoritas effecerit, an ipsa

res atque utilitas extorserit, nihil habeo dicere. Quæ nos quidem res primum movit, ut perquisitis antiquis exemplaribus et manuscriptis et impressis, locos plurimos depravatos, quos ille inemendatos reliquerat, corrigere conaremur. Quid nostra diligentia consequati simus, aliorum esto iudicium. Hoc certe jure affirmare posse videor, ex impressis nullum uspiam extare hodie exemplar, quo in exemplari plures loci correcti sint, quam in eo, quod nos aliquando in publicum daturi sumus. Id ita esse cum res, ut puto, testatibur, tum editio olim nostra, si cum aliis conferatur. Etenim vi summa jampridem atque omni ope, et plus demum quam pro virili parte, uti omnium ante nos recognitionem vincere mus, adnitendum mihi existimavi. Interim locos plurimos a nobis. quanta licuit, cum fide et religione, tam diligentia, studio labore castigatos, pristinoque, ut opinor, nitore integritaque redditos publicavimus, et quidem nullo majore verborum apparatu: quandoquidem, ut ille canit, Ornari res ipsa negat, contenta doceri. Quod si laude merita, qui unum alterumve in auctore quopiam illustrant aut restituunt locum, non fraudantur, cur non ipse quoque sperem nonnullam me a studiosis gratiam initurum, qui tot in Terentio locos, fortasse non inepte prorsus, diligenter quidem, et magna cura certe, ab omnibus mendis vitisque repurgarim? Tametsi haud sane dissimulavero, hæerere ipsum me plerisque in locis, et quædam, de quibus parum adhuc liqueat, ampliare, et quid in his potissimum sequar, haud dum exploratum satis habere, in tanta præsertim exemplarium antiquorum cum dissentione et discrepantia, tum monstrosa aliquibi etiam depravatione: ut suis locis ostendemus. Quod cur tandem me fateri ingenue pudeat? Par est autem, quod publicæ a nobis studiosorum utilitati datur, id quale etiam cunque boni consulere. Præstet alius quivis, quantum nos: nec dubitem omni asseveratione confirmare, parum adeo fore, quod in Terentio quis desyderare habeat. Variam interdum ex veterum authorum citationibus, et antiquorum inter se codicum repugnantia, lectionem indicavi: ita demum, quid mihi videatur, conjecturis subditis ostendens, liberum ut tamen lectori iudicium semper relinquam. Qua in re mihi nihil fuit potius, quam ut

Donati, ubicunque liceret, fidem sequerer, interpretis undecunque doctissimi: ab eoque ne transversum quidem, ut aiunt, digitum discederem: sed citra superstitionem tamen, et cum iudicio semper. Cæterum cum plerosque fore suspicemur; qui, quod carminis rationem ignorent, vix apte satis his de rebus iudicare queant: visum est subjicere nonnulla hic, quæ velut januam patefaciant, et viam, ut dicitur, præmuniant imperitioribus: quo certius de recognitione nostra iudicium facere, et sententiam ferre possint. Igitur comici Plautus et Terentius metro fere utuntur vel jambico, vel trochaico vel utroque simul confuso. Jambicum vel monometrum est, quod duobus pedibus simplicibus constat: vel dimetrum, quod quatuor: vel trimetrum, quod sex, qui et senarii dicuntur M. Tullio et Fab. Quintiliano: vel tetrametrum, quod octo: qui et quadrati appellantur, et octonarii. Ex hisce trimetro comici et tetrametro maxime utuntur: aliis raro, et in medio fere (sicuti Priscianus annotavit) distinctionis causa. Quod ad pedes attinet jambici, magna libertate comici indifferenter ubivis ponunt, jambum, tribrachyn, anapæstum, dactylum, spondeum: in fine plerumque, aut jambum, aut pyrhrichium, nunquam nisi in scazonte spondeum. Utitur Terentius sæpe in jambico, pede quatuor syllabarum brevium proceleusmatico, idque per resolutionem spondei: ut in *Andria*, *mala mens, malus animus, quem quidem ego si sensero*: hic secundo loco est proceleusmaticus. In eadem: *tibi generum firmum, et filia invenies virum*: hic prima regione idem pes. Et autem duplex jambici genus: alterum rectum perfectumve vocatur, alterum *σκάζοντα ἢ χωλαμβον*: cuius penultimam in fine longam esse oportet. Utriusque meminit Ovidius, cum canit, *liber in adversos hostes stringatur jambus, seu celer, extremum seu trahat ille pedem*, utitur identidem poeta jambico tetrametro catalectico. id est, cui syllaba in fine desit: quo in catalectico, sibi inter alia hoc quoque permittit, ut pro penultima longa haud raro duas breves ponat, quod facile qui versus in suos pedes digerere volet, sic habere comperiet. In trochaicis comici indiscrete interdum dactylos, vel trochæos ponunt, nimirum quo pene dissoluta et pedestri simillima esse videa-

tur personarum sermocinatio : cuius ipse Priscianus meminit, apud quem Victorinus non minus libere, quam vere ait, comicis, dum quotidianum sermonem imitari nituntur, metra vitiare studio, non imperitia quod et Terentianus testatur hisce versibus, *fidemque fictis dum procurant fabulis, In metro peccant arte, non inscitia*. Tanta autem affinitas est in trochaicos et jambicos tetrametros, vix ut discernere interdum possis : unde nimirum fit aliquoties, ut quos forte aliquis jambicos esse crediderit, iidem trochaici verius censi queant. Cujus rei cum alia multa exempla sunt, tum commodissimum fuerit ex Andria, scena prima actus quinti : ubi duos primos versus, vel per jambos aliquis, vel per trochæos metiri possit, nisi quod insequentes versus per trochæos esse metiendos indicant. Inde error eorum, qui jambicos quadratos esse adnotarant, cum quivis non rudissimus plane harum rerum, trochaicos esse videat. Hic illud obiter, quamvis leve, admonendum puto : mire interdum poeta de industria sententiam genere ipso metri juvare videtur : velut ibi, *Dii boni, boni quid porto? sed ubi inveniam Pamphilum? Ut metum in quo nunc est adimam, atque expleam animum gaudio, &c.* Ubi trochaici carminis cursu et volubilitate festinationem repræsentat servuli insolenter exultantis, et alacritate nimia gestientis quo circa passim trochæos, tribrachos, anapæstos admiscuit : pedes scilicet, quibus celeritas plerunque a cæteris item poetis exprimi solet. Similiter in Eunucho subitum egressum puellæ perturbatæ celeritate ipsa pedum expressit : ubi Phædria, sed quid hoc est, inquit, quod timida subito egreditur Pythias? Hoc dedita opera poetam ita fecisse, vel illud indicio fuerit, quod cum cæteri hujus scenæ versus jambici sint, unus hic trimeter trochaicus esse videatur. Et alioqui solet interdum poeta mutare metri genus, cum ventum est ad *παρασκευήν* scenæ sequentis : velut in And. act. I. scena. IV. et rursus act. III. scena. IV. Iterum act. IV. scena. I. In Hecyra act. III. scena III. Præterea in Phorm. II. scena II. Sic alias sæpe. Tale illud quoque ex Adelphis, *cæteros ruerem, agerem, raperem, tunderem et prosternerem*. Cui est aliquod aurium iudicium, is facile sentiet, cur sit poeta trochaico usus hoc loco : nimirum ut sensum quodam velut cursu pedum citorum juvaret : quod et

principem poetarum Virgilium sepe factitasse constat. Nam ut tarditatem rei difficultatemque exprimere cum vult, crebris spondeis : ita cum celeritatem et velut impetum et festinationem, dactylis frequentibus utitur. Prioris exemplum illud est ex tertio *Æneidos*, *annixi torquent spumas et cœrula verrunt*. Posterioris illud ex quarto, *idem omnes simul ardor habet, repiuntque ruuntque*. *Littora deservere, &c.* Sed nimis multa, de re præsentim levi. Observabit hæc aliaque id genus per se ipse lector studiosus. Illud non ignorandum, comicos, s, literam consonantem haud secus elidere solitos, ac si vocalis esset, idque frequentissime : quod et Ennium in heroicis, et vetustissimos quosque facere consuevisse, ut et Virgilium interim, docti annotarunt ; velut in *Andria*, *herus me relictis rebus jussit Pamphilum* : hic prima regione anapæstus est, s, eliso. In *Eunucho*, jugularas hominem. quid ille? Τη. Mutus ilico. Hic in verbo *jugularas*, s, eliditur : ut sit secundo loco anapæstus, tertio jambus. Nisi quis dicere ausit pronomen *ille*, velut ablato altero l, corripit, more imitationeque Græcorum, quod (ut ego sentio) paulo fuerit coactius. Quamvis apud hosce fateor alteram nonnunquam de geminatis consonantibus in versu tolli κατὰ παρέλλειψιν, quo syllaba posita longa corripit queat. Et solent Latini in multis (ut diligenter adnotavit Priscianus) initium aliquod accipientes a Græcis, ab angusto in effusum licentiæ spatium hoc dilatare. Sed hoc suæ cujusque conjecturæ relinquo. Illud quidem non est ut inficiari queam, videri interdum l, elidi apud comicum nostrum, quoties adeo pronomen *ille* : ut in *Eunucho*, *Manendum est soli sine illa, quid tum postea?* In *Heauton*. *Nec tibi ille est credere ausus, quæ est æquom patri*. In *Adelphis*, *quid is fecit? De. Quid ille fecerit? quem neque pudet*. In *Hecyra*, *non tibi illud factum minus placet quam mihi Lache*. In *Phormione*, *ille qui illam amabat fidicinam, tantummodo, &c.* Sunt id genus sexcenta apud Terentium. Fuisse autem cum non geminaretur l, in hoc pronomine, videor ex Sex. Pompeio deprehendisse libro I. παρέλλειπει contraria figura est διπλασιασμός, qua ipsa frequenter poeta utitur ad producendam syllabam aliqui brevem : ut in *Adelphis* *reliquum* pro *reliquum*, et alibi *rettuli*, *repperi*, atque id genus alia.

Sed pergamus. V quoque consonantem comici perinde ac vocalem in media dictione elidunt : quod apud Terentium in dictionibus *invidia*, et *enimvero*, fieri videmus : apud quem ipsum *cujus*, *hujus*, *ejus* similesque particulae monosyllabae fere sunt : quod ita demum frequens est, ut non putem de eo subjicienda exempla. Illud praeterea saepe numero usu venit, ut prima versus sequentis, qui a vocali incipiat, ab ultima superioris absorbeatur ; velut in illo. *Ex Graecis bonis Latinas fecit non bonas* : ubi *ex*, absorbetur ab adverso *male*, quo versus praecedens clauditur. Et in prologo Hecyræ, *ego interea meum non potui tutari locum*. Prior syllaba in pronomine *ego* pertinet ad versum superiorem. Contra apud Virgilium, ultima praecedentis initio quandoque insequentis absorbetur : quale est. *Ecce furens animis aderat Tyrrinthius, omnemque accessum lustrans*. Cujusmodi versus *ὑπερμετροί* dicuntur, sicuti praeter alios Diomedes ostendit. Qualis ille etiam, apud Terent. in *Andr.* *Tuus pater modo meprehendit, ait tibi uxorem dare sese hodie*. item alia multa, &c. Sic enim ex observatione antiquorum codicum legimus, nec secus Donatus, ut quidem et Romana habet, et Veneta editio, consentientibus et aliis quibusdam. Hic igitur illud se in fine prioris, absorberi necesse est initio sequentis, quod et alias fit apud eundem. Sunt autem versus trochaici, et qui volet metiri, sic plane habere comperiet. Talis est ille ex Hecyra, *disjunctit illum ab illa, postquam et ipse sese*. Et illam, et hanc quae domi erat cognovit satis. Tales etiam apud Plautum saepe occurrunt : velut in *Aulularia*, *censen' talentum magnum exorari potesse ab istoc sene*, &c. Quid autem mirum, si in trochaicis, jambicisque reperias *ὑπερμέτρος*, cum in Sapphicis etiam invenias apud Horatium ? Utuntur comici et diæresi identidem, quomodo in *Adelphis tam* semel atque iterum disyllabum legitur, ut et apud Plautum nonnunquam. Ita apud Catullum, *solutt* : apud Horatium, *sytae* : apud Statium, *suäsit*. Et contraria huic figura Synæresi, quae et *ἐπισυναλοιφή*, dicitur, qua duas in unam syllabam contrahunt : ut, *servidas*, pro, *serviebas*, *scibas*, pro, *sciebas* : sicuti apud Virg. *Ferreique Eumenidum thalami*, et saepe alias. Frequens etiam est apud Terentium in versuum mensione *συναλοιφή*, quae

fit cum in diversis dictionibus, vocalium inter se coeuntium altera velut obliteratur, et ἐκθλιψις, quoties, *m.* cum vocali præcedente excluditur. Quanquam non semper idem elidi solitum apud veteres testatur Priscia. lib. I. velut apud Terentium in Eunuchi act. III. scena 3. *Una ire cum amica imperatorem in via.* Est enim secundo loco tribrachys. Quod si, *m.* elidatur, erit ibidem Pyrrhichius, cui nullus in jambico locus. Sic alibi. *Primum istam quam habes, unde habes vestem? taces eodem modo.* apud Juvenalem,—*cum propter plurima tum his Præcipue causis,* Satyra IX. De figuris cæteris nihil hic dicendum puto.

ANTONIUS GOVEANUS

DE VERSIBUS TERENCEIANIS.

TERENTIANI versus aut jambici sunt, aut trochaici. Jambici pedes duos recipiunt, jambum et spondeum, et in quos ii dissolvuntur, nullos præterea. Trochaici item duos, trocheum et spondeum, et in quos ii dissolvuntur, nullos præterea. Jambici aut monometri sunt, aut dimetri, aut trimetri, aut tetrametri. Monometri unam habent mensuram, hoc est, pedes duos, duas dimetri, tres trimetri, hoc est, pedes sex, unde a Latinis senarii dicti sunt. Tetrametri quatuor, hoc est, pedes octo: qui et octonarii a Latinis, et quadrati, et longissimi dicuntur. Monometri et trimetri justæ semper sunt mensuræ, et veri semper jambici, hoc est, pedem ultimum semper habent jambum. Dimetrorum et tetrametrorum justæ quidem sunt mensuræ, qui catalectici vocantur, iique veri semper apud hunc authorem sunt jambici. Injustæ quidam mensuræ sunt, et ii non semper veri sunt jambici, sed ut plurimum spondeum, aut dactylum ultima sede recipiunt, dicunturque Scazontes. Injustæ autem esse versus mensuræ modis duobus accidit. aut enim justo syllaba minores sunt, aut majores: illi, catalectici: hi, hypercatalectici sunt nominati. Dimetri ut multi sint catalectici, ita nulli hypercatalectici reperiuntur. Nunc, trochaici aut dimetri sunt, aut tetrametri, catalectici omnes, vel hypercatalectici, et ii octo-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

ratione conscripserant. Verum cum et maximus vir Erasmus, et post eum plerique alii ita hanc conficere provinciam aggressi sint, ut et ille his non pauca reliquisset, et hi eadem illa aut nescisset, aut præterisset visi sint: coactus sum, Sylvione .fili, hac quoque opera ostendere animum erga te nostrum: ut quem in locum naturæ ope teipsum evehere mirabamur, nostris auspiciis promoveri, ac provenire eo possia. Nam cum pernecessaria per se cognitio est ipsa, tum etiam si non esset, videntur tamen viri illi talem effecisse, sive ad eorum magnitudinem intueare, quam ad hujusmodi lucubrationem demisissent: sive negligentiam spectes, qua mutilam depravatamque relinquerent. Ac primum quidem quam Erasmus affert, vereor ut accipienda sit dubitatio: sit, necne certis pedibus astricta comœdia. Nam quamquam Quintilianus hoc dixisse videtur, non tamen pedum leges potius, quam trimetrorum præscriptionem desyderavit: neque in omnibus, sed in Terentianis tantum: quarum gratiam, quam elegantia orationis atque puritate consequutæ essent, diminutam putabat licentia versuum longiorum: cum tamen Plautus nibilo sit in trimetris frequentior. Hoc autem amplius eadem in questione peccat Priscianus: quosdam esse, qui in Terentii fabulis extare metra negent, atque eosdem tamen ait, illa quasi arcana quædam, sibi que solis cognita profiteri. Quid enim est hoc? negare numeros in versu quopiam, eosdemque numeros in eodem versu se solos dimetiri posse? Hanc sententiam more suo de illo mutuatus Erasmus, commodiorem fecit: dividit enim eam, ejusque partes ad diversa refert judicia. Alios inquit negare, alios quasi inutilem eam investigationem existimare. Quorum utrunque cum ipse rejecisset: quod erat priore loco, merito quasi judicatum omisit. Alterius autem rationem hanc reddere instituit, non operam perdere nos indagandis versuum generibus. hac enim diligentia efficit, ut quæ librariorum incuria transpositæ voces sint, suis eæ sedibus restituantur. Ego vero neque hoc esse necessarium video, et plus conferre ad solutæ orationis libertatem. Nam neque ubivis transpositæ voces, versus tollent connexionem: et frequentissime deprehendimus, ob numeri necessitatem ita transpositas, ut si eandem sententiam in epistolam sis allaturus, cogaris aliis

sedibus digerere: veluti cum Terentianus Simo ait: *si sensero hodie quicquam in his te nuptiis, Fallacia conari, quo fiant minus.* Nam priore versa multa invertas sine dispendio numerorum: in altero autem et quotidiano sermone, et forensibus contentionibus aliter loquere. Itaque si librarii ita scripsissent: *fallacia conari, quo minus fiant*: ex eorum temeritate hoc fructus capiamus, ut minore negotio imitemur. Hoc igitur non negamus nos, versus legibus duci nos ad verborum sedes investigandas: sed in eo ullam esse utilitatem, hoc negamus: imo vero conducere interdum magis, si transposita sint, quo ordine orationem nostram instituamus. Sed profecto hac opera plus fuit laboris sumptum, quam captum utilitatis: ut non sine causa miraremur, summos viros tantum studii in dimetiendis illis versibus posuisse, Priscianum, Donatum, Asperum, Jubam, Scaurum, Probum, Sulpitium, Varronem ipsum. Quorum frequentis cum mihi in mentem venit, apparet illico aut obscura diligentia, qui infecto negotio eguerint successore: aut res ipsa perdita, quæ vel ab uno alterove tantorum virorum nequiverit confici. Quare ea quoque causa, sed potissimum ea, inquam, esse potuit, ut ad hanc contemplationem studium nostrum adhiberemus. Neque enim sola res petenda jam est nobis, sed ipsa contentione de clarissimis autoribus victoria reportanda. Atque ut eorum judicia hac quoque in parte emendemus, simul ad hanc operam incitemus ingenia literatorum: ut non minimam pronuntiandi rationem ex hac commentatione consequi sese posse putent: quemadmodum cum intellexerint neque aspirationem, neque sibilum, neque mutam inter se conspirare potuisse, ut prima syllaba in voce hac, *isthic*, produceretur. Qua in voce eadem qui putant sibilum extrudi in pronuntiando, neque morem servarunt, neque etymologiam observarunt. Nam Æoles, quos Latini maxime sunt imitati, quod alii *ἔσλον* dicerent, ipsi *ἔσλον* pronuntiabant. ita in verbo, *isthic*, satius fuit mutam abjicere, et fuit ratio: nam, *is*, pronomen integrum manet: cauda autem illa, quam vocant syllabicam adjectionem, nullo dispendio expuncta etiam leniori relinquit locum conjunctioni. Præterea multis in locis animadvertas, posituram consonantium non producere vocalem: sed

suapte natura niti brevitatem: ut, *in, sed, ad, quod, aliud, simul*: in quibus qui putarunt oportere postremum elidi elementum, vehementer errarunt. Sed longe facilius in disjunctis vocibus correptam vocalem tenere, quam in conjunctis ita pronuntiabant, ut positura nihil afferret more brevitati. Sic *insidias, et inferos*, primam producere dixerunt: *indicationem* autem et *incautum*, corripere. Quare si hoc in uno tractu ac tenore faciebant, multo commodius interposito eo intervallo, quod separatis vocibus debetur, efficere debuere, nam si dicas, *in sedibus*, atque ibi præpositio brevis sit, quæ in ea compositione longa fuisset: quanto aptius brevis erit, si dicas, *in diem*: quæ si compones, brevis quoque erit? Præterea animadvertemus, quam celeriter multas vocales pronuntiando expediverint, ut etiam cum sequentibus obscurarint. Sic enim in illis, *scias, suæ, tuæ fuit, dies, deos, prius*: quæ efficiebant monosyllaba: ita ex duobus comparativis, *potius, melius*, duos constituebant pyrrhichios. Nam quemadmodum mensuremus versum illum ex Andria? *Dabit nemo. inveniet inopem potius, quam te corrumpi sinat.* Necessesse enim est ex duabus vocibus his, *potius quam*, unum pedem fieri. quod ut efficias, multa prius, ac mirabili eget interpolatione. Ergo vulgo ita quoque locutos puto, non laturos scenarum barbariem, quæ de medio sumeret sermonem. In hac tamen re et disceptarunt multi, et non pauci errarunt: sicut et illi, qui reddere voluerunt rationem versuum: cum alii essent curtissimi, alii adeo longi, ut mihi libeat cum Plautino trapezita joculari, dum unum scribo explevit mihi totas ceras quatuor: quantus ille est ex Eunucho: *et magnifica verba: verba dum sint, verum si ad rem conferentur, vapulavit.* Quanquam, hic quoque ab illis dissentio, aioque duos versus esse priorem trochaicum dimetrum brachycatalecticum, alterum octonarium. Nam sic pronuntiavit, ut cum dixisset. *Et magnifica verba*: substitit affixitque ibi propositum in verbis: postea simul cum re mutavit sententiam, ut pro factis facta redderet, et verba imitaretur. Priscianus distinctionis causa breviores insertos versus dicit. Verum neque ille distinctio hæc quid esset, declaravit: neque nos, quid sibi velit, sane scimus. Nam quæ distinctio esse de-

bet, non solum eadem in scena, sed etiam persona? quæve in prima scena gravissimæ comœdiæ Amphitruonis? Ipso enim ingressu statim nusquam sibi constat. Aut qualem in ea scena, in qua Pamphilus de patris duritia queritur? qui in eodem argumento propositoque perstaret conquestionis, et tetrametris illud inservit dimetrum: *quod si sit, pereo funditus*. Alii, ut sibi videbantur, acutiores, e rebus ipsis duci, non solum pedum statum, aut cursum, sed etiam versuum tractus prodidere: in re perturbata mutari versus, pedesque ipsos confundi: in celeritate trochaicos trudi: gravibus personis statarios sermones confieri ex spondeis. Afferunt huc non tam pro teste, quam pro iudice. Virgilianam prudentiam, divinam illam sanæ mihi: qui rem, verborum nitore hac numerorum concinnitate oculis subjiciat. Ego vero ut horum diligentiam veneratus sum, quam equidem tanto studio in meis poematis exprimere conatus fuerim: ita in comœdiis falsam simul atque supervacaneam animadverti. Nam si in personarum statibus diversis, si in contrariis negotiis, si in fabularum partibus maxime inter se dissimilibus, idem pes, idem pedum ordo, idem carminum genus ostendatur: jam nulla causa est, quin horum sententia, tanquam vana explodatur. Ergo in divina fabula, ac vere thesauro, quam levi nimis de causa Trinumnum inscripsit Plautus, protasis trimetro jambico tota constat: item epitasis tum catastrophe; Stichus e contrario, tota trochaicis longis. In Mostellaria adolescenti Philolacheti homini perditio luxu, atque otio corrupto, quique unam modo rem ageret, ut inserviret ventri, dati versus sunt omni pedum pene genere pleni. Tranioni autem servo trepido, in re desperata, versus compositi, atque sibi ipsis constantes. Seni Teuropidæ viro gravi, parco, læto, aucta re, amoro maritimum metu periculorum, senarii jambici. Quid gravius Amphitruone? quid magis statarium, quam finis fabulæ conversæ? concluditur tamen fabula trochaicis. In Sticho autem tam jambis potant, quam trochæis. Gurgulio currens in re nova, novo nuntio vehitur trochæi rotis. At Acanthio in Mercatore haud absimili in re quadratis utitur jambicis: at iisdem in Terentiana Phormione Geta pari in negotio. Ergasilus vero parasitus in Captivis, tam

trochaicis, quam aliis: cum tamen similem ageret cursuram. Quemadmodum et Dinacium puer in Sticho nuntii autor novi, utrisque mistim usus est. Præterea trochaicis Harpax Cacola militaris in Pseudulo dum lenonem quærit. Trochaicis Erotium meretrix in Menæchmis, ut obsonium comparandam curet. At e contrario trochaicis Lysiteles adolescens et gravis, et frugi in Trinummo: et Chremes senex, vir bonus, ac prudens in Andria, seria in primis de re, paterna animo, constanti conquestione. Quod si ad Davum respiciant, qui sequenti scena jam otium atque tranquillitatem imperando sibi, bellissimos fundit trochaicos, jam ipsi illa de celeritate aliquid consultius remittant. Poetas profecto istos comicos nostrates, ut in mentem venerant res arripuisse eisq̄ue numeros accommodasse reor. Isti vero legumlatores novi, plerique hoc suis obtinent ingenii peculiare: semel alicubi si quid deprehendere, illico pro lege habent. Atqui longo multoque opus est studio, est opus consilio prudenti, acri judicio opus est: quanquam equidem non negarim, fabularum initiis ubi animos, auresque spectatorum trimetris versibus imbuissent: ipsi sibi suo quasi jure agerent, deinceps interspersis alicubi ejusdem generis senariis, idque neque semper, neque coactos, neque consulto factitasse existimamus. Fuit tamen hoc illis in more positum, ut narrationibus trimetros majore ex parte adapterent: neque solum in argumentis, aut prologo, aut protasi, sed etiam apud personas eas, quæ etiam aliud agerent. Quemadmodum cum Davus in Andria, de aliis rebus loquens, alia utitur versuum dimensione. ubi ad narrationem deventum est, de navi fracta apud Andrum, ad trimetros divertitur. *Ad hæc mala, hoc mihi accedit etiam, hæc Andria.* Eadem diligentia in epistolis, in Pseudulo ab longis in senarios deflectitur. In Asinaria quoque quod pactum conscriptum est inter adolescentem, et lenam, senariis expletur: quoniam sit narratio quedam: quanquam ne hic quidem semper. Nam longis versibus narrat in Rudente Grippus, eventis fortunæ sese bene acceptum. At in eadem senex somnium trimetris. Ex utrisque vero, atque etiam aliis mistis Sosia Amphitruonis: quanquam ubi ad manus ventum est, jamborum vim atque alacritatem minutione gyro flectit,

ac vibrat. Cum igitur tam inconstantem legem videamus, ut illis poetis neque curæ fuerit, uti facerent, neque salvo puri sermonis nitore efficere potuere, uti numeris essent astrictioribus: nos sic inventa, aut quemadmodum existant, permittamus, aut si quid sinistri sese offerat, ne odiose extorqueamus: præsertim cum licentiæ vitium cum Græcis, unde sumpsissent, sibi commune, licentia, uti solet, auxere. Illud vero, quod aliqui dubitando, quidam etiam asseverando negabant, fabulas Terentianas trimetris circumscriptas, falsum esse deprehendimus. Nam et apud eum poetam plus esse hujus carminis invenies: et contra, apud Plautum quadratos, aliaque longiorum genera. Andria pene ex æquo divisa in utrunque genus est. Haud enim ita multo ab longis senariorum numerus superatur. In Eunuchis, et Heautontimorumenos, item. At in Adelphis pene ex quadrante longi ab senariis exceduntur. Phormionem potior senariorum numerus conficit. Hecyra laxior fabula, ac pedestrior est: itaque omnium Terentianarum, ad sermonem quotidianum quam proxime accedit. est tamen in ea senariorum plus tertia parte. At contra. Plautina Amphitruo, et Rudens, vix totus quadrans expletur senariis. Asinaria, Epidicus, quam tantopere ipse autem laudat, Mostellaria, Menæchmi, Miles, Mercator, Pseudulus, Aulularia, Basina, Gurgulio, Bacchides, aut ex utrisque æque constant, aut etiam minus habent senariorum. Captivi vero, et Pæna, et Pænulus plus dimidio textæ sunt longis. Trinummus legebatur hactenus tota quadratis, aut non multo brevioribus. Eam nos ita restituimus pristinae sinceritati, ut ad quingentos senarios excusserimus. Quorum tamen numero præstant longi versus duplo. Quam operam etiam cum Truculento impendissemus: paulo minus ducentis reformatis, tantam longiorum invenimus multitudinem, vix ut illorum hi essent pars quinta. Atque is labor non temere susceptus est: cum tam facile mendacium. Quintiliani autoritate tegetur. Nam isti magni viri, dum nihil inexcussum volunt; et fastidiunt leviora, plus profecto nominis usurpant, quam ponant operæ. Quemadmodum Priscianus quoque, cui de anapæsto sententia excidit satis absurda, cum dixit: erit autem probabilis jambicus

versus, et tragœdiis aptus, si secundum, et quartum pedem, non alios feceris, quam jambos, aut eum, qui tribrachus est, aut anapæstus: quoniam sunt pares. Qua enim audacia fretus anapæstum tribracho parem dixit. Nam quod ait paribus sedibus anapæstum recipi: verum est. Sic enim extat in Pluto Aristophanis: ὅς ἀργαλέον πρᾶγμ' ἐστίν, φ' ζεῦ καὶ θεοί. Et bis in eodem versu: οἶδ' ἐξετρέποντο, κ' οὐκ ἐδόκουν μ' ὄρᾶν ἔτι. Verum hoc est illi adeo frequens, ut nullus pudor Latinis sit jam futurus, quibus linguae ratio persuasit, ne hoc attentius curarent: præsertim cum tragœdia quoque hoc admiserit, gravius sane ac longe castius poema. Observantior Sophocles: Euripides minus obnoxius: nam minus pepercit illis sedibus. γλῶτταν δ' ἐπισηκῆσαυαν ἰδίᾳ τῆς φρενός. Et in Hecuba: κεί σμίκρον ἔχοιμι, πάντ' ἂν ἀρκούντως ἔχοι. Neque solum anapæstum paribus sedibus posuit illis, sed etiam in ultima, ut in Oreste: αὐτουργός, οἵπερ καὶ μόνοι σώζουσι πόλιν. Quem si tribrachyn voces, syllabam nunc respicias, non legem illam, qua ultima habetur indifferens. Erasmus autem recte sedibus imparibus dicebat, pro jambo receptum spondeum, dactylum, tribrachyn, anapæstum: proceleusmaticum autem omisit, quoniam excidisset memoria: et creticum, quem sane putaret non admitti. Nam si in eam sedem posse recipi sperasset, non multa carmina subvertisset. Proceleusmaticus autem proxime ad naturam dactyli accedit, differens syllabarum numero, temporum tractibus par. Tribus autem modis excipitur pes ille. Aut enim mollis est, atque adminiculis quibusdam similior factus dactylo: ut, *genua labant: ariete; parietibus*. Duabus enim vocalibus constitutis, prior consonantis vim quandam videtur obtinere. Aut est apertior, ut in versu Enniano: *capitibus nutantis pinus, rectosque cupressos*. Aut est coactus, ademptis consonantibus quibus syllabarum brevitatis impeditur. cujusmodi est in Andria: *sine invidia laudem invenias, et amicos pares*. Itaque ad eum versum cum devenisset Erasmus, neque agnoscere vellet proceleusmaticum, quem in suis legibus non constituerat, et putaret duriuscule fieri, si Æolicum digamma auferretur, ut exiret proceleusmaticus: sustulit tamen, ut exciperetur tribrachus in duabus prioribus syllabis hujus nominis, *invidia*, et ex duabus postremis

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

verbo hoc, *inveniet*: eo versu ex Andria: *dabit nemo inveniet inopem potius, quam te corrumpi sinat*. Nihilo enim mutatur versus dimepsio, sive tollatur, sive relinquatur: quare, contra quam sensere, nullo pacto debeat tolli. In conjunctione quoque *nac, enimvero*, durius fit, si eximatur. Quid enim esset, *enimvero*? Sed unam syllabam fuisse, *enim*, cum vellent arbitror. siquidem Græcum fuit ἤν, ἤνι. At quasi pro consonante accipere, ut ostendimus, in Stellio, *invidia, injuria*. Quod si cui paulo asperior videatur pronuntiatio: is non meminit, ea ratione, *cui*, esse monosyllabum: et *Pompei*, bisyllabum: et, *cai*, monosyllabum, et *hui*: et quod omnium durissimum est, *huic*. Proceleusmaticos autem aliis duobus versibus animadvertere quidam, utroque ex Andria: *mala mens, malus animus: quem quidem ego si sensero. Tibi generum firmum, et filiae invenies virum*. Ac de prioribus quidem non est disceptandum. In posteriore autem mollior est: propterea quod antiqui pronomina, *mi*, et *ti*, monosyllaba pronuntiabant ab Æolensibus accepta, *μολ, τοι*: *tu*, *τύ*: *τέ, te*, sic enim in Gurgulione accipiendum est: *curato. ego tibi quod amas, jam huc adducam. Tibi*, proceleusmaticum hic quoque facient, neque errabunt. Hoc tantum agebamus, ut intelligeres secundio rem fluxum earum syllabarum ad proceleusmaticum, quarum duæ in unam redigi atque coalescere possint. De cretico autem, quem isti omni conatu subterfugere, pluribus rationibus, atque exemplis est disputandum. Nam si in heroicum admittitur, si in tragœdia, quod est poema clarum, nobile, elatum, castum, locum invenit: quare in medium ac vulgatum sermonem non recipiatur? Est igitur apud poetam: *et naufragum scyllacæum*. Dicent non fuisse emendatum librum. At Vari et Tuccæ iudicio emendatum fuit hoc. At est in emendatissimo libro Georgicon, quod supra adduximus: *stellio, et lucifugis*. At est Euripidæ cum alibi, tum in Hecuba: *δυοῖν δὲ παίδων δύο νεκρῶν κατόψεται*. Cum tamen dicere potuisset: *παίδων δυοῖν*. Itaque nos quoque in Nemese, studuimus gravitati, et auribus: *Heu genus nefandum*. Nam abjecta interjectione, exanguis oratio est: item si dicas, *heu genus nefanda*. Et alio loco posuimus, *sinistra*: potuisset dici, *scæva*. Sed paucis aures poeticæ datæ

sunt. Præterea si dactylus et anapaestus in jambi loca suffecti sunt, quorum utervis una illum et syllaba et tempore superaret, quare eam licentiam sermonis eadem puritas non coegerit recipere quasdam voces, in quibus esset creticus? præsertim cum e puris creticis aliquot versus constent. Præterea, ea nomina, verbaque, *deus, dies, fuit, mea, sua, tua*, eo pertinent, ut cum collectionem in unam syllabam patiantur, doceant nos in cretico idem quoque fieri posse, ut emolliantur pronuntiatione. Ad hæc, si omnium morosissimus pes, ac pene ferus, ἀρτιβαρχίος, in heroicum receptus est apud Homerum: cum αἰγύβριον, et ἀνδρορῆρα, facit ut dactylum primoribus syllabis amplectantur: nulla causa est, quin rationes etiam autoritatibus fulciantur. quas Erasmus si diligentius recensuisset, non transtulisset præpositionem, ex, in Eunuchi prologo: sic, *qui bene vertendo, et eas describendo male, ex Græcis bonis, Latinas fecit non bonas*. Quod equidem ut non improbo, ita consilium non laudo: quo adductus est, ut id faceret, ob amphimacrum vitandum. At si his rationibus non acquiescat, exemplis saltem credere cogatur: quæ quanquam habebam pene infinita, tamen et multa omisi, in quibus possent tergiversari: et alia firma pene innumera, ne tædium parerent. paucis igitur contenti simus. Ex Hecyra igitur cum illud possemus adducere: *eam calamitatem vestra intelligentia: supercedimus duabus de causis: quoniam et ipsi liquidam non geminant in postrema dictione: et nos, pronomen, quod primo loco positum est, monosyllabum agnoscimus; quare audiamus ex Asinaria: forte si tussire occæpsit, ne sic tussiat*. Puto autem sic legendum præcipient: *fors si tussire*. Nam ii magis erunt ferendi, quam qui putabunt conjunctionem, *si*, corripit: ut in, *nisi*, et in, *siquidem*. Quare alia quæramus, ex Gurgulione: *sitit hæc anus, quantillum sitit, modica est, capit*. Item in his duobus, *binos: pervelim sepultam. sed quom adhuc naso odos meo. Sedatum te quam longe a me abest. lumen hoc vide*. Videamus alios multos, in eadem: *sed gradiorem gradum ergo fac ad me obsecro*. Ubi, *fac*, longum est contra recentiores. *Salve anus. egon' salva sim, quæ sicca sum siti? Jamne ego huic dico? quid dices? me perisse, age*. Item ex Andria: *sire ista uxor, sire amica est, gravida e Pamphilo est*. Quo e versu

ut creticum tolleret, non veritus est universæ orationis detrāhere ornamentum : pronomen illud scilicet, quod in secundo loco statim legitur. Videamus ergo etiam ex Eunucho : *quæ cum amatore suo cum canant liguriunt*. Nam hic non possumus effugere, quin aut prima in sede creticus sit, aut in quinta, nam si secundam vocem non collidas, sed integram relinquas in dimensione : sicut frequenter fit, et Plautus voluit sibi licere in Pseudulo : *si de damnosis natis, aut de amatoribus*. Creticus sit inevitabilis in quinta. Nam prima syllaba natura, non positione longa est. *Cænare*, enim mediam natura, producit. Sin collidas, jam in prima sede hoc eveniat, eadem validissimus ratione : qualis etiam ex Heautontimorumenno : *itane comparatam esse hominum naturam omnium*. Quem versum qui trochaicum putent, nugas agant. hæc enim fuga neque necessaria est, et est frustra. Nam in prologo Adelphorum, quæ pars esse debet politissima : *indicio de seipse erit : vos eritis iudices*. In eadem fabula. *Quam aut hic nunc manere tandiu aut nunc persequi*. Inepte divertunt ad trochaicos. Quid enim in illo dicent? *Ille futillis, somnium. sineres vero illum tuum?* etenim trochæos extorquere nequeant ex eo. Et in Eunucho : *sed neminem curiosum intervenire nunc mihi*. Quem Erasmus versum pro senario imprudenter sese meritum esse putat. Et in Hecyra : *a Myrrhina hæc sunt mea uxore exorta omnia*. Et in Pœnulo : *perque meos amores, perque Adelphasium meam*. Et in Amphitruone : *inimicos osa sum semper obtuerier*. item in Asinaria : *deam sibi invocet, quam lubebit, propitiam*. Et in Aulularia. *Nempe sicut dicis. quid hic? non poterat de suo?* Ex Casina : *aut quasi lumbricus terram quidem te postules*. Sicut ex Captivis : *inde me continuo recipiam rursus domum*. Ex Casina alterum : *quid facies? concludere in fenestram firmiter*. Quod si dicant elidi sibilum, quemadmodum in Rudente : *illustriores fecit fenestrasque indidit* : objicies illud ex Aulularia : *Ædepol mortalem parce parcum prædicas*. Quo loco si jurandi adverbium pronuntiatum autument ab antiquis per mediæ syllabæ exemptionem : alium opponas e Pseudulo : *nunc tuo cum filio liber accubat omnia*. Ubi si dicant, *ad*, præpositionem in compositione etiam correptam enuntiari consuevisse : quæramus nos, quare in aliis carminum generibus nullis

ficuerit hoc. Quod si respondeant in causa esse pedestrem ac vulgarem orationem : hinc instemus nos, non valde meritam esse illius vilitatem, ut tam accuratis astricta numeris creticum aspernaretur. Itaque verbum substantivum aliquando miris torsere modis : ut in Milite Plautus : *censen' vero adeo esse parcum, et misere vivere? Dicas uxorem tibi esse necessum ducere.* Apertius vero in Gurgulione, simplici sibilo pronuntiatur : *huic anui non satis est tibi canem esse hanc quidem.* Cæterum quis eximet a cretico versum illum ex Trinummo? *Sit taciturnitati clam fidei ac fiducia.* Nisi qui ad trochiacam aram illam misere confugerit? Quare illo obruantur ex Gurgulione, quem jambicus, ut sese in omnia vertant, quin sit, efficere nequeant *liberi lepos, ut veteris vetusti cupida sum.* Atque initio quidem arbitror vocalium tenuiorum molli-
tie factum, ut subirent pedes alieni : sic dicimus, *χρεώ, πηληιάδεω πόλεως, πλέων* : ut bacchum etiam receperimus illo versu : *et la-
veis ocreas lento ducunt argento.* At hunc versum spondaicum pu-
tat Diomedes vir doctus. non male : ut mollior vocalis subeat
fortiorem. Sic creticum interposuit, ut spondæum faceret *aurco.*
Quod si in tragedia cretici sunt, in heroicis bacchius et antibac-
chius, ut taceam anapestum, tum Homeri, *βορέης ζεφυρός τε :*
tum Virgiliti, *Fluviorum rex Eridanus* : non videntur fuisse tot
monstra necessaria, quot isti eximendis elementis crearunt, in
quidem, in sicut, in simul, atque aliis : neque excludendas integras
fuisse voces, aut alias spurias ingenuis supponendas, quod fecisse
Erasmum et supra ostendimus, et ex his patet. Nam in Eunu-
cho, *despectam,* posuit : *despicatam,* sustulit : *habeat despicatam,* et
quæ nos semper omnibus cruciant modis. Auxit etiam errorem alia
culpa, cum ex eadem fabula versum fingit ex putis creticis : *sic-
cine agis? quis tu homo es? quid tibi vis? quid cum illa rei tibi est?*
Quem tamen jambicum quadratum agnoscas. Pari infelicitate et
illum ex Andria creticis conclusit, qui esset senarius integer :
in denegando modo quis pudor est paululum, restituta namque per
initium præpositione, quam ille nimis confidenter sustulerat in pri-
oris finem, tolles illius et errorem, et audaciam : simul deprehen-
des crassam culpam : qui creticum ex tribus vocibus confectum
iri speravit illis *quis pudor est.* Verum ille vir curiosior paulo fuit

feriebant: qui autem e statariis conflabantur, satis habebant suum cuique sedi pedem referre. In priori classe fuit pyrrhichius: cujus versus Enopolios dictus est: quo usi sumus nos toto poematio, quod dicaveramus Sileni natalibus. *Modo citus ego pede celere magis ago numeros: ab eoque Venere dūce loca super alia volans.* Et Euripides in Oreste: *χρείος ἐμόλετέ ποτε: ἀνακέλαδον ἀπὸ λέχτας.* Ejusdem generis est, jambus, trochæus, tribrachus. In secundo censu spondeus habetur, dactylus, anapæstus, proceleusmaticus, creticus, amphimacrus, bacchius, palimbacchius. Neque vero sine ratione fuit hoc. In his namque vocibus, accentionum natura quatuor, aut quinque temporibus frequens est. Ergo statarii versus ex pedum numero nomen obtinere: ita ut heroici, quoniam sex spondæis constarent, senarii dicerentur: motorii autem non item: qui ob celeritatem satis habuerunt, ex dimidio tantum nomen sibi retinere: propterea quod bini prodirent simul: atque ita factum est, ut quibus essent pedes bini, ii monometri vocarentur: quibus quatuor, dimetri: quibus sex, trimetri: quibus octo, tetrametri. Hæc apud Græcos. Latini autem his nominibus etiam alia addidere: non ab dimensionibus, quæ binos caperent pedes, sed a pedum numero, quaternarios, senarios, octonarios: tanto commodius, cum unica voce etiam imparibus constitutos pedibus nominabant. Quinarios, septenarios. Nam hos Græci brachycatalectici adjec-tione agnoscunt, quanti sint. Octonarios autem etiam quadratos appellavimus: quemadmodum in cubica figura anguli octoni sunt: ita cum eandem quadrantalem dicerent, eodem nomine hosce versus insignitos voluere. Nam constituta quadrata superficies, si fluat atque postea sistatur, quadrantal creat. quare corpus hoc Latini Græca voce tesseram vocitarunt: non a laterum numero, ut quidam putavere, suffi enim sex: sed ab radice constitutionis: sic enim appellant mathematici. Præterea cum senarum plus in usu fuissent, primusque Boistus produxerit octonarios, ab illo tractu longos nominavere. Ergo neque Gellius Ennianos versus quadratos recte appellavit trochaicos illos: *hoc erit tibi argumentum semper in promptu situm. Ne quid expectes amicos, tute quod possis agere.* Neque Varro in septimo de lingua

Latina. illos ex Eunuchō: *heri aliquot adolescentuli coimus in Piræo*. Siquidem Ruffinus autor est, eundem Varronem ita sensisse, versum septenarium fieri, cum ad senarium pes trisyllabus adderetur: additque exemplum iisdem numeris, ex Hecyra: *nam si remittant quippiam Philumenæ dolores*. Non solum igitur a se dissentit ipse, verum etiam errat definiendo. Nam et maior est septenario, et trisyllabus pes bacchius præsertim, jambo non solum est adventitius, sed etiam alterius tractus diversi, neque dignus qui in jambici definitionem admittatur, et ridiculum est, non potius septenarium ex septenis fieri, sicut ex senis senarium, quam e senario et uno pede: tanto minus trisyllabo. Sed profecto magnos viros autoritas sæpe texit etiam male sentientes: sicut Ciceronem quoque fugit ratio, cum in prima quæstione Thusculana septenarios vocat illos: *heu reliquias semiassi regis denudatis ossibus, Per terram sanie delibutas fæde diu vexarier*. Erasmus Varronem secutus, tetrametrum nihilo feliciter explicavit illis verbis, jambicum tetrametrum interdum in fine fraudari una syllaba producta penultima, quoties jambico dimetro accinitur dimeter catalecticus. Nam quid attinebat dicere penultimam productam? neque enim necessarium hoc est: quo loco et tribrachus esse potest et dactylus: quorum syllabæ postremæ breves sunt. Aut quæ est illa explicatio, quasi cum dicas, homini interdum pes deest, quoties integro semihomine, alteri semihomini pes deest. At vero quis nescit tetrametros, non e duobus dimetris, sed ex quatuor dimensionibus constare? si quis vel partim consideret rationem, quarum singulis æquale jus sit in versu: vel originem ipsam intuatur. Neque enim Boistus ille, aliusve quispiam, dimetro dimetrum aptavit: sed trimetrum, quem tum longissimum invenerat, monometrum addidit. Præterea quis hoc audiens, non putet esse nefas cæsuram facere in quinto pede, si quidem ex duobus dimetris tetrametrum est consarcinandum. Quid quod idem abusus est dimetri trimetricæ appellatione, nam imprudenter versum illum ex Andria jambicum pentametrum dixit esse *hoccine credibile est aut memorabile*: qui esset trimeter brachycatalecticus. Neque enim idem esse μέτρον, et pedem, supra diximus: sed μέτρον capere motorios.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

ad impressionem faciendam satis esset, in quintam prælato sedem, succedere ei spondeum fecit, quare id quoque judicio consecuti sumus nos, propius ad naturam partium accessurum, fuisse totum versum, si jambus imparibus, trochæus paribus sedibus constituti fuissent. Cujus rei exemplum, quoniam res est minus usitata, e nostris poematiis subjiciemus unum ex jambicis: *malis fortuna Cornucopiæ fundit* alterum ex trochaicis: *si plaudat malis fortuna, quid justis fit?* Qui flexus numerorum si cui absurdus videtur, is meminerit aurium consuetudinem violentam esse: novamque atque inusitata non tam semper admirari, quam sæpe respuere. Verum magnopere nostra interest, qui quoad licet Aristotelis exemplo rerum causas vestigamus, venerari rationem, propter quam cum jambo sedem assignarent prisca, maluerint pares retinere. Nam si in dactylico senario una tantum satis fuit, quinta scilicet: sive ille fuit spondaicus, una item fuit satis, quippe sexta: quare trochæo impares, alias jambo constituere? nam hoc sane præter naturam factum videtur. Etenim per initia si solis aut jambis aut trochæis versus constabant, videtur sane primam quamque sedem illos arripere debuisse. Quibus verbis ut respondeam, sane primum sic agam, non esse rerum naturam secutos veteres poetas: multa illis pro libidine facta fuisse, multa fortuito excidisse, quæ postea pro legibus probarentur. Unum illud satis constat, cum trochæo sedem primam retinerent, non inconsulto diversam ab ea, et aliis imparibus adverso pedi jambo assignasse. Quare autem hanc huic, illam illi reddiderint, sane haud facile est intellectu, atque hic quidem ita sentit Priscianus: quoniam, inquit, in secundo pede cum dimetiendo feriretur versus, minor ei loco mora debita est. Nam mihi contra videtur, majorem moram deberi in pronuntian-do, ubi tempore ipso immoramur. Et falsum esset ibi positum pedem, quoniam feriretur: sed contra. verum esset, ibi feriri, quoniam pes poneretur. At hoc quærimus nunc nos, quam ob causam ibi positus sit. Præterea si ea ratio est, quomodo constabit in trochaicis, qui ibidem feriuntur, ut igitur quæstionis rationem apud nos putemus, intelligamus secundum verborum inventionem esse, at a longis incipiamus, et in breves deduca-

mur. Nam quamquam brevis syllaba natura sua prior est, quam longa, quippe simplicior est: tamen per initia inventionum cunctabantur primum. quæ ratio est, ut vocum fines in pronuntiatione obscurentur. Ita enim meditantis, et consulti animi suspendere vocem, non precipitare. Quamobrem tam in versibus, quam in prosa oratione, postremarum syllabarum habita ratio est nulla. Trochæum igitur antiquiorem fuisse jambo, et dactylum anapesto par est. Ergo trochaicum versum jambico priorem. Quare cum primæ quæque sedes trochæo fuerint peculiare, alteræ illi relictæ sunt. Præterea cum trochæus esset pes volubilis, statim sese ingressit in versum. Jambus autem grassator ille idem fecit, quod civilibus in rebus plurimis consuevimus. In oratione ipsa, ut principiis gravis ac sedata sit, pugnam quoque cautius aggredimur: tum illa incitatu effervescit: sic ad saltum ubi comparamus nos, fortius pedem figimus, ut statarie moræ majorem impetum subjiciamus. Sic Aristoteles omnium bonarum artium dominus, motum omnem sub finem esse probavit concitatiorem. Ita proposito spondeo, et jambo, satius fuit ab hoc illum excipi. Præterea recentissima quaque memoria fere metimur ipsas res. quare assignata prima sede trochaico, ultima quoque necessario trochæo finitur. Quæ sedes, primam dico, si jambi fuisset, in ultima jambum nullum haberemus: nunc ut in ea ille sit, pares sedes illi attribuendæ fuere: ut recentissimo sono, quippe novissimo, aures spectatorum caperentur. Quæ de universa re dicenda erant, fore habes Sylvi: quare deinceps ad ea, quæ particulatim animadversa sunt, descendamus. Atque equidem, ut sese offerent, ita ea describam. Sit ergo quod affert ab Adelphico versu: *quid is fecit? quid illo fecerit? quem neque pudet.* Cum enim agnosceret senarium, neque rationem inire posset dimensionum, abstulit alteram ex liquidis in pronomine, *ille*: id quod ut ego quoque fateor, et posse, et solere fieri: ita hic duo dico. Primum, ab eo creticum quarta in sede esse constitutum: quem tamen pedem adeo evitaverit, ut everterit multa. Deinde versus aut ipsum disjecisse, aut aliorum incuria solutos præterisse. Sic enim legendi sunt: *quod tristis? rogitas me, ubi nobis Æschinus Siet, quid tristu ego sim? dixine*

hoc fore? quid is Fecit? quid ille fecerit? quem neque pudet. Ubi verbum, *siet*, unica syllaba concretum sit. Sic etiam ex Andriæ illo sibilum abstulit, non unde debuit: *quis igitur est relictus objurgandi locus?* Sibilum inquit, in pronomine, *quis*, eliditur. At vero cum necessario jambicus sit, nullo pacto ad eum modum secare possis, sed ex participio tollendus est. Sed et illum male dimetitus est: *perii obsecro: tam infundum facinus meatu, ne audivi quidem.* Quem dicit esse trochaicum catalecticum: cum sit integer quadratus jambicus, neque ad trochaicum torqueri possit. Sicut et præcedentem illum: *forte ad nos redierit. vise amabo num sit jam. faxo scias.* Nam ut evaderet amphimacrum, non est veritus trahere sui trochaici caudam etiam ultra octo pedes: nisi argutet, *scias*, esse monosyllabum, sed cum omnes illi sint quadrati, etiam hunc jambicum malim, nulla facta in prima voce collisione. *Quo ille abire ignavos possit longius, nisi si domum.* In prologo autem Andriæ, eo versu: *nam in prologis scribundis operam abutitur:* cum diceret vocis hujus, *prologis*, primam syllabam esse a Terentio productam, addidit sane rationem frivolam: Latina, inquit, consuetudine: quibus mos est eam præpositionem productam habere. Nam in Latinis verbis producant, in Græcis autem abstineant, nisi alia vis subsit: sicut in hac voce, ubi liquida illa geminatur, sicut in Heautontimorumo: *oratorem voluit esse me, non prologum:* et ex prologo Truculenti: *sed reliquam dat operam, ne sit reliquom.* Et illo: *ut pernoscatuſ ecquid spei sit reliquum.* Nam nisi hoc soliti essent facere, mille aliæ viæ erant ad eadem pene verba versu concludenda, ut rem novam evitaret. Verum nova nequaquam erat: sed ab Homero usque: nam in hymnis μέλος, in Iliade χώρια, atque alia produxit. Etiamque nunc multæ nationes adeo crasse eam literam pronuntiant, ut intus esse aspiratio videatur, Gabali, Arverni, Græci, Germani, Ligures, Taurini. Cæterum etiam alia ratio est, ut et versus ille prologi constet, neque liquida geminetur. Sane si eam vocem quæ in eo versu prima est, non collidas: quod sæpe alibi et in ea, et in aliis factitatum est. sicut in Eunucho: *una ire cum amica imperatorem in via.* In secunda enim sede dactylus est, neque præpositio colliditur. Ita

in illo si conjunctionem, *nam*, non collidas, nihil innovabis: praesertim cum in promptu habuit, ut pro, *nam*, subjiceret, namque. Verum ut diximus etiam in alio prologo idem factum est, ut geminaretur, et recte minus vero recte a Donato in Hecyræ prologo. *Prope jam remotum injuria adversarium.* Nam tametsi geminari consuevisse fatemur, tamen non eum fuisse locum, eam affectandi novationem, qui sibi jambum, quamdocunque posset, ascisceret. Sicuti non minus infeliciter Priscianus: qui cum reducit geminare mutam diceret, idque exemplo probare vellet, attulit dimetrum Horatianum ex Epodo: *redducet in sedem vice.* Nam quod aiat, si negem? neque enim necessitate pedis persuadebitur nobis. Quid si contendam non esse factum ab Horatio, qui quoad potest, jambos etiam aucupatur? Quare igitur abjecerit genuinum pedem, quare admiserit spuriam literam, ut illum excluderet? Melius fecisset, si ex Hecyra illud: *remissam opus sit vobis, an reductam domum.* Neque mirum, quæ in, *reddo*, geminetur. In scena quoque primi actus quinta, cum Pamphili orationi intervenisset Mysis, atque suis uterque seorsum affectibus uteretur, versus interseruit diversos quoque poeta, quos Erasmus confudit: sic igitur legendi sunt: *hoccine est humanum factum, aut inceptum? hoccine officium patris? Quid illud est? Proh Deum atque hominum fidem, quid est, si non hæc contumelia est? Sic enim etiam alio genere Mysis utitur iterum: miseram me, quod verbum audio? Cui respondet illud Pamphili: quod si fit, percofunditus.* In eadem autem scena versum illum: *proh Deum atque hominum fidem, nullone ego:* appellat dimetrum pede redundante, laxè sane nimis. Nam quamobrem non quinarium? quare non trimetrum brachycatalecticum? quis unquam audivit versum ullum pede esse redundante? nonne ipse ille versus talis est hoc ipso pede, quem dicis redundare? Illud quoque male dignoscere visi sunt: cum actus secundi putarunt initium, caudam esse postremi versus, quo clauditur actus primus, sic, *ne ad morbum hoc etiam, teneo. quid ais Byrrhia?* Nam ut hoc primum dicam, multo satius est, ut initia actuum integra sint, quam fines. Deinde apparet properatio in Myside abeunte, ut Glycerium consolaretur. Itaque abruptit sermonem, atque abiit. Præterea

inter actus vetus comœdia interserebat *προσφηματα*, choros, de-
 verbia, apostrophas, atque alia ejusmodi. Nova comœdia raro
 gregem, nisi in fine. Aliquando etiam Choragum legimus apud
 Plautum. Omnino autem tibicen canebat: quod e Pseudulo
 licet perspicere. *Dum concenturio in corde sycophantias, tibicen
 vos interea hic delectaverit.* Tanto igitur intervallo, quomodo
 Charinus Mysidis explesset versum, quem non audiret? In
 eadem vero scena, ita perverse legit, ut alterum novenarium
 faciat, alterum, senarium relinquat: sic, *quæso ædepol Charine,
 quoniam id fieri quod vis non potest, velis Quod possit. nihil aliud
 nisi Philumenam volo.* Cum tamen duo priores optimi sint octo-
 narij: sic, *quæso ædepol Charine, quoniam id fieri, quod vis, non
 potest, Velis quod possit. nihil aliud nisi Philumenam volo.* Etiam
 priore consilio monometrum vocat illum: *ah quanto satius est.*
 Dimeter enim est brachycatalecticis. Sed et nulla necessitate
 mutat, *abi*, in *abin'*, sive, *abeas*, cum frustra putat alioqui con-
 stare non posse versum. Nam et trochaicus est si collidas: et
 jambicus, si non collidas nam et maxima est vis ejus vocalis quæ
 est ultima in verbo, *abi*. Sic Virgilius, eo pulcherrimo versu,
 quo Theocritum semulatus est: *ut vidi, ut perii, ut me malus ab-
 stulit error.* Et asperatio prohibet collisionem. sicuti illi: *Macyra
 est huic nomen fabulæ. hæc cum data est.* Sic imprudenter nimis
 elidit sibilum ex pronomine illius versus; *sed istud quidnam est?
 hodie uxorem ducis? aiunt. Pamphile.* Qui tamen rotundissimus
 sit octonarius, neque usquam coactus. Nam quod monet, in
 nomine, *suspitio*, tertiam a fine produci, verum est: sed neque
 nova res, neque sine ratione, nam et Plautus ita scripsit: *at ne in
 suspitione ponatur stupri, et clandestina ut celetur suspitio.* Et sa-
 tis liquet coaluisse duas vocales in unam. Namque ab eo quod
 esset *suspicitum*, *suspicitio* fuit: itaque cum erit brevis, tunc in-
 telligetur syncope: cum longa, synæresis: ex eo quoque versu
 in Andria: *an non dixi hoc esse futurum? dixti quid meritis es?
 crucem.* Prisciani autoritate dicit tolli verbum substantivum.
 Quo in loco mihi oblatam sentiam occasionem duos simul emen-
 dandi magnos viros: illum qui errarit, hunc qui non correxerit.
 Est enim integer octonarius. Illud vero ejus proprium est, cu-

jus culpam in alium transferre nequeas. Nam verbum substantivum, *adfuerunt*, trisyllabum professus est eo versu: *cum in pariendo aliquot adfuerunt liberae*. Qui tamen versus senarius jambum habet in quarta: ferendus tamen erat quasi lapsus, nisi altero errore culpam cumulasset, cum primam auferri jubet syllabam ex eo versu, *aufugistin? hera factum satin' id tibi placet?* Integer enim senarius est, etiam citra ablationem, spondeis duobus, anapæsto, duobus dactylis, et postremo jambo. Ibi temere transfert syllabam inferioris in superiorem: contra debuit transferre in Hecyra, neque transtulit: *quæ dico parvipendent porro hoc jurgium ad Uxorem, hæc cujus fiunt consilio omnia, sicut interjectionem quoque debuit ascribere priori versui in Adelphis, ut sic legeretur: Syre præceptorum plenus istorum illephy, Domi habuit unde diaceret. fit sedulo*. Restituisset etiam in Hecyræ versu verbum, ut sit septenarius, ac par priori: *sic tecum ferantur, dici ita ut jubes faciam pater*. Non debet errati censi loco, illud in Andria eo versu: *tu rem impeditam, et perditam restituas? hem quo fretus sim*. In quo dicit, *hem* extra versum ab alio additum potius: quam positum a poeta: cum tamen mutila sit sine eo sententia: et sibilum elidi videmus etiam in multis locis. Sic audacter nimis aufert verbum, *cupio* ex illo Eunuchi: *cupio aliquos parare amicos beneficio meo*. Cum tamen commodius eximeret vocem sequentem, sine ullo carminis detrimento, etiam sententia rotundiore. Sed aut sit proceleusmaticus primus pes, et alter amphimacrus: aut pronomen possessivum: quod postremo in loco est, demittatur in versum alterum subsequenter, qui nihilominus sit senarius: sic: *meo. id amabo adjuta me, quo id fiat facilius*. Nam *facilius*, eodem modo trisyllabum est, quo *potius*, trisyllabum. Eligat autem lector, quod magis erit ex animi sententia: quandoquidem etiam apud Lucretium, *aliud*, ita bisyllabum accipitur, ut cauda dactyli sit. Iniquior fuit illi versui ex Hecyra ex quo, *dum*, particulam expletivam exemit: qui tamen cum sequentibus, cumque præcedentibus octonarius sit: *mane dum sodes. timeo, ne aliud credam, atque aliud nunties*. Hoc ibi cum adimit, ita alibi seque importane addit de suo: ut ad eum versum ex Eunucho: *par pari*

referto, quod eam mordeat. Modo addit *nunc*, modo *mox*, modo *sic*, modo nescio quid. Ego vero nihil immutandum censeo de consilio poetæ : qui integrum proverbium sicut circumserebatur, ita interseruit trochaico tractu. quare audacius etiam, *remordeat*, suppositum est. Nam si quid addas, versus non constet : si nihil addas, ad concinnandum trochaicum nihil est opus. Et non solum hoc exemplo in omnibus legitur exemplaribus, sed etiam eadem fide recitatum a Cicerone in epistola ad Lentulum. Verum apposuit pari audacia adverbium, *nunc*, ei versui : *alio pacto honeste quo modo hinc abeam, nescio.* Neque enim vocalis eliditur, sed perstat longa ante aspirationem adverbii, *hinc* : et trochaicus decurrit octonarius catalecticus. Sicut in verbo monosyllabo nulla item collisio fit, neque in adverbio, eo versu, *ora me, obsecro te vero Phædria, i intro, hoi, het.* Corruptit etiam syllabarum quantitates : ut in illo ejusdem fabulæ : *sic est, inveniam hodie parem ubi pol referam gratiam.* Ausus est dicere adverbium *hodie*, primam producere : quoniam, inquit, idem sit, ac si dicas, *hoc die.* At quod nusquam est, narrat. Nam cum est, hoc die, propter positionem producitur. Nam suapte natura breve pronomen est : sicut ejus compar, *hic.* Grecum enim est, δ , Quare illud Virgilianum : *hoc erat alma parens.* Non solum propter interrogationem, sed etiam ob syllabæ servitutum, legunt, *hocce*, ii qui existimati sunt doctiores. breve enim fuisse vel inde deprehenditur, ubi consonante amissa in adverbio, *hodie*, correptum est : quod etiam exemplo invenias ex versu Hecyræ : *visum est. certone? certe Deus sum si hoc ita est. verum reperies.* Est enim pronomen, *hoc*, secunda syllaba dactyli, qui in quinta sede est : quamobrem versus, de quo nunc controversia est, septenarius est jambicus, in convivio autem poetico, illum ex Eunuchi prologo : *habeo aliam ulta quæ nunc condonabuntur :* ait mendosum esse : neque enim scazontes in ea genera carminum admitti : itaque ut metrum corrigeret, linguam Latinam depravavit, cum supposuit, *condonabitur.* Nam quis dicat, *tu condonaberis a me commentarios?* An vero etiam ἀπροσώπως ausus est, et rectum apponere tamen casum? At ego puto veteres excitandi spectatores gratia, nævos hosce aspersisse : neque in ea re falsus

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Asia, sit anapæstus. Sin malis trochaicum, non collidas adverbium, *probe*, et erit anapæstus prima in sede, eritque octonarius, trochaicus, catalecticus, et *Asia*, bisyllabum. In Phormione frustra laborat transponendo verba, ut numeris consulat, eo versu: *ut ad pauca redeam, ac mittam illius ineptias*. Mavult ita legi: *ad pauca ut redeam*. At vero verbum, *redeam*, bisyllabum, esse, vel sexcentis legis, ubi opus est, constat. Eximit etiam vocalem hujus præpositionis, *per*, eo versu Adelphorum. *Per oppressionem ut hanc mihi eripere postulet*. At vero, quid fuerit dicere, *propressionem*? nempe frigidum admodum est, ne dicam absurdum, novum fugæ genus, quo evitet creticum fatalem illum: cum tamen adeo molliter pronunciari possit, ut vix divertat a natura spondei. Sed jam vereor ne quis eorum, quos ille multis locis premit fabulis atque irridet, reponet ei gratiam: cum in verbo, *postulo*, sciant ab ipso exemptam mediam vocalem. Magno enim in periculo est, ne ab illis barbarus appelletur: propterea quod Germani, præsertim nostrates Vindelici, Carini, Norici, item Suevi, Saxones ita illud verbum pronunciant, vix ut eam vocalem exaudias. Verum equidem, neque irridebo maternos avos meos, neque hominis consilium, quippe qui memor sim ejus versus ex Casina: nunc ne tu respondere postules me tibi. Non igitur judicium reprehendo, sed judicii locum. Ei enim versui optime atque pulcherrimo quadrato, ex Andria, hanc injuriam faciebat: *cum is nihil promereat: postulare id gratiæ apponi sibi*. Verum et hic nihil necesse habeas concidere, et primam naturam cum corripiat, non potuit sibilus impedimento esse in illo Casinæ versu, quin unico tantum tempore proferretur. factum enim est ex posse, et tolere. Neque enim literas geminabant, quod etiam durat in præterito, *tetuli*: et *teram* simplici elemento scriptam in libris augurum, ait Varro. et hoc monet nos plurimis locis Verrius, ejusque interpres atque imitator Festus. Cæterum Erasmus utinam eam curam alium in versum transtulisset, ad nomen hoc, *periculo* potius quam tolleret omnem sermonis elegantiam, atque adeo Atticismum: quippe pronomen, *hoc*, est autem ex Andria is: *sine omni periculo nam hocce haud dubium est, quin Chremes*. Præsertim cum anapæstus esse potuerit ip

primo pede. Nam, *omnis*, primam corripit natura, ductum enim est *παρὰ τὸ ἄνωγς*. Universitas enim fit ex rerum conjunctione. Est enim universum, extra quod nihil est. Neque illas mutam ac liquidam potuisse cogere syllabam ad producendum, et pueri sciunt, et Priscianus docet ex Callimachi versu. Major vero difficultas objicitur in nomine hoc, *voluptas*: ex quo ille vocalem mediam auferendam censet, eo versu Andriæ: *quod voluptates eorum propriae sunt. nam mihi immortalitas*. Nonnihil vero est, si sit ita pronuntiandum, *voltas*. nihil enim ad Theutonicum sonum accedere potest proprius: atque hoc ut effugeremus, aut constitueremus creticum in prima, aut etiam anapæstum. Corrupta enim conjunctio est alibi, vel iudicio illius: quare hic quoque esse. At frustra viderer laborate: quoniam duo versus in Casina sunt, nihilo nobis secundiores. *Sine tuos ocellos deosculer voluptas mea. Quid deosculer te? quæ res? quæ voluptas mea?* Nam nisi, *volup.* legas, aut facias anapæstum, sane aspera est pronuntiatio. Sed *voluptas*, fuit *volupetas*, a volo et peto, quæ omnia cum sint brevia, non immutarunt naturam. Nam sic quoque corripias in versu ex Heautontimorumenno, si ita legas ex Bembi codice: *nec mihi fas esse ulla me voluptate his frui*. Quanquam codex ille, de quo vir doctissimus atque sanctissimus metitur nostros, plus habuit tum apud nos venerationis, ob vetustatem, tum apud illum opinionis ob novitatem, quam quantum re ipsa præstare valuerit. Omitto enim quæ ad privatarum vocum pertinent rationem. nam eas in Originum libris tibi satis explicatas puto. At quod ad versuum ipsorum tractus spectat, operæ pretium est animadvertere multos, qui non constant: veluti e Phormione hunc: *quæ si astu non providentur, me aut herum persuadabunt*. Ita dico apud hosce qui creticum recipiunt nullum: in nostratibus autem mollius legitur sic: *quæ si non astu providentur*. Ubi octonarius est. Item ex Heautontimorumenno sic legit: *pergin' mulier odiosa esse? nullamne ego rem in vita mea*. At in nostris sic legitur: *venire in mentem mi vir oh pergin' mulier esse? ullamne ego*. Ubi vides, si addas omnia illa verba, quæ unt exprobrationem senis, versus fiat stadio longior. at ii sunt. Verum lepor quoque in verbis est illis, *Oh*

pergin' mulier esse. plus enim est esse mulierem, quam odiosam. In altero autem sequente: rem unquam volui, quin tu in ea mihi advorsatrix fueris Sostrata? Videtur syllaba redundare. sed mi, pronunties, non mihi. Bembus autem ita legit, ut una deficiat: sic: volui: quin tu in ea mihi fueris advorsatrix Sostrata? Locutionem quoque non leviter pertranseas. Ille enim dicit, nullamne rem volui? sane tolerabilis sermo, cum verbo hoc, volo. Nam negatio quæ est in nomine, in verbum transit, et fit, ullam rem nolui. Non possis vero dicere cum verbo substantivo, nullane res est; quonam modo nanque esset, si non est? neque melius procedit ille ex eadem quem nos sic: sustulisti sic est fictum domina, ergo herus damno auctus est. Ille sic: sustulisti. sic est factum. domin', ergo herus damno auctus est. At duo sunt, quæ dissuadent esse recipiendum. Primum versus, qui trochaicus sit: quare in quinto pede jambum statuit: nos anapestum. Et minus simile veri fuit, domi educatam; atque herum latuisse erat enim modica domus, quæ vel cœna Bacchidis premeretur. quare inepta fuisset interrogatio. Neque fuisset auctus damno, quoniam domi educasset: sed quoniam filiam, cui dos paranda esset. Itaque non foris educandam dedit, sed exponendam. Præterea plus impendii est, si foris educantur liberi, quam si domi. Sed et ille in Eunucho, toto verbo longior est, temere repetito. Id' que adeo visam. visam si domi'st. quis nam hinc a Thaide exit? Sed ubique videtur non minimi iudicii quispiam neglectis numeris leporem quæsisse orationis. sicut in eadem fabula: nihil præter promissum. At nos legebamus: nihil prætermisum. Verum hic argutia etiam dimensionibus suum reliquit locum, si nihil, sit monosyllabum, quod frequentissimum est, vult dicere, Phædriam nihil præstaturum eorum, quæ militi pollicebantur, neque quicquam illum præter promissum laturum: sed in eadem lepor quoque nitidissimus est, iis versibus: illum liquet mihi dejerare mensibus Sex, septem prorsus non vidisse proximis. Nostri vulgate nimis legebant, sex vel septem. Cæterum et a numero excluditur conjunctio, et a sermonis puritate: sicuti cum, dicimus, quinquaginta plus minus annos natus sum. Illud quoque lepidius videtur in Heautonti-

morumeno : *confitere tu? au obsecro, istuc inimicis siet* : quam quod legitur ab Erasmo et alijs : *confitere tuum non esse? ah obsecro te, isthuc inimicis siet*. Splendidior est oratio repetita negatione sensu non verbis : et necesse est ita legi, quoniam præcedentes versus hic concinnat : quos versus tam Bembus, quam Erasmus male disponit. Bembus sic : *subditum se suspicatur. subditum? ain' tu certe. sic erit mi vir*. Erasmus sic : *subditum se suspicatur subditum? ain' tu? certe inquam mi vir*. Verum uterque longior est Erasmianus una syllaba : alter autem etiam pluribus. quare ita legendi sunt, ut sint trochaici octonarii catalectici : *subditum se suspicatur. subditum? ain' tu? certe inquam. Mi vir. confitere tu? au obsecro, isthuc inimicis siet*. Sic etiam ex Adelphis, illis duobus versibus, neuter est audiendus. Bembi codex sic : *obsecro mea nutrix, quid nunc fiet? quid fiet rogas : Recte ædepol spero. modo dolores mea tu occipiunt primulum*. Erasmus sic : *obsecro mea tu nutrix quid nunc fiet? quid fiet rogas? recte*. Ergo Erasmus male collocat adverbium, *recte* : Bembus male omittit pronomen, *tu* : ut sint jambici quadrati. Hæc quidem manifesta lectio, at illa ambigua, utra probior sit? In Heautontimorumeno vetus exemplar sic habet : *hunc sine erat æquum ex illius more, an illum ex hujus vivere? et Quod illum insimulat durum, id non est nam parentum injuriæ Uniusmodi sunt ferme : paulo qui est homo tolerabilis. Scortari crebro nolunt, nolunt crebro convivari*. Bembus et aliquot eximit verba, et alia serie digeret numeros. *Hunc sine erat æquum ex illius more, an illum ex hujus vivere? Et quod illum insimulat durum, id non est. Nam parentum injuriæ, uniusmodi sunt ferme. Scortari crebro volunt, volunt convivari*. Sed numeros obterit Bembus, quarto versu : in quo et trochæum invenias tertia sede, et jambum sexta : quare errorem subesse necesse est, et confundit versuum tum genera, tum quantitates. Nostra autem lectio horum nihil : sed asperior visa est in sententia : cum tamen non sit. nam ita dicit : patres duos nihil remittere de imperio, quod exercent in liberos : omnia animi laxamenta prohibere. at qui paulo est tolerabilior, aliqua sane patitur : sed non crebro ea fieri. Mutavit autem numerum verborum Terentius, cum in singulari dixit, *paulo qui est tolerabilis debuerat subdere, non vult crebro scortari liberos suos, non*

vult crebro convivari. Sed retulit numerum ad universitatem patrum. At in singulari tolerabilem posuerat, quoniam rariores sunt. Ita mutat numerum in Eunuchis: *Eunuchum porro dixi velle te, quia solæ utuntur his reginæ.* Quam mutationem aliquis minus commodam cum putaret, sublatis illis verbis, *paulo qui est homo tolerabilis:* quæ vitia prohiberent patres in nostra lectione, ea fecit patrare flagitia filiis in sua. Hæc sunt Sylviole filii, quæ laboriosissima opera excussi tibi: majorene tædio tot ineptiarum, an metu, ne pari inscitia capere. Omisi vero multa carmina controversa, aut ambigua, alia vasta: quæ etiam si ad sanitatem redigantur, at cura ista nostra vel sic longe minora sint. Verum enimvero neque tibi puerilia videri debent, qui ista ætate literariæ laudis aditum omnem explorare juberis ab indole tua, quæ magna ac multa promittit nobis: neque mihi plebeia adeo, in quibus, omissis studiis gravioribus, tantos illos viros elaborare aliquid non pœnituit. Qui si quibus in locis lapsi sunt, vel hoc ipsum eis debeatur, quod nos excitarint ad veritatem. Cujus splendorem, fili mi, quovis nomine chariorem habere debes. Magnum fuit Erasmi nomen, præsertim in Germania literis re nascentibus: majus futurum, si ille minor esse voluisset. Nunc fretus ingenii sui magnitudine, multa tractare aggressus est, paulo minus accurate: ita a nominis claritate profecta confidentia præcipitem illum egit, non sine dispendio multorum studiosorum: qui omnes cum docti esse vehementer exoptarent, pauci autem laborarent omissis ærumnis, quæ ipsis in antiquorum lectione multæ exequendæ erant, compendium nacti eorum quæ Erasmus in unum coegisset, ei de omnibus fidem ita habuere, ut etiam extantibus priscorum monumentis, unde, ille vel aliquando non bona fide accepisset, Erasmi nomen non pro teste, sed pro judice, citent, atque alieni laboris non quasi beneficiarium faciant autorem. Quare vobis omnibus ejus nominis studiosis, inter quos me quoque sane esse non nolim, commode ostendimus, atque opportune quid cujusque judicii sequeremini. Quod si quis, ut est ingenium quibusdam barbarum ac ferum, pertinacius negligat foveatque ignaviam suam: te saltem habeamus ab erroribus ejusmodi segregatum.

P. ANTESIGNANUS

ANTONIO, THEOPHILO ET JOANNI SARÆIS. S. D.

* * * * *

VERSUS autem hic jambici aut trochaici sunt omnes: atque utrique aut monometri, aut dimetri, aut trimetri, aut tetrametri: et rursus aut acatalectici, aut catalectici, aut brachycatalectici, aut hypercatalectici. Jambici ab jambo pede, et trochaici a trochæo nomen habent. Jambici igitur sunt in quorum sedem aliquam jambus, aut in ultimam pro jambo pyrrhichius ingreditur: trochaici, in quibus datur trochæo locus. Jambici sive trochaici monometri sunt qui una mensura, hoc est, pedibus duobus constant: dimetri qui mensuris duabus, et pedibus quatuor: trimetri qui mensuris tribus, ac pedibus sex, unde et senarii dicti sunt: tetrametri sive quadrati qui mensuris quatuor, octo vero pedibus, unde et octonarii a Latinis nominantur. Monometri, dimetri, trimetri et tetrametri in quibus nihil abundat, neque desideratur quicquam, acatalectici nuncupantur: catalectici qui syllaba una breviores, et brachycatalectici qui duabus: hypercatalectici vero in quibus aliquid redundat. E jambicis in usu sunt maximo apud Terentium trimetri sive senarii acatalectici, et tetrametri sive octonarii tum acatalectici tum catalectici: in rariori dimetri acatalectici et trimetri catalectici. E trochaicis usitatiores sunt tetrametri catalectici: minus usitati dimetri catalectici et trimetri item catalectici. Reliquorum generum exempla non nisi rarissima apud hunc autorem inveniuntur. Jambici trochæum non ferunt, neque pyrrhichium nisi loco ultimo: at trochaici neque jambum, neque pyrrhichium. Quatuor pedes brachysyllabum, spondeum, dactylum et anapæstum tam jambici quam trochaici quavis sede re-

cipiunt, præterquam ultimam si acatalectici, et penultimam si catalectici fuerint: quibus in locis jambici jambum, et trochaici trochæum proprie requirunt. tamen in catalecticorum regione penultima brachysyllabus et nonnunquam dactylus pro trochæo collocantur: atque pro jambo quivis pes, cui in cæteris jambicorum sedibus daretur locus. in ultima vero catalecticorum sede pro jambo in jambicis, et pro trochæo in trochaicis ponitur semipes, hoc est, prima pedis illius syllaba: nempe brevis pro jambo, et pro trochæo longa. sed cum cujusvis versus ultima sit anceps, pro priore jambi, longa: et contra, brevis pro prima trochæi collocatur. Pyrrhichius etiam in jambicis acatalecticis pro jambo ultimum locum occupat: at alibi nusquam visitur. Proceleusmaticus raro sese offert: ei tamen nullo refragante datur locus et in jambicis et in trochaicis. Creticos, amphibrachos, et bacchios quidam omnino respuunt: illos alii ægre quidem admittunt: sed eos prorsus rejiciendos nequaquam censent. Nos ubique fere quò pacto et horum et illorum opinio defendi posset indicavimus, uni versui duos dimensionis modos assignantes ad eum usque locum qui dissensionis esset terminus: sæpe etiam ad rem ipsam plenius explanandam brevissimis scholiis adhibitis. Ac primus quidem modus, quæ tres hos pedes recipit, planus, simplex, expeditus et evidens est. non enim novit insolitas et asperas illas diæreses, synæreses, et crebras literarum elisiones, quæ posteriore dimensionis ratione iis sunt perscrutandæ: qui nulla non diverticula, quosvis anfractus, et omnia suffugia quæerunt, quo monstra illa (ut ipsi loquuntur) exterorum pedum possint evitare. Præcipua effugia consistunt in diæresibus, synæresibus, et elisionibus. Diæresi unam syllabam in duas dividunt: nos hanc duobus in apice punctis appositis designavimus: ut, *cui, dei, dii, diis, iam*: cum e monosyllabis fiunt disyllaba: *cuique deinde, proinde*, cum e disyllabis trisyllaba judicantur. Synæresi duas syllabas in unam contrahunt, quam hac nota priori vocali superposita indicatam volumus. Illa igitur et sequens vocalis, quæ in aliis poetis atque in hoc juxta primum dimensionis modum duas efficerent syllabas, in unam coeunt, cum alteram scansionis rationem,

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

ut exteris illis pedibus locum nullum præbeant, ita efferunt, *crebamini, ero, erus, &c.* in *voluptus* tamen potest *u* ante *pt*, ut ante *mutam* cum liquida Græcorum more correptum censerit. E medio eliduntur *a, u* vocale et consonum, *l, s* et *t*: *a*, ut *pa'rare*, quasi *prare*: *u* vocale, ut *discipu'li, secu'lum, pericu'lum* per omnes casus (sunt qui malint legere *discipli, seclum, periculum, pericli, periclo, &c.*) *postu'lo, postu'lare*, quasi dicas *postlo, postlare*: *v* consonum, ut *adjuv'erit, div'itias, enimv'ero, inv'eniet, inv'idia, subv'erite*, quasi legas *adjuv'erit, diitias* (vel ut alii malunt *ditias*) *enimero, ineniet, inidia, subenite*. *l* deperditur sæpe in pronomine *ill'e, ill'a, ill'ud* per omnes casus, *ill'ic, ill'uc*: tum *i* corripitur, *ile, ila, ihud, &c.* ut et nonnulli etiam legunt. in *paulu'lum* eliduntur *l* et *u*, ut legatur *paulum*: quod et alii alterius loco reponunt. *s* abjicitur in *hujus'modi* et *ejus'modi*, ut antepenultima corripitur. In *ist'e, ist'a, ist'ud* et reliquis casibus, *istu'c, ist'ic, ist'æc, ist'orsum*, quidam *s*, alii *t* malunt elidere, ut *i* breve censeatur. In fine dictionum sæpe absumuntur *d* et *s* ante quasvis literas: sed ante consonantes ipsæ solæ: ante vocales vero, non solum ipsæ, sed vocalis illas præcedens. atque hæc fere sunt in quibus absorbetur *d, ad'* (et in compositio *ad'sum* (*apu'd, id', quid'* (maxime ante pronomen *iste, ista, istud*) *quod', sed'*. *s* in terminationibus *as, es, os*, excludendum non offendi, nisi in *dies', narras' res', et taces'*. in *i* parce, idque dum breve est, veluti in nominativo, *anguis', mensis', pestis', is'* cum est pronomen: in genitivo, ut *adolescentis', venustatis'que*: in verbis, ut *agis', credis' dicis', obtundis'*. In *magis', et satis'* passim absorbetur *s*: sunt tamen qui in illis locis malint legere *mage, et sat*. In dictionibus in *us* breve desinentibus elisionem admittunt etiam ii qui creticis bacchiis, et amphibrachis utuntur: ut in *opus', herus', stolidus', ipus', dehortatus', ejus' hujus', quibus', sumus'*, aliisque innumeris. qui pedes illos rejiciunt, *us* productum etiam interimunt, ut in *rus'*. audent etiam elidere *h* in *ob'*: *l* in *simul'*: *m* ante consonantes in *quidem'* et *enim'*: atque *t* in *erit', excessit', facit', liceret', occidit', oportet', studet'*, et similibus. sic in *quot'* et *ut'*. Sed de diæresi, synæresi, et elisione hactenus. Illud et hoc loco monendum, apud hunc autorem passim inveniri vocales finales non elisas (quod hac nota

“ expressimus) ante alias vocales: idque in uno atque eodem versu: et contra, in versibus diversis vocalem finalem prioris a vocali sequentis absorberi: et rursus primam secundi versus ad finem prioris pertinere. idem iudicium de dictionibus in *m* desinentibus, cum sequitur vocabulum a vocali incipiens. Cæterum vocales illæ finales non elisæ, quæ natura aut diphthongo producerentur, hic fere corripuntur: interdum tamen invariatae manent, et maxime ante *h*, quod hic sæpe ita plenam vim habet consonantis, ut præcedens brevis in *m* vel aliam consonam desinem positu longa conseatur. Horum omnium exempla huc congerere supervacaneum esse duximus, cum nusquam lectori non sint obvia futura, in quancunque hujus libri paginam oculos converterit. Illum itaque his principiis et præceptionibus instructum eo dimittam, modo et illud addiderim, nos uni versui geminam dimensionem apposuisse, non solum ubi incidit disceptatio ob alienos illos pedes, sed etiam in versibus ambiguis: cum scilicet idem versus simul et in jambici acatalectici, et in trochaici catalectici numeros venire poterat. Sunt et alia ratione versus ambigui, præcipue tetrametri catalectici: in quorum sede septima ponitur brachysyllabus, in aliis vero regionibus nullus consistit jambus, neque etiam trochæus: ut actus 2. Andriæ, penultimo scenæ, 2. versu.

Nisi vides, nisi senis amicos oras, ambis. C. Bene mones.

Hic versus regione prima tertia et septima brachysyllabum habet: secunda dactylum: quarta, quinta, et sexta, spondeum: ultima syllabam longam, quæ versum illum catalecticum esse demonstrat. Sed ambigere quispiam merito possit, jambicusne, an trochaicus censi debet: cum ibi nullus sit jambus qui jambicum, neque trochæus, qui trochaicum possit indicare. Iudicium igitur aliunde petendum est: nempe a vicinis versibus, qui trochaici sunt omnes: quo circa et hic trochaicus est iudicandus. quanvis enim jambici et trochaici sæpe inveniantur intermisti: hoc tamen est ita temperandum, ut quo plures ejusdem generis in unum digerere queamus, id omnino conemur. neque vero hujus rei gratia, vel etiam ob alias quascunque comi-

corum versum leges; eorum diligentiam imitandam existimo, qui etiam contra omnium probatorum et receptorum codicum testimonia nihil non in Terentio sibi licere invertere autumant, modo versum ad unguem suis numeris constare demonstrant: in quorum tamen observatione ipse Terentius de industria negligens fuisse perspicitur. Nos Terentio numeros, non Terentium numeris astringendum arbitramur. quapropter nihil unquam ob metri rationem immutavimus in contextu: nisi duo, aut plura eaque fide digna in idem consentirent exemplaria: lectionis tamen varietatem ubique fere ad marginem apposuimus: una cum literis et notis, quæ diversam indicent dimensionem ab ea: quam receptiori et in contextu positæ lectioni assignavimus. (Valete Saræi. eximia spe adolescentuli. Lugd. Idib. Aug. 1556.)

* * * * *

JOACHIMI CAMERARII

DE

COMICIS VERSIBUS

DIATRIBA.

DE Plauto fabularum istarum autore pauca dicam, in primis ut constet quo tempore vixerit. Hunc incidere in ætatem Catonis : quo et ipso censore mortuum esse, scripsit Cicero, ante se Cos. CLX. annis, hoc est, ab V. C. circiter D. P. Claudio, L. Portio Coss. Cujus ætatis, in quam Nævius quoque includitur, participes fuere ultra citraque Ennius, Cæcilius, Pacuvius, Terentius. Pacuvium quidem ac Cæcilium male locutos, Cicero ait. Ennium et Nævium probat. Sed nostro studio relictus est Plautus et Terentius tantum. De his igitur petenda forma Latine locutionis, et sternendum quasi solum, super quo oratio bona et diserta, verbis et sententiis apte constructa collocetur. Non enim compositio, neque veluti ædificatio qualis esse debeat illius, hinc cognosci et disci potest. Etiam munditiæ et nitore, et, ut ita dicam, innocentie ac integritati sermonis antiquitas officit, cum quia omnium rerum est sua elaboratio et perpolitio, quæ perfectio existimanda : tum quod studium elegantie ut in vita, sic sermone quoque illa non usurpavit. Quapropter posteriores in sermone priorum nonnulla mutarunt emendantes, formam certe componendo, et quasi coagmentando atque reconcinnando reddiderunt et pulchriorem et meliorem. Hæc jam illa est certa et constans, atque omnium eruditionis atque bonarum artium cupidorum imitationi sola proposita, Ciceronis, et eorum qui ætate

illa vixerunt: sed Ciceronis, ut principis et auctoris Latinæ linguæ, de quo alibi disseruimus copiosius, cum contra reprehensores hujus studii disputaremus. Hæc autem qui perspexerit, in Plautinis et Terentianis scriptis ita versabitur, ut quasi materiam orationis bonæ, et si fas nobis est dicere, eloquentiæ Latinæ ab illis sumat, neque in delectu vel verborum vel figurarum sermonis allucinabitur. Sed de hoc jamdudum satis. De comico autem carmine etsi alii scripsere, quæ et magnifacio et probo, tamen nostro quoque studio existimo adhuc loci aliquid relictum esse. Cum res illa quidem ejusmodi sit, ut penitus comprehendi, et omnium etiam diligentia quasi enucleari his temporibus nequaquam posse videatur. Quo autem est difficilior labor, eo assiduitatis plusculum in vestigando adhiberi convenit. Nihil autem tam est abstrusum, de quo non aliquid, si sæpius et studiose exquiratur, erui posse sperandum sit: τὸ γὰρ ζητούμενον, inquit Sophocles, ἀλωτὸν, ἐκφεύγει δὲ τὰ μελούμενον. Minus autem certe turpe est, in eo à quo quamplurimos magnitudo et obscuritas deteruerit, quantumvis modicos, quam illorum vestigiis insistentem nullos progressus fecisse. Si tamen est adeo digna res, ubi quis nervos intendat suos, ut ait Terentius. Quod quidem ita esse nobis persuasum est, et senserunt omnes qui aliquam famam eruditionis litterarum et doctrinæ consecuti fuerunt. Cum quidem non solum bestię demulceantur numeroso sono, sed solitudines etiam atque silvæ quasi afficiantur, ita respondeant carminibus. Qui musarum reliquias in cura bonarum artium non amplectetur, vel etiam contemnet, eum nos quidem nimis aut fastidiosum aut barbarum quoque esse judicabimus. Etsi fatemur in hac parte supervacaneum, et in quodam inconcesso amore musarum insanum studium impendi non oportere, ne sequentes, volucres illas, hoc remigio destituti, ut de Pyrenæo fabulæ tradunt, in exitium nos præcipitemus.

Sed ad rem accedamus: pauca quidem quasi præfati de horum scriptorum genere. Comicus poeta fuit Plautus. Comœdia autem est poema δραματικὸν, hoc est, expositio numerosa, id est, carmine comprehensa, et in actionem implicita, seu collata in personas, argumenti ficti, de rebus, casibus, negotiis sumtis e

vita communi, et quasi cotidianis eventis. Hoc carminis genus de tragœdia fluxit, ut Horatius docuit, qui Thespin dicit invenisse ignotum genus tragicæ musæ: atque addit:

*Successit tetus his comœdia non sine multa
Laude.*

Initia autem fuisse admodum parva et rudia, cum hilares, post labores exactos, diebus festis concinerent aliquid, et alii, et idem Horatius in *epistola ad Augustum* perhibet, ubi dicit, ab innoxiiis jocis libertatem hanc ad intolerabilem licentiam provectam fuisse. Qui primus autem comœdiam scripserit, non constat. In libro qui Aristoteli inscribitur *de poetica*, inter alia et hæc leguntur: Siculos sibi vendicare inventum comœdiæ, fuisse enim Epicharmum ante Chonnidem et Magnetem: et uti nominis quoque testimonio. Esse enim certe comœdiam non ἀπὸ τοῦ κώμου, sed ἀπὸ τῶν κωμῶν, id est, non *de hilaritate et exultatione*, sed *de pagis* appellatam. Sed ab Atheniensibus pagos non κώμας, verum εἴμους vocari. Similiter et quosdam Peloponesios ait suum facere inventum tragœdiam, quod fabulæ δράματα dicantur, cum tamen Atheniensibus in usu non sit verbum δράν, sed πράττειν. Ibidem et hoc scriptum est. Ab eo demum tempore comœdiæ auctores celebrari, quo formam illa et speciem quandam nacta fuerit, cum principio obscura esset, et auctores ipsius laterent. Sed comœdia quæ priscis temporibus in usu fuit, qua nominatim hi aut improbos aut inimicos suos perstringebant, principium etiam virorum vitam et mores reprehedentes, hæc igitur antiqua dicta est. De cujus licentia κωμωδεῖσθαι vulgo dixere eos, qui probris lacesserentur. Hujus autor vetustissimus nominatur Sannyrio. Sed excellentes fuere, temporibus belli Peloponesii,

Eupolis atque Cratinus, Aristophanesque poeta.

Hæc postea fuit mutata, cum dolerent, ut inquit Horatius, *cruento dente lacessiti*. Tum nomen obtinuit Mediæ, quæ dissimulato nomine vitia tantum exagitaret:

---

*Quinetiam lex,
Panaque lata malo, quæ nollet carmine quenquam
Describi.*

Atque ferunt Eupolin in mari submersum, ab iis quos maledictis læsisset. Tum igitur tragoediarum fere argumenta detulerunt in scenam, retexta ad ridiculum modum: deque hoc genere chorus paulatim defluxit. In quo præ cæteris clarus fuit Plato comicus. Hanc secuta est nova comœdia, in qua primas tenuit Menander, potiente rerum Alexandro magno: atque hæc chorum omnino non habet, sed ornatu vario et multiplici personarum insignis est. Atque hæc indicanda breviter et strictim putavi, de initiis ac progressionibus comœdiæ apud Græcos. Apud Latinos autem, scenicos ludos institutos fuisse C. vel ut alibi, T. Sulpitio Bætico (vel ut alibi, Petico, alibi Potico) C. Licinio Stolone Coss. notavit Valerius: et paulatim ludicram artem ad satyrarum modos perrexisse, a quibus primus omnium poeta Livius ad fabularum argumenta spectantium oculos et animos transtulerit. Cicero autem scripsit, Livium primum omnium fabulam dedisse, annis fere CCCX. post Romam conditam: fuere autem celebrati primum ludi Romani patrum et equitum, qui et magni, ludicrum autem equi et pugiles, ut Livius memorat, lib. I. qui et ludorum plebeiorum mentionem fecit lib. XXVIII. Idem Livius quo tempore et qua de causa instituti et ludi scenici dicti sint, copiose eadem quæ Valerius, retulit lib. VII. Quod tempus est urbis circiter CCCIX. Idem tamen lib. XXXVI. scripsit, ob dedicationem ædis matris magnæ primos ludos scenicos factos, Valerium Antiatem esse autorem, Megalesia appellatos, quod tempus distat a priore annis pluribus CLXV. Cicero Livium fabulam docuisse, ut retulimus, scripsit in *Bruto*, et prima *Tusc.* Claudio et Tuditano Coss. anno U. C. CCCX. Hoc Gellius retulit in annum DX. ideoque fuere qui apud Ciceronem numeros mutandos censerent. Quod nobis fieri oportere non videtur, cum ipse Cicero indicet, alios hæc aliter exposuisse et res sint inexplicabiliter confusæ. Sed postquam componere fabulas argumentosas poetæ Latini cœperunt, sequentes et vertentes Græcorum scripta, in hoc genere magna licentia usi fuerunt. Cum autem essent Latinorum propria quædam poemata, ut Atellanorum, videntur libertatem illam in Græcis et Latinis argumentis poetæ Latini, non tam fuga laboris et cupiditate edendi sua, ut Hora-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Spondeus habet duas longas : *exlex, concors, amens.*

Tibrachys tribus brevibus constat : *domine, canere, misera.*

Anapæstus, duabus primis brevibus, postrema longa : *silices, rabies, patiens.*

Dactylus, prima longa, sequentibus duabus brevibus : *litera scribere, musica.*

In Latinis comicis rari jambi sunt, etiam in trimetris, qui sunt senarii. In integro tamen jambico, vult esse ultimus pes hic, aut propter ultimæ indifferentiam Pyrrichius, quasi definiens numeros ac versum. Sicut in dactylico, quintus dactylus. Horum loco cum spondeus ponitur, ii versus tum *σπονδαίζοντες* et *σπονδαϊκοί* dicuntur, ut

Armatumque auro circumspicit Oriona.

Apollinarem conteni meum scazon.

Claudicare enim hi versus putantur, et *σκάζοντες* nominantur, et *χωλιαμβοί*. Comici autem, ut dixi, numerus ideo minus distinxerunt, ut similitudo sermonis communis custodiretur. Itaque Cicero in *Oratore* sic ait : *at comicorum senarii propter similitudinem sermonis, sic sæpe sunt abjecti, ut nonnunquam vix in his numerus et versus intelligi possit.* Hæc confusio cum est maxima, tum carmina vocantur *ἀπεμφαίγοντα*, id est, *immanifesta*, et *ἀνάρμοστα*,

Exclisit, revocat, redeam? non si me obsecret.

Qui versus, si producas penultimam, erit dactylicus *σπονδαίζων*.

Tres unam pereunt adolescentes mulierem :

Totus dactylicus, præter ultimum jambum. Hoc genus et ad octonarios producit a comicis, qui sunt *τετράμετροι* : a Latinis etiam quadrati vocantur. Habet apud eosdem et *κατάληξιν*, ita ut ad senarium additus amphibrachys, id est, syllaba brevis longa brevis : aut bacchius, id est, syllaba brevis longa, (ultima enim syllaba omnis versus est indifferens) hoc numeros perficiat :

Nam si remittant quippiam Philumenam.

hic est *τρίμετρος*. Addantur illæ tres syllabæ, *dolores*, et erit jam *τετράμετρος καταληκτικός*. Nam in hoc genere alii pedes, quam

supra memorati, non nominantur. Sed neque servarunt hoc, ut ante κατάληξιν semper esset jambus: neque non pro syllaba longa catalectica sæpe duas breves posuerunt:

Ædepol lenones, meo animo, novisti Lusce lepide.

Ante κατάληξιν τρίβραχυς est:

Tacuisse mavellem, haud male meditare male dicaces.

Ante κατάληξιν est spondeus:

Bene ego istam eduxi meæ domi, et pudice.—

—Si hujus miseret.

Ante κατάληξιν est dactylus:

Nunquam me orares quin darem: nunc illum te orare melius est.

Lius est, in unam syllabam concrescunt. Hi versus appellantur hipponactei, ab autore, et Latine septenarii: tum enim, Priscianus ait, Varronem scripsisse, fieri septenarium, cum ad senarium jambicum trisyllabus pes addatur, hoc modo:

Quid immerentibus nocēs? quid invides amicis?

Talia sunt Aristophanea in *Pluto*, quorum primum hoc:

ὦ πολλὰ δὴ τῷ δεσπότῃ ταυτὸν εὖμον φαγόντες.

Trochaicum carmen est jambicum commutatum. trocheus a volubilitate et ratione nomen habet, contrarius pes jambo, constans longa et brevi, *scribe, musa, verba*. Hoc jambum non admittit, quemadmodum neque in jambicum trocheus ingreditur. Etsi reperitur etiam in Græcis τροχαϊκὸν τετράμετρον καταληκτικὸν, in cujus quarto loco ponitur jambus, ut in *Nebulis*:

ὦ θεώμενοι κατερῶ πρός γ' ὑμᾶς ἐλευθέρως. Idque εὐπολίδειον ἀσύστατον vocarunt.

Sed multo majore licentia Latini usi fuerunt, et passim, ut videtur, inseruerunt jambos. Docent autem ita fieri hoc carmen, si ad senarium jambicum addamus creticon, qui ἀμφίμακρος, id est, syllaba longa brevis longa: ut *aurifer*, hoc modo,

————— *Dii boni,*

Boni quid porto, sed ubi inveniam Pamphilum?

Et,

*Lætus est,**Nescio quid: nihil est: nondum hæc rescivit malq.*

Ita hos numeros composuisse Archilochum perhibent, atque ab eo μέτρον ἀρχιλόχειον dictum. Sed hoc non sarvarunt comici, præsertim Latini, ut secundam syllabam brevem semper facerent, quod præceptum de cretico subjicit, cum in hoc versu ubique reperiat, dactylus, anapæstus, spondeus, trocheus, τρίβραχυς:

*Apage, non placet me hoc noctis esse: cænavi modo.**Quid si ego illum tractim tangam ut dormiat? seroaveris.**Exossatum os esse oportet, quem probe percusseris.**Facinus, nequiter ferire malam male discit manus.**Illic homo me interpolabit, meumque os finget demuo.*

In fine esse ante κατάληξιν debet trocheus, ut carminis ratio appareat, sed reperitur et τρίβραχυς: ut,

Quid id exquiris tu, qui pugnis os exossas hominibus.

Et Aristophanes:

Ὦ σοφώτατοι θεαταί, δεῦρο τὸν νοῦν προσέχετε.

Sæpe autem multumque usi fuere hoc carmine archilochio comici, et illo plurimas sermocinationes composuerunt. De aliis generibus quid dicam, aut quomodo in Latinis comædiis indicem, non habeo. Etsi Sisenna, referente Rufino, anapæsticum metrum in *Aululariæ* quadam scena esse dixit, sed concisum ita, ut non intelligatur. In his igitur nos frustra torquere, præsertim tam foede corruptis exemplis, et in metricæ nequaquam exacta cognitione, nihil necesse, vel potius curiositatis hoc fuerit, otio non admodum liberaliter abutentis. Confusa quidem, id est, συγκεχυμένα μέτρα plurima sese offerunt passim tam in Plauto, quam Terentio: in quibus jambus et trocheus, et alii pedes ingredientes hæc metra, collocantur promiscue. Quod autem ad κατάληξεις et βραχυκατάληξεις et ὑπερκατάληξεις attinet, de eo magis suspicari possumus, quam certi aliquid demonstrare. Qui tamen cogitatione non illiberali his de rebus sese occupare voluerint, ii primum ad exemplum aliquod rationem numerorum in versibus conferent, et ita informabunt animo qualemcunque notionem horum.

Ponatur igitur hoc. Numeros esse aptos quosdam et determinatos, et consentaneos sonos vocis humanæ. Hi cum in voce natura insint, in oratione quoque inesse oportet. Sed cum abest cura compositionis, et ars quædam veluti structuræ, facile illi et dissipantur et delitescunt. Atque hoc est quod Aristoteles poemata, suapte sponte extitisse, et fortuito prodiisse ait, ipse ἀτροσχεδιάσματα vocat. Hæc concinnitas quædam in omnibus linguis reperitur, ad quam aurium observatione adhibita, versus extitit, elaboratus studio et arte ingeniosorum et doctorum hominum, et processu temporum ita suo quisque in genere perfectus, ut nihil fieri elegantius neque pulcrius, aut magis sonorum posset. Potestque de nostris vernaculis cantilenis etiam aliquo modo hoc cognosci, ut quamvis forte hoc ineptum videatur, sed in docere fideliter cupiente nihil ineptum, si conferamus hæc nostratia ad illa erudita; nonne in his similiter desinentibus, quæ nostrum vulgus rhythmos appellat, aliquid jambicis senariis simile agnoscitur? et in modis chorearum, quasi anapæsticum est et pæonicum melos. Sed et in soluta oratione diligentia nunc multorum, accurate verba componens, ῥύθμους: qui sunt numeri, efficit. Certo autem et plane ostendere omnia, id esse ejusmodi puto ut fieri nequeat, quemadmodum et in aliis quæ usu perdita fuerunt, instauratio et restitutio absoluta desperanda est. Citius enim mihi aliquis illud Hesiodeum plaustrum lignorum centum construxerit, quam scenam hoc tempore explicuerit, omnibus partibus et numeris suis, ut dicitur, absolutam. Hoc tamen dubium non est, in linguæ cujusque usa communi, harum rerum rationem consistere, quo labefactato aut amisso, illa quoque vacillet atque confundatur, vel potius non magis appareat, necesse est. Est autem in omni genere carminum varietas numerorum depositionis, ut vocant: ea est versus conclusio, talis quædam. Versus dicitur ἀκατάληκτος, qui est plenus et integer, et pedes suos habet totos: ut,

Poeta cum primum animum ad scribendum appulit.

Versus est jambicus trimeter, qui et senarius ἀκατάληκτος. Sic est ἀκατάληκτος. Theocriteus hic primus in fistula,

Οὐδενὸς ἐννάτειρα, μακροπτολέμοιο δὲ μαθήρ.

¶ Et postea σκάζων,

Μαίης ἀντιπάτροιο θοὸν τέκες ἰθυντήρα.

Et mox καταληκτικὸς εἰς συλλαβὴν,

Οὐχὴ κεράσταν ὄνποτε θρέψατο ταυροπάτωρ.

Et πεντάμετρος deinde, vel καταληκτικὸς εἰς συλλαβὰς :

Οὔνομ' ὄλον δίζων ὅς τᾶς μέροκος πόθον.

Atque ita usque ad δίμετρα καταληκτικὰ εἰς συλλαβὴν, κολλίσιπα et νηλεύσιτω. Nam in hoc genere μονόμετρος ἀκατάληκτος fieret unus pes. Metimur enim omnia genera carminum pedibus duplicatis, præter dactylicum. Idque et Rufinus testimonio Herodoti comprobavit, veteres factitasse : nam dactylica oracula reddita fuisse ait τόνω ἑξαμέτρῳ. Gygis autem facinoris meminisse Archilocum in jambico versu τριμέτρῳ, qui hujusmodi quidam ibi ascribitur,

Οὐ μοι γε Γύγεω τοῦ πολυχρύσου μέλει.

Est ergo et elegiacus dactylicus, quem, ut scimus, tribus dactylicis pedibus, additi anapæsti duo, absolvunt,

Ὅττι δὲ μοῖρα παθεῖν οὐ τι δέδοικα παθεῖν.

Lis est cum forma magna pudicitia.

Ita penthemimeris utraque conjuncta, et ipsa facit spondeum, ut sic pedes quinque dactylici construantur. Est autem penthemimeris τὸ μὴ πενθημιμερῆς, id est, quinararia, cum syllaba in verbo superest post pedes duos :

Arma virumque cano.

Hepthimimeris, τὸ μὴ ἑφθημιμερῆς, cum fit hoc post tres pedes,

Mnesthea Sergestumque vocat.

Sed in aliis versuum generibus metra duplicatis pedibus procedunt, ut in jambico est hoc μονόμετρον ἀκατάληκτον, id est, habet duos pedes integros,

Pessima mane.

Optime, odio es.

Δίμετρον hoc :

Verebar quorsum evaderet.

Τρίμετρον :

Obsequium amicos, veritas odium parit.

Τετράμετρον hoc :

Quid faciam nunc ? si tres viri me in carcerem compegerint.

Atque hactenus producti jambici versus exempla adduxisse satis fuerit, etsi grammatici: πενταμέτρον quoque formam adjiciunt. Illum autem tetrametrum reperisse Boiscum quendam Cyzicenum, ἐπίγραμμα indicat, tetrametri ἀκαταλήκτου, et καταληκτικοῦ, quod legitur in commentario Rufini de metris Terent.

*Βόισκος ὦ πὸ Κυζικοῦ, παντὸς γραφεὺς ποιήματος,
Τὸν ὀκτάπουν εὐρὼν στίχον Φοίβῳ τίθησι δῶρον.
Boiscus ille Cyzicenus scriptor omnis carminis
Versus pedum octo reperit, Phaeboque dedicavit.*

Verum ad καταλήξεις revertamur. Est igitur καταληκτικός, cum deest quo minus versus compleatur, syllaba una :

Data, mox ego huc revertar :

Jambicus δίμετρος καταληκτικός. Sit enim revertero, nam et hac forma usi verbo fuerunt, erit jam ἀκατάληκτος.

Si mihi perget quae vult dicere, ea quae non vult audire.

Trochaicus Archilochius, id est, τετράμετρος seu quadratus καταληκτικός. Sit enim, audientur, erit trochaicus τετράμετρος omnibus numeris absolutus.

Hypercatalecticus versus est, in quo syllaba una abundat : hujus exemplum de dactylicis adducunt,

*Alloquitur Venus. O qui res hominumque deorumque.
Jactemur doceas, ignari hominumque locorumque.*

Verum diligentiores in dactylico genere ἵπερκατάληξιν et βραχυκατάληξιν, nominari oportere negant, sed κατάληξιν εἰς συν-

λαβὴν, aut εἰς δύο. Ex Plauto Priscianus, δίμετρον *jambicum* ὑπερκαταληκτικὸν esse hunc voluit,

Hospitio publicitus accipiar.

De quo nos dubitare, neque hanc distinctionem servasse, ante indicavimus.

Ἐραχνοκαταληκτικὸς dicitur, cum toto pede deficitur versus integritas. Ut si μονόμετρος sit, *eheu mihi*, βραχνοκατάληξις erit, *eheu*. Priscianus δίμετρον hunc retulit, ita peregre adveniens: de quo supra. Et jam fassi sumus, hæc neque observari, neque exquiri potuisse a nobis, et haud scio an a nullo possint omnium qui nunc vivunt, in tam tenui scientia musices antiquæ, et hac depravatione exemplorum.

Sciendum autem, comicos Latinos, prologos et primas fere scenas, pertexuisse senariis jambicis, qui sunt τρίμετροι ἀκατάληκτοι. Plautus tamen et in *Amphitruone* et alibi, in primis statim scenis numeros mutavit. A trimetris autem ad longiores pervenerunt, ut τετραμέτρους,

Mirabor hoc si sic abiret, et heri semper lenitus.

Ne forte imprudens faciam quod nolit, sciens cavebo.

Quid? credebas dormienti hæc tibi confecturos deos?

Nec non concidisse reperiuntur versus, ut subjicerent longis breviores. Nec non confudisse numeros, ut miscerentur trochei et jambi: de quibus jam satis dictum. Hoc autem silentio prætereundum non est, in jambico et trochaico creticum non esse: quamvis de Archilochii trochaici structura ille præcipiens, Rufinus ut ferunt, hoc scripserit:

Creticon Archilochus supra caput jambi.

Nam cretici ratio, qui est, ut diximus, ἀμφίμακρος, temporum quinque, ab hoc genere est alienior. Itaque quidam inculcantes jambicos et trochaicos versus hunc pedem, audiendi, mea quidem sententia, non sunt. Et si, ut verum fatear, hoc dixisse illi videntur, in his versibus reperiri verba in quibus creticus insit: ut, *edepol*, et similia, de quibus postea. Non quod in versu jam

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Apud Horatium, lib. I. *Carm.*

Ossibus et capiti inhumato.

Apud Lucretium, lib. V.

Passim per cæli rotant se inania templa.

Et lib. II.

Vivam progeniem qui in oras luminis edant.

Ubi tamen et *διὰ πρῶτος* esse potest dictionis *qui* : ut et in hoc versu.

At contra quæ amara atque aspera cunq̄ue videntur.

Et apud Horatium rursus lib. III. *Carm.*

Jam virum expertæ male ominatis parcite verbis.

Et *Sermon.* lib. I. Satyra IX.

Si me amas inquit, paulum hic ades.

Item cum retinetur litera m, *ἀνέκθλιπτος*, tum collisio usitata fieri non potest, ut :

Insignita fere tum milia militum octo.

Ut Horatius :

Nil opus est te circumagi.

Lucret. lib. III.

Namque papaverum aura potest suspensa, levisque.

Et libro I.

Corporum in plumbo est.

Et rursus :

Plus in se corporum esse.

Et mox :

Corporum augebit numerum.

Et paulo post :

Corporum atque loci.

Et rursus lib. III.

Sed dum abest quod avemus.

Et libro II.

Cæteraque cum ita sunt.

Et hoc :

Nam quod furvidum est.

Atque etiam vocalium concursus et contractionem interposita litera d, prohibuerunt. Sicut in *redeo, redhibeo, redarguo, redoleo, reduncus*, et in diversis dictionibus, *mederga, tedhoc noctis*. Ita longæ illæ manent, si natura longæ sunt. De his exempla quædam Plautina promiscue ponam, pauca illa quidem, sed de quibus similes loci facile explicari posse videantur :

Jam hi ambo et serous et hera frustra sunt duo.

Jam hi am, est jambus, vel soluta dictione *jam*, vel retenta litera m.

Quot pondo tedesse censes nudum, non edepol scio.

Ille opere foris faciundo lassus noctu advenit.

Quanquam invita te carebo, animum ego inducam tamen.

Te heri me vidisse, qui hac noctu in portum advocti sumus.

Blepharonem ut re divina facta mecum prandeat.

Nimis bella es atque amabilis, et si hoc esset meum hodie.

Qui versus omnes *διαίρεσι* explicari poterunt. Contractio syllabarum crebrior est. Et apparet, fuisse linguam Latinam magis aptam ad voces cogendas, quam distrahendas. Hoc illud etiam indicat, quod retulit Cicero lib. II. *de Divinatione*: cum M. Crassus exercitum Brundusii imponeret, quidam in portu caricas Cauno advoctas vendens, *Cauneas*, clamitabat. Dicamus, inquit Cicero, si placet, monitum ab eo Crassum, caveret ne iret. Sonuisse enim apparet illud, *caunças*, contractum hoc, *cave ne cas*. Hæc indicantur

nomnibus συναλοιφῆς et ἐπισυναλοιφῆς. Synaloephe, quæ et συναίρεσις proprie vocatur, cum duæ syllabæ in unam veluti confluent. Ut Phæton δισύλλαβον, pro trisyllabo Phaeton.

Cum te dejectum crudeli fulmine Phæthon.

Nam a et e lingua Latina diphthongum faciunt. Deinde, proinde, δισυλλάβως Lucret. Tandem coierunt τρισυλλάβως. Nil, nil : mihi, mi : μεθε, me : si vis, κατ' ἐκθλιψιν, u, pro consonante, sis, ille et terris, illet. Sceptroque innisus eburneo. Eburno : pendent lychni laquearibus aureis : δισυλλάβως :

Libra diei noctisque pares ubi fecerit horas.

Diei, vel, die, duabus syllabis. Tale et rei, συννημίνως.

Sic dii, di sunt : et iit, it : περιίσις, περιίσις : ἐπισυναλοιφή autem longius patet, cum, qualescunque vocales contrahuntur, deque duabus syllabis una fit : quod sæpe nobis mirifice factum videtur in lingua Græca et Latina, cum in sua fieri nemo miretur, quia minus considerat. Secundum autem diversarum linguarum naturam diversitas in his est. Sed exempla ἐπισυναλοιφῆς, ad quam quidem et ἐκθλιψις et συνίζησις referenda, hæc sunt, fuit, una syllaba. Lucret. lib, V.

Et ambiens multa perussit.

Et :

Et equorum duellica proles.

Ubi et σάλλησις esse potest duel. Et :

Et sonitu sterilia,

Item :

Nunc scio quid sit amor.

Sco, κατ' ἐπισυναλοιφήν legendum, ut Diomedi placet. Sodes, si audes. Sultis, si vultis, κατ' ἐκθλιψιν. Suam, sam : suum, sam : suis, sis : eum, im : eapse, ea ipsa : sapsa, se ipsa :

Postquam lumina sis oculis bonus Ancus reliquit.

Virgines nam sibi quisque domi Romanus habet sas.

Quo res sapsa loco sese ostentatque jubetque.

Tuus, tua: tua, ta: sua, se: aut συλλήψει μονοσυλλάβως, sicut *suavia*. Est et crebra ἐκθλιψις, et postea contractio: ut *amaverunt, decreverat, commoverit: amaverat, decreverat, commoverit*. Et apud Lucretium:

Irritat virtutem animi.

Pro irritavit. Sultis, pro si vultis:

Pandite sultis genas et corde relinquitis somnum.

Omnino autem quo minus corripereetur pronunciatio, non obstitit veteribus, u pro consonante: ut *sine invidia laudem invenias*. Est enim *sin inid. τριβραχυς*. *Audivi, audii*. Eliditur et litera m, *multum ille et terris*. Hanc collisionem vocant. Etiam litera b, non obstitit interdum contractioni syllabarum: ut, *abi, μονοσυλλάβως* prolata: *συγκοπή* est concisio, cum syllaba diminuitur verbum. *Nis, pro nobis: scilicet, pro scias licet: capsis, pro cape si vis. Emem, pro eundem. Certe manus, pro cedite. Actæ non alio rege puertia, pro pueritia:*

Evasti? credo metues, doctusque cavebis,

Viret, cui vitam deus et sua dextra dedisset.

Motus quoque surpere debet.

Quæ me surpuerat mihi.

Extritio autem proprie unius tantum literæ est, ut illa ἐκθλιψις literæ m, et literæ u, pro consonante: et *caldior, lamna, pro calidior, laminæ: isthic, priore brevi: ab oles, pro ab illis: antiqui enim literam non geminabant, ut inquit Festus: qui et fenestram dixere, quam posteriores τρισυλλάβως fenestram. Senr, vel senr, pro senex. Edepol, edpol. Virgines, virgnes. Semine oriundi. Sed magis universum apud Lucretium, *semæ* et universum. Sic et in *eoenat*, extrita i litera videtur, ut apud Ennium, referente Nonio:*

Senex siem, utinam mortem oppetam priusquam eoenat.

Quod in pauperia mea senex graviter gemem.

Quin etiam initiales syllabas quasi absorbentes minus expresserunt. Sed ad extritionem revertamur. Delituit igitur in Latina lingua sæpe ac multum in pronuntiatione, littera s.

Samnis Spurcus homo vita illa dignus locoque.

Formido quid ago, da Venus consilium.

Pandite sultis genas

Puncto temporis reddant.

Huc referenda illa quæ a Cicerone memorantur, *multimodis, vasargenteis, palpet crinibus tectifractis*: pro multis modis, vasis argent. palmis et cr. tectis fr. Et illæ *συκοπαί*, secundum quas *tali*, et *ala* extitit, de taxillis et axilla: et *meum factum, exitium*, pro meorum factorum, et exitiorum: quæ in quibusdam usitatæ admodum fuerunt, *deum, numum aureum, liberum*. Quinetium duorum virorum iudicium, aut trium virorum capitalium, aut decem virorum litibus iudicandis, ait se Cicero, dicere nunquam, quomodo ergo? nimirum *συκεκοµµένως, duum virum*, et *trium virum*, et *decem virum*. Item *siet, sit*. *E rep. pro ex: pomeridianis quadrigas*, pro *postmeridianas*. His addantur *ἀποκοπαί*: *viden' ain' satin' men' mihin'* de quibus abscissum est *ne*. *Exin, dein, proin*, amputato *de*: *famul*, pro *famulus*. Lucretius:

Ossa dedi terræ proinde ac famul infimus esset.

Volup, animal, exemplar, de quibus recisum est *e. illi*, pro *illic*. Jam de productione et correptione vocalium multa dici possent. *Fuit, fieri*: extenta priore syllaba. *Inclitus*, ut ait Cicero, prima brevi. Secundum hæc fiunt mirificæ collisiones, elisiones, detritiones, et comprehensiones literarum ac syllabarum, et pronuntiatione vera, quam sæpe nos non possumus conjecturis nostris consequi, versus procedunt: in quibus scriptura non raro, præsertim in dilatando, numeros non servat. Sed nunc et eorum, de quibus multo minus diximus, quam dici potuisset, et tamen satis fuisse manifestum indicium videtur, Plautina exempla afferamus: et ita tandem hanc quasi commentatiunculum finiamus:

Similem rem ipse in legem jussit esse Juppiter.

Aut corrigitur, esse; aut est κατ' ἐπισυναλοιφήν, similem, δι-
σύλλαβον :

Ut conquisitores fierent histrionibus.

Histrionibus, κατὰ συνίησιν. Nisi maluerit aliquis conquestores :

Qui ne quo placeret alter, fecisset minus.

Qui ne quo, spondeus, pronunciatione mediam syllabam ab-
sorbente :

Qui cum Amphitruone abiit hinc in exercitum.

Et mox :

Nunc hodie Amphitruo tenet huc ab exercitu.

Hinc in exe, et huc ab exe, spondei sunt pari ratione concisionis,
in brevitare syllaba quasi evanescente :

In tabernaculo : id quidem hodie nunquam poterit dicere.

Simplicissimum est, ut legatur, tabernaclo :

Quid in tabernaculo fecisti? victus sum, si dixeris.

Quid in ta, trocheus. Vel ut notavimus : quid in; κατὰ διαίρεσιν
anapæstus, et taberna, spondeus :

Ridiculi causa, vel hunc rogato Sosiam.

Nam hanc veram lectionem puto : vel hunc μονοσυλλάβως pro-
nunciandum :

Quin, si tu voles, domi servi qui sunt castrabo viros.

Ἰππία, μονοσυλλάβως κατ' ἐπισυναλοιφήν.

Portitorum simillimæ sunt januæ lenoniæ.

Aut portitum κατὰ συγκοπήν, aut simillimæ; κατ' ἐπισυναλοιφήν
pronunciandum :

Da meus ocellus, da mea rosa, da mi anime, da mea voluptas.

Aut sic, da mihi esse. Aut sic, da mihi res, et mea voluptas, & brevi absorpto δισσυλλάβως: vel mihi voluptas:

Lenoni hæc sunt ædes, male istis eveniat.

Pronunciandum eveniat κατ' ἐκθλιψιν litteræ i.

Credam pudor si cuiquam lenoni siet.

Pronunciandum cuiquam δισσυλλάβως κατὰ συναίρεσιν et συνίησιν:

Volitis ne olivas aut pulcramentum, aut capparim?

Olivas δισσυλλάβως, ut notavimus, et ut in versu Lucilii mabusti τρισυλλάβως, in proœmio primi libri de Finibus: vel potius, Voltine, extrita littera s. Quis autem scit utra potius pronunciatio actori arriserit:

Fateor: abi deprome: age tu interea huic somnium.

Abi de, spondeus: huic som, spondeus: κατ' ἐπισυναλοιφήν et συνίησιν:

Superstitiosus hic quidem est, vera prædicat.

Quidem est ee, spondeus κατ' ἐπισυναλοιφήν: hæc collisio creberime occurrit in comicis versibus:

Qui perjurum convenire vult hominem, mitto in comitium.

Ni re vult, spondeus, elisa u, pro consonante:

Quo is homo insinuavit facto se ad te? per Dionysia.

Quo is ho, τρίβραχος κατὰ διαίρεσιν syllabæ quo:

Nam cum pater ejus subegit: nunc mea mater irata est mihi.

Ænam cum pater, dactylus est: ejus æfé: aut dactylus liquescente s. aut trocheus, κατ' ἐπισυναλοιφήν, ut ejus, una sit syllaba:

Ænyus quæ locuta est quætere aiebas, filiam.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Est enim. *μέρι' ἔθε*, dactylus : *νῦν δ' αὐτέ με φιλέ ἀθήνη* : vel ut alibi, *φίλαι ἀθήνη* : et ἔξοχα γάρ μιν ἐφίλατο παλλὰς ἀθήνη, pronuntiandum enim quasi gemino λλ, ut φι longum fiat. Sicut Ιλ. β.

Ἰλιον ἐκπέσαντ' εὐτείχεον ἀπονέεσθαι.

Quasi ἀπκ. Tale et illud ἄρες, quasi ἄρρες esse videtur. Ita et *φιλομείδης ἀφροδίτη*, habet λο syllabam productam. Et hic versus similiter pronuntiationis productione sustentatur, Ιλ. γ'.

Ἄιδοϊος τέ μοι ἐσσι ἐφίλε ἐκυρὲ δεινός τε.

Nam et aspiratio brevis vocalis pronuntiationem remoratur, et *ρεδει*, est quasi *ρεδδει* : sicut ἔδδεισε δ' ἐλένη. Rursum. Ιλ. ε.

Καὶ νύ κεν ἔτι πλέονας λυκίων κτάνε διος ὄδυσσεύς.

Etsi poterat facere *καὶ νύκ' ἔτι πλέονας*, tamen illud maluit, nimirum pronuntiatione versum expediente, quatuor brevibus syllabis unam longam et duas breves sonantibus : sicut Οδ. ζ.

Καὶ τότε φαιήκων ἐς πόλιν ἴμεν ἠδ' ἐρέεσθαι.

Est enim *πόλιν ἴμεν*, dactylus non syllabis, sed veteri pronuntiatione, quam nos exprimere lingua aliena non possumus. Hoc loco in mentem mihi venit versus quem Scaliger adduxit ex Euripidis *Oreste*, in quo esset ἐπισυναλοιφή :

Ἀγουργός : οἴπερ καὶ μόνοι σώζουσι πόλιν.

Sed nos et in editis ab Aldo exemplis et in explicatione reperimus *σώζουσι γήν*. Hoc igitur relinquamus. Ιλ. υ.

Μόρσιμον δὲ οἱ ἔστ' ἀλέασθαι.

Ubi manifesta est *συγκοπή*, et illud *μόρσιμον* quasi *μόρσμον*. Sicut et in hoc, Ιλ. ω.

Ἐκτὸς μὲν δὴ λέξον γέρον φιλε.

Est enim plane, γρον φίλε. Quemadmodum et Οδ. ή.

Μήδ' οὔτω φίλον διὸ πατρὶ γένοιτο.

Ubi φίλον est quasi φλον. Jam in hoc Δ. β.

Βωμοῦ δ' ὑπαίξας.

Συναίρεσις est:

Ἔως δ' ταῦθ' ἄρμαινε.

Δ. α. cum sit primus pes ἀμφίβραχυς alienus carmine heroico: θεραπεύεται τὸ μέτρον συνιζήσει, secundum Eustath ὡς δ, producta syllaba ὄ. Aristoph.

Εἰρκύνη, οἱ γεωργοὶ τοῦργον ἐξέλκουσι κάλλος οὐδαίς.

Οἱ γεωργ. spondæus συνιζήσει. Δ. ξ.

Ἦκεον δὲν πλευρῶνι.

Hesiodus:

Νεῖκεα καὶ δῆριον ὀφέλλειν.

Δ. autem ὦ. in hoc:

Χωόμενος ᾧ τινι δῆπω ἀδελφεὸν ἔκτανεν ἔκτωρ...

Est συνιζήσις.

In hoc vero Δ. θ.

Ἦως μὲν κροκόπεπλος ἐκίδνατο πᾶσαν ἐπ' αἶαν.

Et hoc, Δ. β.

Πολυστάφυλον θ' Ἰστιαϊαν.

Et hoc, Δ. ε.

Ὅστ' ὦκα ῥέων ἐκέδασσε γεφυράς.

Et paulo ante:

Ὅς' ῥα καμάνδρον,

Ἄρητῆρ ἐτέτυκτο.

Et hoc, Ιλ. η.

Σὸν δῆτοι κλέος ἔσταν δσον ἐπικίδναται ἠώς.

Et hoc, Οδ. ε.

Κλῦθι ἄναξ δστις ἔσσι.

Et hoc, Οδ. λ'.

Καὶ ῥ' ἔσχεν δύο παῖδας, ἀμφίονά τε ζῆθόν τε.

Παῖδας ἀμφ' spondeus liquescente litera σ, ut in superioribus versibus omnibus cursui hæc numerorum obstaret, nisi removeretur pronuntiatione.

Nam si versibus aliquis alienos pedes, qui sunt proceleusmaticus, et creticus seu ἀμφίμακρος, aut nescio quos alios inserit, cum constet heroici carminis proprios pedes esse, dactylum ac spondeum. Jambici, jambum, spondeum et spondeo æquales. Trochaici, trocheum et spondeum et huic æquales, et alios alius generis. Illum igitur qui admiscet alienos, non audiendum putamus, corrumpentem carminis modos, et numerorum rationem dissolventem. Sed pronuntiatione hæc omnia quondam nullo cum negotio et sine omni insuavitate explicuit. Quare non assentior, neque Plutarcho, qui Homerum studiosum bonæ narrationis, compositionem neglexisse scribit, et primum statim versum ἀμετρον extulisse :

Μῆνιν ἄειδε θεὰ πεληιάδεω Ἀχιλλεύς.

Non enim ille ita extulit ut Plutarchus, multo minus ut nos, secundum perscriptas literas : neque Scaligero infulcimenti creticos in jambicos modos. Etsi ad hoc delabatur ut *voluptas*, anapesticam velit esse dictionem : id quidem melius, sed illæ συγκοπαὶ pronuntiationis rectius expediunt numeros, mea quidem sententia, et antiquitate teste, cujus unum etiam nunc exemplum adducere visum, Hesiodi :

" Ἀσηρη χεῖ μα κακῆ, θέρειδ' ἀργαλίη, σὺδέποτ' ἐσθλή.

DE COMICIS VERSIBUS. lxxxiii*

Est enim *θρεῖ* et *γη*. Sed de hac re, cum tantum jam verborum fecerim, plus quidem quam initio institueram me facturum esse, nunc desinam, et hæc nostra judicio aliorum submitto : et quod restat, observationem et cûram harum rerum diligentium studio committo. Quantulamcunque autem operam hanc industriæ meæ cupio omnes boni consulere, quod bonos et bonarum artium cupidos scio esse facturos : ii enim neque ullam in literis exquisitioram nimis parvam et futilem ducant, neque hos conatus judicii nostri poterunt despiciere :

Περὶ δὲ τῶν ἄλλων, οὐ φροντὶς ἱπποκλείδῃ.

DE RATIONE METRI TERENTIANI

JO. LENGIUS.

DE Metris Terentianis ut multa dicam, neque instituti nostri brevitatis patitur; et plurimi, qui de hac re scripserunt, viri doctissimi supervacaneum fere fecerunt. Sed quoniam in variis hujus auctoris lectionibus dijudicandis metri ratio haud parum juvat, idcirco pauca quaedam, quæ huc spectant, præmittenda duximus.

Versus igitur, quibus utitur Terentius, sunt plerumque vel trimetri sive senarii, vel tetrametri seu octonarii: dimetris quidem nonnunquam, sed rarius, utitur; monometris rarissime.

De Senariis.

Notum est Senarios olim perfectos sex pedibus jambis constituisse: qualis est,

Amantium iræ amoris integratio est.

Sed præter hunc versum nullibi me purum jambicum apud hunc auctorem deprehendisse memini: quod etiam facit ut credam, proverbiale hoc fuisse dictum, ab antiquiore aliquo poeta mutatum. Deinde autem receptum est, ut præter pedem jambum tribrachyn (qui fit et resolutione jambi) etiam spondeus et omnes pedes qui sunt ejusdem cum spondeo temporis (præter amphibrachyn) in sedibus imparibus, nempe prima, tertia, quinta admitterentur; locos pares *i. e.* secundum, quartum, sextum occupante interim solo iambo. Hujusmodi versus apud Græcos tam comicos quam tragicos usitatissimi, apud nostrum auctorem interdum, sed minus frequenter, apparent: ut,

Accede ad ignem hunc, jam calesces plus satis.

Postremo igitur, ut metrum comicum ad sermonem vulgarem propius accederet, de sede sexta tantum sive ultima solliciti esse cœperunt, ut ipsam semper jambus occuparet; in cæteris autem,

dummodo trochæum excluderent, satis habuerunt; si vel tribrachyn, vel spondeum, vel spondeo (quoad tempora) parem dactylum, anapestum, proceleusmaticum pro libitu usurparent. Per trochæum autem, quem nunquam admittit carmen jambicum, istum semper intelligo pedem, cujus primam syllabam longam sequitur altera brevis, qui maxime jambo contrarius est. Quod ideo hic obiter moneo, quia Cicero et Quintilianus hunc pedem choreum plerumque appellant, illum autem alterum tribus brevibus constantem trochæum vocant: contrarium vero facit Hephæstion, et plerique grammatici; quos ideo sequimur, ne a more recepto discedere videamur.

Proceleusmatici quidem minus frequenter occurrunt quam cæteri pedes supra memorati, sed nonnunquam tamen adhibentur: ut,

Qui sæpe propter invidiam adimunt diviti.

sæpius autem in prima sede, et in iis dictionibus quæ ad flexum vocis magis accommodantur: ut,

Ita populus studio stupidus in funambulo.

Minime equidem me oblectavi, quæ cum milite.

Quinta vero sedes vel proceleusmaticum vel tribrachyn raro admittit; ne scilicet nimius sit brevium syllabarum concursus, quem, prope finem versus, aures non facile patiuntur.

De Tetrametris.

Tetrametri seu octonarii sunt vel jambici, vel trochaici. Rursus jambici tetrametri sunt vel acatalectici, vel catalectici. Acatalectici vocantur, qui justam mensuram octo pedum semper habent, quorum ultimus est jambus:

Nil tam difficile est, quin quaerendo investigari possiet.

Jambici catalecti (qui et scazontes dicuntur) sunt quibus in fine una deest syllaba, sedem septimam sive penultimam occupante jambo: ut,

Sabu | tant ad | cænam | vocant | adven | tum gra | tulam | tur.

In catalecticis tamen, apud comicum nostrum, pro jambo sæpe ponitur spondeus vel dactylus in sede penult. vel etiam tribrachys: ut, *Hec. II. 2*

Novi: et quæ dicis omnia esse ut dicis animum induco.

Et te hoc mihi cupio credere, illam ad vos redire studeo,

Si facere possim ullo modo. L. Quæ res te facere id prohibet?

Trochaici tetrametri apud hunc auctorem sunt plerumque catalectici, i. e. quibus in fine una deest syllaba brevis, quo minus constant octo plenis pedibus, quorum septimus est trochæus: ut,

Pro pec | cato | magno | paulum | supplici | i satis | est pa | tri.

loci reliqui tribrachos, spondeos, dactylos, anapæstos admittunt, jambo semper excluso, qui nunquam trochaicum ingreditur carmen, uti nec trochæus jambicum. Nec tamen tantum interest inter trochaicum et jambicum versum, quin, qui nunc trochaicus est catalecticus, possit modo fieri jambicus acatalectus, si unicam duntaxat syllabam initio præponas: ut,

Cum faci | em vide | as vi | detur | esse | quanti | vis pre | ci.

Trochaicus est; sed si legas,

Qui, cum | faciem | videas | vide | tur es | se quan | livis | preci.

fit jambicus acatalectus; hoc enim modo neque hunc ingreditur trochæus, neque illum jambus. Hinc etiam sæpe fit ut propter syllabam aliquam communem idem versus possit aliquando vel trochaice vel jambice mensurari: ut,

Ελο, non tu dixti esse inter eos inimicitias, currufer?

cum enim ultima in *ελο* sit brevis, trochaicus est versus; at si vel longam facias, vel *νομε* pro *non* legas, e trochaico statim fiet jambicus acatal. et propterea trochaici a nonnullis appellantur jambici ab initio catalectici: quod Aristoteles etiam facere videtur, ubi hunc versum ex jambis Archilochi citat, *Rhet. L. 3. c. 17.*

Χρημάτων δ' ἄελπτον οὐθέν ἐστιν οὐδ' ἀπώμοτον.

Atque exinde nemini mirum videri debet, si trochaicos cum

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

us huic, alius illi conveniat. Comœdia quippe popularem ferè sermonem nobis exhibet; cujus apud omnes gentes mos est, ut eæ dictiones, quæ frequentius occurrunt, contractiore modo sæpe pronuncientur, et veluti in unam coeant. quod tamen si vel in oratione gravi vel in heroico carmine fieret, ridiculum videretur. Hoc modo apud auctorem nostrum voces *quid, quod, sed, &c.* cum voce sequenti quodammodo coalescere interdum videntur: ut,

Nihil propter hanc rem; sed est quod succenset tibi.

Quidnam est? puerile est. quid est? nihil. quin dic, quid est?

ubi, ne pes creticus admittatur, *sed est et quid est*, quasi in unam coire syllabam credimus. Quod autem hic de pede cretico vitando diximus, de cæteris etiam intelligendum est qui spondeum excedunt. sic vox *nihil*, in primo pede prioris versus modo allati, monosyllaba est; quanquam in quarto pede sequentis eleganter disyllabice pronuncietur. eodem modo non solum voces *magis et satis, sed etiam quidem, simul, apud, et tamen*, vel ultimam literam sæpe elisam habent, vel in unam syllabam contrahuntur: ut,

Ne hoc quidem tacebit Parmeno. Oh dubiumne id est?

Et simul conficiam facilius ego quod volo.

Præsto apud me esse aiunt: egomet convivias moror.

Tamen vix humane patitur, verum si augeam.

Muretus quidem ut hanc licentiam efugiat, legit *Tamen humane vix patitur*——sed in nullis MSS. ita legitur, neque latina videtur ea verborum collocatio. Et certe quanquam frequentes istæ sive collisiones sive elisiones syllabarum illorum auribus insolitæ videantur, qui omnia ad Augustani ævi normam exigere solent; non absurdæ tamen iis videbuntur, qui vel Enniani seculi reliquias legunt, vel popularem loquendi morem, quem supra memoravimus, paulo attentius considerant. nec fortasse mirabuntur, si primam syllabam in *ille, ipse, iste, &c.* vel ultimam in *vide, cate, jube, domi, heri, &c.* sæpe correptam videant. ob eandem etiam rationem sæpe fieri solet ut *dii deos, ait, scio, mihi, meus, tuus, suus* (nonnunquam *tibi et sibi*, ut putat Faernus) in unam syllabam contrahuntur, aut vox *jam* in duas

extendatur. In vocibus *ejus, hujus, cujus*, sunt qui primam syllabam corripendam, et *s* finale in secunda elidendum, ante consonam, more antiquo, censent: quorum sententiam etsi non prorsus improbamus, melius tamen versui consuli posse censemus, si eae voces in unam syllabam inter pronunciandum contrahantur, adeo ut eodem fere modo proferantur quo apud Anglos *his* et *whose*: ut,

Si illum relinquo, ejus vitæ timeo; sin opitolor, hujus minas.

Interjectiones, jurandi adverbia, et voces fictitias, pro libitu loquentis vel produci vel corripri, ipsa comicæ locutionis ratio suadet ut credam; neque opus esse, ut pro *at at* scribatur *at at at*, vel *æpol* pro *edepol*, quæ vox sæpe primam corripit apud hunc auctorem. Nemo non observat voces esse quasdam quæ diversam quantitatem apud diversæ ætatis scriptores habent: sic vox *suspicio* contra mensuram hodiernam, plerumque apud nostrum auctorem secundam syllabam producit. quod ne fieret, Goveanus in ejus locum reposuit *suspectio*; sed sine ratione, cum idem fieri videas apud Plautum;

Et ne in suspicione ponatur stupri. Amph. I. 2. 27.

Suspiciones omnes ab se segreget. Asin. IV. 1. 29.

Et apud Phædrum in prologo lib. 3.

Suspicione siquis errabit sua.

Nec a ratione fortasse alienum videbitur, si syllaba natura brevis interdum, quasi data opera, producat, quo magis emphatice mentem loquentis exprimat. Sic *Phorm. V. 6. 75.*

Quin novo modo ei faceres contumeliam.

Quo in loco *Phormionis* personæ admodum convenire mihi videtur, si prima syllaba in *novo* comice producta sit. Agnosco quidem *Faernum*, ut et *Waseum*, aliter hunc versum metiri, nempe contrahendo vocem *novo* in unam syllabam, et primam in *ei* producendo: sed hæc ratio impeditior videtur. quod si cui neque horum neque nostra hujus versus expediendi ratio placeat,

næ iste turbatum a Mureto verborum ordinem, contra omnium MSS. fidem, si velit, amplectatur. ita enim Muretus legit :

Novo modo ei quin faceres contumelias.

sed an hæc verborum collocatio venusta sit, doctis judicandum relinquo.

Cum tantam itaque licentiam sibi nonnunquam sumserint comici, ut metrum suum ad popularem loquendi morem magis accommodarent; mirum non erit si frequentius ista libertate utantur, quam vel ipsi carminis heroici scriptores sibi interdum permiserunt. Hinc π finale vel vocalis ante alteram vocalem in sequenti dictione sæpe non eliditur: ut,

Ego cum illo quocum tum uno rem habebam hospite.

Jamdudum te amat, jamdudum illi facile fit.

Eho vero laudas qui heros fallunt? in loco.

nec euphonia sua caret hæc elisionis omissio.

Initium quoque sequentis versus sæpe in scansione fini precedentis annectendum est: ut,

Rationem, est hercle inepta, ne dicam dolo,

Atque absurda. pisces cæteros purga, Dromo.

S finale ante consonam sæpe exteri, non opus est ut memorem, cum nemo, qui vetustiorum poetarum reliquias versat, hoc ubique fere fieri non videat.

Atque hæc de comicorum licentia quasi obiter attigisse sufficiat. qui plura cupit, Gabr. Faerni emendationes adeat, hominis in hoc genere versatissimi? vel Chr. Wasei nostratis libellum qui *Senarius* inscribitur, sive *de legibus et licentia veterum poetarum*, ubi tota res fusissime explicatur, et innumeris confirmatur exemplis. Et certe si ad hanc liberiores veterum poetarum normam viri ingenio et doctrina spectatissimi Goveanus et Muretus satis attendissent, haud tantum sibi in immutando Terentio licentiam, contra optimorum codicum auctoritatem, temere arripuissent. Sed dum omnia ad hodiernas metri Virgiliani regulas cogere studuerunt, verborum ordinem invertere, voces mi-

notiores pro libitu addere vel detrahere, versus nunc hoc, nunc alio modo secare non sunt veriti; adeo ut nonnullis in locis sua plane Terentio venustas perisse videatur. quis enim hunc verborum ordinem Terentiana elegancia dignum dicet?

Omnes in laeta te et bene parte aucta putant.

Neque ab exemplari Muretiano satis sibi cavisse videtur Cl. Heinsius: qui quanquam plurimis in locis emendationes Faerni e lib. Bemb. secutus sit, ordinem tamen verborum a Mureto turbatum ita saepe non emendavit, ut, utraque simul admissa lectione, ne metrum quidem ipsum constet. quod ne temere dictum videatur, unum aut alterum exemplum apponam. Heaut. V. 4. 12. olim ita legebatur,

Non sunt haec jam parentis dicta. non si ex capite sis meo.

qui versus, cum jambicus inter trochaicos Mureto ferendus non videretur, ita ab illo est mutatus:

Non sunt haec jam dicta parentis. non si ex capite sis meo.

cum autem recte moneret Faernus voculam *jam* in omnibus deesse MSS. sic melius constare trochaicum; sustulit eam Heinsius, sed ordinem verborum sequentium *dicta parentis* non animadvertit, qui ita neque jambicus neque trochaicus erit, nisi legas, ut olim, *parentis dicta*. Sic Adolph. V. 2. 14. cum olim legeretur,

Alia cura. porro autem dum studeo illis ut quam plurimum;

Muretus (ut constaret trochaicus) ita invertit,

Alia cura. porro autem illis dum studeo ut q. p.

Faernus e MSS. pro *porro* restituit *haec*, quod et versum sanat absque ista inversione. Heinsius autem admissa voce *haec*, dum sequentium verborum ordinem antiquum restituere neglexit, versum prorsus corrupit. Eodem modo si inter voculas duas, (quas simul constare metri ratio vetat) utri ultra locum cedat, ambigatur; interdum, posthabita metri ratione, utramque admittit; in-

terdum contra, irreptitiam simul cum gentina delet. Sic cum huic versui olim,

Sine me vacuum tempus ne quod dem mihi,

deesse aliquid ad metrum viderat Muretus, ex conjectura *dem* mutavit in *duim*; Faernus autem e cod. Bemb. pro *vacuum* reposuit *vacivom*: Heinsius, contra metrum, utramque simul mutationem retinuit. Sic *Heaut.* IV. 5. 19.

Quod ei es pollicitus. garris. unde id? a tuo patre.

cum aliquid metro superesse deprehenderetur, Muretus ex ingenio suo delevit vocem *tuo*, Faernus ex auctoritate MSS. delevit *id*; editio Heinsiana utramque vocem sustulit, metro rursus depravato. Quod pluribus in locis fieri videbit, quicumque editiones Mureti, Faerni, atque Heinsii invicem conferre operæ precium fore existimabit.

METRIS COMICIS.

QUI cum fructu legere velit, quæ de metris comicis dicturus sum, domo afferat oportet eorum cognitionem, quæ in vulgatis carminis condendi regulis continentur; neque enim prima prosodiæ elementa tradere hujus instituti est. Qui iis leviter imbutus est, novit brevem syllabam unius esse temporis, longam duorum; pedes autem ex syllabis componi; et ex iis unum esse duorum temporum, pyrrichium; tres trium, trochæum, jambum, tribrachyn; quatuor, temporum quatuor, spondeum, dactylum, anapæstum, et amphibrachyn; (sed hic ultimus ad metra Terentiana intelligenda prorsus inutilis) tres ex pedibus simplicibus quinque temporum, bacchium, antibacchium, et creticum; unum denique sex esse temporum, nempe, molossum: sed hi quatuor ad pæonicum genus spectant, de quo nihil hic dicturus sum.

Ex pedum dissyllaborum geminatione vel conjunctione oriuntur metra, quæ Græci διποδίας seu συζυγίας dixere, numero sedecim.

1. Ex pyrrichio geminato fit proceleusmaticus, temporibus spondeo æqualis, adeoque in simplicium pedum numero merito ponendus.

2. Ex geminato trochæo, trochæo-trochæus, seu ditrochæus.

3. Ex geminato jambo, dijambus.

4. Ex geminato spondeo, dispondeus.

5. Ex trochæo et pyrrichio, pæon primus.

6. Ex pyrrichio et trochæo, pæon tertius.

7. Ex jambo et pyrrichio, pæon secundus.

8. Ex pyrrichio et jambo, pæon quartus.

9. Ex trochæo et jambo, choriambus.

10. Ex jambo et trochæo, antispastus.

11. Ex pyrrichio et spondeo, ionicus a minore.

12. Ex spondeo et pyrrichio, ionicus a majore.

13. Ex trochæo et spondeo, trochæo-spondeus, seu epitritus secundus.

14. Ex spondeo et trochæo, spondeo-trochæus, seu epitritus quartus.

15. Ex jambo et spondeo, epitritus primus.

16. Ex spondeo et jambo, epitritus tertius.

Ex hisce metris quatuor solum ad præsens institutum faciunt, secundus scilicet, quartus, decimus tertius, et decimus quartus.

In hæc quatuor metra, aliave quæ iis sunt temporibus æqualia, omnes versus Terentiani, exceptis pauculis pæonici generis, ut mox videbimus, resolvi possunt. his igitur probe cognitis, nihil erit in metris Terentianis quod non vel tironi facillimum videbitur, præter licentias, de quibus suo loco.

Metra autem quæ quatuor supra memoratis temporum ratione paria sunt, et eorum vicem sustinere possunt, sequens tabella exhibet.

Trochæo-trochæo seu ditrochæo	Trochæo-spondeo seu epitrito secundo	Spondeo-trochæo seu epitrito quarto	Spondeo-spondeo seu dispondeo
----------------------------------	---	--	----------------------------------

Sunt temporibus æquales,

Ditribrachys	Tribrachy-spondeus	Spondeo-tri-brachys	Spondeo-dactylus
Tribrachy-trochæus	Tribrachy-dactylus	Dactylo-trochæus	Dactyle-spondeus
Trochæo-tri-brachys	Tribrachy-anapæstus	Dactylo-tri-brachys	Spondeo-anapæstus
	Trochæo-dactylus	Anapæsto-trochæus	Anapæsto-spondeus
	Trochæo-anapæstus	Anapæsto-tri-brachys	Dactylo-anapæstus
			Anapæsto-dactylus
			Didactylus
			Bi-anapæstus.

Unaque cum iis metrorum viginti quinque numerum conficiunt; quæ juxta alphabeti ordinem in quinque classes distributa lectori ob oculos ponere utile putavi, cum exemplis singulorum adjunctis, locisque unde sunt desumpta.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

matici usus, nisi cum in fine versus dactyli vel cretici locum sustinet, quod sæpissime fit. Quin et e metris supra positis ista in quibus pes posterior est dactylus, vel ubi nimius syllabarum brevium concursus, rarius usurpantur. optima contra illa sunt, in quibus primus pes trochæus vel trochæo par, vel anapæstus; alter vero vel spondeus, vel anapæstus. Purus enim ditrochæus est levior numerus et tripudiis quam sermonibus aptior, ideoque levitatem istam adjunctione tardioris pedis temperare visum est.

His de metris præmissis, jam ad versus ipsos accedamus; quos ut penitus intelligamus, ante omnia hoc principio loco, utpote quo tota fere res innitatur, ponendum est, versus comicos cujuscunque generis non per simplices pedes, sed per metra seu *διποδίας* dimetiendos esse.

Hoc præceptum, quod est quantivis pretii in re metrica, Græcis unico debemus. Quibus non est copia consulendi de hac re Hephæstionis Alexandrini libellum de metris, qui jam diu est rarissimus, adeant vetera scolia in Aristophanem, vel Triclinii in Sophoclem: in iis videbunt versus omnes per integra illa scripta per *διποδίας* dimensos. quod apud Græcos tam constans fuit, ut inde nomina versibus indiderint, ac *trimetros* et *tetrametros* dixerint, quos Latini non sine magno rei metricæ incommodo, *senarios* et *octonarios*. Hinc enim factum est ut vetus illa per metra dimensio paulatim in desuetudinem abierit, et una cum ea rei metricæ scientia, quod ad hæc versuum genera, fere intercederit. Qui enim metrorum subsidio destitutus, de versus mensura judicare nequit, nisi ex pedum simplicium numero, nec ipse veterum comicorum scripta apte et numerose leget, neque si ab aliis recitentur, numerum in iis aliquem deprehendet; nec unquam sciet, num versus suis numeris constet, nisi ad digitos exigat, quod non molestum modo, sed et nimis quam absurdum; cum et nimiam id inter legendum vel audiendum moram, præterquam res patitur, postulet, gratiamque omnem et venustatem numerorum ab aure, cujus unum est de numeris judicium, et cui delectandæ præcipue inserviunt, in totum eximat. Contra, qui versibus comicis per metra dimetiendis assueverit, statim ex ipso

versus sono, simulac audierit, facile intelliget cujus generis sit, an in parte aliqua quantitas deficiat, aut aliquid vitii sit in numeris; nec opus est ad iudicium de his ferendum, ut in concilium digitos adhibeat.

Hæc ita esse res ipsa comprobabit exemplis quæ mox afferam ex *trochaico* genere desumptis. Sentio quidem me hic ab aliis rei metricæ scriptoribus abire, qui de *jambico* genere primo loco solent agere, ut antiquissimo et facillimo: sed doctissimorum virorum venia dicere liceat, utroque nomine eos vehementer falli. Primum enim clarissimo ex *Aristotelis* libro de *Poetica* testimonio constat *trochaicum* genus fuisse antiquissimum. Hæc enim ille c. 4. Τό, τε μέτρον ἐκ τετραμέτρου (τροχᾶϊκοῦ) ἰαμβεῖον ἐγένετο. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον τετραμέτρον ἐχρῶντο, διὰ τὸ σατυρικὴν καὶ ὀρχηστικωτέραν εἶναι τὴν ποίησιν. λέξεως δὲ γενομένης, αὐτὴ ἡ φύσις τὸ οἰκείον μέτρον εὔρε. μάλιστα γὰρ λεκτικὸν τῶν μέτρον τὸ ἰαμβεῖον ἐστὶ. Quod si hoc secus se haberet, tamen si quæ de re metrica scripturus sum, facilius intelligentur ea primum tradendo, quæ ad *trochaicum* genus spectant, hæc est idonea ratio, cur hanc potius quam illam viam insistamus. Hæc autem ratio quantum altera facilior sit, et non modo rei metricæ imperitorum captui accommodatior, sed et rei ipsi de qua agitur, aptior atque utilior, non opus est ut verbis meis dicam; lector ipse statim expertus re ipsa deprehendet.

Sed antequam vera ex Terentio exempla adducam, fictis exemplis, uno scilicet verbo sæpius repetito, singula versuum genera lectori ob oculos ponam, quo clarius et planius eorum naturam, quantitatem, et numerum perspiciat. In *trochaico* igitur genere, *trochaici tetrametri integri* exemplum hoc esto.

Phormi-onem = Phormi-onem ἢ *Phormi-onem = Phormi-onem*.

Hoc est perfectissimi *trochaici tetrametri* exemplum. *διποδία* enim seu metra quibus constat, sunt omnia ex *trochæo* et *spondeo*, id est ex *epitritis secundis* conflata, quæ hujus generis summa laus est. *Trochaici* enim generis proprium est, ut *trochæus* sit in locis imparibus, sive in priore metri parte; in altera vero *spondeum* vel *spondeo* parem, ut prius dixi, malit, ne justo levior et mobilior sit. Hunc versum *integrum* dixi, quo-

niam constat ex quatuor metris sive διποδίαις integris; quod genus Græci ἀκατάληκτον dixere, ut distinguatur ab aliis, in quibus aliquid vel deficit, vel superat. Si versus una syllaba excurreret ultra debitam tetrametri mensuram, ὑπερκατάληκτον dixere; si una syllaba deficeret, καταληκτικόν; si pede integro, βραχυκατάληκτον. Atque hæc vocabula Latini rei metricæ scriptores sua etiam fecere, cum verbis e Latio sumptis eorum vim haud æque commode exprimere potuerint. Ut hujus autem versus naturam et venustatem intelligas, ad singula metra paululum subsistas oportet; quod si feceris, videbis non modo nullam in medio versu cæsuram fieri, sed et singula metra intra suos quodammodo limites conclusa, integris dictionibus finiri, ita ut nusquam unum idemque verbum in diversa metra distrahatur: quod etiam in veris exemplis plerumque fieri comperiemus, ut hoc indicio, si dubium aliquando incidere (quod interdum fit) ad quodnam genus versus referendus sit, *jambicum* dico an *trochaicum*, si ad *trochaicum* genus reducendo, verba in metrorum finitionibus crebris cæsuris incidantur, hoc inquam indicio satis certo cognosci possit alterius esse generis. Ut hæc quæ dixi hujus carminis propria esse lector facilius deprehendat, versum quem exempli loco adduxi in bisegmenta hac nota ^{||} distincti, bisegmenta vero in metra hac =, metra demique in pedes ex quibus constant hac -. Atque harum notarum primam per totam hanc editionem in versibus tetrametris, qui etiam *quadrati* a Latinis rei metricæ scriptoribus dicuntur, semper adhibui; alias vero duas notas iis tantum in locis, ubi metrum inpeditius visum est, et molestiam aliquam lectori parum in his exercitatio creare potuisset.

His de hoc ficto exemplo dictis, ad illud vera quædam e Terentio sumpta jam expendamus; qualia sunt hæc ex Eun. IV. VI. 1.

TH. Cred^o equid^{em} - illum = jam adfutur^{um} esse ||, ut ill^{um} a m^o - eripi = at; sine-veniat.

Atqui - sⁱ illam = digit^o at-tigerit || un^o; ocul^l - illic^o = effodi-entur.

Uaque ad^{co} es^o - illius = ferro - posse^{um} in || epti^{um} -, et mag-nifica verba,

Verba - dum sint =: ver^{um} eni^m - sⁱ ad rem || conse-rentur =, vapulabit.

CS. Thais -, ego jam=dud^{um} hic -ads^{um}. TH. O || mi Chre-mes, t^e ips^{um} = expec-tabum.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

catio quodammodo ostendit, cum sermo in primo congressu ipsa natura duce fere semper lentior sit.

Versus quo maxime gaudet in *trochaico* genere, quique jucundissime et summa cum venustate decurrit, una syllaba ab hoc deficit, inde dictus *tetrameter catalecticus*, Latini *septenarium* dixere, ad hunc modulum factus,

• *Phormi-onem* = *Phormi-onem* || *Phormio-nem* = *Phormio*.

qui constat ex tribus ditrochæis et cretico, pro quo, prima syllaba in duas breves resoluta, sæpe adhibetur proceleusmaticus. Hujus formæ exempla in Terentio ubique obvia. E multis hæc habe ex Andr. II. II. 22.

Rodeunt¹ - intere² = ex ip-sa re || mth inci-dit su=spici^o : hem,
Paululum - obson¹ = : ip-sus - tristis || : d^e impro-viso = nuptiis :
Non co-hærent =. P_A. Quorsum^{am} - istuc || ? D_A. Ego me - contino^o = ad
Chremem.

Nihil or-nati =, nihil tu-mult¹. ac^{cess}¹ : intr^o - aspe=xi. P_A. Scio.
Magnum - signum = D_A. Num vi-dentur || conve-nir^e hæc = nuptiis ?
P_A. Non, o-pinor = Dav^o. D_A. O-pinor ||, narras - ? non rect^e = accipis.
Certa - res est =. etiam - puer^{um} inde || abiens - conve-ni Chremis,
Olor^a et - piscion=los mi-nutos || ferr^e obol^o - in ce=nam seni.

Et Eun. V. VIII. 45.

Quod des - paululum = est, ne-cess^e est || mult^{um} ac-cipere = Thaidem,
Ut tu^o a-mori = suppedi-tare || possit - sine sump=tu tuo.
Ad omni^a - hæc magis = oppor-tunus ||, nec magis - ex usu tuo,
Nem^o est. - principi^o = et habet - quod det || : et dat - nemo = largius.
Fatus - est, in=sulsus -, tardus ||, stertit - noctesq^{ue} = et dies.

Et Adelph. V. IV. 1.

Nunquam ita - quisquam = bene sub-ducta || ration^e - ad vi=tam fuit,
Quin res -, ætas=, usus - semper || aliquid - adpor=let novi ;
Aliquid - moneat =, ut illa - quæ te || scire - credas =, nescias ;
Et quæ - tibi postaris - prim^a, in || experi - und^o ut = repudies.

Hecyræ denique illa III. V. 20.

Ego me - scio ca=viase -, n^o ulla || merito - contu=melia
Fier¹ a - vobis = possit - : idque || si nunc - memorar^e = hic velim,
Quam fi-del¹ anim^o =, et be-nign^o in || ill^{am} et - clemen=ti fui,
Vere - possum = ; ni t^e ex - ips^a hæc || magis ve-lim re=sciscere.

Sed de hac *trochaici catalectici* specie hæc satis. est et alia *catalectici* species quam cretici loco claudit molossus, qui versus Sca-

non Hephæstioni dicitur; sed nulla hujus generis exempla sunt in Terentio, nihil igitur opus ut de eo plura hic dicam.

Est vero in *trochaico* genere præter has species insignis etiam *dimeter catalecticus*, seu posterius bisegmentum *tetametri catalectici*, cujus hæc forma est.

Phormi-onem = Phormio.

Hujus generis versiculi singuli tantum occurrunt, nec sæpius simul repetiti scænam vel scænæ partem constituunt, sed tetrametris eleganter immiscentur. Iis tamen parcus utitur Terentius. Exempla sint hæc.

Prob de^m - atq^{ue} homiⁿum fidem. *Andr.* I. V. 10.

Quod sⁱ ab-esset = longius. *Adelph.* IV. I. 8. et

Dicam-, non ede=pol scio. *Hæc.* IV. I. 5.

Primum etiam hujus versus bisegmentum, seu *dimeter acatalectus* est Plauto frequens, sed apud Terentium nusquam. Nec omittendum est apud Terentium *Andr.* IV. I. 14. unum esse exemplum *trochaici tetrametri brachycatalecti*, cui scilicet integer pes deest ad tetrametrum complendum.

Non verentur = : illic ubi nihil " opus est-, ibi ve=rentur.

His de *trochaico* genere dictis, in quo lector nullam difficultatem sentiet qui hæc exempla probe tenet, nisi quæ ex licentiis oritur, siquidem metricè legere expedite queat, omissis literis quæ per synalcepham eliduntur; transeo ad *jambicum* genus, quo maxime comici veteres utuntur, ut sermoni et rebus agendis omnium commodissimo. De hoc autem genere sciendum est, quod in paribus locis pedem illum postulet, unde ipsi nomen est. Atque hoc ex ipsa versus *jambici* natura profluit, cum a *trochaico* derivetur, qui *jambicus* fit, si principio syllabam vel semipedem apponas; quod cogitatum etsi neminem fugere potuisset, si de *trochaico* genere rei metricæ scriptores primum agere cœpissent, nescio tamen an cuiquam in mentem venerit ante Doctiss. Bentleium nostrum. Is certe primus id me summonuit ante annos complures, cum inter vario sermone confabulandum, de Terentii versibus forte verba faceret, pauca quidem, sed quæ homini non prorsus ἀμόσφ̄ satis essent. Hoc autem

pacto syllaba brevis, quæ in *trochaico* versu secunda fuit, in *jambico* tertiam sedem occupabit, i. e. secundus pes erit jambus, atque ita porro in ceteris paribus locis. Sed ea veteres comici usi sunt licentia, ut in omni sede præter ultimam spondeum vel spondeo parem reciperent, unde exurgit non minor metrorum in hoc genere congeries, quam quæ genus *trochaicum* ingreditur: sed ab hac nova pedum compositorum mole lector liberabitur, cum perspiciet, quomodo versus *jambicus* a *trochaico* deducatur. *Trochaici tetrametri catalectici* exemplum hoc erat.

Phormi-onem=Phormi-onem || Phormi-onem=Phormio.

appone syllabam principio, et ex hoc versu fiet *jambicus tetrameter acatalectus*,

Proh Phormionem, Phormionem, Phormionem, Phormio.

quod in metra jambica distinctum hanc formam induet,

Proh Phor-mio=nem Phor-mio=nem Phor-mio=nem Phor-mio.

quo nihil invenustius; sin syllabam quam principio addideras, virgula apposita a sequentibus abscindas, metra quæ supersunt, erunt omnia eadem quæ prius, nempe *ditrochæi*: unde sequitur *jambicum tetrametrum acatalectum* commode spectari posse, ut compositum ex syllaba seu semipede, tribus ditrochæis, et cretico seu dactylo, cum ultima versus syllaba communis sit; aut si primam cretici syllabam in duas breves resolves, proceleusmatico. Ut scias igitur, an hujus generis versus sit numeris suis integer, non opus est, ut ad pedes *jambicos*, seu metra ex iis composita confugas; rejecta ab initio syllaba vel semipede, qui sæpe duabus constat syllabis, quære modo, an supersint tres ditrochæi cum cretico, vel pede cretico pari: quod si rem ita se habere compereris, certo scis ad versum recte constituendum nihil desiderari; quantitas sua, numerus illi suus constat.

Atque hinc lector clare videat, quantum in re metrica tradenda factum sit compendium agendo primum de *trochaico* genere, et ex illo *jambicum* deducendo, contra quam vulgo fit; cum hoc pacto qui unum novit, ambo noverit; nullum erit ei negotium cum pedibus *jambicis*, iisve pedum compositionibus seu métris, quæ genus *jambicum* constituunt; quæ et scire la-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

últimam syllabam communem, anapæsti vicem sustinet. hoc igitur modo si resolves *jambicum tetrametrum catalecticum*, statim deprehendes, versus suis numeris constet necne; nec opus est ut ad alia metra exigas, ut intelligas an quicquam aut nimium sit, aut deficiat.

Sed ut *jambici catalectici* naturam idolemque penitus intelligas, exemplum quod dedi, in hanc formam refingi oportet.

Proh' Phormi-onem = Phormi-ō, proh' Phormi-onem = Phormi.

Hujus enim carminis venustas in hoc præcipue consistit, ut in quarta sede sit *jambus*, isque voce integra finitus. quod sequentia Terentii exempla liquido ostendent. Eun. II. II. 25.

Con'currunt - læti = m^l obvi-am cupⁿpedi - nari^l = omnes :
 Ce'tari-i, lani=i, co-qui, farⁿtores - piscatores,
 Quibus' et re - salv^a et = perdi-ta proⁿfuer^{am}, et - prosum = sæpe :
 Sa'latant - : ad ceⁿnam vo-cant : adⁿ ventum - gratulantur.

Et III. IV. 1.

Her' aliquot - adule=centu-li coⁿimus - in Pi=roo
 In' hunc di^{am} - ut de = symbo-lis esⁿsemus -. Chære^{am} = ei rei
 Præ' feci-mus : dat^l = annu-li : looⁿsⁿ, tempus - consti=tutum est.
 Præ'terit - tempus =, qu^o in lo-co diⁿct^{am} est, pa-rati nihil est.
 Hom^o' ipse - nusq^{uam} est = : neque sci-ō quidⁿ dic^{am}, aut - quid con=jectem.
 Nunc m^l' hoc ne-goti = cete-ri deⁿder^e, ut - illum - quæram.

Quibus adde III. V. 44.

D^{am} hæc' mecum - reput^o, ad=cersi-tur laⁿvat^{am} in-terea = virgo :
 It', lavit -, rediit = ; deind^e e^{am} - in lect^{am} = illæ - conlo=carant.
 St^o ex'spectans -, si quid = m^l impe-rent. venitⁿ un^a, heus t^a -, inquit =,
 Doro
 Cap^o' hoc fa-bellum =, ventul^{am} - huic sicⁿ facito, - dum la = vaur :
 Ubi' nos la-verimus =, si vo-les, laⁿvat^o. ac-cipio = tristis.

In omnibus his exemplis, in quarta sede est *jambus* in integram vocem absolutus. atque ita plerumque fit; ne tamen hoc perpetuum putes, est etiam ubi hanc sedem occupet non modo tribrachys, qui est temporibus jambo par, sed etiam spondeus, et spondeo par anapæstus, isque non voce integra finitus. quod liquet ex his Hec. II. II. 5.

1. ΛΑ. Phi'dipp^e, ets^l - ego meis = m^e omni-bus sci^o esseⁿ - ad-prim^e - obseq^uentem,
2. Sed' non ade^o - ut mea = facili-tas corⁿrumpat - illor^{um} animos :

3. Quod' tu si i-idem faceres, magis - in r^{em} et n^o nostram, et - vostr^{am} id = esset.
4. Nuno' vide^o in - illarum po-estato n^o esse t^o -. Ph. Heia - vero.
5. La. Ad'i tē he-ri de = fili^a : ut venⁱ n^o, itid^{em} in-cert^{um} aemisti.
6. Haud' ita de-est, si = perpetua-am vis n^o ess^o ad-finitat^{em} hanc,
7. Celare - t^o iras =. si quid - est peccat^{um} a - nobis =, profer :
8. Aut' ea re-fellend^o =, aut pur-gando n^o, vobis - corri-gemas.

In horum versuum secundo, tertio et sexto in quarta sede est anapestus ; in quarto, quartam sedem occupat *jambus*, sed non in vocem integram desinit ; in octavo, pro *jambo* est spondeus, nec ille integra dictione finitus. adde quod secundus et tertius nullis sunt numeris, nisi pro communi secandi ratione aliam substituas, quasi constarent ex primo *trochaici tetrametri* bisegmento sive duobus ditrochæis, et *jambico dimetro catal.* hoc modo.

Sed non - ade^o ut = mea fa-cilitas n^o cor'rumpat - illor^{um} = animos.

Quod tu - si idem = faceres, magis in n^o r^{em} et' nostr^{am} et - vostr^{am} id = esset.

Ea vero Terentii ars est, ut hanc in numeris perturbationem haud facile invenias, nisi ubi res ipsæ quoque de quibus agitur perturbatiores sunt. In rebus pacatis, tranquillis, lætis, secundis numeri quoque festivi sunt, nec leniter modo sed et jucunde incedunt : versumque ita constitutum in vera sua bisegmenta facile resolves, *jambicum* scilicet *acatalectum*, et *jamb. dimetrum catalecticum*, ut in hoc exemplo,

Solutant - ad cœnam vocant n^o, ad ventum - gratulantur.

atque hæc bisegmenta sæpe seorsum posita versiculos constituunt, et quibusvis tetrametris permiscentur.

Majoris bisegmenti, seu *jambici dimetri acatalecti* exemplum fictum hoc sit.

Proh' Phormi-onem = Phormio. — vera autem hæc.

1. Verebar, quors^{um} evaderet. Andr. I. II. 5.
2. Misèram me -, quod verb^{um} = audio ?
3. Quod' si fit -, pereo = funditus.
4. Nam' quid ego - dicam = de patre? Andr. I. V. 6. 10. 18.
5. Rogi'tare -, quasi dif-ficile sit.
6. Quod' poteris -, ab ea = pellito. Ban. II. I. 3. 9.
7. Ita' prors^{um} ob-litus = sum mei. II. III. 14.

Ut horum numeros teneas, censendi sunt constare ex syllaba seu semipede, ditrochæo, et cretico aut cretici vicario proce-leusmatico, ut in exemplo quinto.

Alterius bisegmenti, sive *jambici dimetri catalectici* exemplum fictum sit,

Proh' Phormionem = Phormi ; vera autem hæc.

Dato' : mox eg° - hæc reavertor. Andr. III. II. 5.

Id a'nus m^l in-dictum = fecit. Adolph. IV. IV. 9.

Ad' grediar -. Bacchis = salve. Hec. V. I. 5.

sed hæc apud Terentium rariora sunt; ex tribus, quæ adduxi, duo prima sunt versuum Bacchiacorum clausulæ, de quibus suis locis.

His de *trochaicis et jambicis tetrametris acatalectis, catalecticis, eorumque bisegmentis dictis*, paucula adjicenda sunt de versibus *hypercatalecticis*, quos si conferas cum *trochaico tetrametro acatalecto*, videbis alios esse una syllaba a fine auctiores, alios vero una syllaba auctiores ab initio. prioris generis, *trochaici scilicet tetrametri hypercatalectici*, sunt hi;

Ne t^a hoc - mihi posterius - dicas ", *Davi - factum = consili° - et dolis. And. III. II. 29.*

Advers° - ut de = lectet - hic nos ", *ill^a ex-clamat = minime - gentium. Eun. IV. I. 11.*

Repperisti = tibi quod - placeat ", *an non^{um} - etiam =? Sy. De fili-lach. Hec. III. III. 25. Et*

Tu for-tasse = quid me - fiat ", *parvi - pendis = dum illi - consulas. IV. III. 37.*

Jambici tetrametri hypercatalectici hi sunt ;

Ego' de me - facio = conjec-turam ", *nem° est - meorum a-micorum-hodie. Hec. III. III. 13.*

Quin' mihi mo-lest^{um} est =. Cz. Pergis - hercle ", *Sy. Verum - dico = quod videtur. 21.*

Cui' quanto - fuerat = presta - bilis ", *abivis - genti^{um} = ager° se-tatem. Hec. III. I. 4.*

Si hos *hypercatalecticos* conferas cum utriusque generis *catalecticis*, priores sunt *trochaico catalectico* uno pede auctiores, posteriores autem *jambicum catalecticum* uno pede excedunt. sed de his satis, quorum usus tam infrequens est, ut utriusque generis in toto Terentio vix plus decem sint.

Quod ad horum vero bisegmenta, nescio an *trochaici t. h.* posteriore usus sit *Hec. IV. I. 4.*

Quod si - rescia-rit pepe-risse eam.

Et jambici t. h. priore, Eun. II. I. 6.

Ne istas tam in-iquo = patiar^{us} autem.

Licet utrumque Plauto sit satis frequens.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

hos versus, ut aliquo sint numero, vides resolvendos esse in duos ditrochæos, syllabam seu semipedem, et creticum.

De hoc autem carminis genere unum porro monendum restat; nempe ut in *tetrametris* generibus sunt quidam versus, qui mensuram *trochaici tetrametri catalectici*, et *jambici tetrametri catalectici* uno pede excedunt, ita in hoc genere sunt quidam, qui uno pede, justo *trimetro* prolixiores sunt, quos *jambicos septenarios* dicas, quales pauculi sunt in Terentio, plures apud Plautum; de quorum tamen magna parte merito dubitari possit, utrum satis sani ac sinceri sint. hujusmodi sunt hi ex *And.* IV. IV. 3.

Puer' hercl^e est -. mulier =, tan ad-posuist' = hano? ub' - illic est?

Et v. 6.

Quid' turb^{ae} est - apud fo=rum? quid - illic = hominum - litigant?

Hic quidem versus, si singulis syllabis detur maxima sua quantitas, erit T. t. c. sed id parum convenit homini perturbationem magnam simulanti, et præ metu raptim verba præcipitanti: quid quod nullum certum est in Terentio exemplum, *trochaicum tetrametrum catalecticum jambicis trimetris* immiscendi. nec nisi rarissime fit apud Plautum. vid. *Heaut.* I. I. 20. Aliud autem *septenarii* exemplum habemus hac ipsa in scæna, v. 16.

Mirum ver^o - impu=denter - mulier = si facit

Meretrix. CH. Ab - Andri^a = est an-cill^a hæc =, quant^{um} in-telligo.

Si *meretrix* non e margine traducta sit, vel collocanda est post *mulier*, et sic prior erit *septenarius*, aut sequenti apponenda est, ut hic, et tunc ille uno pede augebitur. his addas *Hec.* III. IV. 16.

Er^e' etiam - tu nuno = hio stas-? PA. Et quidem = t^e exspec-tō. PAR. Quid est?

sed hujus versus lectionem mihi suspectam esse ad locum dixi.

Superest ut moneam, versibus *tetrametris* et *trimetris*, præter cola illa de quibus prius dixi, interdum immisceri brevissima quædam commata; unius syllabæ, ut *non*, *Eun.* IV. IV. 32. duarum, ut *in jus*, *Phorm.* V. VIII. 44. trium, ut *flos ipse*, qui est *jambicus monometer catal.* *Eun.* II. III. 28. *Occidi.* *Eun.* II. III. 1. et *Dorio*, *Phorm.* III. II. 1. qui sunt *trochaici monometri catal* quatuor, seu quæ metrum jamb. integrum constituunt, ut

quid illud est? And. I. V. 2. Esse denique quæ metrum *jambicum hypercat.* constituunt, ut *dis'crucior-animi*; Adelph. IV. IV. 1.

Est quidem in vulgatis editis exemplum etiam commatis *jambici dimetri brachycatalecti*: Phorm. I. IV. 18. *Homīnem. AN. Stā - illico. GR. Hem.* Sed *hominem* ad versum præcedentem rejiciendum esse, ad locum dixi: nec plus uno hujus generis meminī apud Plautum. Pers. IV. IV. 116.

Ab' argent^{um} - effer huc.

His paucis absolvi quicquid scire opus est ad intelligendum omnia illa carminum genera, quæ a *trochæo* vel *jambo* nomen suum sortiuntur; quatenus ad metrorum Terentianorum intelligentiam eorum cognitio necessaria est. De his autem duplex quæstio moveri potest; altera, quamobrem tantam carminum varietatem adhibuerit Terentius, et non potius intra *trimetros* steterit, quod voluit Quintilianus. Consilii hujus rationem multi e rebus ipsis petendam arbitrantur, et Terentium variis versuum generibus usum fuisse, ut rei de qua agitur naturam numerorum concinnitate spectatorum oculis melius subjiceret. sed vereor ut hoc responsum satis firmum sit, cum locorum inspectione constet in fabularum partibus maxime inter se dissentientibus idem carminis genus adhibitum, in continuis autem negotiis diversa. Est quidem ubi numeri rebus mire conveniunt; causam tamen tantæ varietatis opinor hanc unicam fuisse, ut eo magis poeta spectatorum animos reficeret et tædium levaret; cum ipsæ etiam orationis virtutes fastidium pariant, nisi gratia varietatis adjunctæ. Gaudent enim omnes varietate, et sicut oculi diversarum aspectu rerum magis detinentur, ita aures crebris numerorum atque adeo versuum mutationibus oblectantur. Quod cum ipsius Quintiliani judicium sit, miror voluisse elegantissimas Terentii fabulas solis *trimetris* astringi, cum et alia genera sint venustissima, et sine illis gratissima numerorum varietas omnis fere perisset. Hinc est quod in scænis quæ ex *tetrametris* solis constant, sæpius de alio genere ad aliud transitur; sed hoc tanto fecit judicio Terentius, ut in ipsis quoque narrationibus ad aliam rem transi-

tus simul fiat. vid. Eun. II. II. 24. et III. V. 44. In hac denique versuum varietate Latini secuti sunt Græcos, Græci vero naturam, cui semper grata est vicissitudo.

Quod ad alteram quæstionem, cur diversorum generum versus Terentius misceat, et nunc *trimetrum tetrametris*, nunc *tetrametrum trimetris* inserat, nunc in diversis *tetrametrorum* generibus idem faciat; hoc quoque factum arbitror ob easdem fere causas, et ut in prolixioribus scænis dormitans lector ad aures arrigendas excitetur; sed semper commodis in locis, et ubi res ipsa mutationes ejusmodi vel suadere vel pati saltem videatur. Duo vero genera, quod antea monui, tam parum inter se distant, ut eorum mistura merito nulla censi debeat, *trochaicum dico t. c. et jambicum. t. acat.* cum sola inter versus eos differentia sit, quod alterum ab initio alter una syllaba vel semipede excedat. Atque hæc de *trochaicis et jambicis* generibus dicta sint. Sunt vero in veteribus comicis præter hæc, exempla quædam generis etiam pæonici, versus scilicet bacchiaci et cretici; quos apud Plautum magno numero et in omni fere fabula invenias, sed in Terentio tam pauci sunt, ut ne uni quidem paginæ implendæ sufficiant: de quibus ad loca sua satis dixi, ut iis hic immorari plane supervacaneum sit.

Pergo igitur ad alteram hujus instituti partem, eamque longe difficillimam, de *licentiis* dicere, quibus veteres comici usi sunt, earumque modos et rationes exponere. In quibus intelligendis cum viderem me parum adjutum a rei metricæ scriptoribus, quorum tractatus hac in parte sunt supra quam dici potest steriles et jejuni, cum eorum nemo in rem altius penetrarit, aut quicquam solidi tradiderit, præter vulgaria illa quæ in triviis nota sunt; decrevi ante omnia *licentiarum* causas et origines quantum potui investigare, et nisi plurimum fallor, quænam fuerint, non obscure deprehendi.

In primis igitur sciendum est *licentias* comicorum, quod ad partem earum longe maximam, unius esse generis, et in id ferri, ut popularem pronuntiandi consuetudinem repræsentent. Cum enim comœdia in eo tota sit ut vera vitæ humanæ sit imago, non satis erat eas sibi materias sumere, quæ e quotidiana vita

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

fectus, aut rei de qua agitur natura postulet, ut in hoc vel illo verbo insignior mora fiat.

Si quis adeo harum rerum incuriosus est, ut nihil unquam de pronuntiatione linguæ sibi vernaculæ cogitarit, quid velim facile intelliget, si in animum revocet, quid ipse senserit, si unquam homines exteros audierit sermone peregrino et sibi prorsus ignoto colloquentes. nonne ipsi visi sunt miris modis verba præcipitare, incidere, devorare, et dimidiata plurima proferre, ut nihil plane et distincte exaudiri potuerit? Immo qui eatenus linguam exoticam tenent, ut scripta oculis subjecta probe intelligant, illis ipsis homines lingua ista confabulantes tanta celeritate verba fundere videntur, ut non modo literæ, aut syllabæ, sed integra etiam verba sæpe eos fugiant. quod vero nos de exteris colloquentibus sentimus, idem illi etiam de nobis. Quod ostendit hoc omnibus linguis natura insitum esse, ut celerius proferantur, quam legantur, cum multa quæ plene scribuntur, non tamen plene pronuntiantur; sed inter loquendum alia premantur penitus, alia mutilentur, ab aliis asperi aliquid abradatur, aliis sua quantitas insigniter imminuatur; alia denique tam raptim efferantur, ut non modo duæ tresve syllabæ, sed interdum etiam duo vel tria verba in unum coaluisse videantur.

Ut hæc pronuntiandi ratio in scæna etiam servaretur, necesse fuit ut poetæ in versibus compingendis non tam spectarent, quid oculus postulet, quam quid ab aure desideretur; qualemque publice recitati sonum effecturi essent, potius quam qua specie essent tacite lecti.

Hæc vera origo atque unicus, opinor, fons *licentiarum* fere omnium, quæ in veterum comicorum scriptis occurrunt, quæque tantas offensiones objiciunt lectoribus harum rerum imperitis, et eruditis etiam, qui causas earum investigare neglexerunt. Pleræque enim omnes eodem tendunt, ut veras syllabarum quantitates imminuant, et prosodiæ legibus producenda corripiant, quo ad popularem loquendi consuetudinem ipsa quoque pronuntiatione propius accedant: quam dum consectantur, longitudo illa ex consonantium positione orta frustra iis obstat; in syllabæ quantitate æstimanda ad vocalis solummodo naturam, quæ syl-

labæ quasi anima est, respiciunt; si ea brevis sit, syllabam pro libitu corripunt. Idque non in ultimis modo verborum syllabis factitatum est, sed in aliis etiam quibusvis, mediis, primis, nisi contra obstet accentus; acutum illum intelligo tenorem, qui in omni voce unus est, syllabamque quam acuit præ ceteris intendit, et intendendo veræ ejus quantitati aliquam novam addit; cum intentione illa major aliquantum mora in acuta pronuntianda insumatur: alias positionem facile negligunt, præcipue quidem illam quæ ex eadem consona geminata oritur, cum antiquitus ejusmodi voces litera simplice scriptæ essent; dein illam quæ fit ex muta et liquida, aut ex quibusvis aliis consonis quæ in vocis initio connecti possunt, nulla vocali interposita. Sed nec intra hos fines se continuerunt; quæcunque consonæ brevem vocalem excipiant, sive in eadem, sive in diversis vocibus, longitudinem quæ exinde syllabæ accrescit, pro nihilo habent, et si versus ita postulet, ilico corripunt: immo, quod magis mirere, malunt hac corripendi licentia uti, etiamsi facile ab ea cavere potuissent, quam vocem dissyllabam cujus prima brevis est, in diversos pedes distrahere, cum crebræ cæsuræ orationem nimis exquisitam et elaboratam, numerosam nimis et a pedestri sermone remotam faciant.

Quod videtur etiam in causa fuisse, cur toties creticos quamvis uno tempore justo longiores, ditrochæorum partes fecerint. Hoc enim sæpenumero ab iis factum quivis facile viderit; sed creticos quatenus creticos non receperunt, cum iste pes ab his generibus omnino abhorreat: hos igitur pedes, licet revera creticos, ac proinde quinque temporum, versibus suis immiscent quidem, sed sub alia quadam specie; nunc utique dactyli, nunc anapæsti, prima scilicet vel ultima pro correpta habita, nunc spondei, extrita media vocali, vicem sustinent. Maluerunt scilicet prosodiæ leges aliquantum violare, quam a sermonis natura et pronuntiandi consuetudine nimium recedere; cum istis legibus obsequi non potuerint, nisi crebris cæsuris uterentur, et verborum creticum pedem constituentium ultimas syllabas a prioribus sæpissime divellerent. Hoc autem non modo in singulis verbis, cum cretico pares essent, factum est, sed sæpe etiam cum

duæ voces ad pedem istum efficiendum concurrerent. Licentiæ hujus unum exemplum, sed insigne admodum dabo ex Plauti Trinummo. II. I. 172.

Quæ' neque fu-tora nec = facta sũnt - tamen illi sciunt.

in hoc versu cuius manifestum est duos esse pedes creticos, sed qui dactylorum plane vicarii sunt. innumera sunt licentiæ hujus apud illum exempla; nec pauca in Terentio, licet hac, ut et aliis fere omnibus, Plauto longe parcus utatur; quod inter præcipuas Terentii laudes merito recensendum est, qui quamvis in licentiis, sive earum numerum sive genera spectes, adhibendis tam parum sibi indulserit, sermonem tamen tanta arte temperavit, ut Plautino minus assurgat, et pedestrem multo magis referat. sed de his hactenus.

Alterum, quod plurimi est in hoc argumento ponderis, est accentus quem dixi, seu tenor, quo verbum secundum legitimam pronuntiandi rationem modulatur. Ut enim ille non temere movendus nec syllaba quam occupat, ex longa in brevem mutanda, ita aliarum syllabarum quantitas, ejus præsertim quæ acutam proxime præcedit, ab eo plurimum pendet; et maximarum licentiarum ratio inde est petenda. Quod ut intelligamus, hæc pauca principii loco de natura et vi accentus probe tenenda sunt.

Primo, in omni voce esse acutam, eamque unam tantum.

Secundo, ultimam nunquam esse acutam, ideoque in dissyllabis priorem semper acui; unde fit ut ultimæ exilius sonent, et obscurius audiantur.

Tertio, in polysyllabis secundam, si longa sit, acutam esse; alias tertiam ab extrema; intra trium enim syllabarum numerum, sive hæ in verbo solæ sint, sive ultimæ, acutam semper contineri: ideoque, si plures acutam præcesserint, omnes graves esse, pariter ac illas, quæ sequuntur.

Quarto, cum syllabæ, quam acutus tenor occupat, ex intentione ejus, nova quædam quantitas accedat, istud incrementum quantitatis de syllaba proxime præcedente quodammodo detrahi videtur, dum vox loquentis per eam rapte fertur, ut ad acutam veniat, in qua insignior mora facienda. hinc usu venit ut syllaba

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

majus tum fuisset inter ejusdem literæ sonos, quibus nunc consona, nunc vocalis efferretur, discrimen, quam quod ex altera in alteram transitum facile pati potuisset. e. g. inter *pariete* et *pargite*, quomodo nos efferimus, pernimum interest, inter *pariete* vero et *paryete* parum admodum: sic *tenuia* et *ten-wia* idem fere sonant, sed *tenuia* et *tenuia* cum *vau*, sono multum diversa sunt. Atque hæc observatio de veris harum literarum sonis est maximæ sæpe utilitatis: *v* vero consonam sic pronuntiari solere clarissime ostendit vox *cauceas*, cum sono referret *cave ne eas*. Cic. de Divin. II. 40.

His autem principiis ex pronuntiationis in sermone familiari usitatæ, et accentus natura desumptis innixi, omnium fere licentiarum quibus comici veteres usi sunt, rationes facile expediemus. Quod ad illas, quæ alterius sunt generis, ex iis etiam plures ex sermonis et colloquii natura oriuntur; aliæ libertati isti imputandæ sunt quæ aliis etiam poetis ex metri necessitate concessa est, quæque ex eo *poetica licentia* dicitur, in qua Latinis præiverunt Græci, imprimis vero Homerus. Sed ut distinctius agam de licentiis hisce, quæ ex diuturna Plauti et Terentii lectione observavi, huc fere redeunt.

Primo, monosyllabâ quævis, ea præsertim quæ sunt frequentioris in sermone usus, pro libitu corripunt, licet obstet non positio modo, sed in nonnullis etiam vocalis longa, vel diphthongus. Exemplo sint hæc.

a	aut	ob	quod
ab	dein	per	hic
abs	e	sed	hæc
ad	ex	vel	hoc
an	haud	nt	huic
at	in	proh	hunc
et	nec	qui	hanc
atq' vel ac	nunc	quid	hoc abl.

hac
huc
hinc
mihi monos.
is
id
nihil

cum rem
dum quam
hom quem
jam quam
nam

corripuntur ante
vocalis.

est
estn'
sunt
vult
vis a solo
ii^e.

Ad, ab, abs, ob, an, in, con, in compositione etiam sæpe corripuntur, cum brevis sit omnium vocalis. “ Observat curioseque animadvertit (ut Gellii verbis utar, l. 2. c. 17.) M. Tullius *in* et *con* præpositiones tunc produci atque protendi, quum literæ sequerentur, quæ primæ sunt in *sapiente* atque *felice*: in aliis autem omnibus correpte pronuntiari.” Quæ vero in sermone correpte pronuntiabantur, in versibus quoque comici pro arbitrio corripuerunt. Et quod de *in* et *con* dixit Cicero, in aliis etiam præpositionibus et particulis locum habuisse plurimis exemplis constat, quæ infra suo loco afferam. Sed an ad illorum modum ante easdem aut alias quasdam literas producte etiam in sermone dicerentur, cum id non ab ipsius rei ratione, sed ex linguæ consuetudine penderet, nobis frustra hodie quæritur.

Secundo, in dissyllabis multis quæ sunt frequentissimi in sermone usus, priorem pro libitu corripunt, si vocalis brevis sit, ut in

ante	inde	quippe	hujus
antem	inter	unde	² ille
ergo	intro	ambo	illic
etsi	intus	¹ ejus	illuc
forte	nempe	cujus	illinc
ipso	eocum	perque	esse
ipseus	eocum	nunquid	estis
iste	eoquis	quicquid	essent
istic	eoquid	unquam	posse
istuc	idne	usque	adde
istinc	quodque	usquam	redde
			³ omnis.

Quibus adeas, *hercle* ⁴ *neve* et *sive*.

Tertio, in dissyllabis, quorum prior brevis est, alteram quoque sæpissime corripunt. ut in

¹ *Ejus*] In *ejus, cujus, et hujus*, ut prior corripatur, i consona in vocalem vertitur, et cum vocali præcedente diphthongescit; diphthongum autem ante vocalem corripit ad Græcorum exemplam poetis Latinis familiare est: et hinc fit quod cum *modi* composita sæpe us abjiciant, et dicimus *eimodi, cuimodi, hucimodi*.

² *Ille*] Prior in *ille, ipse, et iste*, corripitur per omnes casus, et secunda fere in *illius, ipsius, et istius*.

³ *Omnis*] Priorem in *omnis* videntur pronuntiasse, ut Itali in *egno*.

⁴ *Neve*] *Neve* et *sive*, cum pyrrichii locum obtinere videntur, opinor pro monosyllabis potius habenda esse, et licet plane scribantur, contracte pronuntiarı oportere, ut *neu* et *seu*; et inde esse quod *siv'* corrupta sit, *And. I. III. 2*.

Sive ista uxor, - sive amica est - gravaida e = Pappulo est.

apud	forum	bonas	² cava	taeas
enim	fores	bonos	mane	vides
ehem	Idem	malis	nega	viden
ferē	levi	malos	roga	videt
foris	manus	domi	tace	lubens
foras	manum	dome	vido	sedens
heri	manus in plural	domum	amat	erat
param	miser	puer	dedit	erapt
quidem	minas	pater	dedit	erit
simal	mode	patris	dabit	foret
tamen	¹ aves	patri	dari	alust
velut	oves	heras	dolet	potes
utrum	boves	heri	habet	potest
	novas	hero	habent	velim
amor	novo	herum	solent	velis
color	novum	senex	studet	velint
puobr	dolis	soror	student	volunt
fidem	viris	uxor	taet	labet
Jovem	bonis	abi	taes	liet.

Quarto, in polysyllabis compositis, si prima syllaba componens brevis est extra compositionem, in compositione quoque saepissime corripitur solere, (quod de monosyllabis prius observavi, quodque valet etiam in compositis ab *ante* et *inter*) exempla haec, ne plura congeram, ostendunt.

advenis	arcesso	interest	indiligenter
abduco	cognatus	interminatus	ingenium
absurde	colloquor	ignavus	integer
adaitis	commodare	ignare	invidia
advenis verb.	incedo	inpingo	inveniri
affines	incepto	intelligo	oblecto
ancilla	incertus	impero	obsecro
antehac	indignus	imperium	ocultus
antiquus	interim	imprudens	ostendo

Quinto, quae acuntur in tertia ab extrema, interdum acutam corripunt, si positione sola longa sint, ut *optime*, *servitus*, *percellim*, *Pamphilus*, et pauca alia, quo cretici mutantur in anapaestos. idem factum est in *neutiquam*, licet incipiat a diphthongo. inter-

1 Aves] V in aves et similibus videtur in vocalem verti, et voces proinde pro monosyllabis habendas esse.

2 Cava] In caveto etiam, negato, et rogato Plautus secundam corripit.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

ais	eo	eodem	fuissent
ait	rei	eodem	sciunt
meus	spei	eamus	videat
tuus	fidei	fili	taceo
suus	diei	perii	docuit
deus	die	aiobat	commoveo
deco	via	sui	transeuntem
duso	quia	fuit	gaudii
	trium	fuisti	jurgium
¹ mulier	eveniat	grandiuscula	potuerit
melius	perveniat	tardiusculus	rejiciat
suavius	divitias	comprehendit	introiit
probior	etiam	reprehendit	abieram
nequior	ineptias	deosculor	abiero
sexcenties	cōrtiorem	dehortatus	redierit
via	occasionem	aperiuntur	perierim
quia	tumultuosa	² ejiciat	perimus.

Nono, verba sæpe breviant exterendo vocalem vel syllabam e media voce, vel resecando a fine. quorum prius *syncope* dicta est, alterum *apocope*.

Exempla *synopes* sint hæc:

erpite	dixti
surpuit	justi
exporge	sensti
amisti	audistin
commisti	dixe
promisti	decesse
prescripsi	excessis
exclasti	scissem

Eodem modo in dissyllaba contrahuntur

alterum	} quo pacto hæc voces e creticis fiant spondei.
militis	
nominis	
³ virginem	
clamitans	
paululum	
⁴ liberæ	
liberet.	

¹ *Mulier*] In hac voce plurimisque aliis, in quibus vocalis prior est i, contractio fit mutando i in consonam, quæ, ut ante dictum est, pronuntianda est ut nostrum y. atque hac ratione pedes procelousmatici in versuum finibus sæpe in dactylos vel creticos contrahuntur, ut in *mulierem, mulieres, abiero, perierim, redierit, præ-terieris*. quæ pronuntianda, *mul-yerem, mul-yeres, ab-yero, per-yerim, red-yerit, præ-ter-yerit*. neque syllaba quæ i in consonam versam præcedit, mutatione ista semper producitur. hujus exempla plura sunt apud Plantum, ubi *mulier, potius, probior*, et similes voces pyrrhichii loco sunt, quasi duorum tantum essent temperum.

² *Ejiciat*] In vocibus hujus formæ

prior i cum altera in unam coalescit, et tum i duplex cum vocali prima diphthongum induit.

³ *Virginem*] Non satis constat utram in hac voce vocalis media elidenda sit, an prima corripienda; posterius malim, cum in multis animadvertas, vocalem brevem ante duas consonas quorum prior est r, corripit. contra vero affertur hic versus *Ennii*,

Virgines nam sibi quisque domi Romanus habet sas.

Sed satis multa apud *Ennium* exempla sunt, in quibus versus hexameter incipit ab anapesto.

⁴ *Libere*] Eadem contractio fit in *liberare, liberius, periculum*, et similibus.

Apocopes exempla hæc habe.

itan	tun	in pro iene	'star'
satin	parum'	haben	potess'
egon	sanun	viden	animal'.

Denique in multis non modo *s* finale pro libitu abjiciunt, sed vocalem etiam quæ proxime præcedit. exempla sunt innumera in quibus *s* abjicitur cum dictio desinit in *us*; sed vocalem quoque cui adjuncta est, resecuit sæpe Plautus, idque non in nominibus tantum, ut in *servus*, sed in verbis etiam, ut in *volumus*, *attulimus*, &c. Eadem quoque licentia, cum vox desinit in *is*, non modo *s* abjicitur, ut in *magis*, *nimis*, *pergis*, *tristis*, quod a Terentio factum, sed *is* etiam, ut in *similis*, *consimilis*, *exorabilis*, *corporis*, *Veneris*. Interdum *s* abjecta, *i* corripitur, neque *s* modo sed *is* quoque a fine detrahitur, etiam cum natura longa est; exempla, ubi *s* detracta *i* corripitur, sunt *multis* et *miris*, ex quibus facta sunt *multimodis* et *mirimodis*: posterior quoque in *nobis* et *vobis* eadem licentia aliquoties apud Plautum corripitur videtur, et nonnunquam totum *is* abjici, nisi pro iis legendum sit *bis* et *vis*, quorum prius pro *nobis* antiquos dixisse annotavit Fæstus: hujus autem licentiæ clara exempla sunt, *paratis*, *imperis*.

His addas quod *es* interdum abjicitur in *res*, et *res est* ex eo sæpius fit monosyl.

Atque hæc fere sunt rationes, quibus veteres comici veras verborum quantitates solent imminuere, corripiendo nempe et contrahendo. Et hujus generis est licentiarum pars longe maxima: earum vero causæ ex populari loquendi consuetudine et pronuntiationis natura petendæ sunt. Sed et aliæ nonnullæ sunt alterius generis, quæ scilicet insitas verborum quantitates augent, et in prosodiæ leges peccant, ut syllabas natura breves producant; quæ fere sunt hujusmodi.

Primo, synalœphas crebro negligunt, et vocalium concursus, nec vocalem ne brevem quidem elidunt, his præcipue locis; se-

* 1 Star'] Clara, ni fallor, apud Plautum exempla sunt hujus licentiæ, quæ *e* finale in verbis modo infiniti abjicitur

sequente consona, qua licentia nulla apud Italos frequentior.

quente diphthongo, ante pausam, in bisegmentis, et cum alia persona dicentem excipit.

Secundo, in dissyllabis quibusdam priorem non raro producunt, ut in *ei, rei, spei*. quæ tunc *i* duplici scribi solent. Plautus etiam eadem licentia usus est in *tuus, suus, cum, deus*; qua licentia nulla minus venia videtur digna; numquam certe eam adhibuit Terentius.

Tertio, finales syllabas breves in quavis sede ante diphthongum producunt, ut *ed aurum, sed æquum, inaudivit*; nec non ante vocalem quamvis in bisegmentis, et vi cæsurae; id quod Plautus sæpe fecit in vocibus dactylicis, cum in vocali exeunt sequente consona; sed et vocalem brevem sequente etiam vocali sæpius produxit in bisegmentis.

Quarto, *re* in compositis sæpius producunt, consonam quæ sequitur geminando, ut in *redur, reduco, retulit*.

Quinto, in polysyllabis sæpe producunt antepenultimam, contra prosodiæ leges, si in eam cadat accentus, ut in *convertitis, conductitium, projectitiæ, emissitiis*, et aliis in *itiis* desinentibus. sed Plautus hac licentia usus est etiam in dissyllabis, cum encliticæ adjectione accentus movetur, *Ærūque, Lactēque*, in quibus vel secundas produxit, vel *que* in duas syllabas resolvit. idem etiam in vocibus quaternis aut quinis syllabis constantibus primam, brevem licet, plus semel produxit, ut in *amarentur, amatoribus, amatorie*.

Sexto, *i* et *u* breves in primis aut mediis syllabis ante vocalem producunt, ut in *ierit, fuerit, pluerat, audierat, habuerit*.

Septimo, unam syllabam in duas resolvunt, vel resolutione diphthongi, ut in *hospitæ, Clinia, aquæ*, vel *i* et *u* consonas in vocales mutando, ut in *iam*, quod sæpe fit dissyllabum, *laræ, larvatus, miltus*, &c. quæ mutatio non dura, aut coacta videbitur, si quæ prius dixi de legitima literas has, cum consonæ sunt, pronuntiandi ratione, in animum revocemus. et hac forte licentia *quid* et *que* interdum Plauto producta sunt.

Octavo, *h* consonæ sæpe vim habet, ut syllabam brevem positione longam reddat, vel ut vocalis finalis quæ præcesserat, non elidatur. Hoc Plauto perpetuum. sed Terentius parcissime.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

mirantur omnes venustas. Quod vero tragœdias Latinas spectat, ex Seneca male judicatur de illis qui Terentio erant vel antiquiores vel ætate pares, cum apud eos etiam numeri multo sint impuriore quam apud tragicos recentiores. Quod si ipsi etiam Terentio longe castiores fuerint, et parcius multo licentiis uterentur, id diversis scribendi generibus imputandum est. Cum comœdia, ut pluribus dixi, vulgarem et loquendi et pronuntiandi consuetudinem imitetur; tragœdia vero, ut in argumentis longe majoribus versatur, ita dictione quoque sua, et eloquendi ratione a plebe longissime recedit. Tragœdia enim est poema nobile, elatum, grandi lentoque passu incedit, amat lecta, pulchra, sonora verba, nec quicquam eorum quæ profert, aut præcipitari velit, aut obscure premi. Hinc tragœdia in numeris etiam tantum a comœdia distat, et licentiæ in hanc frequentissime receptæ, quæ in altera nequaquam essent ferendæ.

De comicorum enim licentiis in genere, jure dicas, quod Terentianus elegantissimis versibus dixit de singulari illa, qua in jambicis spondeum vel dactylum in secundo vel quarto loco posuerunt.

*Sed qui pedestres fabulas socco premunt,
Ut quæ loquuntur sumpta de vita putes,
Vitiant jambum tractibus spondaicis,
Et in secundo et ceteris æque locis.
Fidemque fictis dum procurant fabulis,
In metra peccant arte, non inscitia,
Ne sint sonora verba consuetudinis. &c.*

Jambi quidem sedes Græci quoque comici vitiarunt *tractibus spondaicis*; et id insigne est discrimen inter eos et tragœdiæ scriptores. sed hoc Græci raro. Latini vero, ut Prisciani verbis utar, “in multis initium aliquod accipientes a Græcis, solent ab angusto in effusum licentiæ spatium hoc dilatare.” quod ut dixi, linguæ plurimum vitio vertendum est. Latine quippe scribentes salvo puri sermonis nitore haud efficere potuere, ut in vitæ communis rebus exprimendis, numeris astrictioribus uterentur.

Quod ad eas autem licentias quas adhibuit Terentius, ne lectori minus exercitato vel minimam offensiunculam objicerent,

ubicunque in prosodiæ regulas peccatur, signo aliquo quænam esset licentia, indicavi: syllabis præter morem correptis accentum brevem, productis longum apposui; eorum etiam alterum appiæxi omnibus syllabis in quibus synalœpha vel ecthlypsis negligitur; et nonnunquam iis etiam syllabis quarum quantitas minus cognita est. o etiam finale verborum, ut puerorum præjudicio occurratur, qui plerumque pro correpto habere solent, cum in id accentus metricus cadit, accentu longo notavi. ubi vero in voce aliqua binæ syllabæ in unam contrahuntur, id literis margini appositis semper ostendi. Ad hæc, cum sæpe fiat ut metrum seu *δικοδία* in pedes diversis modis resolvi possit, e quibus ille eligendus qui legitimæ pronuntiationi minime officit, numerosque minime sonoros reddit; ejusmodi metra hac nota - in pedes suos distinxi. Nihil denique omissum est, quod excogitare potui, ut metri Terentiani intelligentia facillima redderetur, et ad tironum captum prorsus accommodata. Cum vero versus comici ad tibias canerentur, superest ut de iis pauca quædam dicam, quæ satis sint ad intelligenda illa quæ in fabularum harum titulis habentur.

De his multi multa et valde diversa; quæ ne recensere quidem, nedum excutere vel otium est vel animus. Constat apud omnes primis temporibus tibias ex arundine fuisse; eam vero quæ radicem antecesserat, lævæ tibiæ convenire, quæ cacumen, dextræ, inquit Plinius l. 16. c. 36. ex Theophrasto, cujus verba sunt, *τὴν μὲν πρὸς τῇ ῥίζῃ ἀριστερὰν εἶναι, τὴν δὲ πρὸς τοὺς βλαστῶς, δεξιάν*: ex his autem dextram graviorem sonum edidisse sæpius a Donato dictum est; quod isti tibiæ convenisse, quæ angustiore esset foramine, ostendit vir clariss. Isaac Vossius in elegantissimo Libello de viribus Rythmi p. 111. ex hoc Æliani loco, qui extat apud Porphyrium in Hypomnematis ad Harmonica Ptolemæi. *Ἐὰν λάβῃ τις δύο ἀυλοὺς, τοῖς μὲν μήκεσιν ἴσους, ταῖς δὲ ἐυρύτησι τῶν κοιλιῶν διαφέροντας, καθάπερ ἔχουσιν οἱ Φρύγιοι πρὸς τοὺς Ἑλληνικοὺς, ἐυρήσει παραπλησίως τὸ ἐυρυκοίλιον ὀξύτερον προϊέμενον φθόγγον τοῦ στενοκοιλίου. Θεωροῦμεν γέ τοι τοὺς Φρυγίους στενοὺς ταῖς κοιλίαις ὄντας, καὶ πολλῶν βαρυτέρους ἤχους προβάλλοντας τῶν Ἑλληνικῶν.*

Ea quæ de Tibiis in titulis dicta sunt, juxta fabularum seriem sic se habent :

1		3
Tibiis paribus dextris et sinistris.	Tibiis duabus dextris.	Acta primum Tibiis imparibus, deinde duabus dextris.
4	5	6
Tibiis Sarranis.	Tibiis paribus.	Tibiis imparibus.

Sed quædam ex his non satis sincera esse liquet cum ex codicum varietate, tum ex Donato, juxta quem,

Secunda acta est tibiis dextra et sinistra.	Quarta tibiis dextris.	Sexta tibiis Sarranis.
--	---------------------------	---------------------------

Ut hæc autem intelligamus, observandum est veterum tibicines duas simul tibiis inflare solitos esse, quæ si dextra manu, dextraque oris parte tenerentur, *dextræ* dictæ sunt: quæ vero læva manu, lævaque oris parte, *sinistræ*. hunc apud illos morem fuisse antiqua marmora et nummi magno numero ostendunt. *Duas vero dextras, non pares dextras, et proinde duas sinistras, recte et proprie dici patet et ex his titulis, et ex notissimo Phædri loco l. V. Fab. 6. de tibicine, qui sinistram fregerat tibiam,*

DUAS quum DEXTRAS maluisset perdere.

Ex tertio titulo liquet *tibiis dextris* ab *imparibus* distingui, ideoque *pares* fuisse, id est paribus foraminibus, paresque sonos edidisse, quod idem pari jure de *duabus sinistris* etiam dicendum. *impares* igitur fuere duæ tibiæ, quarum dextra altera, altera sinistra. in primo igitur titulo, cum *tibiis paribus* addatur *dextris et sinistris*, in quinto vero *tibiis paribus* nihil tale addatur, censendum est vel in primo *dextris et sinistris* ex abundantia adjici, vel in quinto voces eas injuria quadam excidisse: cumque, nisi aliquid ejusmodi addatur, scire nequeamus, utrum *dextræ* an *sinistræ* fuerint, opinor *paribus tibiis* quatuor intelligi, *duas* scilicet *dextras*, cum *duabus sinistris*, et diversas fabulæ partes diversis tibiis actas fuisse; alias nempe *duabus dextris*, alias vero *duabus sinistris*; vel totam fabulam altera vice his tibiis, altera illis. Utrumque in usu fuisse non est ut dubitemus, cum ex hisce titulis constet ean-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

TERENTIANS

ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ.

Ἄρσις, Θέσις, et Διαποδία.

JAMBICUS versus senorum pedum Latinis veteribus sensus vocabatur, a pedum et ictuum numero. Horatius, Art. Poet. 251.

Syllaba longa brevi subjecta vocatur Jambus,
 Pes citus : unde etiam Trimetris accrescere jussit
 Nequen jambais, cum Senos redderet ictus
 Primus ad extremum similis sibi.

Sex, inquit, habet ictus versus senarius ; et tamen Trimetrus sive *Ternarius* Græcis vocatur ; quasi tres tantum ictus redderet, ob pedis celeritatem, præsertim cum totus Jambis puris decurrit. Latini igitur per *μονοποδίαν*, singulos pedes, hos versus dividebant ; Græci per *διποδίαν*, seu *geminatos*. Inde qui Græcis est *Tetrametrus*, Varroni a pedum numero est *Octonarius*. Inba rex apud Rufinum de Metris, p. 2712. Quod autem binis pedibus, et non singulis, scandatur jambicus, vetus institutum est. Et mox, Unde apparet heroicum singulis pedibus scandi etiam apud veteres solitum, Jambum autem binis. Marius Victorinus, p. 2497. Per *Monopodiam* sola *Dactylica* scanduntur ; per *Dipodiam* vero cætera. Nescivit hic Bacchiacos et Creticos, quos etiam *Monopodia* dimetitur. Diamedes, p. 503. Feritur senarius jambicus combinatis pedibus ter. Terentianus Maurus, p. 2432.

Jambus ipse est enim locus manet,
 Et inde nomen inditum est senario :
 Sed ter feritur, hinc Trimetrus dicitur ;
 Scandendo binos quod pedes coniungimus.

Ictus, Percussio dicitur; quia tibicen, dum rythmum et tempus moderabatur, ter in Trimetro, quater in Tetrametro, solum pede feriebat: Ἄρσις autem sive *Elevatio* appellatur; quod in iisdem syllabis, quibus tibicen *pedem* accommodabat, actor *vocem* acuebat ac tollebat. In *Thesi* autem sunt cæteræ syllabæ, quæ ictu destitutæ minus idcirco audiuntur. Hos ictus sive ἄρσις, magno discentium commodo, nos primi in nostra editione per accentus acutos expressimus, tres in Trimetris, quatuor in Tetrametris:

Poëta cum primum ánimum ad scribendum áppulit,
Id síbi negotií crédidit solúm dari.
Enimvéro, Dave, níl loci est segnitie neque socórdie,
Quantum íntellexi módo senis senténtiam de núptiis.

Esti revera, quod Romani voluerunt, seni in quoque Trimetrò sint Ictus; qui sic exprimi possint,

Poëta cúm primum ánimum ad scribendum áppulit,
Id síbi negotií crédidit solúm dari.

Verum quia in paribus locis, 2, 4, 6, minus plerumque elevantur et feriuntur, quam in imparibus, 1, 3, 5, idcirco eos more Græcorum hic placuit omittere. Horum autem accentuum ductu (si vox in illis syllabis acuatur, et par temporis mensura, quæ pedis Ditrochæi vel Ἐπιτριτοῦ δευτέρου spatio semper finitur, inter singulos accentus servetur) versus universos eodem modo lector efferet, quo olim ab actore in scena ad tibiam pronunciabantur. Hoc quoque commodi in his accentibus lector inveniet: quod statim et ictu oculi trochaicos ab jambicis, qui in eadem scena interdum locum habent, possit distinguere: si accentus scilicet in prima versus syllaba est, trochaici sunt; sin minus, jambici.

Cæsura.

Omne versuum genus suam habet *cæsuram* sive incisionem, qua verbum terminatur, et vox in decursua paulum interquiescit. Illa fere cæsura Romanis placuit, quæ in priorè tertii pedis syllaba fit: ut in heroico:

Arma virumque cano | Trojæ qui primus ab oris
Italiam fato | profugus Lavinaque venit
Litora, multum ille et | terris jactatus et alto
Vi superum, sævæ | memorem Junonis ob Iræ.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

DE METRIS TERENTIANIS.

et itidem Græci :

Οἱ γὰρ βλέποντες | ταῖς τυφλαῖς ηγούμεθα,
Ουτὸς δ' ἀκολουθεῖ | κάμει προσβιάζεται.

In jambicis trochaïcisque tetrametris cæsura plerumque fit post ditrochæum secundum :

Demissis humeris esse victo | pectore ut gracilæ sient.
Video sentum squâlidum ægram | pannis annisque obsitum.

Illud autem inprimis notandum ; cum Græci magistri per διποδίαν trimetros jambos scandere juberent, semper eos intellexisse διποδίαν ιαμβικὴν ; adeo ut sic divideretur ex eorum ratione versiculus :

Ne cui sit ve | strum mîrum, cur partés seni
Poéta dede | rit quæ sunt adolescéntium :
Id primum di | cam, deinde quod veni éloquar.
Οἱ γὰρ βλέπον | τες τὰς τυφλαῖς ηγούμεθα,
Ουτὸς δ' ἀκολου | θεῖ κάμει προσβιάζεται.

ubi vides primam dipodiam in mediis verborum syllabis desinere, totamque cæsurae virtutem ac gratiam misere perire. Quare ego jam ab ipsa adolescentia in omnibus jambicis præter tetrametrum catalecticum, de quo postea dicam, aliam mihi Scansionis rationem institui, per διποδίαν scilicet τροχαϊκὴν, hoc modo :

Po | éta dederit | quæ sunt adolescéntium :

primo semipede quasi subducto et absciso, versu autem in dactylum vel creticum exeunte. Si quidem ista διποδία ex trochæis duobus, vel uno et spondeo sive epitrito secundo constans, commodare, commodavi, et cum cæsurae indole convenit ; et verum jambei rhythmum auribus insinuat ; et poetæ, dum versus hos fabricatur, præcipue mentem occupat ; et, quod maximum est, in omni fere comicorum metrorum genere principatum obtinet ; veramque causam, cur in una comœdia tot versuum species adhibeantur, sola demonstrat.

Varietas metrorum. Jambici, trochaici.

Quintilianus, Institut. Orat. x, i. In comœdia maxime claudicamus,—licet TERENTII scripta ad Scipionem Africanum

referantur: quæ tamen in hoc genere sunt elegantissima; et plus adhuc habitura gratiæ, si intra versus trimetros stetissent. Mirificum sane magni rhetoris iudicium! Optabat scilicet, ut fabulæ Terentianæ, quæ in primo cujusque actu et scena a trimetris inchoantur, eodem metro ac tenore per omnes actus scenasque decucurrissent. Crederes profecto hominem nunquam scenam vidisse, nunquam comædum partes suas agentem spectavisse. Quid voluit? quod nec Menander nec ullus Græcorum fecit, Terentius ut faceret? ut ira, metus, exultatio, dolor, gaudium; et quietæ res et turbatæ, eodem metro lente agerentur? ut tibicen paribus tonis perpetuoque cantico spectantium aures vel delassaret vel offenderet? Tantum abest, ut eo pacto plus gratiæ habitura esset fabula, ut quantumvis bene morata, quantumvis belle scripta, gratiam prorsus omnem perdidisset. Id primi artis reperiatores pulchre videbant; delectabant ergo varietate ipsa, diversaque ἤθη καὶ κήθη diverso carmine representabant. Marius Victorinus, p. 2500. Nam et Menander in comædiis frequenter a continuatis jambicis versibus ad trochaicos transit, et rursus ad jambicos redit. Non ita tamen agebant veteres, ut ab uno in aliud plane contrarium repente exilirent; ab jambicis in dactylicos; sed in propinquos trochaicos, ipso transitu pæne fallente. Quod ut clarius conspiciatur; omnem Terentianam copiam hic sistam, unoque et eodem pede ditrochæo universam fere emetiar.

Illud tamen prius admonendum; ut a trimetris suas fabulas, rebus sedatioribus, nostrum inchoasse; ita semper tetrametris finisse; quod fabulæ catastrophe, cum res turbulentæ paulatim et ægre consulescerent, hoc carminis genus postularet, magno spiritu effundendum. Præ omnibus tamen trochaici pleni firmum actoris latus requirebant; qui nunquam scilicet nisi in maximo affectuum tumore veniunt; effe-
rendi, non ut quidam autumant, *tarde lenteque, sed clamore summo, cum labore maximo.* Unde factum, ut cum alias in διποδία spondei vel anapæsti placuerint; in his trochæi vel dactyli studio quærantur,

Crêdo equidem illum jam ádfuturum, ut illam a me eripiát: sine veniat:

Atqui si illam dígito attigerít, óculi illi illico éffodientúr.

qui versus, nisi toto pulmone exhausto, pronunciari apte non

· possunt : in trimetris vero clamosa hæc πάθη inarescerent
· prorsus et obmutescerent.

Ditrochæsis igitur sic constituitur jambus trimetrus :

· Id | sibi negoti | orédidit so | lúm dari.

· Vi | cómmodavi | cómmodavi | cómmoda.

Jambicus tetrametrus plenus :

Dum | témpus ad eam | rém talit sivi | ánimum ut exple | rét suum.

Vi | cómmodavi | cómmodavi | cómmodavi | cómmoda.

Trochaicus tetrametrus plenus sive ἀκατάληκτος,

'Adeon' hominem esse | ínvenustum aut | ínfellicem | quémquam ut ego sum.

Cómmodavi | cómmodavi | cómmodavi | cóμmodavi.

Trochaicus tetrametrus syllaba deficiens, sive καταληκτικός,

Quót modis con | téntus spretus? | fácta, transacta | ómnia. hem.

Cómmodavi | cóμmodavi | cóμmodavi | cóμmoda.

· Pentametrus καταληκτικός ; qui semel iterumve adhibetur,

SánuS es? Domum | íre pergám : ibi | plúrimum est. Revo | cómus
· hominem. | Sta líco.

Cómmodavi | cóμmodavi | cóμmodavi | cóμmodavi | cóμmoda.

in his omnibus commodius est, meo iudicio, διποδίαν τροχαϊκὴν
· cæsurâ accommodatam et congruam, quam ἰαμβικὴν ab ea
· deerrantem, in metiendo versu adsciscere.

Superest tamen unus jambici generis, tetrametrus κατα-
· ληκτικός ; in quo διποδία veterum magistrorum ἰαμβικὴ sine
· controversia tenenda est ; ob ipsam, a qua in aliis discedit,
· Cæsuræ concinnitatem :

Nam sí remit | tent quíppiam | Philúmenam | dolóres.

· Ἀνδρὲς φίλοι | καὶ δήμοται | καὶ ταύ ποσιπ | εράσται.

· Δημόδοτος | Δημόδοτους | Παιάνειος | εγράψε.

· Vi cóμmoda | vi, cóμmoda | vi, cóμmoda | vi, cóμμο.

Sed et in his διποδία τροχαϊκὴ tempus quidem et spatium ex-
· acte servat, in incisionibus tamen peccat. Cæterum utram
· velit rationem lector sequatur : accentus in nostræ editionis
· textu ambabus æque conveniunt : at in nupera quadam, uni-
· versi hujus generis, quorum ingens copia est, versus prava
· cæsuræ distinctione jugulantur ;

· Concurrunt læti mi obviam cup | pediarri omnes,

· Cætarii, lanii, coqui, far | tores, piscatores.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Cæterum de *clausulis* hoc uno verbo dixisse sufficiat: si ab eis initium fit; liberæ sunt et nullius metri legibus adstrictæ: sin sententiam claudunt, a præcedentibus legem accipiunt. Scilicet post jambicos tetrametros, vel trochaicos catalecticos, ab jambo incipiunt; ut illa Accii,

An hæc jam obliti sũnt Phryges?

et illæ nostri,

Præcisse me ante? nõne prius communicatum oportuit?

Miseram me, quod verbum audio?

Munus nostrum ornato verbis, quod poteris; et istam æmulam

Quod poteris ab ea pellito.

Ita semper in cæteris: et ratio est, quod *διποδία τροχαϊκή* quasi uno versu continuetur,

Communicatum oportuit: miseram me quod verbum audio?

Unde in trochaico pleno, quo *διποδία* consummata est, a trocheo incipit,

Præin tu sollicitudinem istam falsam, quæ te exerceat, mittas.

Quisquam loquitur filius?

Et illud rus nulla alia causa tam male odi, nisi quia prope est:

Quod si abesset longius.

Hanc sibi legem fixerunt, sancientibus aure ac rhythmis, primi artis inventores: sed in hac tamen ante nos editiones peccant. Illud porro notandum; in tetrametris solis apud nostrum, nunquam in trimetris, clausulis locum esse. Neque id omittendum, has et reliquas omnes apud nostrum clausulas in cretico terminari, *audio, pellito, filius, longius*; una tantum excepta, Hec. v, 1, quæ in spondeum exit,

Aut ne quid faciam plus, quod post me minus fecisse satias sit.

Adgrédiam. Bacchis, sálve.

Id tamen iudicio, non casu, a poeta factum: quippe post hanc solam ex omnibus clausulam a tetrametris plenis in catalecticos scena transit, qui spondeo finiuntur:

Salvé, Læbe. Edepol crédo te non nil mirari, Bæochis.

Licentia Terentiana, qua deflectit a Græcis comicis.

De licentia veterum Romanorum, tragicorum comico-

rumque, paulò inclementius loquitur Horatius, arte poet. 255.
Jambicus, inquit, versus,

Tardior ut paulo graviorque veniret ad aures,
Spondeos stabiles in jura paterna recepit
Commodus et patiens; non ut de sede secunda
Cederet aut quarta socialiter. hic et in Acci
Nobilibus trimetris apparet rarus et enni.
In scenam missus dum magno pondere versus
Aut operæ celeris nimiam curaque carentis,
Aut ignoratæ premit artis crimine turpi.
Non quivis videt immodulata poemata iudex:
Et data Romanis venia est indigna poetis.
Idcircoone vager, scribamque licenter? ut omnes
Visuros peccata putem mea, tutus et intra
Spem venise cautus? vitavi denique culpam,
Non laudem merui. vos exemplaria Græca
Nocturna versate manu, versate diurna.
At vestri proavi Plautinos et numeros et
Laudavere sales: nimiam patienter utrumque,
Ne dicam, stulte mirati; si modo ego et vos
Scimus iurbanum lepido seponere dicto,
Legitimamque sonum digitis callemus et aure.

Candide magis de iis iudicat, venustissimus in tenui materia
scriptor, Terentianus Maurus, p. 2433.

Calpatur autem versus in tragædiis,
Et rarus intrat ex jambis omnibus:
Ut ille contra, qui secundo et talibus
Spondeon aut quem comparem receperit.
Sed qui pedestres fabulas Socco premunt,
Ut quæ loquuntur sumta de vita putet,
Vitiant jambon tractibus spondaicis,
Et in secundo et cæteris sequæ locis:
Fidemque fictis dum procurant fabulis,
In metra peccant, arte, non inscitia:
Ne sint sonora verba consuetudinis,
Paulumque rursus a solutis differant.
Magis illa nostri: nam fere Græcis tenax
Cura est jambi, vel novellis comicis,
Vel qui vetusta præcluent comœdia.

Cæterum quod in utrisque vituperat Flaccus, et in comicis
excusat Maurus, hoc est: quod in sedibus paribus, secunda
et quarta (nempe uterque per dipodiam jambicam dimetitur:
in ratione nostra erunt prima et tertia, pedes scilicet ditrochæ-

orum priores) non volubiles pedes jambum aut tribrachyn, ex rhythmī lege ac Græcorum exemplo; sed tardos spondeos sive alios eis ἰσοχρόνους intulerint. Totum hoc, uno exemplo, et sensu et memoria facile tenebis. Græci ad hanc formam in jambicis;

Vi cōmmodavi | cōmmodavi, cōmmoda.

Latini ad istam, non semper, sed quotiescunque vellent;

Vi cōmmendavi | cōmmendavi | cōmmoda.

Vides *mēda* spondeum bis positum pro jambo *moda*: postremam sedem violare nunquam sunt ausi. Idem et in trochaicis obtinet:

Græci: Commodavi | commodavi | commodavi | commoda.

Latini: Commendavi | commendavi | commendavi | commoda.

In his pedibus, excepto ultimo, pro brevibus longæ syllabæ adsumuntur; quod tamen, opinor, celeri pronunciatione juvabat et occultabat actor, ne ipse a tibicine rhythmum Græcum servante discreparet.

Quod ad crimen autem hoc attinet; tragicis quidem veteribus minor est excusatio, cur non ad artis regulas versus suos exegerint; cum toto stilo et colore a communi sermone discreti, nova verba ac sesquipedalia pro lubito finxerint. Fugiebant scilicet limæ laborem; certi se in re ante inexperta et apud aures tum indoctas veniam impetraturos. Melius vero ac mitius de comicis est sentiendum. Profecto Terentius noster, si quisquam alius, in artis leges arte peccavit; studio, non ignorantia; necessitate vel saltem commoditate inductus; et qualecunque illud delicti est, magnis virtutibus redempturus. Sermo enim ea de causa propius apud nostrum ad consuetudinem accedit, quam apud Menandrum: oratio apud unum de medio sumta deque vita honestiorum civium; versus minime cavi, sed verbis sensibusque spissi: apud alterum, dum metro servire coactus est, stilus paulo elatior, et sententiæ dilutiores. Adde huc, consonantes in lingua Latina pro vocalium numero frequentiores esse, quam in Attica: adde omnia apud Latinos vocabula, monosyllabis duntaxat exceptis, esse barytona; de qua re mox plura dicam; et facile pronuncies, minoris esse operæ atque

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Huic in fine sextum jambum appone; et extemplo habebis senarium Terentianum:

Though deep, yet clear though | gentle, yet not dully slow.

Rursus, si ab hoc Euripidis senario, qui primus omnium in Oresta venit,

Ἡκὸν νεκρὸν κευθμῶνα καὶ σκοτοῦ πύλας,

pedem novissimum auferas; quinarium jam habebis, perfectissimum hodierni nostri epici exemplar:

Ἡκὸν νεκρὸν | κευθμῶνα καὶ σκοτοῦ.

Though deep, yet clear, | though gentle, yet not dull.

In Anglico tamen hoc notes velim, tres syllabas positione longas loco brevium poni. Eas tu postea, et quam *Denhamo* veniam concedis, Terentio neges. *Perfectissimum* autem *exemplar* ideo appello; ut poetis nostratibus, ingenii sane venæque felicibus, sed eruditionis interdum modicis, quid hodierni epici, quo numeris omnibus absolutus fiat, rhythmus geniusque sibi poscat, obiter ostendam: in versibus nempe singulis tres syllabas breves. Hoc sane confitendum est, avorum tempore, scabros asperosque versus, magno longarum pondere onustos, plerumque exiisse: hodiernos autem poetas longe eos teretiores tornatioresque dare; sed aure fortassis magistra, non arte; quæ tamen ars principio iudicibus auribus dedebatur. Habent itaque, quod in longo sane opere frustra expectandum, in epigrammate vel elegiola facile obtinendum, versus epici *exemplar*; quo et numerus brevium et sedes ostenduntur. Quamquam in nostris est et varietati locus, ut in his:

Though deep, yet clear; though gentle, yet not dull;
Strong without rage, without overflowing full.

Ictus in hoc posteriore, qui in secunda syllaba fieri solet, in prima fit; et venuste quidem; modo raro fiat, ac brevis sequatur. Et nescio equidem, an in Terentio quoque, cum trimetrum aliquoties inchoet ab *hicine*, *hocine*, *sicine*, *libera*, non in primam retrahendus sit accentus *libera*, &c. etiam in jambico; ob τὸ ἰσόχρονον scilicet et ἰσόρρυθμον; cum

rhythmus, Hephæstione teste, sit metro potentior. Tale illud Plauti, Rudent. II, 6, 29.

Piscibus in alto credo præbent pabulum.

ubi *piscibus* libentius efferrem, quam *piscibus*.

Licentia Terentiana, qua deflectit a Latinis epicis.

Sed ut redeam, unde digressus sum. Ut a Græcis comicis desciverunt Latini pro brevibus syllabis tardas infulciendo; ita vitio prorsus contrario peccarunt, corripiendo scilicet ejusmodi syllabas, quæ in Latino sermone erant longæ. Hujus autem licentiæ modum ac fines non cujusvis est reperisse; cum ex interpretibus, hi qui laxissime et ultra terminos licentiam hanc expandunt, monstra nonnunquam et portenta pro veris lectionibus tuentur; alii contra, qui nimis arctis eam finibus claudunt, syllabasque omnes ad epicorum poetarum normam exigunt, singulos fere versus miseris modis, addendo, mutilando, invertendo, contra codicum fidem, jugulant et trucidant. Illud in universum animadvertas velim, nullas eos syllabas, quæ natura et vocalis sono longæ sunt, corripuisse; sed eas tantum, quæ per vocalem quidem breves erant, positione tamen et consonantium concursu factæ sunt longæ. Hæ vero voces et numero paucæ sunt, monosyllabæ fere vel disyllabæ, vel cum præpositionibus compositæ; et ex ipsa sede situque commodo veniam merentur. Cum autem in ipso nostræ editionis textu singula hæc in versibus singulis per accentuum intervallum sponte se ostendant; non opus est, ut singillatim hic enumerentur. Illud tantum monebo, quod ante me opinor nemo; in primo fere versuum pede, et parcius alias, licentiam hanc exercuisse nostrum: idque rectissimo judicio; cum actor, in fine prioris versus anima recepta, plenum rapidumque spiritum posset effundere:

Sed id gratum fuisse—

Sine invidia laudem.

Sine omni periculo.

Propter hospitai.

Hic est ille non te.

Studet par referre.

Ob hanc inimicitias.

Ob decem mnas inquit.

Inde sumam uxori.

Soror dicta est, cupio.

Simul consilium cum re.

Color verus, corpus.

Næque Antipho alia.

Sed hoc mihi molestam est.

Bonum ingénium narras.	Adest óptime ipse.
Sed hio Pámphilus quid.	Solent ésse id non fit.
Is hinc béllum fugiens.	Quid huic híc negotist.
Nempe Phórmionem.	Student fácere.
In hano nóstram plateam.	Sed ostium óncrepuit.
Supelléctile opus est.	Némini plúra acerba.
Sed ecce ípsa egreditur.	Quid ignáve peniculo.
Ego exclúdor, ille.	Sed estne ille noster.
Négat quis! négo ait, ajo.	Tamen víx humane.
Enimvéro, Dave, nil loci est.	Tacet óúr non ludo.
Habent déspicatu.	Jubet fráter? ubi is est.
Dolet díctum imprudenti.	Omnia ómnes ubi resciscunt.

Hoc, ut vides, Terentii iudicium erat; ut in primo fere pede versus, ubi paratior venia est, licentia illa uteretur: idcirco excusator, quod non ipse eam primus intulerit; sed a Plauto, Cæcilio, cæterisque tum in scena regnantibus acceptam retinuerit. Licentia certe erat; et *indigna* forte, cui Romuli nepotes indulgerent: Nam qui hodie non comicos veteres excusatum, sed defensum eunt; qui fontem rei causamque et originem deprendisse se glorientur; popularem scilicet tunc temporis pronunciandi morem: ut necesse fuerit comicis, quæ verba communi civium sermone spretis consonantibus rapide efferebantur, ea verba in suis fabulis, quæ audiebantur scilicet, non legebantur, corripere: næ illi operoso conatu nihil dicunt, pollicentes magna nihil extricant. Quid enim? si usus tum civium communis,

Quem penes arbitrium est et jus et norma loquendi,

syllabas de quibus agitur raptim pronunciabat; jam non comicorum vel licentia vel crimen est, qui mori obtemperantes eas corripiebant; sed epicorum, qui usu improbante producebant. Mutantur tantum rei; crimen ipsum non eluitur: aut hi aut illi sunt culpæ damnandi. Quibus autem culpa hæreat, scitu facillimum est. Priorem in *ille* et *esse* constanter producebant epici; noster interdum corripit, sæpius producit: quod si recte et ex usu corripit; tanto sæpius, dum sæpius producit, peccat. *Propter* apud epicos semper priore longa est: noster semel corripit, And. II, 6, 8.

Propter hóspitaï hujusce consuetudinem.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Quin et ubi synalœphæ vis cessat, et vel vocalis quæpiam vel *m* finales non eliduntur, altera vocali eas excipiente; ne hoc quidem in licentiis ponas: qualia ista et plura apud nostrum: *omnes quí amant, mé et ætate, né ubi acceperim, quæ erat mortua, una ire cùm amica, dùm id efficias, quicum uno rêm habebam.* Quippe et epici, Lucretius, Virgilius, Horatius eodem modo in hexametris: *sed dùm abest quod avemus, credimus an quí amant, si mé amas inquit, cocto nùm adest honor idem.* In his autem aliisque similibus tria sunt observanda; nunquam hoc fieri nisi in verbo monosyllabo; quod verbum si in vocalem exit, oportet syllabam esse longam; ictum denique habere in prima syllaba anapæsti. Harum vero conditionum ignorantia quot nuper peperit errores? dum et in polysyllabis verbis, et in syllabis brevibus, et in aliena sede, posse fieri hoc existimabant.

Atque hactenus de licentia Terentiana, deque ejus limitibus, modicis sanè illis neque incommodis: qualem hodie in poetis nostratibus patriaque lingua patienter ferimus. Quin et ausim polliceri sponsorque fore, quemvis adolescentem, vulgaris modo prozodiæ et syllabarum quantitatis callentem, lecta una alteraque editionis nostræ scena, suo Marte ac sine magistro totum hoc quod quæritur percepturum. Quo magis mirum, quosdam cætera doctissimos, sed in his rebus paulo ὀψιμαθεστέρους, tam immodica verborum pompa se et operam suam efferre: quasi tantæ molis esset Romanam nunc licentiam, quantæ olim erat gentem, condidisse. Neque tamen, si ipsi audiendi sunt, immerito gloriantur: cum ex eorum sententia nihil non veteribus comicis et licuerit et libuerit: ut tam vagæ licentiæ limites ullos posuisse, perinde sit ac Sarmatas et Gelonos intra campos suos coercuisse. Nimirum hi non ipsos poetas, non artem et rhythmum genium, sed librarios sibi duces sumunt; et tot fere licentiarum species sibi fingunt, quot in toto Plauto Terentioque vitiosæ lectiones nunc restant; unique loco, qui emendandus erat, ex altero æque mendoso patrocinium quæerunt. Quid mirum igitur; si quo major iis tam falsæ metricæ notitia accrevit, eo in dies, ut queruntur, magis decreverit emendationum suarum numerus? Illud, si dubitas, exemplo sit; ubi Plauti auctoritate pedes creticos in trimetris adsci-

scunt. Locus elegantissimus est, Trinummo, i. 2. in *urbanos*, quos vocat *surras*,

Qui omnia se simulant scire, nec quicquam sciunt :
 Quod quisque in animo habet aut habiturust, sciunt :
 Sciunt, quod in aurem rex reginae dixerit :
 Sciunt, quod Juno fabulatast cum Jove :
 Quæ neque fu | tura neque | facta sunt | tamen illi sciunt.

Duos illic creticos agnoscunt et accipiunt, dactylorum scilicet vicarios : neque hoc contenti, *innumera* hujusmodi portenta Plauto suo assignant, *pauca* etiam Terentio. Nos pauca illa jam ejuravimus ; de innumeris olim fortasse curabitur. Interea, quid hic Plauti locus sibi postulet, videamus ;

Quæ neque futura nec facta sunt, tamen illi sciunt.

Hic duæ longæ corripuntur ; duo cretici veniunt, quo ne dactylis quidem, si aurem habemus, venire fas est. Hosne *numeros ut laudaverint* Pisonum proavi ? quis comædus actor, ne ipse quidem *Pellio*, vel pretio voluerit emere ; vel blaterare hæc ad tibiam in scena ausus fuerit ? non suas potius sibi res poetam talem habere jusserit ? Si licentiarum nostri de emendatione desperarunt ; humanius tamen erat, de mendo potius confiteri, quam poetam ipsum proscribere. Vide tamen, quam facilis ea ne quærentibus quidem se offerat. Tolle illud *facta* ; et trimetrum, quales hic cæteri sunt, rotundissimum habes :

Quæ neque futura, neque sunt, tamen illi sciunt.

Quin et hoc sensus ipse, non metrum solum, efflagitat : nam *quæ futura*, et *quæ sunt*, in eodem genere sunt opposita : non *futura* et *facta*. Si illud *facta sunt* a poeta esset ; dixisset utique, *quæ neque fient neque facta sunt* ; atque insuper de duobus peccatis unum lucratus esset.

Ars Terentiana.

Restat jam, ut de arte Terentiana, quæ tantopere olim celebrata est, pauca delibemus. Horatius, Epist. II, 1.

Ambigitur quotiens uter utro sit prior, aufert
 Pacuvius docti famam senis, Accius alti :

Dieitur Afrani toga convenisse Menandro :

Plautus ad exemplum Siculi properare epicharmi :

Vincere Cæcilius gravitate, TERENTIUS ARTE.

Ubi dubium est, artemne metricam velit, an comicam. Utramque opinor; nam in utraque laude noster, tam versuum concinnitatis, quam lucidæ rerum dispositionis, primas tenebat.

Illud sane in lingua Latina notabile, ne unum quidem verbum præter monosyllaba tonum in ultima habuisse. *Déum* igitur, *virum*, *méum*, *túum* priore licet brevi pronuntiabant, nunquam nisi in versu *deúm*, *virúm*, *meúm*, *tuúm*. Quinctilianus, Instit. I, 5. *Est autem in omni voce utique acuta syllaba, nec ultima unquam: ideoque in disyllabis prior.* Priscianus, p. 1287. *Acutus accentus apud Latinos duo loca habet, penultimum et antepenultimum: apud Græcos autem et ultimum.* Et paulo post; *apud Latinos in ultima syllaba, nisi discretionis causa, poni non solet accentus.* Donatus, p. 1740. *Tonus acutus, cum in Græcis dictionibus tria loca teneat, ultimum, penultimum et antepenultimum; tenet apud Latinos penultimum et antepenultimum; ultimum nunquam.* Maximus Victorinus, p. 1942. *Acutus, cum apud Græcos tria loca teneat, apud nos duobus tantum poni potest; aut in penultima, ut prælegistis, aut ea quæ a fine est tertia, ut prælegimus.* Olympiodorus in Aristotelis Meteora, p. 29. *Τότε μὲν Γραικοὶ ἐκλήθησαν, νῦν δὲ Ἕλληνες. τοῦτο δὲ τὸ ὄνομα οἱ μὲν Ρωμαῖοι παροξύνουσι, Γραικοὶ λέγοντες. ἡ δὲ κοινὴ διάλεκτος ὀξύνει. Καθόλου δὲ οἱ Ρωμαῖοι πᾶν ὄνομα παροξύνουσι διὰ τὸν κόμπον. ἔθεν Ὑπερηνορέοντες ἐκλήθησαν ὑπὸ τῶν ποιητῶν. Hoc est, qui olim Γραικοὶ dicti, nunc appellantur Ἕλληνες. Illius autem verbi penultimam Romani acuiunt, dicentes Γραικοὶ; sed communis sermo acuit ultimam Γραικοὶ. Et universim Romani in quacunque voce penultimam vel antepenultimam acuiunt, propter fastum et grandiloquentiam: unde a poetis dicuntur Ὑπερηνορέοντες, feroces et superbi. Cæterum quod hic fastui tribuit, id dialecto Æolicæ, unde lingua Latina partem maximam profluxit, rectius imputatur. Æolenses enim, ut notum est, Βαρύτονοι erant; et Θεός, Ἄνηρ pronuntiabant, cum alii Θεός, Ἀνὴρ.*

Jam vero id Latinis comicis, qui fabulas suas populo pla-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

effugerentur. Hæ vero synalophæ, quæ tenebras olim magistris offuderunt, jam in nostra editione, percussionum intervallis distincta, ne pueris quidem negotium facessent.

Totum autem hoc, quod de ictu in ultimis syllabis cautum fuisse diximus, de secunda tantum trimetri διποδίῃ capiendum; nam in prima et tertia semper licuit; siquidem ista sine venia conclamatum actumque erat de comœdia tragœdiæque Latina. Cum igitur hunc versum similesque apud nostrum videris,

Μάλῳ quod isti di deæque omnes dunt:

cave vitio id poetæ verteris; etsi *Μάλῳ* illud et *omnes* si in communi quis sermone sic acuisset, deridiculo fuisset. Nimirum aures vel invitæ patienter id ferebant, sine quo ne una quidem in fabula scena poterat edolari. Quin et Græcos ipsos eadem tenuit necessitas, eadem passa est indulgentia. Cum Aristophanes dixit,

Δουλὸν γπισθαι παράφροσυτος δίσποτου.

Cum Euripides,

Ἠκὼ νεκρῶν κευθμῶνα καὶ σκοτοῦ πυλας,

idem admiserunt in *Δουλὸν* et *Ἠκὼ*, quod noster in *Μάλῳ* et *omnes*: ipsi enim alibi priorem acuunt, *Δούλον* et *Ἠκω*.

In secunda igitur trimetri διποδίῃ hoc de quo agimus non licebat. Gellius xviii, 15. *In senariis versibus animadvertunt metrici duos primos pedes, item extremos duos, habere posse singulos integras partes orationis, medios haud unquam posse: sed constare eos semper ex verbis aut dicisis aut mixtis atque confusis.* Quotus quisque hoc vel intelligat? nedum ut senarios per singulos pedes scandendo tempus in hac observatione conterat? At in nostra editione vel aliud agentibus in oculos incurrit; simulque ratio, quam metrici isti tacent, plane apparet. Hoc illi voluerunt; in his et similibus senariis,

Venit Chremes postridie ad me clamitans.

Mansuetique animi officia, quid multis moror.

duos primos duosque postremos pedes singulis verbis claudi,

et recte: at pedem tertium quartumve non posse recte. Cur hoc? quia tum necesse est, ut ictus in ultimas syllabas cadant; quod, ut dixi, in prima ultimaque διποδία solet fieri; in media nec solet et vix unquam licet. Rarissime igitur, semel atque iterum, sed magno sententiæ lucro, admisit hoc in trimetris Terentius:

Persuásit nox, amor, vinum, adolescentia.

Sceléstá ovém lupó commisi. dispudet.

Nam illud, Nosse ómnia hæc salús est adolescentibus,

in hac editione *saluti* est. Notandum quoque in *amor* et *lupó* priorem brevem esse, et ex musicæ rationibus ita oportere; ut apud Horatium,

Jam jam efficaci do manus scientiæ.

Ad pervicacis heu pedés Achillei.

Et similiter in verbo trisyllabo duos ictus recipiente, si id διποδία trochaicam inchoat, media erit ex arte brevis,

Nisi pol filiúm multimodis éxpeto, ut redeát domum.

Ita recte hic editum, non *expecto*; ut et alia plurima, quæ ante nos vitiosa ferebantur, in omni versuum genere hic corriguntur.

C. SULPITII APOLLIN.

PERIOCHA IN TERENT.

ADELPHOS.

DUOS cum haberet Demea adolescentulos,
Dat Micioni fratri adoptandum Æschinum :
Sed Ctesiphonem retinet. hunc citharistriæ
Lepore captum, sub duro ac tristi patre,
Frater celebrat Æschinus, famamque
Amoris in sese transferebat; denique
Fidicinam lenoni eripuit. vitiaverat
Idem Æschinus civem Atticam pauperculam,
Fidemque dederat, hanc sibi uxorem fore.
Demea jurgare, graviter ferre. mox tamen
Ut veritas patefacta est, ducit Æschinus
Vitiatam ; potitur Ctesiphō citharistriam.

In aliis editionibus, quas hic quoque sequitur Westerhovius, additur sub finem hic versus, *Exorato suo* duro patre Demea. Vid. Lindenbr. infra, in observatt. in Donat. initio. Z.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

tibus L. Ambivio, et L. Turpione : qui cum suis gregibus etiam tum personati agebant. Modulata est autem tibiis dextris, id est, Lydiis, ob seriam gravitatem, qua fere in omnibus comœdiis utitur hic poeta. Sæpe tamen, mutatis per scenam modis, cantica mutavit : quod significat titulus scenæ, habens subjectas personis literas, M. M. C. Item diverbia ab histrionibus crebro pronunciata sunt, quæ significantur D. et M. literis secundum personarum nomina præscriptis, in eo loco ubi incipit scena. Annotandum sane, quod hæc fabula προσαρκεδὸν πρόσωπον non habet, hoc est, personam, quæ ad argumentum nihil attineat, quæque sit assumpta extrinsecus, ut est in Andria Sosia. Hanc dicunt ex Terentianis secundo loco actam, etiam tum rudi nomine poetæ. Itaque sic pronunciatam, *Adelphæ Terentii*, non *Terentii Adelphæ* : quod adhuc magis de fabulæ nomine poeta, quam de poetæ nomine fabula commendabatur (quæ de tempore hujus fabulæ et nomine dicuntur, nugæ sunt. Vide Petit. de Ord. comœd. Terent. tom. I. p. 57, Z.). In hac quidem spectatur quid intersit inter rusticam et urbanam vitam : mitem et asperam : cœlibis et mariti : veri patris et per adoptionem facti. Quibus propositis ad exemplum, vitanda perinde fugiendaque Terentius monstrans, artificis poetæ per totam fabulam obtinet laudem.

ARGUMENTUM.

EX duobus Atticis fratribus, alter quidem Demea nomine rus coluit, uxorem duxit, filios suscepit duos, Æschinum et Ctesiphonem. At alter, Micio nomine, uxorem non duxit, et filios procreare noluit: sed sibi filium fratris Æschinum adoptavit: atque ita indulgenter eduxit a parvulo, ut effuse luxuriatus adolescens, ad postremum civem Atticam virginem vitiaret, captus amore ejus. quo facto, et cum matre puellæ pepigit nuptias ejusdem, quam vitiavit. Quumque rem gestam ad patris, a quo adoptatus fuerat, conscientiam jam jamque perlaturus esset, precibus Ctesiphonis fratris sui, qui apud durum patrem atque agrestem Demeam parcius atque arctius haberetur, impulsus est, et ut eidem a lenone raperet meretricem: quo facto, multiplici errore completur fabula. Nam et Demea cum hoc ipso, id est, cum Micione litigabat, tanquam cum eo qui corruperit adolescentem adoptatum, in mores perditos, nesciens suum sibi filium Ctesiphonem esse corruptum, eluditurque a Syro et Micione per totam fabulam. Et mater puellæ jam decimo mense post raptum virginis, Æschinum credit sibi ipsi rapuisse meretricem. quæ perturbatio cito in tranquillum redacta est. Nam re comperta de vitio virginis, Micio dat civem Æschino quam concupiverat: ejusque matrem ipse accipit. Deprehenso vero Ctesiphone in amore meretricis, primo irascitur Demea: post lenitur, atque habendæ ejus meretricis licentiam præbet. *Primus actus* hæc continet, Micionis solius primo verba: et post, ejusdem et Demeæ jurgium. *Secundus actus* hæc continet, lenonis alteram rixam adversus Æschinum pro puella: ejusdem apud Syrum querelas: lætitiâ Ctesiphonis: obsessionem amicæ: et ejusdem gratiarum actiones apud Æschinum. *Tertius actus* hæc continet, trepidationem matris Sostratæ et Cantharæ

nutricis ob parturientem Pamphilam vitiatam ab Æschino: Getam nunciantem dominæ suæ per errorem, quod sibi rapuerit Æschinus meretricem: reditum in scenam Demeæ: ejusdemque cum Syro ludificante sermocinationem: interventum Hegionis, cum querela apud eundem Demeam de facto Æschini, de consolatione Sostratæ. *Quartus actus* hæc continet, Ctesiphonis cum Syro colloquium: delusionem Demeæ: ejusdemque in scenam interventum, atque secundam frustrationem per Syrum factam: Micionis cum Hegione sermonem: querelam Æschini de rebus suis, ejusdemque cum Micione patre facetissimam dissertationem: Demeæ reditum in scenam ex errore, in quem eum conjecerat Syrus: et renovatum cum fratre ejusdem jurgium: processionem in scenam temulenti Syri. *Quintus actus* hæc continet, deprehensionem Ctesiphonis cum meretrice: tertium cum Micione jurgium Demeæ, ejusdemque vitæ pristinæ correptionem: et per eum multa in comœdia nova, hoc est, blandimentum circa Æschinum, et affabilitatem circa Getam: conciliationem Syri et uxoris ejus: et veniam circa Ctesiphonem: permissionemque habendæ meretricis. Servatur autem per totam fabulam mitis Micio, sævus Demea, leno avarus, callidus Syrus, timidus Ctesipho, liberalis Æschinus, pavidæ mulieres, gravis Hegio. In dividendis actibus fabulæ identidem meminerimus, primo paginarum dinumerationem neque Græcos, neque Latinos servasse: quum ejus distributio hujusmodi rationem habeat, ut ubi attentior spectator esse potuerit, longior actus sit: ubi fastidiosior, brevior atque contractior. Deinde etiam illud, in eundem actum posse conjici, et tres et quatuor scenas introeuntium atque exeuntium personarum. Facta autem hæc unæ est de duabus fabulis, Adelphis Menandri, et Commorientibus Diphili.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

P. TERENTII ADELPHI.

Acta ludis funebribus Æmili Pauli. Quos fecere Q. Fabius Maximus. P. Cornelius Africanus. Egere L. Attilius Prenestinus, Minutius Prothimus. Modos fecit Flaccus Claudii, Tibius Sarranis. Facta e Græca Menandri L. Anicio M. Cornelio Cos.

PROLOGUS.

POSTQUAM poeta sensit scripturam suam .
Ab iniquis observari, et adversarios

Tibius Sarranis] Dacera legendum esse censet, acta primum tibiis Lydiis, deinde tibiis Sarranis. Nam tibiis Lydiis, i. e. duas dextras, edidisse sonum gravem, et lugubrem, qui adeo conveniret ludis funebribus; post primam vero editionem tibiis Sarranis, seu sinistris, quæ sonum acutum, minusque tristem ederent, eandem repetitam esse fabulam. Sane hæc emendatio magnam veri speciem accipit ex Donati auctoritate; vide præfationem ejus in hanc fab. Z.

1 *Postquam poeta sensit scripturam]* *Postquam*, pro quoniam; cujus reciprocum, quoniam pro postquam. Plautus in *Aulularia*, prol. 9, quoniam is moritur, ita avido ingenio fuit. *Postquam poeta sensit scripturam suam*. Indifferenter omnis qui aliquid scripsisset, scriptor a veteribus dicebatur. D.

Postquam poeta sensit] Eadem consuetudo prologi semel signata apud Terentium perseverat, uti magis maledicis adversariis respondeat. Neque sunt prologorum officia, quæ compleat. *Postquam poeta sensit ab iniquis obser-*

vari] Ab adversariis, hoc est, a Lascio Lanuino. E.

2 *Ab iniquis]* Inimicis; ut, *Æn.* VIII, 292. *Fatis Junonis iniquæ.* *Observari]* *Observatio*, ad honorem refertur: ut, *Georg.* IV, 210, præterea regem non sic *Ægyptus et ingens Lydia, nec populi Parthorum aut Medus Hydaspes observant.* Sed nunc *observari*, captari significat. *Observari* ergo et honorari, et captari, et audiri significat. ut *Plautus*, *Amph.* I, 3. 9, *Observatote, ut blande palpetur mulieri.* D.

Iniquos observare] Vulgo ab iniquis observari. Quæ grammaticis cujusdam mihi videtur correctio, caventis, ne iniquos a scriptura observatos acciperent pueruli; quod cavere ineptum est. Jam una hæc sententia, cum vulgo aliter dicatur, scripturam observari, aliter, adversarios eam rapere in pejorem partem; quod genus vitii imprimis fugiunt probi scriptores. Eo.

Iniquis] In *Heaut.* prol. v. 27. *ne plus iniquum possit quam æquum oratio.* *Cic.* pro *Plano.* c. 23. *Si inique a tuis jactatum graviter querebatur.* R. D.

Rapere in pejorem partem, quam acturi sumus :

Indicio de se ipse erit; vos eritis iudices,

Laudin' an vitio duci id factum oporteat.

5

Synapthnescontes Diphili comoedia 'st :

Eam Commorientes Plautus fecit fabulam.

In Græca adolescens est, qui lenoni eripuit

3 *Rapers in pejorem partem*] Varietas per genera verborum; et utrique sententiæ apte jungimus scripturam suam. *Rapere in pejorem partem*] Id est vitio dare, vituperare. D.

In pejorem partem, quam acturi sumus] Animadvertit, iniquos rapere aliter quod dictum est a Terentio, quam nos acturi sumus. B.

Rapers in pejorem partem] H. e. secus interpretari, reprehendere. Pollio Ciceroni ad Div. X. 33. *pium meum consilium raperent in contrariam partem.* R. D.

4 *Indicio de se ipse erit*] Miro expressit simplicitatem vera dicturi, quum indicaturum de se dixit, non narraturum (lib. uterque, mire de se expressit, simplicitatem veram dicturus, quum indicaturum se dixerit, non narraturum).

Et indicio erit, pro index erit. *Indicio de se*] *Indicuit* is, qui de se volens aliquid, et de aliis etiam prodit (iisdem libri, qui de se tantum, et adhuc invitatus quidnam divulgat): sed confitetur qui de se tantum, et qui invitatus.

Vos eritis iudices] Bene: quia apud iudices indicium profitentur, qui accusatorem adjuvant. D.

Indicio de se ipse erit] Ipse voluit de se indicium dare, uti vos iudices esse possitis, id quod facit an laudandum sit, an vituperandum. B.

Indicio de se] Laeret. IV. 1013.

Indicio que sui facti percipere suere.

Indicare autem et confiteri, eodem sensu usurpat Cicero pro Arch. 11. W.

De sese ipse erit, vos j.] Vulgo obscuratis quidem verbis gravibus se ipse, numerisque pessimis. Observa paronomasiam in verbis indicio et iudices. B.

5 *Laudin' an vitio*] Medium non fecit, ut appareat, si crimen non sit, laudi debere esse. D.

Pronomen *id*, interpone post factum, ex Bombino, Victor. et duobus regis codd. B.

6 *Synapthnescontes Diphili comoedia est*] Nec numeri, nec genera respicienda sunt, contra sententiam remque ipsam. D.

7 *Eam commorientes Plautus fecit fabulam*] Sicut apud Græcos *ἀπῆμα*, sic apud Latinos generaliter *fabula* dicitur: cujus species sunt, *tragedia, comoedia, togata, tabernaria, pretexta, crepidata, attellana, μῦθος, rhintonica.* D.

Commorientes Plautus fecit] Apud Gellium, III, 3. negat hanc fabulam esse Plauti Marcus Varro, seu potius Accius apud Varronem, sed auctorem esse M. Aquilium. Nam Varro ipse, quantum ex verbis Gellii colligitur, non Aquilio tribuit, sed potius Plantio cuidam. Igitur cum probabile non sit, Terentium, qui statim post Plantam vixit, ignorasse, quis auctor illius esset fabulæ verus; et ipsius Varronis auctoritas nobis ea esse debeat, ut virum erroris non insimulemus: forte difficultas rei ita potest tolli, ut apud nostrum legatur *Plautius*, quod librariorum sive inscitia sive incuria postea commutavit in *Plautus*, quod erat nomen notius. Z.

Commorientes] Equidem hac in parte plus tribue Terentio. B.

8 *In Græca adolescens est*] Diphili scilicet, quasi diceret, quidam adolescens est, qui lenoni eripuit meretricem. D.

Eripit non modo Donati auctoritate et Faerni codd. omnium, quibus et duo

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Reprehensum, qui præteritus negligentia'st.

Nam quod isti dicunt malevoli, homines nobiles 15

Eum adjuvare, assidueque una scribere :

Quod illi maledictum vehemens esse existimant,

Eam laudem hinc ducit maximam ; quum illis placet,

Qui vobis universis et populo placent ;

Quorum opera in bello, in otio, in negotio, 20

Suo quisque tempore usus est sine superbia.

locum est de integro tractare. *Reprehensum proprio est retrahere. Phædr. V. 8. 3. ubi v. interpret. R. D.*

14 *Negligentia est*] Plauti scilicet ; cuius *mulari nunc exoptat negligentiam. D.*

Negligentia] I. e. voluntaria prætermissione, v. notata ad *Andr. prolog. v. 20. R. D.*

15 *Nam quod isti dicunt*] *Nam*, incipiendi vim habet modo : ut, *Plant. Mil. I, 1. 5. Nam ego hanc macherem meam dico. Homines nobiles*] Scipionem Africanam significat et Lælium sapientem, et furium Pium, (*Publium*). D.

Homines nobiles] Cicero ad Atticam lib. 7. epist. 3. *Terentii fabelle propter elegantiam sermonis putabantur a. C. Lælio scribi. L.*

16 *Eum adjuvare*] Legitur et *adjuvare. Paonius in Chryse : Adjuta mihi. Assidueque una scribere*] Non sic dicit adversarius : verum hinc oratorie crimen non tangit (*Non sic dicit adversarius ; verum oratorie hoc crimen impingit. Ms. Bænd. Hulst. et odd. vett.*). D.

19 *Qui vobis universis, et populo placent*] *Universis*, qui in caeca sunt, dicit. *Populo*, qui etiam præter theatrum (*præerat theatra. lib. uterque*), id est, universam urbem. D.

20 *In bello*] Scipionis. *In otio*] Furii Pii, (*Publii*.) *In negotio*] Scilicet Lælii sapientis. D.

Quorum opera in bello] Hinc Scipio Africanus est. *In otio*] Lælius sapientissimus. *In negotio*] Vel Philus vel Servilius. E.

Quodsi vero essent intelligendi, quos Donatus Bagraphinusque nominant, dis-

tributio tamen ea perquam esset ridicula. Sensus enim est : quocumque in re, sive in bello, sive in pace, in qua pace mox otio fruimur, mox in negotio sumus occupati. S.

In otio] I. e. in pace. Cic. ad Div. II. 17. *Si ante auditum erit otium esse in Syria ubi v. Manut. R. D.*

21 *Suo quisque tempore*] Suis in necessitatibus, ubicunque opera aliorum eget. S.

21 *Suo quisque tempore*] Quorum opera unusquisque usus est in necessitatibus suis, sine aliqua eorum superbia. Deinde subjungit, cur officium suum non compleat, ut argumentum narret, quod senes qui primi venient, argumenti continent expositionem : et breviter postulat audientiam, *facite equanimitas*] Hoc est, sequos animos ut habeatis. E.

Suo tempore] *Suum tempus* eleganter dicitur, quod alicui commodum est. Cic. Verr. III. 60. *dicit se suo tempore esse rediturum. Valer. Flacc. I. 543. poscunt jam me sua tempora Grati ubi v. Barmann. Opponitur tempus alienum. Liv. XLII. 43. tempus est status rerum ut sæpe. R. D.*

Sine superbia] Nemo Romanorum adeo est superbus, qui operam eorum in quoquam discrimine suo fastidiat. S.

Sine superbia] Et sane omnes, quos vidi interpretes referunt hoc ad operam Scipionis et cæterorum. Sed quid opus est ista transpositione, cum commode accipi possit de iis, qui horum virorum opera usi sunt? ut sit sensus : *quorum officium nemo repudiavit, seu, quorum officio uti nemo est dedignatus. Sane*

**Dehinc ne expectetis argumentum fabulæ :
Senes, qui primū venient, ii partem aperient,
In agendo partem ostendent. facite, æquanimitas
Poetæ ad scribendum augeat industriam.**

25

superbis erat, auxilium a tantis viris oblatum respuere. M.

Sine superbia] Hoc referendum ad homines nobiles qui inferiorum causas sine fastu agebant. R. D.

23 Pro partem lege partim ; ut Hec. prol. 6. B.

24 In agendo partem ostendent] *Σχῆμα ἀνωμότατον*. Hic enim jam non senes accipiendi essent : immo potius ceteris personarum. sed ipsi senes in statario characterē partem aperient : in motorio, partem ostendent. Nam duo agendi sunt principales modi, motorius et sta-

tarius : ex quibus ille tertius nascitur, qui dicitur *μικτός*. *Æquanimitas*] Favor et propitius animus : et docet, vestra. D.

Facite æquanimitas] Ovidius, excitat auditor studium. L.

Versus integer mihi excidisse videtur, ut legas, *facite, æquanimitas | Bonitasque vestra adiutrix nostre industrie | Poetæ ad scribendum augeant industriam*. Vide *Phorm.* prol. 35. et *Hec.* prol. 24. ubi idem occurrit : nec abhorret a consuetudine Terentii eodem versus in prologis repetere. B.

ACT. I. SCENA I.

MICIO.

STORAX. non rediit hac nocte a coena Æschinus?
Neque servolorum quisquam, qui advorsum ierant?
Profecto hoc vere dicunt, si absis uspiam,

1 *Storax*] Nomina personarum, in comœdiis duntaxat, habere debent rationem et etymologiam. Etenim absurdum est, comicum aperte argumenta confingere: vel nomen personæ incongruum dare, vel officium, quod sit a nomine diversum. Hinc servus fidelis *Parmeno*: infidelis vel *Syrus*, vel *Geta*: miles *Thraso*, vel *Polemon*: juvenis *Pamphilus*: matrona *Myrrhina*: et puer ab odore *Storax*: vel a ludo et a gesticulatione *Circus*: et item similia, in quibus summum poetæ vitium est, si quid e contrario repugnans contrarium diversumque protulerit, nisi per ἀντίφασιν nomen imposuerit joculariter ut *Misargyrides* in Plauto dicitur trapezita. et fere hoc modo apud alios a poetis nomina componuntur describenda per ἀντίφασιν, quod designat *Storax*. Primæ partes, sicut in prologo ipse promisit, a senibus aguntur: quorum contentione ad argumentum relata, vita aspera cum leni, et pater comis cum severissimo comparatur. *Storax*] Storacem vocavit, non Æschinum: quo tacente, puerum, id est, Æschinum absentem credit: quia servuli adolescentibus præstolantur. ut in *Andria*, *Observabam mane illorum servulos venientes, aut abeuntes*. Sed quia fieri poterat, ut domino absente adesset *Storax*: commodissime adjecit, *Neque servulorum, quisquam qui adversum ierant. Storax! non rediit hac nocte*] Hoc alii interrogative, alii pronunciative proferunt: sed magis pronunciative dicendum. D.

Storax! non rediit] Videtur hic

quanta cura sit de filio cogitare. ac primo conquisitio est, et interrogatio præcedens, quæ duplici sensu intelligi potest. Nam nomen servi cum dixisset, possumus intelligere quod non responderit: et ex hoc ceperit, quod non reversus sit filius, ut pronunciemus per confirmationem. E.

Tolle notas interrogationis, *Storax* enim cum vocatus non respondeat; inde scit *Micio* neminem adhuc rediisse. Nemo domi manebat cum sene præter ancillas. B.

2 *Neque servulorum quisquam*] Propter (*Præter Ms. H. et edd. vett.*) *Storacem*, quem abesse non respondendo intelleximus. *Qui advorsum*] Proprie locutus est. Nam *adversitores* dicuntur. *Ierant*] Producte i pronuncians: quod nos adjecta, v, *Ierant* dicimus. Tale est illud *Virgilii*, *Æn. II, 25*, *Nos abiisse rati, et vento petiisse Mycenæ*. D.

Neque servulorum quisque] Rursus pronuncians altera esse potest, tanquam servus vocatus responderit, et ipsum interroget. E.

Qui adversum ierant] *Adversum ire* non solum est obviam ire, sed etiam ire aliquem quæsitum constituto tempore et loco. In primis de servis dicitur, qui veniant, ut dominos domum ducant. v. *Gronov. in Lection. Plant. p. 212*. Ejusmodi servi proprio nomine *adversitores* vocabantur. v. *Donat. ad h. l. et Gesner. in thes. ling. lat. R. D.*

3 *Profecto hoc vere dicunt*] Absolute: non addidit *qui*. *Si absis uspiam*] Abundat *uspiam*, aut deest *profectus*,

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Et quibus nunc sollicitor rebus! ne aut ille alserit,
 Aut uspiam ceciderit, aut perfregerit
 Aliquid. vah! quemquamne hominem in animum insti-
 tuere, aut
 Parare, quod sit carius, quam ipse est sibi?
 Atqui ex me hic non natus est, sed ex fratre. is adeo 15

ἀναβλάσθαι; non enim pater dixit. *Quæ cogito! et quibus, &c.*] Hoc sic pronunciandum est, ut horrere videatur ipse cogitationem suam. D.

11 *Quibus nunc sollicitor rebus.*] Hoc est, quam malis: non ut axor, bonis. *Ne aut ille alserit*] Vide, quam teneri sit amoris hic timor, in juvene (*juvenem Z.*) præsertim. *Ne aut ille alserit, aut uspiam ceciderit*] Nimium tenere amat, qui hæc in juvene pertimescit, quæ circa infantulos caveri solent. D.

Alserit] Id est, mortuus sit, quia morientes frigent. B.

Quibus nunc sollicitor] Servius *Æneid.* IV, 379. *Quietos sollicitat.* *Ne aut ille alserit*] Plautus in *Milite*, III, 1, 124. *Pol, si habuissem, satis cepissem miseriarum liberis: censerem enori, cecidissetne ebrius, aut de equo uspiam; metuerem, necubi defregisset rura, aut cervices sibi.* L.

Illud, et, recte abest a tribus nostris: in asyndetis enim concitator est affectus. B.

Alserit] Ne frigore vespertino effectus morbo laboret. S.

Ne aut ille alserit] Legendum, nisi omnia me fallant, *illiserit*, intellecto se, græco: vid. Vechner. Scriptum antiquo more verbum *ILLAESERIT* cito depravatum est. Diversa autem esse illud, cadere, denique aliquid præfrangere, opus non est expositu, et quod vicina hæc sunt, eo quidem nomine culpandus non est poeta, sed laudandus multo magis, cum patrum depingit singula quæque, etiam simillima, quæ nepoti accidere possint, plane paterno animo reputantem. Bo.

12 *Aut uspiam*] *Uspiam* et in loco, et ad locum significat. *Ceciderit, aut*

perfregerit aliquid!] Jangendum, ut non solum *ceciderit*, sed etiam *perfregerit*: hæc sunt quæ sibi, *filio*, nemo evenire velit. D.

Omnes fere antiqui libri Faerni et nostri habent, *præfregerit*. B.

Aut uspiam ceciderit] Non dubito, quin ex hoc versa in antecedentem rō nunc migraverit eoque ponendum sit loco, quo positum jam vides, ut ad tria ista perfecta illiserit ceciderit præfregerit æque pertineat potius quam ad unum sollicitor. Bo.

13 *Quemquamne hominem*] Sic dicimus de ea re, quam miramur fere ab omnibus fieri. D.

In animum instituere] Bentleyus præeunte Faerno edidit, *in animo*. Utrumque recte. Certe Plautus in eodem versa utramque rationem expressit. Nam *Most.* 1, 2, 1. *Recordatus multum, inquit, et diu cogitavi, argumentaque multa in pectus institui ego, atque in corde meo.* Z.

In animo instituere] I. e. animo concipere, in animum inducere. Simili locutione Plaut. in *Mostell.* I. 2. 2. *argumenta in pectus multa institui.* R. D.

14 *Quam ipse est sibi*] Tanquam duo sint. sed hoc poetæ comico licet. D.

Deinde thesis, quod dicit: *quod sit carius, quam ipse est sibi.* Quod supra prologus nunciavit, quod argumenti partem senes qui primi sunt, explicabant. Nam docet quod hic adolescens in adoptionem sibi a fratre sit datus. B.

Parare] I. e. aliquid sibi proponere, constituere. Plaut. in *Asinar.* I. 3. 16. v. Scalig. ad *Catull.* X. 20. R. D.

15 *Atqui ex me hic non natus est*] Quasi dicat, ex me non est, et sic afficior: quid paterer si genuissem? Ex

Dissimili studio est jam inde ab adolescentia ;
Ego hanc clementem vitam urbanam, atque otium
Secutus sum. et, quod fortunatum isti putant,
Uxorem nunquam habui ; ille contra, hæc omnia :
Ruri agere vitam ; semper parce ac duriter

20

me hic non natus est] Quasi dicat, non est meus. *Sed ex fratre]* Hoc est, omnino non alienus est. *Is adeo]* Transitus ad argumentum subtilissimus. *Adeo* aut abundat, aut nimium significat. Ut in eunucho, *adolescentem adeo nobilem.* D.

Atque ex me] Charis. libr. 2. L.

Pro *atque* in Faerni codd. antiquis et nostris plerisque est *atque* ; et iidem collocant cætera sic, *hic natus non est.* Charisius p. 204. " *Atque pro et.* Terentius in *Adelphis.* *Atque ex me hic natus non est, sed ex fratre.* Ubi Acron: argute, inquit; nam per conjunctionem transitum fecit ad narrationem." B.

16 Pro *dissimili* tres codd. ant. quarum unus 900 annorum, habent recte *dissimilis.* Nam sic Sallust. Jug. 89, dicit *dissimilis moribus.* Noster Heaut. V, 3, 17. *consimilis moribus.* Plin. Hist. VI, 31. *cursu et colore dissimilis.* B. Cæterum post est Bentleius distinguit: quod opus esse non arbitror. Z.

17 *Ego hanc clementem vitam urbanam]* Ὁρεθὴ δὲ ἡσυχίᾳ καὶ διαπίστῃσι. *Clementem vitam,* figura ipsa, *Figura.* Ipsam, *vitam clementem* dicimus quæ clementes facit. *Clemens* autem est, qui colit mentem. *Atque otium]* Deest *Urbanum.* D.

Vide an legendum sit, *Ego hanc clementem vitam urbanamque otium.* Cio. Ep. Divers. XII, 1. *Ut ego quidem et urbi et otio diffiderem urbano.* B.

Clementem vitam] I. e. quietam, tranquillam quæ opponitur rusticæ quippe duriore. R. D.

Otium secuti] Sic dicuntur, qui vitam facilem eligunt. Nepos in Pelop. c. 2. interpret. ad Phædr. V. 1. 7. R. D.

18 *Secutus sum]* Bene *secutus,* quasi magistram recte beateque vivendi. *Et quod fortunatum isti putant]* Romani scilicet, qui *cælibem* quasi *cælitatem* di-

cunt. Et item Græci, apud quos sunt hujusmodi sententiæ: ΒΙΤΑ ΦΙΛΑΟΣ ΕΞ ΟΙΝΙΩΝ ΠΙΩΔΟΥΜΕΝΟΝ.* Et alibi, ΓΑΜΕΙ ΠΑΜΦΙΛΑΟΣ ΓΑΜΕΙΤΩ ΚΑΥΑΡΙΑ- ΗΑΙΚΗ(ΕΝ ΜΕ (vide Lindenbr. infra). *Fortunatum isti putant]* Me utique non uxorem ducere. Dicit autem Romanis id videri, quos spectatores habet. Menander: ὃ μακάριόν μ᾽! γυναῖκα οὐ λαμβάνω (Hadr. Junius Animadv. Append. cum post Menandri nomen asterismum in suo cod. videret, suspicatus est hosce excidisse versus: Ὅστις γινόμενος βούλεται ζῆν ἡδέως Ἐτίθει γαμοῦντων αὐτὸς ἀπεχίσθω γάμον). *Quod fortunatum isti putant]* Quidam putant sic pronuciandum, et *quod fortunatum isti putant uxorem:* et hæc bona et coniuncta locutio est. Et *putant bene* dicit is, cui displicet aliena sententia. *Isti putant]* Id est, hi qui ame dissentiant. D.

Fortunatum isti putant] Hieronym. advers. Jovinian. lib. 1. *Noster comicus fortunatum putat, qui uxorem nunquam duxerit.* L.

Sententia est clara: *Quod,* scilicet uxorem habere, isti, qui mei dissimiles sunt studio et moribus, *fortunatum putant,* quia placet dos magna, liberis dant operam, et posteritati inserviunt. B.

Cicero Att. XIV, 13. *a ducenda uxore sic abhorret, ut libero lectulo neget quicquam esse jucundius.* Horat. Epist. I, 1, 88. *melius nil cælibe vita.* Menander: τὸ γυναῖκ' ἔχειν, εἶναί τε παῖδων, ὃ φίλε, Πατέρα, μερίμνας τῷ βίῳ πολλὰς φέρει. W.

19 *Uxorem nunquam habui]* Si non habeo dixisset, poterat videri habuisse. D.

Distingue: *Ille, contra hæc omnia, ruri agere vitam.* Vid. Phorm. III, 2, 36. B.

20 *Ruri agere vitam]* Contra hæc omnia suffecerat brevitatis (corrigere, CONTRA

Se habere; uxorem duxit; nati filii
 Duo; inde ego hunc majorem adoptavi mihi;
 Eduxi a parvulo; habui, amavi pro meo;
 In eo me oblecto; solum id est carum mihi.
 Ille ut item contra me habeat, facio sedulo:
 Do, prætermitto: non necesse habeo omnia

25

HÆC OMNIA suffecerat, breviter, seu, si brevitate uti voluisset Z.); sed subjunxit fratris descriptionem, ut verbis ipsis malam vitæ conditionem ostenderet. *Semper parce ac duriter*] *Semper*, licet incertam distinctionem habeat, tamen recte additum est: quia vel ruri agere voluptatis est: vel parce ac duriter se habere, virtutis. Sed semper ad vitium: *Parce* autem, ad servandum: *Duriter* vero, ad laborem referendum est. *Ruri agere vitam, semper parce ac duriter se habere*] Variavit, ut in *Andria*. D.

Duriter se habere] Elegans hæc locutio. inde exhibere ἀρτὶ τοῦ αλερε. Papinianus lib. 45. de donat. int. vir. et uxor. Ulpian. l. 1. §. 6. ff. de tut. et ration. Idem l. 11. §. 1. ff. ad exhibendum: Si forte ipse servus ex operis vel artificio suo solebat se exhibere, nunc vero cogitur vacare. Quæ ita Græce redduntur in *Ecloga Basilicor.* lib. 15. pag. 169. εἰ μὴ ἄρα τεχνίτης ὢν εὐαίῳ ἐκ τῆς ἰργασίας αὐτοῦ τρέφεται, καὶ νῦν σχολάζει. Scævola l. 5. ff. de naut. fœnor. Et exhibitio apud eundem l. 98. ff. de acquir. et amitt. hered. Tertullianus de Idololatr. cap. 6. exhibitionis nostræ gratia. Ibid. cap. 8. Si necessitas exhibitionis extenditur, habent et alias species, quæ sine exorbitatione disciplinæ, id est, sine idoli confectura, opem victus præsent. Idem cap. 12. Male nobis de necessitatibus, humanæ exhibitionis supplaudentur, si post fidem obsignatam dicimus, non habeo quo vivam. L.

Parce ac duriter se habere] I. e. se tractare, curare Plaut. in *Asinar.* I. 1. 64. illum mater arcete contenteque habet. R. D.

21 *Uxorem duxit*] Recte duxit, non

ducere. semel enim hoc fecit *Demea*. *Uxorem duxit*] Varie per modos occurrit. *Uxorem duxit*] Adjuvandum pronuntiatione est, ne singula utrisque assecuti videantur. Nam sic in fine fabulæ ait *Demea*, *Uxorem duxi: quam ibi miserium vidi! nati filii: alia cura.* D.

22 *Inde ego hunc, &c.*] Miro inde subjungit, quum personam (corrigere personas, nempe intelligit natos filios duo Z.) prætulit. Sic alibi, e prædonibus unde emerut, se audivisse abreptam e *Sunio*. *Inde ego, &c.*] *Inde*, pro ex quibus. et mihi abundat. Et bene hunc dixit: quia de ipso loquebatur. D.

23 *Eduxi a parvulo*] Quos, quod, edd. vett. cum codd., non educere dicimus, educere veteres dicebant: ut *Æn.* VI, 765, *Educet sylvis regem regumque parentem. Habui, amavi pro meo*] Quæritur quid sit *habui*. et quum multa dicantur, hoc solum verum est, *habui*, credidi, duxi, existimavi: ut alibi, *Semper ejus dicta est hæc, atque habita soror, et, Sic itaque habeantur, itaque dicantur. Ergo pro meo subaudiendam est bis, et habui pro meo, et amavi pro meo.* D.

24 *In eo me oblecto: solum id est carum mihi*] Absolute utrumque, et in eo, et solum. *In eo*] Quasi in ea re. *In eo me oblecto*] Nove dicit, pro, eo me oblecto. Plus autem significat, quam si diceret, *Solus is est carus mihi.* D.

25 *Ille ut item contra me habeat*] Item, similiter: contra, vicissim. *Plautus*, *Mil.* II, 1, 23, *Ut illa illam contra, qui est amoris cultor optimus. Facio sedulo*] Secus a dolo, id est, sine dolo, et impense. D.

26 *Do, prætermitto*] *Do* sumtum: *prætermitto* delicta. *Non necesse habeo*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Retinere satius esse credo, quam metu.

Hæc fratri mecum non conveniunt, neque placent.

Venit ad me sæpe, clamitans: Quid agis, Micio? 35

Cur perdis adolescentem nobis? cur amat?

Cur potat? cur tu his rebus sumtum suggeris?

Vestitu nimio indulges: nimium ineptus es.

Nimium ipse est durus præter æquumque et bonum:

33 *Retinere satius esse credo*] Bene *retinere*: a vitiis scilicet. nam vitia filios tenent: quos retinent patres, a vitiis scilicet. Nam *retinet*, qui adversum aliquem tenet. D.

Retinere] Et continere sunt disciplinae et coercionis verba. Cic. de Off. II. 12. ubi v. Græv. Gell. XIX. 1. v. Drakenb. ad Liv. XXXIX. 28. R. D.

Metu] Metu servi potius regebantur quam liberi homines. R. D.

34 *Hæc fratri mecum non conveniunt.*] Nova locutio. et (*Nova locutio est, Z.*) *Non conveniunt*, pro non congruunt: ac per hoc, *In his ego et frater dissentimus*, id est, dissimiles sumus. D.

Hæc fratri mecum non conveniunt] Rara locutio, pro illa: *de his inter me et fratrem non convenit*. Nepos in Pausania IV. 2, *Quæ inter regem Pausaniamque convenerant*. M.

35 *Venit ad me sæpe, clamitans*] Et importunitatem odiosam ostendit, *ad me* dicendo: et inconditam assiduitatem, addendo *Sæpe*. Et congrue, postquam *Sæpe* dixit, adjecit aptius verbum, non dicens *clamans*, sed *clamitans*. *Quid agis, Micio?*] Reminiscere lectionem, et invenies interrogationem hujusmodi, vel invectionis principio convenire vel objurgationis. D.

Pro *clamitans* versus causa rescribe *clamans*, uti infra IV, 7, 9. B.

Venit ad me] Laudat sqq. quinque versus Cicero de Inv. I. 19. *illa autem narratio, quæ versatur in personis, ejusmodi est, ut in ea simul cum rebus ipsis personarum sermones et animi perspicere possint, hoc modo: venit ad me, &c.* S.

36 *Cur perdis adolescentem nobis?*] Recte *Nobis* additum est, et ἡμῖν. ut alibi, *Psaltiriam nobis, si Diis placet, paravit*. *Cur amat? cur potat?*] Vide quemadmodum, ut (dele ut, aut sequens quum Z.) durum objurgatorem ostendat *Demeam*, quum ab eo dicantur in crimen vocari, quæ aut ætatis sunt: ut, *cur amat?* aut nature: ut, *cur potat?* aut pietatis: ut, *cur tu his rebus sumtum suggeris?* et cætera. *Cur amat? cur potat?*] *Cur amat?* ad illud refertur quod ait supra, *do, prætermitto*. Nam *prætermitto* delicta intelligimus ex amore. *Cur potat?* revocamus ad illud quod ait, *do sumtum*. D.

37 *Sumtus* habent aliqui Faerni libb. et nostri omnes. Sed retinendum est *Bembini, Donati et aliorum Faerni libb. sumtum*. B.

38 *Nimium ineptus es.*] Utrumque dare, et *nimium*, et *ineptus es*. D.

Vestitu nimio indulges] *Vestitui*, ut Virg. 1. Æn. *Parce metu Cithææa*. Et 4. Georg. *Quod nec concubitu indulgent*. FAR.

Vestitu nimium indulges] H. e. nimios sumtus præbes ad vestitum splendidam emendam. *Vestitu* est dativus antiquior pro *vestitui*. v. Voss. de analog. II. 18. et Broukhus. ad Propert. I. 11. 12. ubi *manu* pro *manui* quanquam Dukerus ad Liv. IX. 5. putat facile hic suppleri posse pronomen tertii casus. R. D.

39 *Præter æquumque et bonum*] *Potuit*, et non addi, *præter æquum bonum*, (Mss. et edd. velt. planius: *potuit et non addi, PRÆTER ÆQUUM ET BONUM*. Et certe, quia dixerat jam, ni-

Et errat longe, mea quidem sententia, . 40
 Qui imperium credat gravius esse, aut stabilius,
 Vi quod fit, quam illud, quod amicitia adjungitur.
 Mea est sic ratio, et sic animum induco meum :
 Malo coactus qui suum officium facit,
 Dum id rescitum iri credit, tantisper cavet : 45

mium, non opus erat addere, præter æquumque et bonum.) D.

Alii, item Cicerone Invent. I, 19. durus est. Sed retine Bombini est durus ; nisi malis scribere durus' st. B.

Præter æquumque et bonum] Hæc formula a jureconsultis sumta videtur, qua æquum et bonum summo jure stricto juri opponantur. v. Duker. ad Flor. I. 22. p. 211. R. D.

40 Et errat longe] Melius est longe, (excidit et Z.) simpliciter accipiendam, ut locale sit, quam valde. Mea quidem sententia] Modeste addidit, mea quidem sententia : ne quis hoc pro præcepto dici existimet. D.

Et errat longe] Multum errat Demea, quod credit id gravius esse imperium quod vi conficitur, quam illud quod per amicitiam copulatur. Ut illud Sallustii, Jug. 10. Non thesauri, neque exercitus, præsidia regni sunt: verum amici, quos neque armis superare, neque pretio comparare quiquam possunt. B.

41 Qui imperium credat] Utrum cujuslibet, an Demee tantum? Gravius esse aut stabilius] Gravius ad vim? Stabilius, ad tempus refertur. D.

Imperium gravius] I. e. majoris auctoritatis. Plaut. in Trin. II. 2. 107. Gravius erit tuum unum verbum ad eam rem quam centum mea. Cic. pro Fonteio o. 16. R. D.

42 Vi quod fit] Id est, metu ac malo. Quam illud quod amicitia adjungitur.] Illud fit, quod vi: hoc adjungitur, quod amicitia. D.

43 Mea sic est ratio, et sic animum induco meum] Mea sic est ratio, ad superiora pertinet confirmanda. Sic animum induco meum: ad ea pertinet, quæ dicturus est. Mea sic est ratio.] Iterum modeste et ἡσυχῶς. Et sic

animum induco meum.] Senilis μακρολογία. D.

Auctoritate omnium Faerni et meorum librorum pone mea sic est ratio. B.

Mea est sic ratio] H. e. hic meus mos est mea sententia. infra III. 3. 20. vestram nequeo satis mirari rationem. Cic. ad Div. III. 8. Mea ratio in tota amicitia nostra constans et gravis reperietur. R. D.

44 Malo coactus] Duo dicit, malo, et coactus. Qui officium suum] ὁ τὸ καθήκον ποιῶν, id est, qui recte facit. Officium autem dicitur, quasi efficium, ab efficiendo, quod unicuique personæ congruit. D.

Malo coactus] Ut ostendat non rectum esse id quod comparator vi, quam illud amicitia adjungit. Quandoquidem quod oportet ex persona sua, id efficitur non sponte, sed vi. At vero ille qui ex animo facit, beneficio victus, non terrore compulsus vult multam referre gratiam. Hoc ergo ad patres potius pertinet, uti filii quod faciunt recte, sua sponte faciant, non alieno metu: quippe cum intersit inter dominum et patrem. Nam pater lenitate, dominus metu valet. B.

Malo coactus qui suum officium facit] Hæc vetus et vera est lectio, quam Palmerius perperam immutare tentavit. Ad Terentii autem locum respexit Cicero in Verrem. 5. Tu nisi malo coactus, recte facere nescis. Et in Flor. vet. sententiarum: Militem melius pudore, quam malo coerceas. Theodosius Imp. l. 9. C. de desertor. Duas auri libras malo coactus fisco nostro adnumeret. Sulpit. Sever. Histor. Sacræ lib. I. Rex malo coactus. et iterum, malo coactus agnovit errorem. L.

45 Dum id rescitum iri credit] Quod

Si sperat fore clam, rursus ad ingenium redit.

Ille quem beneficio adjungas, ex animo facit;

Studet par referre; præsens absensque idem erit.

Hoc patrium est, potius consuefacere filium

Sua sponte recte facere, quam alieno metu.

50

Hoc pater ac dominus interest: hoc qui nequit,

Fateatur se nescire imperare liberis.

Sed estne hic ipse, de quo agebam? et certe is est.

facit scilicet. *Tantisper*] *Tantisper* quasi *Tantumper*. et *Paulisper*, quasi *paulumper*: unde *Parumper* dictum est. *Tantisper* cavet] *Peccare* subaudiendum est. Nam totum ἄλλοιπτικῶς, et obscure dictum est. Et bene cavet: quasi malo (primus, opinor, sic edidit R. Steph. Ed. Du B. habet *malos*. sed Mss. et edd. vult. melius, *malum*). D.

46 *Si sperat fore clam*] Iterum quod facit subaudiendum. *Rursus ad ingenium redit.*] Mire, non intulit, cavet: sed, *ad ingenium redit*. Et *rursus* est retro versum, ut *prorsum*, prius (porro. Sic Donatus ad Eun. II, 3, 14. et Calpurn. ad Heaut. IV, 5, 28.) versum. D.

Versui commodius est *rursus*, quod in Bemb. Basilic. et nostris fere omnibus exstat. B.

Ad ingenium redit] H. e. ad indolem, naturam ingentam. v. in Hec. I. 2. 38. Cio in Cæcil, c. 17. *redit ad se atque ad mores suos*. R. D.

47 *Ille quem beneficio adjungas.*] Non dicit, *beneficio adjunctus*, ut supra, *malo coactus*. *Ille quem beneficio adjungas*] Καλαρτιθικῶν AN^o (κατ' ἀντίθετον, seu κατ' ἀντίθετον τοῦ λόγου oratoris rem intulit. Z.): ille *malo*, hic *beneficio*. Ille *coactus*, hic *adjunctus*. Ille dum id rescitum iri credit, *tantisper* cavet: hic, *præsens absensque idem erit*. Et τὸ πρæsens et absens, non ad aliquem locum, sed ad custodem retulit et monitorem. *Ille quem beneficio adjungas*] Contra illud ait, *malo coactus*. *Ex animo facit*] Officium scilicet. D.

Ille quem beneficio.] Menander: ῥιπὸν προθύμως τ' ἀξιόμεινον ποιῶν κηδεμὸν

ἀλεθῶς, οὐκ ἰσχυρῶς ἴξιος βίον. L.

48 *Studet par referre*] Id est, *benefacere*. *Præsens, absensque idem erit*] Contra illud, *si sperat fore clam, rursus ad ingenium redit*. D.

Studet in primo pede, ultimam corripit, quod non est insolens. B.

49 *Hoc patrium est*] Superius a retractum est: hoc jam a persona ducitur argumentum. *Consuefacere*] Non *cohere*: sed *consuefacere*. D.

50 *Quam alieno metu.*] Vide quemadmodum suum ad indulgentiam affectum revocet optimæ disciplinæ, (vide quemadmodum suum erga filium indulgentiam ad effectum r. o. d. Z.) D.

51 *Hoc pater ac dominus*] A differentia personarum et officiorum. *Interest*] Differentia est. *Hoc qui nequit*] Longe melius *nequit*, quam si diceret, *non vult*. D.

Hoc pater ac dominus interest] Hæc est inter patrem ac dominam differentia. Durioram Perizonius locutionem vocat, Sebaldus, Guyetus, alique Hellenismum τούτω πατὴρ καὶ δεσπότης (pro τοῦ δεσπότητος) διαφέρει. S.

52 *Fateatur nescire imperare liberis*] Hoc indicat, et se melius consulere, et volentem hoc exercere. *Nescire imperare liberis*] Oratorie, quasi artis sit indulgentissime agere. *Imperare*, modo non ad superbiam, sed ad regendum est referendum. *Fateatur nescire*] Deest Sc. D.

Bentleius duce Faerno illud se omisit. Recte. Nam neo donatus legit, quem videsis. Z.

53 *Sed estne hic ipse, de quo agebam.*] Κατ' εἰσρομῆσαν supervenit, de

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Quid fecit? D. Quid ille fecerit? quem neque pudet
 Quicquam; nec metuit quemquam; neque legem putat
 Tenere se ullam. nam illa, quæ antehac facta sunt, 6
 Omitto: modo quid designavit! M. Quidnam id est?
 D. Fores effregit, atque in ædis irruit

4 *Quid ille fecerit?*] Animadvertendum, ut interrogatus interroget more indignantium, quod ideo facit, quia videt Micionem eo vultu interrogare, ut videatur minus reprehendere culpam Æschini. D.

Quem neque pudet] Priscian. libr. XVIII. Menandor: 'Ὅς δὲ οὐτ' ἐλευθερίᾳ ἄλδεν, οὐτε δίδεται, τὰ πρῶτα πάσης τῆς ἀναίδειας ἔχει. L.

5 *Quem neque pudet quicquam, neque metuit quenquam*] Varie per casus discurret, quem neque pudet quicquam: contra illud quod alibi pater dicit, erubuit, salva res est. *Quem neque pudet quicquam*] Magno ordine accusavit. non, inquit, pudore movetur patrum, non metu parentum, non timore legum. Ergo gradatim αἰξήσεις oratoria processit. D.

Neque legem putat tenere se ullam] Frustra Donat. ad h. l. et Burmann. ad Valer. de clement. 240. p. 514. hic ambiguitatem quaerunt. Patent enim hoc dici pro: neque putat se ulla teneri. Cio. Philipp. XI. 5. *quoniam leges eum non tenent.* Liv. IX. 33. *et si tenuerit lex Æmilia eos censores quorum in magistratu lata esset, non tamen aut se aut eorum quemquam, qui post eam legem creati censores essent, teneri ea lege potuisse.* R. D.

6 *Tenere se ullam.*] Bene tenere, quia legem. et est ἀμφιβολία oratoria. Nam illa quæ antehac facta sunt, omitto] Accusatio duo tempora recipit; præteritum, ab ante gestis: et præsens, ab iis quæ obiciuntur. Ergo utrumque mira brevitate perstrinxit. D.

7 *Omitto*] Παράληψις. *Modo quid designavit!*] Designare est rem novam facere, in utramque partem, et bonam et malam. Nam et designateres dicti,

quæ ludis funebribus præsent: credo ob eam causam, quod ipsis ludis multa fiant nova et spectanda: simul etiam turba retineatur. quæ fiunt, (quæ fuerat Mss. et edd. vett.) aut in spectaculis, aut in litibus. *Modo quid designavit!*] Puto ego designationem, contractionem, aut conductionem populi in unum intelligi. hoc enim contingit ei, qui aliquo flagitio populi in se oculos et ora convertit, et spectaculo est vulgo: quemadmodum designatores, qui ludis funebribus multitudinem retinent. *Designavit!*] Hoc verbum apud veteres duas res significabat: etenim prave et recte facta, designata dicebantur. *Quidnam id est?*] Et hoc etiam contemnens interrogat Micio. D.

Dissignavit!] Dissignare proprie dicitur aliquid signatum legibus rumpere. Deinde positio ipsa est criminis, sed per argumentum. Nam cum lenonis domum vel cellam potius adolescens fuisset ingressus, ut meretricem abduceret, hic exaggerans dicit, *fores effregit, atque in ædis irruit alienas.* E.

8 *Fores effregit*] Hæc singula magna cum vociferatione inferenda sunt. stomachatur enim adversus male interrogantem. *Fores effregit, atque in ædes irruit alienas*] Totum quidem unum crimen est: rapuit meretricem. Sed vide, qua pompa, qua vociferatione dilatetur accusatio Demæ, de moribus Æschini, nihil nisi inania (immania corrigi Boeclerus) referentis. *Fores effregit, atque in ædis irruit alienas*] Hæc singula consideranda sunt. Et bene dicit alienas, quia si Lenonis diceret, parva res videretur. D.

Fores effregit] Ulpian. l. 39. ff. de furtis: *Fores meretricis effregit libidinis causa.* L.

Alienas : ipsum dominum, atque omnem familiam
 Mulcavit usque ad mortem : eripuit mulierem .10
 Quam amabat. clamant omnes, indignissime
 Factum esse : hoc adveniēti quot mihi, Micio,
 Dixere ? in ore est omni populo. denique
 Si conferendum exemplum est, non fratrem videt
 Rei dare operam, ruri esse parcum ac sobrium ? 15
 Nullum hujus simile factum. hæc quum illi, Micio,
 Dico, tibi dico : tu illum corrumpi sinis.

9 *Ipsum dominum*] Iterum suppressa est infamis persona. *Atque omnem familiam multavit*] Aut familiam pro servis lenonis dicit, aut pro meretricibus. D.

Ipsum dominum Lenonem appellavit; deinde meretricem, mulierem. Et hoc quasi criminis genus probavit a testibus, quod omnes clamant, indignissime factum. Deinde adiecit comparationem, quod facilius vita possit deprehendi ex hoc, quia frater ejus ruri operam det, nesciens quod eadem meretrix ipsi adolescenti rapta sit. Sed omnis conclusio accusationis in Micionem, qui ejus pater est, retorquetur et transfertur, quod ipse filium correperit lenitate. E.

10 *Multavit*] Laceravit, mutilavit, mollivit, atque dissolvit. Unde *multiber* a multando, quasi *multiber*. *Usque ad mortem*] Magna invidia cædis et mortis mentione, quæ tamen nulli accidit. *Eripuit mulierem quam amabat*] Omnia magno colore et accusatorie dicta sunt, et ex hoc maxime, quod lenonem et meretricem non dixit, contentus facti atrocitate, personarumque vilitatem reticens. *Mulierem eripuit*] Non, abduxit, sed eripuit. D.

Pro *multavit* recte libb. antiqui habent *mulcavit*. B.

11 *Clamant*] A præjudicato, et auctoritate rumoris (uterque liber, adjudicatio ex auctoritate rumoris.) D.

12 *Hoc adveniēti quot mihi, Micio, dixere*] Quasi dicat, displicet omnibus, et multi eum accusant. Nec tamen leo-

nis querelæ mentio fit. vide oratorem. *Hoc*, autem vel articulus, vel adverbium loci est. D.

13 *In ore est omni populo.*] Sallustius (in Fragmentis. De Pompeio intelligit Douss), *In ore gentibus agens, populo, civitati.* D.

14 *Si conferendum exemplum est*] Tanquam non sit conferendum. *Non fratrem videt rei dare operam*] Satis omnino hoc infertur legentibus argumentum : nam magis in culpa ille ipse est, quem laudat. D.

15 *Rei dare operam*] Non amori. *Rei dare operam*] Quam facete poeta hæc omnia falsa, et e contrario facit De meam credere! *Ruri esse*] Non in urbe. *Parcum*] Non prodigum. *Sobrium?*] Non insanum. *Parcum ac sobrium?*] Contra illud. *Cur amat? Cur potat?* D.

Vetustiores nostri multi habent *rei operam dare*. B.

16 *Nullum hujus simile factum*] Hoc cum admiratione Micio tangitur, quasi ipsius culpa sit fratris natura. *Nullum hujus simile factum*] Hoc cum admiratione indignantis pronunciandum est, et ardentibus in Micionem oculis. Et subaudiendum est *esse*, aut *invenire* (*inveniri. Z.*) D.

Nostri omnes cum edd. vett. *Nullum hujus factum simile.* Melioribus numeris. B.

17 *Hæc quum illi, Micio, dico, tibi dico*] *Illi*, pro *in illum* : et *tibi*, pro *in te*. *Tu illum corrumpi sinis*] Deest *Nam*. sed ferventius *ἀουδῆτος* dicitur. Et hoc *tibi* et *tu* pronunciandum est in-

M. Homine imperito nunquam quicquam injustius, Qui, nisi quod ipse fecit, nil rectum putat.

D. Quorsum istuc? M. Quia tu, Demea, hæc male judicas.

20

Non est flagitium, mihi crede, adolescentulum Scortari, neque potare: non est: neque fores Effringere. hæc si neque ego, neque tu fecimus, Non sivit egestas facere nos. tu nunc tibi

tento digito, et infestis in Micionem oculis. Nam hoc agi stomacho adversum dissimulatores solet. *Tu illum corrumpi sinis*] Mitius modo dixit, *sinis corrumpi*: mox vehementius dicet, *an laudi putat fore, si perdidit gnatum?* D.

18 *Homine imperito nunquam quicquam injustius*] Miro stomacho apud ipsum de ipso tanquam apud alterum loquitur. D.

Homine imperito] Defensionem parans, ab ea incepit parte, quæ objurgationem tenet: quia imperitus semper satis injustus est. Parat autem defensionem adolescentiæ, sciens meretricem raptam. *Non est flagitium, &c.* Non laus est, ibi esse integrum, ubi non possibilitas corrumpendi. E.

Homine imperito] Menander: *Ὅτις ἴσῃ ἀδικᾷ οὐδὲν τολμηρότερον. Quicquam injustius*] Ms. R. *quicquam injustius est.* L.

Codd. *omnes injustius est*: scribe igitur *injustius est.* B.

19 *Nisi quod ipse fecit*] *Ἀνάδνα.* Hoc enim proprium rusticorum est, atque imperitorum. *Nihil rectum putat*] *Proprie putat.* Nam hoc verbum imperitorum est. Ordo est, qui nihil rectum putat, nisi quod ipse fecit. D.

20 *Quorsum istuc?*] *Deest pertinet, aut dicit.* *Quia tu. Demea*] Id est, homo imperitus. *Hæc male judicas*] *Pari virtute hæc leniter dicta sunt, quæ superiora vehementer.* D.

21 *Non est flagitium*] *Non peccatum negat esse: sed flagitium non esse contendit, et ideo subindignanter pronunciandum est: ut si dicat, scortari qui-*

dem adolescentulum, delictum est, sed non est flagitium. et veniæ locus non tam in facto, quam in persona est constitutus. *Non est flagitium, mihi crede, adolescentulum scortari*] Miro respondit, et oratorie ad hæc quæ invidiose dicta sunt. Nam quod ait ille, *eripuit mulierem quam amabat*: hic *scortum* dicit. *quod irruit in ædes alienas*: quasi ex vino furens, *potare*: quod cum aliis grave propositum est, hoc solum dicendo, leve reddit, id est, *fores effringere. Mihi crede*] Quasi imperito dicit, *mihi crede, non enim, me intellige.* Quod imitatus Cicero sic (*ubi corrigit recte Hadr. Junius in Append. Animadv. Locas Ciceronis est Divin. in Q. Cæoil. 12.*) *Cælum exagitat; magna sunt, mihi crede: noli hæc contemnere.* Hic enim et auctoritas dicentis, et contemptus ostenditur audientis. D.

Non est?] Interpellat hoc loco commotus Demea, idemque verbum mox, v. 32, repetit, ut solent irati. B.

Non est] Efficax et elegans negationis repetitio. Cic. pro Sylla c. 27. *non cadit, non inquam cadit, &c.* Terent. in Phorm. II. 3. 72. v. Gronov. ad Liv. XXX. 14. R. D.

23 *Hæc si neque ego, neque tu, fecimus*] *Quia dixit, qui nisi quod ipse fecit, nihil rectum putat.* D.

24 *Non sivit egestas*] *Non voluntas prohibuit, sed necessitas: et ideo nulla laus.* D.

Non sivit egestas] Diomed. lib. 1. L. Versus probat lectionem Bembini unicam, *non sivit egestas.* B.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Non est flagitium facere hæc adolescentulum? M. Ah,
Ausculta: ne me obtundas de hac re sæpius.

Tuum filium dedisti adoptandum mihi:

Is meus est factus: si quid peccat, Demea, 35

Mihi peccat: ego illi maxumam partem feram.

Obsonat, potat, olet unguenta? de meo:

Amat? dabitur a me argentum, dum erit commodum:

Ubi non erit, fortasse excludetur foras:

Fores effregit? restituentur: discidit 40

32 Non est flagitium facere hæc] Moraliter indignatio expressa est, iisdem verbis, quæ frater dixerat, repetitis. D.

33 Ne me obtundas] Ne me sæpe et moleste interpelles. Nam obtundere, est aliquid sæpe odiose repetere. D.

34 Tuum filium dedisti adoptandum mihi] Mira argumentatio per ἰσχυρισμῶν, quæ inductio ab oratoribus dicitur, quæ per interrogationem pervenimus ad id, quod volumus concludendum. D.

35 Is meus est factus] Sic progreditur, quasi confessionis genus sit, adversarium tacuisse. Si quid peccat, Demea] τῷ ἰδανισμῶ interposuit Demea: et repetitam est, peccat. D.

36 Ego illi maxumam partem feram] Errant, qui putant illi esse pronomen, quæ sit adverbium loci: ut, Æn. II. 548, illi mea tristia fata, degeneremque Neoptolemum narrare memento. Illi ergo ibi, ubi ille peccat. Quare quidam etiam li syllabam discretionis causa, ut locum significet, corripunt. Et maxumam partem, optime dicit. Non enim universam, quia non solus pater Æschini est: sed maxumam, quia ejus magis est, cujus filius cœpit esse per adoptionem. Feram] sustinebo, tolerabo. D.

Mihi peccat] I. e. omnis infamia et damnum ad me redit. Petron. c. 45. sibi quisque peccat. R. D.

Ego illi maxumam partem feram.] H. e. si quid illi est damnum, ego maxime feram. illi antiqua dicitur pro illic vel ea in re. v. Victor. ad Cic. ad Attic. IX. 14. R. D.

37 Olet unguenta] A summo ad imum proposita solvuntur. Et mira varietas est, olet unguenta; ne diceret, obsonat, potat, unguitur: ne scilicet hæc exercitationis palestricæ, non luxuriæ dicerentur. D.

Potat? olet unguenta?] Priscian. lib. VIII. L.

Varro de L. L. VI. Apud Terentium: scortatur, potat, olet unguentum? de meo. Scortari est sæpius meretriculam ducere, quæ dicta a pelle. Hoc Varro, falsus memoriæ: quippe omnes hodie libri obsonat. B.

De meo] Scilicet patrimonio. Sic etiam dicitur de tuo, de suo, de alieno. Plin. IV. 13. qui de alieno negligentes de suo diligentes erunt v. Drakenb. ad Liv. IV. 60. R. D.

38 Amat?] Πρὸς τὸ, cur amat? Dum erit commodum] Dare scilicet. D.

Dum erit commodum] Asconius II. 13. in Verrem. L.

39 Ubi non erit] Argentum scilicet: sed commodum dare, subaudiendum est. Fortasse excludetur foras] Hoc ita protulit, quasi dicat, nihil sibi deperisse si gratis forte fuerit ad amicam admissus. Et totum hoc τῷ ἰξουθισμῶ legendum est. Et mire fortasse dicit, ut pater indulgens, et credens adolescentem posse etiam amari ab amica. non enim affirmavit, ut diceret excludetur foras. D.

40 Fores effregit? restituentur] Pervenit ad præsens crimen: illa enim ante acta fuerant. D.

Vestem? resarcietur. Est, Dis gratia,
 Et unde hæc fiant, et adhuc non molesta sunt.
 Postremo aut desine, aut cedo quemvis arbitrum:
 Te plura in hac re peccare ostendam. D. Hei mihi!
 Pater esse disce ab aliis, qui vere sciunt. 45
 M. Natura tu illi pater es, consiliis ego.
 D. Tun' consulis quicquam? M. Ah, si pergis, abiero.
 D. Siccine agis? M. An ego toties de eadem re audiam?
 D. Curæ est mihi. M. Et mihi curæ est. verum, Demea,
 Curemus æquam uterque partem: tu alterum, 50
 Ego item alterum. nam ambos curare, propemodum

41 *Resarcietur*] *Res* abundat. D.

42 *Et unde hæc fiant*] Iterum subaudiendum, est. *Et adhuc non molesta sunt*] Quia non est flagitium, adolescentem scortari. D.

45 *Ab aliis qui fere sciunt*] Superbum fuisset, a me dicere. melius ergo ab aliis dictum est. D.

Qui vere sciunt] V. C. qui vivere. L. Lego *Pater esse disce ab illis, qui verisient*. Nam ab illis reperitur et in Faerni libb. antiquis, et nostris omnibus. Tum Palmerius, probante Gayeto, *Sient*. Recte; modo legas quoque veri. Sic Ovid. Met. IX. 24. *Juppiter aut falsus pater est, aut criminis verus*. B.

Pater esse disce] H. c. disce quod patris officium ab iis qui vere intelligunt officium patris. Bentleius corrigit: *pater esse disce ab iis qui vere sient*. R. D.

46 *Natura illi pater es, consiliis ego*] Urbane Micio consiliis subjunxit. plus enim valet ad laudem consilium, quam natura. Et simul ostendit poeta verbis Micionis, qui non natura, sed affectu sit pater, nullum patrem esse sapientem: eum vero posse sine perturbatione perfrui iis quos amat, quem patrem esse consilium fecerit, non natura, hoc est, qui filium adoptaverit. Et mire, quum natura singulariter dixerit, pluraliter intulit, *consiliis ego*. D.

Tu natura pater] Ut Sallust. Cat. 6. *Cura similitudine patres appellabantur*.

Postremo concludit, quod jam repetat filium, quem dedisset. Hac re territus senex, cum iracundia tamen conqueritur, quod alienus non sit filio, ac propterea cogatur de eo cogitare.

47 *Tun' consulis quicquam?*] Aperitior contumelia: et ideo sequitur denunciatio discedendi. *Tun' consulis quicquam?*] Quia dixit, *consiliis ego pater sum*: a conjugatis argumentatus respondit, *Tun' consulis quicquam?* quia a consulendo *consilia* dicuntur, et *consultores*. *Si pergis, abiero*] Ut, Æn. II. 719.— *donec me flumine viva Abluero*. *Si pergis, abiero*] Ἀρχαῖσμός, pro abibo: et hoc gestu abeuntis, vel abituri pronunciat. D.

48 *Siccine agis?*] Recte, quia jam abibat: quasi revocantis correptio (forte, correctio Z.) est. *An ego toties?*] Hoc conversum intelligas dicere. *Audiam?*] Deest *te*: sed exprimere durum fait. Et hoc est obtunderi. D.

49 *Curæ est mihi*] Æschinus scilicet. D.

50 *Curemus æquam uterque partem*] Proprie *uterque* et *æquam*, quasi particeps fratris. D.

51 *Propemodum*] Nisi addidisset *propemodum*, falsa videretur esse sententia. D.

Ne male accentus in fine sit, et Trobæus male in sede penultima, lege *Nam curare ambos, propemodum*. B.

Reposcere illum est, quem dedisti. D. Ah, Micio.
 M. Mihi sic videtur. D. Quid istuc? tibi si istuc placet,
 Profundat, perdat, pereat; nihil ad me attinet.
 Jam si verbum unum posthac, M. Rursum, Demca, 55
 Irascere? D. An non credis? repeton quem dedi?
 Ægre'st: alienus non sum. si obsto; hem, desino,
 Unum vis curem, curo: et est Dis gratia,
 Quum ita ut volo est; iste tuus ipse sentiet.
 Posterius. nolo in illum gravius dicere. 60
 M. Nec nihil, neque omnia hæc sunt, quæ dicit; tamen

52 Ah! Micio] Religiose commotus est: ac veluti incusatio est perfidiæ. et ideo exclamat dolens, et transit in iracundiam, concessionemque, quæ ἰριγρονῆ dicitur. D.

53 Mihi sic videtur] Rationabiliter non est sic dixit: sed, sic videtur: non vult enim verum esse. Quid istuc?] Deest loquor aut resisto: nam proprie significatio est de sententia sua decedentis. D.

Codd. meliores si istuc tibi placet. Recte, vel propter accentum. B.

54 Profundat, perdat] Ἐπιγρονῆ figura. Virg. Æn. IV. 381. I, sequere Italiam ventis, pete regna per undas. Profundat, perdat, pereat] Hæc sic pronuncianda sunt, ut ostendatur gestu, nolle quod loquitur. D.

Profundat, perdat] Serv. Æneid. IV. §81. L.

Profundat] I. e. inaniter et frustra consumat. Ut hic profundens et perdere, sic sæpe profusus et perditus junguntur. Cic. pro Quint. c. 12. v. Not. ad Heant. III. 1. 56. R. D.

55 Si verbum unum posthac] Ἀπορίστωρ. Deest Tibi fecero, aut tale hujusmodi. D.

Verbum unum] Ms. R. ullum. L.

Codd. nostri Verbum ullum. Recte Cf. And. 1, 5, 21. Eun. 1, 2, 8. B.

56 Rursum] Quasi curans irascor? (Ms. B. et edd. vett. quasi rursum curans irascor? Malim, Quasi mirans, RURSUM IRASCERIS?) An non credis?] Irasci scilicet. Repetone quem dedi?]

Rusticani stomachi est repetere semper verba, quæ invitus alius audierit. Repetone quem dedi?] Minus erat, si Æschinum diceret: sed plus est, quem dedi. D.

57 Ægre est] Quasi diotam sit, quid ergo loqueris? quia ægre est. Cur ægre est? quia alienus non sum. Alienus non sum] Mire alienus non sum: quasi timeat jam dicere, pater sum. Alienus non sum] Satis cum stomacho, quasi dicat. Si patrem me esse jam non licet, alienus non sum. D.

59 Iste tuus] Memoriter iste tuus, ad illud quod dixerat, Meus est factus. Iste tuus ipse sentiet posterius] Quantus sis, quantumque eum ames: hoc est, ut decipiatur per indulgentiam tuam (Leg. Hoc est, Quantumvis et quantumcunque eum ames, decipietur p. i. t.), Ipse sentiet] Sentire, multi pro malo posuere. ut ipsi alibi, sit rogas? sensi: nam unam ei cenam atque ejus comitibus dedi. D.

Iste tuus] Prisc. l. 17. L.

60 Posterius] Etenim Demca satis hoc grave existimat dictum in eum, qui non provideat in futurum: et arctius (gravius) quia pater est. Nolo in illum gravius] Scilicet quam hoc. D.

Posterius. nolo] Char. l. 2. L.

In Fragmentis Menandri fertur: Ὀυδέποτε ἀλυτὸς εὐδὴν αὐτῷ ἰσὶ πατὴρ ἔμεθεν ἀπειλεῖν, αὐτῷ ἰσὶν ἰραμύνη. W.

61 Nec nihil] Apparet Terentium favere lenissimis patribus: unde subjecit etiam rationem facti Micioni.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Aliquid? postremo nuper, (credo jam omnium
Tædebat) dixit velle uxorem ducere. 70

Sperabam jam defervisse adolescentiam.

Gaudebam: ecce autem de integro. nisi quicquid est,
Volo scire: atque hominem convenire, si apud forum
est. 74

est flagitium. et simul etiam vitiatæ virginis adhuc ignarus ostenditur Micio. *Aut cui non dedit aliquid?*] Aliquid dicendo, prætermisit vel meretricem vel numerum (Leg. CUI et ALIQUID dicendo prætermisit, meretrici et numerum). D.

70 *Credo, jam omnium tædebat*] Παθήσεις πῆρην. Etiam addimus ad ea quæ apud nos parum certa sunt, aut *credo*, aut *puto*. D.

71 *Dixit velle uxorem ducere*] Mirum est apud Terentium, quum etiam per nescias personas indicet argumenta. Nam quum Micio nesciat amari ab Æschino civem virginem: tamen dicit, *Credo, jam omnium tædebat, et, Dixit se velle uxorem ducere*. Sic ex parte magna ostendit nescius argumentum: ideo quia (ideoque liber uterque) verisimile est, amantissimum Æschini Micionem omnes scire affectus adolescentis et consuetudines. Et apparet præterea, conatum ex parte fateri vitiatum amore (*vitiatam ex amore Z.*) Æschinum, et, (*sed Z.*) pudore impeditum, tantum hoc dixisse, quod honeste potuit, velle se uxorem ducere: quam autem vellet, tacuisse confusum. D.

72 *Sperabam jam defervisse adolescentiam*] Recte *Sperabam*, pro *Gaudo-*

bam: sic enim dicimus, quum errasse nos cernimus. Et mire: non dixit, *Sperabam illum tam corruptum*: sed mitis senex totum ætati attribuit, nihil filio. *Defervisse adolescentiam*] Servat propositum circa ætatis veniam. *Defervisse*] Quasi deorsum a fervore tenuisse. Logitur et *deservisse*. D.

Defervisse adolescentiam] *Fervere, fervor, ferridus* proprie dicuntur de adolescentia, quæ animi motibus maxime agitatur. Horat. Carm. I. 16. 23. Cupiditates autem adolescentiæ cum comminuantur et extinguuntur, defervescere dicuntur Cic. pro Cœl. c. 18. v. Duker. ad Flor. I. 26. 222. R. D.

73 *Ecce autem de integro. nisi quicquid est*] Ἀπορίῳντος prima: quia non vult credere. *Nisi quicquid est*] Deest, quia: ut sit, nisi quia. Et est sensus, nisi quia non temere credo, et volo scire quicquid est. D.

Nisi, quicquid est] Sic Eun. III. 4. 10. Existimat Erasmus in annotat. ad 1 Corinth. VII. 5. Terentium expressisse Græcanici sermonis figuram, αὐτῷ; qua loquendi forma solent uti, quoties omissis, quæ incerta sunt, ad id quod certum est, redimus; q. d. *Ut-cunque est, aut, in summa*. W.

Nisi] *Sed*, vid. ad Hec. II. 3. 7. Bo.

ACT II. SCENA I.

SANNIO. ÆSCHINUS. PARMENO.

OBSECRO! populares, ferte misero atque innocenti
auxilium:

Subvenite inopi. Æ. Otiose, nunc jam ilico hic consiste.
Quid respectas? nihil pericli'st: nunquam, dum ego
adero. hic te tanget.

S. Ego istam invitis omnibus.

Æ. Quamquam est scelestus, non committet hodie un-
quam, iterum ut vapulet. 5

1 *Obsecro! populares]* Popularitas in omnis rei consortium sumitur. nunc autem populares cives dicit. et hoc est, quod veteres quiritari dicebant, quirites conclamare (Lucil. apud Non. v. quiritare: *Hic, inquam, rudet e rostris, atque ejulabit, concursans uti arenarius, claque quiritas*). *Obsecro populares, ferte misero atque innocenti auxilium]* Hic exemplum est contumeliosi per potentiam divitis, et in perniciem suam pauperis contumacis. *Misero atque innocenti auxilium: subvenite inopi]* Tria sunt, miser, innocens, inopi. D.

Obsecro! populares] Hæc scena vim certaminis continet, sine ulla specie controversæ: tantum in dictis quædam qualitas habetur. *Populares]* Hoc nomen significat de populo socios ejusdem conditionis. E.

Bis Æschinum cum lenone esse rixatum tenendum est; primum cum ex domo lenonis fidicinam abduceret; cujus rei rumorem supra ad Micionem detulit Demæa. Interim Æschinus fidicinam, insequente eum lenone, domum Micionis deduxit. Quod cum leno impedire, quo minus fieret, conaretur, secunda orta est rixa, de qua hic agitur. FABR.

2 *Subvenite inopi]* Vide quam posteriora vehementiora sunt, ad incendendum populum: primo miserum: post innocentem: ad ultimum inopem posuit.

et primo, ferte auxilium: post, subvenite. Et totum hoc principium a benevolentia sumitur: quæ comparatur ex invidia potentis Æschini. Nam contraria in Æschino esse, vult intelligi. *Otiose, nunc jam]* Otiose, secura significat. Nam nisi qui securus est, otiosus non est. *Otiose, nunc jam ilico hic consiste]* Simul imperavit modum, tempus, locum, factum. Modum, otiose: tempus, nunc: locum, hic: factum, consiste. Nam iam et ilico, alterum tempori adjungitur, alterum loco. At consistere est audacter et constanter stare: ut, Æn. V. 426, *Constitit in digitos extemplo arrectus uterque. Illico]* Modo locum, non tempus significat. D.

Hic consiste] Hoc intelligendum, dici ad mulierem quæ sublata est. Dein adjecit: *Quid respectas? Nihil pericli est.* E.

3 *Nunquam]* Pro non Virgilius, Æn. II. 670, *Nunquam omnes hodie moriemur inulti.* D.

Quid respectas] Respectare proprio dicuntur, qui crebro respiciant præ metu, ne a superveniente opprimantur. Plant. in Men. I. 2. 51. v, Schwarz. ad Plin. Panegy. c. 23. R. D.

4 *Istam invitis omnibus]* Deest abducam. *Ego istam invitis omnibus]* Βοη ἰλλεψις, nemo enim plane loquitur, qui luctatur. D.

5 *Quamquam est scelestus, non com-*

S. *Æschine*, audi, ne te ignarum fuisse dicas meorum
morum,

Leno ego sum. *Æ*. Scio. S. At ita, ut usquam fuit fide
quisquam optuma.

Tu quod te posterius purges, hanc injuriam mihi nolle
Factam esse, hujus non faciam. crede hoc, ego meum
jus persequar.

mittet] *Ἀναλάβω* primum: nam quum
præposuisset *quainquam*, non subjecit
Tamen. *Committet*] Perficiet: sed hoc
proprio de illicitis et puniendis facino-
ribus dicimus. Et simul hic ostendit
comicus adolescens cedere se lenoni,
invitum se noxam intulisse: et id quod
fecerit, fecisse lenonis culpa, non sua.
Iterum ut vapulet] Minaciter (*mire uti-
que Z.*) poeta priorem litem sustulit,
dicendo *iterum*: ut non eadem lis esset,
de qua supra *Demea* questus est: sed
instaurata nascatur (*noceretur Z.*) D.

Iterum ut vapulet] Supra enim cum
meretrix raperetur, leno vapulavit. E.

Non committet] Verbo committere
sæpe Cic. utitur in rebus, quæ vel re-
prehensione vel pœna aliqua dignæ
sunt. Cic. de Offic. III. 2. ad Att. 1. 6.
R. D.

6 *Ne te ignarum fuisse*] Prodest
enim absolutioni reorum imprudentia,
aut casus, aut necessitas. E.

7 *Leno ego sum*] *Leno*, terribiliter
pronunciandum est: quasi dicat, cui
supplex eris. Sed ex argumento est,
quod contemnit *Æschinus* minas leno-
nis: utpote qui jam uxorem decreverat
ducere. *Scio*] Hic (*hoc sic*) respondit,
quasi in lenone imminutio capitis tan-
tum consisteret (forte, *Hic sic respondit,
quasi lenonis comminatio in nictu capitis
tantum consisteret. Z.*) *Fide quisquam
optuma*] *Fides* in concipiendis commi-
nationibus: nam (*nam recte omititur
ab edd. vett. ut antecedens et conse-
quens unam efficiat sententiam Z.*) de-
nunciatio comminantis est. D.

Leno, inquit, ego sum] Cum audisset
Æschinus, illud potius intellexit, quod
leno facilis esset, qui plagis ac verbe-

ribus subioceretur, magisque ad contem-
tam hoc nomen audivit: ideo adiecit
leno, sed talis qualis fuit fide quisquam
optuma. E.

Fide quisquam optuma.] Præstandi
scilicet, quod vel pollicitus, vel mina-
tus fuero. *Minell.* Fide tamen hic ce-
pisse videtur *Vesterbovius*, de existi-
matione publica fidei et probitatis. M.

8 *Tu quod te posterius*] Tu posterius
fortasse sic te purgare incipies, quod
mihi nolles fecisse injuriam. E.

Posterius purges] *Charis.* lib. 2. L
Sic libri omnes et *Charisius* p. 191.
Frustra igitur est, qui interpolatam ve-
lit, tum quod *ta*. B.

9 *Hujus non faciam*] *Figure* ergo,
Quod te purges (*Distinguo sic figurate.
Ergo quod te purges. of. mox ad ver-
sum 36.*), id est, purgationem tuam.
Hujus autem, *duxit* est. Aut enim
stipulam, aut floccum moverat, aut sum-
mum digitum. *Hujus non faciam*] Ci-
cero, *Ver.* II. 50., *Ne tantulum quidem
commotus est. Ego meum jus persequar*
Hoc est, lenonium. *Meum jus*] Meam
libertatem. *Meum jus*] Meam vindic-
tam. Nam ut illa injuria est, quæ fit
innoxio: ita jus vindicta illa, quæ red-
ditur reo. *Persequar*] *Ulci scar.* Ci-
cero, *Tu dum tuas injurias per te, id
quod non potes, persequi conaris.* D.

Hujus non faciam] Hoc est, ne hujus
parvuli te faciam, ac propterea con-
temnam ac despiciam. E.

Hujus non faciam.] Intelligendum
est cum vel stipulam vel floccum vel
summum digitum ostendisse. v. *Casau-
bon.* ad *Athen.* XII. 7. et *Bentl.* ad II:
2. 15. R. D.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Ne mora sit, si innuerim, quin pugnus continuo in mala hæreat.

S. Istuc volo ergo ipsum experiri. Æ. Hem, serva.

P. Omitte mulierem.

S. O facinus indignum! Æ. Geminabit nisi caves. S.

Hei misero mihi!

Æ. Non innueram: verum in istam partem potius peccato tamen. 20

I nunc jam. S. Quid hoc rei est! regnumne, Æschine, hic tu possides?

Pseud. III. 2. 69.

Tum ut hujus oculos in oculis habeas tuis: Quoque hic spectabit, eo tu spectato simul.

Cicero Philipp. I. 1. *Nec a republica dejiciebam oculos.* W.

Oculos demoveas] Oculos demovere dicendum est, non dimovere. Nam demovere est abjicere, amovere, dimovere est ita movere ut in diversas partes abeat. R. D.

17 *Quin pugnus continuo]* Pugnus a pugna dictus: aut ab illo pugna. *Pugnus continuo]* Id est, vestigium litigantis (*E vestigio in lenonis gena sit pugnus*). D.

Octonarius Jambicus probat lectionem antiquam *innuerim* pro *innuero*, quod est recentiorum codd. B.

18 *Istuc volo ergo ipsum experiri]* Expresse ostendit pauperioris loquacem contumaciam usque ad pericula cædis. *Istuc volo ergo ipsum experiri]* Hoc illo dicente, servus lenonem verberat. *Hem! serva]* Noscias cui dicat hæc Æschinus, an lenoni, an servo: sed servo magis est verisimile. D.

Verba *omitte mulierem* in vulgatis Parmenoni tribuuntur, sed in Ga. 1. Æschino, recte quidem: servi munus verberare est, non loqui. Bo.

Serva.] I. e. habe tibi hunc colaphum. R. D.

19 *Geminabit nisi caves]* Hoc comminantis est, non jubentis ferire. sed quia longe stat Parmeno, gemina putavit dictam. Et *geminabit*, subandien-

dum est plagam. *Geminabit, nisi caves]* Non singularem pugnam, et unum dabit, sed *geminabit*: quasi dicat, geminato duplicatoque numero inferet. *Hei misero, mihi!]* Leno pulsatur. D.

O facinus indignum] In Ms. R. indignum deest. *Misero mihi]* Ms. R. *ei miserum!* L.

Ne versus sit justo longior, repono, *O facinus miserandum! Geminabit, nisi caves. Hei miseriam!* Certe nostri habent *O miserum facinus, et hei miseriam.* B.

Hei misero mihi!] Parmeno ad vocem, *geminabit*, neque expectans verbis, *nisi caves*, rursus ferit. W.

20 *Non innueram]* Convenienter poeta avidiorem Parmenonem malefaciendi inducit, quum supra dominum invitum ostenderet cogi ad inferendam injuriam. *In istam partem potius peccato]* Ut verberes non jussus potius, quam jussus non verberes. D.

Verum in istam partem] Ut lenonem cæderet servus, non innuerat adolescens, sed hac, inquit, parte potius peccato. Licet enim contra imperium mecum fecisti, tamen id fecisti quod vellem. E.

21 *Nunc jam.]* Dux partes istæ sunt. Et bene *jam*, quia sero, et post plagas. Et utrum hoc lenoni, ut abeat; an puellæ, ut introeat, dicitur? sed facetias est, si lenoni intelligas dici: quasi hoc factum sit quod voluerit: et quasi venerit ut vapulet. Et *jam* etiam

Æ. Si possiderem, ornatus esses ex tuis virtutibus.

S. Quid tibi rei mecum'st? **Æ.** Nihil. **S.** Quid? nostin, qui sim? **Æ.** Non desidero.

S. Tetigine tui quicquam? **Æ.** Si attigisses, ferres infortunium.

S. Qui tibi magis licet meam habere, pro qua ego argentum dedi? 25

Responde. **Æ.** Ante ædis non fecisse erit melius hic convicium.

tarditatis incusatio est. ut Virgilius, *Æn.* XII. 179. *Jam melior, jam, di-va, precor. Regnumne, Æschine]* Invidiosa moraliter exclamatio, et ardentior ad plagas. *Regnumne, Æschine, hic tu possides?]* Bene hic, id est, Athenis, ubi gravius crimen est dominari velle. Nam tyranni ibi semper oppressi sunt, et maxime proximi, (vulgo, maxime a proximis.) D.

I nunc jam] Ms. R. et V. C. *I nunc jam tu.* L.

Regnumne tu hic possides] I. e. an tu Athenis, ubi æqua libertas est, tyrannidem exerces? *Regnum sæpe est tyrannis vel nimia in aliquo genere potentia* Cic. pro Sulla c. 7. *Hic ait se regnum meum ferre non posse.* v. Lucian. in Timone p. 169. et ibi celeberr. Hemsterhus. R. D.

22 *Si possiderem]* Ἡθικὴ σίγναια contemnentis in (dele in, ducibus Mas. et edd. vetl.) invidiam. *Ornatus esses ex tuis virtutibus]* Cito ostendit quantum, quam, a se longe sit regnum, quæ dixerit (alii, qui dixerat. Forte, quia dixerat, Z.) ornari potuisse lenonem. *Ex tuis virtutibus]* Sic veteres per σίγναιαν virtutes pro flagitiis dicebant. Lucilius, *animo ac virtutibus.* D.

Ornatus esses, &c.] Virtutes hic per σίγναιαν pro vitiis collocavit. B.

Ornatus esses ex tuis virtutibus.] H. e. acceptus esses ut convenit virtutibus tuis i. e. pessime. In bonam partem hæc locutio est apud Plant. in Captiv. V. 3. 20. *incedit hic ornatus haud ex suis virtutibus.* Cic. ad Div. V. 8.

quantum tuo judicio tribuendum nobis esse putes, statues ipse ex nostro dignitate i. e. prout convenit nostræ dignitati. R. D.

23 *Quid tibi rei mecum est?]* Hoc, quia verberatus est, dicit. ut sit, *quid tibi debeo?* non quia nihil sibi debeatur. *Nihil]* Facete: quia ipse abstulit, et nihil vult a se repeti. *Quid? nostins qui sim?]* Proprie: sic enim dicit qui nihil quicquam debet, non me novit: non quod ignoretur, sed quod in jure non cernatur. D.

24 *Si attigisses]* Plus dixit *attigisses*, quam *tetigisses*. est enim multo minus *attingere*, quam *tangere*. D.

Infortunium] Malam fortunam. B.

25 *Qui tibi magis licet]* Hic non tam ratiocinatio est, quam exclamatio per dolorem. *Qui tibi magis]* Si mihi, inquit, non licet attingere tuam: cur tibi licet meam non tangere, sed habere? *Et habere*, utrum domi in consuetudine: an corrumpere, id est, stuprare intelligimus? *Meum habere, pro qua ego argentum dedi?]* *Meam* suffecerat: sed magna moralitate additum, *pro qua argentum dedi*, ad vociferationem. simul esse ostendit leno quod repetat. D.

Loqe qui tibi meam magis licet habere. B.

26 *Ante ædes non fecisse erit melius hic convicium.]* Non erat quod ad hæc juste responderet. et ideo sic respondet, ut convicium dicat: quod verum est. D.

Ante ædis non fecisse] Placid. Lact. ad Stat. Thebaid. libr. 2. v. 417. L.

Erit melius] Venusta formula est et

Nam si molestus pergis esse, jam intro abripiere; atque ipi

Usque ad necem opperiere loris. S. Loris liber? Æ. Sic erit.

S. O hominem impurum! hicine libertatem ajunt æquam esse omnibus?

Æ. Si satis jam debacchatus es, leno, audi si vis nunc jam. 30

S. Egon' debacchatus sum autem, an tu in me? Æ. Mitte ista, atque ad rem redi.

S. Quam rem? quo redeam? Æ. Jamne me vis dicere, quod ad te attinet?

S. Cupio; æqui modo aliquid. Æ. Vah! leno iniqua me non volt loqui.

consilium dantis et simul minantis. Plant. Men. V. 2. 51. Horat. serm. II. 1. 45. *melius non tangere clamo* Liv. III. 41. ubi v. Granov. R. D.

Convicium.] Proprio est quasi convicium, cum multæ voces eduntur, clamor. Cic. ap. Aquil. Roman. junct. Rutilio Lupo p. 144. pro Archia. c. 6. *aures convicio*, &c. R. D.

28 *Loris? liber?*] *Lora* apud veteres *laura* dicebantur, a lauro triumphorum: sub (sub Nannius vult deleri) quæ mos erat captivos vinciri, duci que per pompam. ideo autem, ut conditionis reminiscantur, loris cæduntur mancipia. Nam *mancipia* dicuntur, quod manu capta sunt: Servi, qui servati sunt, quam eos occidi oporteret jure belli. unde Virgilius, Æn. X. 524, sic inducit captivum rogantem, *per patrios manes, per spes surgentis Juli, te precor, hanc animam serves natoque patrius*. D.

Loris.] I. e. flagellis, quæ e loris fiebant. Hæc servilis poena erat, unde *flagrio, flagitriba, verbero* est servus nequam, qui quotidie flagellatur. R. D.

29 *O hominem impurum*] Sic veteres *impurum* generaliter pro improbo ponebant: ut in eadem hac fabula, *persuasit ille impurus, sat scio. Hicinus li-*

bertatem]. Scilicet Athenis. *Æquam esse omnibus?*] Quasi diceret, ubi non est, quando Æschinus loquitur (*dominatur* Z.) Et bene *omnibus*: ut ne lenones quidem videantur excepti. D.

Libertatem æquam] Athenis, ubi communis omnium fuerat libertas. populi enim jussu respublica agebatur. B.

30 Recte quinque ex vet. nostris habent *debacchatus, leno, es*: ne *leno in* Thesi occultetur. B.

31 *Mitte ista; atque ad rem redi.*] Superbe adolescens maleficio non putat lenonis esse purgandum. *Ad rem autem, ad negotium de quo agitur, dicit*. D.

32 *Quam rem?*] Quam abduxisti. *Res enim, pecunia intelligitur: vel id pro quo pecunia danda est. Quo redeam?*] Ad, quam (*ad eam, ob quam, Z.*) evertisti domum: quia, *foras effregit, atque in edes irruit alienas. Quod ad te attinet?*] Quod tibi prodest, et commodum est? D.

Meliores Faerni, et nostri omnes libri, *id quod ad te attinet*. B.

33 *Cupio*] Ille, vis, dixit: *hic cupio. Modo æqui aliquid*] Sabandiatur, *dicas. Vah! leno iniqua me non vult loqui*] Nomen sacrilogum, et injustum *leno,*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Nunc vide, utrum vis; argentum accipere, an causam
meditari tuam. 41

Delibera hoc, dum ego redeo, leno. S. Pro supreme
Juppiter!

Minime miror, qui insanire occipiunt ex injuria:

Domo me eripuit: verberavit: me invito abduxit meam.

Ob malefacta hæc tantidem emtam postulat sibi tradier.

quem locum neque recte assecutus est
interpres. ut et Hervetus illum Cle-
mentis Alexandr. Stromat. lib. 5. τὰ
διὰ δικαιοσύνην ἐπιβὰ ζυγὰ καὶ ἀσφάλεια,
καρπισμοὶ τε καὶ αἱ τῶν ἄλλων ἐπιφαινοί,
&c. Bene autem in Glossar. καρπισμὸς
vindicta, assertio, inde καρπιστῆς, vin-
dicie secundum libertatem. L.

Liberale assero causa] I. e. ego illam
in libertatem vindicabo. Qui liberum
hominem e servitute vindicabat eum
eoram prætoris manu prehensum sibi
quasi assererat i. e. admovebat et libe-
rum esse dicebat. v. Donat. ad h. l. et
Brisson. de formul. V. 365. Libera-
lem causam vocant Jureconsulti actio-
nem de libertate v. Lindenbrog. ad h.
l. *Assero* ponitur pro *asseram*, præsens
pro futuro ut sæpe. R. D.

42 *Pro supreme Juppiter!*] Hæc lo-
cutio ad hoc inducta est, ut verbis le-
nonis appareat quam facile mitis fieri
possit, et quidvis libenter accipere.
Pro supreme Juppiter!] *Supremum* nunc
dicit summum. ab eo quod est *superius*
(alii *super*; alii *superior*. Forte *super-
um*) et *superius* fit *supremum*. Virg.,
Æn. VII. 220, — *rex ipse Jovis de gen-
te suprema, Trojus Æneas tua nos ad li-
mina misit.* Et non abhorret a persona
et plebei, et lenonis, et vim passi, Jo-
vem ipsam convicio persequi, ut quo-
tidie videmus ab hominibus ejus loci et
ordinis fieri. D.

Dum ego redeo] Concluserat id, quod
convicio dolorem pareret. Cum mora
igitur pronunciandum leno. B.

Cum *Æschinus* abierit; cum *Dace-
ria* inde a verbis *pro supreme Juppiter!*
nova scena est instituenda. Z.

43 *Minime miror, qui insanire occi-*

piunt ex injuria] Sensus hic est: Insa-
nos fieri per injuriam plerosque mira-
bar, sed jam non miror, postquam ego
ipse per injuriam quam sum passus,
insanire compellor: adeo ut excla-
mem, *pro Juppiter!* Et simul adverte
vigilantem postam, ut ubicunque in co-
mœdia vocem tragicam extulerit, sta-
tim personam insanam dicere faciat.
sic et supra, *pro Juppiter!* tu homo
nunc adiges me ad insaniam. D.

Insanire occipiunt] Serv. *Æneid.* IV.
376. L.

Menandri fertur illud: Οἱ μὲν, τὸ γὰρ
ἀφρο δυστυχῆν μάλα πρᾶσι. W.

Minime miror] *Supplendum eos.* So-
let enim pronomen is ante relativum
omitti. Liv. XXIII. 15. *præmia at-
que honores qui remanerent, ac militare
secum voluissent, proposuit:* ubi plura in-
terpretes. Quinct. VI. 3. 285. *ut etiam
rustici salso dicant in eum, quisque ali-
quid dixerit prior* ubi v. Gesner. R. D.

44 *Me invito abduxit meam.*] Hones-
tiori personæ hæc querela sufficeret,
abduxit meam: Sed leno bene addidit,
me invito. Nam abducuntur meretri-
ces et cum voluntate (alii *abque volun-
tate*; male Z.) lenonum. Et decora
locutio est per ἑαυτὸν, *me invito ab-
duxit.* non enim addidit, *puellam,* aut
quid tale. D.

45 *Tantidem emtam postulat*] *Tanti-
dem emtam,* legitur et *totidem emtam.* D.

Versus hi duo locum inter se com-
mutarunt: repono, *Hómīni misero plús
quingentos cólaphos infregit mihi | Ob
malefacta hæc tantidem emtam postulat
sibi tradier.* Res apparet, et alii ante
nos viderunt. B.

Homini misero plus quingentos colaphos infregit mihi. 46
Verum enim quando bene promeruit, fiat: suum jus
postulat.

Age, jam cupio, si modo argentum reddat. sed ego hoc
hariolor:

Ubi me dixero dare tanti, testis faciet ilico,
Vendidisse me. de argento, somnium. mox: cras redi. 50

46 *Homini misero*] Secundum illud Menandri. * ΑΙΓΟΣ ΤΗ ΠΟΙΩΝ ΤΟΙ- Γ'ΟεΡΩΑΤΟ ΤΟΝ ΓΡΩΝΟΝ ΟΙΚΕΤΗΝ λαβον * (Αιζήνος δὴ ποιῶντα τῷτι οἰκτρῶς ἰππασίσατο τὸν γρίζοντα οἰκτρὴν λαβὸν. Magis sensum quam versum restituere conati sumus. Z.) *Homini misero plus quingentos colaphos infregit mihi.*] Contumeliosa caedes, colaphus, et digna le- nonis. *Infregit*] Ut illudens hoc fecisse Æschinus videatur, cum sonitu se colaphizatum significat. *Infregit* autem, illisit, inflixit: ut sit sensus, *inflexit homini misero plus quam quingentos colaphos.* Et flebiliter pronuntiandum est. hoc enim exprimitur, ut tamen incuset in alieno facto fortunam suam. Et vide quantum hoc distet ab illo quod supra dicebat, *ipsum istuc volo experiri.* hoc, quia solus est: illud, quia cum adversario. D.

Colaphos infregit] Colaphum infringere, est compressa in pugnum manu cedere. Alapum infligere, deducta manu percutere. F. A. B.

Colaphos infregit] I. e. impogit. Plin. Histor. Natur. VIII. 36. v. Donat. ad h. l. R. D.

47 *Bene promeruit*] Bene, multam. *Promeruit*, adjavit, profuit: cui contrarium est *commeruit*. Nam *mereri* et *promereri*, est præstare beneficium. Virg., Æn. VI. 664, *quique sui memores alios fecere merendo.* Et, Æn. IV. 334, — *nunquam, regina, negabo pro- meritam.* D.

Promeruit] Hoc est, multa mihi præstitit. E.

Pro Faerni fiet nostri omnes recte fiat. B.

48 *Ariolor*] Divino, vel vaticinor. R.

Versus gratia pro si modo hic et ver- su 51. lege modo si: ut I. 1, 4. *Ubi si cesses*, pro sicubi. B.

Hariolor] I. e. falsa conjicio et dico. Fallor ut solent harioli, deliro. v. in Phorm. III. 2. 7. Pro eo vaticinari di- cit Cic. ad Div. II. 16. *sed ego fortasse vaticinor et hæc omnia meliores habebunt eritus.* v. Duker. ad Flor. IV. 1. 713. R. D.

49 *Ubi me dixero dare tanti*] Recte dixit. ubi enim pactio intercesserit pre- tii, jam ereptionis actio sublata erit, et pretium debebitur. D.

Testes faciet] Sensus idem, qui est verborum Plauti Curc. IV. 4. 9.

Ne facias testes: neque equidem debes quidquam.

Quæ ita παραφράζω ὁ πᾶν. J. Fr. Gro- novius: noli sperare, verbis me abs te circumventum iri, ut si quid ambiguum dixero, tu arreptum, id appellatis testibus mandes. Ubi idem Vir summus, nos- trum hunc locum laudat tanquam πα- ραλληλον, postquam dixisset: Si quis in re dubia, aut unde lis oriri posset, au- diebat adversarium imprudenter dicen- tem, quo convinceretur aut teneretur, presentes aut subito prætereuntes appel- labat, meminissent hoc ab isto dictum, inque eam rem, ubi opus foret, testimo- nium perhiberent. Adde Parei Lexico. Plaut. v. Antestari. Aliud est μαρτυ- ρας ποιῆν, μαρτυροποιῆν, μαρτυροποιῆ- σαι. W.

50 *Mox, cras redi.*] Miro transit ad μιμητικόν. D.

Mox: cras: redi.] Singula pronun- cianda sunt, quæ solent dicere debito- res, ut non reddant quod debent. E.

De argento somnium.] H. e. quod ad

Id quoque possum ferre, si modo reddat, quamquam injurium'st;

Verum cogito id quod res est: quando eum quaestum occeperis,

Accipiunda et mussitanda injuria adolescentium'st.

Sed nemo dabit: frustra egomet mecum has rationes deputo.

54

ACT. II. SCENA II.

SYRUS. SANNIO.

TACE, egomet conveniam jam ipsum: cupide accipiat faxo, atque etiam

argentum attinet inanis spes est. pro quo in Heaut. IV. 2. 4. dicit quod de argento sperem nihil est. Somnium est res vana, nomen v. in Phorm. V. 6. 34. R. D.

51 *Id quoque possum ferre*] Id, mor, cras redi, id est, moram. *Quamquam injuriam*] Vendere, quod nolis; est, scilicet. D.

52 *Id quod res est*] Pro, id quod verum est; bona locutio. *Quando eum quaestum occeperis*] Ut in Andria, deinde quaestum occipit. D.

Quaestum occeperis] Vett. codd. inceperis. L.

53 *Mussitanda*] Patienda, consideranda cum silentio, et ut in amatore putanda, atque per hoc perferenda. *Mussitare* enim proprie est dissimulandi causa tacere, dictum vel a *muto*, vel ab *M*: quæ litera est nimium presso vocis ac pene nullius: adeo ut sola omnium quum inter vocales inciderit, atteratur atque subsidat. Hinc Virg., Æn. XII. 657, *mussat rex ipse Latinus*. D.

Mussitanda] Hoc est, tacenda et animo continenda. E.

Accipienda, et mussitanda] Querolus:

Sed quidnam hic fiet? Accipienda, et mussitanda injuria est. L.

54 *Frustra egomet mecum*] Præparationis genus, ad accipiendas viginti minas, totius summæ desperatio. D.

Faernus edidit *puto*, quod reperit in Bemb. et Victoriano. Repone vero *sed nemo dabit: frustra has egomet mecum rationes puto*. B.

1 *Tace, egomet conveniam jam ipsum*] In hac scena actus est, exemplum continens vitæ avarorum, qui sæpe in damnum ipsius avaritiæ rationibus ruunt: simul etiam duorum inter se nequam hominum spectanda quædam vicissim, et dolosa captio est. *Tace, egomet conveniam jam ipsum*] *Tace*, si pro adverbio est, omnibus dicitur. si pro verbo ponitur, dicitur Ctesiphoni maxime sollicito, et supplicanti omnibus, ob metum patris. *Jam* autem, non tarditatis est, sed properationis significatio. D.

Tace, egomet conveniam] Æschinus posteaquam verberato leone abduxit mulierem, vehementer timuit (nisi excidit frater, aut Ctesiphon, Rugraphius reprehendendus est, quod quæ dixit Ctesiphon, ea tribuerit Æschino Z.), ne hoc pater audiret. Mandat igi-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Sy. Tua culpa. **SA.** Quid agerem? **Sy.** Adolescenti morem gestum oportuit.

SA. Qui potui melius, qui hodie usque os præbui?

Sy. Age, scis quid loquar?

Pecuniam in loco negligere, maximum interdum est lucrum. hui!

Metuisti, si nunc de tuo jure concessisses paululum, atque

Adolescenti esses morigeratus, hominum homo stultissime,

10

6 *Tua culpa.*] Potest et nominativus et septimus casus esse. si nominativus est, deest est; si septimus, deest factum est. *Adolescenti morem gestum oportuit*] Ab ætate adjuvatur sententia. ideo adolescenti dixit, non Æschino. Et morem gerere. proprie lenonis et meretricis est: unde et ipse sic respondet, ut, non fugiens κάρφατον, dicat usque præbui. *Adolescenti morem gestum oportuit*] Cum ἰμψόρου adolescenti pronuncian- dum est, scilicet qui facilius assentatione caperetur. D.

Duo antiqui libri Faerni, in his Bembinus, habent *facerem*; sed nostri fere omnes *agerem*. Nihil interest; nisi quod hoc magis ad Græcum metrum accedat. B.

7 *Quid potui melius, qui hodie usque os præbui?*] Subaudiatur, *morem gerere*. Et hoc subtiliter leno, quam morem gerendum fuisse in meretricis pretio dixerit Syrus. *Hodie* autem, non tempus significat, sed iracundam eloquentiam ac stomachum. Ut Virg., Æn. II. 670, *Nunquam omnes hodie moriamur inulti*. *Age*] Modo *age* corripientis est adverbium. *Scis quid loquar?*] Argute: quia simulaverat leno non intellexisse, quid dixerat servus. *Scis quid loquar?*] Legitur et sic: *sed scis, quod loquar*. D.

Lege, qui hodie ei usque os. B.

Os præbui] *Os præbere* dicitur, qui se verberari patitur aut se contumeliis sponte exponit Cic. ad Attic. I. 18.

quam dignus qui Pelicano, sicut facit, os ad male audiendum quotidie præbeat. Liv. IV. 35. addite Tac. Histor. III. 32. R. D.

8 *In loco negligere, maximum interdum est lucrum*] Bene additum est in loco, et interdum: non enim semper. D.

Pecuniam in loco] Id est, ubi oportet, ubi ille qui accipit memor est. ideo inquit, interdum. E.

Pecuniam in loco] Menander: Βάλτιστον εὖ τὸ κίεδος ἐν πᾶσι σκεπῖν. Plautus Capt. II. 2, 77. *Est etiam ubi profecto damnum præstat facere, quam lucrum*. Marius Victorin. in Cic. Rhetor. libr. 2. L.

Illud hui alii Sannioni tantum tribuant; sed meliores libri recte Syro, ut cætera, adscribunt. B.

9 *Si nunc de tuo jure concessisses*] Bene tuo jure: ne diceret, non erat res mea quam venalem habui. Aut de tuo jure, de lenonia duritia (*avaritia* Z.): ut alibi, *Meo jure utar, ut potior sit, qui prior ad dandum sit*. D.

De tuo jure] Hoc est, ne plurimum leno esses. ut intelligamus avaritiam.— (Westerh. lacunam e codd. supplevit sic: *te impares*. Verba sine sensu. Forte ita: *ut intelligeremus avaritiam in te non esse intempestivam*. Z.). E.

10 *Morigeratus*] Quod Lavas dicit Act. XIII. 18. Ἐργωροφάνου, id Guyetus a Græcis neotericis ad phrasin, *morigerari, morem gerere*, formatum esse existimat. W.

Ne non tibi istuc foeneraret. SA. Ego spem pretio non emo.

SY. Nunquam rem facies: abi, nescis inescare homines, Sannio.

SA. Credo istuc melius esse: verum ego nunquam adeo astutus fui,

Quin quicquid possem, malletm auferre potius in praesentia.

SY. Age, novi tuum animum, quasi jam usquam tibi sint viginti minae, 15

11 *Ne non tibi istuc foeneraret*] *Foeneratum*, est cum lucro redditam et multiplicatam. *Foeneraret* ergo, non *Aschinas*, sed ipsa res in qua foeneratio. *Ego spem pretio non emo*] *Ἀριστοφῆλα*. contra, *Pecuniam in loco negligere, maximum interdum est lucrum*. D.

Ego spem] *Malopretium*, quam emam pretio spem. quasi si id amisero, postea plura accepturus. B.

Spem pretio non emo] Non novum est, etiam spem vendi et emi recte posse. l. 73. ad L. Falcid. Veluti cum quis jactum retis, aut capturam avium vel ferarum, aut futuros partus, foetusve arboreos praestinant. L. 8 §. 1. *Nec emtio*. ff. de contr. emt. l. 11. 12. ff. de act. emp. vend. Vel cum quis malum nomen emit, quod forsan ex improvise lucro bonum posse fieri sperat. l. 82. in fine ad L. Falcid. L.

Ne non tibi istuc foeneraret] I. e. ut tibi cum foenore redderetur et multiplicaretur in Ph. III. 2. 8. v. Donat. ad h. l. et Schulting. ad Sen. Suasor III. 57. R. D.

12 *Nunquam rem facies*] Leno quicquid agit, ad lucrum refert: et sic lucri genus dicit esse Syrus a lenone, quemadmodum persuadet (*Syrus, agens, lenoni quemadmodum persuadeat*. Z.), Est nota rem, et litem, et negotiam meretricis, et patrimonium, et omnem pecuniam nominari. *Nunquam rem facies*] Secundum personam servi lenonem Syrus hortatur, hominem ad lucrum exci-

tans, non ad honestatem. *Nescis inescare homines, Sannio*] *Μεταφορὰ* ab aucupibus, qui avibus capiendis offundunt cibum. D.

Nunquam rem facies] Hoc est, nunquam divitias, neque pecuniam quaeras. *Nescis inescare*] Id est, jactata es ut in hano majora lucra captare. Et est *inescare*, decipere. E.

Lego, *Abi, non scis*. B.

13 *Credo istuc melius esse*] Vido comicum errorem utriusque personae, et callidi lenonis, et captiosissimi Syri servi. D.

15 *Age*] *Age*, nunc verbum est, significans dic. quia jam prope est, ut consentiat persuadenti. *Tuum animum*] *Deest, liberalem*. *Quasi jam usquam tibi sint viginti minae*] *Sensus*, quasi numero in aliquo ducas, et in aliqua aestimatione constituas: et non, si velis, penitus contempnas viginti minas, dummodo huic obsequaris. D.

Quasi sint xx minae] *Quasi* aliquod emolumentum apud te habeant viginti minae, dummodo domino obsequaris. E.

Cum non pateat, quomodo usquam esse significet ullius aestimationis esse, quem tamen sensum series orationis requirit: forte auctor scripsit, *Age novi tuum animum, quasi terunci tibi sint viginti minae*. Illud *terunci facere* occurrit Plaut. Capt. III. 1, 17. Certo ita justius collocantur Arses et Thesos, et apte opponantur xx minae ac teruncius. B.

Dum huic obsequare. præterea autem te ajunt proficisci
Cyprum. SA. Hem.

SY. Coëmissee hinc quæ illuc veheres multa: navem
conductam: hoc scio,

Animus tibi pendet: ubi illinc, spero, redieris, tamen
hoc ages.

SA. Nusquam pedem: perii hercle. hac illi spe hoc
inceperunt. SY. Timet:

Injeci scrupulum homini. SA. O scelera! illud vide 20
Ut in ipso articulo oppressit. emtæ mulieres

Usquam] Sensus patet: quasi magnopere eas æstimares. sed *usquam* est *ὑσπερμαχρον*. Bentleyus vult legi: *terunci*, quod apud Plantam occurrit *terunci aliquid facere*. Rectius vero, opinor, Turnebus illud *usquam* græcanicum putat, ut v. o. apud Sophoclem est: *τοῦτον οὐδαμῶ λήγω* nullo loco habeo. S.

Usquam] Editur mendose. Nusquam sint, i. e. perditæ sint, nullæ sint, *μὴδὲν αἰσι*. Noster Eun. 243:

Neque virgo est usquam, neque ego,
qui illam e conspectu amisi meo.
Horatius serm. 2. 5. 110: ergo nunc
Dama sodalis nusquam est? cf. inttpp.
ad Plant. Merc. 3. 4. 21. Bo.

16 *Præterea autem*] *Ἀρχαῖσμός* est figura. Nam veteres libenter conjunctiones multiplicabant. *Te ajunt proficisci Cyprum*] Et eum non profecturum dixit, sed jam *proficisci*: et non ab uno dicit se audivisse, ne negaret; sed *ajunt* inquit. D.

Proficisci Cyprum] Hoc injicit servus, vel antequam audierit leno profectus est (*audierit, quod leno profecturus sit Z.*) Cyprum, uti meretrices inde advehat: quod Cyprus Veneri sit dicata. B.

17 *Coëmissee hinc quæ illuc veheres multa*] Nusquam hoc ostendit alias Terentius: sed apparet ex confessione lenonis vera hæc omnia esse. Et mira varietas est, *proficisci, coëmissee, conductam navem*: ne diceret, *proficisci, emere,*

et conducere navem. Et *conductam navem* addidit, ut dilationem res habere non possit. *Hoc scio, animus tibi pendet*] Hoc et correpto legi potest, ut articulus demonstrativus sit: et producte, ut significet aut *hanc rem*, aut *hunc locum*, id est, Cyprum. D.

18 *Ubi illinc, spero, redieris*] Ex spe sua vult Syrus ostendere, quid leno debeat sperare, id est, non se accepturum modo. *Tamen hoc ages*] Hoc est, exiges debitum. Nam *hoc agere* dicimus eum, qui instat negotio suo. D.

19 *Nusquam pedem*] Quia exclamatio est, per *ἀπεσιώπισιν* non completur. D.

20 *Injeci scrupulum homini*] Hoc leno non audit. simul enim dicitur, quum ille clamat. et ideo simul legi non potest. Et hic ostendit Syrus quo hæc consilio locutus sit. *Illud vide*] *Τῷ ιδιωτισμῶ* dicit. D.

Injeci scrupulum] Hoc est, dubitatem. E.

Illud vide] Hac formula utuntur qui rem inopinatam vel magnam cum admiratione narrant. Cio. ad Div. XVI. 5. Schwarz ad Plin. Panegy. c. 70. R. D.

21 *In ipso articulo oppressit*] *Μεταφορᾷ* perseverans a scrupulo, id est, lapillo, qui nos in caleo latens plerumque lædit. Et *oppressit*, vel *Æschinus*, vel res ipsa quam subjicit, id est, quod ait, *Emtæ mulieres complures, &c. Emtæ mulieres complures*] *Mulier, vestes: et est σύλληψις, emtæ, et emta*. D.

In ipso articulo] Articuli sunt in di-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

SA. Hocine illo dignum'st? hocine incipere Æschinum?

Per oppressionem ut hanc mihi eripere postulet? 30

Sy. Labascit. unum hoc habeo: vide, si satis placet;

Potius quam venias in periculum, Sannio,

Servesne, an perdas totum, dividuum face:

Minas decem corradet alicunde. SA. Hei mihi!

leno locutus sit. ideo illi aliud ait, quam ille secum disputaverit (*disputaverat*). *Quod ad te rediturum putes?*] Hoc dicto tantum illum accepturum significat, quantum dederat in puella. Nam ad nos redit, quod a nobis abierit. Et dicendo *rediturum*, ostendit super viginti minas nihil illum sperare oportere: sic enim supra, *Minis viginti tu illam emisti, quæ res tibi vertat male!* D.

Multi Faerni et nostri recte habent *enumerasti id, quod, &c.* B.

Jamne enumerasti?] Quod Sannio longius recesserat, ut Syrus, quæ loqueretur, intelligere non posset, hic satis comice rogat: quid ex isto mercatu rediturum ad se esse putet? S.

29 *Hocine illa dignum est?*] Hujusmodi comploratio summam desperationem lenonis ostendit. *Hocine incipere Æschinum?*] Quasi de magno facinore dixit. Ut in *Heautontimorumenos*, *Vide quod inceptet facinus.* Æschinum autem cum laudatione dixit: quasi quem non deceat malefacere. Et vide quam omnia experiatur impotens et miser ob recuperandam rem suam. D.

Non convenit, ut in eodem versiculo *Hocine* primam corripiat, deinde producat. Lege igitur *inceptare*. Sic quoque olim legisse Donatum, colligitur ex loco, quem laudat, *Heaut.* III. 3, 39. B.

30 *Ut hanc mihi eripere postulet?*] Non dicit de qua (forte, non dicit, quam): quia de illa sermo est. *Postulet*, velit, aut speret. Cicero, *Ut temporibus reipub. cedat, non est postulandum*, id est, cupiendum, aut expectandum. *Eripere postulet*] *Ἐν τῷ ἤθει* dixit, non eripuerit: tanquam adhuc non fecerit. Et sic loquantur, qui nolant circa se perseverare injuriam. D.

31 *Labascit*] Hoc presse dicitur. Et proprie dicit *labascit*, ut et suam instantiam, et cunctationem tarde incipientis consentire monstraret. Nam inchoativum verbum est. Et est metapora ab arbore facta: quæ multis succisa ictibus ferri, tandem incipit in casum ponderis (*pendere*, Ms. Hulst.), ruinamque minitari. *Unum hoc habeo*] Hoc clare: et subaudiendum est, *quod dicam, vel dicere.* *Vide, si satis placet*] *Non placet* dixit: sed *satis placet*, veluti magnum consilium præhitarus. D.

Unum hoc habeo] Unum possum præstare, id est, minas decem posse corradi, hoc est, cum labore expediri. B.

32 *Potius, quam venias in periculum*] Oratorie: comparatione pejorum dicit, hoc esse, quod suggerit, eligendum. D.

Venias in periculum] Pro eo mox dicit *venire in dubium*. Quintil. declam. 258. *in periculum venit optio mea.* R. D.

33 *Dividuum face*] Hoc est, divide: figura *μειρολογία*. *Dividuum*, a divisione: *dimidium*, a dimensione dicimus. D.

Dividuum face] Glossar. *Dividuum* *σὺμμετριον*. *Dividuum* *εὐδιαίρετος*, *ἀνταίρετος*, *σὺμμετριον*, *διαμεμερισμένον*. Columella lib. 12. *Nihil conspiciebatur in domo dividuum.* Et *dividuitas*. l. 80. §. 1. ff. ad L. Faloid. *Legata quæ dividuitatem non recipiunt.* L.

Dividuum face] Mss. quidam, *dimidium face*. W.

34 *Minas decem*] Scit illum viginti posse accipere: sed idcirco agit, ut optet leno quod paulo ante nolebat. *Conradet alicunde*] *Alicunde* dictum est, quasi non habentis. Nam nec ipsa (*ipse*) in promptu sunt. D.

Etiam de sorte nunc venio in dubium miser? 35

Pudet nihil? omnes dentes labefecit mihi:

Præterea colaphis tuber est totum caput:

Etiam insuper defrudat? nusquam abeo. SY. **Ut lubet.**

Num quid vis, quin abeam? SA. **Imo hercle hoc**

quæso, Syre,

Ut hæc sunt facta, potius quam lites sequar, 40

Meum mihi reddatur, saltem quanti emta'st, Syre.

35 *Hæi mihi! etiam de sorte nunc venio in dubium miser?*] Sors est summa, cui extrinsecus acquiritur foenus. Ergo sortem dicit de pretio quo emta est, id est, viginti minis. Et vide illum damno potius exclamare, quam injuria. *Nunc venio in dubium*] Id est, in periculum (In utroque libro additur *Virg. Nec tibi deserte in dubium. Est locus Æn. XI. 843. Sed hodie legitur in dumis apud Virg.*). D.

Etiam de sorte] Leno enim supra dixerat, tantidem postulat. hæc quasi sors est. Nam cum decem minis offerantur, in dubium venit, an possit tantum accipere, quantum dedit. E.

Hic versus, et sequens *puget nihil* per interrogationem sunt efferenda. B.

De sorte venio in dubium] I. e. de ipsa summa, non tantum de usuris venio in periculum. Sors est caput pecunie, belgice *het capitael*. R. D.

36 *Omnes dentes labefecit mihi*] Injuria lenoni tunc dolet, quam adjuncta damno est: ut supra. — *quando eum questum occeperis, accipienda et mussitanda injuria adolescentium est. Vel idcirco, enumeratis contumeliis adjecit, Etiam insuper defrudat?* Et vide ut eadem quæ dixit supra, repetat: sed ardentius tamen, et cum *αιξνον*. Sic Virgilius in majus repetit, quod non semel dicit.) In Mss. et edd. vett. Sic et Virgilius in majus repetit, q. d. a. Forte litteræ hæc signa. *Quæ dixit supra*). D.

37 *Colaphis tuber est totum caput*] Tuber est genus oibi, collectum ex tumantibus, et quasi prægnantibus arenis. Plus autem hic, quam supra dixit.

Supra enim dixit, *Plus quingentos colaphos infregit mihi*; hic vero, *colaphis tuber est totum caput*. D.

Colaphis tuber est totum caput] Caput ex continuis colaphis perinde ac tuber tuberibus plenum est. R. D.

38 *Etiam insuper defrudat*] *αιξνον* apta lenoni avaro. nam honestior persona non hunc ordinem faceret. *Defrudat*] Fraude decipiat. *Nusquam abeo*] Hoc dictum vim habet comminantis: nisi illud cum contemptu susceperit Syrus. *Ut lubet*] Negligenter servus respondet, ut rogetur a lenone. D.

Insuper defrudat?] Postquam verberavit, etiam fraudem fecit? (*facit. Z.*) E.

Veterrimus noster cum tribus aliis *Defrudat*. Sic et Rivii Fabriciique codd. Hoc placet. B.

39 *Numquid vis, quin abeam?*] Hæc est plena locutio. *Numquid vis*, desiderat supplementam. et hoc uti dicto discedentes solent. *Quin, nunc, quare non, significat. Imo hercle hoc quæso, Syre; ut hæc sunt facta*] Ipse sibi satisfacit. *Utut enim, quoquo modo significat, diverticulum ad preces faciens*. D.

40 *Potius, quam lites sequar*] Quia dixerat *Æschinus, Nunc vide utrum vis, argentum accipere, an causam meditari tuam*. D.

Utut hæc sunt] Id est, postquam hæc sunt facta, quia verberatus sum, peto mihi reddatur quanti est emta. E.

Alii acta pro facta. Parum interest. B.

41 *Meum mihi reddatur*] Sortem, quam solam supra recusabat. Et ora-

Scio te non usum antehac amicitia mea :

Memorem me dices esse et gratum. Sy. Sedulo

Faciam. sed Ctesiphonem video : lætus est

De amica. SA. Quid, quod te oro ? Sy. Paulisper
mane.

ACT. II. SCENA III.

CTESIPHO. SYRUS:

ABS quivis homine, cum est opus, beneficium acci-
pere gaudeas.

torie : non enim quanti emi dixit : sed
invidiose, *Meum mihi reddat. Saltem]*
Τὸ εὐχαρῶν. Natum est autem a cap-
tivis saltem, qui nihil aliud præter sa-
lutem a victore petant. D.

42 *Scio non te usum antehac amicitia
mea]* Figura ἀξιωματικῆ, per quam osten-
dit, se fideliter promittere, quod pro-
mittit. Virg. *Æn.* III. 602.—*scio me
Danais e classibus unum, et bello Iliacos
fator petiisse penates.* D.

Scio te non usum] Ms. R. et V. C.
Scio te non esse usum. L.

Multi, *Scio te non esse usum.* Sed
melius collocat cod. Academicus, *Scio
non te esse usum.* B.

43 *Memorem me dices]* Figurato est
inducta promissio præmiorum. Et bene
utrumque narrat. Nam non continuo
qui memor est, etiam gratus est. Memor
enim est, qui apud se meminit. Gratus
qui meruit hoc nomine vocari, dum
vicem reddit. Nam multi sunt me-
mores, ingrati tamen. *Sedulo faciam]*
Sic promittit, ut nihil sua interesse cre-
datur. *Sedulo]* De industria, sine do-
lo. D.

Sedulo faciam] Sine dolo : menda-
ciis volens lenonem decipere. B.

44 *Sed Ctesiphonem video]* Adventus
in proscenium personarum quum con-
salto consilio fingantur a poeta, tan-

quam superveniant aliis rebus in me-
dio positis, quas ipsarum interventa
fiantur. Mire tamen, quod quasi ex
argumento sit, ut futuri actus sui, ante
quam loqui incipiant, describantur,
Lætus est de amica] Hoc lentius et
summis. D.

45 *Quid, quod te oro?]* Deest agis
seu deest ego (est Z.) *Quod te oro.*
Aut si quid, aut propter quod, subintel-
ligimus : ut sit, quid mihi non respon-
des de eo, propter quod te oro : aut si
quid te oro ? et quam bene fastidiosum
lenonem facit Syrus, ut optans ille des-
perando viginti minas accipiat. Nam
et supra non intendenti dicit totiens in
uno sensu hoc idem Syrus de amica.
Potest hoc interrogativo pronuncia-
ri. D.

1 *Abs quivis homine, quum est opus,
beneficium accipere gaudeas]* In hac
scena gratiarum actio est ex persona
ejus qui præstitit, et ejus cui præstitum
est, et ex ipsius pretii (præmii Ms. B.
cum edd. veti. ante R. Stephanum)
quantitate. Nam omne quod geritur,
aut in rebus est, aut in personis, aut in
attributis (Ms. et edd. veti. tributis)
eorum. *Abs quivis homine]* Bene sic
cæpit dicturus, *O frater! frater!* Et
qui secundum regulam dixit : quia di-
cimus quibus. cæterum a quo, quis facit,

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Fratrem homini nemini esse primarum artium magis principem.

S. O Ctesipho! C. O Syre! Æschinus ubi est? S. Ellum, te exspectat domi. C. Hem!

S. Quid est? C. Quid sit? illius opera, Syre, nunc vivo. festivum caput!

non est commune cum aliis. Liv. XLII. 51. ubi v. Duker. R. D.

6 *Fratrem*] Nove dixit unam rem *fratrem*. Sed ego puto *Fratrem* non subdistinguendum, sed legendum contexte usque ad *principem*. Nam si distinxeris *fratrem*, erit bis, ut arbitrator. subaudiendum, et supra et infra. Quod si *fratrem* inferioribus junxeris, et cum admiratione pronunciabitur, et subaudiatur *quam mihi*. Hanc sane locutionem scire debemus, propter personam elaboratam. Nam nimium gaudet, et rusticus adolescens est, qui laudare conatur Æschinum: quasi titubans, et pene balbutiens. *Homini nemini*] Nove auribus nostris, sed veterum consuetudine locutus est. Nam *quam nemini*, hominem significet: quid opus fuit dicere, *homini nemini*? Sed ut diximus, figura est ἀρχαῖος μὲς (nam forte cum Egraphio, qui hunc locum compilasse videtur, legendum ἀρχαῖος μὲς? Z.). D.

Fratrem homini] V. C. *Fratrem hominum*. L.

Volgo *neminem*. Sed placet Bombini et aliorum eodd. *nemini*. Sic Hec. III. 1, 1. et alibi, *homo nemo*. B.

Primarum artium magis principem.] Videtur intelligere Artem Amandi. Linnæus Lib. VI. locutionem hanc Hellenicum infinitæ orationis vocat, cujus sensus sit, *fratrem talem, ut nemo homo sit magis princeps primarum artium*. W.

Fratrem homini nemini esse primarum, &c.] I. e. nemini fratrem obtigisse præstantiorem eximiis virtutibus. *Nemo homo* per pleonasmum jungitur ut in Hec. III. 1. 1. *Artes* dicit virtutes; præcessit enim *virtus quin superet tua*. R. D.

7 *O Ctesipho!*] Mire cœpit, gaudium significans, *O Ctesipho! O Syre!*] Ille

ut gaudens: hic, ut qui non præviderit, O dicit. *O Syre, Æschinus ubi est*] Bene statim de illo, cui agebat gratias, loqui cœpit. *Ellum*] Hoc illam: vel pronomen est, vel adverbium demonstrantis. Alii interrogative legunt: ut sit *ellum dicis?* te exspectat domi, ut sit *ellum* pronomen, id est, *illum*. Nam et *illum*, et *ellum*, et *ollum* veteres dixerunt. *Domi*] Adverbium est in loco. *Hem!*] Interjectio est lætantis. D.

8. *Quid sit!*] *Deest, quæris?* sed est admirantis magis, quam interrogantis. *Illius opera*] Dicendo *opera*, et corporeum laborem Æschini ostendit, et religionem. ut, Æn. VII. 331, *hunc mihi da proprium, virgo sata Nocte, laborem, Hanc operam*. Hanc religionem ait: ut, Georg. I. 338, — *annua magnæ Sacra refer Cereri letis operatus in herbis*. *Illius opera, Syre, nunc vivo*] O miram amplificationem beneficii. non dixit, *Illius opera amicam habeo*: sed quod satis grave, et satis amatorium, *Illius opera nunc vivo*, inquit. *Festivum caput!*] Hinc contrarius sensus est, *ridiculum caput*. Alii putant, *festivum caput*, non Æschini intelligendum, sed orationis, quam habet Ctesipho, agens gratias fratri. Ita in Eunuchis, *quam venuste! quod dedit principium adveniens!* Quod si est, nihil potest supra hanc laudationem: nam supra hoc factum erit accipiendum. sed male: nam *caput Æschini* (adde *intelligo*, quod est in Ms. B. et edd. vett. aut lege, *sed malo nunc caput Æschini* Z.) id est, ipsum Æschinum, ut in toto pars sit per σμυδοχὴν: in qua figura et pars pro toto ponenda est, quæ aut eminet ex toto, aut majoris pretii est ad id quod agitur. Quod ipsum sic esse observa-

Qui omnia sibi postputavit esse præ meo commodo :
Maledicta, famam, meum amorem, et peccatum in se
transtulit. 10

Nihil pote supra. sed quidnam ? foris crepuit. S. Ma-
ne, mane ! ipse exit foras.

ACT. II. SCENA IV.

ÆSCHINUS. SANNIO. CTESIPHO. SYRUS.

UBI est ille sacrilegus ? SA. Men' quærit ? num quid-
nam effert ? occidi !

tum a bonis auctoribus, si exempla
συναδοχῆς penitus considerare studes,
invenies. D.

9 *Quin omnia*] Admirative *quin*: et
sic pronuncians *quin*, τὸ παράλλω
usque ad *maledicta, famam. Præ meo
commodo*] Id est, mei commodi compa-
ratione: ut in *Banuco*, *hic ego illum
contemsi præ me*, id est, mei compara-
tione. D.

Pro *qui* vulgari, et *quin*, quod habet
Donat. Bemb. Vatic. et alii antiqui,
lege plenius versus *causa quine*. Et
pro *se* in versu seq. lege *sess*. B.

Quine] Illud *ne* videtur abundare ut
apud Horat. Serm. I. 10. 21. *quine pu-
tetis*, &c. ubi v. Bentley. R. D.

*Omnia sibi postputare præ alterius
commodo*] Id significat, omnia ducere
postponenda alterius commodo. in *Heo*.
III. 5. 33. R. D.

10 *Maledicta, famam*] *Maledicta*, aut
lenonis (aut *Micionis*, Ms. B. et edd.
vett. ante R. Stephanum), aut *Demes*:
Famam autem, populi. Nam si aliter
acceperis, idem maledictum videbitur
et (ut Z.) mala fama. *Meum amorem,
et peccatum*] De rapienda meretrice,
et amanda. *Meum amorem, et pecca-
tum*] Quam dixisset *omnia*, duo tan-
tum intulit, *maledicta* et *famam*: ut,
Æn. IV. 558. *Omnia Mercurio similis,
nocemque coloremque*. Et hoc, ut sit

defectus quidam intelligendus ex affec-
tu gratias agentis. *In se transtulit*] *Pulchra παρασκευῆ*, qua erratura est *Sos-
trata* circa *Æschinum*, quemadmodum
jam erravit *Demea*, eo quod ab illo
credidit amari meretricem. D.

Famam] I. e. infamiam. Nam *fama*
in utramque partem dicitur. R. D.

11 *Nihil pote supra*.] Ἐλλειψίς per
admirationem est: subaudiendam est
enim vel *esse*, vel *dici*. Ut *pote* pro
potis, et (ut Z.) *mage* pro *magis*. τῆ ἀρχ-
αῖσιν. *Sed quidnam ? foris crepuit*] *Resonuit*: ut *decrepiti* dicti sunt cla-
mosi senes. *Foris* singularis numeri,
nominativi casus. *Mane*] *Mane*, gau-
dentis est hoc dictum, non operiri ju-
bentis. D.

Nihil supra pote] Ms. R. et V. C.
nihil supra potest ? quidnam. L.

Omnes nostri *nil supra potest*. Leg.
nil supra pote. Alii pro *quidnam* ha-
bent *quisnam*. Nostri plerique omit-
tunt *sed*. Ego imprimis accentus cau-
sa legendum esse censeo, *nil supra po-
te. nam quid foris crepuit ?* Certe nam
quis eleganter ponitur pro *quisnam*.
*Virg. Georg. IV. 445. Cf. noster Phor-
mio. 1, 4, 23. v. 1, 5. B.*

1 *Ubi ille est sacrilegus ?*] Miro *Æ-
schinus* servat adversus lenonem super-
biam, qua ostenditur tanto esse alienor
ab amoribus meretricis, quanto auda-

Nil video. *Æ.* Ehem, opportune: te ipsum quæro: quid fit, Ctesipho?

In tuto est omnis res: omitte vero tristitiam tuam.

C. Ego illam hercle vero omitto, qui quidem te habeam fratrem: o mi *Æschine*,

O mi germane: ah vereor coram in os te laudare amplius,

cior in lenonem. *Mens querit?* num quidnam effert] Sperat nuno leno se aliquid accepturum propter convicium. ut alibi, minis viginti tu illum emisti, quæ res tibi vertat male. *Argenti tantum tibi dabitur.* Et vide quanti faciat leno præ lucro injuriam (et vide, quantum ferat leno pro lucro injuriam, Ms. B. et edd. ante R. Stephanum), qui se sacrilegi nomine significari non solum non dolet, sed etiam cupit. Oportet autem mens querit, cum quadam gesticulatione et subsultatione sperantis lenonis, ad hoc se queri ut accipiat, pronunciare. D.

Ubi ille est] Rediens domum *Æschinus* simulato furore procedit, ut illo (ille, s. leno Z.) metu libenter accipiat, quicquid affertur. *Num quidnam]* Motum expressit avari lenonis, uti licet audierit minas, oculos tamen intenderit in manum debitoris. B.

Num quidnam effert?] V. O. affert. L. Vulgo men: sed placet Bembini me, sine interrogatione. Non enim dubitat, audito sacrilegi nomine, quin ipse queratur. Cf. Eun. v. 6, 5. B.

2 *Occidi! nihil video.]* Occidi, non quia sacrilegus dictus est, sed quia nihil accipit. et simul gestum considera loquentis ex verbis. *Occidi! nihil video]* Mire hoc verbo apparet in vultu lenonis et spem mortuam, et extinctum gaudium. Nam et apta est ἄλλυψις hæc dicentis: *Occidi! nihil video.* neque enim addidit proferri, aut quid tale. *Ehem!]* Interjectio repentina rei. *Opportune, te ipsum querito]* Ἀσπίδων. deest venisse: non enim sequenti nequitur. *Quid fit. Ctesipho?]* Quid fit, blandum initium est. non enim nunc interrogat, quum ipse dicat, in tuto est omnis res, sic ipse mox in subditis, jam nunc hæc tua, addidit præter naturam

questionis, quid fit?] Quid igitur (Inde a verbis sic ipse, corrige ita, sic ipse Demæ in subditis: JAM NUNC HÆC TRIA PRIMUM PRÆTER NATURAM: O NOSTER! QUID FIT? QUID AGITUR? Sunt verba Demæ, infra v. 5, 3.). D.

Pro querito probo optimorum oodd. quero. B.

Ehem opp.] Non potest audivisse Sannio, quæ cum fratre loquebatur *Æschinus*, qui, quod infra ne Cantharus quidem de fratre dicere voluit, multo minus omnem rem prodidisset Sannioni. Eum quidem egrediens statim videtur animadvertisse, sed longius abesse, quam ut sermonem posset intelligere; nec, ubi Sannio loqui incipit, quidquam dicit, e quo, intellexisse eum rem, apparet. S.

3 *In tuto est omnis res]* Quasi amanti, omne dixit negotium de amica. An omnis res, et lenonis jurgium, et suspicio patris Demæ? *Omitte vero]* Vero, abundat: aut correptivum est, jamdudum non omitterentis. *Tristitiam tuam]* Sic dixit, quasi nimiam. D.

4 *Ego illam hercle vero omitto]* Apparet non nunc primum dici Ctesiphoni ab *Æschino*, omittit vero tristitiam tuam: nec nunc primum responsum, omitto: et ideo additum est, *Heracle vero*. quia nunc demum data est plena securitas. *Qui quidem te habeam fratrem]* Acuendum te. D.

Ego illam hercle] Ms. B. facile. L.

5 *O mi germane!]* Mi, meus: sed vocativo dixit casu. *Coram in os te laudare amplius]* Coram, ad ipsum pertinet quem laudat, et ad eos qui audiunt: in os, ad ipsum qui laudatur. Nam coram laudat, qui non tacet apud alios, et hoc agit non per epistolam, sed ipse præsens. *In os*, qui apud ipsum loqui-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Bem pæne ex patria ? turpe dictu : deos quæso et istæc prohibeant.

C. Peccavi. Æ. Quid ait tandem nobis Sannio ? SY.
Jam mitis est.

Æ. Ego ad forum ibo, ut hunc absolvam : tu intro ad illam, Ctesipho.

SA. Syre, insta. SY. Eamus : namque hic properat in Cyprum. SA. Ne tam quidem : . . . 14

Quamvis etiam maneo otiosus hic. SY. Reddetur, ne time.

11 *Pæne ex patria ?*] Deest fugere : quia amatores comici cito comminantur patriam se deserturos, ut amicas sequantur. *Pæne ex patria*] Ἀπορώμενος σὺ φημισμοῦ χάρι. Menander (ex conjectura P. Nannii rescribendum, *Diphilus*. Vide Prologum, vers. 6.) mori illum voluisse fingit : Torentias fugere. *Turpe dictu*] Te fugere scilicet : et deest est. *Ut istæc prohibeant*] Id est, exilium, fugamque patriæ. D.

Pæne ex patria] Si enim illa discederet propter parvum pretium, pæne et tu amore in exilium pergeres. E.

Bembinus, *pæne e patria*.] B.

12 *Peccavi*.] Approbavit ex periculo magnitudinem beneficii. *Quid ait tandem nobis Sannio ?*] Nobis, τῷ ἰδωμοῦ additum est. non enim nobis intelligendum est. *Jam mitis est*] Quia debauchatus est supra leno, jam mitis est dixit. D.

13 *Ego ad forum ibo*] Tunc enim in foro de mensæ scriptura magis, quam ex arca domoque, vel cista, pecunia numerabatur. *Ut hunc absolvam*] Id est, ut hunc, reddito illi pretio, dimittam. Nam velut ligati sunt, quibus debetur aliquid. Dicuntur etiam servi (aut delevi, quod W. placet; aut repono ipsi Z.) illi solvi, qui quum debitores potiorum (Westerh. edidit *pretiorum*) fuerint, pecuniam reddunt debitam. Est ergo *absolvam*, a me solvam. An jocatur in tristitia lenonis, qui illum cum barba lenonia, et mæsto vultu sequitur tanquam reus? *Tu intro ad illam, Ctesipho*] Βοηα ἔλλειψις, significans læti-

tiam potiundæ meretricis. D.

Ad forum ibo] Ibi erant tabernæ argentariæ. v. in *Phorm.* V. 7. 28. et *Donat.* ad h. l. R. D.

Absolvam] *Absolvere* eleganter ponitur pro soluta pecunia dimittere v. *Brisson.* de verbor. significat. R. D.

14 *Syre, insta.*] Jam Syrus, non ut adjuvet, sed ut instanter adjuvet, rogatur. *Eamus, namque hic properat*] Hoc clamat Syrus, ut beneficium ostendat : sane (*tamen Z.*) ita ut rursus lenonem de professione absterreat. *Ne tam quidem*] A lenone inconstanter dicitur, ut perturbatio metuentis, magnum damnum possit ostendere (forte leg. *Hoc a lenone inconstante ita dicitur, ut perturbatio metuentis magnum damnum possit ostendi.* Certo hoc, et posset ostendi extat in *Mss.* et *edd. vett.*). *Ne tam quidem*] *Tam* pro tantum. an *tam* pro *tamen*? et deest, *dicas me properare, aut propero* : ut sit etiam adverbium hortantis, vel consentientis. D.

Hic properat Cyprum] Insultandi (*incitandi Z.*) modo dictum, quo lenoni omne reddat. Ecce jam beneficium cepit esse. E.

Ne tam quidem] Mihi videtur Sannio velle significare, se non tam properare in *Cyprum*, ut non malit ante argentum recipere pro rapta *Fidicina*. Certo hunc sensum hoc loco firmant sequentia. Unde recte *Fabrini* : *ne tam quidem, scilicet propero; vertitque : jo non ho tanta frettu.* *Edd. Anonyma et Tarvisiana, ne tam cito quidem.* W.

15 *Quamvis etiam*] (*Quamvis* repeto

SA. At ut omne reddat. **SY.** Omne reddet; tace modo, ac sequere hac. **SA.** Sequor.

C. Heus, heus, Syre. **SY.** Hem, quid est? **C.** Obsecro hercle hominem istum impurissimum

Quam primum absolvitote: ne, si magis irritatus siet, Aliqua ad patrem hoc permanet, atque ego tum perpetuo perierim.

Z.) Pro in quantum vis. Etiam particula, utrum consentientis adverbium, an conjunctio? qua significat et properare se, et non in tantum, ut negligat quod sibi debetur. *Maneo otiosus hic]* Hoc separatim inferendum est, quasi pertinaciter asserentem lenonem instaturum se exclamationem *Yacere denotetur (forte sic leg. *HIC separatim inferendum est, quasi pertinaciter asserentem lenonem instaturum se exclamatione facere denotetur.*) *Maneo otiosus hic]* Dixerat enim *propero*: et rursus consenserat in Syri verba, *properasse se* dicentia. *Reddetur, ne time]* Quod desperaverat leno, Syri ostendit sermo. **D.**

Quamvis etiam maneo otiosus hic.] Sensus commodissimus videtur esse: quanquam profecto otiosus futurus sim, si hic maneo, i. e. quanquam hic manendo nihil agere possim, quod in rem meam sit; seu, quanquam mansio mea hic loci, nihil mihi afferat emolumenti. Potest etiam Synchysis in verbis esse, ita explicanda: *etiam maneo hic, quamvis otiosus.* **M.**

Quamvis.] I. e. valde, admodum **Plaut.** in **Pseud.** IV. 7. 79. *quamvis peris est.* **Liv.** I. 4. v. **Græv.** ad **Cic.** de **Amicit.** c. 26. **R. D.**

16 *Ut omne reddat.]* Propter illud quod Syrus dixerat, *dividuum face.* Et probatum est, completumque quod ait, *Cupide accipiat face.* Et hoc ipsum, cum trepida et vultuosa supplicatione pronunciandum est. *Tace modo ac sequere hac]* Sic ait Syrus, quasi nunc lenonem doceat, quæ sit ars non perdendi. Et totum cum supercilio præstantis magnam beneficium dicit. *Sequitur]* Hoc verbo (*Hoc responso Ma.*

H.) leno satis commitigatus ostenditur. **D.**

17 *Heus! heus! Syre.]* Ex argumento est ostendere, quantum timeat Ctesipho sævum patrem. *Heus! heus!]* Vox est de longinquo revocantis. *Obsecro hercle, hominem istum impurissimum]* Satis mansuete, quasi lenonem aut non possit rusticus, aut non audeat dicere, hominem dixit. *Istum impurissimum]* Avarissimum, et totum cum execratione lenonis. **D.**

Hominem impurissimum] Malum: ut sæpe docui. **E.**

Lege ex duobus codd. *Obsecro hercle te, hominem.* Alioqui claudicat versus. **B.**

18 *Ne, si magis irritatus siet]* Velut clamet scilicet: et proprie de lenone, quem irritari dicit ut canem. Nam irritari, proprie canes dicuntur. **Lucilius** de littera **R.** *Irritata canis quod, homo quam, planius* (*plurima edd. vott.*) *dictat.* Lenonem autem timet Ctesipho ut rusticus, ut sub patre duro, ut amator. **D.**

19 *Aliqua ad patrem hoc permanet]* Non dicit quid: sed nos intelligimus raptam puellæ significari. *Aliqua ad patrem hoc permanet]* Proprie secretum latens latici comparatur, intra vas clausum existenti: quod, quam effunditur, manat. Sic et alibi de committendis secretis loquens, *plenus, inquit, rimarum sum: hac atque illac perfluo.* *Atque ego tunc perpetuo perierim]* Quasi et nunc se periisse sentiat, sed non perpetuo. **D.**

Aliqua] Supplendum *via* vel *ratione.* **R. D.**

Sy. Non fiet: bono animo esto: tu cum illa te intus
oblecta interim, 20

Et lectulos jube sterni nobis, et parari cætera:

Ego jam transactare convortam me domum cum obsonio.

C. Ita quæso: quando hoc bene successit, hilarem hunc
sumamus diem.

ACT. III. SCENA I.

SOSTRATA. CANTHARA.

OBSECRO, mea nutrix, quid nunc fiet? C. Quid fiat
rogas?

20 *Non fiet, bono animo esto*] Ut illi liberalis timor est: ita Syro servilis confidentia. *Tu cum illa te intus oblecta*] Moraliter illa dictum est. ut, *daturne illa hodie Pamphilo?* et (Phorm. 1, 2, 84, *illa quidem mea erit. Tu cum illa te intus oblecta*] Honestè explicavit turpe dictum (*turpe factum*. Ms. B. et edd. vett.). D.

Pro vulgari esto, Bemb. et Basilic. recte habent es. B.

21 *Et lectulos jube sterni nobis*] Servus. * nihil tam comicum (*servus ait nobis; quod est etiam comicum*. Z.). Et vide ut totum superbe ac magnifice loquatur Syrus. D.

22 *Convortam me domum*] *Convortam*, magnifice dictum. verbum est enim magni moliminis et agminis ingentis. Nam *convertere se*, dicitur quem pompa præcedit: et imperator proprie convortit exercitum. Et (ex Ms. H.) hoc spectatur, ut moribus arrogantes servi sint, quum lætantur. D.

23 *Ita quæso, &c.*] Volunt quidam et hunc versum Syri personæ adjungendum: sed Ctesiphonis verba esse, ex subditis planum est, quum dicit,

hunc diem misere nimis cupio, ut cæpi, perpetuum in lætitia degere. D.

Hilarem hunc sumamus] Charis. lib. 2. L.

Recte pro *hilarem* correxit Palmerius *hilare*. Nam Charisius p. 180. "*Hilariter* ab eo, inquit, quod est *hilaris*: *hilare* autem ab *hilarus*. Acron in Terentii Adelphos; ubi Terentius, *hilare hunc sumamus*, inquit, *diem*. Sed et Afranius in Sororibus: *nunc te obsequentem atque hilaram, ut dixi, præbeas*." Deinde Plautus in eadem phrasi adverbium usurpat Epid. 1, 2, 54. *Eamus intro ad te, ut hunc hodie diem luculente habeamus*. Huc accedit, quod antiquis temporibus semper *hilarus*, unde *hilare*, dicebant; nunquam *hilaris*. B.

Hilarem hunc sumamus diem] Rectissime Bentley. e Charisio veteri grammatico emendat *hilare hunc sumamus diem*. *Hilare* veteres dicebant pro *hilariter* ut *hilarus* pro *hilaris*. *Sumere* est consumere. Plaut. in Pseud. V. 1. 23. R. D.

1 *Obsecro, mea nutrix*] Hæc scena (aut corrige hæc et sequens scena; aut

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

S. Miseram me! neminem habeo: solæ sumus: Geta
autem hic non adest:

Neo quem ad obstetricem mittam, nec qui accessat
Æschinum. 5

C. Pol is quidem jam hic aderit: nam nunquam unum
intermittit diem,

Quin semper veniat. S. Solus mearum miseriarum
est remedium,

C. E re nata melius fieri haud potuit, quam factum
est, hera:

4 *Miseram me!*] Proprium est mulierum quum loquantur, aut aliis blandiri: ut, *Annam, cara mihi nutrix, huc siste sororem. Aut se commiserari. ut, Æn. IV. 420,—miseræ hoc tamen unum Exsequere, Anna, mihi.* Nam hæc omnia muliebria sunt, quibus pro malis ingentibus quasi in acervum rediguntur, et enumerantur nullas momenti querelæ. *Neminem habeo:*] Quid enim opus est? aut cur nunc queris? *Neminem habeo: solæ sumus*] Muliebriter queritur, et ex perturbatione sua sestimans, metu multa facit ea, quæ pauca sunt. *Solæ sumus*] Nunquam pluraliter *solæ* (Verba *solæ s. n. p. S.* recte absunt a Codd. vett.) *Solæ sumus*] Quum hoc nomen singularitatis sit, mire *solæ* pluraliter dixit. *Geta autem sic non adest.*] Hic apparatus est, ut ostendatur absens, qui superventurus est. D.

Geta autem hic] Priso. lib. VII. L.

5 *Nec quem ad obstetricem mittam*] Deest *Habeo.* Sed in consuetudine est sic loqui, quum utrumque nobis, non alterutrum deesse conquerimur. *Nec quem ad obstetricem mittam, nec qui accessat Æschinum*] *Habeo* subauditur, et magis a trepidante, quam rationabiliter dicitur: nam refellit hoc totum nutrix Canthara. D.

Et versus, qui Jambicus esse debet, et sententia legi postulant, *nec est, quem ad obstetricem, &c.* B.

6 *Nunquam unum intermittit diem, quin semper veniat.*] *Nunquam*, pro *non.* Et semper non ad omne tempus retaliit.

Nam qui potest? sed ad omnes dies, secundum quod ait, *nam nunquam unum intermittit diem.* D.

7 *Solus mearum miseriarum*] Bona locutio: D.

Vetres libri recte sio, *solus mearum est miseriarum remedium.* B.

8 *E re nata*] Sic proprie dicimus de his, quæ contra voluntatem nostram acciderunt: ut nunc vitium virginis. Ergo *E re nata*, ex vitio virginis. Sic *Lacilius*, p. i. i. *Hic e re nata sic ejus dedit: haud malus est.* Et sic maluit dicere, quam nunc (*quum non*) *Æschino* culpam, sed potius casui attributam vellet. Est autem ordo, nihil potuit melius e re nata fieri, quam id quod factum est, hera; ut, quandoquidem vitanda erat virgo, ab eo vitaretur, qui erat expectendus ad matrimonium. Sensus enim hic est, malum, vim fieri virgini: sed ex conditione ejus quæ vitata sit, nihil potuit melius evenire quam contigit, ut ab eo vitaretur, cujus non poeniteret. intelligere autem debemus, *fieri et factum esse*: pro *evenit* et *contigit* dici. *Melius fieri haud potuit*] Si *fieri* pro *evenit* acciperis: erit consequatio locutionis. sin minus: deerit, *quantum intelligo.* ut sit, *e re nata, quantum intelligo.* D.

E re nata] Id est, domine vitium oblatum est: melius tamen illud, quia hic vitiator est, qui optimo ingenio, hoc est, qui nobili genere et animo natus est, ut inerubesceret, ni eam uxorem duceret, quam ipse vitasset. E.

Quando vitium oblatum est, quod ad illum attinet potissimum,

Talem, tali genere atque animo, natum ex tanta familia.

S. Ita pol est, ut dicis: salvos nobis, deos quæso, ut siet.

11

Lege, *e re nata*, h. e. ex commodo filie tuæ. Primum ob eodd. nostrorum consensum. Deinde cum *e re nata* significet *ex tempore*, *celeriter*; efficitur sensus ab hoc loco alienus. Sin cum Donato explices *ex vitio virginis*, oritur tautologia; quia sequitur *quando vitium oblatum est*. B.

E re nata] Res nata dicitur, quæ repente accidit, *πρᾶγμα ναστὶ συμβεβηκός* vel *φύμνον πρᾶγμα*, res quæ nuper accidit. F. A. R.

E re nata] I. e. quando res ita cecidit, quando reliqua ita se habent, qua formula utantur quibus quid contra voluntatem ita accidit, ut tamen incommodum cum aliquo commodo conjunctum sit. v. Donat. ad h. l. Cic. ad Attic. VII. 8. XIV. 6. Quodsi retineamus librorum fere omnium scripturam probatam Bentleio *e re nata* intelligendum est ex commodo filie tuæ. Sic dicitur *e re mea*, *e re tua*, &c. R. D.

9 *Quando vitium oblatum est*] Hoc est, *e re nata*. *Oblatum est*] *Oblatum* dicitur, quod offertur invito. *Quod ad illum attinet potissimum*] Quasi (non quasi Z.) *vitium oblatum sit potissimum*, hoc est, bonum: sed ex persona ejus qui obtulit vitium, factum est bonum, quod per se ipsum malum est. Et hoc est quod melius haud fieri potuit, quam factum est. *Illum* autem dicit, Æschinum scilicet. *Potissimum* autem superlativam est ab eo quod est *potis*, et *potius*. Sic enim facit, *potis*, *potius*, *potissimum*. Et *quod*, modo exceptionem significat: ut sit: *quantum ad illum attinet*, id est, Æschinum. D.

10 *Talem*] Scilicet a corpore, a forma, a pulchritudine. *Tali genere*] Laus ante illum talem: et *tali animo*, in illo. Et *genus* jam ad vivos pertinet, *familia*

etiam ad defunctos. Alii *genus* ad nobilitatem referunt, *familiam* ad copias: unde et *paterfamilias* dicitur. ut sit, *ex tanta familia*, ex tam divite domo. Hæc omnis *πρᾶγμα ταστὶ* tragica est gaudiorum introductio, ante funestissimum nuncium. *Tali genere*] Id est, ab his quæ extrinsecus sunt, id est, honestate generis. *Atque animo*] Id est, sapientia, modestia. Hoc modo igitur nihil prætermisit in laude (Hanc notam mire turbatam sic emendandam puto: *Talem*] Laus scilicet a corpore, a forma, a pulchritudine. Ante: *illum talem*. Hæc, et *tali animo*, in illo. *Tali genere*] Laus ab his, quæ extrinsecus sunt, id est, honestate generis. *Genus* tantum ad vivos pertinet; *familia* etiam ad defunctos. Alii *genus* ad nobilitatem referunt, *Familiam* ad copias. Unde et *paterfamilias* dicitur, ut sit, *ex tanta familia*, ex tam divite domo. Hæc omnis *πρᾶγμα ταστὶ* tragica est gaudiorum introductio, ante funestissimum nuncium. *Tali animo*] Id est, sapientia, modestia. Hoc modo igitur nihil prætermisit in laude.) D.

Quæ Donatus de discrimine *generis* et *familie* hic disputat, deliramenta sunt magistrorum, qui cum emendare nesciant, quovis modo explicare audent. *Genus* et *familia* cum idem valeant; in eodem commate conjungi non possunt. Igitur pro *genere* restitue ingenio. Nam ingenium et animus recte et sæpe conjunguntur; ut infra v. 3, 42. And. 1, 1, 86. et apud alios sexcenties. B.

11 *Salvos nobis, deos quæso, ut siet.*] Quam bonus est, quam nihil (quia talis est, nihil Ms. Bænd.) ad vota præter salutem, opus est. D.

Ita pol est] Receperat enim aliquo modo animum, dum hæc adjunxit. E.

ACT. III. SCENA II.

GETA. SOSTRATA. CANTHARA.

NUNC illud est, quod si omnes omnia sua consilia conferant,

Atque huic malo salutem quærant, auxilii nihil afferant,
Quod mihi que heræque, filiaque herili est: vae misero mihi!

Tot res repente circumvallant, unde emergi non potest:

1 *Nunc illud est*] Hic locus, secundum artem comicam, servum currentem exprimit, et nunciantem mala. Maxima itaque pars scenæ motoria est. Significat autem (videtur excidisse, *nunc illud est Z.*) nunc tale negotium est, nunc tale periculum est: aut (an) vero consignificationem temporis habet, ut si diceret (ut si quis ei diceret *Z.*), quando aut quo tempore? *Nunc illud est*] Utrum periculum, an tempus? Est enim ἄλλυψις. *Quod si omnes omnia sua consilia conferant*] Ὑπερβολὴ cum παρρησια, omnes omnia. Hinc Cicero, omnes in hoc iudicio conferant omnia. D.

Nunc illud est] Hæc scena conquestum omnem tenet, quia servus vidit Æschinum rapere meretricem, qui suæ dominæ vitiator est, et qui promiserat se eam uxorem ducturum. Ignorat enim servus quia non sibi, sed fratri Æschinus rapuit. Arbitratus igitur dominam derelictam ingemiscit, et conqueritur apud adolescentem mutata esse fidem. Præsentem mulierem sunt; quæ cum audissent servum, et ipsæ dolent. et post efficitur deliberatio, an perferendum sit, quod vitiata puella esset: ut coactus legibus adolescens eam ducat uxorem. Et si hic partes ambæ indicandæ sunt, ut suis locis tractabimus: nunc de questione dicemus exordium. *Tale malum est, ut si omnes omnia sua, &c.* Post subjungit: *hoccine seculum!* Primam seculis detraxit, deinde hominibus. Quemadmodum laudative, Æ. I. 609, — *quæ te tam læta tulerunt secula, qui tanti talem genuere parentes?* E.

LECTIO plerorumque Codd. *Quod si omnia omnes, venustior est, et collocatione et numeris. B.*

2 *Salutem quærant*] Non *remedium*, ut *segro*: sed, ut *perenti, salutem*. Et *noxe dixit, malo salutem, pro contra malum. Auxilii nihil afferant*] Mire de proximo repetitum est παρόμοιον; id est, *conferunt et afferant*. Hoc convenit præsertim stomacho minus verba curantis (Melias, *stomachanti minus verba curanti. Z.*) Sic supra, *omnes omnia. D.*

3 *Quod mihi que, heræque; filiaque*] Mira in servo fides, quam primum se ponat in herili malo: et post se, matrem: in ultimo puellam. *Quod mihi que, heræque, filiaque herili est:*] Πολυσιόδητον secundam. ut, Georg. III. 343, — *omnia secum Armentarius aser agit, tectumque, laremque, Armaque, Amyclæumque canem, Cressamque pharetram. Vae misero mihi!*] Ἐμπαθῶς σχετλιάζει. D.

4 *Circumvallant*] *Circumvallant se circa nos, et stipant se invicem. Nam circumvallamus nos et alios. tamen rara locutio est* (Victorius V. L. XXXII. 6, existimat, Menandrum forte usum esse verbo περιστοιχίζεσθαι, quod hic Terentius expresserit.) Et *circumvallant* dixit, velut inimica acies contra nos: et ideo addidit, *unde emergi non potest*] Quam impressio est hostium, sic dicitur. ut Sallustius, *pressi undique multitudine. Cicero, qui semper premuntur, et nunquam emergunt. Et emergi, noxe. Nam emergo dicitur, non*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Repressit, neque reflexit, neque quod partus instabat
prope,

Cui miseræ indigne per vim vitium obtulerat. S. Non
intelligo 10

Satis, quæ loquatur. C. Propius obsecro accedamus,
Sostrata. G. Ah,

Me miserum! vix sum compos animi, ita ardeo ira-
cundia.

Nihil est quod malim, quam illam totam familiam dari
mihi obviam,

Ut ego iram hanc in eos evomam omnem, dum ægritudo
hæc est recens.

ni sic; eadem certe ratione illum sine
aspiratione hic dictum, ut in Glossario,
illum *ἀγρῆτος τὸ ἄνδρα*. Lucill. nec pro-
ficit *hillum*. L.

Neque illum misericordis] Mira ve-
nustas et vis est in abundantia ut vide-
tur pronominis *illum* quod inepti magis-
telli mutarunt in *illa* Horat. I. 9. 13.
ubi v. Benti. Virg. *Æn.* V. 437. v. cl.
Ernestum ad Callimach. in Dian. V.
150. R. D.

9 *Neque quod partus instabat prope*] *Αἰχμητῆς*
addidit non tantum mariti,
sed etiam patris scelus. D.

10 *Cui miseræ*] Deest, ei. *Indigne*] *Impie*,
crudeliter, ut Virg., *Æn.* II. 285. — *quæ causa indigna serenos fæ-
davit vultus? Non intelligo satis quæ loquatur*] Ad hoc
Sostrata ignorans inducitur, ut malo nascio repente feriat-
tur. Et quia oportuit ipsam priorem loqui, præsens est (*E. q. o. i. propiorem loqui, porro servus loquitur*). Quia au-
tem non est perdecenda tam suavis *ἀσθενεία*
dolentis ad irascentem: ideo non audit (*ideo nec Canthara audit*), ne
ob illam Geta conservus loqui desi-
nat. D.

Vitium] Stuprum. Gell. II. 23. v.
Benti. ad Horat. Carm. III. 27. 39.
R. D.

12 *Satis quæ loquatur*] Adhuc non
audiente Geta loquitur. ideo nec audit
eum satis (*Lego ope Codd. Adhuc non*

*audiente hera. Idcirco nec audit eam
servus*), nec videtur ab eo Sostrata. D.

12 *Vix sum compos animi*] Aut vix,
tandem: aut vix, non. ut Lucilius, car-
cer vix carcere dignus. *Compos animi*] *Id est, competentis (competentis Ms. B. Sed forte, competens) animi, vel
sani animi. cui contrarium est, impos
animi. Sallustius, neque animo, neque
lingua satis competentem. quem de mente
Septimio loqueretur. Alii, competentem
animi, compositum animo (compositum
animum Ms. B. et edd. vett.) intelli-
gunt. D.*

Vix sum compos animi] *Id est, vix
sum apud me. Compos siquidem est
sue voluntatis effector: unde et im-
pos. E.*

13 *Quam illam totam familiam*] Hic
nunc tam culpa familie, quam scelus
Æschini ostenditur, propter quem om-
nes cruciandi sunt. D.

14 *Iram hanc*] *Hanc* interdum pro
qualitate, interdum pro quantitate acci-
pimus, interdum pro utroque, ut, *Æn.*
I. 98. *Tuaque animam hanc effundere
dextra? Et Æn. IX. 481. hunc ergo te,
Euryale, aspicio? Sed nunc pro utro-
que, hanc, dixit. ut Sallustius de scrip-
tione Celliberi ait, hunc igitur redarguit
Tarquinius, (Alii, Tarquitius). D.*

*Recte unus ex veteribus, Ægritudo
est hæc recens. B.*

Iram hanc in eos evomam omnem] *Id*

Satis mihi id habeam supplicii, dum illos ulciscar modo.
Seni animam primum extinguerem ipsi, qui illud pro-
duxit scelus: 16

Tum autem Syrum impulsorem, vah! quibus illam lace-
rarem modis,

Sublimem medium primum arriperem, et capite in ter-
ram statuerem,

Ut cerebro dispergat viam.

Græcis est *ἐμίσθαι τὸν πρῶτον χολῆς χυμὸν*.
Sic infra III. 4. 65. Hec. III. 5. 65.
Cic. Amic. 23. Pati non possit, ut non
anquirat aliquem, apud quem evomat
virus acerbitalis suæ. W. Metaphora a
serpentibus. FAB.

15 Satis mihi id habeam supplicii] Moraliter loquitur: nam fere quando quisquam irascitur, sibi videtur fortis, tanquam qui plus audeat. Dum illos ulciscar modo] Verum est hanc esse vindictam, quæ ex recentissimis flagitiis properata sit (Quæ ex recentis vitii flagitiis properat. odd. vett.) Sic Virgilius, Æn. X. 514. te, Turne, superbum cede nova querens. D.

Dum illos ulciscar] Erit plena vindicta, si modo illos puniam ac persequar. Exprimit post iracundiam suam. B.

Satis mihi] Charis. I. 2. L.

Versus claudicat, nisi in dum synalopha casset, plane contra artem et Terentii morem. Dele ista, dum illos ulciscar modo. Hemistichium est, ut mox vers. 19. B.

Satis mihi id habeam supplicii] Contentam esse, et putare sibi satisfactum, satis habere dicitur. Phorm. V. 8. 40. Plaut. Mostell. V. 2. 43.

Si hoc pudet, fecisse sumtum; supplicii habeo satis.

Ita Juppiter apud Lucian. Timone, *ἢ μὴ ἴσταν ἢ τερσύναι καὶ αὐτὸν τιμωρὰ ἔσται αὐτῶς*. Dacieria præter mentem comici: il n'y a rien, que je ne vou- lusse souffrir. W.

16 Seni animam primum extinguerem ipsi] Bene extinguerem: quia ignis est. Virg., Æn. VI. 780. Ignis est illis vigor, et celestis origo seminibus — Et primum addidit, quod ordinem signifi-

cat. tunc enim adjicitur, quum multa subjienda monstrantur: ut cui fracta prius crura brachiaque, et cætera vitia, in Æschinum totum promovens (forte, brachiaque, et cætera. Vindicta in Æschinum stomachum porro movens) ostenditur etiam per aliena supplicia (odd. vett. cum Ms. B. addunt, maxime per Syrum impulsorem). D.

Animam] I. e. vitam Laetant. III. 11. extincta innocentis anima inulta esse non potest et VI. 11. animas hominum, ne extinguantur, humanitate sustenta. R. D.

Produxit] I. e. procuravit. Hor. carm. secul. V. 17. R. D.

17 Syrum impulsorem] Causæ pæne (qui est causa pæne Z.) Vah, quibus illum lacerarem modis!] Hic voluntas immodica ostenditur, poenam pro merito repossentis. Et nota, quæam Syrum dixerit, addidisse notas de supero iño. D.

18 Sublimem] Ista (ipsæ) poena. D.

Lego, Sublimem medium arriperem, et capite primum in terram statuerem. Nam ex primum per compendium scribendi est ortum primum: quod postea, ne sensus plane ineptus afficeretur, retractum est ad prius versicali colon. B.

Capite primum in terram statuerem] Verissime viri doctissimi emendarunt capite primum in terram statuerem h. e. præcipitem in terram statuerem. Catull. Carm. XVII. 8. Virg. Æn. I. 115. pronusque magister voluitur in caput v. Bentley. ad h. l. R. D.

19 Statuerem, ut cerebro dispergat viam] Et cerebrum et via dispergi potest: ideo videtur ambignum. ut apud Virg., Æn. IV. 664. — enseque

Adolescenti ipsi eriperem oculos: post hæc præcipitem
darem. 20

Cæteros ruerem, agerem, raperem, tunderem, et proster-
nerem.

Sed cesso heram hoc malo impertiri propere? S. Re-
vocemus. Geta.

G. Hem, quisquis es, sine me. S. Ego sum Sostrata.

G. Ubi ea'st? te ipsam quærito:

Te exspecto: oppido opportune te obtulisti mihi ob-
viam,

Hera. S. Quid est? quid tæpidas? G. Hei mihi!

S. Quid festinas, mi Geta? 25

cruore Spumantem, sparsasque manus.—

Aliter enim dicitur, Ecl. V. 40. *spargite humum foliis.* — Aliter, Æn. IV. 512. *sparserat et laticeos simulatos fontis Averni.* D.

20 *Adolescenti ipsi eriperem oculos]* Bene oculos, amoris indices (forte, illicites), adiutoresque flagitii. *Posthec præcipitem darem]* Gravior poena cæcitatatis (ob cæcitatem, seu, cæcati Z.) non providere quo cadas. D.

21 *Cæteros ruerem]* *Ruers*, activam vim habet. Sallustius in secundo, ictu eorum, qui in flumine ruebant, necabantur. *Ruers* enim, est toto corpore uti ad impellendum: quod faciunt, qui ipsi præcipites alios prosternunt. Unde proprie *sues ruere* dicuntur. Virg., Ge. III. 255. *Ipsæ ruit, dentesque Sabellicus exacuit sus.* Et Horat., Epist. II. 2. 75. *Hanc rabiosa fugit canis, ac lutulenta ruit sus.* *Agerem]* Prosequerem, premerem. Virg. Æn. IV. 245. *illa fretus agit ventos.* Id est, nimia celeritate persequitur, et pene occupat, prævenitque. *Tunderem, et prosternerem]* Vide quam fortis sibi videatur, qui dolet et irascitur. D.

Tunderem, cum omnia hic a re militari translata sint, a loco est alienum. Ergo amplectere, quod Gayetus substituit, *funderem.* *Fusi enim hostes passim occurrant.* B.

Ruerem] *Ruere* activum est omnibus viribus impellere. Virg. Æn. XII. 454.

ruet omnia late Valer. Flacc. III. 102. v. Lambin. ad Lucret. I. 273. et Heins. ad Virg. Æn. VIII. 63. R. D.

Agerem] I. e. propellerem Sueton. in Cæs. c. 68. v. Burmann. ad Phædr. IV. 12. 3. R. D.

22 *Heram hoc malo impertire]* Id est, participem facere. R.

23 *Ego sum Sostrata]* Hæc ideo inducitur, ut verisimile sit supra non visam Sostratam: quando etiam vix nunc agnoscitur ab irato. *Te ipsam quærito: te exspecto: oppido opportune]* Incerta distinctio, utrum *te exspecto oppido opportune*, sit dicendum: an (forte excidit, *oppido opportune, ad sequentia referendum sit?* Verum cum Z.) *exspectare* sit impatienter cupere, et sine præscriptione temporis: sperare, juxta certum tempus. Unde (tempus: inde Z.) apparet ad *te exspecto*, quia per se nimium est, non esse jungendum *oppido*. D.

Pro *ubi ea est?* corrige *ubinam es?* ut est alibi. B.

24 *Oppido opportune]* Valde. E.

Pro *exspecto*, quod alienum est, quia hoc totum inexpectatum accidit, reoipe Codicis Academ. *Expeto.* Vide nos ad Ean. IV. 6. 5. B.

25 *Quid festinas, mi Geta?]* Probus assignat hoc Sostratæ. Asper non vult ad omnia servum respondere (videtur legendum, aut, *ad omnia Sostratam respondere.* aut, *a domina servum resupinari.* Cf. Phorm. V. 6. 24.): sed nutri-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

S. Satin hoc certum'st? G. Certe, hisce oculis egomet vidi, Sostrata. S. Ah,

Me miseram! quid credas jam? aut cui credas: nostrumne Æschinum?

Nostram vitam omnium, in quo nostræ spes, omnesque opes sitæ

Erant: qui sine hac jurabat se unum nunquam victurum diem,

84

Qui se in sui gremio positurum puerum dicebat patris;

ob impatientiam valde amantis eripuit. neque id *occulte*, ut qui celaret factum, tanquam satisfacturus uxori videretur: sed *palam*. D.

Palmerius distinguit post *lenone*, ut intelligatur a *lenone* amare cepit; ut Eun. V. 4. 4. Sed recepta distinctio est sana. B.

Neque id occulte fert] I. e. non dissimulat, palam fatetur. Cic. pro Cluent. c. 19. Contra *palam* vel *aperte* ferre est publice dicere. Liv. II. 54. v. Draconib. ad Liv. XXXII. 29. R. D.

Ab lenone eripuit] H. e. lenoni eripuit. Viri docti comparant illud Cic. pro Marcello c. 10, *arma ab aliis erepta sunt pro aliis* quanquam Grævius eo loco scriptum putat *arma aliis erepta sunt*, ac forte melius hic fuerit, *a lenone* accipere pro *ex adibus lenonis*. R. D.

31 *Satin' hoc certo?*] Magnis malis non statim creditur. Hoc ergo ex dolore dixit, quod stupet audiens: non, quia non habet fidem. *Hiscce oculis*] *Ἰδιωτισμῆς* asseverantis. Ah!] Interjectio est flentis. D.

Pro *certe* reponere cum Faerno *certum*, ut responsio hæc conveniat interrogationi. B.

32 *Me miseram!*] Mira affectio. Nam lacrymæ non sinunt finire sensum. *Quid credas jam? aut cui credas?*] Fides aut personæ qualitate servatur, si gravis persona est cui creditur: aut ipsius rei qualitate, si ea res creditur, in qua fallere cui creditur, aut non potest, aut non debet. Hic ergo mire in

utroque jam fidem dixit nullam esse, et in persona, et in re, quod Virgilius transtulit, breviusque dixit, Æn. IV. 373. *nusquam tuta fides*. Hoc est, nec in re, nec in persona. Et hic ipse in Horat. *Pro Jupiter! ubinam est fides? Nostrumne Æschinum, nostrarum vitam omnium*] *Ἐλλειπτικῶς* omnia: quia fletus impedit verba. deest autem, *hoc fecisse*, vel quid tale. D.

Lectionem Codd. nostrorum, *quid jam credas*, et versus et accentus postulat. Deinde in aliquibus libb. vet. auctore Faerno reperitur *nostrum Æschinum? Nostrumne Æschinum?* Quæ lectione optime stet Trochaicus. B.

33 *Sitæ erant*] *Sitæ*, positæ. Nam situm est quicquid in loco suo positum non evertitur. D.

Omnes Codd. habent lectionem Lindenbrogii, præterquam quod Faerni et nostri collocant ita, *spes opesque omnes sitæ*. Sed forte hunc et seq. vers. Auctor sic collocavit: *Nostram omnium vitam; in quo nostræ spēs opesque omnes sitæ? | Qui se sine hac jurabat unum nunquam victurum diem?* B.

Spes opesque] *Spes* et *opes* sæpe junguntur Seneca ep 48. *in te spes opesque sunt* in Phorm. III. 1. 6. v. Cert. ad Sallust. Catil. c. 21. R. D.

35 *Positurum puerum*] *Puerum* dixit, si puer nasceretur: non quia (Codd. vet. addunt, *marem nasci*) divinabat. Ad votum ergo cupientis retulit *puerum*: non quia necesse esset *marem nasci*. Et hæc omnia, magno stupore dicuntur, ad exaggerandam perfidiam

Ita obsecraturum, ut liceret sibi hanc uxorem ducere?

G. Hera, lacrimas mitte: ac potius, quod ad hanc rem opus est porro, consule;

Patiamur, an narremus cuiquam? C. Au, mi homo, sanusne es?

An hoc proferendum tibi videtur usquam esse? G. Mihi quidem non placet.

Jam primum illum alieno animo a nobis esse, res ipsa indicat.

40

illius cui creditur, et dolorem eorum qui crediderunt. D.

Pro vulgari patrem meliores libri habent patris. B.

In gremio positurum] Vetustissimus mos fuit jam ab heroicis ductus temporibus, ut filii pueros recens natos in patrum gremio ponerent. v. Homer. Iliad. 6. 465. et Tanaquill. Fabrum ad h. l. R. D.

36 Ex Cod. Petrensi leg. *Hanc se uxorem ducere.* Quae constructio reperitur Heant. IV. 1. 53. B.

37 *Hera, lacrimas mitte: ac potius, quod ad hanc rem opus est]* Hinc Virg., *Æn.* XII. 156. *Non lacrymis hoc tempus, ait Saturnia Juno.* Sentit autem, non lacrymis agendum, ubi consilio opus est. *Porro consule]* Porro, in reliquum, deinde, vel in futuram. Porro enim, ordinis et temporis adverbium est, non conjunctio. D.

Hera, lacrimas mitte] Hinc jam deliberationis propositio est, cum dicit, *consule, patiamur an narremus?* Una pars subjungitur, non esse narrandum, *mihi quidem non placet.* Hujus rei argumenta illa sunt, quod primum *Æschinum* constat alienum habere circa istam (istam) animam. Si palam ergo prolatam fuerit, negabit continuo fortasse, hoc est, *inficias ibit.* Tunc continuo puellae periclitabitur fama, vita veniet in dubium. Sin autem confessus fuerit adolescens se vitiasse, et propterea cogatur ducere uxorem, utile non est

dare illi puellam, cum aliam diligit. Unde sine dubio quascunque rationes necessarium est conticescere. Deinde subjungitur pars altera: *minime gentium,* inquit, *non faciam, potius proferam.* Cujus rei argumenta hæc sunt: *quod pejore loco res jam esse non potest.* Est enim *indotata: secunda ei pratercedos* quae esse potuisset, est ablata, *virginitas.* Sed si negabit *Æschinus* vitiatam, facile dinoscetur: *testis enim,* inquit, *meum est annulus, quem amiserat.* Et certe cum ego conscia mihi sum, a me hanc esse culpam amotam, non enim corruptam, neque pretio pudicitiam puellae vendidi, facile vindicabo, et me et illam indignam illa (excidit re Z.) Hoc argumento persuasit rem esse proferendam. Ita consentiens servus dixit, *quid istuc est, accedo ut melius dicas.* E.

Omnes Faerni porro prospice, præter Vatican. et tres ex nostris vet. ubi recte est *consule,* h. e. delibera. B.

38 *Au! mi homo, sanusne es?]* Hoc ex persona nutricis legendum est. illa enim dissimulandam rem putat. *Mi, pro meus.* D.

Deme ac, ut est Phorm. I. 3. 22. Deinde versus non stat, nisi recipias lectionem Codd. nostrorum, *au, au, mi homo sanusne es?* B.

39 Illud esse abest ab uno Cod. et tres, *proferendum hoc.* Lege igitur, *An proferendum hoc tibi videtur usquam?* G. *mi quidem non placet.* B.

Nunc si hoc palam proferimus, ille inficias ibit, sat seio.
Tua fama, et gnatae vita in dubium veniet. tum si maxime
Fateatur; quum amet aliam, non est utile hanc illi dari
Quapropter quoquo pacto tacito'st opus. S. Ah, mi-
nime gentium:

Non faciam. G. Quid agis? S. Proferam. G. Hem!
mea Sostrata, vide quam rem agas. 45

S. Peiore, res loco non potest esse, quam in quo nunc
sita est.

Primum indotata est: tum praeterea, quae secunda ei
dos erat,

Periit: pro virgine dari nuptum non potest. hoc relli-
quom est,

41 Praeter Bemb. omnes mendose le-
gunt *proferemus*. B.

42 *Tua fama, et gnatae vita*] Tibi
enim crimini erit, vitiatam esse filiam:
illi etiam oberit. Et utrum *vitam*, sa-
lutem dicit? *In dubium*] In pericu-
lum. D.

43 *Fateatur*] *Vitiasso* filiam. Et
complexio est *ἄρλαυρος* oratoria, in qua
utrum senseris (*cesseris* Z.) contrarium
tollis: cogitarque (*cogerisque* Ms. B.
et edd. vett.) quod ex altera parte sit,
hoc est, tacere. D.

Repono, *non est utile huic, illi dari*.
Ita saepe alias cum dativo. Cf. Heo. I.
2. 76. B.

Secunda dos] Intelligit virginitatem
vel pudicitiam illibatam. Plaut. in Am-
phitr. II. 2. 209.

44 *Quapropter quoquo pacto*] Con-
gruo et pro persona, et pro muliere hoc
dictum est: eamque in malis inconstan-
tem esse demonstrat (Westerh. edidit,
constantem esse demonstratur. Minus
recte. Z.) D.

Si cui lectio Codd. multorum placet
celato pro tacito; legal, est celato
opus. B.

45 *Non faciam*] *Non faciam*, dixit,
pro *non tacebo*: quasi *Tacere*, aliquam

actionem habeat. sed moralis significa-
tio est, et communis omnibus: sicut
advocatum dicimus *male fecisse*, quam
tacuerit. D.

Bembinus et alii habent *ages*, quod,
ob seq. *proferam*, praefert Faernus. Sed
probo Cod. Reg. ais, quod est admi-
rantis est dissentientis. Certo ita cave-
tur, ne bis idem dicatur, quia mox can-
thara, quae cum Geta consilium Sostra-
tae repudiat, ait, *quam rem agas*. B.

46 *Pejore res loco non potest esse*] Satis argute inter Getam et Sostratam
sententias ex perturbatione facit naturae
(excidit, poeta Z.) *Quam in quo nunc*
sita est] Causa nihil timendi. D.

Versus probat Bembini *potis est, pro*
potest. B.

47 *Primum indotata est*] Ratio
subjecta est causae: et *indotatam*, pau-
perem modo dicit. *Tum praeterea, quae*
secunda ei dos erat] Videlicet, *dari pro*
virgine nuptum. Et incerta distinctio
est; etenim erat bis sabaudiendum,
pro virgine dari nuptum. D.

Secunda ei dos] Plaut. Amphitr. II.
2. 209. *Non ego illam mihi dotem duco*
esse, quae dos dicitur: sed pudicitiam, et
 pudorem, et sedatum cupidinem. L.

48 *Non potest*] *Jungendum, dari*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

G. Nam hercle alius nemo respicit nos. S. Propera
 tu, mea Canthara, 55
 Curre : obstetricem arcesse, ut quum opus sit, ne in
 mora nobis siet.

ACT. III. SCENA III.

DEMEA. SYRUS.

DISPERII! Ctesiphonem audiui filium
 Una affuisse in raptione cum Æschino.
 Id misero restat mihi mali, si illum potest,
 Qui alicui rei est, etiam ad nequitiam abducere.

55 *Nos*] Monosyllabo finit, vultuosam exprimens pronunciationem. *Tu mea Canthara*] Tristis ac seriæ feminæ blandimentum est *mea* potius, quam pronomen possessivum. Deest enim *cara*, vel quid tale: quo addito, pronomen staret *mea*. D.

Lege propere: adverb. B.

56 *Curre*] Miro diotum est ancillæ, *curre*. *Ut, quum opus sit*] Id est, quum adesse cœperit partus. *Ne in mora nobis siet*] Locutio qualis supra, *And. II. 5. 13. et III. 1. 9.* D.

1 *Disperii!* *Ctesiphonem audiui filium*] Hic ostenditur quod severi homines, ac recti et honesti, tenaces vel ridiculi sunt, vel odio habentur quoquo accesserint. Magno autem affectu, et quasi exclamantis addidit *filium*: quasi causam redderet cur dixerat, *disperii!* D.

Disperii!] Hæc scena illusionem habet, qua utitur servus uti dominum possit fallere. Demea tamen opinione comperit, quod filius suus interfuerit raptioni. graviter ferens ad domum properat: ingemiscit enim si fuerit etiam ipse corruptus. *Disperii!*] Valde perii, si illum potest frater etiam corrumpere, qui alicujus spei est. E.

2 *Una affuisse in raptione cum Æschino*] *Οὐκ ἔστιν*; in qua ostenditur, quan-

tum commovebitur Demea ipsa re comperita, quum ex parva rei suspitione tantum se afficiat (*affligat*). *Raptio* autem ad personam refertur, *rapina* ad rem, *raptus* ad stuprum, si volumus proprie loqui. D.

Bemb. habet *una fuisse*. Sed retinendum est vulgare *adfuisse*. ut *And. I. 1. 80. Eun. II. 3. 75.* B.

3 *Id misero restat*] Bene restat: tanquam jam summum malum sit, Æschinum esse corruptum. Et, *misero mihi*: quasi qui nihil nesciat, (*Quam quid faciat, nesciat Z.*) nihil curante Miciono. *Si illum potest*] Non dubitat velle: et ideo dicit *potest*. D.

4 *Qui alicui rei est*] Recte. de hoc enim supra dixit, *non fratrem rei dare operam videt? ruri esse, parcum ac sobrium? Etiam ad nequitiam abducere*] Quasi invitam dixit, non vocare, sed *abducere*. *Ducimus* enim volentes (*orantes Ms. H.*): sed *abducimus* invitos. *Nequitia* autem proprie libidinosa inertia dicta est: quod nihil queat, nullique rei apta sit. Unde et *nugæ*, quod nihil agant, vel a non agendo. D.

Idem Bemb. habet *etiam eum ad nequitiam adducere*. B.

Qui alicujus rei est] H. e. qui frugi est, qui probus et utilis est. Sic contra nullius rei esse pro inutilem esse. R. D.

Ubi ego illum quæram? credo abductum in ganeum 5

Aliquo: persuasit ille impurus, sat scio.

Sed eccum Syrum ire video: hinc scibo jam, ubi siet:

Atque hercle hic de grege illo est: si me senserit

Eum quæritare, nunquam dicet carnufex.

Non ostendam me id velle. S. Omnem rem modo seni,

Quo pacto se haberet, enarramus ordine: 11

Nihil vidi quicquam lætius. D. Pro Juppiter!

Hominis stultitiam! S. Collaudavit filium:

Mihi, qui id dedissem consilium, egit gratias.

5 *Credo abductum*] Non iisse, sed abductum esse: quasi adhuc culpa non sit illius. *In ganeum aliquo*] Veteres *ganeum*, meritoriam tabernam dixerunt. ἀπὸ τῆς γᾶς (Corrige ἀπὸ τοῦ γᾶς, aut ἀπὸ τοῦ γᾶς: Z.) τοῦτ' ἴσθι, τῆς γῆς. quod ipsa sit in terra, non ut cœnacula superioris. Unde et *taberna*, quasi *trabena* (*trabea* Ms. B.) a validioribus dicta *trabi-* bus, quibus superiora suspensa sunt. D.

6 *Persuasit ille impurus*] *Suademus* facilia, *persuademus* difficilia. Et *sua-* dere facientis est, *persuadere* perficientis. *Impurus* autem pro improbo ponitur apud Terentium. Et hic quoque excusata voluntas est Ctesiphonis, cui a majore fratre et improbo ingesta sit persuasione nequitia. D.

7 *Sed eccum Syrum ire vide*] *Ire*, et abire, et venire significat. *Ire video*] *Ire*, pro venire: ut, *Æn.* VI. 392. *Nec vero Æacidem me sum lætatus eun-* tem *Accepisse lacu.* D.

8 *Atque hercle hic de grege illo est*] *Figura ἰκανάληψις*, de grege ille est. *Or-* do vel bonorum, vel malorum dicitur, et gravium; ut *equester ordo*, *senatorius ordo*. *Grege* vel bonorum, vel malorum est, et levium. ut *Cic.* *Catil.* II. 10. *In his bonis gregibus omnes aleatores, om-* nes *impuri impudicique versantur.* D.

De grege illo] De illis qui corrumpant, et qui corrupti sunt. E.

9 *Quæritare*] Instanter quærere. *Carnufex.* Pro *ganeo* (*pro ganeone.* Fortassis hoc Scholion pertinet ad *impurus* vers. 6.) positum est. D.

10 *Non ostendam me id velle*] Scilicet, scire ubi sit. D.

Omnem rem modo seni] *Servus* universa seni esse narrata* (*excidit ait*), hoc est, cui rapta sit meretrix, et senem laudasse consilium, et filium quod pro fratre laboravit. E.

Omnes nostri et Faerni libri collocant, id me velle. B.

Omnem rem, &c.] Videtur Syrus hæc ita narrare, ut male urat Demeam, quem videre se tantisper dissimulat. W.

11 *Quo pacto se haberet, enarramus ordine*] Hoc recte: quia dixerat Micio, nisi, *quicquid est, volo scire, atque hominem convenire, si apud forum est.* Et *enarramus*, pro *enarravimus.* ut, *Æn.* III. 3. *omnis homo fumat Neptunia Troja.* Et *ordine* bene: quia simpliciter fatetur. *Fallax* autem et captiosa narratio est, quod timemas, fateri. D.

Bentlejus cum aliis illud se omisit. Z.

Quo pacto se haberet] Frequens est sic se res habet sed non minus reote dicitur sic res habet *Liv.* XXII. 39. ubi V. *Drakenb.* R. D.

12 *Nihil quicquam vidi lætius.*] *Quartum* παρέλκον. D.

Bentlejus edidit nil quicquam vidi lætius. B.

13 *Hominis stultitiam*] Scilicet quia lætatur, ignorans ubi *Æsobinus* sit. *Collaudavit filium:* Plus additum est. non enim solam non accusavit, sed et collaudavit. D.

D. Disrumpor. S. Argentum adnumeravit ilico: 15
Dedit præterea in sumtum dimidium minæ:
Id distributum sane est ex sententia. D. Hem!
Huic mandes, si quid recte curatum velis.
S. Ehem, Demea, haud aspexeram te: quid agitur?
D. Quid agatur! vostram nequeo mirari satis 20
Rationem. S. Est hercle inepta, ne dicam dolo,
Atque absurda. piscis cæteros purga, Dromo:
Congrum istum maxumum in aqua sinito ludere

15 *Disrumpor.*] Mire: his enim verbis commovetur, collaudavit et egit gratias. Et vide *αἴτην* stomachi reservatam. *Argentum adnumeravit ilico*] Contra illud est, cur tu his rebus sumtum suggeris? Et non solum inquit, *adnumeravit*: sed quod pejus est, *ilico*. D.

Disrumpor] Scilicet dolore. Cic. ad Attic. VII. 12. R. D.

Argentum Adnumeravit.] Intelligit viginti minas Lenoni pro fidicina dandas. Sic Plaut. Mero. I. 1. 88.

Talentum argenti ipse sua annumerat manu: W.

16 *Lenoni daretur in sumtum*] (Leg. *Dedit præterea i. s.*) in id quod necessarium esset sumtibus. E.

Dedit in sumtum] I. e. unde sumtum faceremus, pro quo dixit in Heaut. V. 1. 57. *suppeditare sumptibus* Cic. ad Div. IX. 20. *cum in sumtus habebas* ubi v. Manut. ad Attic. VIII. 5. Sen. de Benefic. II. 10. ubi hoc loquendi genus egregie explicat Gronovius. R. D.

17 *Id distributum*] *Distributum*, in diversa tributum: id est, dispartitum per pulmentaria. D.

18 *Huic mandes, si quid recte curatum velis.*] *Εἰσημία* est majoris stomachi: quia ille dixit, *Ex sententia distributum*: id est, ut indicat Demea, dilapidatum. Sic alibi, *Columen familiae nostræ bone custos, salve*. D.

Huic mandes, si quid recte] Iterum hoc dicto usus est in Phorm. IV. 4. 8. Idque ex Plauto sumtum in Asinaria, I. 1. 107. *Eidem homini, si quid recte curatum velis, Mandes*. Luitprandus

Histor. lib. 2. c. 15. *Regressi protinus ad regem, Terentianum illud pro responsione dederunt: Huic commandes, si quid recte curatum velis*. L.

19 *Ehem! Demea*] *Ehem*, interjectio est commoti, et quasi percussi re subita et nova. *Quid agitur?*] Blandientis est, non interrogantis. ut alibi, *O noster quid fit? quid agitur?* D.

20 *Nequeo mirari satis rationem*] Mira sunt etiam illa, quæ vehementer prava sunt. Et ideo *mirari*, pro horrere et reprehendere positum est. Et *rationem ἰδιωτικῆς* dixit malam: quum non sit ratio nisi bona. sed sic loquitur populus. D.

21 *Est hercle inepta*] Hoc ad senem. *Ne dicam dolo*] Ne mentiar, id est, ex contrario dicere videar: sed ut sedulo dicam. D.

Inepta, ne dicam dolo, et absurda] Ut senem Demea (*Demeam Syrus Z.*) posset incitare iracundia, fingit impetare se servo, ut pisces cæteri purgantur. Et hic abundantiam declaravit, *cæteros*: quasi aliquos ipse purgaverit. E.

Est Hercle inepta] Priscian. lib. 15. L.

22 *Atque absurda.*] *Ineptum*, est stultum tantum: *absurdum*, quod et stultum est, et in ipsa stultitia diversum, et quasi repugnans sibi. Sic ergo locutus est, ut videatur ineptam rationem ad *Aschinum* referre: absurdam, ad *Micionem*, quem jam fieri stultum, contrarium (*consentaneum*) senectuti est. D.

Illud atque antecedenti versui apposuit Bentl. Z.

23 *Congrum istum maximum*] *Am-*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Profugiet aliquo militatum. S. O Demea,
Istuc est sapere, non quod ante pedes modo est
Videre: sed etiam illa, quæ futura sunt,
Prospicere. D. Quid? Istæc jam penes vos psaltria est?
S. Ellam intus. D. Eho, an domi est habiturus?
S. Credo; ut est 35
Dementia. D. Hæcine fieri? S. Inepta lenitas
Patris, et facilitas prava. D. Fratris me quidem
Pudet pigetque. S. Nimium inter vos, Demea, ac

Illum dixit, quasi quendam tristem ac funestum. D.

Videre videor jam diem] Julius Rufin. Rhet. in Diabole. L.

Videre videor] Elegans locutio et Ciceroni familiaris. Catil. IV. 6. videor mihi hanc urbem videre uno incendio &c. v. Bentley. ad Horat. II. 1. 21. R. D.

31 *Profugiet aliquo militatum.] Pro patria militare gloriosum fuit, nec vero, ut Barlandus alique ad hunc locum dicunt, turpe fuit, ad externos, v. o. Persas, militatum abire, Menedemus quidem in Asia simul rem et gloriam armis reperit, sed profugiet est; profusis opibus nec consilii locum, nec auxilii copiam habebit aliam, quam ut profugus militet. S.*

32 *Quod ante pedes modo est videre] Hoc sumit poeta de illo in physicum pervulgato ancillæ dicto, quod ante pedes est, non videt: cæli scrutatur plagas, Diog. Laert. Thal. 34. Σὺ γὰρ, ὦ Θαλῆ, τὰ ἐν προσὶν οὐ δύναμνος ἰδεῖν, τὰ ἐπὶ οὐρανῷ οὐ γινώσκουσαι.) D.*

Quod ante pedes] Thucyd. lib. 8. τὰς ἐμποδῶν αἰτίας μόνον ἐπισκοπεῖν. Pris. lib. XIIII. Aristot. apud Stobæum Serm. 89. οὐκ ἔα βλίπτειν τὸ κείμενον ἐν τοῖς προσὶν. Dio Præseus περὶ βασιλείας. Lucianus in Pseudologist. Cicero II. de Divinat. cap. 13. Quod ante pedes, nemo spectat; cæli scrutantur plagas. L.

Quod ante pedes est] I. e. quod præsens est. Cic. de Orat. III. 40. Curt. ad Sallust. Catil. c. 16. R. D.

33 *Sed etiam illa quæ futura sunt] Magis ridicula est assentatio, siquis maxime laudetur, quibus maxime caret.*

Istæc jam penes vos psaltria est?] Dicendo istæc, ostendit jamdudum se hæc indignari. D.

35 *Ellam intus.] Ut, Ellum, confidens, catus. An domi est habiturus?] Proprie: quia haberi uxor (forte, quis habere uxorem vir) dicitur, et haberi mulier, quum coit. Credo, ut est dementia] Sic et in Eunuchio, eam se intendit esse, ut est dementia. Et nominativus casus esse potest, et septimus. Si septimus, perditus, aut quid tale subaudimus. Sed melius nominativum accipimus casum. D.*

Lego, eho, an est domi habiturus? B.

36 *Inepti lenitas patris, et facilitas prava] Lenitas, ad permittendum: facilitas, ad ignoscendum. sic quidam. Sed ego lenitatem ad Mioionem refero, qui hæc leniter patitur: facilitatem, ad Æschinum, cui hæc per licentiam facilitas datur. Prævum autem est, quod et ipsum lædit facientem: malum, quod alios tantum. D.*

Inepta lenitas patris, et facilitas præva.] Non apta, et mala facilitas, qua in luxoriam divitiæ suæ geruntur. E.

Hæcine fieri] In Ms. R. additur flagitia: sed aliena manu. In alio cod. Hæcine fieri sc. possunt apud fratrem. L.

Contra versum quidam Codd. verbis hæcine fieri, addunt flagitia, quod verbum a melioribus abest. B.

37 *Fratris me quidem pudet, pigetque] Pudet, in his quæ turpiter facit: piget, in his quæ cum damno ac malo. Pudere, etiam ad dedecus: pigere, ad dolorem refertur. Pudet, quod turpe est: piget, quod dolet. D.*

38 *Nimium inter vos, Demea] Miste-*

Non quia ades præsens dico hoc, pernimum interest.

Tu quantus quantus, nihil nisi sapientia es : 40

Ille, somnium. sineres vero illum tuum

Facere hæc? D. Sinerem illum! aut non sex totis mensibus

Prius olfecissem, quam ille quicquam cœperit?

S. Vigilantiam tuam tu mihi narras? D. Sic siet

διέθωσις. nuno enim redditum est, quod supra dicebatur. et præterea repetendo *nimum*, confirmavit superius dictum, et τὸ CPEMANIE* non soluit (et τὸ κερμάμων nunc soluit Z.) D.

39 *Ades præsens*] hæc verba interdum junguntur Plaut. in Amphitr. III. 3. 23. Cic. de Offic. I. 4. Tusco. quæst. IV. 7. R. D.

40 *Tu, quantus quantus*] Id est, quantuscunque. *Nihil nisi sapientia es*] Ridicule prius additum nihil, quam quicquam, laudis nomine. Deinde si sapiens dixisset, non tanta esset irrisio. sed hyperbolicâ accipitur, id est, stultus. *Nihil nisi sapientia es: ille, somnium.*] Neo tu sapiens, sed sapientia: neo ille somniculosus, sed somnium. ὑπερβολή. D.

Nihil nisi sapientia] Sic Ælianus Var. lib. VII. cap. 6. πᾶς γὰρ μίτηρόν εἰμι. Et totus nasus apud Catul. XIII. 14. L.

Quantus quantus] I. e. quantuscunque. in Phorm. IV. 7. 10. quanta quanta hæc mea paupertas est. Sic quisquis pro quicunque, quodquod pro quodcunque et, quod cadentis latinitalis est, qualis qualis pro qualiscunque v. Duker. de latin. veter. ICTorum p. 323. R. D.

41 *Sineres vero illum tuum*] Ab argumento fabulæ repetit *sinerem*: et σιγνώξῃ interrogat. D.

Vox futilis, quæ in Codd. nostris extat, recte abest apud Donat. in Bomb. et Vatio. Nam valde impedit Senarium. Tum ex Vatic. et Basilic. et duobus nostris lege illum tú tuum. B.

Somnium] I. e. homo vanus et stolidus. Ad eam modum Petron. c. 38. dixit phantasia non homo ubi v. Burmann. R. D.

42 *Totis sex mensibus*] Totis, quasi

longi sint: id est, integris, ut ne unum quidem diem minus a sex mensibus sciat, quid cepturus sit filius. Nimis comica et moralis assentatio. D.

Sex totis mensibus] Certam numerum posuit pro incerto: et tamen istius con-duplicatio frequenter est collocata. Sic et alibi: *Sex ego te totos, Parmeno, hos menses quietum reddam.* E.

Pro aut alii an: bis apud Priscianum et in cod. vel. ac. Sed omnes Faerni et nostri Codd. habent aut. B.

43 *Non olfecissem*] Totum ridicule. Nam quid olfecisset, qui nondum quicquam scire cœpisset, cujusque naribus nihil objectum fuisset? Nam ideo *nares a naritate* dictæ sunt, quod nos odoratu doceant præsto et prope esse, quod adhuc oculi non vident. *Quam ille quicquam cæperit*] Multum dixit, et ante sex menses, et olfecissem, et prius quam cæperit. D.

Quicquam cæperit] Priscian. lib. X. cæperet. Vid. Non. Marcell. in cæpere. L.

Duo vett. Codd. habent cæperit; sed reliqui cæperet; ita quoque laudat Priscianus p. 879, qui ait, esse Præteritum imperfectum a cæpio. Sed p. 1193. habent cæperit, et codex ibi vetus. B.

Olfecissem] I. e. sensissem. Cic. de lege agrar. I. 4. Sic frequens est odorari. v. Hemsterhus. ad Luciani Timon. p. 159. R. D.

44 *Vigilantiam tuam tu mihi narras*] Id est, quam maxime scio. *Sic siet modo, ut nunc est*] Non dicit qui: sed respice ad argumentum, et ridebis hæc optantem Demeam. D.

Lego, *Vigilantiam tuam tu mihi? sic sit modo, | Ut nunc est, quæso.* Vid. Hec. V. 3. 22. B.

Modo, ut nunc est, quæso. S. Ut quisque suum vult esse, ita'st. 45

D. Quid eum? vidistin' hodie? S. Tuumne filium? Abigam hunc rus. jam dudum aliquid ruri agere arbitror.

D. Satin' scis ibi esse? S. Oh, qui egomet produxi.

D. Optume'st.

Metui ne hæreret hic. S. Atque iratum admodum. 49

D. Quid autem? S. Adortus jurgio fratrem apud forum

De psaltria istac. D. Ain vero? S. Vah, nil reticuit.

45 *Ut quisque suum vult esse, ita est]* Hæc sunt sententiæ et semper probabiles (*Hæ sententiæ semper sunt hyperbolice.* Ed. Du B. et pro personis ridiculæ. *Plantus in Milite glorioso I. 1. 68.) Nimia est miseria, nimis pulchrum esse hominem. D.*

46 *Quid eum? vidistine hodie? Quid eum initium interrogationis futuræ de personali ejus. Sic in Heautont. Sed Syrum. quid eum? Tuumne filium?]* Hoc clare. *Tuumne filium?]* Moris est ut qui cogitat quid respondeat, interrogatione remoretur. D.

47 *Abigam hunc rus]* Ut pecudem dixit *abigam*: non ut hominem, *mittam. Abigam]* Hoc lentius, et *abigam* quasi pecudem dixit: unde et *abactores* dicti sunt. Cicero in *Verrinis*, I. 10. *Equarum greges istum abigendos curasse. Jamdudum aliquid ruri agere arbitror]* Hoc clare. *Aliquid ruri agere arbitror]* Hoc plus est, quam illio esse: vult enim cum laude ejus loqui. ut supra, *Rei dare operam, ruri esse, parcum ac sobrium? Et agere, proprio dixit. Nam ab agendo, ager dictus est, quod in eo multa agenda sunt. D.*

Abigam hunc rus] Hæc est versus (*hoc averus*) paululum pronunciat, ut consilium sumserit mentiendi, ut idem eam mittere possit (*ut qui consilium sumserit mentiendi, ut inde eum amittere possit. Z.*) Ad velamen autem tali consilio uti fingit (*utitur, ut fingat Z.*) illum rus discessisse admodum iratum, qui fratrem male tractaverit, quod raperit meretricem, quod corruptis mo-

ribus vivat, quod oblitus nominis et familiæ luxurietur. E.

Verba, *abigam hunc rus*, aut *Domeas* sunt tribuenda, aut *Syrus* ea ad *Speo-* tadores dicit, non audiente *Domea. Z.*

48 *Qui egomet produxi]* Mutata præpositione, non *deduxi*, sed *Produxi* dixit: id est, *porro duxi. Metui ne hæreret]* Hæc translatio ut sublevat *Otesiphonem*, ita *Æschino* invidiosa est. Nam hæret avis, non animo, nec voluntate: sed visco decipientis ancupis. D.

Vetustiores libri habent *qui*; mediocres *quin*; recentiores *quem*. Posterius præfero, quia sequitur *mox iratum. B.*

50 *Quid autem?]* *Quid pro quare, vel ob quam causam. Virg., Æn. I. 517. quæ fortuna viris, classem quo litore linquant, Quid veniant? Cai contrarium in significatione * id (obtinet quid Z.) quod te oro. Adortus jurgio est]* *Aggredimur*, de longinquo: *adorimur*, ex insidiis et ex proximo. Nam *adoriri*, est quasi aliquem (*quasi ad aliquem*) oriri, id est, exurgere. D.

Omnes Codd. *adortus est*; sed lege cum *Donato, adortus jurgio est. B.*

51 *De psaltria istac]* Hic mire senem imitatus est, et memoriter: quia ille dixerat, *quid? istac jam penes vos psaltria est? nihil reticuit]* Mire enim, minorem fratrem non peperuisse majori: nec reticuisse quicquid erat opus. D.

Lego *de psaltria hæc*; quia *Syrus* in iisdem sedibus degebat: recte vero *Domea* vers. 34. *Istac psaltris*, quia ruri et procul. B.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Nil prætermitto : consuefacio : denique, 60
 Inspicere, tanquam in speculum, in vitas omnium
 Jubeo : atque ex aliis sumere exemplum sibi :
 Hoc facito. S. Recte sane. D. Hoc fugito. S. Callide.
 D. Hoc laudi est. S. Istæc res est. D. Hoc vitio
 datur.

S. Probissime. D. Porro autem. S. Non hercle otium'st
 Nunc mihi auscultandi : piscis ex sententia 66
 Nactus sum : hi mihi ne corrumpantur, cautio'st.
 Nam id nobis tam flagitium'st, quam illa, Demea,

id est, de quo. *Fit sedulo*] Ἡθικῶς dictum est *fit*. Et *sedulo*, sine dolo, id est, instanter : quia negligentes dolosi dicuntur. D.

Domi habuit unde disceret] Hieronym. ad Heliodor. de morte Nepotian. *Pontificem deserere non audebat, tot in illo cernens exempla virtutum, domique habens unde disceret.* Sidon. Apoll. lib. 7. Epist. II. *Si ambigitur quo magistro rudimentis fidei fuerit imbutus, ut proverbialiter loquar, domi habuit unde disceret.* L.

Domi habuit unde disceret] Hoc proverbium de iis dicitur, qui non coguntur ab aliis sumere. Plaut. in Trucul. II. 5. 4. Cid. ad Div. IX. 3. v. Savoronem ad Sidonium Apoll. p. 451. R. D.

61 *Inspicere, tanquam in speculum, in vitas omnium jubeo*] Videndum, an recte speculum induxerit, quum alienas vitas dicit inspiciendas esse. nisi forte hoc ad causam admovendi speculi, non ad effectum referamus. Nam causa inspiciendi speculi, emendatio est vultus : effectus, formæ per imaginem resultatio. D.

Inspicere, tanquam in speculum] Ita filius meus plenus est præceptorum, uti quotidie omnium vitas inspiciat, tanquam in speculum, et ex aliis ad vivendumumat exemplum. Et *inspicere in speculum*, nova est elocutio. Porro adhuc alia narrare cupiebat Demea, verum servus tædiosus, ne ea quæ nollet audiret, respondit non esse otium sibi. E.

Inspicere tanquam in speculum in vitas

omnium] Sic legitur in codice Beambino omnium veterrimo et sic edidit Bentley. Vulgares editiones habent *inspicere tanquam in speculum vitas omnium*, quam lectionem Burmannus ad Petron. 84. p. 538. confirmari putat loco Ciceronis in Pison. c. 29. Sed utriusque loci diversa ratio est, ne dicam lectionem in *vitas* planissime confirmari V. 74. R. D.

63 *Callide*] *Callidus* dicitur est etiam qui exercet dolos. *Callidus* dicitur, qui callum sibi usa artis induxerit. D.

64 *Hoc laudi est, hoc vitio datur*] Non philosophice, sed civiliter monet, non enim dixit, *hoc bonum* : sed, *hoc laudi est*. nec, *hoc malum* : sed *vitio datur*. Ergo ut idiota et comicus pater, non ut sapiens et præceptor. *Istæc res est*] Non quam rem gerit Micio : non ut ille agit. Et significat, *hoc verum est, hoc utile est*. D.

65 *Porro autem*] Prope delinitus erat Demea, contra institutum argumenti. Artificiose igitur poeta subjecit ex persona servi, unde illum ad amaritudinem provocet. *Porro autem, at vero*, et hujusmodi, principia narrationum sunt, quibus superiora sequentibus connectuntur. D.

68 *Nam id nobis tam flagitium est*] Non dixit, *peccatum*, irridens senem : sed *flagitium*. Et quidem flagitium, corrumpi pisces, vel talia. D.

Nam nobis tam flagitium est] Pari modo flagitium credimus, si pisces non recte curentur, quemadmodum vos fla-

Non facere vobis, quæ modo dixi: et quod queo,
 Conservis ad eundem istunc præcipio modum: 70
 Hoc salsum'st, hoc adustum'st, hoc lautum'st parum:
 Illud recte: iterum sic memento: sedulo
 Moneo, quæ possum pro mea sapientia.
 Postremo, tanquam in speculum, in patinas, Demea,
 Inspicere jubeo, et moneo quid facto usus sit. 75
 Inepta hæc esse, nos quæ facimus, sentio:
 Verum quid facias? ut homo'st, ita morem geras.
 Numquid vis? D. Mentem vobis meliorem dari.

gitium ducitis, si non recte et honeste quidem vivatis. Hæc sunt enim quæ supra dixit. Denique ad irridendum Demeam, dicit se ad similia præcepta esse monitorem, cum servis dicit, *hoc salsum est: hoc adustum; iterum sic memento recte.* Et separatim pronuntiandum: *sedulo*, pro meo jure; *pro meæ sapientia.* Refert similitudinem omni genere. Quemadmodum enim tu inspicere in speculum vitas omnium jubes, ita ego in *patinâs.* Adbibet etiam sententiam quasi index, ut dicat: *inepta esse hæc, nos quæ facimus, sentio.* Et tamen dicit, sibi necessitate morem gerendum, quam id vult. Supra (*infra*) enim frater dixit: *quando ego tuum non curo, ne cura meum.* E.

Lego ex nostro 900 annorum Cod. *Quam illa, O Demea.* In illa enim sede Spondeus suavior est Troobæo. B.

69 *Quod queo*] Quod possum. Sed sic maluit dicere, ut allusionem de sua arte faceret Syrus: et hac re ostenderet, nihil ab illo dici serio. *Quod queo*] A coquendo sumpsit *καρβύμων.* Sic et *infra, sedulo moneo quæ possum pro mea sapientia.* Et Ciceronis dictum refertur in eum, qui coqui filius secum causas agebat: *Tu quoque aderas huic cause.* Nam apud veteres *coquus* non per C litteram, sed per Q. scribebatur. D.

Lego modo *quæ dixi.* Nam dactylo suavior hic est Anapestus. B.

70 *Ad eundem istunc præcipio modum*] Arguta imitatio, ad deridendum

Demeam, omnium quæ serio ille supra dixerat. D.

71 *Hoc salsum est, hoc adustum est*] Hæc contexte et conjuncte dicuntur: quia non vicissim Syro assentatur senex. D.

Lautum] Lautum dicitur de cibis et cenis, quas coquus arte et eleganter apparavit. v. Cic. ad Div. IX. et ibi Manut. R. D.

73 *Pro mea sapientia*] Διασφραγῆς *sapientia* dixit: quia condimentum gustu ac sapore temperant coci (Uterque liber addit, et sic pronunciat, ut et fiat, et approbetur, quod facit). D.

74 *Tanquam in speculum*] Et hic *speculum* non ad imaginem vultus, sed ad contrarium contrapositæ rei retulit. D.

76 *Nos quæ facimus*] Non coci, sed Micio, Æschinus, et familia. An nos pro domini posuit? An nos, pro ego? et hoc melius. *Sentio*] Cum dilatione et vultuose dicendam *sentio.* D.

77 *Verum quid facias?*] *Quid facias, pro quid faciat, unusquisque scilicet. Ut homo est, ita morem geras*] Utrum aptum proverbium sit servis, an etiam amicis? *Ut est, obsequium amicos, veritas odium parit.* Et hæc sententia modo velut querela, demissa voce proferenda est. D.

Ut homo est ita morem geras.] I. e. ut hominum mores sunt et ingenia, ita illis obtemperandum est. Sumpsit Terent. a Plauto in Mostell. III. 2. 34. R. D.

78 *Mentem vobis meliorem dari.*] Πῆξις

S. Tu rus hinc ibis? D. Recte. S. Nam quid tu hic agas,
Ubi, si quid bene præcipias, nemo obtemperat? 80

D. Ego vere hinc abeo, quando is, quamobrem huc ve-
neram,

Rus abiit: illum curo unum: ille ad me attinet,

Quando ita vult frater: de istoc ipse viderit.

Sed quis illic est, procul quem video? estne Hegio

Tribulis noster? si satis cerno, is hercle'st. vah! 85

ro vis respondet agresti feritate. Nam respondendum erat, *recte*, aut *valeas*. sed hic, ne vel abiens blandus esset, pro salutationibus ipsis amara supponit. Et memento etiam hunc eundem insalutatum relinquere, qui adveniens paulo ante, neo salutaverat, neo resalutaverat fratrem. *Melio*rem autem, pro bona ac tolerabili posuit. non enim bonam credit, ut meliorem optet. sic Virg., *Ge. III. 513. Dii meliora piis, erroremque hostibus illum!* D.

Mentem vobis meliorem dari.] Bonam mentem precabantur iis, quos insanire vel sibi male consulere indicabant. *Sen. controvers. IV. 25. ubi. v. Gronov. Ut bona mens est sana, sic mala mens, consilii experta, non sana, stulta. Flor. II. 6. 313. ubi. v. Duker. R. D.*

79 *Tu rus hinc abis?]* Vult Syrus nosse an eat. *Tu rus hinc abis?]* Qui consuetudinis memor est, animadvertit has interrogationes non inquirendi causa poni, sed admonitionis loco esse apud eos, quos velimus abscedere. Sic igitur interrogat ut hortetur: et sic pronunciat, ut et sciat, et approbet quod rogat. *Nam quid tu hic agas]* Addidit hortatum, ut quam primum abeat. D.

In Bembino, et in margine codd. C.C.C. *recta pro recte.* B.

80 In Bemb. et aliis quibusdam antiquis extat *obtemperet.* B.

81 *Quando is, quamobrem]* Nova locutio, *is, quam ob rem:* pro, *is propter quem.* sic et alibi, *in eo me oblecto: solum id est carum mihi.* D.

82 *Illum curo unum]* Unum cum

exceptione. et tamen sic loquitur, ut appareat illum non posse sibi imperare oblivionem Æschini. Nam idcirco addidit, *quando ita vult frater, de istoc ipse viderit. Amare cepit (a Micionis fratre accepit)* et ideo tenet, *nam ambas curare, promemodum respicere est illum, quem dedisti.* D.

Lego et distingue, *illum curo: verum illud ad me attinet.* ut supra 1. 1. 24. et 1. 2. 50. B.

83 *De hoc ipse viderit.]* Elegans formula eorum qui curam alicujus rei ad alium rejiciunt. *Ov. epist. 12. 211. Sen. de Benef. II. 14. viderit; de se non de me queretur.* Hanc formulam pulchre illustrant interpretes ad *Ovid. I. ex Ponto 2. 9. R. D.*

84 *Quis illic est, quem procul video? estne Hegio]* Inventa causa est, cur non abeat Demea, propter reliquam fabulae partem: et simul aliud additur, quo indignetur. Bene autem dubitat, et familiam inveniat * civem, et multum absens a conspectu civium (*et bene dubitat, an familiarem videat civem, ipse multum absens a conspectu civium*). D.

Hegio tribulis noster?] Conventus jam a Geta, servus (*conventus jam a Geta servo Hegio Z.*) dolore est commotus, quod ea (*filia simuli Z.*) omissa meretricem rapuit. *Tribulis* autem significat, ex eadem tribu, hoc est, ex eadem curia. E.

Aptior versui collocatio est, quam est in Bemb. et Donato, *quem video procul.* B.

85 Versus gratia sequor lectionem Codd. *Petrensis, is hercle, vah!* ut infra IV. 2. 39. *Verum hercle. vah!* B.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Quid narras? G. Sic est factum. H. Ex illan' familia
 Tam illiberale facinus esse ortum? O Æschine,
 Pol haud paternum istuc dedisti. D. Videlicet
 De psaltria hac audivit: id illi nunc dolet 5
 Alieno: pater is nihili pendit. hei mihi!

ejus, quem lædere nolit ipse accusator, continet. *Facinus indignum*] Jam narravit Geta: et recte. non enim apud spectatores iterum fuerunt dicenda, quæ dicta sunt. Illud sane admirandum, ejusmodi Hegionis verba induci, qualia esse debuerunt tantopere laudati viri, et ejusdem Hegionis ac Demææ (vel dele et, vel muta in id est. Sub finem lege cum West. a Demæa. Z.) D.

Pro di immortales!] Hæc scena accusationem tenet: reus enim efficitur adolescens, quod vitiaverit virginem. quanquam in conjectura res esse potuisset, tamen quia nemo negat, non accusatio per conjecturam efficitur, sed potius per qualitatem. Idem enim vitiator puellæ cum ad matrem puellæ pervenisset, promisit se eandem, quam vitiaverat, uxorem esse ducturum. Nunc dicitur quod rapuerit meretricem. Reus fit injuriarum. In hac scena accusatio sola est, defensio nulla. Habet etiam partem admixtam deliberativæ. Nam post eadem hæc quæ accusat (nam postea idem hic qui accusat Z.) et petit uti adolescens eandem ducat uxorem. Et omnis illa superior accusatio ad hoc tendit, ut uxorem potius ducat accusatus, quam reus sit. Ergo indignitate rei commotus primum hoc querit a servo, an verum sit, cum dicit: *Geta, quid narras?* at ille confirmat dicendo: *sic factum.* Ita comprobata res est. Fit ex hoc exaggeratio: *ex illan' familia tam illiberale facinus esse ortum?* B.

2 *Quid narras!*] Mirantis est, non interrogantis. D.

3 *Tam illiberale facinus*] Id est, non odisse cui succenseas, laudare homines, factum reprehendere. O Æschine, *pol haud paternum*] Mira maturitas: in qua nescias utrum magis injuriam illa-

tam orbæ virgini, an Æschinum peccasse plus doleat. servatur enim in Hegione, quod vir bonus sit et amicus. D.

4 *Haud paternum istuc dedisti*] *Deest, facinus. et dedisti, pro fecisti.* Sed sic dicitur in re magna: ut, Æn. XII. 453. *dabit ille ruinas Arboribus, stragemque satis.* *Videlicet de psaltria hac audivit*] *Videlicet, confirmativum est.* Ut *videlicet*, videre licet: sic *scilicet*, scire licet: *ilicet*, ire licet. D.

Haud paternum istuc] Hoc quod fecisti non est tui patris, neque generis, aut familiæ. B.

Paternum, non præbuisti te tali patre dignum. Vetus proverbium: *ὡ πατρῴικα αὐτὰ μίλη.* S.

Haud paternum istuc dedisti.] I. e. non fecisti illud facinus patrem imitatus. *Dars est facere* ut *Ran. V. 2. 60.* R. D.

5 *De psaltria hac audivit*] Sic errat Demæa, ut intelligatur quantum debeat irasci in iis, quæ inopinata audiet. D.

Cod. 900. annorum recte *de psaltria hoc audivit.* Sic *Eun. III. 2. 45.* *Et illud de Rhodio.* B.

6 *Is nihil pendit*] *Is*, abundat. ut in *Heaut. Perii: is mihi, ubi adbibit plus paulo, sua quæ narrat facinora!* Aut *is*, pro ipse: subjunctivum pronomen minus quam finitum. D.

Nihil pendit] Contemnit, non curat. E.

Is nihil pendit.] Guyetus ait: *τὸ is* respuere aures latinas, et legi vult *id.* sed codd. omnes defendunt *is*, idemque mihi cum emphasi videtur dictum; quod alieno dolet, patri multo magis dolere putes, sed Micio est pater *is*, seu talis, qui nihili pendeat. S.

Pater is nihili p.] Mendosissime: pater Æschini Micio, non pater. Ex Hegionis persona hæc Demæa. leg. *paterius.* B.

Utinam hic prope adesset alicubi, atque audiret hæc !

H. Ni facient, quæ illos æquom est, haud sic auferent.

G. In te spes omnis, Hegio, nobis sita est :

Te solum habemus : tu es patronus, tu parens : 10

Ille tibi moriens nos commendavit senex.

Si deseris tu perimus. H. Cave dixeris :

7 *Utinam hic prope adesset*] Quasi sibi non crediderit dicenti, in ore est omni populo. D.

8 *Ni*] Si non, significat. *Quæ illos æquom est*] Subauditur, *facere*, a superiori per σύλληψιν intellectum. *Haud sic*] Δικτυκὸν est. *Haud sic auferent*] Quomodo accipimus, *haud sic auferent*? an factam suam auferent sic? An, si correxerint culpam, non silentio transitaros ipsos, vel ipsum quod factum est. *Haud sic auferent*] Id est, leniter abibant, vel subtrahent culpam. *Haud sic auferent*] Senilis et matura comminatio, et est sic demonstratio, gestam continens levissimæ ac parvæ significationis. D.

Ni faciant, quæ illos] Hic versus declarat magis petitionem esse hic, quam accusationem. ut sit subtilis oratio cum accusatione, ad aliud venire disponem. E.

Omnès Faerni et nostri libri habent *nisi facient*. Et est in prima sede proceleusmaticus. B.

Haud sic auferent] Scilicet inultum. v. not. ad Andr. III. 5. 4. R. D.

9 *In te spes omnis, Hegio*] Ut narratio non fuerit necessaria : ita preces interponendæ sunt. D.

10 *Tu es patronus, tu parens*] Patronus aut temporale nomen est defensoris : aut certe appellatio est, per quam ostenditur, quid illi cultus et obsequii debeatur. est enim nomen ad aliquid. Parens autem, veri amoris nomen est : et sequali loco continet interpretationem. Et vide quam vigilanter poeta, quum simpliciter (*suppliciter* Ms. B. et edd. vett.) matronam de absente Hegione loquentem induceret, coluit nos, dixit. quum servus et supplex ad

presentem loquitur, tu es patronus, inquit. D.

Pro parens Bentl. cum Faerno, editit pater. Z.

11 *Ille tibi moriens nos commendavit senex.*] Servus magnum veritatis indicium addidit, dicendo moriens : nemo enim moriens non vera loquitur et urgentia. unde in jure ultima judicia, certiora sunt. Sic alibi, *hanc mihi in manum dat : mors continuo ipsam occupat*. D.

12 *Si deseris tu, perimus.*] Proprie, quasi patrono. Nam socius deficit, parens prodit, Patronus deserit. Sic Sallustius, post defectionem sociorum et Latii. Et, Æn. I. 251. unius ob iram prodimur. Et, prodisti et te, et illam miseram, et gnatum : quod quidem in te fuit. Plaut., Curc. IV. 3. 15. Qui libertos habent, eos deserunt. Hinc et milites, qui defensores patriæ deberent esse, desertores esse dicuntur. Hæc autem omnia magnam vim habent, si per singulas partes orationis considerentur, ad commovendum precibus Hegionem. Et, tu es patronus, ab honesto : tu es parens, a justo. *Si deseris tu, perimus*] Et huic rei maxime respondet oratorie, quæ illum maxime commovit. Ut, Æn. VII. 452. En ego victa siti. Et, Æn. XI. 364. pulsus ego? Alii πρὸς τὸ perimus, τῷ ὑψημισμαῖον responsum putant. D.

Pro vulgari perimus, leg. perimus. B.

Cave dixeris.] Vult Getam ὑψημισῖν, neque uti voce deseris, utpote malæ notæ, et ominis. Unde ipse non ait, non deseram, sed, neque faciam, neque me satis pie posse arbitror. Respondet autem ita, quod impium haberetur, si patronus clientem sine causa desereret,

Neque faciam, neque me satis pie posse arbitrator.

D. Adibo. salvere Hegionem plurimum

Jubeo. H. Te quærebam ipsum : salve, Demea. 15

D. Quid autem? H. Major filius tuus Æschinus,

Quem fratri adoptandum dedisti, neque boni,

Neque liberalis functus officium est viri.

maxime si accessisset morientis commendatio. W.

13 *Satis pie posse*] *Deest, facere. Neque me satis pie posse arbitrator*] Honesta locutio ; qua significat, quicquid fecerit pro pietatis debito illis (illi Ms. B. et edd. vett.) merito parum esse. Sensus autem hic est, neque faciam, quod nefas est, ut vos deseram : nec hoc ipsum quod facio, satis pium est pro tanta necessitudine. Et bene addidit *satis. ut et sapiens, non tamen satis.* D.

Satis pie] I. e. salvo officio quod cognatis debetur. R. D.

14 *Salvere Hegionem plurimum jubeo*] Ideo providit Demea, non provisus est : quia oportuit illum audire quæ loqueretur Hegio, et ex illius jam verbis in indignationem (*verbis indignatione*) moveri. *Jubeo* autem, volo significat : ab eo quod sequitur, id quod præcedit. Non jubemus enim, nisi quod voluerimus, et est Homericum *Κάλαις μὲ πᾶσι ἀποδοῦναι ἰβήλαμπ γὰρ αὐτοῖς* CYNENNIAI-ONA (Priora ex Π. ε, 134. sunt emendanda, *Κάλαις δὲ μὲ πᾶσι ἀποδοῦναι.* Posteriora vero videntur esse Donati, et restituenda sic, *nam ante, Ἡ ἰβήλας ἔφε' αὐτοῖς, αὐτὸν στυμῖμος.* Z.) D.

Salvere Hegionem] Priscian. lib. 18. L.

Priscianus p. 1132. pro *salvere* habet *gaudere*, et dicit *gaudere jubeo* esse *gaude.* B.

15 Omnes libri Faerni, in his Bembinis, *Oh, te quærebam ipsum.* B.

16 *Major filius tuus Æschinus*] Artificiosa postulatio : in qua, ne statim Demea diceret, nihil ad se hanc querelam pertinere, quippe qui Ctesiphonem curare debeat, infertur causa cur non dissimulet pater, quia filius : quia ma-

ior est : quia Æschinus, si quid est in ipso nomine caritatis : quia fratris adoptivus : quia bonus et liberalis : et contra hæc, quibus laudatus est, fecit. D.

Major filius tuus Æschinus] Hinc narratio incipit accusationis, in qua multa demum dicuntur, quo facilius reus constitui possit. Nam dictum quod *major filius*, ne alius sentiretur : dictum et nomen proprium Æschinus : dictum etiam illud quod contigit, qui fratri adoptandus datus est. Ex his omnibus enim signa dominus sumserat, ille quid facit? Deinde summa generaliter proponitur : *Neque boni, neque liberalis functus est officium viri.* Deinde adjungit personæ commendationem ejus, cujus filia vitata est. Deinde propositio criminis. *filiam ejus virginem vitavit.* Quamvis non hoc intendebat : non enim facti questio est. E.

17 *Neque boni.*] Quasi id quod est, velit quod esse debet (Forte leg. *Quis is prodest, vel prodesse debet.* Cf. adv. 30.) D.

Quem fratri adoptandum dedisti] Quis talem versum Terentio imputet? Lege *abdidisti*, i. e. ab oculis removisti, tanquam neglectum ; et est levis Demeæ reprehensio. Hecyræ 1. 2. 100. habes : *nam senex rus abdidit se*, ubi Donatus : *verbum reprehendentis senem.* Reprehendentis autem, quod absit inde Laches, ubi esse eum oporteat. vid. ibi Donatus ad v. *comneat.* Bo.

18 *Neque liberalis functus est officium viri.*] Querendum inter *bonum* et *liberalem* quid intersit. An *bonus* est, qui non nocet? *Liberalis*, qui etiam prodest? An *bonus*, qui non peccat in facto? *liberalis*, qui nec verbo quidem. D.

Functus officium] V. C. officio. L.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Humanum'st. ubi scit factum, ad matrem virginis 25
 Venit ipse ultro, lacrumans, orans, obsecrans,
 Fidem dans, jurans se illam ducturum domum.
 Ignotum'st; tacitum'st; creditum'st. virgo ex eo
 Compressu gravida facta est; mensis hic decimus est.

κατὰ Μυθῶν: τρεῖς εἴχα προφάσεις, μίθων, ἔρωτα, ἀγνοίαν, διὰ τὸ σκότος καὶ παντὶς τὸ πρᾶγμα γινώσθαι. Ennius apud festum: *Persuasit nos, vinum, Deus qui multo est maximus.* Plautus Aulular. IV. 10. 64. *Ego me injuriam fecisse filiae fateor tuae, Cereris vigilans, per vinum, atque impulsu adolescentiae.* Idem Bacchid. I. 1. 54.—*istoc illecebrosius fieri nihil potest: nos, mulier, vinum, homini adolescentulo.* Eodemque colore Seneca utitur lib. 7. Controvers. 8. *Nos, vinum error: quid irascaris, puella?* L.

Menander, laudante Scholiaste Theocriti Idyll. II. 10. ὦ νῆξ, σὺ γὰρ δι' ἐπιείκτων Ἀφροδίτης. De quo loco Plutarchus: *Παίστων γὰρ Ἀφροδίτης οὐ νῆξ, κατὰ Μένανδρον, ἀλλὰ Τύχη ματίσχυεν.* Hoc pertinet illud Ovidianum, *Nos et amor, vinumque nihil moderabile suadent.* W.

Persuasit nos, amor, vinum] Comparandum Callimachi epigramma 44. Ἄκρτος καὶ ἔρος μ' ἠνάγκασεν Ovid. Amor. I. 6. 59. ubi v. Barmann. Terentium imitatur Laetant. de ira Dei c. 20. *multa sunt quae ad peccandum irritant aetas, violentia, egestas, occasio, praemium.* R. D.

25 *Humanum est.*] Nihil tandem ex ea sumtum consuetudine est, quod non humanum. et hoc dicere solemus, ubi peccatum quidem non negamus, sed tolerabile esse dicimus. *Ubi scit factum*] Id est, intelligit et sentit: quia supra futurae* (Corrige, futurae. Sed Wie-ling. leg. putat, quid sua persuasione) peccaverit: et quia qui impulsione peccat, non peccat rationatione. Hic locus illi rei occurrit, *cur ergo tacuisti?* D.

Ubi scit factum] Hic ait eum per ignorantiam peccavisse. In quibusdam Libb. est: *ubi sic factum*, notante Vesterhvio. M.

Ubi scit factum] Mirum vero, si ipse sciverit. Leg. *istud factum.* Bo.

26 *Venit ipse ultro lacrumans*] *Mirre:* (et *Mirre id; Z.*) *ad matrem venit ultro lacrumans*, ne quam leniter, aut mollius mulier tulisset, prope patientem iniuisse videretur. *Orans, obsecrans*] *Orare*, est placidos petere: *obsecrare*, iratos rogare. Unde plus facit *obsecrans*, quam *orans*: plus vero *orans*, quam *rogans*. Cicero, *orare et rogare.* D.

28 *Ignotum est: tacitum est: creditum est*] Ἄσυνδίκως per συνήθειαν ut solet, hic loquitur: *ut, imus, venimus, videmus.* *Ignotum est* autem, quod ultro venerat, et lacrumans: *tacitum est*, quod orabat et obsecrabat: *creditum est*, quod fidem dabat et jurabat. Et honestius impersonaliter, quam *ignovimus, tacuimus, credidimus.* D.

Ignotum est] Priscian. lib. X. L.

29 *Virgo ex eo compressu gravida facta est;*] Hæc addidit, ne ex viliori usu et inhonesta patientia virginis ad conceptum libido pervenerit. Et præterea quia et hoc potuit dici, ille quidem vitia vitia virginem: sed quid si ex alio concepit postea, quæ nunc gravida facta est? ideoque et a vitio virginis tempus ostendit: ut cum facto ratio conveniret. D.

Molle illud hic, quod et versus respuit, nec sensus desiderat. Pomposius apud Nonium v. *verminari, decimus mensis est, cum factum'st: ita fit, ita semper solet: Decimo mense demum turgens terminatur, parturit.* B.

Mensis hic decimus est] *Mensis*, lunaris nimirum; quales ante Jul. Cæsarem computabantur. Unde adeo passim decem menses partui tribuantur a veteribus. Sic infra IV. 5. 57. *Hec. V. 3. 24.* Plautus sæpius. Menandro tribuant Fr. Fabricius et Farnabius, in τοῦ πλαιῖου, quod in fragmentis tamen non comparet, Ἰνὴ κίς: ἀνάμνα. Sed Cæcilii in Plocio est:

Ille bonus vir nobis psaltriam, si Dis placet, 30
Paravit, quicum vivat: illam deserat.

D. Pro certon' tu istaec dicis? H. Mater virginis
In medio'st; ipsa virgo; res ipsa: hic Geta
Præterea, ut captus est servorum, non malus,

Incolatus mulier decimo mense parere?
Pal nono etiam, septimo atque octavo.

Virgil. Ecl. IV. 61.

Matri longa decem tulerunt fastidia
menses. W.

Compressu] Sio Plaut. in Epid. IV.

1. 15. Terent. in Phorm. V. 8. 29. *vi-*
nolentus mulierculam compressit i. e. vi-
tiavit. R. D.

30 *Ille bonus vir, nobis psaltriam, si*
dis placet, paravit] Conclusio accusa-
tionis. Et *Bonus vir* *εἰρηνία* quidam est,
sed ab eo posita, qui indignetur virum
bonum esse debuisse, qui non sit: ut
supra, *neque boni, neque liberalis est*
functus officium viri. Et simul consi-
dera quo nomine *Æschinum* vocet, vi-
rum appellans scilicet, qui vult ejus
certa esse promissa, et qui illum jampri-
dem videri maritum velit: *nobis* autem,
ex abundanti τῷ ἰδιωτισμῷ ad indigna-
tionem relatum est. *Si dis placet]* Bene
interpositum ad invidiam, *Si dis placet:*
scilicet per quos juratum est. *Ille bonus*
vir] *εἰρηνία* indignantis in loco addita
est verbis ardentibus. *Psaltriam nobis]*
τῷ ἰδιωτισμῷ. sic enim dicimus, et est
consuetudinis pervulgata. . D.

Si dis placet] Ironiæ maxime inser-
viens formula. Sed et adhibetur ab in-
dignantibus et aspernantibus. Ita h. l.
et Eun V. 3. 10. Cic. in Pisonem 16.
Quinctil. Inst. VIII. 3. Flor. III. 4. Ubi
vide, quæ annotarunt. Freinshemius et
Cl. Dukerus. Plautus etiam extra ironi-
am et indignationem usus est. Capt. II.
3. 94. Quo sensu et, *si dii volent, dixit*
Poen. IV. 2. 88. W.

31 *Illam deserat]* Id est, oni e con-
trario, dum vivat, obstrictus est. Et
deserat, virginem scilicet. D.

Bombinus, et aliqui libri Donati rec-
te habent *deserit. B.*

32 *Pro certoné tu istaec dicis?]* Hoc

ideo non dicit, quia fidem non habet
narranti: sed quia miratur scelera. *Ma-*
ter virginis in medio est] Terribiliter
satis, *In medio est:* quasi retineri non
possit, nec cohiberi, quin rem probet.
Et præterea, quam argumentorum ge-
nera duo sint, ἰσχυρῶν καὶ ἀσχυρῶν sicut
in rebus manifestis, ἀσχυρῶν utitur. Hoc
ergo, sublatis superciliis, dicendam est,
In medio est. Nam lentius (*lenius*) erat,
si diceret, *præsto est. D.*

Mater virginis in medio] Ad rem con-
firmandam testem adhibet accusator, ip-
sam virginis matrem, et rem ipsam dixit,
. . . . (W. e Ms. lacunam supplevit
sio; ut eorum mulieres. Sed verba sine
sensu. Intellige potius, *partum virginis,*
vel, *mulieris. Z.*) Ad postremum adjeun-
xit et servum Getam, de qua facile possit
inqui, ut a testibus res probetur. R.

Pro certo] I. e. tanquam certam.
Sallust. in Catil. c. 15. Notandum est
pro certo dici in singulari, quamvis præ-
cedat pluralis *istæc*, quod loquendi ge-
nus vindicavit Duker. ad Liv. I. 3. R. D.

33 *Ipsa virgo]* Scilicet quæ in *Æs-*
chinum reum et testis et crimen est.
Et ideo addit, *res ipsæ:* id est pondus
uteri, exactis ad pariendum mensibus. D.

Hic Geta] Priso. l. VII. L.

In medio est] H. e. præsens est, ut
interrogari possit. Sic in medio posita
opponuntur reconditis. v. Cic. de Orat.
I. 3. Contra e medio excedere in Heo.
IV. 3. 14. est abducere se ex oculis
hominum. Sueton. in Cæs. c. 1. R. D.

34 *Præterea, ut captus es servorum,*
non malus] Ad hæc, intelligamus ali-
ter dici, non inertem Socratem: aliter,
non inertem servum: aliter, non malum
Scipionem esse: aliter, non malum ser-
vum esse. *Præterea, ut captus]* An,
quantum capit animus servilis, tantum
non malus, neque iners Geta? An ut

Neque iners, alit illas; solus omnem familiam 35
 Sustentat. hunc abduce, vinci, quære rem.
 G. Imo hercle extorque, nisi ita factum est, Demea:
 Postremo non negabit: coram ipsum cedo.
 D. Pudet: nec, quid agam, neque quid huic respondeam

captus est servorum, quemadmodum saepe aucupium in servis habendis bonum evenit? Ut in captu avium, vel piscium, vel ferarum plurimum fortuna dominatur. Et hoc ideo, quia servum evenire bonum, non ratio est aut natura, sed casus est, utpote in re rarissima: ut sit, ut captus est servorum, id est, eventus est in servis. Ut captus est servorum] Id est, ut se habet conditio servorum. Afranius in *Simulante*, is ut *servorum captus est, facillime domo atque nostra familia provenditur. Ergo (Ego Ms. B.) captus sortem intelligo. Non malus]* Id est, fidelis. D.

Ut captus est servorum, non malus] Quemadmodum (*quamquam Z.*) mali esse possunt servi, sicut est captus servorum, id est, conditio. E.

Versus gratia reponere, *Præterea, ut captus servolorum est, non malus. B.*

Ut captus est servorum] Hac formula utuntur de iis, qui non magnam laudem merentur Cic. *Tusc. quest. II. 27. Cæs. de B. G. IV. 3. R. D.*

35 *Neque iners]* Id est, artem habens (Vid. ad *And. III. 5. 2.*) Oratorie futurum testem et indicem laudat: sed ne improbo facere videatur, parcius id facit. non enim dixit, *bonus et solers: sed, quod in servo sufficit, non malus, neque iners. Et proferendi (protegendum Z.)* Getæ hæc maxime causa est: ne quod permittere videatur in servo pauperis, atrocius fiat (*ne, quod mos perm. vid. in s. pauperis, atrocius egat. Z.*) Et simul ut hæc *πεδωκέντων* non contristet Getam: quem prius laudat, dicturus, *Hunc abduce, vinci, quære rem. Alit illas: solus omnem familiam sustentat]* Duas hic res docet: et unde hæc vivant: quod testimonium pudicitiae est; et gravem testem posse esse Getam. *Solus]* Incerta distinctio est,

solus. sed melius, solus omnem familiam sustentat. Hoc verbo tenuis victus ostenditur, quod bene fragi esse monstratur in feminis. D.

Alit illas] Ms. R. *alit illam. L.*

Sustentat] Ita *Phorm. II. 1. 57. de servo Geta:*

columen vero familiae.

Virg. Æn. XII. 59. W.

36 *Hunc abduce, vinci, quære rem]* Non multum permittit, utpote de alieno servo. ideo Geta plus de se largietur. ipse tamen *ἀουδένως* tria posuit, ut multa videretur dicere. *Hunc abduce]* Ut, *Æn. XI. 463. tu, Voluae, armari Volscorum edico manipulis.* Nam postea, e littera, huiusmodi verbis exacta (*ablata Z.*) est. *Hunc abduce: vinci]* Bono ordine. et *abduce:* ab hoc illo ubi (*ad huc illius ut ed. Da B.*) nemo possit intercedere. Et *vinci:* ne solutus, ut sciat si (*ne, si solutus, tu nescias an Z.*) verum servus accuset. *Quære rem.]* Latenter præter vincula, etiam tormenta significavit: nam hoc, *quære rem,* pete rei veritatem, significat. D.

37 *Imo hercle extorque]* Ἄτιχως πόντος. Et bene ipse de se plus et apertius, quam Hegio, largitur. *Extorque]* Multum dixit: non torque, sed extorque. *Torquemus enim hominem: extorquemus veritatem. D.*

Imo hercle extorque] Dixerat vinci, et solas catenas pro pœna adiecerat: ideo addidit, *extorque. E.*

Extorque] Pro torque, composit. pro simplici. R. D.

38 *Coram ipsum cedo.]* Quo facilius veritas manifestaretur, adiecit servus, *coram da Eschinum;* cum præseus fuerit, non negabit miseriam. E.

Vulgo *coram ipso cedo.* Minus recte. B.

39 *Pudet]* Aversus hoc dicit, et perturbatus Demea. Majoris erit ponderia

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

**Cognatus mihi erat : una a pueris parvolis
Sumus educati : una semper militiæ et domi
Fuimus : paupertatem una pertulimus gravem. 50
Quapropter nitar, faciam, experiar, denique
Animam relinquam potius, quam illas deseram.
Quid mihi respondes ? D. Fratrem conveniam, Hegio :
Is quod mihi de hac re dederit consilium, id sequar.**

re, et de officio suo locutus est, et exaggeravit culpam in Æschinum, qui videbatur in uno et eodem facinore vivos mortuosque læsisse. D.

Etsi omnes libri habent *defendam hanc* : lego tamen *defendam has*, h. e. Matrem et Filiam. Sic mox 52. *Potius quam illas deseram*. Cf. IV. 3. 17. IV. 4. 17. B.

48 *Cognatus mihi erat*] Causa exposita, jam agit Hegio de persona sua, utrum recte faciat : ut quam personam inducit * ostendat habiturus (quam personam induerit, per se ostendat habiturum. Z.) Quam amicitiarum duo genera sint, unam necessariam, id est, propinquitas sanguinis : alteram voluntariam, quo nobis etiam alienissimi conjunguntur. Micionem dicit ad Demeam, et vivos, et voluntarios tantum sibi amicos esse. Simulium vero, et mortuum, et non solum voluntate, sed et necessitudine amicum fuisse conjunctum. In qua re et illi non deerit, et his parvatur. Sed et cognatus mihi erat, vultu adjuvat : quia non a conjunctione ineptiva sumit exordium. *Cognatus mihi erat*] Officia multa contra officium unum Demee amicitie ad Micionis. D.

Cognatus mihi erat] Dicit sibi necessitatem maximam, ut virginem defendat, si deserta fuerit, ex hoc cumul . . . . . sibi fuerat cum puellæ patre (ex hoc cumulus fit, quod multa familiaritas sibi f. c. p. p. Z.) E.

Illud parvoti, quod in libris quibusdam extat, est plane ineptum. B.

49 Nisi pro educati legas educti, versus stare non potest. B.

50 *Paupertatem una pertulimus gra-*

vem] *Ἐραυπέτῃ* est. quia magis conjungit malorum consortium, quam bonorum. D.

51 *Nitar, faciam, experiar*] Sic dicit, ne dicat *vindicabo* : quod vult magis significatum esse, quam dictam. Et ne si diceretur, *nihil poteris* : quod ad incipiendum sufficit, dixit, *experiar*. D.

52 *Animam relinquam potius*] Modesta comminatio : prius quid sibi possit evenire dixit, quam quid passurus sit Æschinus. D.

53 *Quid mihi respondes*] Respondere proprie dicitur, quam (quod s. cui) his intenditur. Respondere enim est priorem alloqui, quasi respondere (quasi rursus spondere. Spondere Wie.) verba fundere. ut, *funditque has ore querelas*. Respondere, posteriore loco dicere. *Fratrem conveniam, Hegio*] Vult recte pronuntiandum hoc quod addidit, *Hegio*. quasi dicat ; res in manu fratris est constituta, non mea. D.

54 Totus versus abest in Bombina. Atque Muretas spurium putavit, cum de Æschini rebus nihil faceret Demea ex consilio Micionis. Et certe Donatus non videtur illum legisse, cum dicat, *res in manu fratris est constituta, non mea*. Z.

Totum hunc versum expungendum censet Muretas, his argumentis usus : 1) Demea sciebat, Æschinum, quicquid intemperanter faceret, Micione permittente facere, quale hujus consilium poterat expectare ? 2) Non Demea, sed Micioni potestas erat, de Æschino statuendi, quare Demea hac in re fratri, non fratrem consulere poterat. 3) Versus totidem verbis in Phormione legitur, loco longe aptiori.

H. Sed, Demea, hoc tu facito cum animo cogitas, 55
 Quam vos facillime agitis, quam estis maxime
 Potentes, dites, fortunati, nobiles:

Tam maxime vos æquo animo æque noscere
 Oportet, si vos voltis perhiberi probos.

D. Redito : fient, quæ fieri æquom' st, omnia. 60

H. Decet te facere. Geta, duc me intro ad Sostratam.

4) Donatus versum non legit, quod nihil ad eum adnotavit. 5) Versus in cod. Bemb. abest. Sed, ad 5. unius codicis, licet cetera boni, auctoritas, contra omnes reliquos, in iisque multos æque bonos, valere non potest. Ad 4. si silentium Donati probaret, versum aliquem esse spurium, permultos oportet versus esse spurios, quid? quod hancipsum versum in Phormione etiam, ubi nemo non genuinum agnoscit, licet ibi quoque Donatus nihil adnotaverit. Ad 3. concedo versum, si alterutro loco spurium esse oporteret, in Adelphis potius, quam in Phormione abesse posse, quis necesse vero, intendum et apud alios poetas eundem versum duobus locis reperiri, v. c. Virg. *Æn.* L. 3. v. 589. et L. 4. v. 7. Ad 1. et 2. respondendum tamen Hegioni erat, et amico amico respondendum, non uno verbo, ut honeste certe Demea effugeret. Demeam, quod natura pater erat, Hegio adierat primum, quid mirum, si suam patris potestatem imminutam esse tacet? quod vero adoptionem Hegio sciebat, quid magis necessarium Hegio non poterat non agnoscere, quam ut fratrem Demea ea de re conveniret?— Editio tamen Bipontina versum omittit. 8.

55 *Sed, Demea, hoc tu facito*] *'Επιπέπαισι*; supra habitæ comminationis. D.

Sed, Demea, hoc tu] Quoniam Demea sententiam petitioni talem dederat, ut fratrem se diceret conventurum: jam hic amplius agit ut persuadeat, aliud fieri non debere: propterea quoniam nobiles viri quante clari sunt magis, tanto plus debent omnia iusta complere,

si velint famam integram sui nominis continere. Quam rem et persuasionibus impetrant (*impetrat Z.*) quod voluerat senex. Denique data est sententia: *fient, quæ fieri æquum est, omnia.* R.

Cum animo cogitas] Cic. agrar. II. 24. R. D.

56 *Quam vos facillime agitis*] Ut et supra, *facilem victum peret* (forsan e memoria laudavit locum *Æn.* II. 9. 30. *Et tam facilem victum querere*). Et vide quam oratorie laudes suscipit (*excidit secundum Z.*) argumenta suadendi. D.

Quam vos facillime agitis] Scil. vitam. *Facile vivere* dicuntur qui ex animi sententia sine molestiis cum sumptuum tolerandorum tam aliarum rerum vivunt. Sueton. in Terentii vita c. 1. *qui agitant nobiles facillime* v. Græv. ad Cic. ad Div. III. 12. R. D.

58 *Æquo animo æqua noscere oportet*] Bene dixit, *æquo animo*: quia potentiori et fortiori contra naturam est æquitas. D.

Noscere] *Noscere* pro *exerere* dixit, Græcorum more, qui s. p. *αἰδώς*. cf. Virgil. *Æn.* 1. 630. Musgrav. ad Sophoclis Antig. 299. Bo.

60 *Redito*] Prosequeretur eam, quemadmodum apparet ex verbis. D.

Lege, redito: fient, fieri quæ æquom' st, omnia. R.

61 *Decet te facere*] Sollicita obsequia Hegionis, ultima in loquendo, ostendit impotentierem personam contra Æschinum; quo magis gaudium crescit comedie, quando tali an tanto pauperior puella, sed tamen cupita, jungetur. D.

D. Non me indicente hæc fiunt : utinam hoc sit modo Defunctum. verum nimia illæc licentia Profecto evadet in aliquod magnum malum.

Ibo, ac requiram fratrem, ut in eum hæc evomam. 65'

ACT. III. SCENA V.

HEGIO.

BONO animo fac sis, Sostrata; et istam, quod potes,

62 *Non me indicente*] Quia dixerat, ipse sentiet posterius. Et nimis dara compositio est: sed apta irascenti. *Utinam hoc sit modo defunctum*!] *Utinam*, desperandi vim habet. *Hoc*, id est, negotium: id est, raptus virginis. *Defunctum*, finitum, id est, ut non pejora committat. *Defunctum*, finitum, id est, ne ulterius peccet Æschinus. D.

Non me indicente] Supra enim dixerat, ex lenitate patris Æschinum in periculum esse venturum, quod otiam nunc dicit: *verum nimia illec licentia profecto evadet in aliquod magnum malum*. E.

Non me indicente] Gloss. marginal. *Indicente, precipiente, hortante*. L.

In margine Bemb. hoc glossema adscriptum est, *indicente: tacente: nove, immo potius κατ' ἀρχαϊσµὸν: nam nusquam legimus, nisi in hoc loco: indicentem enim dixit, non dicentem*. Sed de *indicente* vide Gronovium ad Liv. XXII. 39. Bembinus habet *fiunt*, sed alii omnes, *sunt*. Cæterum Bemb. et Victor. pro hoc reote legunt *hic*, h. e. in hoc negotio: ne Æschinus pejora committat. Et *defunctum*: est impersonale. B.

Me indicente] I. e. tacente; nihil dicente. Rarissimum verbum etiam occurrit apud Liv. XXII. 39. *duo boni consules etiam me indicente omnia republica fide vestra faceretis* ubi v. Gronov. R. D.

63 *Nimia illec licentia*] Quam illi dat Micio. D.

64 *Profecto evadet*] Per ardua et prærupta veniet. D.

65 *Hæc evomam*] Non *effundam*, sed *evomam*: utpote que me ægrum faciant, quibus me relevabo, cum languor ille egestus sit. Nam *evomam*, hoc translatione significat. D.

1 *Bono animo fac sis, Sostrata*] Hi sex versus in quibusdam non feruntur. In hac scena videtur jam locutæ Sostratæ Hegio respondere. Potest tamen et ipse incipere; tanquam qui et removerit, et morore ejus moveatur. *Bono animo fac sis, Sostrata*] Meminisse debemus, quod dixit, *duc me intro ad Sostratam*. et quia hoc *intro*, in prosœnio est ΠΑΤΕΡΑΠΙΔΙΤΝΝΙΝ * (παρὰ τὴν σκηνήν.) non post scenam. Nam aliud significat, *eamus intro*, ubi dicitur, *intus respondebitur, intus transigitur, si quid est quod restet*. Illum enim interius agitur extra omne prosœnium. *Fac sis, Sostrata*] *Sis* honorifice additur verbo, ne quod imperativo modo pronuncietur, superbum sit. Deductum est autem a senatusconsulti formula: ubi enim aliquid senatus consulibus injungit, addit, *si eis videatur*. Et *istam quod potes*] Quia vox ipsa tristis, et circa tristem filiam, *quod potes* dixit. D.

Bono animo fac sis] Senex ingressus domum, vidit parturientem puellam,

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Quod cum salute ejus fiat, ita se defetigarit velim,
 Ut triduo hoc perpetuo prorsum e lecto nequeat surgere.
 S. Ita fiat, et istoc si quid potis est rectius. C. Ita:
 nam hunc diem 5

Misere nimis cupio, ut coepi, perpetuum in lætitia de-
 gere.

Et illud rus nulla alia causa tam male odi, nisi quia
 prope'st :

dicit et Democ. sed illud falso : hoc serio. *Utinam quidem*] *Apud villam sit, sabaudiendum* : et distinguendum ante quam inferatur, quod sequitur. D.

Recte meliores libri habent *cum maxime*, pro vulgari *eum maxime*. B.

Nunc cum maxime] Hæ particulae ab aliis quoque junguntur. Cic. de Senect. c. II. v. Westerhov. et J. F. Gronov. ad h. l. R. D.

Utinam velit] Notandum est jungi *utinam* et *velit*. Aliter constructionem explicat Periz. ad Sanot. Minerv. I. 13. p. 89. Sed durior est ejus ratio. R. D.

3 *Quod cum salute ejus fiat*] Hoc non est odisse patrem : sed tantum timere ex proprio delicto. servatur enim in eo et amor filii, et amoris effectus (*affectus* ed. Du B.) D.

Quod cum salute ejus fiat, ita defetigetur] Dum modo salvus sit. Et experitur ante consilium, ut hoc se defendat, quod ab amicis retentus sit. Cui opponitur : *interdium quidem : sed si hic pernocto, quid causæ sum dicturus?*] Huic rei nullam consilium reperit servus. Hoc pollicetur tamen, facile se patrem lenire, quod ejus noverit mores, cum dicit, *laudariet te audit libenter : facio te apud illum Deum*. E.

Defatigarit] Sic Eun. II. 1. 14. Priscianus Instit. Grammat. lib. XV. *Defatigaret*. Ex Frontonis sententia *defatigatus* et *fessus* ita differunt, ut illud de animo dicatur, hoc de corpore. sed contrarium vel ex his locis Terentii patet. Adde P. Manut. ad Cic. Fam. X. 19. *Defatigatus* autem de animo di-

citur, And. IV. 1. 46. et Phorm. V. 3. 11. W.

4 *Ut triduo hoc perpetuo*] Quantum sufficiat amatori. (Forte hoc pertinent verba, *moriatur scilicet*, quæ in versu sequenti plane sunt otiosa Z.) et enim non opus erat *perpetuo* dicere, si *triduum* dixisset. D.

5 *Et istoc siquid potius est rectius*] Deest *addi*. Nam si mortem significaret, non conveniret adolescentem ita dicere : videtur enim plus temporis optasse languori. *Nam hunc diem misere nimis cupio*] *Moriatur scilicet*. et hoc adversus servum debet dicere, ne indecorum adolescentis personæ sit, hæc ita dixisse : quamvis ejusmodi adolescentes inducant comici. ut Nævius in *Tribaselo, deos queso, ut adimant et patrem et matrem meos*. D.

6 *Misere nimis cupio*] *Nimis* abundat, more comicorum, qui hoc dicto asseverationem inculcabant. *Cupio, ut coepi, perpetuum in lætitia degere*] Qui et supra dixit, *ita queso : quando hoc bene successit, hilarem hunc sumamus diem*. D.

Misere nimis] In Ms. R. *nimis* deest. L.

Nostrum omnes omittunt *nimis*, præter cod. regium, qui rectissime ponit, *nimis misere cupio*. B.

7 *Et illud rus nulla alia causa tam male odi*] *Mire* ostendit, omnia ex delictis in pravum verti : adeo ut miseram putet adolescens suburbanam villam : qua re cæteri delectantur. Illud ergo tanquam (*TAM MALE*) cum detestatione dixit. et *male*, et (*est*) *nimis*, et

Quod si abesset longius,

Prius nox oppressisset illic, quam huc reverti posset iterum.

Nunc ubi me illic non videbit, jam huc recurret, sat scio. 10

Rogitabit me, ubi fuerim; quem ego hodie toto non vidi die.

Quid dicam? S. Nihilne in mentem est? C. Nunquam quicquam. S. Tanto nequior.

Cliens, amicus, hospes, nemo'st vobis? C. Sunt: quid postea?

S. Hisce opera ut data sit. C. Quæ non data sit? non potest fieri. S. Potest.

misere. Nam nimium, et malum miserumque est; secundum illam sententiam, *ne quid nimis.* D.

8 *Quod si abesset longius*] Amor magis, quam rei consulit adolescens. D.

Hic versus est iambicus dimeter. Sicut prior est iambicus octonarius. B.

Nox oppressisset] H. e. deprehendisset. Sic supra II. 2. 21. Cic. de Senect. 14. *Quoties illum lux noctu aliquid describere ingressum, quoties nox oppressit, quom mane cepisset?* W.

9 *Iterum reverti non est bis reverti,* qui est error Faerni; sed vetuste, pro simpliciter redire. Ut supra L. 1. 46. Eun. IV. 2. 6. B.

Iterum reverti] Est simpliciter reverti in Eun. IV. 2. 6. *redeo rursus* Plaut. in Pœn. prol. 79. v. Benth. ad h. l. R. D.

10 *Jam huc recurret, sat scio*] Mire de sene, *recurret* dixit, ut ejus instantiam demonstraret. D.

11 *Etsi Bemb. habet rogabit:* versus tamen probat codd. nostrorum et edd. vett. *rogabit.* Nam cum ubi accentum hic habeat in syllaba priore: *ubi sue*—est proceleusmaticus, dactyli tempus habens; et irato apprime convenit rapide loqui. B.

12 *Nihilne in mentem est?*] Sic hoc accipiendum est, ut adolescenti libero

malitiam putemus, non sapientiam deesse: adeo in hac re magister est servus. *Nunquam quicquam*] Παρίλιον, pro *nunquam*: id est, non. *Tanto nequior*] Sic hoc dictum est, ut a contrario dicimus, *tanto melior.* D.

Optimorum librorum est *in mentem est.* Cæteri male, *in mente est.* Vide nos ad Heautont. V. 2. 33. Porro pro *nunquam* lege *nusquam.* Nam *nusquam* in re præsentem scilicet: non *nunquam*, ut semper stolidum se et bardum esse fateatur. B.

13 *Cliens, amicus, hospes, nemo est vobis?*] Unde magistrum ad nequitiam, ut simplici adolescenti mentiendi viam demonstraret, et honestum tentet afferre argumentum ad mendacium, propter clientem, amicum, aut hospitem in urbe cessare visum: quod tamen nec sic intelligit rudis ac rusticus adolescens. *Cliens, amicus, hospes, nemo est vobis?*] Mire sic interrogavit, ut qui agrestes inhumanosque reprehendat, et insociabiles aliis, propter asperitatem rustici senis. D.

Cliens, amicus, hospes] Quo gradu in officiis præstandis habiti clientes, disputat Gellius V. 13. originem a Romulo repetunt Plut. in Rom. et Dion. Hal. lib. II. W.

14 *Hisce opera ut data sit*] A supe-

C. Interdium: sed si hic pernocto, causæ quid dicam,
Syre? 15

S. Vah! quam vellem etiam noctu amicis operam mos
esset dari.

Quin tu otiosus es: ego illius sensum pulchre calleo.
Cum fervit maxime, tam placidum, quam ovem reddo.

C. Quo modo?

riore subauditur, *veniat in mentem*: id est, cogita dari potuisse: et datam dico. *Quæ non data sit?*] Hic de facto quæstio est, in qua quidem (*quidam* ed. Du B.) disputant quædam tunc possible intelligi, quando facta sint. quum autem non fiunt, non modo non fieri, sed ne possible quidem esse dicenda. qui locus πρὸ δυνάτων dicitur Cf. Cic. Fam. IX. 4. *Potest*] Iterum subauditur, *fieri, ut data sit*: vel ut credatur data. D.

Ingenius adulescens negat mentiri. Menander: Ἀριστὴν ἴσται πάντα ἐπίστασθαι καλὰ. Ἐλευθέρου γὰρ ἀνδρὸς τ' ἀληθῆ λέγειν. W.

15 *Interdium*] Bene: quia amatori maxime nocte opus est. D.

16 *Vah! quam vellem etiam noctu*] Hoc utriusque personæ convenit, sed melius et Syro, et facetius dicitur. Et quidam totum Ctesiphoni assignant, ab usque *interdium*. Et *quam vellem*, proprie dicimus in his, quæ non videmus fieri. Bene igitur deficiente argumento, cum aliud non inveniret, in vota conversus est. unde videntur magis hæc verba Ctesiphonis esse. D.

Quam vellem noctu] Symmach. libr. I. epist. 17. *An tibi parum exempli videtur in comico, cum ait? Quam vellem etiam noctu amicis operam mos esset dari!* L.

17 *Calleo*] Callide scio. D.

18 *Cum fervit maxime*] Tertia conjugatione dixit, unde *fervere* dicitur, correpta media syllaba. *Quo modo?*] Miratur, quia timet eum, quem iste contemnit. D.

Quum fervit maxime] Codices qui-

dam scripti et impressi, *fervet*. Sed idem verbum etiam tertia conjugatione extulerunt veteres. Lucil. Sat. IX.

Fervit aqua, et fervet, fervit nunc, fervet ad annum. Ibid.

Fervere ne longum vero hoc lectoribus tradam.

De priore loco vide Quintil. lib. I. cap. 10. Virg. Æn. IV. 409 et 567. W.

Tam placidum quam ovem] Lactant. divin. instit. lib. 3. cap. 25. *Da mihi vitum, qui sit iracundus, maledicus, effrenatus; paucissimis Dei verbis tam placidum quam ovem reddam.* Lucian. in Asino: καὶ σὺ τοῦτοι σωφρονιστικῶν πρὸ βᾶτον παρὶξ τῆ τομῆ. Philippid. apud. Stobæum: ὁ τραχύτατος δὲ σιωφάντης, μῆας δύο λαβὼν ἀπεισὶ ἀγρίου μαλακώτερος. Plaut. *ovem meram vides.* L.

Ovis non redditur *placida*; quia non ex fera oicuratur et mansuefit, sed est natura et indole placida. Igitur repone, *cum fervit maxime, tam placidum, quam ovis est, reddo.* Ut infra V. 3. 63. B.

Tum placidum quam ovem reddo] Bentl. de conjectura scribit *quam ovis est*; nam ovis natura sua est placida, non redditur placida, sic infra V. 3. 63. Sed nihil mutandum: nam elliptica scribendi ratio est, ubi supplendum *quam ovem esse constat.* in Phorm. IV. 2. 1. Quintil. IX. 2. *dic te digniorem quam Catonem.* v. Sanct. Min. II. 10. p. 225. R. D.

Orem] Leg. oleum. vicina oleam et ovem, nihilque vulgatius locutione: oleo tranquillior. Plautus Pœnulo: *hunc canem faciam oleo tranquillior.* Bo.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

ACT. IV. SCENA II.

DEMEA. CTESIPHO. SYRUS.

NÆ ego homo sum infelix ! primum fratrem nusquam invenio gentium :

Præterea autem, dum illum quæro, a villa mercenarium Vidi : is filium negat esse ruri : nec, quid agam, scio.

plicem, timidumque inducit Ctesiphonem ab initio : ut is sit, qui mox opprimeretur cum meretrice accumbens, interventu patris, ob imprudentiam ac rusticitatem suam. *Nusquam tu me*] Familiaris ἄλλοις et apta properanti. quare hæc omnia pressa voce cum celeritate pronuncianda sunt. D.

Potin' ut desinas?] Objurgantis est, *Potin' ut.* Sic Plant. Merc. V. 2. 49.

Potin' ut animo sis tranquillo? Pœn. IV. 2. 94. *Potin' ut taceas?* W.

1 *Næ ego homo sum infelix*] In hoc actu exemplum est, neminem facilius, quam optimum quemque falli atque deludi, ut Virgilius ait. Et *næ* valde significat. ut *næ illi vehementer errant*, Cicero in Catil. II. 3. *Næ ego homo sum infelix*] Vide initium conveniens perpetuo mœrori Demæ. Per totam fabulam, aut *disperii* dicit, aut *defessus sum*, aut aliquid tale semper est, quod queratur : ita tamen, ut cum augmento sit miseria, quotiescunque processerit. Nam plus est quod nuno dixit, *næ ego infelix homo sum*: quam *disperii*. *Nusquam invenio gentium*] Abundat gentium. D.

Næ ego sum infelix] Interea dum conquirat fratrem Demæa, cognovit a mercenario, in villa non esse filium. Irascitur in Syrum et commovetur. E.

Versus est justo longior. Duo ex nostris non habent *homo*. Malim tamen *sum ejicere*. B.

2 *A villa mercenarium vidi*] Sapien-

tissime Terentius, etsi proxima villa est, necessario senem ad reliquos actus fabulæ noluit ab urbe discedere, personæ senilis memor. Nam et arduum fuerat, dum redit, et cruciabile, ne fatigatio ejus in tragoediam transiret. Recte igitur invenit, a mercenario illi in urbe narratum, ruri non esse Ctesiphonem. At ubi persona est adolescentis, et proficiscitur ad villam : et continuo redit. ut in Eunucho Phædris. Et *a villa*: utrum *a* pro *de* positum est : ut sit, *de villa?* an *deest venisse*. ut sit, *a villa vidi venisse mercenarium*. D.

A villa mercenarium vidi] Eadem porro constructione dixit Plautus Merc. VI. 1. 1. *Quoniam a viro ad me rus advenit nuncius*. Neo valde dissimilis locutio Thucydidis, lib. III. Οἱ ἀπὸ τῶν τριάκοντα νῆων Ἀθηναῖοι. *A triginta navibus Athenienses*. Nisi quis statuat *mercenarium a villa* dictum ea forma, qua dicitur, *libertus a manu*. i. e. amanuensis : et similia. Aut *a villa* fortasse habet sensum genitivi casus, ut sit, *mercenarius villa*. Plant. Mil. II. 2. 5. *Quemque a milite hoc videritis hominem in nostris tegulis*. Liv. II. 22. *Principes a Cora*. i. e. Corani. Virgil. Georg. III. 2. *Pastor ab Amphryso*. Petron. cap. 38. *Arietes a Terento emit*. Ubi vide Burmann. W.

3 *Nec quid agam, scio*] Utrum fratrem an filium magis quæram. Nam senex querulus tria dicit esse incommoda sibi : quod fratrem non inveniat :

C. Syre. S. Quid est? C. Men' quærit? S. Verum.

C. Perii! S. Quin tu animo bono es.

D. Quid hoc, malum, infelicitatis? nequeo satis decernere: 5

Nisi me credo huic esse natum rei, ferundis miseriis.

Primus sentio mala nostra: primus rescisco omnia:

Primus porro obnuncio: ægre solus, si quid fit, fero.

S. Rideo hunc: primum ait se scire; is solus nescit omnia.

D. Nunc redeo, si forte frater redierit, viso. C. Syre.

quod Ctesipho ruri non sit: quod utrum in urbe maneat, an ad villam abeat, ipse nesciat. D.

Negat esse ruri] Charis. lib. 1. L.

4 *Verum]* Modo verum, nomen est: an adverbium confirmantis, id est, vere? *Perii!]* Hæc Ctesiphonis perturbatio hæc tendit poetæ arte, utprehendatur cum amica filius (forte, solus Z.) repente ingresso sene. *Quin tu animo bono es]* Nunc quin, pro quinimo positum est. D.

Unus e nostris cum Bembino recte *quid est? cæteri quid ais?* Porro lege ex tribus nostris *bono animo es*, ut infra IV. 5. 62. B.

5 *Quid hoc, malum! infelicitatis?]* Abundat malum. *Quid hoc, malum! infelicitatis?]* Deest, *Deos testor.* *Quid hoc, malum! infelicitatis?]* Hic autem malum, pro interjectione positum: quasi dicat, *O malum!* et est dictum anxii hominis, et perturbati nimis. D.

Quid hoc, malum! infelicitatis?] Ordo, *quid hoc infelicitatis?* et malum, interjectio est, sicuti sæpe docui. B.

6 *Nisi me credo]* Pro, nisi quia jam superest, ut me credam. hic enim sensus est in hujusmodi locutione, *nisi me credo huic esse natum rei.* *Nisi me credo huic esse natum rei]* Nova locutio, pro, nisi quia credo. Et huic rei, potest subtrahi, incolumi sensu: ut, *nisi me credo natum esse ferundis miseriis.* Ergo huic rei, subdistinguendam: et sic inferendum, *ferundis miseriis.* Ergo

huic rei, pro, ad hanc rem. D.

7 *Primus sentio mala nostra: primus rescisco omnia]* Ἐξαμαρτά. *Primus sentio mala]* Ridiculus error Democ: Et primus, ad ordinem: solus, ad numerum dicitur. D.

8 *Primus porro obnuncio]* Qui malam rem nunciat, obnunciat: qui bonam, annunciat. Nam proprie obnunciare dicuntur augures, qui aliquid mali ominis scævumque viderint. Ergo, obnuncio malum imminens, quasi omen nuncio. Inde enim ἐτυμολογία hujusce verbi est. *Ægre solus, si quid fit, fero]* Prave soiliet. D.

Primus porro obnuncio] Hoc est, malum nuncium vel accipio (ubi accipio, velut Z.) ales perfero. B.

Obnuncio] I. e. conor impedire, monendo efficio, ne quid fiat, vel ut in posterum corrigatur. Translatum est verbum a disciplina augurali, in qua proprie significat, auspiciam malum nunciare comitia habenti, ut comitia dirimantur. Cic. Phil. II. 33. v. Casaub. ad Sæton. Cæs. c. 20. R. D.

9 *Is solus nescit omnia]* Et bene solus, utpote de multis: quia quum sciat Micio, Syrus, Æschinus, Ctesipho, populus, hic solus fallitur. D.

Democ ter dixerat eodem accentu *primus.* Igitur ne Syrus primum deprimat in thesi, repono, *rideo hunc: se primum ait scire.* B.

10 *Si forte frater redierit, viso]* Pro, si rediit. D.

Obsecro, vide ne ille huc prorsus se irruat. S. Etiam taces? 11

Ego cavebo. C. Nunquam hercle hodie ego istuc committam tibi:

Nam me jam in cellam aliquam cum illa concludam: id tutissimum est.

S. Age, tamen ego hunc amovebo. D. Sed eccum sceleratum Syrum.

S. Non hercle hic quidem durare quisquam, si sic fit, potest. 15

11 *Huc prorsus se irruat*] Neutrum verbum, quasi activum, se irruat, posuit. *Vide ne ille huc*] Jam metuitur quod futurum est. Et quum neutrum sit irruat, nove intulit se. Præterea sic dixit, irruat, tanquam de eo qui pugnaturus sit. ut in *Rancho*, *quam mor irruimus?* Aut tanquam de sue. ut *Horatius*, *Epist. II. 2. 75. Hac lutulenta ruit sus.* Et *Virg.*, *Ge. III. 255. Ipse ruit, dentesque Sabellius exacuit sus.* *Etiam taces?*] Antiquæ pro taces. Sic in *Andria*, *Etiam tu hoc respondes?* pro *responde*. Est ergo correptionis significatio. D.

Prorsus] I. e. recta via. *Plant.* in *Persa IV. 5. 5. R. D.*

Se irruat] Irruere active dixit ut supra *III. 2. 21. ceteros ruerem* et in *Eun. III. 5. 51. Terentium imitatur Apulei. Florileg. p. 341, R. D.*

12 *Hodie ego istuc committam tibi*] Quod ago jam, id est, complexum mulieris. D.

13 *Nam me jam in cellam aliquam cum illa concludam*] Id egit stulte adolescens, ut ibi deprehendatur, ubi conclusus est. Sed sic ipse egit, ut posset subterfugere non deprehensus, conspectum patris. *In cellam aliquam cum illa*] *Αἰτόρα* figura; dicimus in locum, pro in loco. *In cellam concludam*: non in cella ait. Et mire, ut reclusum tutumque locum subiret, *cellam* scilicet, quam ob ea quæ in ipsa celantur, clausam esse conveniat. Nam et *cella*, et *cella-*

rium, a reponendis celandisque rebus esculentis et poculentis dicitur. D.

Cellam hic in *Thesi* delitescit, quod maxime proferendum erat. Nullus ex *codd. nostris* agnoscit illud *jam*. Lege igitur, *Nam me in cellulam aliquam.* ut *Eun. II. 3. 18. B.*

14 *Age, tamen ego hunc amovebo*] *Mire amovebo* dixit: non *deterrebo*. Nam proprie amovetur saxum de loco. in quo verbo significat, imminere sibi magnum laborem in hoc opere. Et vide *αιζυρω*. *Supra*, ut *pecudem, abigam hunc rus*, dixit: modo, ut *saxum, amovebo*, inquit. D.

15 *Non, hercle, hic quidem durare quisquam, si sic sit, potest*] Nimis moraliter expressa verba sunt *Syri*, verberatum se indicantis. quis non ex verbis, *servum verberatum* intelligat? et *servum* recens *verberatum*? et *servum fugam* comminantem? *Mire* autem non *ego*, sed *quisquam* dixit. nec *permanere*, sed *durare*: nam hoc verbum perferendis malis convenit. ut *Virg.*, *Æn. I. 207. durate, et vosmet rebus servate secundis.* Hæc autem omnia sic dixit, quasi non videat *Demeam*. D.

Non, hercle, hic durare quisquam, si sic sit, potest] Hoc consilium sumpsit *Syrus* ad purgandum, quod in villa non erat filius; quod reversus sit idem adolescens et verberaverit se, propterea quod ipse auctor fuerit *Æschino*, ad rapiendam meretricem. Fingit igitur verberari. B.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Nihil pepercit. non puduisse verberare hominem senem,
Quem ego modo puerum tantillum in manibus gestavi
meis?

D. Laudo, Ctesipho, patrissas : abi, virum te iudicio. 25

S. Laudas? nã ille continebit posthac, si sapiet, manus.

D. Fortiter. S. Perquam! quia miseram mulierem, et
me servolum,

pra, *produci iratum admodum. nunc ἀ-
ξυρισ* non iratum praedicat, sed insan-
num. D.

Pro *aiebas* cum uno cod. repono *ai-
bas*, ut versui consulatur. B.

23 *Nihil pepercit*] Ut supra, nihil
reticuit. sic dicimus in his, quae praeter
expectationem gesta sunt. *Verberare
hominem senem*] Miserum fit de aetate,
id quod de conditione non poterat. D.

24 *Quem ego modo puerum tantillum,
in manibus gestavi meis*] Addidit aetati
invidiam et meritum recens. hoc est
enim quod dicit modo. Et *tantillum*,
διαιτικόν est. videtur enim manu fingere,
quam parvulum. D.

Ictus non belle in finales syllabas ca-
dunt. Repono igitur *quém ego púerum
módo tantillum*. B.

Modo] *Modo* et *nuper* saepe de mag-
no temporis intervallo dicuntur ut apud
Liv. VI. 50. de triginta annis. v. Duke-
rum ad Flor. I. 11. p. 97. B. D.

In manibus gestavi] Pro manibus ges-
tavi, quod usitatus est. Sic Sueton. in
Claud. c. 15. *in manibus tenere* dicit pro
manu tenere v. Duker. ad Flor. IV.
12. p. 884. R. D.

*Quem ego modo puerum tantillum in
manibus gestavi meis?*] Euripides Cy-
clope, 142.

Ὅν ἐξιδραψα παῖδ ἰγὼ ποτ' ἀγνάλας;

Dicti tales ἀλποτρέφου. Plauto, Mil.
III. 1. 102. *geraria* est, anoilla gestans
pueros. Livius Andronicus, Virgine:
*Quem ego nefrendem alui, lacteam im-
mulgens opem. Tantillum* dixit, ut
Plautus Poen. V. 3. 48. *Quanta e
quantillus jam sunt facta!* W.

25 *Laudo, Ctesipho: patrissas*] Fa-
cile inductus est senex varietate frau-

dis et doli. Nam Syrus et supra ut lau-
dans, non ut vituperans Ctesiphonem :
et nunc ut accusans, idem perficit atque
persuadet. *Patrissas*] *Αἰξυρισ*. Nam ut
supra dixerat, *Spero: est similis mayo-
rum suorum*: hic confirmat quod spe-
rare se dixerat. *Patrissas*] Attende quam
bene inventum sit, inanem se dicere.
nonne videtur ibi stultissimus, cum hu-
jusmodi laude non modo se non laudare
velle, quod odiosum est: sed etiam fili-
um apud intelligentes vituperare vide-
atur? siquidem non solum hic stultus,
sed etiam ille, quia *patrissas*, inquit.
Patrissas] Tam securus est, ut se lau-
det. Et *abi* addidit: quasi dicat, non
est quod jam demorer (*te morer*); per-
fectus es. *Laudo Ctesipho*] Hic totus
versus mire delusum ostendit senem.
Abi, virum te iudicio] *Virum* inquit,
non, adolescentulum. Hoc enim ad aeta-
tem et probitatem, non ad sexum, re-
fertur. D.

Patrissas] Patri similis es. E.

Loge et distingue, *Laudo: O Ctesi-
pho, patrissas*. Illud *O tres* ex nostris
habent. B.

Abi] Donatus ait verbum esse vel
sibi vel alteri cum laudatione blandien-
tis. Sic est apud Plaut. in Asin. III.
3. 115. B. D.

Laudo, Ctesipho, Patrissas abi] Vido
Boecleri Chrestomath. v. *Abi* Plaut.
Mostell. III. 1. 108. eodem sensu :
euge, Philolaches Patrissat. Ubi Guy-
otus legit: *patrisus!* Gr. πατριάζου.
Vide et Eun. I. 2. 74. W.

26 *Nã ille continebit posthac, si sa-
piet, manus*] Comminatio est subtilis:
et parcior, velut servi. D.

27 *Perquam*] *Nimis, si perna*. Et me

Qui referre non audebam, vicit: hui! perfortiter.

D. Non potuit melius: idem quod ego, sentit, te esse huic rei caput.

Sed estne frater intus? S. Non est. D. Ubi illum quaeram, cogito. 30

S. Scio ubi sit; verum hodie nunquam monstrabo.

D. Hem! quid ais?

S. Ita. D. Diminuetur tibi quidem jam cerebrum.

S. At nomen nescio

Illius hominis, sed locum novi ubi sit. D. Dic ergo locum.

S. Nostin' porticum, apud macellum, hanc deorsum?

D. Quidni noverim?

servolum] Oratorie. non *servum*, sed *servolum*, quum sit senex. D.

28 *Non audebam*] Non poteram. *Hui! perfortiter*] Hoc, gestu servili, et nimis leviori personae congrue dictum est. D.

29 *Non potuit melius*] Id est, laudo te, Ctesipho: et deest *fieri*. *Idem sensit quod ego*] Id est, *patrissas, virum te judico*. D.

Huic rei caput] Quinotilian. libr. 3. cap. ult. *caput rei est apud Menandrum, ἀφάλαιον ἴστιν*. Plaut. *Asin.* III. 3. 138. *Ego caput huic argento fui hodie reperiundo*. L.

Bemb. recte sensit, h. e. intellexit, percepit, olfecit. Caeterum ne accentus incommode in finales incidant, facile inducor, ut sic olim fuisse existimem, *Non pots mélius. idem ille quod ego sensit té esse huic rei caput*. B.

30 *Sed estne frater intus?*] Deest responde: ut sit, responde. D.

Non est] Hoc iracunde pronuncian- dum, tanquam referat gratiam pro dolore, quod (forte, quo Z.) negat, fratrem esse domi. Denique hoc animo dicit etiam illud, *scio ubi sit; sed hodie nunquam monstrabo*. B.

Pro *quaeram* in Bemb. reperitur *Inveniam*. Utrumque est rectum. B.

31 *Verum hodie nunquam monstrabo*] Volens senem avidius quaerere, quod hic ardor semper paratissimus credentes etiam fallit, ei fingit se nolle dicere.

Hodie autem aut abundat; ut, Æn. II. 670. Nunquam omnes hodie moriemur inulti. aut nunquam hodie, pro, nullo tempore hujus diei. quia nunquam per se generale est. D.

In fine hujus versus adscribe dictionem ita, quae est prima subsequentis. Sic hi duo versus erant trochaici catalectici, ut caeteri. Ita quoque ordinantur in Bemb. et aliquot aliis libris. FAERN.

32 *Diminuetur tibi quidem jam cerebrum*] Comminationis genus verba ipsa indicant: ut appareat senem baculum sustulisse. *At nomen nescio illius hominis, sed locum novi ubi sit*] Recte: quia si *hominem* diceret, non erat errandum agnita persona hominis: et ubi habitet, cognito. si notus esset, nulla causa quaerendi superesset. D.

Diminuetur tibi] Ex Prisciani sententia *dimminuetur* legendum, lib. 1. L.

33 *Dic ergo locum*] *Dic ergo*, quasi invitum coegerit. *Ergo semper addimus, ut hortemur tarde quid facientes. ut Virg. Æn. II. 707. Ergo age, care pater, cervici imponere nostrae*. D.

34 *Nostin' porticum apud macellum?*] Convenit rustico et parcissimo seni macellum in urbe nescire. et ideo sic interrogatur a servo. *Hanc deorsum*] Bene *hanc deorsum*: quia non est una. *Quidni noverim?*] Correptive, *quidni?* pro *quid nisi?* Etenim quamvis rusticus, tamen est civis Demea. D.

S. Præterito hac recta platea sursum : ubi eo veneris, 35
Clivos deorsum vorsus est : hac te præcipitato. postea
Est ad hanc manum sacellum : ibi angiportum propter est.

D. Quonum? S. Illic ubi etiam caprificus magna est.
nostin'? D. Novi. S. Hac pergito.

D. Id quidem angiportum non est pervium. S. Verum
hercle : vah!

Censen' hominem me esse? erravi. in porticum rursus
redi : 40

Sane hac multo propius ibis, et minor est erratio.

Nostin' porticum, apud macellum, hanc deorsum?] Falsum in locum mittit longe positum, ut circumeat civitatem. B.

Bentlejus edidit *hac deorsum*. Z.

35 *Hac recta*] Proprie, hac parte : ut manu viam ostendere videatur. *Ubi eo veneris, clivos deorsum vorsus est : hac te præcipitato*] Hoc lentius ; quidam clarius legunt : ut sit *præcipitato*, cito descende. D.

Pro *sursus* rescribe *sursus*. B.

36 Nostri cum edd. vet. et Prisciano habent *vorsum*. B.

Deorsum vorsus] *Vorsus*. cum adverbium et præpositio *ad* et *in* jungitur, abundat. v. quos laudat Duker. ad Liv. XXXVIII. 51. R. D.

Præcipitato] *Præcipitare* sæpe sine casu absolute ponitur v. Drakenb. ad Liv. XXV. 2. R. D.

37 *Ad hanc manum*] *Τὰν πρὸς τὴν πρὸς* dicitur, in quo non permanet certam dextrum, nec certam sinistram : et ideo proficit in errorem. vult enim servus hæc signa esse perplexa. *Est sacellum*] Ut Varro ait, *sacra cella est*. *Propter*] Prope. ut Virg., Ge. III. 13. — *templum de marmore ponam Propter aquam*. Et Lucretius v. 1392. *propter aquæ rivum, sub ramis arboris alte*. D.

Sacellum] Sacer locus. Ut Virg., Ecl. III. 9. *Et quo, sed faciles Nymphæ risere, sacello*. B.

Propter] Adverbialiter ponitur pro, in propinquo. Est enim contractum ex *propiter* a *prope* Phædr. II. 6. 7. v. *Perizon*. ad S. Min. I. 16. p. 148. R. D.

38 *Ubi etiam caprificus magna est*]

In hoc Homerum imitatus est, qui dicit *caprificum* prope Trojana mœnia constitutam, Il. ζ. 432. *Hac pergito*] Non ito : sed quia longum est, pergite. D.

Præter illud *nostin'*, quod abest in Bemb. et cod. vet. nostro, etiam dele *quonam*. B.

39 *Id quidem angiportum*] Id est, angusta et curva via : quasi *anguiportus* : ut *angitia*, aut *anguitia*. Alii, quod inter portus sit locus angustus, hoc est inter domos. Nam *domos*, vel *portus*, vel *insulae* veteres dixerunt. Et observa Terentianam consuetudinem, in qua inducit nihil (*nonnihil*. Vid. vers. 21.) sapere eos qui falluntur. D.

Angiportum] Vicus angustus et brevis. Sed hic genere neutro positum est. D.

40 *Censen' hominem me esse? erravi*] Calliditas est maxima, deprehensum mendacium non defendere, sed fateri : ut opinionem simplicitatis acquirat. Vides igitur ut ipse sibi succenseat, tanquam imprudens erraverit, non dolosus impulerit interrogantem. Et mire se negat hominem : tanquam homo corde sit, non corpore. D.

Censesne hominem me esse] I. e. *censesne me sana mente præditum esse*, qui tam absurda loquar. Hanc verum sensum esse docuimus ad Rutil. Lap. II. 114. R. D.

41 *Sane hac multo propius ibis*] Quasi errasse profuerit illa via. et *sane*, pro *satis* ac *valde* : quia qui sanus est, idem et validus. *Minor est erratio*] *Erratio* est *pecudum* : *Error* animi est, et loci in quo erratur. D.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

S. I sane; ego te exercebo hodie, ut dignus es, silicernium.

Æschinus odiose cessat: prandium corrumpitur.

Ctesipho autem in amore est totus. ego jam prospiciam mihi: 50

Nam jam adibo, atque unumquicquid, quod quidem erit bellissimum,

Carpam: et cyathos sorbillans paulatim hunc producam diem.

48 *I sane*] Aut abundat *sane*: aut inferioribus jungitur. *Silicernium*] Cœna quæ inferitur diis manibus, quod eam silentes cernant, id est, umbrae possideant: vel quod qui hæc inferant, cernant tantum, neque degustent. Nam de his, quæ libantur inferis, quisquis comederit aut biberit, funestatur. Aut erit *silicernium* senex, qui jam jamque silentibus umbrisque cernendus sit: et sic est melius, quam ut quidam Xenophonta interpretantes putant, sic nos *silicernium* intelligere, hoc est, silicem cernentem senem, dum incurvus est, vel stratæ saxo visæ intentus, vel sarcophagi jamjam appropinquantis sibi. D.

Silicernium] Particulæ sunt inferiarum, quæ mortuis dantur. Alii intelligunt *silicernium* (addo *senem*, aut, *decrepitem* Z.) quod jam senectate curvus silices cernat. B.

Silicernium] Prope est cœna funebris. Hinc per contemptum senex silicernius dicitur quasi dignus pro quo talis cœna pareretur. v. Fest. in hac voce et ibi Scaliger. R. D.

49 *Æschinus odiose cessat: prandium corrumpitur*] Ἀσίνδρω. deest et. *Prandium corrumpitur*] Ut coquus dixit: qui sciat conditionem quandam magis ferventem placere. (Cf. Casaub. ad Athen. V. 3.) D.

Unus ex Regiis Otiosus. Lege *Odi- osus*. Sic Eun. IV. 6. 16. *Odi- ocessas*. B.

50 *Ctesipho autem in amore est totus*] Non potuit plus dici de incondita ac nimia voluptate. *Ego jam prospiciam*

mihi] *Jam*, interdum significat festinationem, ut nunc. Interdum ad describendum ponitur, et increpandam moram. ut, *Æn.* XII. 179.—*Jam melior, jam, diva, precor*. Et, *Æn.* VI. 69. *Vos quoque Pergamæ jam fas est parcere genti, Dique deaque omnes. Et prospiciam mihi* dixit, tanquam hoc sentiat: illi sua agunt negotia: et (at) ego illorum exemplo consulam mihi. Et bene *prospiciam*: quasi non pransurus, nisi providero mihi. D.

Totus in amore] Totus in aliqua re esse dicitur, qui se totum et omne tempus suum alieni rei impendit. Horat. Serm. I. 9. 2. R. D.

51 *Bellissimum*] Proprie *bellissimum* dixit, unde et hujusmodi ad irritandam gulam cibi, *bellaria* dicuntur. D.

Bellissimum] I. e. lautissimum, *bellus* proprie pertinet ad mensas secundas, quibus *bellaria* inferebantur v. Don. ad h. l. et Burmann. ad Petron. c. 68. R. D.

52 *Carpam*] Modo *eligam*. Alias *lædam* significat: ut, Georg. III. 215. *Carpit enim vires paulatim, uritque videndo Femina*. Alias *fruar*: ut, Georg. III. 325. *Carpamus, dum mane novum, dum flumina crescunt. Et Persius, Sat. V. 151. genio carpamus dulcia*. Id est, fruamur rebus dulcibus. *Paulatim hunc producam diem*] Bono verbo usus est ad metaphoram, tanquam morientis diei. Ut est, *Æn.* IX. 486.—*Nec te tua funera mater Produxi, pressive oculos*. D.

Carpam: et cyathos] Themist. Euphrad. Orat. VI. Πάσχω οὖν ἄσπις εἰ λίχνη τῶν δασυμένων, ἀπογύομαι ἀεὶ τῷ

ACT. IV. SCENA III.

MICIO. HEGIO.

EGO in hac re nihil reperio, quamobrem lauder tantopere, Hegio :
Meum officium facio : quod peccatum a nobis ortum'st, corrigo :
Nisi si me in illo credidisti esse hominum numero, qui ita putant ;
Sibi fieri injuriam ultro, si quam fecere ipsi expostulant, Et ultro accusant : id quia non est a me factum, agis gratias ?

5

αὐτὸ παραφερομένου ἀρπάζων, ἐμπόπλαιμαι δὲ οὐδενὸς ἰκανῶς. L.

Pro *sorbillans* unus cod. recte *sorbilans*, secunda brevi, ut *ventilans*. Ita *sorbilum*, quod postea *sorbitio*, jus quod sorbeatur. B.

Producam diem] I. e. diem quam potero longum faciam Martial, II. 89. v. quæ anotavimus ad Rutil. Lup. II. 100. R. D.

1 *Ego in hac re nihil reperio, quamobrem lauder*] Hæc scena est plena sententiarum senilium ad officia demonstranda. Et *tantopere*, vim adverbialem in se continet. Nam significat nimis. D.

Ego in hac re nihil reperio, quamobrem lauder tantopere] Hegio gratias egerat, quod Micio promitteret, se daturum operam, ut filius suus eam duceret uxorem, quæ vitiata fuerat ; dum (*ille igitur Z.*) juste laudari se negat propterea, quia magis officium suum facit, non alii præstat, cum peccatum suum corrigit. E.

2 *Quod peccatum a nobis ortum est, corrigo*] Si diceret, *peccatum est a nobis*, participium fuisset. nunc quia *ortum* addidit, nomen est. Nunquam enim eadem pars orationis jungi, nisi per *ἀσύνδετον*, potest. D.

3 *Ita non jungas cum putant, sed cum injuriam fieri.* Est vero ita se-

quente si, sæpe quidem : ea conditione, ut Cio. Off. 1. 9. hoc ipsum ita justum est, si est voluntarium ; sæpe vero etiam tunc. Cic. de Sen. C. 11 : ita senectus est honesta, si se ipsa defendit. Hæc significatio est hujus loci. S.

4 *Si quam fecere, ipsi expostulant*] Hic distingue (Ms. B. SI QUAM FECERE. Hic distingue), et separatim infer, *ipsi expostulant*. *Si quam fecere, ipsi expostulant*] Sensus est manifestus : sed obscura sunt verba, et eorum collocatio et distinctio. Nam incertum, utrum si *expostulant*, intelligendum sit : an, *siquam*, pro una parte orationis accipi oporteat. D.

Ob vitiosam lectionem, in quam inciderat, in hoc loco explicando admodum se torquet Donatus. Leg. ex Bembino *expostules*, ut sit sensus : de facta ab eis tibi injuria ; etiam insuper te accusant. Hæc est ratio Faerni, quam recte probat Bentleyus. Z.

Ultrò si quam fecere ipsi] Hic locus e codice Bembino ita legendus *sibi fieri injuriam ultrò si quam fecere ipsi, expostules*. R. D.

5 *Ultrò accusant*] *Ultrò*, nunc prave et perverso. *Id quia non est a me factum*] Hæc interrogatio, quasi subtristi vultu est proferenda. D.

H. Ah, minime: nunquam te aliter, atque es, in animum induxi meum.

Sed quæso, ut una mecum ad matrem virginis eas, Micio, Atque istæc eadem, quæ mihi dixti, tute dicas mulieri: Suspicionem hanc propter fratrem ejus esse, et illam psaltriam.

M. Si ita æquom censes, aut si ita opus est facto, eamus. H. Bene facis: 10

Nam et illi animum jam relevabis. quæ dolore ac miseria Tabescit; et tuo officio fueris functus: sed si aliter putas,

6 *Ah! minime*] Non minime ago: sed, *Minime te credo esse illorum in numero.* D.

7 *Quæso, ut una mecum*] Servavit τὸ ἑξῆς, adjiciendo *Una mecum eas*: quippe ad incognitam matrem familias. D.

8 *Tute dicas mulieri*] In nomine ostendit, cur hæc ipse dicat. *Mulieri enim, inquit, nimis pavidæ ac diffidenti.* D.

9 *Suspicionem hanc propter fratrem ejus esse*] Nimis breviter ac succincte, et ut oportuit inter scientes. *Et illam psaltriam*] Propter fratrem ejus esse, subaudiendam est (nil nisi propter subaudiendam esse videtur.) D.

Codex Meadianus pro *ejus esse* habet *esse ejus*. Igitur ad contortam Donati interpretationem vitandam, reponere, *suspicionem hanc propter fratrem esse: ejus esse illam psaltriam*. Nam *ejus est fratris*. Sic Heaut. IV. 3. 25. *Hanc esse Clitiphonis*; et hinc IV. 4. 16. *Diognam fratris esse hanc?* B.

10 *Si ita æquom censes*] A justo et utili est tota sententia. Et sano hi (forte, tres sane hinc. Ed. Mediol. 1476. tres sequentes versus non agnoscit) versus desunt, quos multa exemplaria non habent. D.

Si ita æquom censes] Aut si ita omnium facta expetiverunt, uti ad mulieres Micio pergeret, hæc eadem illis presentibus polliceretur. Verum etiam

dubitatione utens (utitur Z.) Micio; hoc ut plenius fieri possit, persuadet Hegio, quod illæ miseræ alterum solatium calamitatis habere non possint, nisi hic polliceatur. Omnibus enim, quibus res minus secundæ sunt, nescio quomodo suspiciosi: omnia, quæ sunt, ad contumeliam suam fieri magis putant. Quam minimum possint, semper se credunt contemni. Ergo placabilis est, si ipse coram polliceatur, et te purges. B.

Etsi posterius si ob fidem Bombini Faernus ejeit: ob codd. omnes cæteros tamen et usum Terentii tuendum est. Vid. And. I. 3. 8. B.

11 *Nam et illi animum jam relevabis*] Et deinceps illi maluit dicere, quam nurui, adhuc divitem reveritus. *Dolore ac miseria*] Dolore, parturientis: miseria, injuria ab Æschino accepta. D.

Logo relevaris, quia sequitur fueris functus. Deinde ne accentus cadat in ultimam *animam*, reponere, *nam et illi jam animum relevaris, quæc, &c.* Propositio re in compositione fore duplicat consonantes apud veteres; ut *reduco, reperio; relevo*. B.

Menander: Πιλλῶν φύσει τοῖς πῦσιν ἀντία κακῶν Αὔτη. διὰ λύπης μακρὰ γίνεται. Πιλλῶσι γὰρ νοσήματ' οὐκ ἴσονται· ἀντὶς τ' ἀνηήμασι διὰ λύπην τῶς. W.

Relevabis animum] I. e. recreabis, eriges. Simplex *levare* sæpe sic dicitur. R. D.

12 *Sed si aliter putas*] Artificiose,

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

M. Et recte, et verum dicis. H. Sequere me ergo hac
intro. M. Maxime.

ACT. IV. SCENA IV.

ÆSCHINUS.

DISCRUCIOR animi: hocine de improvise mali
mihi objici

Tantum; ut neque quid me faciam, neque quid agam,
certum siet?

Membra metu debilia sunt: animus timore obstipuit.

18 *Et recte, et verum dicis*] *Recte*, ad verba retulit: *verum*, ad rem atque sententiam. Potest enim recte et falsum dici, dummodo nullo vitio verborum nominumque dicatur; quanquam et ipsum fallere in tempore, quidam de officiis scribentes, *rectum* putent. D.

1 *Discrucior animi*] Hoc loco χαρτηρα *amantis modice (inmodice) juvenis, et senis facit indulgentis, ac lepidissimi patris. Discrucior animi*] Ἄρταπόδοσις *figura: ut Æn. XII. 19, O prestans animi. Hocine de improvise mali*] Hæc verba repentino nuncio percussam indicant Æschinum propter divortium stare: et iram circa se Sostratæ, et ejus filie ob raptum meretricis. *Objici*] Proprie, quia inopianti. Nam *Objici* dicitur in utramque partem: ut, si quos ante quis videt, quam exspectaverit. quo verbo magnitudo doloris ostenditur ex improvise incommodo. D.

Deliberantem, quid faciat adolescens, convenit anus puellæ ejus quam vitavit. Ab ea comperit, quod cognoverit Æschinum meretricem rapuisse, cum utique rapuerit fratri. opinio est, quod sibi potius rapuerit. Deliberat ergo quid agat, quod tanta suspicio de se incidit, quod Sostrata puellæ mater credat, sibi rapuisse Æschinum mere-

tricem, hoc quod audivit ex au quadam. B.

Primus Faernus versam constituit, uti est apud Lindenbrog. Sed perperam. Nam in veterrimo nostro *discrucior animi* per se versam constituit. Tum Varro apud Rafinum de Metris Comicis p. 2707. diserte versum ita plane constitutum esse memorat. Alterum vero versum ita refinge, *hocine ex improvise mali mi objici*. Creticus versus est, ex creticis pedibus cum uno Molosso constans. B.

Discrucior animi] Suppleandum dolore. R. D.

Objici] *Objici* proprie dicitur malum in Phorm. III. 2. 18. Virg. Æn. II. 200. R. D.

2 *Ut neque quid me faciam*] Plus est, *quid me faciam*: quam, *quid faciam*. illud enim de rebus: hoc, de ipso homine intelligitur. *Neque quid agam, certum est*] *Certum est*, pro *certum siet*. nisi forte ut, *quam* significet. D.

Hunc tertium versum fac Trochaicum tetrametrum sic, *Tantum; ut neque quid de me faciam, nec quid a. c. s.* Nam et nos secundo loco, et *quid de me* reperitur in nonnullis codd. nostris. B.

3 *Membra metu debilia sunt*: animus timore obstipuit] *Metu patris: timore divortii*. D.

Pectore consistere nihil consilii quit. vah!

Quomodo me ex hac expediam turba 5

Tanta? nunc suspicio de me incidit; neque ea immerito.

**Sostrata credit, mihi me psaltriam hanc emisse: id anus
Mihi indicium fecit.**

**Nam ut hinc forte ea ad obstetricem erat missa: ubi
eam vidi, ilico**

Accedo; rogo, Pamphila quid agat: jam partus adsiet?

Eone obstetricem arcessat? illa exclamat, Abi, abi jam,

Æschine: 11

**Satis diu dedisti verba: sat adhuc tua nos frustrata'st
fides.**

**Hem, quid istuc obsecro, inquam, 'st! Valeas, habeas
illam quæ placet.**

Fac versus Choriambicos: Membra metu debilia sunt: animus præ timore | Obstipuit: pectore consistere nil consilii quit. Logo præ timore, ut alibi præ studio, præ iracundia, præ gudio, &c. B.

Obstupuit] Meliores libri hic et aliis locis habent obstipuit de qua scriptura v. Heins. ad Virgil. Æn. I. 513. R. D.

4 Consilii quit] V. C. consilii quid potest. L.

5 Cod. vet. hunc et seqq. versus aliter ordinat, quam Faernus. Vah ex priore versa huc revoco, et nescio huc assumo, cum propter versum, tum et sententiam, Vah, quò modo me ex hac expediam turba, nescio: tanta nunc | Suspicio de me incidit; | Neque ea immerito: Sostrata credit mihi me psaltriam hanc emisse: id | Anus mi indicium fecit. Sunt itaque tetrameter catalecticus, et plenus cum clausulis suis; ut solemne est in magna animi commotione. B.

6 Nunc suspicio] Modo ostenditur causa trepidationis Æschini. D.

7 Id anus mihi indicium fecit] Illa anus cui Sostrata dixerat, curre, obstetricem arcessit. D.

9 Nam ut hinc forte ea ad obstetricem erat missa] Apparet inter cætera animum

dixisse, ad obstetricem se missam: an ultro hæc suspicatus est Æschinus? Hinc autem addendo, ostendit se ante fores Sostratæ stare. ut alibi, ex Andro commigravit huc vicinæ. Ubi eam vidi] Sunt qui addant supervacue hanc: et legunt, hanc ubi vidi (Videtur Donatus legisse ubi vidi. Atque ita est in Ms. B.) D.

10 Pamphila quid agat: jam partus adsiet] Amatoria interrogatio, qua monstrat Æschinus curæ sibi esse res omnes. D.

Lectio codd. duorum et edd. vet. Jamne partus adsiet versui est commodior. B.

11 Illa exclamat] Non respondet, sed exclamat. Et bene vim addidit ad exclamationem fuisse. Ergo a vocis sono exclamat, non a verbis. Abi, abi jam, Æschine! satis diu verba dedisti nobis] Usque dum intelligeremus. D.

12 Sat adhuc tua nos frustrata est fides] Usque dum deciperetur (detegeretur. Z.) D.

Adhuc] I. e. ad hoc tempus usque Cio. Verr. I. 17. R. D.

13 Hem! quid istuc, obsecro, inquam, est?] Hem, interjectio est novæ res et inopinatæ audientis. Valeas: habeas illam] Quasi recedat et longe abiat. ut

Sensi illico ad illas suspicari; sed me reprehendi tamen,
 Ne quid de fratre garrulæ illi dicerem, ac fieret palam.
 Nunc quid faciam? dicam fratris esse? id quidem mi-
 nime est opus

16

Usquam efferri. ac mitto; fieri potis est, ut ne qua exeat:
 Ipsum id metuo ut credant: tot concurrunt verisimilia:
 Egomet rapui: ipse egomet solui argentum: ad me ab-
 ducta est domum:

Hæc adeo mea culpa fateor fieri. non me hanc rem
 patri,

20

Ut ut erat gesta, indicasse? exorasse ut eam ducerem.

in Andria, valeant qui inter nos dissidium volunt. D.

14 *Me reprehendi*] V. C. *me pallio reprehendi*. L.

Pro *reprehendi* tres codd. cum edd. vett. habent *repressi*. Etiam probe. Heaut. I. 2. 25. et Hec. V. 1. 39. B.

Me reprehendi] *Reprehendere se* eleganter dicitur pro se retinere ab aliqua re facienda vel dicenda, se reprimere, quod ipsum verbum *repressi* quædam editiones h. l. habent. Ovid. epist. XI. 53. R. D.

15 *Garrulæ*] Utpote anus (*umæ*). *Ac fieret palam*] Demere scilicet, cum minime opus fuit. D.

Ne quid de fratre garrulæ illi dicerem] Convenit enim, ne aliquid dicerem de fratre illi mulieri garrulæ, h. e. verbosæ et loquaci. B.

Ac fieret palam] Negatio *ne* revocanda est, quæ tacita vi copulationi includitur. Ovid. epist. VII. 81. Liv. XXIV. 40. v. Duker. de latinis. vett. Actorum p. 375. R. D.

16 *Nunc quid faciam*] Figura *diabæneus*. D.

Nunc] Deliberatio ipsa supponitur *Numquid dicam, aut agam, fratris esse hanc?* Hæc non oportent indicari, ne fiant palam. *Age*, celari possit fortasse. Illud metuo, an credant, quod fratri rapui, quippe cum egomet rapuerim, ego argentum soluerim, ad me adducta domum sit. Reperit consilium, ut ad

illas pergeret, et se purgaret. B.

Bentlejas cum aliis edidit, *Dicam fratris esse hanc? quod minime est opus*. Z.

17 *Ut ne qua exeat*] Erumpat: ut, Æn. II. 496.— *quam spumens ænis exiit, oppositasque evicit gurgite moles*. D.

Vulgo *age mitto*: Victorian. *amitto*: Bomb. *ac mitto*, ut in Phorm. *Ac mitto imperium*. B.

Ne qua exeat] I. e. ne divulgetur ille raptus, *Exire* proprie dicitur, quod in vulgus emanat. Nepos in Datana c. 6. Gellius XII. 12. supra II. 4. 19. R. D.

18 *Ipsum id metuo, ut credant*] *Ipsum*, quod fratri rapui. et *ut*, pro *ne non* posuit. *Tot concurrunt verisimilia*] *Ut mea esse credatur*. D.

19 *Ad me abducta est domum*] Proprie, non dixit *adducta*, sed *abducta*: *abducitur* enim alienum; ut in Heautontimorumenos, *Abducimus tuam Bacchilem*. *Ad me* autem domum, moraliter dixit, pro *ad domum meam*. an ideo *ad me*, quia et illis motus leno est in retinenda contra Æschinum pælla? D.

Egomet rapui] Priscian. lib. XIII. L.

21 *Ut ut erat gesta, indicasse?*] Id est, sine male, sine bene gesta erat: ut enim, certam qualitatem significat: *ut ut* incertam; quasi dicat, quoquo modo, male bene. *Exorasse ut eam ducerem*] Sic enim promiserat Sestratae se fuisse facturum. D.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Facite : ego *Æschinum* conveniam ; ut, quomodo acta hæc sint, sciat.

Sed quis ostium hoc pultavit ? *Æ.* pater hercle est : perii ! *M.* *Æschine.*

Æ. **Quid huic hic negoti'st ?** *M.* **Tunc has pepulisti fores ?** tacet.

Cur non ludo hunc aliquantisper ? melius est ; 5

Quandoquidem hoc nunquam mihi ipse voluit credere.

Nihil mihi respondes ? *Æ.* **Non equidem istas, quod sciam.**

M. **Ita ?** nam mirabar, quid hic negoti esset tibi.

Erubuit : salva res est. *Æ.* **Dic sodes, pater,**

2 *Facite*] Jabet ut vel securæ sint, vel adornent nuptias. *Ego Æschinum conveniam*] Mire, occursum *Æschino*, *Æschinum* quærit. D.

Pro facite omnes nostri, facite. Et *pro sint omnes Faerni et nostri, sunt.* B.

3 *Pater hercle est*] Quid est hoc, quod *Micio* timetur? an quia illi non est confessus? Ostendit autem poeta tantandem pudorem posse, aut amplius, quam timorem. D.

4 *Quid huic hic negoti est*] Alius timor, quod hinc egreditur pater. *Tunc has pepulisti fores?*] Sic cœpit interrogare, ut negationi locum præbeat. Et nota *pepulisti*, elatum verbum, et tragico cothurno magis, quam loquelæ comicæ accommodatum. D.

5 *Tacet*] Hoc apud se loquitur, *Micio*. *Melius est*] Et non, *ludere bonum est* : sed *melius*. Et hoc meliore affectu dixit, quam si diceret, *dignus est*. D.

Illud proximi versus *tacet* occupat apud *Faernum* et *Bentl.* principium hujus versus. Z.

6 *Hoc nunquam mihi ipse voluit credere*] Contra illud, quod ait,—*Postremo alii clanculum Patres quæ faciunt, quæ fert adolescentia, Ea ne me celet, consuefeci filium.* Credere autem magno affectu dixit. non enim confiteretur. ut patri (forte, *patruo* : aut mox pro pa-

renti reponere *fratri Z.*); sed crederet, ut parenti, aut sodali suo. D.

7 *Non equidem istas*] *Deest, pulsavi.* *Quod sciam*] Quantum scio. D.

Non equidem istas] Ms. R. *instas.* L.

8 *Ita ? nam mirabar quid hic negoti esset tibi*] Accipit negationem *Micio*, ut ludere *Æschinum* posset. D.

Pro itane recte omnes libri ita. sed id *Faernus* male per interrogationem protulit. B.

9 *Erubuit : salva res est*] *Nimis paterna sententia.* Et e contrario *Simo* in *Andria*, vide num ejus color, pudoris signum usquam indicat. Et quanti affectus est, non dixisse *erubuit, salvus est* : sed, *salva res est ?* Nonne videtur tibi res ejus omnis in *Æschino* constituta ? Eodem animo et supra dixit, in eo me oblecto, solum id est carum mihi. Non enim solum intulit quod expectabatur : sed absolute, quasi ex omnibus solum id est, inquit. D.

Erubuit : salva res] *Lampridius* in *Heliogab.* *Cum ad vindemias vocasset amicos nobiles, et ad corbes sedisset, gravissimum quemque precontari cœpit, an promptus esset in Venerem : erubescensque senibus, exclamabat : erubuit : salva res est. . Silentium ac ruborem pro consensu ducens.* L.

Menander : Ἐγὼ δὲ πῶς πᾶς χερσὶ ἀγῶν μὴ δῶσι. W.

Tibi vero quid istic est rei? M. Nihil mihi quidem : 10
Amicus quidam me a foro abduxit modo ..
Huc advocatum sibi. Æ. Quid? M. Ego dicam tibi :
Habitant hic quædam mulieres ; pauperculæ,
Ut opinor, has non nosse te, et certo scio :

10 *Nihil mihi quidem*] Mihi, id est, meæ propriæ rei. Et callida negatione cepit : ut et illi adimat consistendi locum ac fiduciam : simulque fiat ei desperatio docendæ ejus, cujus mentio tam contemptim ab ipso tractetur. D.

Nostri omnes, rei est. Reponere rei fuit. Nam jam inde exierat Micio. B.

11 *Amicus quidam me a foro abduxit modo huc advocatum sibi*] Hinc incipit mendacium, mistum vero. Nam *amicus quidam me a foro huc*, verum est : *advocatum*, falsum. Sed *huc et quidem, modo* ἰμψασθαι habent levis negotii, et in quo nec magnæ personæ, nec res difficilis operæ aut longæ occupationis habentur. Et *advocatum* dicendo, alienum negotium demonstravit : nam et *sibi non vacat*. si enim *mulieribus* addidisset, potuit aliud sperari. D.

12 *Quid?*] Deest ait : ut sit, quid ait? *Ego dicam tibi*] Senile est. Nam id jam dicendum fuit, et hoc ἰμψασθαι habet vilis rei, quæ vel facile dici possit, vel non celanda sit. D.

13 *Mulieres pauperculæ*] Non potuit magis celare dignitatem formæ et ætatis puellæ, quæ amatur ab Æschino, quam ut eam primo eodem nomine cum matre nominaret : deinde communiter diceret de ambabus universa, quibus contemni debeant. *Quædam mulieres pauperculæ*] *Pauperculæ* addidit, ut magis desperet Æschinus impetrari posse has nuptias a patre. Et item *quædam* : ut ignobiles demonstrarentur. Et totum hoc cum abjectione pronanciandum est. *Quædam et pauperculæ* dicendo, adimit omnem spem nuptiarum : nam *quædam*, ignobilem indicat : *pauper*, indotatam. Quid ergo remanet, quod speret Æschinus? *Pauperculæ*] Nec pauperes saltem. D.

Habitant hic quædam mulieres pauperculæ. Virgo cum matre. Hic meus

amicus, qui me adduxit, illi genere est proximus : huic leges cogunt nubere hanc. De quo ille contra : commentus sunt, h. e. mentitus, esse ex alio viro, nescio quo, puerum natum : neque eum nominat. Priorem esse illum : non oportere huic dare. Deinde adolescens omnia defendit, quod conviciator sit, quod hinc eam potius debeat ducere uxorem. Contra pater : qua ratione istuc? inquit, quis despondit? quis dedit? cur duxit alienam? Huic respondit Æschinus : an sedere oportuit domi virginem tam grandem] Ut veniret nescio unde cognatus? Et quasi arguit patrem, quod hæc magis debuerit dicere. Contra ille stultum vocat filium, siquidem hæc omnia (omnino Z.) contra illum, cui venerat advocatus. Deinde quasi aliena restituta sint (aliena res ista sit), monet filium, ut discedat. Tunc ille lacrimis prodit amorem. Pater cum quæssisset, ille narrare cupiens petit ut audiret. Tunc pater omnia se scire dixit, objurgat leniter, quod celaverit se. E.

14 *Opinor*] Vel adeo obscuræ sunt, et nullius pretii, ut *opinor, has non nosse te*. Potuit recte dicere et hoc, ut *opinor, has non nosti* : sed illud vetustius (alii, venustius). *Ut opinor, has non nosse te*] Aut abundat ut : aut deest scilicet. Magnum autem crimen est in forma vicinæ puellæ, incognitam esse adolescenti de proximo. Et quia scit hunc esse de quo dixerit, quam hic non amavit meretricem? aut cui non dedit aliquid? subdidit causam, ne dignitatis pudorisque esset, quod eam incognitam Æschino esse dixisset : neque enim diu huc, inquit, commigraverunt. Et ut *opinor*, mire ipse sibi submitatque confirmat, quod nondum ille confessus est. Et certo scio] Ἐπαισθησθε : parum dixi, inquit. D.

Ut sensum adjuves, lego ut *opinor*;

Neque enim diu huc commigrarunt. Æ. Quid tum
postea? 15

M. Virgo est cum matre. Æ. Perge. M. Hæc virgo
orba'st patre:

Hic meus amicus illi genere est proximus:.

Huic leges cogunt nubere hanc. Æ. Perii! M. Quid est?

Æ. Nihil: recte: perge. M. Is venit, ut secum avehat:

Nam habitat Miletu. Æ. Hem! virginem ut secum ave-
hat? 20

M. Sic est. Æ. Miletum usque obsecro? M. Ita.

Æ. Animo male'st.

Quid ipsæ? quid ajunt? M. Quid istas censes? nihil enim.

has non nosse te: et certo scio. Certo Donatus ita videtur legisse. B.

Opinor et certo scio] Sæpe veteres, quod primo tanquam dubium ponunt, mox inter loquendum consideratum pro certo affirmant. Cic. ad Attic. VI. 3. Cicero puer legit ut opinor et certe epistolam, &c. R. D.

15 Quid tum postea?] Gratissime proditur Æschinus amator, quum sedulo dissimulet. D.

16 Virgo est cum matre] Vult Micio sic audire Æschinam, tanquam alienissimum: et ideo velut incius (forte incio Z.) facti diligentius narrat. Virginem autem ἀγαθήμω (forte, ἑσθημωμω, aut, ἑσθημωμω Z.) promuliere dixit. D.

17 Hic meus amicus] Qui me advocatum abduxit de foro. D.

18 Huic leges cogunt nubere] Non permittunt, dixit, nec jubent: sed cogunt, ad perturbandum Æschinam, et recte. alia enim sinunt leges, alia cogunt fieri. Et ne esset quo resisteretur illi, vult ut mulieres a lege cogantur. Perii!] Hoc audit Micio, sed dissimulat. D.

Huic leges cogunt nubere hanc] Ex lege Attica, qua virgines orbas pauperesque, ἑσθημωμω, proximi cognati vel ducere, vel dotem iis dare, cogebantur, Cf. Phorm. I. 2. 75. et in primis II. 3. 63. Bo.

Fuit autem similis lex in populo Israelitico. Vide Numer. XXXVI. 6.

seqq. quod institutum a Phœnicibus ad Athenienses translatum autumat Grotius, de Verit. Relig. Christ. I. 15. Conf. Meurs. Them. Att. et Plutarch. in Solone. W.

19 Nihil: recte] Id est, recte quod perii. et nihil magis comicum. Et vide trisyllabum (trisyllabo) artificiose esse subjectum: ut qui perii dixit, vix hoc locutus fuisse videatur. Perge] Vide instantius interrogantem, quam extraneum decuit. Is venit ut secum avehat] Aliud pejos in amatam, et nec Athenis saltem alteri naberet. D.

20 Nam habitat Miletu] Ἰσθμῶς Μιλετι: et est adverbium locale. Hem! ut virginem secum avehat!] Hic acris commoveri proditur adolescens, ut affectu fateatur, quod verbis negat. D.

21 Sic est. Miletum usque obsecro? ita. animo male est.] Ille oblitus sui, sic indignatur, ut in re propria. hic rursus callidi (alii, callide) volta utitur, tanquam aliena narrantis. Miletum usque obsecro?] Bene usque. Nam Miletos colonia est Atheniensium in Ponto. Animo male est] Animo male fieri dicitur, quum icu alicujus mœroris percussus animus, non sustinet corpus: sequiturque ruina membrorum. D.

Animo male est] I. e. magno dolore afficior. Catull. Carm. XXXIX. Ovid. epist. XII. 144. Petron. c. 54. R. D.

22 Quid ipsæ? quid ajunt?] Non statim credit Æschinus pudicam ma-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Qui infelix haud scio an illam misere nunc amat,
 Quum hanc sibi videbit praesens praesenti eripi,
 Abduci ab oculis? facinus indignum, pater. 35

M. Qua ratione istuc? quis despondit? quis dedit?
 Cui, quando nupsit? auctor his rebus quis est?
 Cur duxit alienam? Æ. An sedere oportuit

Nostri omnes *cum illa*, et, *prius*. Sed si *illa* casu ablativo accipis; versus efficitur justo longior. Igitur lege vel, *quicum illa*, in casu recto; vel, quod verius existimo, *qui cum ea*. Deinde repone cum Bemb. et plerisque Faerni libb. vett. prior: ut in Eun. *Quia le- sit prior*. B.

Consuevit] I. e. rem habuit. Sic honesto vocabulo res turpis significa- tur. Cic. Verr. V. 12. in Hec. IV. 1. 40. v. Benth. ad h. l. R. D.

33 *Qui infelix*] Non *qui*: sed, *qui infelix*: et non *amat*, sed *misere*, dixit. et ita affecta proditur, qui ut alienus vult loqui. D.

Pro *amet* optimi Faerni, et omnes nostri habent *amat*; quod et versui convenit. B.

34 *Præsens præsentem eripi*] Adjuvant significationem hæc ex abundantia ad- dita: ut, Æn. IV. 83. *Illum absens absentem auditque videtque*. Et, Æn. X. 600, *fratrem ne desere frater*. Sic Cæcilius in Eratosthene, *Hæc caterva plena gladiatoria, quum suum sibi alius sauciat: socius socium*. Et totus hic locus est translatus a Virgilio, in IV. Æneid. vers. 408. *Quis tibi nunc, Dido, cernenti Italia sensus? Quosve dabas gemitus, quum littora fervere late Prospiceres arce ex summa, totumque vi- deres Mæceri ante oculos tantis clamori- bus æquor?* D.

Præsens præsentem eripi] Serv. libr. IV. ad vers. 83. *absens absentem au- dit*. L.

Lectio *præsens præsentem* est ineptis- sima. Quare repone *præsens præsen- tem*, h. e. *præsens amator præsentem amicam*. Atque ita plano laudatur le- cus a Servio ad Æn. IV. IV. 83. B.

Præsens præsentem] Bentlejus idoneis rationibus demonstravit, legendum esse *præsens præsentem*, cum amator *præsens* videbit *præsentem* amicam sibi eripi. R. D.

36 *Istuc*] Deest, *dicitis*. *Quis des- pondit?*] Latenter objurgat Æschinum, rem sine patre gessisse. Et dicitur figura *ἰστυροχασμὸς*. *Quis despondit?*] Quia non interfuit pater. *Quis dedit?*] Quia rapuit ante quam peteret. D.

37 *Quando nupsit*] Quia nuptiæ non factæ sunt. Et *nupsit* moleste additum, quasi aliena sit, quæ non legibus ducta sit. *Auctor his rebus quis est?*] Dati- vo casu; non *harum rerum*. Et Sal- lustius, Jug. 7. *Qui tunc Romanis im- perator erat. Auctor his rebus quis est?*] Iterum objurgat, quia non interfuit pa- ter, et agit sic dolens, velut sibi minus amoris præbitum fuerit, Micio: ut se his, quantum amor patitur, videatur ulcisci, quodque sibi negotium non con- fiteatur Æschinus. D.

Auctor] Auctores nuptiarum sunt parentes, cognati, tutores, qui nuptias aut confecerunt aut probarunt aut ta- bulas nuptiales obsignarunt. v. Cic. pro Cluent. c. 5. et ibi Græv. Sine ejusmodi auctoribus mulieres, quæ et apud Athenienses et apud Romanos in perpetua tutela erant, nuptias contra- here non poterant. v. Salmasium de modo usurarum p. 165. R. D.

38 *Cur duxit alienam?*] Utrum fili- am? quæ possit aliena esse? nam om- nes alienas filias ducunt. *An sedere oportuit*] *Sedere* proprio ignavæ cessa- tionis est. ut, Æn. XII. 15. *Sedeant spectentque Latini*. Et, *Quid sedes, Verres? quid spectas?* D.

Respicit morem Græcorum, de quo

Domi virginem tam grandem, dum cognatus huc
 Illinc veniret, exspectantem? hæc, mi pater, 40
 Te dicere æquom fuit, et id defendere.

M. Ridiculum: advorsumne illum causam dicerem,
 Cui veneram advocatus? sed quid ista, Æschine,
 Nostra? aut quid nobis cum illis? abeamus. quid est?
 Quid lacrimas? Æ. Pater, obsecro, ausculta. M.
 Æschine, audivi omnia, 45

Nepos in præfatione. Ubi vide interpretes. Virg. Æn. VII. 52.

*Sola domum et tantas servabat filia sedes.
 Jam matura viro, jam plenis nubilis an-
 nis.*

Sed et *sedere* notat otiosum esse, et exspectare rei gerendæ occasionem. Cic. Fam. XVI. 7. *Iis enim ventis istinc navigatur, qui si essent, nos Corcyra non sederemus.* W.

Domi sedere] Sic eleganter dicitur virgo quæ conditionem exspectat. Apuleius in Apol. p. 92. ubi v. Casaubon. R. D.

39 *Tam grandem*] *Grandem*, ad setatem veteres retulerunt, non ad corpus. Et in parte ætatis dicitur *grandis*, non in tota vita, nisi si addatur *natu*, ut, *Grandis natu parens adductus ad supplicium. Et grandis infans, et grandis puer, et grandis ephobus, et grandis virgo* recte dicitur. Et unde scit Æschinus, an *grandem* hic fingit ignotam? an quia dixit pater, commenta mater est esse ex alio viro nescio quo puerum natum? Ergo et illa *grandis*: et serus Milesius, qui tunc virginem petit, quum jam alteri data sit, vel rapta (*nupta* Mss.) sit alteri. D.

Pro *huc* cum edd. vett. et cod. Rivii et Donato repono *hinc illinc*. Nam sensus est, dum cognatus aliquis aliocunde veniat; quo innuitur, nullum ei omnino fuisse cognatum, cui nubere posset. At si *huc illinc* legas; confitetur Milesium illum vero cognatum esse, et diu exspectatum, dum virgo *grandiuscula* sit facta. B.

Grandem] I. e. *grandem natu* Plaut.

in Aulul. II. 42. 14. *grandiuscula est* in Andr. IV. 5. 19. R. D.

Hinc illinc] Sic legendum, non *huc illuc*. ita reponit idoneus Grævius ad Flor. IV. 2. p. 748. ediditque Bentley. R. D.

40 *Dum cognatus hinc illinc veniret.*] Proverbialiter *hinc illinc*. D.

14 *Et id defendere*] Non potuit magis amatorie, et magis pueriliter loqui, quam ut non contentus quod ait, *Hæc dicere te æquum fuit*: etiam adderet, *et id defendere*. Patet autem qualis affectus est, quum etiam patri ob alienam causam blanditur, ut ipse nunc simulat. D.

42 *Ridicule*] Vocativus est casus, ab eo quod est *ridiculus*. D.

Lego *adversusne*; quia hoc versa cæteræ omnes dictiones in *m* exeunt. B.

43 *Quid ista, Æschine, nostra?*] Hic jam ultima desperatio et Æschinum in confessionem protrahet, et in finem fallaciæ senem deducet. Et bene quidem *nostra* dixit. memor est enim se respondisse Æschino interroganti, tibi vero quid istio rei est? Nihil mihi quidem. Totum autem hoc senex ad id redegit, non tam ut torqueret Æschinum, quam ut majus faceret beneficium suum, exponendo id in quod pene periculum amor ejus incideret. D.

43 *Quid est? quid lacrimas?*] Quasi repente animadvertit flentem, et quasi causam omnem nesciat, sic inquit. D.

45 *Æschine*] Non exhibuisset personam patris, nisi pietate victus, patris

Et scio : nam te amo : quo magis, quæ agis, curæ sunt mihi.

Æ. Ita velim me promerentem ames, dum vivas, mi pater, Ut me hoc delictum admisisse in me, id mihi vehementer dolet :

Et me tui pudet. M. Credo hercle : nam ingenium novi tuum

Liberale : sed vereor ne indiligens nimium sies. 50

In qua civitate tandem te arbitrare vivere ?

filium nollet confessione torqueri. Virg. Æn. I. 385. *nec plura querentem Passa Venus, medio sic interfata dolore est.* Bene ergo intelligunt, qui sic accipiant, perrecturum adhuc fuisse Micionem, nisi victus affectu, fallaciam projecisset. D.

46 *Nam te amo*] Bene addit, *nam te amo*, et cætera. Nam et invidis, et inimicis moris est scire, quid agamus. D.

47 *Ita velim me promerentem ames*] Quam pie additam est *promerentem* : tanquam illic sit votum Æschini, quum possit pater etiam immeritum amare. Et animadvertendum est, ut semper sequi, vel statim, vel ex intervallo, maxime in hujusmodi confirmationibus. Sic Cicero, Divinat. in Cæcil. 13. *Ita velim mihi deos propitios, ut, quum illius temporis mihi venit in mentem, &c.* *Velim* autem, pro *volo* antique dicitur. D.

Ita velim me promerentem ames] Merito ames. Multi enim necessitate amant. ac propterea indigne ; hoc est in se quod vult, ut pro merito se amet pater. E.

48 *Ut me hoc delictum admisisse in me*] *Me in me*, ἀφ' ἑωυτοῦ adjectum est. D.

Delictum admittens in se] I. e. delictum committere. Cic. pro Cluent. c. 61. v. Notata ad Rutil. Lup. II. 83. R. D.

49 *Et me tui pudet*] Ambiguum quidam hoc dictum putant : sed apparet adolescentem propter suum peccatum dicere, non quod quicumque turpe fece-

rit patri (*pater* Ms. et edd. vett.) D.

50 *Ne indiligens nimium sies*] Non ergo ingratus, sed negligens Æschinus : nec negligens, sed *indiligens* : nec in alterum, sed in se deliquit. Miræ clementiæ genus est, aut omnino ignoscere, aut crimen in levius commutare. Nam tota objurgatio ita amica est, ut non multum a blandimento discrepet : magisque proficiat apud audientem, ut vult Terentius, quam illa aspera atque præfracta. D.

51 *In qua civitate tandem te arbitrare vivere?*] Communem locum inducit a loco, a persona, a facto, a tempore. *In qua civitate?*] Aliter pronunciandum est, id est, presse ac leniter : ne faciat illud Tullianum, Catil. 1. 4, *Pro di immortales! ubinam gentium sumus? quam rempublicam habemus? in qua urbe vivimus?* Et *tandem* pro *tamen* (male. Nam *tandem* eleganter additur interrogationibus, ut gr. *ἄρα*, et vim addit; germ. in aller Welt. Z.) *In qua civitate?*] Hoc est, oblitus es Athenis te esse, ubi vivitur legibus? Vide omnes sententias poni accusatorias, et nihil (*nimium*) amoris. Isti sunt orationum colores difficillimi : sed elaboravit Terentius Micionem facere leniter accusantem, et inducere Demeam durissime blandientem. *In qua civitate?*] Quod objurgat Micio, magni amoris est, et necessaria pro persona assentatio. non enim convenit patrem nimium diligentem filium, ejus præterire peccata. D.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Quid? credebas, dormienti hæc tibi confecturos Deos?
Et illam sine tua opera in cubiculum iri deductum
domum? 60

Nolim cæterarum rerum te socordem eodem modo.

Bono animo es, duces uxorem hanc. Æ. Hem! M. Bono animo es, inquam. Æ. Pater,

IV. 11. Senator P. R. quod in vobis fuit, jacuit et pernoctavit in publico. Quod quidem in te fuit] Pro, id quod in te erat: id est, quantum in officio tuo spei et auxilii partiumque tuarum fuit: vel, quantum ad te spectabat. Et hic est illud, quod obsequentissimas pater vult, omnia per se esse correcta. D.

Quod quidem in te fuit] Quantum in te fuit, perdidisti, et illam, et gnatum, quod tacuisti. quod tu (adde nil Z.) prospexisti. Factum enim est vel fortuna, vel eventu meo, quod rem curarem, et intercederem, te eam uxorem ducturum. At ille parum credens fidem poscit. E.

Quod quidem in te fuit] Plant. Bacchid. III. 6. 21. Ille, quod in se fuit, accuratum habuit. Ennius, ex emendatione Jani Gulielmii: Qui, quod in me est, exsecrabor hoc quo luos, quidquid est. W.

59 Dormienti hæc tibi confecturos deos?] Quam mitis, quam faceta odjurgatio! Videtur satis Micio ille esse, qui ante est descriptus? Quid credebas? dormiente hæc, &c.] Incerta distinctio: nam et per se quid, et quid credebas, legi potest: et velut hic subaccusatur Æschinus, dormienti hæc tibi confecturos deos? ἀπὸ τοῦ ἀδυνάτου. Et quæ sint quæ a diis, cessantibus præstari non possint, sequenti versu docet, ne videatur de diis male sensisse. Dormienti] Multo melius, quam si diceret cessanti. et non, facturos: sed quod plenum est, confecturos. Et mire Deos ponit in eo negotio, quod ipse prestat: tanquam hic et se et Deos excuset, quod non fecerint Æschino, quæ volebat, etiam dormienti. D.

Quid credebas? dormienti] Menan-

der: Αὐτόματα γὰρ τὰ πρέγματ' ἐπὶ τὸ συμφέρον εἶ, καὶ καθευδήσῃ. Cicero VII. Verrin. Quibus omnia populi Romani beneficia dormientibus deferunt. L.

60 Et illam sine tua opera in cubiculum iri deductum domum?] Ἀπὸ τοῦ ἄλλου ἀδυνάτου. Ordo, deductum iri domum. D.

Deductum] Deduci proprie dicitur virgo quæ alicui conciliatur. Ovid. epist. XVI. 313. pene suis ad te manibus deducit amantem. v. interpretes ad Cæs. de B. G. V. 14. R. D.

61 Nolim cæterarum rerum te socordem] Quam nihil imperiose ac pro auctoritate patria fit! Nolim, inquit, te socordem cæterarum rerum esse: non dixit, ne sis socors. D.

Cæterarum rerum] Antiquam loquendi genus pro cæteris in rebus. Cic. pro Quint. c. 3. de Senect. c. 2. admirari soleo cum hoc tuam cæterarum rerum tuam excellentem sapientiam. Sic omnium rerum pro in omnibus rebus, quod ad omnes res attinet. Plant. in Cistell. I. 1. 33. R. D.

62 Bono animo es] Apparet flenti hæc dicta omnia esse. Et hoc decuit verendum adolescentem, et ex vi tantæ orationis, et metu amittendæ puellæ. Et es, modo imperativi modo est, temporis præsentis. Nam esto, futuri est. Duces uxorem] Datur in ultima objurgatione, et breviter et plena securitas. Hem!] Singultientis flentu et gaudio dixit hem! D.

Ne versus sit justo longior, tolle hanc, quod non agnoscit Donatus. Satis constabat, quam uxorem intelligeret. B.

Obsecro, non ludis tu nunc me? M. Ego te? quamobrem? Æ. Nescio:

Quia tam misere hoc esse cupio verum, eo vereor magis.

M. Abi domum, ac Deos comprecare, ut uxorem arcessas: abi. 65

Æ. Quid? jam uxorem? M. Jam. Æ. Jam? M. Jam quantum potes. Æ. Di me, pater,

Omnes oderint, ni magis te, quam oculos nunc amo meos.

M. Quid? quam illam? Æ. Æque. M. Perbenigne.

Æ. Quid? ille ubi est Milesius?

63 *Obsecro non ludis tu nunc me]* Mœstus amatoris animus ludentem serio loqui credidit: vera dicentem, quia optata sunt, putat ludere nunc. Potest et ob hanc causam dicere, *ludis tu me nunc*, quod nunquam eum antea luserit. *Ego te! quamobrem]* Magna vis pronominum cur non ludat; quibus et accessit consideratio rei. Nam primo ego, deinde te, deinde causæ propositio. Et recte *ludis*. Est enim amantis in falsum metum conjicere imminente lætitia, qualibet sententia: inimici vero in falsum gaudium quemquam impellere, sub aliquis mœroris adventum. et ideo negat se Micio in hac parte luserum Æschinum, qui in aliis luserit. *Nescio]* Religiose dixit *nescio*: quasi non sit ratio, quare non credat patri, quamvis subjecerit causam. D.

Obsecro! non ludis] Diom. lib. 1. L.

Pro non rectius Bentl. cum Faerno edidit num. Z.

64 *Quia tam misere hoc cupio esse verum]* Pro nimis: quia nimia miseria: ut, *ne quid nimis*. hoc enim putant, qui virtutes mediocritates esse dixerunt. D.

Librorum quorundam nisi *quia*, onerat versum. Ejiciendam ergo est *quia*. Vide nos ad And. IV. I. 39. B.

Deos comprecare] I. e. fac sacra, vota et preces Diis nuptiarum præsidibus. De nuptialibus sacris v. ad Valer. Flacc. VIII. 244. R. D.

65 *Abi domum, ac Deos comprecare]* Magnus institor sui beneficii est, qui a Diis petendum esse dixit, quod ipse

præstabit. an ideo quia ordinis fuerat, prius rem divinam facere, et sic uxorem arcessere? Et bene repetitum est *abi*: quasi hærenti morantique: ut, *Vos istec intro auferte: abite*. D.

66 *Quid? jam uxorem?]* Accessit ad beneficium tempus. et ideo *jam* quasi gestiens repetit adolescens. *Quantum potes]* Aut deest cito: aut *quantum potest esse*. D.

Jam uxorem?] Ms. R. et V. C. *Jam uxorem ducam?* L.

Cum Donato et cod. vet. pro *potes* leg. *potest*. Vid. Phorm. IV. 3. 69. B.

67 *Ni magis te, quam oculos nunc amo meos]* Mire nunc addidit. Et eleganter inventum est, quod in se amator multum diligit, id est, oculos: ut e contrario in Eunucho, *adolescenti ipsi eriperem oculos*. id est, ipsos de quibus amat. D.

Quam oculos nunc amo] Ms. R. *nunc ego amo*. Catull. XIV. 1. *Ni te plus oculis meis amarem*. L.

Quam oculos] In exprimenda vi amoris crebra sit oculorum mentio quoniam oculorum sensus nobis omnium carissimus est. Catull. carm. III. 4. ubi v. Moret. R. D.

Codd. plerique, *Nunc ego ameo meos*. Recte; ut in ea sede ait Dactylus, non Trochæus. B.

68 *Quid? quam illam?]* Commendat se Micio, et familiariorem amatori facit, mentionem faciendo sæpius de amica in uxorem ducenda. *Æque]* Sic infert hoc, quasi dubitando invenerit.

M. Abiit: periit: navem ascendit. sed cur cessas?

Æ. Abi, pater:

**Tu potius Deos comprecare: nam tibi eos certo scio, 70
Quo vir melior multo es quam ego, obtemperaturos magis.**

M. Ego eo intro; ut, quæ opus sunt, parentur: tu fac
ut dixi, si sapis.

Æ. Quid hoc est negoti? hoc est patrem esse, aut hoc
est filium esse?

Si frater aut sodalis esset, qui magis morem gereret?

Hic non amandus? hicine non gestandus in sinu est?

hem!

75

Itaque adeo magnam mihi injecit sua commoditate curam;

Perbenigne] Multum putat, quia amator hoc dixit: ergo *benigne*, large abundeque. *Quid? ille ubi est Milesius?* Non amat, si statim timere desinit. unde Virg. *Æn.* IV. 298. *Omnia tuta timens; eadem impia fama furenti detulit armari classem, cursumque parari.* D.

69 *Abiit: periit: navem ascendit]* Facete, *abiit*: ne diceret, mentitus sum. atque ita dixit, ut infantibus nutrices terriculis dicere solent: quas quum ipsæ confinxerint, abolitas volunt, postquam illos vident nimium pavere. Et mihi videtur ridens hæc dixisse: ut intelligat *Æschinus*, *Micionem* joco fuisse mentitum. D.

Periit] H. e. *abiit*, ut nesciamus ubi locorum sit. Sic *perire* accipit *Schulting.* in *Quinctil.* declamat. 13. p. 243. R. D.

70 *Lege, Tu deos potius.* B.

71 *Tibi obtemperaturos magis]* Mira sententia, Deos obsequi bonis, quasi bonis hominibus multum debeant. et in excusationem precandi Deos, vide quæ facultas nata sit patrem sine assentatione laudandi. Non est autem injuriosum, ad patrem referre deprecationem Deorum: sed magis honorabile. Nam tale est apud *Virgilium* *Æn.* II. 717. *Tu, genitor, cape sacra manu, patriosque penates.* ut ipse patrem portet, hic Deos. D.

Obtemperaturos] I. e. exaudituros tuas preces. *Ovid.* *Metam.* VIII. 724. R. D.

Magis] Pro eo magis. Sæpe præmisso quo omittitur eo. *Rutil.* *Lap.* I. 17. ubi v. quæ annotavimus. R. D.

72 *Ego eo intro, ut, quæ opus sunt, tu fac, ut dixi, si sapis]* Hic versus in quibusdam non invenitur. D.

73 *Quid hoc est negoti!]* Et mirantis hæc, et laudantis oratio est. Et bene videtur hujusmodi patrem *Terent.* probare. D.

74 *Qui magis morem gereret]* Qui, quo modo, qua re, qua ratione. D.

Si frater, aut sodalis esset, qui magis morem gereret?] Hic ita lenis est pater, ut hoc nec frater, nec sodalis ageret. Ita quemadmodum fratrem prætulit aut sodalem, quum frater fiducialiter agit, sodalis semper obtemperat. E.

75 *Hic non amandus?]* Omnia perfecit hic pater, ut et ametur, et laudetur, et foveatur. D.

76 *Magnam mihi injecit sua commoditate curam]* Mira sententia; mala etiam de bonis nobis nasci. an bonus parens magnæ curæ est filio? D.

Versus et sententia flagitat, ut pro *injecit* refingas *injecit.* B.

Commoditate] I. e. facilitate, humanitate. v. not. ad *Heaut.* III. 2. 10. R. D.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

ACT. IV. SCENA VII.

MICIO. DEMEA.

IBO, illis dicam nullam esse in nobis moram.

D. Sed eccum ipsum. te jam dudum quæro, **Micio**,

M. Quidnam? **D.** Fero alia flagitia ad te ingentia

Boni illius adolescentis. **M.** Ecce autem. **D.** Nova,

Capitalia. **M.** Ohe, jam. **D.** Ah, nescis qui vir sit.

M. Scio.

5

D. O stulte, tu de psaltria me somnias

Agere; hoc peccatum in virginem est civem. **M.** Scio.

et ab eo quod est *obsideo*, *obsidere* facit, producta media syllaba: ab eo quod est *obsido*, *obsidere* facit, eadem syllaba correpta. **D.**

Obsidere] pro sedere, compositum pro simplici **Plant.** in **Poen.** prol. v. 23. **R. D.**

1 *Ibo, illis dicam*] In hac scena est exemplum intempestivæ objurgationis, ac per hoc ridiculæ. *Ibo, illis dicam*] **Moris** est secum loqui vel senes, vel maxime aliquid ex animo agentes. *Illis dicam*] **Sostratæ** et **filis.** **D.**

2 *Lege ex nostris plerisque Te jam dudum quæro, O Micio.* **B.**

3 *Fero alia flagitia ad te ingentia boni illius adolescentis*] **Magno** sonitu, ac ingenti ostentatione futuræ accusationis exorsus est. magna sunt enim omnia, et *fero*, et *alia flagitia*, et *ingentia*, et quod *επιφανῆς*, *Boni illius adolescentis*, dicit. **D.**

Fero ad te flagitia boni adolescentis capitalia] **Capitalia** crimina sunt, quæ expresse poenam merentur. Deinde species criminis sic proponitur: *Hoc peccatum in virginem est civem*] Deinde quod *puer natus* sit. Primum in omnibus propositionis assensus traditur. Exinde leve docetur esse, quod ille computat crimen. **R.**

4 *Boni illius adolescentis*] *Εἰρωνία*, quæ semper amarius ponitur, quam criminatio manifesta. *Ecce autem!*] *Ecce* dicitur, quum repente triste aliquid re-

bus intervenit lætis, aut certe quum aliud agitur, aliud emergit novum. ut **Virg.** **Æn.** II. 203. *Ecce autem gemini a Tenedo tranquilla per alta, Horresco referens, immensis orbibus angues.* Et, **Æn.** II. 403. *Ecce trahebatur passis Priameia virgo Crinibus.* Et **Cicero**, **Verr.** V. 34. *Ecce autem repente ebrio Cleomene, esurientibus cæteris. &c.* *Nova*] **Recentia**: an mira et magna? ut, **Ecl.** III. 86. *Pollio et ipse facit nova carmina.* **D.**

Ecce autem] Hac formula utuntur, quoties aliquid novum evenit, aut aliquid triste lætis rebus de improvise intervenit. **Cic.** pro **Cluent.** c. 5. **Liv.** VII. 35. ubi v. interpr. in **Ran.** II. 3. 6. v. **Bronkhus.** ad **Propert.** II. 22. 20. **R. D.**

5 *Nescis qui vir sit*] *Εἰρωνία*. Nam vir, ad laudem sumi solet. ut alibi, *Virum te judico.* *Scio*] Satis ridicule; nec, quod ille cupit, abnegat **Micio**: ut consentiendo, iracundiam **Demeæ** acriorem fieri * possibilem sibi (*fieri sinat, et postea bilem ejus sibi. Z.*) mitigare queat. Nam *scio* ad negotii totius gestionem retulit: non ad illud quod ait, *Nescis qui vir sit.* **D.**

Pro *O nostri omnes, ah.* Forte utrumque est retinendum; ut **Demea** præ animi dolore vix loqui possit sine interjectione dolentis. **B.**

7 *Civem*] **Lex Solonis**, ut **Plutarchus** ejus in vita narrat, erat: qui virgini in-

D. Oho, scis et patere? **M.** Quidni patiar? **D.** Dic mihi,

Non clamas? non insanis? **M.** Non. **D.** Malim quidem.

Puer natus est. **M.** Di bene vortant. **D.** Virgo nihil habet.

M. Audivi. **D.** Et ducenda indotata'st? **M.** Scilicet. 11

D. Quid nunc futurum'st? **M.** Id enim quod res ipsa fert: Illinc huc transferetur virgo. **D.** O Juppiter!

genae vim intulerit, drachmis centum multator; quam ipse postea ita mutavit: raptor virginis mille drachmis multator. Postea vero lege sancitum est: raptor virginem, quam imminuit, ducito. S.

8 *Eho! scis, et patere?*] Jam et illi irascitur, non (adde *solum*) Æschino. **D.**

Nostri *eho*; sed melius Bembinus *Oho*. **B.**

9 *Non. malim quidem*] Alii volunt Micionem dicere, *malim quidem*: alii Demeam. **D.**

Bentlejus cum Faerno et Mureto rectius verba *malim quidem* Micioni quoque tribuit. Nam mitiori Micionis ingenio magis convenire sunt existimanda. **Z.**

Non malim] Equidem accipio pro *nohim* quidem sc. insanire. conf. infra v. 30. Editiones vero omnes post *non* puncto posito, *malim quidem* alise tribuunt Demee, sensu sane inepto, plerumque Micioni, plura, ni interpellaretur, locuturo. Muretus ita supplet: *malim quidem*, si fieri posset, aliter esse; sed, quando, quod factum est, infectum fieri non potest, æquo animo fero. **S.**

Malim quidem] Scilicet aliter esse v. infra v. 20. **R. D.**

10 *Puer natus est. Di bene vortant!*] Hic bono exemplo inducitur Micio irascentem juxta Demeam leniter ferre: quia exanimato ob mœrorem non convenit inclementer ire obviam, quum possit in tempore objurgari, postquam destomachatus fuerit. Et vide quam faeste: quum ille, *Puer natus est*, ad argumentum mali attulerit: hic ita respondit, quemadmodum solent illi, qui-

bus puellam nasci metuentibus, nunciatur puerum natum esse. Nam in omnibus quæ cupite venerint (*cupita evenerint*), *Di bene vortant*, dici solet: quia sæpe homines ea optaverunt, quæ aliis (*illis*) aliter atque exspectaverunt, contigissent. Quam potestatem rerum vertentium semet in utramque partem, Vertumno Deo superesse (*subesse Z.*), veteres existimaverunt. *Virgo nihil habet*] Vult rem sine remedio videri: quia solet posse nuptiis finire sollicitudinem. Et vide amaritudinem Demee contra omnes, ut neo virgini ipsi parcat. **D.**

11 *Audivi*] Ἀφελῶς et cum ἔξουθισμῶ respondendum, quasi leve sit, quod admissum sit. *Et ducenda indotata est*] Ducenda scilicet, nisi damnandus sit Æschinus. et hoc verbum necessitatis vim habet: ut, Æn. XI. 230. *Pacem Trojano ab rege petendum*. **D.**

Ducenda indotata'st] Lege Attica, si quis puellam devirginasset, ejus ἢ γάμον ἀπρῶτον, ἢ θάνατον eligere cogebatur. Syrian. Sopat. in Hermogen. Plaut. Aulul. IV. 10. 62. *Si quid ego erga te imprudens peccavi. aut gnatum tuam, Ut mihi ignoscas, eamque uxorem mihi des, ut leges jubent*, **L.**

Post *indotata'st* tolle notam interrogationis, ut infra 33. **B.**

12 *Quid nunc futurum est?*] More irascentium, quum ipse sciverit quid futurum sit, Micionem interrogat. Et hujusmodi interrogatio, secundum figuram suam non habet responsionem: sed Micio sic respondit, quasi simpliciter inquirenti. **D.**

13 *Illinc huc transferetur virgo*] Virginem quæ etiam cum viro fuit, vocat. Virgil. Ecl. VI. 47. *Ah, virgo infelix!* **D.**

Istocine pacto oportet? M. Quid faciam amplius?

D. Quid facias? si non ipsa re tibi istuc dolet, 15

Simulare certe est hominis. M. Quin jam virginem

Despondi: res composita est: fiunt nuptiæ:

Demi metum omnem. hæc magis sunt hominis. D. Cæ-
terum,

Placet tibi factum, Micio? M. Non, si queam

Mutare: nunc quum non queo, animo æquo fero. 20

Ita vita'st hominum, quasi quum ludas tesseris:

Si illud, quod maxume opus est jactu, non cadit:

14 *O Juppiter! istocine pacto oportet?*] *O Juppiter!* tragice adjecit a Micionem versus (*aversus Z.*) *Istocine pacto*, ad ipsum Micionem respiciens dixit. D.

15 *Si non re ipsa tibi istuc dolet*] Nunc rem pro veritate posuit. D.

Si non ipsa re tibi istuc dolet: simulare certe est hominis] Si non re vera tibi dolet, debes saltem vel fingere. K.

Verbum *Rogitas post facias*, quod vulgo in codd. extat, recte in Bemb. abest: nam versui repugnat. B.

16 *Simulare certe est hominis*] Non hoc dixit, quia hominis est mentiri: sed quia sæpe iracundiæ simulatio, custodia disciplinæ est. D.

17 *Jam virginem despondi: res composita est: fiunt nuptiæ*] Ne diceret, *despondi, composui, facio*. Et *despondet puellam* qui petit: *spondet* a quo petitur. Recte ergo soocer futurus, *despondi*, dixit. D.

18 *Hæc magis sunt hominis*] Bene repetit *hominis*: ille enim dixerat, *simulare certe est hominis*. D.

19 *Cæterum, placet tibi factum, Micio?*] Nihil aliud volebat Demea, nisi ut sæviret Micio. quod impetrare non potuit, etiam ab eadem sentiente de pravitate et peccato *Æschini*. D.

Cæterum, placet tibi factum, Micio?] Videris scire, curam (*Debebas scilicet curare rem Z.*) male gestam, et fecisti ut vitiatam uxorem duceret. Interea tibi hoc factum complacet? Hujus re-

spondetur, non mihi quidem placuit, si mutari possit, nunc tamen, quia non valeo mutare, necessarie placet. Quippe cum vita hominum sic se habeat, quemadmodum est jactus tesserarum. Si enim illud quod opus est, non cadit, hoc jam consilii et artis est, corrigere quod miserit casus. E.

21 *Quasi quum ludas tesseris*] Rectam erat si diceret, ita vita est hominum quemadmodum tesseris ludere, aut, quemadmodum ludus est tesserarum. Nota ergo genus locutionis. D.

Ita vita est hominum] Alexis apud Stobæum: *Τοιαῦτο τὸ ζῆν ἴσπιν ἕσπερ εἰ κύβοι, οὐ ταύτ' ἀεὶ πιστεύσω· οἰδὲ τῷ βίῳ ταυτὸν διαμένει σχῆμα· μεταβολὰς δ' ἔχει.* Quem locum imitatus est Tzetzes Chiliad. X. cap. 341.—*ἕσπερ γὰρ ἐν τοῖς κύβοις· ἄλλοτε ἄλλα βάλλονται· οὕτω καὶ ἐν τῷ βίῳ· ἄλλοτε ἄλλα γίνονται μεταβολαῖς παύλαις.* Ambros. de Tobia cap. II. *versatur enim eorum vita ut tessera.* Vid. Plato de Repub. lib. X. et Sophocles apud Stob. cap. 254. 256. Arrian. in Epictet. lib. 2. cap. 5. Plutarch. *περὶ εὐθυμίας*, et de Consol. ad Apollon. L.

Pro *quasi quum* repone *quasi si*. Ipse Donatus videtur *quum* supervacuam existimasse. Certo *quasi si* sæpe apud Plautum, et apud Terent. infra V. 8. 18. B.

Quasi cum ludas tesseris] Pulcherrima similitudo, quam primum legimus apud Platon. de republ. X. p. 514.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Facturum credo, ut habeas quicum cantites.

M. Cur non? D. Et nova nupta eadem hæc discet?

M. Scilicet.

D. Tu inter eas restim ductans saltabis. M. Probe:

32 *Quicum cantites*] Amatoria videlicet cantica et meretricia, qualia erant quæ Græcè *λαρναὶ* proprio dicebantur, id est, *καρινδίων σάβλια*, apud Aristoph. in *Ranis*; vel *καρινὰ ἄσματα*, Cyrill. *περὶ ἰξθῶν ψυχῆς*. velut illius odæ pars est, quam in eam rem Athenæus laudat *Dipnos*. lib. XV. Nec alia fuit *bubsequæ* Virgiliani, quantumvis *ἀγροικὴ* cantilena, in *Eclog.* I. 5. *Formosam resonare doces Amaryllida sylvæ.* et de qua Horatius *Satyr.* I. *Eclog.* 5. 15.— *absentem ut cantat amicam, Multa prolutus vappa nauta, atque viator.* Quæ etiam *θυμικὰ ἄσματα* a Cyrillo dicuntur: nam sic *θυμικὴν* sive scenam prodire soliti fuerunt, qui spectatores ejusmodi cantilenis assa voce oblectarent. *Macer.* I C. l. 24. ff. ad L. Jul. de adult. Atenim amatoris cantilenis cum alias, tum maxime vino incalescente, ut etiam nunc sæpe fieri amat, convivia perstrepebant. *Basilus* *περὶ μεθύοντων*: γέλοτες παρ' ἀμφοτέρων, ἄσματα αἰσχρὰ, σχήματα καρινὰ, ἰσιδίζοντα πρὸς ἀσελγίαν. *Juvenal.* *Sat.* XI. 171. *ille fruatur Vocibus obscænis, omnique libidinis arte*: et quæ sequuntur. ubi vid. *Scholias.* L.

33 *Et nova nupta eadem hæc discet*] Alius subaudit *dicere* (*Psallere subaudi, et restim ducere*). Sed O magna in verbis elegantia! vide enim quam vim significet *discet*. et ideo non *uxor*, sed *nova nupta*, quam ad omnia docilem esse, ipsum indicat nomen. D.

Non hoc per interrogationem effertur, sed affirmative per irrisionem; ut supra II. B.

34 *Tu inter eas restim ductans saltabis*] *Lusus* est natus ob eo fune, quo introductus equus *Durius* (*equus ligneus* *Mss.* et *edd. vett.*) in Troiam est, cum nexis (*connexis* *ed. Du B.*) mani-

bus fune, chorum ducunt saltantes. Hoc a quibusdam dicitur. sed ego puto, manu concertos choros puellarum puellarumque cantantes, *restim ducere* existimari: et id maxime convenire ad exagitandum importunitatem senis, veluti pueros imitantis. Simul etiam quia iste connexus manuum lascivus ac petulans adimit discretionem conditionis, dignitatis, ætatis, inter meretricem, novam nuptam, et senem. Et hoc, quemadmodum dictum est: et quanto stomacho jam ab *Æschino* recessum est, et transitum ad *Micionis* luxuriam describendam. D.

Restim ductans saltabis] *Census* salendi hoc tractum a Trojanis, qui cum funem tenerent, et equum introducerent, sic saltabant. B.

Restim ductans] Fuere veteribus in usu duo potissimum genera chorearum, *bellicrepa* sive *συρρίχη*, et illa *γελαστική*, qua in theatris et comessationibus utebantur. Sed *theatrales* varis erant: *ἑμμέλεια* enim *τραγικὴ*, *κέρδαξ* *κομικὴ*, *σίκιτις* *σατυρικὴ*: inventoresque earum *Satyri*. *Lucianus* *περὶ ὀρχήσεως*: Οἱ Διονύσου Θυράπρωτες, αἱ Σάτυροι, ταύτας ἰφείροντες, ἀφ' αὐτῶν ἑκάστην ἐνόμασαν. Ideoque *Arrianus* in *Indicis* *κέρδακα* *σατυρικὴν* vocat, *γενικῶς*, a repertore ejus, non qui sic a reliquis discriminet: καὶ ὀρχησὼν ἐκδίδασθαι (*Dionysius*) τὴν σατυρικὴν, τὸν κέρδακα τὸν παρ' Ἑλλήσι καλούμενον. Itaque *restim ducere* *Terentio* est, quod *κέρδακα* *ἔλαιον* *Aristoph.* utrumque comicum. Cujusmodi sane saltationes frequentes introducuntur fabulis: *Aristoph.* in *Vesp.* *Plaut.* in *Pseud.* V. 1. *Stich.* V. 2. et alibi. *Vidend.* *Athen.* *Dipnos*. lib. I. *Ulpian.* in *Demost.* *Olynh.* 2. *Pollux*, *Scholias.* *Aristoph.* in *Nabib.* et *Etymol. Magn.* L.

D. Probe? M. Et tu nobiscum una, si opus sit. D.

Hei mihi!

35

Non te hæc pudent? M. Jam vero omitte, Demea,
Tuam istanc iracundiam: atque ita uti decet,
Hilarum ac lubentem fac te gnati in nuptiis.

Ego hos conveniam; post huc redeo. D. O Juppiter,
Hancine vitam! hoscine mores! hanc dementiam! 40

Uxor sine dote veniet: intus psaltria est:
Domus sumtuosa: adolescens luxu perditus:

Senex delirans. ipsa, si cupiat, Salus

Servare prorsus non potest hanc familiam. 44

Restim ductans saltabis] Intelligit saltationis genus, quo funem tenentes saltabant et in diversum se invicem trahebant Horat. epistol. I. 10. 47. ubi v. interpr. in primis Duker. ad Liv. XXVII. 37. R. D.

35 *Etsi illud Dæ, Probe* in Bomb. et duobus nostris reperitur: tamen est inepta, enervis et putida repetitio, nec reliquis conveniens, quæ cum irrisione omnia dicuntur. Corrige igitur versum sic, et *tute nobiscum, &c.* B.

36 *Jam vero omitte, Demea*] Miro urbanitatem expressit ultro (non ultro Z.) objurgantis, qui objurgatus est. D.

Versus probat lectionem codd. bonorum duorum, *O Demea.* B.

37 *Tuam istanc iracundiam*] *Tuam istanc* dicendo, et ridiculam, et supervacuum significat. Et bene *iracundiam*: nam ira, de causa est: *iracundia* de vitio multum irascentis. D.

38 *Atque, uti decet, hilarum ac lubentem*] Bene addidit *lubentem*: multi enim *hilaris* se simulantes, non *lubentes* sunt. *Hilarum*] Vetuste, non *Hilarem*. D.

Lubentem] I. e. hilarem Plaut. in Persa V. 1. 8. Sic *lubentia conviviorum* pro *hilaritate* dixit Gellius I. 5. 2. R. D.

40 *Hancine vitam? hoscine mores? hanc dementiam?*] ἑλληπτιῶς omnia, utpote stomachose secum loquens, deest enim esse, aut quid tale. D.

41 *Uxor sine dote veniet*] Demea volens enumerare facta, concludit, quod uxor veniat domum sine dote, quod intus sit meretrix, quod sumtuosa sit domus, quod adolescens luxu sit perditus, quod deliret senex, ut si velit ipsa servare Salus, nunquam possit, familiam. E.

42 *Domus sumtuosa*] *Domus*, id est, homines. D.

43 *Ipsa, si cupiat, Salus, servare prorsus non potest hanc familiam*] Σαματοπονία. Plautus, Asin. II. 2. 2. *Lubentiorum te faciam, quam ipsa lubentia est.* Etenim ἰπιαβολή est, ipsa Salus si cupiat servare, prorsus non potest hanc familiam. Hinc licet aestimare quantum et calor (coloris Mas. H. et B.) et gravitatis apud Terentium sit, ad imitationem Cæcilianam. Vide quantum creverit a superioribus, ut sic finiat. D.

Si cupiat Salus] Inscriptio vetus in Hispania:

NEC. HERCULES. QUEM. GADES.
COLUNT.

NEC BELLONA. QUAM. CAMERTES.
ADORANT.

NEC. DI. OMNES. ROMANI. BRIPERE.
ME.

A MORTE POTUERRE.

Plautus Capt. III. 3. 14. *Negus jam servare Salus, si volt, me potest, nec copia est.* Cicero pro M. Fonteio, 6. *Salus ipsa virorum fortium innocentiam tueri non potest.* L.

44 *Vulgo Servare*] Non possum non

ACT. V. SCENA I.

SYRUS. DEMBA.

ÆDEPOL, Syrisce, te curasti molliter,
Lauteque munus administrasti tuum.

Abi: sed postquam intus sum omnium rerum satur,

Prodeambulare huc libitum est. **D.** Illud sis vide

Exemplum disciplinæ. **S.** Ecce autem hic adest 5

existimare, et hic et in similibus Plauti locis, ubi totus fere lepor in agnominatone situs est, reponendum esse salvare pro servare; neque vox vel obsoletior vel minus usitata rusticum dedecet. Atqui H dilucide: salvare. Bo.

Salus] Est Dea, Æsculapii filia que morbos depellit in Heo. III. 2. 3. R. D.

1 **Ædepol, Syrisce**] Hic exemplum inducitur licentiæ servorum sub miti domino. **Ædepol, Syrisce, te curasti molliter**] Quia detexit Ctesiphonem (Quia detegendus est Ctesipho Z.) jam oportet ut ebrius inducatur Syrus: per cujus fallacias tegatur (non tegatur Z.) adeo. Et Syriscum se dicit, non Syrum, τῆ ἰωνοπολιτῆ. **Molliter**] Delicate. D.

Ædepol, Syrisce] Egreditur servus vinolentus, quod nomen ita pronuncia- vit ut ebrius, demonstrare ouro (demonstrans, se bene esse curatum. Z.) E.

Ædepol, Syrisce] Priso. libr. XIII. et XVIII. L.

Te curasti molliter] Frequens Plauto curandi verbum in lætitiis et convivio. Stich. V. 3. 9. Pœn. III. 3. 80. Virg. IV. 187. De apibus: Tum tecta petunt, tum corpora curant. Æn. III. 511. Æn. IX. 557. Unde corporis cura prandium dicitur Suetonio, Domit. 16. Cicero passim ad valetudinem retulit, Livius ceterique Historici ad refectionem militum. W.

Curasti] Curare proprium verbum mensæ et convivii. Horat. Epist. I. 4. 15. hinc frequens apud historicos

est locutio corpus curare. v. Broukhus. ad Tibull. I. 5. 33. R. D.

2 **Lautequemunusadministrasti tuum**] Ut quicquid esset bellissimum, carperes: cyathosque sorbillares. Aut munus servile, esse et bibere. D.

Lauteque munus administrasti tuum] Magnifice, tanquam de munere publico, quum intelligat de edendi et bibendi provincia. Sic Ergasilus apud Plautum, capt. IV. 3. 7.

Nunc ibo in prefecturam, ut jus dicam larido;

Et que pendent indemnata perna, eis auxilium ut feram.

Idem mox Demba, quasi re bene gesta, vocat. W.

3 **Abi**] Verbum vel sibi vel alteri cum laudatione blandientis. Nam sic dicunt, qui jam compotes sunt votorum omnium, perfectique in rebus universis. D.

Omnium rerum satur] Plenus omnium rerum. E.

4 **Prodeambulare**] Nota duas prepositiones uni dictioni adjunctas, ut, Georg. III. 256. *Pede prosubigit terram.* et ἀμφιπαραγῆμιον, Iliad. β', 305. Et optime ad delicias experimendas hoc verbum convenit. Nam procedere segnem *deambulare* (*prodeambulare*) significat. Nam *deambulare* etiam intus potuit. D.

Lege et subdistingue, **Illuc sis vide; exemplum discipline.** B.

5 **Exemplum discipline**] Quia unus

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

ACT. V. SCENA II.

DROMO. SYRUS. DEMEA.

HEUS! Syre, rogat te Ctesipho ut redeas. S. Abi.

DE. Quid Ctesiphonem hic narrat? S. Nihil. DE. Eho
carnufex,

Est Ctesipho intus? S. Non est. DE. Cur hic nominat?

S. Est alius quidam, parasitaster parvolus:

Nostine? DE. Jam scibo. S. Quid agis? quo abis?

DE. Mitte me. 5

S. Noli, inquam. DR. Non manum abstines, mastigia?

An tibi jam mavis cerebrum dispergam hic? S. Abiit.

Ædepol commissatorem haud sane commodum,

Nollem huc exitum] Ms. R. *Nollem huc exitum.* L.

Quasi re bene gesta] Formula ducta est a re militari. Proprie enim duces rem gerere sive rempublicam gerere dicuntur. v. Drakenb. ad Liv. IV. 46. R. D.

1 *Heus! Syre]* Quam clare dicat, ostenditur ex eo quod præmisit *heus*, antequam loqueretur. *Ctesipho]* Mire additum nomen est: quum aut sine hoc, aut per pronomen intelligi possit Ctesipho. *Ut redeas]* *Redeas* dicendo, ostendit et illum inter pocula, a quo egressus est ebrius. D.

Heus! Syre, rogat te Ctesipho, ut redeas] Puer missus a Ctesiphone adolescente, ignorans patrem præsentem, revocat Syrum, et dicit, se missum a Ctesiphone. ut cognoscat (*Hinc fit ut cogn.* vel leg. *Ubi cognoscit Z.*) pater intus esse filiam, vehementer irascitur, intro ire cupiens tenetur a servo suo, sed, impetu facto, ingressus filiam intus esse cognovit. E.

4 *Est alius quidam, parasitaster parvolus]* Non alius parasitaster, sed alius Ctesipho, qui est parasitaster. Et bene non alter, sed alius: quasi non duo, sed multi sint Ctesiphones. Et hoc sic pronuciandum est, ut simul

et quærat, et dicat *nostin?* Quasi *sycophanta*, nunc addidit, *nostin?*; nam veteratoris est, etiam mentientem confidere. D.

Parasitaster parvolus] Ms. R. et vetl. codd. *parasitaster paululus.* L.

Recte in Bemb. et plerisque nostris est *paululus*. Nam *parvolus* de ætate etiam dicitur, *paululus* nunquam nisi de statura: ut hic fit. B.

Parvulus] Recte Bentleius e codice Bembino edidit *paululus*. *Parvulus* etiam de ætate dicitur, *paululus* non nisi de statura Liv. XXXV. 11. R. D.

5 *Quid agis? quo abis?]* Hoc jam ebrio convenit, non illi quem cognovimus Syrum. Nam quod retinet senem, confessionis genus est. D.

6 *Non manum abstines, mastigia?]* Etiam injecisse manum, ut teneret Demeam, ex ipsius verbis cernitur. D.

Mastigia] A Græco *μαστιγίας* est flagellis dignus. verbero. R. D.

7 *An tibi jam mavis cerebrum dispergam hic?]* Ut apparet, baculo minatur. *Abiit]* Quia prohibere non potuit, demisso et desperanti vultu, quid factum sit, dicit, et abiisse pronunciat. D.

Recte Bemb. *Abiit.* B.

8 *Ædepol commissatorem haud sane*

Præsertim Ctesiphoni. quid ego nunc agam ?

Nisi dum hæc silescent turbæ, interea in angulum 10

Aliquo abeam, atque edormiscam hoc villi. sic agam.

ACT. V. SCENA III.

MICIO. DEMEA.

PARATA a nobis sunt, ut dixi, Sostrata,

Ubi vis. quisnam a me pepulit tam graviter fores ?

commodum] τῷ χλευασμῷ (alii, τῷ ὑφαιμοσμῷ) tantam inopinatus supervenit (*superveniet Z.*) ut omnia sic offendant, quemadmodum qui commissatum ingreditur: quia commissatoris est supervenire ad scortum, et vociferari aliquid in jocularum strepitum. quare totum salse, totum ad Demeam contulit. D.

Ædepol commissatorem haud sane commodum, præsertim Ctesiphoni] Commissatoris dicuntur, qui post cœnam veniunt ad lætitiã, et ad voluptatem. Ergo nunc novum commissatorem Ctesiphoni misimus patrem, cujus rationem habeat. E.

Similis sententia illa Menandri: Ὁ σαλπὴς ἀπὸς ἐστὶν ἐν νόοις γίγαν. W.

9. *Præsertim. Ctesiphoni*] Bona exceptio, ut appareat omnibus incommodum, et in his Æschino, sed præcipue Ctesiphoni. D.

10 *Nisi dum hæc silescent turbæ*] Non quæ jam sunt, sed quæ erunt. D.

Silescent] I. e. sopiuntur, componuntur Plant. in Mil. II. 6. 100. R. D.

11 *Hoc villi*] Ὑπνοβόσμα est vini: ut unus ullus, asinus asellus, vennis vullus, vinum villum. D.

Atque edormiscam hoc villi] Alicubi jaceam, et hoc vinum digeram dormiendo. Diminutive enim vinum villum dixit. E.

Edormiscam hoc villi] Ms. R. et V. C. hoc vini. L.

Villi] Villum est deminutivum a vino et hic ponitur pro crapula. v. Heins. ad Petron. c. 69. pag. 448. R. D.

1 *Parata a nobis sunt, ita ut dixi,*

Sostrata, ubi vis] In hac scena collatio est personarum mitis parentis ac sævi. *Parata a nobis sunt*] De verbis abeuntis vult ostendere poeta, quam orationem cum Sostrata habuerit ingressus Micio. Et vides (*vide Mss.*) quas ἑλάψαις interposuerit. Primo, *parata a nobis sunt*: quæ, non dixit: sed, ita ut dixi dicendo, significat se dixisse omnia. Deinde *ubi vis*, fiant nuptiæ, vel quid tale, aut omisit: aut dicturus hoc ipsum, audit vehementius fores esse pulsatas: et, quod agebat, abjecit. D.

Parata a nobis sunt, ut dixi, Sostrata] Hæc scena controversiam tenet, (*excidit an Z.*) pacta et conventa rata sint. Qui adoptandum filium dedit, pactus est, ut ipsum curaret, quem in adoptionem dederat, suum tantummodo curans. Inventus alter filius apud eum, qui adoptaverat, cum meretrice redempta. Quæritur, an, qui adoptaverat reus sit? Hic per præsentem statum responsio efficitur, quia ille dixerat, *cur recipis meum?* Respondetur, *communia esse amicorum omnia*; alienum illum non esse, sed communem. Hujus igitur accusationis exordium damnationis sumtum, posteaquam comperit Demea, adolescentem in domo fratris esse. E.

Daœria probat rationem cod. regii, quo hic demum initium actus quinti statuitur. Nam vulgaris divisio videtur absurda propterea, quod ibi finis actus quarti constituitur, ubi Demea in scena remanet. Deinde pro ut Bentl. edidit ita ut. Z.

2 *Quisnam a me pepulit*] A me, mo-

D. Hei mihi, quid faciam? quid agam? quid clamem?
aut querar?

O caelum, **O** terra, **O** maria Neptuni! **M.** Hem tibi,

do id est *meas*. *Tam graviter*] Quia irati omnia concite faciant, quum pulsandæ fores essent exituro foras Demos, sic eas pulsavit, ut et his ipsis irasci videretur. **D.**

Pepulit fores] Ex ea ratione, quam ad Andr. IV. 1. 58. explicuimus, ingressurus domum dicebatur *domum pellere* vel pultare, cum autem quis exire vellet, tum *crepare*, *concrepare*: sed notandus hic locus, ubi etiam egressas dicitur fores pellere. **R. D.**

3 *Hei mihi! quid faciam? quid agam? quid clamen, ante querar? O caelum! O terra! O maria Neptuni!*] Multum laboravit Terentius, ut ἀναλογία servaret in dolore Demos: quo major debet in Ctesiphone reprehensio esse, quam in delictis Æschini. Et nota, quod ubi non invenit quod dignum loqueretur, ab interjectione coepit, *hei mihi!* Et adhuc quum pro rei magnitudine oratio parva esset, *quid faciam?* inquit. In alieno indignatus est: in suo *quid faciam?* inquit. In alieno litigavit: hic ait, *quid agam?* In alieno clamavit et questus est: hic in suo relinquitur. Et præter διατρέψω, in Æschini peccato Micionem accusavit: in Ctesiphonis, elementa cum Diis omnibus ac toto mundo. Mira αἴψυσις, et quam imitatur Virgilius, Ge. IV. 504. in Orpheo, post amissam rursus Eurydicen, *quid faceret?* inquit. omnia enim consumserat primus dolor. *Quo se rapta bis conjuge ferret?* nam quid, præter omnes terras atque inferos, loci remanebat? *Quo fletu manes:* per quem fletum manes, quasi omnes primis luctibus impleverat lacrymis. *Qua numina voce moveret?* cui nec ira quidem in experta remanserat. Et vide hic gradus doloris et iracundiæ, in tantam autem (*auctæ*) ut jam crescere non possint. quippe in initio fabulæ tantum tristis est Demos. Nam sic audit a Micione, *quid tristis es? et ipse, rogas me? ubi nobis Æsch-*

nus siet? quid tristis ego sim? Inde mox procedit in pejus: adeo ut sic incipiat, *disperii!* Ctesiphonem audiivi filium una fuisse in raptione cum Æschino. Inde postea dicit, *Næ ego homo sum infelix!* Ad postremum, *hei mihi! quid faciam? quid agam?* Et naturali quodammodo, postquam summus furor ad extrema pervenit, repente senex mutatur, et mitis est. **D.**

Hei mihi! quid faciam? quid agam? quid clamem?] Defensionis illud exordium est. **R.**

4 *O caelum! O terra! O maria Neptuni!*] Neptunus, quia medius sit inter caelum et inferos, dum utriusque regni particeps habetur, elementorum omnium potior (*potitor*). Nam ideo tridentem habet, pro numero trium elementorum: ut apud Virgilium idcirco dicit. Æn. I. 133. *Jam caelum terramque meo sine pupinis, venti, Miscera.* Et apud Homerum sic idem, Od. 6, 291. Ὡς τιπὸν, σὺναγην κήλας, ἐτάραξέ δὲ πόντον, κερσὶ τρίαιναν ἰλὸν πάσας δ' ὀρέθουσι δέλλας Παντοίαν ἀνέμων· σὺν δὲ κρήσσει κάλυψε Γαίαν ὀμοῦ καὶ πόντον. Et hoc est quod ait Horatius in Arte poetica, 93. *Interdum tamen et vocem comædia tollit.* In hæc enim tria rerum natura dividitur. Ut Virg. Æn. I. 62. *Principio maria, ac terras, caelumque profundum.* Et per hoc totum mundum accusavit. *O caelum! O terra! O maria Neptuni!* Utram Deos elementa vocavit, quod Diis quoque irascitur, qui in iis commorantur, ut dolentes solent? An quia Deos esse non potat, ideo hæc omnia Neptuni dicit: quasi dicturus esset, *Neptunia fiant*, nisi intercederet persona Micionis: quem videns, ad aliud conversus, desiit diluvium et interitum rebus optare, objecto fratre, cui maxime irascitur, et propter quem detestabatur omnia. Tale est apud Virgilium, Ecl. VIII. 58. *Omnia vel medium fiant mare.* An omnia accusat, ut indignan-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

D. Cur nunc apud te potat? cur recipis meum?

Cur emis'amicam, Micio? num qui minus

Mihi idem jus æquum'st esse, quod mecum'st tibi? 15

Quando ego tuum non curo, ne cura meum.

M. Non æquum dicis. **D.** Non? **M.** Nam vetus verbum hoc quidem'st,

Communia esse amicorum inter se omnia.

D. Facete: nunc demum istæc nata oratio est.

M. Ausculta paucis, nisi molestum est, Demea: 20

Principio, si id te mordet, sumtum filii

invitum quidem fateri, sed facete contemnere objecta. **D.**

13 *Cur recipis meum*] *Recipere* vel *receptare* plerumque in malam partem dicitur de his qui fures vel alios sceleratos in domum suam recipiant et occultant in *Hec.* V. 1. 16. Hinc receptatores vel receptatores apud *ICTos* v. *Brisson.* de verbor. significat. **R. D.**

14 *Cur emis amicam, Micio?*] *Inclamatio* ista nominis magnam invidiam significat: ut, *regnumne, Æchins, hic possides?* *Et, Æn.* XI. 362. *Pacem te poscimus omnes, Turne.* Num qui minus mihi idem jus æquum est esse] Aut num, aut qui abundat. et est ordo, qui minus æquum est esse idem jus mihi, &c. Qui ergo, quare vel cur significat. **D.**

15 *Lindenbrog.* cum *Faerno* consentit. Variant codd. sed legendum arbitror, *Num qui minus mihi jus idem sit tecum, quod mecumst tibi?* Nam tecum poscit ipsa antithesis. Atque cætera conveniunt *Plauto Amph. Prol.* 76. *Qui minus eadem histrioni sit lex, quæ summo viro?* **B.**

17 *Non*] *Confidenter non repetivit,* non habens rationem quam subjiceret: nisi illi proverbium venisset in mentem. Nam quia se videt in malam causam incidisse, totum verniliter et facete agit: et subjicit sequitatem, ubi justo se tueri non potest. Quod tamen a *Demea* statim convincitur, dicendo, *Nunc demum istæc oratio nata.* ut ostendat illum perturbatum contraria postulasse diotis suis superioribus. **D.**

Non æquum dicis] *Licet definitivus*

colligitur status, argumentum qualitatis est, causam non esse, juxta hæc, quæ in pacto collocata sunt, propterea quia *amicorum sunt universa communia.* **E.**

Donatus et *cod. bonus G. Fabricii* totum hoc tribuunt *Micioni.* Sed nostri omnes interponunt *Demeam.* Utrumque ita se commendat, ut nescias utrum præferas. **B.**

18 *Communia esse amicorum inter se omnia*] *Inter Pythagoreos ortum dicitur.* **D.**

Communia esse amicorum] *Malchus de Pythagora:* τοὺς δὲ φίλους ἰπικρυάτω, κατὰ μὲν τὰ τῶν φίλων εἶναι πρῶτος ἀποφράμους; *Hieronym. advers. Rufin. Pythagorica et illa præcepta sunt, Amicorum omnia sunt communia;* *Seneca de Benef. VII. 4. Me scito et de amicis interrogare; omnia dicitis illis esse communia; ergo nemo quicquam amico donare potest.* **L.**

Menander apud *Suidam:* Τὰ τῶν φίλων κοιν', οὐ μόνον τὰ χρήματα, καὶ τοῦ τι καὶ φρονησιως κοινία. **W.**

19 *Facete nunc demum istæc nata oratio est*] *Alii* totum jungunt: alii separant. Et bene nata est: nam sic dicimus de rebus repentinis: ut supra, *Erre nata melius fieri haut potuit, quam factum est, hera.* **D.**

20 *Ausculta paucis, nisi molestum est, Demea*] *In duas partes dividitur tota persuasio; nihil passurum Demeam damni, nihil (nihil filios) corruptelæ.* **D.**

21 *Principio, si id te mordet, sumtum filii quem faciunt*] *Figurativa locutio*

Quem faciunt, quæso facito hæc tecum cogites:

Tu illos duos olim pro re tollebas tua,

Quod satis putabas tua bona ambobus fore;

Et me tum uxorem credidisti scilicet

25

Ducturum: eandem illam rationem antiquam obtine:

Conserva, quære, parce: fac quamplurimum

Illis relinquo: gloriam tu istam obtine.

Mea, quæ præter spem evenere, utantur sine:

De summa nihil decedet: quod hinc accesserit,

30

Id de lucro putato esse omne. hæc si yoles

In animo vere cogitare, Demea,

Et mihi, et tibi, et illis demseris molestiam.

D. Mitto rem: consuetudinem ipsorum. M. Mane;

est: ut, Eunuchum quem dedisti nobis, quas turbas dedit! D.

Principio, si id te mordet, sumtum filii quem faciunt] Jam hic non ex pectione quæstio est, sed ex eo, quod corruptis nunc moribus vivit, quod bona consumit. Cui rei affertur defensio, quod de suo sumtus faciat. Quamquam hic intenditur illa quæstio, semper in corruptis filiis consuetudo illa est, quæ ametur (forte animatur, aut, cavetur. Z.) Et enim proposuit nutritorum consuetudinem ipsorum. Hoc purgatur ita, quod ætate ista faciant, et facile possit corrigere, cum ad maturitatem ætatis accesserit (accessum sit. aut accesserint Z.) E.

Id te mordet] Sic Græci quoque, τὴν ἰμὲ δάμνῃ. L.

22 Quæso] Modo objurgatorium est quæso. D.

Nostri, facito hæc; sed Bembinus hæc facito. B.

23 Pro re tollebas tua] Pro patrimonii tui qualitate. D.

Bembinus habet duo et tolerabas, h. e. sustentabas, alebas. Sed nostri eodd. et velt. Grammatici exhibent omnes tollebas. Nam quod Faernus arbitratur, tollebas de adultis jam filiis non proprie dici: id quidem verum est, sed nihil ad rem. Olim enim ait. Igitur non de adultis agitur, sed infantibus. B.

Pro re tua] I. e. pro modo faculta-

tam tuarum. R. D.

Tolerabas] I. e. sustentabas Liv. XXVI. 40. Vellei. Patero. II. 19. Semper hoc verbum significat difficultatem aliquam alendi. v. Cort. ad Sallust. Catil. c. 37. R. D.

25 Et me tum uxorem credidisti scilicet ducturum] Ἐταυρωτῆ. D.

27 Conserva, quære, parce, fac quamplurimum illis relinquo] Hoc sic pronuntiandum, ut appareat hanc ipsam voluptatem displicere Micioni. Conserva parca. Quære nova. Parce Omnibus. D.

28 Omnes nostri cum edd. velt. gloriam tu istanc tibi obtine. Reponere autem, illis relinquo, gloriamque istanc tibi. Nam obtine putidum esset si hic repeteretur. B.

29 Utantur sine] Aut deest his, ut sit, his utantur: aut mea utantur, antequam locutus est. D.

30 De summa nihil decedet] Rei tuæ scilicet. D.

31 De lucro] De lucro esse dicitur quod præter spem evenit, in Phorm. II. 1. 16. quicquid præter spem eveniat id deputare esse in lucro. Cic. ad Div. IX. 17. Liv. XL. 8. R. D.

33 Demseris] Pro demes. D.

34 Mitto rem] Pecuniam. Et hæc exclamatio est moralis adversum nimis tardos, ac non intelligentes homines. Consuetudinem istorum] Loquor, aut

Scio: istuc ibam. multa in homine, Demea, 35
 Signa insunt, ex quibus conjectura facile fit,
 Duo quum idem faciunt, sæpe ut possis dicere,
 Hoc licet impune facere huic, illi non licet:
 Non quod dissimilis res sit, sed quod is qui facit.
 Quæ ego illis inesse video, ut confidam fore, 40

quid tale, subaudiendum. *Mitto rem: consuetudinem ipsorum*] Vel ab utilitate ad honestatem transit: vel a rebus ad illos ipsos, de quibus agitur. Cavetur enim, ne aut rem perdant, aut ipsi pereant. D.

Mitto rem, &c.] I. e. omitto de re nostra quam filii prodigunt veri, sed de prava illorum vita et moribus quæror. R. D.

35 *Mane; scio: istuc ibam*] Moralibus et facta correptio, continens in se latenter blandimentum, quo deliniatur auditer (*alter. aut, Demea frater*). *Multa in homine, Demea, signa insunt*] Obscurissimus sensus et re et verbis. D.

Multa in homine, Demea, signa insunt, ex quibus conjectura facile fit] Quod facile adolescentes corrigi possunt, dixit inesse in eorum moribus indicia melioris disciplinæ; et probat ex consuetudine, quod sit exercet correctionem: duo unam rem faciunt. Quod ille (*Duo quum unam rem faciunt: ille Z.*) qui adolescentulus est, impune facit, ille cum grandior natu, crimen admittit. Hoc enim dixit, *Non quod dissimilis res sit, sed quod hic, qui facit*] Oportet de moribus, quod facile corrigi possint quæ faciunt. Jam in loco verentur, jam intelligunt, quod jam liberam arbitrium habeant, quod facile reduci possint ad integram disciplinam. Huic incidit alia questio: Hodie quia in luxuria vivunt, quemadmodum correcti licet perditis (*quemadmodum corrupti scilicet et præditi Z.*) malis moribus res suas diligenter administrabunt? Purgavit istud similiter consuetudine a proprio more senectutis, quod hæc ætas magis hoc vitium habeat, quod diligentiores faciat homines, ut res suas ca-

rent. Ergo etiam hoc (*ad hoc Z.*) illas ætas acuet. R.

36 *Metri venustas postulat, ut legatur, signa insunt, quibus ex, &c.* B.

37 *Duo quum idem faciunt*] Obocure locutus est, quum hic sit sensus: Duo idem faciunt, quorum uni licet facere, alteri non licet. *Duo quum idem faciunt*] Nam ambo et sapiunt, et intelligunt, et loco verentur. non ingenii vitium, sed ætatis est. *Sæpe, ut possis dicere*] Melius est sæpe ad superiora conjungere: nam possunt duo idem facere et casa, non ut similitudinem (*non ut simili studio idem*) facere videantur. tunc erge erit signum, sæpe idem faciunt. *Dicere autem posuit, pro intelligere et scire. ab eo quod præcedit, id quod sequitur. ut, Feneratum istuc beneficium pulchre tibi dicas. et, Memorem me dicas esse et gratum.* D.

38 *Hoc licet impune*] Augustin. Epist. 5. *Quod enim in diversitate personarum uno tempore accidere potest, ut huic licet aliquid impune facere, quod illi non liceat, non quod dissimilis sit res, sed is qui facit: ita ob una eademque persona diversis temporibus tunc oportet aliquid fieri, tunc non oportet, non quod sui dissimilis sit qui facit, sed quando facit.* L.

39 *Non quod dissimilis res sit*] An quia huic licet? D.

Recte Bamb. pro quod utrobique habet quo. B.

Non quo sed quod] *Non quo* dicitur pro non qui sequente etiam in altero orationis membro quod. Cic. ad Div. VI. 4. R. D.

40 *Quæ ego esse in illis video*] Ordo et sensus hic est, multa in homine, Demea, signa insunt, ex quibus conjectura facile fit: quæ ego illis inesse video, ut confidam fore ita ut volumus. D.

Codd. omnes nostri, *quæ ego in illis*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Bonæ tuæ istæ nos rationes, Micio,

Et tuus iste animus æquus subvortat. M. Tace;

Non fiet. mitte jam istæc: da te hodie mihi:

Expurge frontem. D. Scilicet, ita tempus fert,

Faciundum'st: cæterum rus cras cum filio

Cum primo lucu ibo hinc.

M. Immo de nocte censeo:

mus æquus subvortit] *Næ* valde. *Subvortit* infra legendum est. Si *ne*, pro non, conjunctio est. et *subvortat* legendum est, ita ut subaudiamus *Timeo*, vel aliquid tale. Et *tuæ* et *istæ* quod ait, significationem habent nulliusmodi rationem et ineptum (*rationum, et ineptarum*). Nam apparet non eas probari ab eo, qui sic loquitur. ut supra, *Jam vero omitte, Demea, tuam istanc iracundiam*. D.

Acuet] I. e. prudentes facit. Nep. in Dione c. 8. R. D.

51 *Tace, non fiet*] *Tace* nuno pro *σὺφημισμῶ* positum est: quasi diceret, non subvertet. ne dixeris: quod mali ominis verbum est. D.

Animus æquus subvortit] V. C. *subvortant*. al. *evertant*. L.

Nostri omnes *subvortant*. Utrumvis probe. B.

Animus æquus] *Animus æquus* dicitur, qui, quicquid accidit, in bonam partem accipit. Flor. III. 21. *æquiore animo utcunque ferrem*. R. D.

52 *Da te hodie mihi*] Accommoda te ipsam voluntati meæ. Nam in (alii, *ad*) animum transtulit quod est corporis, ut in *Eunucho*: *michi sese dare, sermonem querere*. Cicero, *Verr.* III. 19. *Cerviculam jactare, et populo se accommodare. Da te hodie mihi*] Si non vis, inquit, propter te: vel propter me mitis esto. D.

53 *Expurge frontem*] Quia *contrahi* in verbo (*contrahi a severo*. aut, *contrahi contrario verbo* dicitur.) Et verbo isto ostenditur, quanto conatu opus sit ad explicandam tantam contractionem senectutis et severitatis. *Scilicet, ita tempus fert, faciundum est*] Vide si non hoc sit, quod Græci * *ΜΙΡCOKΑλημερον* (*Μισακαλήμερον*, i. e. odiosum, severum)

dicant: nam sic et *ita tempus fert, et faciundum* dicendo, ostendit se magis cogi necessitatibus, ut paulo sit tranquillior; et cum tanta difficultate promittit, tanquam mala subiturus sit. Atque adeo majorem partem secum disputat, necessario hoc velit nolit faciendum esse, ut sit lætior: et hoc quia *tempus fert: Faciundum est*] Satis mirre: tanquam necessitate cogatur ad gaudendum agrestis senex * *ἔΜΙCOKΑληΜΕΡOC* (*Μισακαλήμερος*). D.

Expurge frontem] In rugas enim contrahitur frons per iracundiam; cum lætitia fuerit, porrigitur et extenditur. E.

Expurge frontem] I. e. ostende te hilarem. Plant in *Cas.* II. 4. 3. idem *vallet frontem explicare, solvere, relaxare, contrarium frontem contrahere, corrugare, ducere, adducere, adstringere* v. Lambin. ad *Horat.* *Epist.* I. 18. 94. et quæ annotavimus ad *Rutil.* *Lup.* I. 69. R. D.

54 *Cæterum rus cum filio cum primo lucu ibo hinc*] Hoc ideo facit, quasi gaudere interim non possit, nisi se vicini sævitie proximitate soletur. D.

55 *Cum primo lucu*] *Ἀποσιώπησης* (*Ἀρχαϊσμός*.) *Cum primo lucu*] Veteres dicebant *lucum*, pro *luce*, pro sole ponentes. Ergo *cum primo lucu*, quam primum sol cæperit illucescere. *Cum primo lucu*] Veteres masculino genere dicebant *lucem* (*Lucus*. Guido Juvencialis). *Ibo hinc*] Tanquam de malo loco. *De nocte*] Abundat *de*. D.

De nocte censeo] Tantummodo hoc age, ut nocte dones, dummodo hodie præbeas hilaritatem. E.

Nostri codd. universi sic, *cum prima luce ibo*, &c. At versus ita est justo longior. *Færnus delendum immo censeo*; contra sententiam. Potius ejice

Hodie modo hilarum fac te. D. Et istam psaltriam 56
 Una illuc mecum hinc abstraham. M. Pugnaveris.
 Eo pacto prorsum illic alligaris filium,
 Modo facito, ut illam serves. D. Ego istuc videro :
 Atque illi favillæ plena, fumi, ac pollinis, 60
 Coquendo sit faxo et molendo : præter hæc

ibo hinc, quod Donatus non legisse videtur. Cæterum leg. *Cum primo luci*. Nam *luci*, quod est adverbium, ut *mani*, extat in cod. Fabricii, et sic laudat Charinius ex Sisenna. B.

Primo luci] Adverbialiter ponitur more antiquo ut *mani* pro *mane*. Plant. in Cistell. II. 1. 49. *cum primo luci cras*, &c. v. Perizon. ad Sanctii Min. I. 9. p. 64. et Benth. ad h. l. His autem temporum nominibus sæpe additur præpositio *cum*. Hirtius de B. Afric. c. 62. *cum primo mane* Sallust. in Jug. c. 68. *cum occasu solis*. R. D.

De nocte] H. e. statim a media nocte vel multam adhuc nocti. Cio pro Muræna c. 33. Horat. Epist. I. 2. 32. *Sic de die* est statim a meridie, multa adhuc die Liv. XXV. 23. ubi v. Drakenb. infra V. 9. 8. v. Benth. ad Horat. Epist. I. 18. 91. et Ernest. in Clave Ciceron. voce *de*. R. D.

56 *Fac te*] Eodem verbo utitur, quo jam dudum : ut laborem ad lætitiã se convertentis ostendat : id est, elabora ut sis hilaris (*Fac te. non dixit esto ; sed elabora, ut esse possis hilaris*. Uterque lib.) *Et istam psaltriam una illuc mecum hinc abstraham*] Vide singulas syllabas, imbutas amaritudine rustica atque agresti. Nam *istam* odium significat. *Psaltriam* : sævitia in nomine est, quam deliciosam oportet. et, *una mecum* : quam cum adolescentibus esse convenerat. et *illuc* : ad quem locum psaltriam secum ire compellit. Deinde ne vel in itinere pœna cesset, *cum filio ibo hinc*, inquit, *illam vero abstraham*. Nam *illuc* eo animo dixit, quo supra, *ibo hinc*. Et apparet illum quasi mancipium ducturum puellam non ut fidicinam. D.

Lege ex tribus nostris, *hilarum te fac*. B.

57 *Mecum hinc abstraham*] Non abducam : sed quod est sævientis, abstraham. *Pugnaveris*] Magnam rem feceris. Sic Lucilius, *vicimus, O socii et magnam pugnavimus pugnam*. D.

Pugnaveris] I. e. magnam rem feceris, ut bene explicat Donatus. in Ean. V. 2. 60. R. D.

58 *Ego pacto prorsum illie alligaris filium*] Hæc cum risu dicit Micio. Et *Agare*, est injicere alicui vincula. Quis vero dicitur *alligari* ad aliquid, sine quo esse non possit? Ergo proprie ad amicam alligari adolescentem dixit amatorem. *Prorsum* autem, certe, recte, ac vere significat. D.

Lege cum eodd. et Donato *illi pro illic*, adverbialiter, i. e. *rure*. B.

Illi alligaris filium] I. e. feceris, ut illic semper maneat filius. Propert. I. 5. 12. ubi v. Broukhus. *illi antique pro illic* nempe *rure*. R. D.

59 *Ut illam serves*] Acquendum *illam* : hoc est, non jam filium, sed *illam* serva, in qua utrumque retinueris. *Ego istuc videro*] Hoc est, *ut illam servem*. D.

60 *Atque ibi favillæ plena, fumi, ac pollinis coquendo sit faxo, et molendo*] Atqui *molere* prius est, quam *coquere* : sed illud prius posuit, quo pulchritudo magis foedatur. an quia prius torreatur triticum, ut tandi possit? Ut Virg. Æn. I. 179. *Et torrere parant flammis, et frangere saxo*. D.

Favillæ plena, fumi] Homer. Od. 'σ, 27, γράτ καμινῶϊ ἴσας. et ex eo Nicetas Choniast. καὶ γράτ καμινῶϊ ἴσαι ἐκ τοῦ καταβολῶσθαι πυρὶ. L.

Appone atque priori versui, sic ut priori detur *at*, et *que* posteriori. B.

61 *Coquendo sit faxo, et molendo*] Ne ametur scilicet. *Coquendo sit faxo, et molendo : præter hæc*] Ἀπόδοσις octava. D.

Meridie ipso faciam ut stipulam colligat :

Tam excoctam reddam atque atram, quam carbo'st.

M. Placet.

Nunc mihi videre sapere. atque equidem filium,

Tum etiam si nolit, cogam ut cum illa una cubet. 65

D. Derides? fortunatus, qui istoc animo sies :

Ego sentio. M. Ah! pergisne? D. Jamjam desino.

M. I ergo intro : et cui rei opus est, ei hilarem hunc sumamus diem.

ACT. V. SCENA IV.

DEMRA.

NUNQUAM ita quisquam bene subducta ratione ad vitam fuit,

62 *Meridie ipso*] Quam sol vehementior est. Et nomen fecit de adverbio. *Meridiam* dixerunt veteres, quasi *medidiam*, R pro D posito, propter cognationem harum inter se litterarum. *Ut stipulam colligat*] Quod sub sole fieri necesse est. D.

63 *Tam excoctam reddam, atque atram*] *Ἰδιωτισμῶς* dixit *reddam*, pro *faciam*. Et *excoctam*, ad tennitatem siccati coloris (*siccantis caloris*, Hadr. Jan. Forte, *siccate cuticulae*): *atram*, ad colorem retulit. Et vide quam aspera, quamque ingrata clausula sit, qua sœvidici senis finitur oratio. D.

Pro *placet* malim *places*; ut sæpe alibi hæc permutantur. B.

64 *Placet, nunc mihi videre sapere*] Non contradicit: timet enim susor, ne lætitiæ rursus provocet ad jurgium. *Atque equidem filium*] Non solum suadet lætitiæ, sed etiam ridere cogit invitum. D.

65 *Una cubet*] V. C. *cum illa tunc cubet*. L.

Pro *cogas*, cum præcesserit *equidem*, recte meliores libri habent *cogam*, h. e. cogerem si ego essem tu. B.

66 *Derides? fortunatus, qui istoc animo sies*] Hoc verbum vultu Demæ sic præfortat, ut subrisisse videatur

invitus. Sed rursu ego sentios amare severeque dixit. Et *ridet*, qui simpliciter ridet: *deridet*, qui cum alterius irrisione et contemptu ridet. *Fortunatus qui istoc animo sies*] Non laudantis est quod ait, *fortunatus*: sed moraliter reprehendentis, ut si dicas, quum te aliquid cura offenderit, fortunatos stultos (adde, imitatis Z.) qui nihil sentiant. At (AT EGO) hoc quoque dixit in *Eunuchis*, *at ego infelix neque ridiculus esse, neque plagas pati possum*. D.

Versus probat Bembini isto, pro istoc. B.

67 *Jamjam desino*] Et hic velut necessitatem queritur imponi sibi (*silendi*. Z.) D.

68 *Et cui rei opus est*] Cui rei credis, nisi nuptiis? hoc est, ludo atque lætitiæ, voto et gaudio nuptiali. *Hunc sumamus diem*] Non acciplamus, sed impendamus, et consumamus. Unde et *sumtum* dicimus pecuniam, quæ insumenda est. D.

Melior lectio est in Vatic. Basilic. et Bembino, *I ergo intro, et cui rei est, ei rei hunc sumamus diem*. Nam ita efficitur Senarius et cæteri. In verbis *cui rei est*, subintelligo *dies*: ut sit, omni rei dies hic dicatus est. FABRN.

1 *Nunquam ita quisquam bene sub-*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Quod nunc mihi evenit. nam ego vitam duram, quam
vixi usque adhuc, 5

Prope jam excurso spatio mitto. id quamobrem? re
ipsa repperi,

Facilitate nihil esse homini melius neque clementia.

Id esse verum, ex me atque ex fratre cuius facile'st
noscere:

Ille suam semper egit vitam in otio, in conviviiis: 9

Clemens, placidus, nulli lædere os, arridere omnibus:

Sibi vixit: sibi sumtum fecit: omnes benedicunt, amant.

Ego ille agrestis, sævos, tristis, parcus, truculentus,
tenax,

5 *Vitam duram quam vixi*] Ἀρχαῖο-
μῆς. ut Lucilius, magnam pugnāvimus
pugnā. Nam ego vitam duram, quam
vixi usque adhuc] Prius dixit quid fa-
ciat, quam cur faciat. D.

6 *Prope jam excurso spatio*] Id est,
ad calcem, et prope ipsos decursus
metasque vivendi. Et est μεταφορὰ
sumta a cursoribus. *Excursu spatio*] Id est, in summa senectute. *Id quam-
obrem? re ipsa repperi*] Quia secum
loquitur, ideo multa reticet. et deest,
faciam? et, *siquis querat: et, dicam.* D.

Etsi omnes codd. exhibent lectionem
Lindenbr. Priscianus tamen quinque
laudat rectius *decursu spatio*; quia *ex-
curso* nemo dixit, nec adeo dicere po-
tuit, cum excurrere nunquam sit tran-
sitivum. Deinde ut versui consulas,
ejice *jam*. B.

Decursu spatio] I. e. vita prope ex-
acta. Ducta est translatio a stadio in
quo cursores se exercebant, quod La-
tini *spatium* vocant. Plant. in Mercat.
III. 2. 4. Cic. pro Quint. c. 31. v.
Lambin. ad Lucret. III. 1055. et Schul-
ting. ad Sen. contro. I. 121. R. D.

7 *Facilitate*] Jam facilem se infert.
Inter *facilitatem* et *clementiam* hoc in-
terest: *facilis* enim, cuius ira cito sol-
vitur: *clemens*, qui non irascitur. D.

9 *Ille suam semper egit vitam*] Hic
jam quasi comparativa qualitas indu-

aitur de utroque: et ut ille in initio
fabulæ locutus est, sic in fine hic lo-
quitur. D.

10 *Clemens, placidus, nulli ledere os*] Mira varietas et in locis, et in partibus orationis. Et *clemens* est, qui colit mentem suam, neo eam vexat irascendo. *Clemens, placidus*] *Clemens* est circa recte agentes: *placidus* etiam circa delinquentes. Et *clementis* est nulli lædere os: *placidi*, arridere omnibus. Et *clemens* animo, *placidus* vultu. *Nulli ledere os*] Id est, nullam præsentem lædere. Et vide quam grate a nominibus verba transeant (*a nominibus ad verba transeat*). *Nulli ledere os, arridere omnibus*] Voluptatis affectus est duplex: aut enim ex quiete voluptas est, aut ex aliquo acta. ergo hic utrumque complexus est. *Et nulli ledere os*] Adeo ut nulli se contristem faciat. et hæc est figura ἀναδρομῆς, quam recurrimus per ea quæ diximus: et ἐξυπνιστῆς omnia repêta sunt. D.

Nulli ledere os] I. e. neminem coram offendere. R. D.

11 *Sibi vixit*] H. e. secutus est vitam sibi commodissimam alienis negotiis se non immiscens. R. D.

Benedicunt] I. e. laudant, probant. Cic. pro Sextio c. 52. R. D.

12 *Ego ille agrestis*] Bene addit *ille*, quasi jam notus, hoc ipso quod ferus.

**Duxi uxorem : quam ibi miseriam vidi ! nati filii,
Alia cura. porro autem, dum studeo illis ut quamplu-
rimum**

**Facerem, contrivi in quærendo vitam atque ætatem
meam.** 15

Nunc exacta ætate hoc fructi pro labore ab his fero.

Odium : ille alter sine labore patria potitur commoda :

Illum amant ; me fugitant : illi credunt consilia omnia :

**Illum diligunt : apud illum sunt ambo ; ego desertus
sum.**

**Illum ut vivat, optant : meam autem mortem expectant
scilicet.** 20

Ita eos meo labore eductos maxumo, hic fecit suos

**Paulo sumtu : miseriam omnem ego capio ; hic potitur
gaudia.**

atque agrestis. Et *sævus* factis : *tristis* animo : *truculentus* vultu. Et aliter dici potest, ut *tristis* sit, qui dolet : *truculentus* et *sævus*, qui terret. Et ideo *αἰχρῆσις* mira per ista decurrit. D.

Agrestis, sævus] Afranius apud Nonium : *vixisti tristis, durus, difficilis, tenax.* Et quid *tristis* hoc loco, explicat Nonius in voce *tristis*. L.

13 *Duxi uxorem*] Pendet, *duxi uxorem.* sed etiam cum magno significato addendum est : majore enim pondere subtrahitur conjunctio. Nam, *duxi etiam uxorem*, dicendum fuit. *Quam ibi miseriam vidi !*] *Ibi*, inquit, quasi uxor locus sit. et hoc sine conjunctione, ut mala quæ enumerat, multa videantur. D.

Menander apud Stobæum: Τὸ γυναικῆα ἔχων, εἶναι τὰ παῖδων, Παρμένων, Πατήρα, μερίμνας τῷ βίῳ πολλὰς φέρει. W.

14 *Alia cura*] Non altera. D.

Ut versus stet, cum Faerno pro *porro* vulgari amplectere Bembini et Victoriani *heia*, quod, auctore Donato in *Heeyram*, est particula corripientis. B.

Ut quam plurimum facerem] I. e. conficerem, corroderem Liv. I. 9. Sic frequentissimum est *rem facere*. R. D.

16 *Hoc fructi pro labore*] Charis. l. 1. Prisc. l. 6. L.

Pro his, quod est in nostris codd. lege eis, ut *dactylus* sit in ista sede, non *Trochæus*. B.

Exacta ætate] I. e. ad finem perducta Cic. Verr. V. 8. Sallust. in Jug. c. 6. ubi v. Cortium. R. D.

17 *Patria potitur commoda*] Accusativo casu extulit, quod nos ablativo dicimus. id est, *patrio potitur commodo.* Accius in *Clytemnestra*, *feras potuntur plagas.* D.

Patria potitur commoda] Servius *Æneid.* III. 278. ad illud *insperata tandem tellure potiti.* L.

19 *Illum diligunt : apud illum sunt ambo : ego desertus sum*] Hic ostendit Terentius verum patrem et molestiorem et odiosum esse magis adolescentibus. D.

20 *Illum ut vivat, optant*] Σύλληψις. Nam sic veteres loquebantur. Nos vero dicimus *illi optant.* non *illum.* *Illum*] *Micionem.* D.

21 *Fecit suos*] I. e. sibi obstrinxit, conciliavit. Nepos in *Alcib.* c. 3. infra V. 6. 10. quod imitatur Ovid. *Art. amat.* II. 259. *fac plebem mihi crede tuam.* R. D.

Age, age, nunc experiamur contra, ecquid ego possiem
 Blande dicere, aut benigne facere, quando hoc provocat.
 Ego quoque a meis me amari, et magnipendi postulo. 25
 Si id fit dando, atque obsequendo, non posterioris feram.
 Deerit: id mea minime refert, qui sum natus maximus.

ACT. V. SCENA V.

SYRUS. DEMEA.

HEJUS! Demea, rogat frater ne abeas longius.

D. Quis homo? O Syre noster, salve: quid fit? quid
 agitur?

23 *Nunc experiamur*] Magis comice pluraliter experiamur dixit, quam si diceret, experiar. D.

Lege et distingue, *age nunc jam, experiamur porro contra, &c.* Nam *jam* et *porro* extat in Bembino. Sed ut versus stet, delendum est prius *age*. B.

24 *Quando huc provocat*] Non addit quis: sed intelligimus, Micionem significari. D.

Hoc provocat] Vulgo *eo*: alii *huc*. Sed Bemb. antiquorum more *huc pro huc*. *Provocat*] In certamen vocat: Plant. Curc. II. 3. 76. *Provocat me in aleam, ut ego ludam*. B.

Blande dicere] I. e. humanior esse sermone et verbis in Hao. V. 4. 21. R. D.

Benigne facere] I. e. liberalis et magnificus esse Rutil. Lap. II. p. 127. ubi v. quæ annotavimus. R. D.

25 *Magni pendi postulo*] Diligi et amari. E.

26 *Si id fit dando, atque obsequendo*] Bene naturam secutus est, qui artem ignorat, putans agi verbis omnia debere non dando et obsequendo. *Si id fit*] Id est, jam a liberis si magnipendor. *Non posteriores feram*] Subauditur partes. aut, *Non parvi faciam (fiam)*, id est, non vincar a Micione. Et translatio est a partibus histrionum in fabula.

Non posteriores feram] Primus in his ero, inquit, in (*in eo ero, inquit, i. e. in Mss.*) dando atque obsequendo. D.

Non posteriores feram] Hoc est, non posterior habebor. E.

Non posteriores feram] Scilicet partes i. e. primus ero in dando atque obsequendo v. Donat. ad h. l. Unde locutio ducta sit, explicuimus ad Ban. I. 2. 71. R. D.

27 *Deerit? id mea minime refert*] Vide, remanere in Demea non penitus ejectam securitatem (*severitatem. Z.*) D.

Deerit? id mea minime refert] Facile patrimonium queram, unde producam vitam. E.

Deerit] Supplendum si, quod sæpe omittitur. R. D.

1 *Heus! Demea, rogat frater, ne abeas longius*] Hic ostendit poeta, quam absurde blandus conetur esse, qui non solet: et quam immodica sit repentina largitas, ubi animus a parcitate nimia in contrarium vitium profusionis excurrerit. *Heus! Demea, rogat frater, ne abeas longius*] Ut apparet, jam edormivit orpalam Syrus. et satis moraliter dixit frater: nec addidit tuus. *Frater*] Moraliter. Nam deest tuus. D.

2 *O Syre noster, salve: quid fit?*] Jam non hæc blanda, sed dura sunt.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Arcessant. sed eccum Demeam. salvos sies.

D. O, qui vocare? G. Geta. D. Geta, hominem maximumi

Preth esse te hodie judicavi animo meo.

Nam is mihi profecto est servos spectatus satis, 5

Cui dominus curæ'st, ita ut tibi sensi, Geta.

Et tibi ob eam rem, si quid usus venerit,

Lubens bene faxim. meditor esse affabilis;

Proviso duas res significat: procedo et video. D.

Memor personæ suæ laborat fidem facere, ut credi possit, quam bonus sit. E.

Recte Bomb. et duo nostri veterrimi huc pro vulgari hinc. Cæterum nostri habent proviam: etiam recte. B.

2 *Sed eccum] Hoc apud se. D.*

3 *O! qui vocare?] Hac interjectione utimur, ubi ex intervallo notos videmus. O! qui vocare?] Post O, nomine vocaturus, non habuit quod diceret: et ideo subjecit, qui vocare? Virg., Æn. I. 327. O quam te memorem, virgo? namque haud tibi vultus Mortalis: nec vox hominem sonat. O dea certe, An Phœbi soror: an Nympharum sanguinis una? Moris est autem inferiores proprio nomine vocari, si blandiri velis. sed hic nominis oblitus, dum dubitat et inquirat, iahæsit pronomini. D.*

Qui vocare] I. e. quod tibi nomen est. Sen. epist. 95. R. D.

4 *Animo meo] Hoc est, secundum animi mei sententiam, et quantum ad animum meum pertinet. D.*

Recte Bomb. preth te esse hodie. Ne preth totum in Thesi occultetur. B.

5 *Nam is mihi est profecto servos] In hoc laudando quia non laborat, subjecit specialiter merita ejus: aut, ut existimo, nihil habuit quod diceret nisi laudem, sine ullius facti mentione. Et mihi, id est, quantum ad iudicium meum pertinet. D.*

6 *Cui dominus curæ est] Quam hic dominus habeat, dominum dixit: quia prævalet masculinum. Virg., Æn. II.*

632. *Descendo, ac ducente deo flammam inter et hostes Expedior. Et præterea sententia generalis inducitur, quum nullum specialiter dominum significat. Ita ut tibi sensi, Geta] Maximum delinimentum infert, eum nomine vocans, quod tantum (quod unitatum in) superioribus est. Et vide quam græte, postquam ipse dixit, nomine appellavit Getam (Ms. H. Postquam audivit, bis nomine appellavit Getam. Forte, postquam ipse dixit nomen, nomine a. G.). D.*

Ita ut tibi sensi, Geta] Ut tibi curæ fuisse sensi dominum. Domino enim est optimus servus, si dominus est affabilis, hoc est, benignus et obtemperare propter bonitatem possit. E.

Versus commendat lectionem Bombini uti pro vulgari ut. B.

7 *Et tibi ob eam rem] Quid et tibi? utrum quemadmodum aliis? an quemadmodum Syro? Et tibi ob eam rem siquid usus venerit] Defectus quidam rustici præter naturam blandientis, cogit dicta repetere sine gratia. Hæc autem promissiones ad hæc præmittuntur, ut quum in subjectis agi a Demea hujusmodi res ceperint, non sit absurdum spectatoribus, Demeam tam cito esse mutatum. D.*

8 *Meditor esse affabilis] Sic hoc lenitius (locutus, lib. uterque), ut illud supra, Jam nunc tria hæc addidi præter naturam, O noster, quid fit? quid agitur? D.*

Meditor esse affabilis] I. e. exerceo me ad affabilitatem. Sic meditari se ad curam apud Plant. in Stichus II.

Et bene procedit. G. Bonus es, quum hæc existumas.

D. Paulatim plebem primulum facio meam. 10

ACT. V. SCENA VII.

ÆSCHINUS. DEMEA. SYRUS. GETA.

**OCCIDUNT me quidem, dum nimis sanctas nuptias
Student facere: in apparando totum consumunt diem.**

2. 34. significat exercere se ad cursum. Veteres quodvis corporum exercitium meditationem dicunt, meditationem campestrum pro exercitatione armorum in campo Martio. R. D.

9 *Bene procedit*] I. e. ex voto succedit. *Procedere* etiam simpliciter dicitur pro prospere succedere. Liv. II. 44. *eandem viam velut processisset*, &c. ubi v. Drakenb. Eodem modo dicitur *provenire* Justin. VII. 6. (Legitur tamen ibi *rebus feliciter convenientibus*. Bruns.) Unde *secundarum rerum proventus* apud Livium XLV. 41. ubi v. Drakenb. Utrumque verbum eodem sensu etiam de personis dicitur. infra V. 9. 22. Plant. in Trucul. II. 6. 35. *tu recte provenisti* v. Schulting ad Sen. Saaser. I. p. 15. R. D.

10 *Paulatim plebem*] Moraliter inferiorum turbam, *plebem* dixit: hoc est, ut in urbe vulgus, ita in familia servos. Et fit translatio ab iis qui honores dolose, ac non pro merito petunt, ambitionisque sunt. *Plebem primulum facio meam*] Hoc est, mihi faventem. Et e contrario Virgilius, Æn. II. 396. *Vadimus immisti Danais haud numine nostro*. D.

Paulatim plebem primulum facio meam] *Præstando paulatim* (*Præstando me affabilem paulatim mihi* Z.) multitudinem coego factorem. E.

1 *Occidunt me quidem*] Adolescens

et Demea inter se affabiles, imaginem præbent, et quam dulcis sit junioribus assentatio, et quam ingrata censura. *Idem* autem dixit *occidunt me*, pro *Nimis ledunt et cruciant me*. *Occidunt me quidem*] *Quidem* pro expectatione est: tanquam in hac mora nullus alius occidatur, nisi qui amat, id est, ego. *Dum nimis sanctas nuptias*] Et *nimis sanctas* ridicule additum est in ea ducenda, quæ jam peperit. Nam *sanctum* est, quod omniobservatione inviolatum est. Et bene additum est *nimis*: quia *nimum* (*nimirum* Z.) pro vitio ponitur: juxta illam sententiam qua dicitur: *ne quid nimis*. D.

Occidunt me quidem, dum nimis sanctas nuptias student facere] Erant mores, uti cum nuptiæ agerentur, symphonia caneret (*symphonia canerentur*. Z.) Verum adolescens cupidus nuptiarum festinat, et volens ducere uxorem, contemnit illam religionem in nuptiis suis. D.

Male in Bemb. est *equidem*. Nam probatæ latinæ temporibus *equidem* non nisi primæ personæ junctum est. B.

Occidunt me] I. e. maximam mihi molestiam creant. Horat. epod. XIV. 5. in Phorm. IV. 3. 67. Sic *enecare* apud comicos passim dicitur. R. D.

2 Faernus, quem sequitur Bentleius illud totum omisit. Z.

D. Quid agitur, Æschine? Æ. Ehem, pater mi, tu hic eras?

D. Tuus hercle vero et animo et natura pater; Qui te amat plus quam hosce oculos. sed cur non domum

Uxorem arcessis? Æ. Cupio: verum hoc mihi mora est Tibicina, et hymenæum qui cantent. D. Eho,

Vin' tu huic seni auscultare? Æ. Quid? D. Missa hæc face,

Hymenæum, turbas, lampadas, tibicinas:

3 Quid agitur, Æschine?] Jam ipse docuit, quid fit, et quid agitur? blandimentum esse. Jam nunc hæc tria primum addidit (addidi) præter naturam. O noster, quid agitur? Ehem! pater] Non sine consternatione respondet Æschinus: etsi hic blande interrogat, et miti vultu: nam ex improvise objectus est Demoa, et insperanti. D.

Tu hic eras?] V. C. Tu' hic eras? L.

4 Tuus hercle vero et animo, et natura pater] Totum eripuit Micioni, cui ne animum quidem reliquit. D.

Heracle vero et animo et natura pater] Quum animo pater Micio videbatur, qui adoptaverat, hic utrumque sibi vindicavit, et animo et natura. B.

5 Qui te amat plusquam hosce oculos] Magis comicam, quam amo. Sed cur non domum uxorem arcessis?] Bene subjecit, quæ volenti esse credebat (quæ velle Æschinum cred.) D.

6 Verum hoc mihi mora est. tibicina, et hymenæum] Hoc est quod ait, dum nimis sanctas nuptias student facere. Hymenæum quidam Liberi et Veneris filiam dicunt esse, qui primus certas nuptias instituerit. ideo per laudem cantatur virginalibus nuptiis ob hujusmodi meritum. Alii virum fortem Atticum dicunt fuisse, qui raptas prædonibus virgines, oppressis latronibus, intactas patriæ restituerit. Alii, quod ipsæ dicatur membrana quædam, quæ est munita virginitas, quæ primo dirumpitur coitu, hymenæum putant, ve-

luti hymnum vocari virginalium nuptiarum. Ergo sic accipe hymenæum in nuptiis, quemadmodum ἑρῶν in funere, vel in sacris hymnum. D.

Uxorem arcessis?] Ms. R. et V. C. uxorem quæso arcessis? L.

Recte Victorianus moræ st. Olim, cum nullum inter verba, ut nunc contra fit, spatium relinqueretur vacuum, mora est, et moræ st, nisi a prudente lectore, distingui non potuerunt. B.

Hoc mihi moræ est] I. e. hoc me memoratur, me retinet. Justin. XXIX. 2. R. D.

7 Tibicina: et hymenæum] Est autem vox, quæ in nuptiis dicebatur. B.

Hymenæum qui cantent] Ms. R. et vett. codd. qui canat. L.

8 Vin' tu huic seni auscultare?] Contempsit se ipsum dicendo huic seni: hoc solum afferens causæ cur audiendus non sit, quod sit senex. Et totum hoc apparet lætissimo vultu dici. D.

9 Turbas, lampadas, tibicinas] Bene totum pluraliter: ut qui reprehendit sic multa. Plautus, Quos tu mihi parasites, luscas, quos Summanos somnias? Hæc igitur vultu pronuntianda sunt, ut appareat ea displicere dicenti. D.

Hymenæum, turbas, lampadas] Hæc nuptiarum solemnia observavit Apul. Miles. IV. Jam feralium nuptiarum miserimæ virgini choragium struitur: jam tædæ lumen atræ fuliginis cinerem morcescit, et sonus tibie tygiæ mutatur in querulum Lydium modum: cantusque

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Syre, cessas ire ac facere? S. Quid ago? D. Dirue.
 Tu illas abi et traduce. G. Di tibi, Demea,
 Benefaciant, quum te video nostræ familiæ 20
 Tam ex animo factum velle. D. Dignos arbitror.
 Quid tu ais? Æ. Sic opinor. D. Multo rectius,
 Quam illam puerperam nunc duci huc per viam
 Ægrotam. Æ. Nihil enim vidi melius, mi pater.
 D. Sic soleo. sed eccum, Micio egreditur foras. 25

digus viginti minas pro psaltria solve-
 rit; aut etiamsi ad gratiam adolescen-
 tium auocandam denuo totidem minas
 consumat: ego tamen nunc parem ei
 gratiam refero. Nam jube recte Do-
 natus interpretetur per age: *Babylo* au-
 tem seu *Babyloni*us est prodigus et pro-
 fusus, ob luxum, quo tum Medi et Per-
 sæ infames erant. Hinc Scholiastes
 Juvenalis ad III. 221: *Meliora et plu-
 ra reponit Persicus orbis lautissimus.*
Persicum quasi divitem ponit; eo quod
Persæ divites: sic Horatius, Persicos odi,
puer, apparatus: Terentius, dinumeret
nunc ille Babylo xx minas. B.

Babylo] Disceptant interpretes *Ba-
 bylo* sit dativus a *Babylus*, an *Babylo*
 vocetur primo casu. Posterior sen-
 tentia verisima est. Nam fratrem vo-
 cat *Babylonem* pro prodigo, quod Medi
 et Persæ tum omnium ditissimi et
 luxuriosissimi erant. Locum difficilem
 egregie expedivit Bentley. cujus expli-
 cationem probat, cui raro Bentleyana
 placent, *Burm.* ad *Sueton.* in *Nerone*
 c. 36. R. D.

18 *Syre, cessas ire ac facere*] *ἰδερ-
 νῆς* dicitur. *Dirue*] Hoc vultu dicitur
 adhortante. D.

Quid ago?] V. C. *Quid agam?* L.

Quid ago? Quod extat in nonnullis
 codd. vett. vera est lectio; subaudi *fa-
 ciam*. Cæteri habent *ago*, aut, *agam*. B.

19 *Tu illas abi et traduce*] Notanda
 est *εὐχχῶς* vel trajectio verborum pro
tu abi et illas traduce quæ offendit *Guy-
 etam* et alios, sed bene vindicatum est

a *Perizon.* ad *S. Minerv.* IV. p. 723.
Sio Plant. in *Mercat.* V. 4. 35. *serus et*
subveni hunc senem. R. D.

Factum velle] I. e. bene velle, favere.
Gellius VII. 3. *quid utile esset, &c.* ubi
 v. magnum *Gronov.* *Symmach.* I. 77.
quæro ut ei virtute quæ celsus es factam
velis. Plura de hac exquisita formula
Casaub. ad *Apuleii apolog.* p. 168.
 R. D.

20 *Quum te video nostræ familiæ tam*
ex animo factum velle] *Ex animo alicui*
facere, est id facere, quod ille in animo
 suo velit; aut certe ex tota mente præ-
 stare, non perfunctorie. sed *ex animo*
factum, bene factum intelligere debe-
 mus, ut sit, *ex animo*, quasi ex senten-
 tia. D.

21 *Dignos arbitror*] Multa defunt,
 et vos, et esse, et qui fiant. D.

22 *Quid tu ais?*] Hoc vultu dicitur
quid tu ais, quo videmus loqui eos, qui
 interrogant gesticulante vultu, quid
 sentiant de consilio suo, quos sciunt
 approbaturus esse. D.

23 *Huc per viam*] Ms. R. et vett.
 codd. *hæc per viam.* L.

Concinnius nostri codd. *hæc nunc*
duci per viam. Nam *hæc*, per *scenam*
 scilicet, quæ ipsa platea est. B.

25 *Sic soleo*] Potest *ἀπειρία* videri:
 quippe quando tale consilium probat
Demea, quod probaret *adolescens*. D.

Sic soleo] Hic mentitur, consuetudi-
 nem sibi præstandi dicit (cum consue-
 tudinem sic præstandi dicit Z.) E.

ACT. V. SCENA VIII.

MICIO. DEMEA. ÆSCHINUS.

JUBET frater? ubi is est? tum' jubes hoc, Demea?

D. Ego vero jubeo, et in hac re, et aliis omnibus

Quam maxime unam facere nos hanc familiam,

Colere, adjuvare, adjungere. **Æ.** Ita quæso, pater.

M. Haud aliter censeo. **D.** Imo hercle ita nobis decet:

Primum hujus uxoris est mater. **M.** Quid postea? 6

1 *Jubet frater?*] Apparet Micionem dixisse, cur diruis? Syrum respondiisse, Quia hoc jubet frater tuus. *Jubet frater?*] Dirui maeriam scilicet. Tunc jubes hoc, Demea? Interrogative pronuntiandum totum. ita erit una persona. Et ostenditur breviter ex hujus verbis, quod prior dixerit Syrus. Et mirum initium: ne proœmio opus esset Demeæ, ad profitendum mutationem voluntatis. **D.**

Frater? ubi is est?] Hæc scena deliberantis personam tenet. Deliberat enim Micio, an provecata ætate ducat uxorem? Ac primum (adde cum Z.) videt dirui maeriam, querit causas. Responsio est, *jubet frater*. Quamquam quidem intelligit (quidam intelligunt Z.), ipsum Micionem dicere, ut quasi cum audisset cujus sit, sed missus intelligi (et quasi, cum audisset, quis juserit, admiratum repetere Z.), *jubet frater?* **E.**

2 *Hac re*] Maeris disjectione. Et aliis omnibus] Ut nuptiis senilibus. **D.**

Et aliis omnibus] Hic initium est persuasionis. Nam subjungit: *quam maxime unam facere nos hanc familiam; colere, et adjungere*] Quod utique pertinet ad matrem puellæ, uti Micio ducat uxorem. Hinc narratio supponitur, *primum hujus uxoris est mater. Laudatur proba et modesta*. Ergo persuasione ei filius teneret, ac suum (ergo persuasione ut filius obtineret, ac socrum Z.) pater resumeret; adjecit illud, *natus gravior. Parere hæc jam per annos non potest: Nec, qui eam respiciat, quisquam*

est: sola est. Deinde ab ea persuasionem: tu voluptatem capies: hæc te æquum est ducere; et te operam, ut fiat, dare. Hoc adolescentem (adde monet Z.) ut et ipsam patrem cogat. E.

Deme præpositionem in, consentientibus nostris et Faerni libris fere omnibus. **B.**

4 *Colere, adjuvare, adjungere*] Colere, ad nuntium pertinet: adjuvare, ad Hegionem: adjungere, ad Sostratam. Et notandum coli a superiore. ut, *Æn.* 1. 16. *Posthabita coluisse Samo; hic illius arma. Colere*] Subanditur jubeo, per ξῦγμα, **D.**

5 *Imo hercle ita nobis decet*] Antiqui si addebant statim verbum, nos decet facere, nos decet dicere: si non addebant, nobis decet, dicebant (vid. supra III. 4. 45.) **D.**

6 *Primum hujus uxoris est mater*] Incipit a persuasionem, sed latenter, ita ut ea quæ propositio consilio dicenda erant, ante demonstrat, quam dicat quid fieri velit. Et hoc semper fit ab oratoribus in his rebus, a quibus incipere non oportet propter turpitudinem, aut incommoditatem rei, quæ persuadenda est. Considera adeo apud Virgilium, *Æn.* V. 606. ubi persuadet Iris matribus, ut naves suas incendant: et invenies hoc ipsum consilium ultimum poni post argumenta quamplurima, *quin agite, et mecum infaustas exurite puppes*. Et initium a possibili factum est: nam dicit, *hujus uxoris est mater. D.*

Versus recte procedit, si emendaveris uxori, et legeris cum edd. vett. et

D. Proba et modesta. M. Ita aiunt. D. Natu grandior.
M. Scio. D. Parere jam diu hæc per annos non potest:
Nec, qui eam respiciat, quisquam est: sola'st. M.

Quam hic rem agit?

D. Hanc te æquom'st ducere: et te operam, ut fiat,
dare. 10

M. Me ducere autem! D. Te. M. Me! D. Te in-
quam. M. Ineptis. D. Si tu sis homo,

Hic faciat. Æ. Mi pater. M. Quid? tu huic, asine,
auscultas? D. Nihil agis:

Fieri aliter non potest. M. Deliras. Æ. Sine te exo-
rem, mi pater.

uno nostro cod. est. *Quid postea?* Ea-
dem constructio extat And. IV. 4.
50. B.

7 *Proba et modesta*] *Proba* sibi: et
modesta apud alios. Et vide laudes
consiliatoribus inventas et usitatas
(Bentlejus conjicit, *conciliatoribus sue-*
tas Z.) *Ita aiunt*] Hoc ita respondet,
quasi dicat, *sed quid mea?* D.

8 *Scio*] Adhuc Micio non intelligit,
quo res tendat: sed tamen vultu quo-
dam admirantis, cur hoc dicatur, res-
pondet. *Parere jam diu per annos hæc*
non potest] Recte, ne contra filios sua-
dere videatur. *Parere jam diu per an-*
nos hæc non potest] Hoc autem addidit,
ne contra filios pater suadere videatur
nuptias, si illis coheredes esse procre-
andos suadeat. *Per annos hæc non*
potest] Bene *per annos*: quia non est
sterilis. D.

Parere jam diu] Priscian. l. x. L.

10 *Hanc te æquom est ducere*] *Te*,
Micio, scilicet. *Et te operam*] *Te*,
Æschine. Nam ad illum conversus a
Micione est. Et quare Æschinum
operam dare sequum est? scilicet ut
prosit socru. D.

11 *Me ducere autem!*] Magna vis in
pronomibus posita est. Nam *me* ille
sio dicit, quasi quem minime deceat.
Te] Ille (*hic*) sio respondet, quasi quem
maxime oporteat. *Ineptis*] Verbum

est, quod facit ineptio, ineptis, ineptit.
Si tu sis homo] Non si es, sed sis dixit:
quasi in eo se hominem sit Æschinus
probaturus. *Si tu sis homo*] Æschine.
Si sis, pro si esse volueris, et si credi
homo volueris. *Si tu sis homo*] Hic fa-
cite et miro coegit Æschinum ad per-
suadendum. non enim dixit, si tu sis
homo, persuade: sed sic, *faciat* (*sed*,
HIC FACIAT): ut ab illo non factum,
sed effectum exigeret. D.

Si tu sis homo, hic faciat] Si etiam
cedas ad id, quod cupio, continuo con-
sentiat pater. B.

Me ducere autem] Particula *autem*
cum interrogatione indignandi vim ha-
bet et correctioni servit, mox. v. 17.
promisisti autem et v. 27. *paulum id*
autem. R. D.

12 *Mi pater*] *Mi* vocativus casus
est, ab eo quod est *meus*. *Quid? tu*
huic, asine, auscultas?] Aptum convi-
cium grandi et fatuo. D.

Ob libros plerosque Faernus edidit
quid tu autem huic, &c. B.

Nihil agis] Frequens formula de in-
ani opera. Cio. pro Roscio Amer. c.
45. *quæ si in patronum suum voluerit*
conferre, nihil egerit. Rutil. Lup. II.
120. *cogis me injuriæ tuæ causam pro-*
ferre. *Nihil agis*. ubi v. quæ annota-
vimus. R. D.

13 *Fieri aliter non potest*] A neoes-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Æ. Non, nisi te exorem. **M.** Vis est hæc quidem.

D. Age prolixè, Micio. 20

M. Etsi hoc mihi pravum, ineptum, absurdum, atque alienum a vita mea

Videtur: si vos tantopere istuc voltis, fiat. **Æ.** Bene facis:

Merito te amo. **D.** Verum, quid ego dicam? hoc confit quod volo:

Quid nunc quod restat? **Hegio** his est cognatus proximus,

concede quod petitur. *Ne gravere*] Ne te difficilem præbeas, qui gravem se dicitur præstare, quia id facile non præstat in beneficio, quod potest. *Da veniam, ne gravere. fac, promitte.* Altrinsecus agentium, fatigantiumque verba sunt. **D.**

Non omittis ?] **V. C.** *Non omittitis? L.*

Ob codd. et usum Terentii lege gravare. Nam sic sæpe alibi, *ne nega, ne crucia te, &c.* Deinde ob fidem codd. **Raerni** et nostrorum pro *omittis* lege *omittitis*. **B.**

20 *Age prolixè, Micio]* Aut age prolixè, id est, age benigne: ut sit prolixè benigne, secundum veteres. sut per ἀσύνδετον, et ἰλλυψιν, age correptivum: ut ad prolixè subaudiatur, noster esto, aut quid tale: et Micio velut in suavi dictum sit (veluti pro suavi dictum sit, **Z.**) **D.**

Vis hæc quidem] Est formula eorum, qui vehementius premebantur vel vi externa vel verbis et oratione, **Cic.** de Amicit. c. 8. vim hoc quidem est afferre, **Sueton.** in **Cæs.** c. 82. ista quidem vis est. **R. D.**

21 *Etsi hoc mihi pravum, ineptum, absurdum]* Pravum, si animum ducit nullo commodo suo. Ineptum, qui non voto filiarum ducat uxorem. Absurdum, homini qui nunquam duxerit, et nunquam ducere voluerit, seni duci uxorem, quæ adolescenti ducta non sit. **D.**

Etsi hoc mihi ineptum, absurdum]

Hic effectum est, ut cogatur respondere uxorem ducturum. **B.**

22 *Si vos tantopere istuc voltis, fiat]* Cur hic non vertitur (veretur **Z.**) de voluntate **Sostrate**? An quia illam consentire necesse est vel propter pauperiem, vel ob amorem filie suæ? *Si vos tantopere istuc voltis, fiat]* Ridicule dixit et comice, uxorem se deducere, non quia velit, aut debeat: sed ut obsequatur jubentibus. **D.**

23 *Hoc confit quod volo]* Perficitur, inquit, quod volo: ut sumtum et turbam domum recipiat Micio, et ego in eam gratiam. **D.**

Primum ne Trochaicus temere sit inter Jambicos, lege merito tuo te amo; quod idem occurrit **Ran.** III. 2. Deinde hunc et seq. versum sic restitue, et suam cuique personæ redde orationem: **Æ.** Bene facis. | **D.** Merito tuo te amo, verum. **M.** Quid? **D.** Ego dicam, hoc cum fit, quod volo | **M.** Quid nunc? quid restat? **D.** **Hegio** hic est his cognatus proximus. Ne versus, cessante Synalæpha, hiet, reponendum decimus **Hegio** hic, moraliter et ex consuetudine, ut **Heant.** V. 5. 21. **Archanidi** hujus filiam; et supra IV. 2. 42. **Scin** **Cratini** hujus ditis ædes? **B.**

24 *Quid nunc, quod restat?]* Quod restat, pro quod sequitur. An quod restat, tanquam reliquiarum priorum (reliquis rerum peractarum), eo per hoc minimum? *Hegio* his est cognatus proximus.] *Compendatio personæ quasi no-*

Affinis nobis, pauper : bene nos aliquid facere illi decet.

**M. Quid facere ? D. Agelli est hic sub urbe paululum,
quod locitas foras : 26**

**Huic demus qui fruatur. M. Paululum id autem ? D.
Si multum sit, tamen**

**Faciendum est : pro patre huic est : bonus est : noster
est : recte datur.**

to, etiam Micioni, ob merita sua. Et bene addidit *proximus* : nam multi gradus et veluti rami sunt propinquitatis in affinitate et cognatione dispositi. D.

Hegio est his cognatus] Demea mutatis moribus bonitatem suam poscit exprimere (adde et Z.) multis multa donare efficit ; nam cogit ut Hegioni ager donetur. Et hio quasi deliberantis est species. Nam primo ab honesto, cui donetur, etiam qui *proximus* sit mulieribus, qui *nobis affinis*, qui *pauper* sit. Quare adjungit : *bene nos aliquid facere illi decet*. Denique inquit, unde fieri possit, ad manum est : *agelli est hic sub urbe paululum, quod locitas foras*. Deinde confundit a dictis ejus, cui respondetur, quod vitium commune est senibus, quod nimium ad rem in senecta attenti sint. Ab inbonesto, hoc celatur. E.

25 *Affinis nobis*] Recte. Nam uxoris cognati, marito affines sunt. *Pauper*] Jam hoc nomine apparet aliquid flagitari. D.

Caperus in Obs. I. 9. existimat, illud bene tribuendam esse Micioni ; primam quod *facere alicui aliquid sine bene* simpliciter significet saepe commodis beneficiisque afficere : deinde quod *bene* sit ejus, qui interrumpat aliquem, et simul eum pergere admoneat. Z.

26 *Quod locitas foras*] *Foras* dixit, locum pro persona ponens : quasi diceret, *nescio cui alieno*. sic et nos dicimus, *audi quid dicit* * *ecce haec*, pro *ecce hic* (hic omittit Ms. H.) Cicero, Verr. I. 26. *Hic tum alius ex alia parte*. Deest ergo aliquid, ut sit, *quod locitas foras verum*, aut si *foris* : *foris* posito, id est, alieno. *Sub urbe est paululum*

agellihic] Totum cum contemtionem (cum contemptu, alii) pronunciandum. D.

Paululum, quod Faernus in uno cod. reperit, ratio versus exposcit. B.

Sub hac urbe] I. e. ad urbem, prope urbem. In hac forma *sub* imprimis ponitur in propinquitate loci editioris. Sic elegantius est *sub monte castra metari* quam *prope montem*. R. D.

Quod locitas foras] I. e. quod peregrinis locas colendum. R. D.

27 *Huic demus qui fruatur*] Id est, qui fructum capiat, non proprietate possidetur. Proprio ergo, et quasi de jure dixit *fruatur*. est autem *fruatur*, *alatur* : quia *frumen* dicitur summa gala, per quam cibum lingua demittit in ventrem. D.

Lego paululum id autem est ? D. Si multum est, tamen, &c. ut efficiatur versus tetrameter acatalecticis, ut ceteri. Ceterum in nostris codd. extat *id autem est ?* in uno vet. *Paululum*, et in aliquot Faerni antiquis, si *multum est*. B.

Huic demus qui fruatur] I. e. huic concedamus fruendum, ut annuos inde fructus et redditus percipiat, ita tamen ut ager tuus maneat, qualis *ICTis usufructuarius* dicitur. Liv. XLII. 19. Qui est ablativus ut in Heaut. IV. 5. 30. R. D.

28 *Bonus est : noster est : recte datur*] *Ἐπιπροχαρμὸς* hortantis, et *ἀδινδρω* multa congerentis. *Bonus est*] Potuit responderi, *quid mea ? Bonus est : noster est*] Haec omnia vultuose, tanquam invidiam parsimoniae faciat Micioni. Et plus significat *noster*, quam si addatur, *quid noster ? Noster est*] Bene addidit. Namque dixit, *pro patre huic est*. *Recte datur*] Quasi non que-

Postremo non meum illud verbum facio, quod tu, Micio,
Bene et sapienter dixti dudum, Vitium commune om-
nium est, 30

Quod nimium ad rem in senecta attenti sumus : hanc
maculam nos decet

Effugere : dictum est vere, et re ipsa fieri oportet.

M. Quid istic ? dabitur : quandoquidem hic volt. *Æ.*

Mi pater.

D. Nunc tu mihi es germanus pariter corpore et animo.

M. Gaudeo.

D. Suo sibi gladio hunc jugulo. 35

ratur, an dandum sit : sed illud solum,
an recte. D.

Pro patre] I. e. loco patris. Cic. Verr. IV. 41. R. D.

29 *Non meum illud verbum facio]* Nunc verbum pro ἀξιωματι posuit, quod uno stringitur verbo. Ergo verbum, brevis sententia. *Non meum illud verbum facio]* Nota verbum, pro sententia. ut, uno verbo dic, si quid est quod me velis. Et, miseram me! quod verbum audio? Verbum dixit, veram sententiam. Nam verba esse a veritate dicta, testatur Varro. D.

Quod Palmerius et Gulielmus olim conjecerant, postremo nunc meum; id clare habet Regius Chartaceus ex veterrimo quodam transcriptus. Recte: et frustra receptam explicare conantur. B.

21 *Hanc maculam nos decet effugere]* Maculam τῷ χλευασμῷ dixit, irridens opinionem Micionis: quia parsimoniam, maculam putet. Et simul auxit, primo vitium, deinde maculam dicendo. D.

32 Ordinatio versuum horum, quæ est apud Ländenbr. auctorem habet Faernum. Nos quidem hunc ordinem statuimus: *Effugere: dictum est vere, et re ipsa fieri oportet, Micio.* | M. Quid istic? dabitur quidem, quando hic volt. *Æ.* Mi pater. D. Nunc tu mihi, | Micio, es germanus pariter animo ac corpore. M. Gaudeo. - Nam in primo

versu excidit Micio, quia sequebatur eadem vox: et in versa tertio Micio a præcedente mihi absorptum est. Quidem, quando codd. consensus comprobatur. Omnes libri, præter unum eumque mediocrem, habent animo et corpore. Sententia autem postulat ac pro et. Sensus enim est: nunc, cum hoc a te impetro, cum liberaliter et benigne facis; nunc pariter animo mihi germanus es, ac semper corpore fuisti. B.

35 *Suo sibi hunc gladio jugulo]* Ἀλλήγορα. Et non suo, sed suo sibi, moraliter, et ut veteres solent loqui. D.

Suo sibi gladio hunc jugulo] Ipsum suo gladio interficio, quia ipse hoc dixit, unde nunc vincitur. E.

Suo sibi gladio] Simile fere illud apud Treb. Pollion, in Mario: *addidisse hæc verba dicitur interemptor: Hic est gladius, quem ipse fecisti.* Hieronym. Epist. ad Magnum: *juxta fabulas poetarum, suo se ense laceravit.* Variant vero scripti Terentii codd. quorum pars magna sic habet: *gaudeo, et suo gladio hunc jugulo.* L.

Suo sibi gladio hunc jugulo] I. e. quod ipse dixit, in ipsum converto, dicto suo contra ipsum utor. Idem proverbium est apud Ciceron. pro Cæcina. 29. *Suus sibi eleganter junguntur et valent suus proprius.* Plant. in Capt. I. 1. 14. Cic. de Amic. c. 3. Gellias V. 10. R. D.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

D. Res apparet. et quidem porro hæc, obsonare cum fide,

Scortum adducere, apparare de die convivium :

Non mediocris hominis hæc sunt officia. S. O lepidum caput !

D. Postremo, hodie in psaltria hac emunda, hic adjutor fuit, 10

Hic curavit : prodesse æquum'st : alii meliores erunt.

Denique hic vult fieri. M. Vin tu hoc fieri ? Æ. Cupio.

M. Si quidem

Tu vis ; Syre, eho accede huc ad me ; liber esto. S.

Bene facis :

Omnibus gratiam habeo : et seorsum tibi præterea, Demea.

7 *Res apparet*] Mire irridet Demea, sic tamen ut serio agere videatur. D.

Res apparet] I. e. res ipsa docet, rerum testimonia adsunt. R. D.

Cum fide scortum] I. e. psaltriam quæ fidibus canat. Frequentior est pluralis *fides, ium*. R. D.

8 *Apparare de die convivium*] Id est, repente, neque ante prædictum, neque pridie constitutum. D.

9 *Lepidum caput* !] Servius lib. 1. *Æneid.* vers. 399. *pubesque tuæ, pubesque tuorum*. L.

10 *Postremo, hodie in psaltria hac emunda*] Et hoc totam serio dicitur, ut magis ridiculum videatur. *Hic adjutor fuit*] In re bona *adjutores*, in re mala *impulsores* dicuntur. Ergo hic adjutor dicitur a non irascente : a criminante autem et irato, impulsor. *Hic adjutor fuit ; hic curavit*] De more repetitum est *hic* : quum dicitur, *hic adjutor fuit, hic curavit*. Sic enim solemus onerare audientem (*onerare mentem audientis*) meritis ejus quem laudamus. Deinde quid non præstitit, qui et officium corporis, ut adjutor : et curam animi præbuit, ut consultor ? D.

Pro hac, quod Faerno placuit, nostri codd. *istac*. Igitur versus causa re-

ponere ista. B.

12 *Denique hic vult fieri*] Abutitur Demea, sciens prodigam voluntatem adolescentuli. D.

Denique hic vult fieri] Ne videretur hereditatem invidere, quod manumittit servum. Denique (*servum, ait, denique Z.*) vult filius fieri liberam servum. Qua re confirmata liber conficitur. Adjungitur aliud manus. vult enim congeminare Demeæ benevolentiam, ut et uxor Syri libera fiat. Merito illud adjungitur, quod *primam dedit* nato puero *mammam*, quasi jam infantis nepotis gratia illa accipiat libertatem. Adjungitur, *argentum accipito a me*, quo quasi beatus propter nepotem, etiam ipsam liberam faciat. E.

13 *Syre, eho ! accede huc ad me*] Utrum ut eundem manu emittat, an ut palam fiat, jubet propius accedere, juris (*publici* addit Westerh.) consuetudine ludens ? Et vide quam comicam manumissionem, quam facete induxerit atque condigne. D.

14 *Et seorsum tibi præterea, Demea*] Effecit Demea plus quam volebat. Nam qui conabatur amari, præfertur etiam his qui amantur. D.

D. Gaudeo. Æ. Et ego. S. Credo. utinam hoc perpetuum fiat gaudium, 15

Phrygiam ut uxorem meam una mecum videam liberam!

D. Optimam quidem mulierem. S. Et quidem tuo nepoti, hujus filio

Hodie primam mammam dedit hæc. D. Hercle vero serio,

Si quidem primam dedit; haud dubium, quin emitti æquom siet.

M. Ob eam rem? D. Ob eam: postremo a me argentum, quanti est, sumito. 20

S. Di tibi, Demea, omnes semper omnia optata offerant.

M. Syre, processisti hodie pulchre. D. Si quidem porro, Micio,

15 *Gaudeo. et ego*] Gratulantium Syro hæc verba sunt: quibus de more ille credo, respondet. *Utinam hoc perpetuum fiat gaudium*] Integram, solidum, et nusquam interruptum. D.

16 *Phrygiam ut uxorem meam*] Ut ipse Syrus, ita uxor Phrygia: secundum veteres, qui servis nomina a nationibus imponebant. *Una mecum videam liberam.*] Hoc sic pronuncian- dum est, quasi gaudeat se recordatum Demæ: quod quum ultro cogitat habuisse * plene oblitus fuit (*quasi gaudeat, se recordatum, quod Demæ, qui eum ultro cogitat habuisse, plene oblitus fuit.*) D.

Uxorem] Servæ quæ a servis in contubernio habentur, non uxores aut conjuges, sed proprie contubernales habentur. Sed veteres scriptores non semper hoc discrimen observant. R. D.

18 *Hodie primam mammam dedit hæc*] Ridioulum meritum: siquidem oportuerit primam esse quamcumque. an quia causa est, quod ingenui dicuntur serio a matricibus liberis educandi? *Hercle vero serio*] Adverbia sunt confirmantia *πράγματι*. D.

Pro *primam* hic et seq. versu ex eodd. auctoritate et sententiæ elegantia repono *prima*. Deinde ob eodem eodd.

in seq. versu lego *haud dubium est*. B.

19 *Haud dubium, quin*] Ms. R. et V. C. *Haud dubium est, quin*. L.

Emitti] Scilicet manu. Locutio plena in Phorm. V. 5. 2. Simpliciter *emittere* apud Plant. in Pseud. IV. 2. 42. R. D.

20 *Ob eam rem?*] Hoc eo vultu dicit, quo rem veluti exortimus, et ostendimus momenti esse nullius. *Argentum, quanti est, sumito*] Quanto pretio valet. *Argentum, quanti est, sumito*. Hoc verbo tenus (*utimur* W. Forte *usus est* Z.), ut faciant qui persuadere aliquid cupiant. D.

21 *Dii tibi, Demea, omnes semper omnia optata offerant*] *Omnes omnia*: antiqua elegantia, et figurata. D.

Repono, *Demea, omnia omnes semper optata, &c.* Si supra III. 2. 1. *Quodsi omnia omnes sua consilia, &c.* et Plant. Capt. II. 2. 105. *Di tibi omnes omnia optata offerant*. B.

22 *Processisti hodie pulchre*] Nuno vere pulchre processit Syrus. *Siquidem porro, Micio, tu tuum officium facies*] Hoc est patroni, ut libertum non deserat, sed ut alas manumissum. Plautus, *Curo*. IV. 3. 15. *Facis melius quam pars lenonum, qui libertos habent, et eos deserunt*. D.

Tu tuum officium facies ; atque huic aliquid paulum
præ manu

Dederis, unde utatur : reddet tibi cito. M. Istoc vilius.

Æ. Frugi homo est. S. Reddam hercle, da modo. Æ.

Age, pater. M. Post consulam. 25

D. Faciet. S. O vir optume ! Æ. O Mi pater festi-
vissime !

M. Quid istuc ? quæ res tam repente mores mutavit tuos ?

Quod prolubium ? quæ istæc subita est largitas ? D.

Dicam tibi :

Processisti pulchre] I. e. pulchre tibi processit. Horat. Serm. I. 2. 38. ubi v. Bentl. R. D.

23 *Si tuum officium facies*] Tunc omnia recte gesta videbantur, si officium tuum compleas, et huic aliquid dones, ne iniqua libertas sit in paupertate illi, qui manumissus est. E.

Præ manu] Ita dicuntur nummi præsentés qui adsunt. Plaut. Bacchid. IV. 3. 10. Burmann. ad Petron. c. 76. p. 492. *præ manu* perperam refert ad *dare* comparans locutionem *nummos in manu ponere*. R. D.

24 *Unde utatur*] *Utatur*, vivat : unde *usura*, vita dicitur. ut, Cic. Catil. I. 12. *Unius usuram horæ gladiatorî isti non dedisset*. an unde alatur, de quo usufructum capiat, et cujus tibi sortem reddat ? Et hoc melius : nam ideo addidit, *reddet tibi cito*. *Istoc vilius*] Hoc egit Terentius, ut, conversis officiis, usque adeo prodigum faceret Demeam, donec parcum redderet Micionem. *Istoc vilius*] Quasi nihil minus. negatio enim est floccum ostendentis, aut quid tale, cum *ἄλλως*. quia subauditur *quicquam* : et, *non dabo*. D.

Istoc vilius] Sine enim, ut istoc ne redeat. Ut Plautus, Caro. II. 1. 28. *Venire poteris intestinis vilius*. I. e. absque intestinis. E.

Istoc vilius] Elegantem sensum et originem ex Suetonio, doctissimo antiquario, profert Charisius p. 180. *Isto vilius* : res qui vocabat ad cœnam, si sibi

ea res exhibenda indiceretur, quam exhibere non posset, ut tranquillus refert, Isto vilius ; hoc est, erit cœna. Non dubito, quin Terentius ad hoc dictum respexerit. Ergo *istoc vilius*, perinde hic est, ac *priora dedi, hoc non dabo*. B.

Unde utatur] I. e. quo vivat. Plaut. Trin. II. 2. 74. Cic. ad Attic. XI. 11. Hanc loquendi formulam pulchre explicat Gronov. R. D.

Istoc vilius] Donatus ait negationem esse floccum ostendentis aut tale quid v. Bent. ad h. l. R. D.

26 *Faciet*] Ne quid negatum in fine fabulæ videatur, addidit Demea *faciet*. Et *faciet*, quod petis scilicet. quod irridens dixit, quasi de prodigo dicere videatur. Et mire *faciet* : quia nec credibile erat statim consensuram qui negaverat, et perpetuo (*propterea* Mss. Forte, *perpetua*) negatio esse in fine non debuit. D.

Laborat versus, nisi cum Victor. et decurtato Faerni, et nostro regio legas, *O pater mi f*, B.

27 *Quid istuc ? quæ res tam repente mores mutavit tuos ?*] Animadvertendum est, qua calliditate Terentius quaerens finem fabulæ, complere lætitiâ per ipsum Demeam nititur in universos, qui in tota comœdia tristis ac sævus interturbavit et vociferatus est. D.

Quid istuc ? quæ res tam repente mores mutavit tuos ?] Quærit, cur suam subito consuetudinem mutaverit Demea. E.

28 *Quod prolubium*] *Prolubium*,

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Minus videtis, magis impense cupitis, consulitis parum,
Hæc reprehendere et corrigere me, et obsecundare in
loco:

Ecce me, qui id faciam vobis. Æ. Tibi, pater, permit-
timus:

Plus scis quid facto opus est. sed de fratre quid fiet?

D. Sino:

Habeat; in istac finem faciat. Æ. Istuc recte. Ω. Plau-
dite.

40

CALLIOPIUS RECENSUI.

rentius, magis Demeam simulasse mu-
tatos mores, quam mutavisse. D.

36 *Minus videtis, magis impense cu-
pitis, consulitis parum*] Εἰσωνία, minus
magis, parum. D.

Consulitis parum] I. e. parum con-
sulto agitis. Sallust. de republ. ordin.
I. 1. v. Gronov. ad. Liv. XXI. 16.
R. D.

37 *Hæc reprehendere, et corrigere
me, et secundare (obsecundare Ms. H.)
in loco*] Tribus tria redduntur: et
utraque αἰξῆρυνός. Illa in malam par-
tem superiora: hæc in bonam, quæ in-
feriora sunt. Non tantam enim culpæ
est, minus providere, quam impense
conspere: nec tantum mali est impense
conspere, quantum parum consulere.
Item reprehendere, bonum est: melius,
corrigere: optimum, secundare. Nam
qui reprehendit, non continuo corrigit;
qui corrigit, non ilico secundat, id est,
lætissimum reddit et fidelissimum (*fe-
licissimum*). Alii *secundare*, obsequi
dictum putant: et ideo additum esse
in loco: quasi non semper faciendum
sit. Ergo *secundare*, vel tu melius con-
vertere, vel obsequi intelligimus. D.

Obsecundare in loco] Ut oportuit,
judicis sententiam declaravit, dum (*tum
Z.*) adjecit *in loco*, uti diversa quæ fa-
ciat (*faciant Z.*) reprehendens, cor-
rigens etiam in loco obsecundet et
faveat. quemadmodum hic conversa-

tione mollior visus est Demea, qui de-
vus antea videbatur, et (*ita Z.*) Micio
vix probabilis, qui videbatur tenere
bonitatem. Denique assensus ab om-
nibus commodatus videtur rectori esse:
*tibi, pater, permittimus: Plus scis, quid
facto opus est.* R.

*Leg. Et reprehendere et corrigere
quem; obsecundare in loco.* Nam illud
me, cum statim sequatur me, putidum
et ineptum est censendum. B.

Obsecundare in loco] I. e. obsequi
Liv. III. 35. ubi v. Drakenb. R. D.

38 *Tibi, pater, permittimus*] Noluit
Terentius ab amoribus filiorum perpe-
tuo repulsum patrem. D.

39 *Sino. habeat. in istac finem faciat*] Hæc
quidem permissio est: sed et ex-
ceptionem in se continet: et cum quo-
dam stomacho, et velut minaci denun-
tiatione profertur. D.

Nostri omnes paulo melius, *plus scis
quid opus facto est.* B.

40 *In istac finem faciat*] Hoc est,
aut ne aliam amet, aut ne alteram com-
paret: ne post istam luxurietur alte-
rius. *Istuc recte*] Bene. Et Micio
non discessit de proposito suo, qui ut
peccasse alias ostenderet fratrem ob
nimiam asperitatem, cum exceptione
quadam laudans verba ejus, *istuc recte*
dixit. Quasi diceret, *non ut cætera*:
et simul reposuit ei, qui supra dixerat,
ut id ostenderem, quod te isti facilem,

ACT. V. SCENA IX.

195

et festivum putant, id non fieri ex vera vita, neque adeo ex æquo et bono, &c. D.

In istac finem faciat] Optime monuit, ut hæc venia detur præterito delicto. etiam de futuro terrere videtur, ut in his meretricibus (*hac meretrice Z.*) finem luxuriandi faciat. Denique ita laudatus est, *istuc recte*; quod et veniam tribuisti, et admonuisti, ne peccet amplius, istuc recte videtur. Tamen quasi quædam amissione præteritorum et (*tamen quasi quadam cum omissione præteritorum est Z.*) reprehensio, ut

cætera illa quæ persuaserit recta non esse videantur, vel in manumisso servo Syro, vel in libertatem data muliere, vel in munere Hegionem tradi (*vel in libertate data mulieri, vel in munere Hegioni tradito Z.*), vel in snasione, ut ipse uxorem duceret, ut hoc (*duceret. Igitur ut hoc Z.*) consilium, quod nunc dictum est, *in istac finem faciat*, solum Micio laudasse videatur, dixit, *istuc recte*; tanquam superiora non recte. B.

Verba *istuc recte*, recte Donatus Micioni tribuenda esse existimat. B.

OBSERVATIONES

IN ÆLII DONATI. V. C.

COMMENT. ADELPHORUM.

IN SULPITIO.

FAMAM rei] Omnes scripti libb.
—Famamque amoris in sese.

Ducet Æschinus] Mss. R. et Pith.
ducit Æschinus A se vitiatam civem At-
ticam virginem. Uxorem potitur Ctesipho
citharistram, Exorato suo duro patre
Demea.

IN PRÆFATIONEM.

Cantica mutavit] Cod. Pith. mutatis
per scenam modis cantavit. Dan. cantata.

D. et M.] Danielis cod. D. et V.

Per adoptionem] Ms. adoptionem.

IN ARGUMENTUM.

Uxorem non duxit] Rectius in Ms.
uxorem ducere et filios procreare noluit.

Facetissimam decertationem] Ms. dis-
sertationem.

Paginarum dinumer.] Ut Petron.
cap. 80.—ubi ridendas inclusit pagina
partes.

PROLOGUS.

7 Μικτός ρήντωνικα] Mss. Μικτός
rithmus. Sed de rhintonica in prole-
gomenis: Attellanas a civitate Campa-
nia, ubi actitate sunt plurimæ: rhin-
tonicas ab actoris nomine. Stephanus de
Urbib. ἀπεγράφη καὶ ῥήντων Ταραντίνος
φλύαξ τὰ τραγικὰ μεταρρυθμίζων εἰς τὸ
γυλαῖον. Suid. ῥήντων Ταραντίνος κωμικὸς,
ἀρχηγὸς τῆς καλουμένης ἰλαροτραγωδίας, ὃ
ἴσται φιλακογραφία. Hic ergo Rhinton
hilarotragœdiam introduxit, ut alii
tragicomœdiam; qualis adhuc extat
Plauti Amphitruo.

20 Furi Pii] Ms. Dan. Furi Pili.
In alio scripto cod. sic erat, in vita

Terentii: propter elegantiam studiorum
morumque in amicitiam perductus Pub.
Scipionis, Lælii Sipientis, Furi Publii,
Idque omnino verius arbitror.

25 Imo potius ceteræ] Ms. sed et
ceteræ.

Sed ipsi senes] Ms. Haud ipsi.

ACT. I. SCENA I.

5 Ἐνδυμηματικὸς] Ms. ἐνδιάθετος.

8 Παραφορὰ] Ms. ἐπιαναφορὰ; quod
magis placet.

17 Figura ipsa] Ms. Dan. Figura
ipsata. unde quid boni elici possit, co-
gitemus.

18 Εἶτα φίλος] Vitiosam hanc
scripturam sic tentabat restituere Is.
Casaubonus, εἶτα φίλος σχετὴς ἰμπεδού-
μενον. deinde amice vinculo impeditum.
Vel hoc modo: ἴπυτα φίλος σχετὴς (vel
γυλαῖο) ἰμπεδούμενον (vel συμπεδούμενον)
ὄλιϊ. Incorepatio est ejus, qui ducendæ
uxoris erat auctor. Itane tu amicum
peru amoris is perditum? Sequentia sa-
tis superque perspicua sunt: Γαμεί Πάμ-
φίλος γαμείτω καὶ γὰρ κ' ἠδίκησέ με. In
Pithœorum codice Joanis Aurati, Viri
clarissimi emendatio adscripta erat: si
τὰ φίλος ἴχουμι νῦν ἀπολούμενον. et pos-
tea: Πάμφίλος γαμεί, γαμείτω καὶ γὰρ
ἠδίκησέ με. Pleni sunt Græcorum libri
dictis hujusmodi, apud Stobæum et
alios, quæ ibi legere satius est, quam
hic transcribere.

43 Modeste et ἰδιωτικῶς] Forte: ἰθικῶς.

47 Καλαντεῖον AN^o] Quantum ex
Donati verbis conjicere licet, videtur
sane legendum, κατ' ἀντίθετον.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

erogatae pecuniae probatio scriptura codicibusque maxime continebatur, notato videlicet die et consule. l. 9. §. 2. ff. de edendo. Unde chirographis deperditis, vel incendio exustis, ex inventario, puta scripturae nummulariorum, debitores conveniri possunt. l. 37. ff. de admin. et peric. tut. l. 27. §. 1. ff. de furtis.

Etiam servi illi solvi] Ms. dicuntur autem et illi servi, qui, &c.

Debiteres potiorum] Al. deb. preciorum.

15 *Exclamationem facere denotetur]* Ms. exclamatione agendi.

16 *Hoc verbo]* Ms. hoc responso.

18 *Homo quam planiu' dictat]* V. C. planitis dicitur; al. plurima dictat.

ACT. III. SC. 1.

1 *Medicus, orator]* Ms. medicus, ut tutor.

3 * *recitatu]* Ms. rescitatu.

10 *Παρίστασις]* Ms. παρίστασις.

ACT. III. SC. 2.

6 *Hominem impurum]* Ms. impium.

20 *Amoris indices]* Tale quid apud Hieronym. in epistolis.

ACT. III. SC. 3.

4 *Ducimus enim volentes]* Ms. ducimus etiam orantes.

Nuga, quod nihil agant] Aliter Hieron. in Sophoniam cap. 3. Charis. Sosipater libr. 1. et 2.

5 *Meritoriam tabernam]* Gloss. meritorium ξωδοχείον.

8 *Grex vel bonorum, vel mal.]* Ms. grex vel mal. est, vel levium.

9 *Pro ganeo]* Ms. pro gauli.

32 *Quod ante pedes est]* Gabriel Fab. 22. οὐ γὰρ εἰς ἀνα, βέλτιστε, γὰρ οὐ βλάπτει. Nicot. Choniast. οἱ κτηνεχίνασιν οὐρανόν, τὰ δὲ ἐν ποσὶ μόλις ἔχουσι διορᾶν.

50 *Cui contrarium in signif.]* Ms. Cui cont. est idem significans.

61 *Emendatio vultus]* Apul. in Apolog. de Soor. et Demosth. Elegans locus Phaedri lib. III. Fab. 9. — Cotidie speculo vos uti volo; Tu formam ne

corrumpas nequitia malis, Tu faciem ut istam moribus vincas bonis.

Formae per imaginem resultatio] Apul. Apologet. de speculi imagine, resultent ad facies suas reduces. Ideo Lucianus eleganter in Amorib. ἰσοπρετῶν ἀντιμέθερον χαρακτήρων ἀγράφους εἰκόντας vocat.

69 *Ut allusionem]* Ms. ut ludentem de sua.

Ciceronis dictum] Quinct. VI. 4. Ne illa quidem quae Ciceroni aliquando, sed non in agendo, exciderunt, ut dixi, quum is candidatus, qui coqui filius habebatur, coram eo suffragium ab alio peteret: ego quoque tibi jure favebo. Similis fere jocus Varron. de Re rust. III. 17. Hos pisces nemo coquus in jus vocare audet.

84 *Quo indignetur]* Ms. quod indignetur.

91 *Super Aeschino]* Ms. sit pro Aeschino.

ACT. III. SC. 4.

11 *Nemo enim moriens]* Vid. Jac. Menoch. I. C. Præsump. 5. l. 5. Placid. Laot. ad Stat. Theb. Aiunt futura sentire morituros.

In jure ultima judicia] Ulp. 1. init. π. Si quis omis. prætor voluntates defunctorum tuetur. Paulus I C. l. 5. ff. Testam. quemad. aper. publice expedit supremam hominum judicia exitum habere. l. 1. C. de Sacros. Ecclesiis.

30 *Τῷ ιδιωτισμῷ]* Ms. τῷ ἀρτιτισμῷ.

33 *Pondus uteri]* Statius Sylv. III. 4. 77. Ferre timent famulae natorum pondera matres.

53 *Respondere proprie dicitur cum iis]* Verba Prætoris apud Ulp. l. 4. §. 1. ff. de interrogat. in jure. Qui in jure interrogatus responderit. l. 1. §. 1. l. 11. §. 5. et seqq. ff. eod.

ACT. IV. SC. 1.

13 *Censare visum]* Τὸ visum in Ms. deest.

21 *Lupum vidisse homines]* Themist. Euphr. Orat. I. καὶ τοιαῦτα ἄττα μορμολύκεια, ἔστι τοὺς ἀκούοντας φέρειν καὶ ἀδημοσίῳ, καὶ μικροῦ γίνεσθαι ἀκούδους· καθάπερ φασὶ τοὺς ὑπὸ λύκου πρὶ-

τίους ὀφθίντας. Ambr. Hexam. l. 6. c. 4. *Lupus si prior hominem viderit, vocem eripit, et despicit eum tanquam victor vocis ablatae.* Id. l. 6. in Luc. c. 10. *Si quem priores (lupi) hominem viderint, vocem ejus quadam naturæ vi feruntur eripere. Si autem homo prius eos viderit, exagitari memorantur.* Vid. eund. Serm. 10. Psalm. 118. Cassian. Bass. l. XV. c. 1. ὁ λύκος προορῶν τὸν ἀνθρώπου, ἀσθενέστερον αὐτὸν καὶ ἀφαιρῶν πνεῦσιν, ὡς ὁ Ἰνδιάνων ἐν ταῖς πολιταῖς φασὶ ὀφθαλμοῖς δὲ πρῶτος ὁ λύκος, ἀσθενέστερος γίνεται. Leonis Virg. est Ecl. IX. 54. ubi Servius similia refert, et Theocriti Scholiast. ad Idyll. id.

Pueros ludificantium terrore lupi] Ut in hoc dicto vetulae Æsopicæ puerum increpantis, Fab. Λύκος καὶ Γραῦς. Παῦσαι τοῦ κλαίειν εἰ δὲ μὴ, τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐπιδαύσω σε τῷ λύκῳ. Hieron. advers. Pelag. III. *Ne quasi parvulis tristior quedam imago monstretur.*

ACT. IV. SCENA II.

1 *Cicero in Catilinam]* Ms. Cicero in Catone.

13 *Sed sic ipse egit]* Ms. ut ipse ait.

43 *Sullustius: ad Jovis mandem]* Locas corruptus, cui nec a Ms. auxilium, in quo sio est, ad jovis manevani, seque vitiose.

44 *Porta dicta]* Varro de Ling. Lat. libr. 4.

45 *Pistrina ut sultrinam et medicinam]* Plaut. Amph. IV. 1. 5. *In medicinis, in tonstrinis, apud omnis ædis sacras. Et in Epidico, II. 2. 14. Per medicinas, per tonstrinas, in gymnasio, atque in foro, Per myropolia et lanienas, circumque argentarias.* Vid. eundem in Menæchmis.

ACT. IV. SCENA IV.

2 *Ut quam significet]* Ms. nisi forte significat, ut sit, o quam.

ACT. IV. SCENA V.

23 *Nunc dicit]* Ms. non dum d.

28 *Græci dicunt ἀρνίς]* Variant scripti codd. ΗΤΑΠΤΕCΤΟΣ. al. ΗΤΑΠΙΕCΤΟΣ.

34 *Plena gladiatoria]* ἴσ. plane glad.

ACT. IV. SCENA VII.

4 *Eaurientibus ceteris]* Ms. cunctis.

5 *Iracundiam Demæ]* Ms. vel consentiendo mitigare sibi amorem, fieri iracundum Demæam.

15 *Virginem que etiam cum viro]* Eadem ratione puellam vocat Gell. que recens peperit. l. 12. c. 1. et virginem maritum P. Chrysol. qui bona sua primum vendidit. Serm. 148. *Inducta virgo inducit virginem mox maritum.* Nam et virginem puerum dixere investem, et a venereo contactu liberam. Paulin. in Epithalam. Jul. et Tit. *Concordes animæ casto sociantur amore, virgo puer Christi, virgo puella Dei.* Apud Marc. Empir. aliquotiens chartam virginem legimus, c. 8. quam Ulp. l. 52. §. 4. ff. de leg. 3. chartam puram vocat. Sed Mart. l. 1. Epigr. 67. virginem chartam, non puram intelligit, sed recens scriptam, plane ad Donati mentem; scrinioque signatas Custodit ipse virginis pater chartæ. Vid. que Servius notat ad illum Ecl. 6. v. 47. *Ah, virgo infelix, et Æn. XI. v. 687. muliebribus armis.* Jun. Philargyr. ad Eclog. III. 30.

ACT. V. SCENA I.

4 *Ad delicias exprimendas]* Id propter Laconica lege vetitum erat. Ælian. Var. hist. l. 2. c. 5. Ἀκούσαντες αἱ ἴφοροι Λακεδαιμονίαν, τοῦς Δαυλίαν καταλαβόντας περιπάτω χρέσθαι διλιπῶ, ἐπέταυλαν αὐτοῖς, Μὴ περιπατεῖτε ὡς τρυφόντων αὐτῶν μᾶλλον, ἢ τὸ σῶμα ἰσποτύοντων.

ACT. V. SCENA IV.

1 *Apud alium et palam]* Ms. apud alium quempiam.

17 *In versu Actii: feras potiuntur]* Ms. siras pot. Gloss. πλάτην siras.]

ACT. V. SCENA VI.

5 *Aut, ut existimo]* Ms. aut in Syro nihil.

6 *Postquam ipse dixit]* Legend. Postquam ipso audivit bis nomine appellatum Getam.

ACT. V. SCENA VII.

5 *Hymeneum*] Vide Procli Chrestom. ap. Phot. qui eleganter hæc explicat: novissimeque addit Æol. dialecto Ἕμναιον dici ἀπὸ τοῦ ἕμναιον, τὸν ἴστι, ἕμναιον, quod concorditer noviter maritatos semper vivere optarent. vid. locum ipsum et Serv. Æneid. lib. I. ad illum versum 651. *inconcessosque Hymeneos.*

10 *Alicujus demacerata*] Ms. non altus demacerata.

16 *Tanquam de præsentis*] Ms. quasi cum præ.

ACT. V. SCENA VIII.

7 *Modesta apud alios*] Ms. modesta alii.

15 *Comicorum senum*] Cic. in Lael. 26. *Hodie me ante omnes comicos stultos senes, &c.* Plaut. etiam senibus illam ætatem præcibit, qua scortari desinant. *Mercat. V. 4. 57. Annos natus sexaginta qui erit, si quem scibimus sive maritum, sive hercle adeo cælibem scortarier, cum eo nos hic lege agemus.*

20 *Micio velut insuavi*] Ms. Micio velut insanis.

21 *Non voto filiorum*] Ulp. l. 1. §. 8. π. de ventr. inspici. voto liberorum suspiciendorum ductus. l. 22. §. 7. ff. Solut. matr. *procreande sobolis cupidine.* Enim matrimonii hæc erat formula, **LIBERORUM QUÆRENDORUM GRATIA, &c.** Ennius apud Festum in *quæsero. Ducit me uxorem liberorum sibi quærendum gratia.* August. Episo. LI-

BERORUM PROCREANDORUM CAUSA dixit. L. 1. de nuptiis c. 4. Idem Serm. 3. Dom. 3. post Trin. et ex Isid. de offic. Eccl. l. 2. c. 19. *Ipsæ tabule dotales indicant, quod causa LIBER. PROCREAND. ducitur uxor.* Itaque sic corrigenda DD. Impp. Marci et Laoci constitutio apud Io. Sarisber. Ep. 89. *Confirmamus statum liberorum vestrorum in eo matrimonio questorum.* Hactenus enim corrupte editum *quæ * uxororum.* Vid. Val. Max. l. 7. c. 7. Gell. l. 4. c. 3. Athen. dicebant ἐπ' ἀφῆρην παίδων. Isid. Polus. l. 3. Ep. 243. *τὴν γὰρ καρδίαν ὁ ἀπὸ στυγερῆτος γυναικῶν, τούτῳτι, γόνιμον ποιεῖ διὰ καὶ παρ' Ἀθηναίους ἡ συνάφεια ἢ κατὰ νόμον, ἐπ' ΑΡΟΤΡΩ ΠΑΙΔΩΝ ἐλέγτο γίνεσθαι.* Justinus Mart. Apolog. 2. οὐκ ἰγαμοῦμεν, ἀλλὰ ἐπὶ παίδων ἀπατροφῆ. Vid. Luc. in Timone.

25 *Recte, non uxoris cognati*] Scribend. recte; nam uxoris.

ACT. V. SCENA IX.

2 *Κυριολογία*] Ms. περισσεολογία.

4 *Adscribi causas manumissionis*] Marcian. l. 9. et seqq. π. de manumiss. et vind.

5 *Secundum quem apparet*] Ms. sed apparet.

18 *Confirmantia παρίλων*] Ms. confirmantia, cum παρίλων.

22 *Ut alias manumissum*] Ulpian. lib. 14. et passiam in π. Tit. de aliment. et cibis.

33 *Velis, nolis*] Ms. fas, nefas.

36 *Εἰσαμία*] Ms. ΠΟΙΚΙΝΑ.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

ÆLII DONATI, V. C. ORATORIS URBIS

ROMÆ, PRÆFATIO IN HECYRAM TERENTII.

HÆC fabula Appollodori (vid. Sidon. Apoll. IV. Epist. 12. L.) esse dicitur Græca. Nam et ipsa et *Phormio* ab eodem dicuntur esse translatae : quum reliquæ quatuor sint Menandri comici. *Hecyra* autem dicitur ideo, quia per socrus et soceros in ea aguntur multa. Nam et ἐκυρός et ἐκυρά, soceri nomen, socrusque significant. Est autem mixta motioribus actibus ac statariis : multumque sententiarum et figurarum continet in toto stilo. Unde quum delectet plurimum ; non minus utilitatis affert spectatoribus. Atque in hac primæ partes sunt Lachetis, secundæ Pamphili, tertie Phidippi, quartæ Parmenonis : ac deinceps aliarum personarum, quæ his adjunctæ sunt. Divisa est autem, ut cæteræ, quinque actibus legitimis, quos in subditis distinguemus. In hac prologus est et multiplex, et rhetoricus nimis, propterea quod sæpe exclusa hæc comœdia, diligentissima defensione indigebat. Atque in hac *protasis* turbulenta est, *epitasis* mollior, lenis *catastrophe*. Acta sane est ludis Megalensibus, Sexto Julio, C. Rabirio Ædilibus curulibus : egitque L. Ambivius. Modulatus est eam Flaccus Claudius tibiis paribus. Tota Græca est, factaque et edita quinto loco, Cn. Octavio, T. Manlio Coss. Cantica et diverbia summo in hac favore suscepta sunt. Προταρικὰ in hac πρόσωπα, id est, personæ extra argumentum duæ sunt, Philotidis et Syrae. In tota comœdia hoc agitur, ut res novæ fiant, nec tamen abhorreant a consuetudine. Inducuntur enim benevolæ socrus ; verecunda nurus ; lenissimus in uxorem maritus, et item deditus matri suæ ; meretrix bona.

ARGUMENTUM.

VITIATAM in tenebris ante nuptias, cui annulum extorserat, meretricem amans dum ignorat Pamphilus, duxit uxorem gravidam ex compressu suo. Quam peregre profectus, quum reliquisset domi, rediens parientem offendit furtim et apud matrem suam. Qua re commotus, dum repudium, invitis parentibus et causam repudii nescientibus, parat, per meretricem, apud quam annulus inventus est, cognoscit tandem ita a se vitiatam uxorem, et ex se natum filium. *Primus* actus colloquium continet meretricis Philotidis ac lenæ Syræ inter se primum, deinde cum Parmenone: ut per harum personas, quæ *πρωταγωνιστὶ* dicuntur, argumentum spectator addiscat. *Secundi* actus tenor in hoc est; immeritam uxorem, veluti malam socrum, accusat Laches: et convenit Phidippum de eadem causa. Statim post quorum colloquium conquestio inducitur Sostratæ, quod falsum crimen invidiosumque sustineat. *Tertio* actus hæc adscribuntur: Conquestio Pamphili peregre redeuntis, de amore suo circa uxorem: Partitudo Philumenæ: Sostratæ verba super ægri- tudinem nurus, quam morbo credit afflictam: Fletus Pamphili errantis, quum putat non ex se filium natum esse. Colloquium Parmenonis cum pueris a navi venientibus, ut mox loquatur cum ipso (rectius *Ms.* et mox cum ipso *L.*) Pamphilo; a quo in arcem mittitur. Item Lachetis, Phidippique, et Pamphili verba de reconcilianda illi conjugæ: et eorum abinvicem litigiosa dissensio. *Quartum* actum hæc complent: Perturbatio Myrrhinæ ex interventu mariti: et ejusdem cum eo nimis callida ac muliebris astutiæ disceptatio: Sostratæ, Pamphili, Lachetisque colloquium: inclamatio patris et soceri adversum Pamphilum uxorem recusantem: conventio meretricis promittentis se jusjurandum matronis exhibituram de non admissio ad se Pamphilo. In *quinto* actu Bacchidis

narratio de intus gestis, et colloquium cum Parmenone inducitur: quem nuncium mittit ad Pamphilum: Pamphilique ad ultimum actio gratiarum apud ipsam Bacchidem. Docet autem Varro, neque in hac fabula, neque in aliis esse mirandum, quod actus impares scenarum paginarumque sint numero: quum hæc distributio in rerum descriptione, non in numero versuum constituta sit; non apud Latinos modo, verum etiam apud Græcos ipsos.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

P. TERENTII HECYRA.

Acta ludis Megalensib. Sex. Julio Cesare. Cn. Cornelio Dolabella Ædil. Curulib. non est peracta. Modos fecit Flaccus Claudi, tibiis paribus. tota Græca Appollodoru est. acta primo sine prologo. data secundo, Cn. Octavio, T. Manlio Coss. relata est Lucio Emilio Paulo ludis funebribus. non est placita. Tertii relata, Q. Fulvio, L. Marcio Ædil. Curulib. egit L. Ambivius Turpio. Placuit.

PROLOGUS.

HECYRA est huic nomen fabulæ ; hæc cum data est

Ludis Megalensibus] Ms. R. et vett. codd. *ludis Romanis. L.*

Tibiis paribus] Ms. R. *tibiis parilibus.* ut et in Andr. L.

Acta primo sine prologo] Variant scripti libb. quorum plurimi sic habent : *Cn. Octavio, Tito Manlio Coss. relata est iterum ludis funebribus, relata est III. Quinto Fulvio, &c. L.*

Prologus] Non omnes comædiæ Terentii a Menandro videntur esse translatae : nam hæc quæ Hecyra est, alteram Græcam habet auctorem ; quis ille sit, habetur incertum. Alii Apollodorum volant. Quid autem nunc ipsa contineat, explicabimus. Prologus inducitur duplex, propterea quia frequenter exclusa est, ut intelligitur. Videtur enim primam prologi partem antea dictam : posteriorem nunc esse sociatam. Consuetudinem quidem in omnibus diximus prologorum semper esse hanc, poetam commendare, argumentam dicere, audientiam postulare. Verum cum causa exordii semper ita sit, ut suspicio vel crimen, quod possit opinionari obesse, in principio defendatur, est hic purgandum quod frequenter exclusa est : videtur enim quiddam esse præjudicium, quod hæc comædia placere non possit. defenditur autem cause derivatione, per conjecturalem statem. Non enim ideo quia mala, est exclusa ;

sed quia *populus in funambulo animam occupaverit.* et hoc addit, quod semel exclusa est, vel quod rumor esset, datum iri gladiatores, *populus convolavit cum tumultu, deseruit loco : hoc enim ad id pertinet quod iterum videtur exclusa.* Ita in omnibus exclusionibus per cause mutationem defensio comparata. nunc verba tractemus. Græcum nomen *Hecyra*, Latine *Socrus* dicitur. Apposuit igitur ad faciendos dociles auditores, primum nomen : deinde proponit questionem, cum dicit : *hæc cum data est non, novum intervenit vitium et calamitas, ut neque spectari neque cognosci potuerit.* In quo defensio est magna, cum nunc dicit spectatam et cognitam repudiare. Deinde conclusio ejusdem cause : *ita studio populus stupidus in funambulo animam occuparat. nunc hæc plene est pro nova.* Ergo si antea nullum initium hujus agendæ fuit, tanquam reddat : et hic qui scripsit hanc ob eam rem noluit iterum referre, ut iterum possit vendere, Ne objiceretur, cur non repetita actio est post funambulam ; si propter funambulam videtur exclusa, adjecta causa est, quoniam Terentius referre eam noluit, ut possit eam vendere. E.

1 *Hecyra est huic nomen fabule]* A nomine cepit, ut incognitam probaret, et ideo spectandam. *Hecyra est huic no-*

**Nova, novum intervenit vitium et calamitas,
Ut neque spectari, neque cognosci potuerit:
Ita populus studio stupidus in funambulo**

men fabulae] Nominativo casu figuravit: quum in usu sit, ut dativo dicamus. quamvis praesto sint exempla, quibus veteres per omnes fere casus hoc genus locutionis enunciabant. *Hecyra est huic nomen fabulae*] Haec primo data est sine prologo, ludis Megalensibus: quos Sex. Julius, et Cornelius Dolabella ediderunt, sed occupato populo studio funambuli, displicuit. Postea data est ludis Funebribus. L. Aemilii Pauli: quos fecerunt Q. Fabius Maximus, et Cornelius Africanus. Tunc quoque non peracta est, per studium populi circa gladiatores. Tertio ad postremum introducta, Q. Fulvio, L. Martio sedilibus: virtute actorum L. Ambivii, et L. Turpionis est commendata. *Hecyra est huic nomen fabulae*] Totus hic prologus subtilem conquestionem continet, ob hoc (*ad hoc*) ne aperte populum neglectum (*non lectum*. Liber uterque) fabulae reum faciat, et facile revocet in favorem. *Hec quum data est nova*] Ita dicitur, *data est fabula*, ut *data est caena*, *datum est prandium*. Et *edidit a dato* (*edita a data*) descendit. *Hec quum data est nova, novum intervenit vitium*] Sic et Homerus Od. ε, 40. *αἴτιο μέγας μεγαλοστί λιλασμένος ἰσπεσονίαν*. Et *dari* dicitur *fabula*, quum agitur: *stare*, quum placet. *Hec quum data est nova, novum intervenit vitium*] *ἔλληψις* prima: deest enim, *huic*: et est *ἑταρομασία*, *nova, novum*. D.

Pro *fabulae* reponere *fabulae*. B.

Eum data est nova] I. e. cum primum acta est. Cic. Tusc. quaest. I. 1. *Livius fabulam dedit* in Bruto c. 18. *Livius primus fabulam docuit*. R. D.

2 *Vitium et calamitas*] Bene secundam augures. *Vitium* enim est, si tonet tantum: *vitium et calamitas*, si tonet et grandinet simul, et etiam fulminet. *Vitium et calamitas*] Translatio est ab augurio: et *vitio creati* dicuntur *consules*. *Calamitas* *παρὰ τὴν καλάνην* dicitur: *cla-*

des, quia clamatur (*quia κλάδεις datur*): ut aliud sit grandinis calnum frangentis, aliud furti, aut doli mali (ut in *dolus malis*. Ms. B. et edd. vett.) Sic Probus. D.

Reponere *nova*, *ei novum intervenit*, &c. B.

Vitium] I. e. impedimentum. Vox sumpta est ex augurali disciplina. Nam augures *vitium* appellabant, si tonisset aut grandinasset aliudve saevum, quo comitia dirimerentur, observatum esset. Hinc *vitio creati magistratus* sunt malis ominibus creati, qui cogebantur magistratam deponere. Hinc etiam *vitium* pro quovis impedimento. De proprietate vocis *calamitas* diximus ad Eun. I. 1. 34. R. D.

3 *Ut neque spectari*] *Vitium*, quod non spectata est: *calamitas*, quod non cognita. *Ut neque spectari, neque cognosci*] Mira defensio. siquidem non iudicio comedia exacta est, si spectari cognoscique non potuerit: placitura scilicet, si audiretur. *Ut neque spectari, neque cognosci*] Ideo theatrum, ideo spectatores ideo actores: quia major pars in gestu est, quam in verbis. *Cognosci*] Vel probari, vel sciri: an *Hecyra* sciri dicatur, quae scita sit nomine (*quae sit omnino ita*, Ms. H.?) D.

Spectari] H. e. prospectari, usque ad finem spectari. Sic capiendum hoc verbum esse sequentia docent. v. Perizon. ad Sanctii Min. IV. 11. p. 722. R. D.

4 *Ita populus studio stupidus*] A derivatione causae. Non quia mala, inquit, exclusa est; sed quia populus funambuli admiratione obstupuit: quod infra de gladiatoribus dicet, ad commutationem causae inducendam. *Ita populus studio stupidus*] Hic excusatur et populus, qui neque iudicavit de fabula, neque tamen stulte erravit. *Stupidus*, pro stupens. ut Ecl. VI. 20. *timidisque asper venit Aegle*. D.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Sinite exorator ut sim, eodem ut jure uti senem
 Liceat, quo jure sum usus adolescentior :
 Novas qui exactas feci ut inveterascerent,
 Ne cum poeta scriptura evanesceret. 5
 In his, quas primum Cæcili didici novas,
 Partim sum earum exactus, partim vix steti.

gentium est : oratorem non licet injuriam pati. Ideo ergo ne expellatur, non se prologum, sed oratorem nominat. *Plantus, Pœn. I. 2. 171. impia secrete oratorem verberas. D.*

Orator ad vos venio ornatu prologi sinite exorator sim] Alius est hic prologus a superiore, qui fuit superioris exclusionis : hic vero propter exclusionem tumultus convenientis populi, propter spectandos gladiatores. *Sinite exorator siem vel sim, sinite inquit, quod oro impetrem. E.*

2 Sinite exorator ut sim] Orator est dum agit (*orat. Mss. et edd. ante Steph.*) : exorator quem impetraverit (*impetravit. Ibidem*). Ita illud, dicentis : hoc, jam effecti significationem habet. Et orator est, cui causa defendenda mandatur. *Eodem ut jure uti senem liceat]* Ut, *Æn. V. 350. me liceat casus miserari insontis amici. D.*

Bentl. duce Faerno edidit sinite exorator sim. Z.

Eodem jure uti] H. e. eandem conditionem habere. *Jus saepe est conditio, status. Cic. Agrar. III. 2. libera pradia meliore jure sunt quam serva mox repetit vocem jure ut cœtes optimi scriptores. v. Manut. ad Cic. divin. nat. c. 1. et Drakenb. ad Liv. I. 48. R. D.*

3 Quo jure sum usus adolescentior] Tanquam aliud agens affert exempla, quibus ostendat, turpe non esse Terentio exclusam esse unam illius fabulam, quam multorum poetarum multæ exactæ sint : et in his Cæcili, cujus illo tempore magna auctoritas fuit. *Adolescentior]* Hæc comparatio minus a positivo sonat, et vim diminutivam exprimit : ut, *Æn. VI. 304. jam senior ;*

sed cruda deo, viridisque senectus. D.

Quo jure sum usus adolescentior] Hic prologus dicitur ab Ambivio Turpione, quia senex fuerat qui est in ea actor ; petit ergo uti pari modo utatur senex benivolentia populi, qua et adolescens. *E.*

4 Novas qui exactas feci ut inveterascerent] *Σύλλησις. Inveterascerent, dōnuo agerentur. quia nondum acta, nova dicitur fabula. Exactas]* *Expulsas. Inveterascerent]* In consuetudinem venirent, spectarentur, amarentur. *D.*

Novæ qui exactas feci ut inveterascerent] Qui labore meo novas comedias exclusas ad populi aures revocavi, et veteres confeci. *E.*

Inveterascerent] I. e. in consuetudinem venirent. *Lucret. IV. 1061. ulcus viviscit et inveterascit alendo. Cic. ad Attic. XIV. 9. quæ mihi viderentur habitura etiam vetustatem. R. D.*

5 Ne cum poeta scriptura evanesceret] Causa facti honestior est, non se poetæ unius, sed ipsius poematis causa laborare. *D.*

6 In his, quas primum Cæcili didici novas] A simili argumentum, quod sit per comparisonem artificiosam et oratoriam rerum ac personarum. *D.*

Quas primum Cæcili didici novas] Comœdiarum scriptor Cæcilius fuit, ergo ad hunc laborem suum profert exemplum de altero auctore, qui populo placuerit ; et ostendit populi quodammodo rem, et scensæ dubiam fortunam esse : uti comœdia excludatur aliquotiens. *E.*

7 Partim sum earum exactus, partim vix steti] Vide, plus esse in exemplo : siquidem partim exactæ sunt Cæcili fabulæ, partim vix admittæ : quam unâ

Quia sciebam dubiam fortunam esse scenicam,
 Spe incerta certum mihi laborem sustuli :
 Easdem agere cœpi, ut ab eodem alias discerem 10.
 Novas, studiose ; ne illum ab studio abducerem.
 Perfeci ut spectarentur. ubi sunt cognitæ,
 Placitæ sunt. ita poetam restitui in locum,
 Prope jam remotum injuria adversarium.

Hecyra exclusa sit. Et est sensus, aut displicui, inquit, aut aliquibus vix placui. *Partim eum eorum exactus*] Pro in aliis (cum in vet. libris sit aut timidus, leg. ante mihi actis). Et simul splendida locutio est. *Partim* adverbium est. Et proprie locutus est. Nam *fabule* aut *agi* dicuntur, aut *stare*. D.

7 *Partim*] *Partim* constructur ut quidam vel sequente genitivo vel præpositione aliqua. Neos in Attico. o. 7. quorum partim invitissimi castra sunt secuti, partim eum summa ejus offensionis domi remanserunt. Cic. de Legib. II. 17. partim ex illis distracti ac dissipati jacent. v. Gell. X. 13. et Gronov. Observ. III. 2. R. B.

Steti] *Stare* dicuntur actores vel fabulæ, cum placent spectatoribus et probantur in Phorm. prol. v. 9. olim cum stetit nosa, contra cadere dicuntur cum exploduntur et exiguntur. Horat. epist. II. 1. 176. securus cadat an recto stet fabula talo v. Lambin. Male vulgo hoc trahitur locus Ciceron. ad Div. I. 4. cum in senatu pulcherrime staretis. Nam hoc intelligendum ex illa verbi ratione cum pro *dicere* usurpatur. Stantes enim dicebant. v. Ernest. in Clave Ciceron. in voce *stare*. R. D.

8 *Quia sciebam dubiam fortunam*] Non igitur poetæ culpa, sed casus est, nam ideo fortunæ eventum extulit (ad fortunam eventum retulit. Sic infra vers. 22.) D.

9 *Spe incerta certum mihi laborem sustuli*] Sententiose, et verum. Nam ubi certa spes est, nihil opus est labore certo ac vehementi. *Spe incerta*] Pro, spei incertæ, an deest in? *Incerta cer-*

tum] Honesta figura, quæ dicitur ἀρτίστως. D.

Spe incerta certum mihi laborem sustuli] Hic se commendat, quo facilius impetret quod desiderat. *laborem certissimum sustuli*; at placendi spes est et (dele et Z.) incerta. B.

10 *Easdem*] *Exactas*. *Cœpi*] Difficultatem facti et molimen ostendit. *Ab eodem*] Cæcilio scilicet. D.

11 *Novas studios, ne illum ob studio*] Παράψουσιν. *Ne illum ab studio abducerem*] Iterum causa honestatis. D.

12 *Perfeci, ut spectarentur*] Attende quantum pondus habeat, quod non feci dixit, sed potius *perfeci*: ut molem difficultatis ostenderet. *Ubi sunt cognitæ, placitæ sunt*] Elegans promissio; et hanc placituram, si cognoscatur. Et est conjectura a futuro tempore. D.

Ubi sunt cognitæ, placitæ sunt] Vides a simili, quemadmodum hic argumentum et conjecturam fecerit; si quidem illæ Cæciliæ comædiæ quæ exclusæ sunt, quia ante non erant cognitæ, posteaquam meo labore cognitæ sunt, placere cœperunt. ergo et istæ placebunt sine dubio, cum cognoscentur. B.

13 *Placitæ sunt*] Nota participium sine verbo. *Ita poetam restitui in locum*] Mire non Cæciliam, sed poetam: ut hoc generaliter populo præstitisse, non uni homini videatur. *Restitui in locum*] Quia remotum et exclusam dixit. D.

Placitæ sunt] Servius Æneid. X: 106. L.

14 *Prope jam remotum*] Gemina- vit ꝑ secundum antiquos, qui omnes in verbis liquidas duplicabant. D.

Ab studio, atque ab labore, atque arte musica. 15

Quod si scripturam sprevissem in presentia,

Et in deterrendo voluissem operam sumere,

Ut in otio esset potius, quam in negotio :

Deterruissem facile, ne alias scriberet. 19

Nunc quid petam, mea causa æquo animo attendite.

Hecyram ad vos refero, quam mihi per silentium

Nunquam agere licitum est; ita eam oppressit calamitas.

Eam calamitatem vostra intelligentia

Sedabit, si erit adiutrix nostræ industriæ.

15 *Ab studio, atque ab labore*] Bene ostendit se populo profuisse, Cæciliam postquam ad laborem revocando atque artem. *Ab* (Faernus recte correxit sic, *revocando*. ATQUE ARTE MUSICA. *Ab Z.*) autem in tertio commode (*commate Z.*) audiendum est: ut, *Æn.* I. 431. *hic portas alii effodiunt, hic alta theatri Fundamenta locant alii, insigneque columnas Rupibus excidunt, scenis decora alta futuris.* D.

Consensu eodd. repono *atque arte ab musica*. Hoc enim nec a versa nec a Ter. consuetudine abhorret. B.

16 *In presentia*] Statim ut a populo ejiciebatur. D.

Pro scripturam leg. scriptorem. Nam verba, quæ sequuntur, *deterrendo*, in otio esse, *scribere*, scripturæ non conveniunt. B.

18 *Ut in otio esset potius, quam in negotio*] Ex ipsis rerum nominibus ostendit facilitatem deterrendi. D.

20 *Nunc quid petam, mea causa*] Bene *petam* et *mea causa*, quasi orator. *Mea causa æquo animo attendite*. Commendatio personæ levis per aliam personam gravem, secundum præcepta in rhetoricis. D.

21 *Hecyram ad vos refero*] A causa principium narrationis inducitur. *Hecyram ad vos refero*] Principium a principali questione, an cognita sit, et an spectando sit. *Quam mihi*] A persona dicentis. D.

Quam mihi per silentium nunquam agere licitum est.] Hic jam, comparatione a simili ducta et terminata, ad primam questionem redit: docetque quod sit frequenter exclusus non suo vitio, neque judicio de comædia. Petit igitur audientiam ut populus præbeat: et ponit hic ipsam duplicem exclusionis causam. Nam primam sic colligit, cum primum eam agere cepi, pugnam gloria, funambuli eodem accessit expectatio. Deinde actionem alteram sic memorat: veteri in nova cepi uti consuetudine. in experiendo ut essem. Hoc est ut iterum tentarem. *Refero deus*. Deinde adjecit quod utile fuerat ad comædiæ judicium, primo actu placeo. supponit deinde causam cur exclusus est, cum interea rumor venit datum tri gladiatores, populus convolvit, tumultuantur, pugnant de loco. Declarata causa vel re, ad officium prologi redit, potens audientiam, tunc turba non est; otium et silentium est. Et jam sublatis sunt causæ quibus sum frequenter exclusus. ad audiendum operam date. E.

22 *Ita eam oppressit calamitas*] Hoc succedit pro illo, quod est a persona adversariorum. Simul ad fortunam retulit culpam populi: non enim dixit, quod præste erat. D.

23 *Eam calamitatem*] Calamitatem repetit, ne nos fabulam illam dicere putaremus. D.

24 *Vestra intelligentia*] Ab audita-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Datum iri gladiatores, populus convolat :

Tumultuantur, clamant, pugnant de loco.

Ego interea meum non potui tutari locum.

Nunc turba nulla est : otium et silentium est. 35

Agendi tempus mihi datum est : vobis datur

Potestas condecorandi ludos scenicos.

Nolite sinere per vos artem musicam

Recidere ad paucos : facite, ut nostra auctoritas

Meæ auctoritati faulrix adjuulrixque sit. 40

Si nunquam avare pretium statui arti meæ ;

quit, pependit iudicium, sed statim placuit (*placui*) : ut quod sequitur, non iudicio, sed perturbatione factum sit.

Cum interea rumor venit datum iri gladiatores] Hoc abhorret a nostra consuetudine : veruntamen apud antiquos gladiatores in theatro spectabantur. D.

32 *Datum iri*] *Datum iri* dixit, ut fabulam commendat : ut et omnia spectatori et populo dicantur. D.

Gladiatores] Sæpe dicuntur ipsum spectaculum gladiatorium, ut apud Cicer. ad Div. X. 32. *gladiatoribus Gallos equites immisit in populum*. R. D.

34 *Non potui tutari locum*] Facete repetit locum. D.

35 *Nunc turba nulla est*] Ἄρραπῶδοις πρὸς τὸ (ἀρρὶ τοῦ) tumultuantur. Turba, id est, θέρυβοι. *Nunc turba nulla est : otium et silentium est*] Turbam retulit ad id quod supra dixit, clamor mulierum. Otium, πρὸς τὸ pugnant, silentium, πρὸς τὸ clamant. *Nunc turba nulla est : otium et silentium est*] Quæ adhortatio per enumerationem. D.

Liber Bembinus et Donatus Faerni recte habent *nunc turba non est*. B.

36 *Agendi tempus mihi datum est*] Ab Ædilibus scilicet. *Vobis datur potestas condecorandi ludos scenicos*] Quasi et aliquid agat populus, quum spectet. D.

38 *Nolite sinere per vos*] Σχῆμα διαβολῆς, ἱστορικὴ ἐπίκλησις. *Artem musicam*] Oratorie : quasi non Terentii causa agatur, sed artis musicæ. D.

Nolite sinere per vos artem musicam recidere ad paucos] Date potius operam

ut faveatis comedias scribentibus, ne ars musica ad paucos revertatur : et si aliquid excludatur, comedie adscribant. E.

39 *Facite ut vestra auctoritas meæ auctoritati adjuulrix faulrixque sit*] Vos comedias cum libenter audire ceperitis, erit studium scriptoribus maximum. unde mea ad clangendum (*passendum W. forte clarendum Z.*) crescet auctoritas. siquidem multi per me placebunt. Et commendat se quod nunquam pretium statuit artis suæ maximum, ut avarus videretur. et quod maxime ipsum questum putaverit, populo semper placere. E.

40 *Meæ auctoritati*] Quia iam senex est. *Meæ auctoritati faulrix, adjuulrixque sit*] Qua Terentiam probo ; et est figura ἀναγολλῆ. Vult autem se esse ejus auctoritatis, ut et populo placere jam debeat, qui ipsi placet. D.

41 *Si nunquam avare*] Commendatio ab ante dictis (*actis oodd. veti.*) id est, a personæ attributis. *Si nunquam avare*] A meritis defensoris argumentum ad laudem fabulæ. *Si nunquam avare*] Per hæc verba Terentias vult demonstrare, quam gravis auctor sit, qui suas comedias probet. Sic Horatius, Epist. II. 1. 81.—*ea quum respondere coneris quæ gravis Æsopus, quæ doctus Roccus egit*. D.

Pretium] Histriouibus certa merces dabatur ab editoribus ludorum vel de publico, quam proprie *lucæ* appellabant. v. Lips. ad Taciti Annal. I. 77. R. D.

Et eum esse quæstum in animum induxi maximum,
 Quam maxime servire vestris commodis :
 Sinite impetrare me, qui in tutelam meam
 Studium suum, et se in vestram commisit fidem. 45
 Ne eum circumventum inique iniqui irrideant.
 Mea causa causam accipite, et date silentium ;
 Ut lubeat scribere aliis, mihi que ut discere
 Novas expediat, posthac pretio emtas meo. 49

42 *Et eum esse quæstum, in animum induxi*] Modo non nunquam subauditur : sed si. ut sit, et si eum esse, &c. *Maximum quam maxime*] *Inique iniqui circumventum*. D.

43 *Quam maxime servire vestris commodis*] Plus dixit *commodis*, quam si diceret *voluptatibus*. D.

Servire vestris commodis] I. e. studere, operam dare Cic. ad Div. V. 21. *valetudini tuæ et tranquillitati animi servias*. Nepos in Hamilo. c. 1. ubi v. Henninger. R. D.

44 *Sinite impetrare me, qui in tutelam meam*] Ordo est, *sinite impetrare me, ne eum circumventum inique iniqui irrideant, qui in tutelam meam studium suum, et se in vestram commisit fidem*. D.

Qui in tutelam meam studium suum, et se in vestram commisit fidem] Poeta enim quodammodo auctore commendatus est. R.

47 *Mea causa*] Quasi orator causam dixit. *Mea causa, causam hanc accipite*] Hoc oratorie. sic enim fit, quam persona pro persona ad commendationem offertur. *Mea causa, causam*] *Παρορυσια*. *Et date silentium*] Quasi fabulæ a poetæ. D.

Mea causa causam hanc accipite, et date] Soit se optimi meriti esse, et quam frequenter populo placuerit : et ideo propter se dicit audientiam esse comedie dandam (reliquis Rugraphii in hanc fabulam commentarius primum editus est e Ms. per Westerbovium. Z.) B.

Causam accipite] *Causam accipere* vel ut Cicero loquitur, *recipere* dicuntur

causidici, qui causas defensionem suscipiant. R. D.

48 *Ut lubeat scribere aliis*] Oratorie ἀρὲ τῆς ἸCATHOS (ἰόβητος B.) * *Mihi que ut discere novas expediat*] *Proprio discere*. docet enim poeta, discit scenicus. D.

Ut lubeat] Ms. R. *ut lubeat*. L.

Pro aliis rescribendum conseo alias ; nempe ut Terentio lubeat scribere alias novas. Sic supra vers. 10. occurrit *alias discere novas*. Et Ad. prol. 25. *poetæ* occurrit, non *aliis poetis*. B.

49 *Novas expediat posthac*] Ab utili argumentatio est. Et bene, *ut expediat* : tanquam facturus sit, et si non expedierit, dum quæstum maximum servire populo putat. *Pretio emtas meo*] *Æstimatione a me facta, quantum Ædiles darent : et proinde me periclitante, si abjecta fabula, a me pretium, quod poetæ numeraverint, repetant*. Ergo *meo, a me facto, a me statuto*. Nam quomodo alibi dixit, *postquam ædiles emerunt ?* Et bene, *ut sequatur populus judicium ejus, qui aestimare vere fabulas potuerit*. *Pretio emtas meo*] *Ut quidam volant, periculo*. D.

Pretio emto me] *Meum pretium* Broukhusius Donatum secutus ad Propert. explicat *æstimationem a me factam, quod ædiles fabulam emerant, quanti auctor aestimasset*. Sed durior est hæc ratio ; ac, licet verum, plerumque ædiles a poetis fabulas emisse, aliquando tamen actores quoque fabulas suo pretio emerunt, ut Paris histrio apud Juvenal. Sat. VII. 87. a Statio emit Agaven. R. D.

ACT. I. SCENA I.

PHILOTIS. SYRA.

PER pol quam paucos reperias meretricibus
Fidelis evenire amatores, Syra.

Vel hic Pamphilus jurabat quoties Bacchidi,

1 *Per pol quam paucos reperias meretricibus fidelis]* Novo genere hinc utraque *πρωτογενῆς* *πρωτογενῆς* inducuntur. Nam et Philetis et Syra non pertinent ad argumentum fabulae. Hoc autem maluit Terentius, quam ut per prologum narraret argumentum, aut *ἴδω ἀπὸ μαχαρίης* induceret loqui. *Per pol quam paucos reperias]* Hæc personæ Terentii more extrinsecus assumuntur, ut sic argumenti obscuritatem spectator effugiat. *Per pol quam paucos]* Animadvertendum est in hac fabula, Terentium bonam meretricem inducturum, ne id contra morem videatur *ἴδω*, etiam aliam meretricem non maluit inducere: ut id exemplis fiat tritius, et usa verisimile. *Per pol quam paucos]* Ordo est, *pol per quam paucos reperias*. Nam *per pol*, non est Latinum, sed *κατὰ τμήσιν* *perquam*, id est, nimio (*nimis* Z.) *Quam paucos]* Quidam non *paucos*, sed *paucis* legunt. Sic enim Apollodorus *ἀπαιχρῆσας τῆς* *ἰονῆς τῆς παίγ-
κι Παμφίλου* * (*ἀδελφῶν* *ἰσχυρῆς* *ταῖς* *ἰταλῆσι* *οὐκίβη* *βίβλου*. Tan. Fab. Me-
nus vero Bentleius, *ὀλῆας* *ἰσχυρῆς* *ἰθυῶν* *ἰταλῆσι*, *ἄρα*, *βίβλου*. Z.) *Re-
perias]* Aptum verbum ad raritatem. Et ideo non dixit *pauci sunt*, sed *paucos reperias*: quasi querens. Non autem reperitur, nisi quod queritur: non queritur, nisi quod præsto non sit. D.

Pol quam paucos reperias meretricibus fideles evenire amatores, Syra] Hæc scena, quæ priora in prima parte (*quæ priori in parte* Z.) continet tractatum, an jaste meretrix faciat, cum

aliquem diligit, in postrema narratione sicut in omni habet (*in postrema narrationem fabulae, ut in omnibus, habet* Z.); quoniam argumentum in prologis Terentius nullam tenet. Omnes igitur ejus comædiæ in primis scenis argumenti plurimam exprimant partem. Ea igitur meretrix, quæ hic est, longe a fabula est constituta. Nam aliam meretricem amat Pamphilus. Nunc ista interponitur, ut ei peregre advenienti, atque miranti, quod meretricem duceret. Narratur (*miranti, quod meretricem relicta uxorem duxerit ille, narretur* Z.) quid cause fuit. Quæ res dum exponitur, argumentum pars aliqua declarat (*argumenti pars aliqua declaratur*. Z.) E.

Per pol quam] Servius *Æneid.* I. 644. L.

Pro *paucos* leg. cum Apollodoro Donati *paucis*, h. e. singulis singulos; non *paucos amatores*, quasi uni plures contigisse vellet. Deinde ex Apollodori illo *ἰθυῶν* lege *evenias* pro *evenire* in versu seq. Id quod et versui et sententiæ commodius est. B.

Per pol quam] Per tmesin dicitur pro *pol perquam* sic in Andr. III. 2. 6. *per Ecator scitus puer* pro *Ecator per-scitus puer*. R. D.

2 *Fidelis]* Hujusmodi sententiæ rhetores *δρασίης* vocant. Et mire, non esse, sed *evenire* dixit; ut non rationia, sed casus sit id, quod rarissimum est. *Fidelis]* *Fidi*, in miximis: *fideles*, in minoribus negotiis. D.

3 *Vel hic Pamphilus]* Transitus a

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

P. Utin' eximium neminem habeam? S. Neminem:

Nam nemo illorum quisquam, scito, ad te venit, 10

Quin ita paret se, abs te ut blanditiis suis,

Quam minimo pretio suam voluptatem expleat.

Hiscine tu, amabo, non contra insidiabere?

P. Tamen pol eandem injurium est esse omnibus.

S. Injurium autem est ulcisci adversarios? 15

Aut qua via te captent, eadem ipsos capi?

quemquem. Sic. Plant. in Menæchm. V. I. 17. R. D.

9 *Utin' eximium neminem habeam?*] *Utin'* pro ut ne. Ἀπίστρεφος. Et perseverat in ἀλλυγορία. Nam eximia pecora dicuntur, quæ a grege excepta sunt ad usus dominorum suorum, ut uberius pascantur. Sed proprie eximii sunt porci majores, qui ad sacrificandum excepti liberius pascuntur. Etenim boves, qui ad hoc electi sunt, egregii dicuntur: et oves lectæ. ut Virg. Æn. IV. 57. mac-tant lectas de more bidentes. Ita et porci eximii. *Utin' eximium*] Doest, censes: ut sit, censes ut eximium neminem habeam? vel certe dones (alii, dores, alii mones.) *Utin' eximium*] Separatum ex omnibus. Proprie eximius porcus est, exemptus a grege, atque signatus macula aut nota. *Habeam?*] Doest censes, aut vis, aut mones. D.

Eximium neminem habeam?] Exceptum et ab aliis separatum. B.

Eximium neminem habeam] H. e. neminem eximam, omnes eodem modo tractem. Cic. in Cæcil. o. 16. cum omnibus Siculis faceret, injurias te illi unquam eximium fuisse. Liv. IX. 34. tu unus eximius es in quo hoc præcipuum ac singulare valeat. *Eximius* et *egregius* proprie voces sunt in re sacra et dicuntur de victimis, quæ e grege sumuntur ad sacrificandum. v. Donat. ad h. l. et Drakenb. ad Liv. VII. 37. R. D.

10 *Nam nemo quisquam*] Παρίλαον tertium. Nam abundat quisquam. Scito, ad te venit] Bene additum est scito: et moraliter, et acutius pronunciandum. est enim verbum illorum, qui familiares corrigunt. D.

Nostri omnes concinnius, nam nemo quisquam illorum, &c. B.

11 *Quin ita paret se*] Hoc verbum paret, adversum manificos (nullificos) et segnes sumitur. Ut alibi, itane te parasti, ut spes nulla relinqua in te siet tibi? *Abs te*] Pro, ex te. D.

Unus Bomb. habet se; cæteri Faerni et nostri omnes recte esse. B.

12 *Suam voluptatem expleat*] Bene expleat, quod contrarium meretrici est, amatorem voluptate satiari. D.

13 *Hiscine*] Ἐστραως. Id est, talibus. Et vide si pulchra meretrix puella est. *Insidiabere?*] Insidiari malum est: sed contra insidiari, justum est. D.

14 *Tamen eandem pol esse omnibus injurium est*] Idem aliter, et vehementius intulit. Nam pejus est eandem esse omnibus, quam nullam excipere. *Injurium*] Iniquum. *Injurium* autem indignantis modo significatio est: et vim adverbii habet. D.

Injurium esse omnibus] *Injurium* est esse omnibus similem, id est, asperam seu sævam meretricem. B.

15 *Ulcisci adversarios*] De more adversarios mutato nomine posuit. durum enim fuerat, si amatores diceret. D.

Injurium est autem, ulcisci adversarios] Defendit et hæc partem suam, quod asperam meretricem esse desiderat. Dicit enim, non amatores esse, sed adversarios, ex hoc quod ad libidinem complendam sine mercede festinant. B.

16 *Qua via te captent*] Qui te captant sæpe, tu eos vel semel cape. D.

Consensus codd. probat aut quæ via captent te illi. Via hic est monosyllabon. B.

**Eheu me miseram! cur non aut istæc mihi
Ætas et forma est, aut tibi hæc sententiâ?**

ACT. I. SCENA II.

PARMENO. PHILOTIS. SYRA.

SENEX si quæret me, modo isse dicito
Ad portum, percontatum adventum Pamphili.

17 *Eheu me miseram!*] Bene, quia non persuasit: sed (suum. Z.) affectum doloris expressit. Intelligitur enim ex vultu ejus, non eam persuasisse quod voluit. *Eheu me miseram? cur non aut istæc mihi ætas, et forma est*] Ἐμπροσθὶν ait, quod reliquum est: quia quod volebat, persuadere non potuit. Et bene *istæc ætas et forma*: quia utrumque non habet. Et mire o contrario descripta est deformitas lenæ, et formam et voluntatem malam gerentis. D.

18 *Aut tibi hæc sententiâ?*] Δυστυχῆς; simulque ostendit secundum φερ-
ογυμνασίς, difficile deformem reperiri bonam. D.

1 *Senex si quæret me, modo isse dicito*] Hoc servus dixit, in scenam de proscenio respiciens. *Senex si quæret me*] Dux conjecturæ sunt in hac scena: an verè sint nuptiæ: et an versimile sit, abstinere potuisse adolescentem a virgine sibi nuptum tradita. *Senex si quæret me*] Magis expressit consuetudinem, dicendo *senex*: quam si diceret, *dominus major*. *Senex si quæret me*] Ut ex verbis suis tam meretrix, quam lena descripta est: ita et Parmeno ipse qualis sit, ostenditur ex sua sibi locatione. Exeundi autem causa de argumento sumitur: quia Pamphilus absens est, expectatur in dies ejus adventus. *Senex si quæret me, modo isse dicito ad portum*] Hæc omnia submissa et veloci pronuntiatione offerenda sunt. hoc enim desiderant hujusmodi verba, utpote et servi

et festinantia. D.

Senex si quæret me] Hæc, ut dixi, scena narrationem tenet; in qua conjectura est, non esse istas firmissimas nuptias; et alia incedens (*alia inde est Z.*) quod et adolescens illibatam diu in domo habuit uxorem, et a se intactam eo tempore, quo nuptiæ fuerunt; quibus (*de quibus R.*) propriis locis argumenta tradimus. Ut oportet tamen servus exiens domo mandat, quasi præ sollicitudine si ad portum descenderet usque erat quando Pamphilus veniat, qui a patre veniat missus est (*tradimus, ut oportet. Jam nunc servus exiens domo mandat conseruo, ut, si forte quærat senex, ubi sit, dicat, se ad portum descendisse, sciscitatum quando Pamph. veniat, qui a patre in Imbrum missus est. Z.*) ut hereditatem sibi relictam capere posset ab hoc, de aliis ut sine ipso causam hanc intelligat (*posset. ad hoc addit, ut, nisi ipse quærat, aliis causam hanc ne indicet. Z.*) Si te, inquit (*addo, non Z.*) interrogaverit, ne dixeris. Huc (*hæc Z.*) enim causa cum integra fuerit, quod ci dictum non est, me isse ad portum, facile alio loco dici possent (*potest Z.*) R.

2 *Percontatum adventum Pamphili*] Honestam causam dixit, id est, Pamphili adventum. Et *percunctatum*, et *percontatum* scribitur. sed *percontatum* a conto dicitur, quo nautæ utantur ad exploranda loca navibus opportuna. si vero *percunctatum*, ab eo quod a *cunctis* perquiratur, dicitur. D.

Audin' quid dicam, Scirte? si quæret me, uti

Tum dicas: si non quæret, nullus dixeris:

Alias ut uti possim causa hac integra.

5

Sed videon' ego Philotium? unde hæc advenit?

Philotis, salve multum. PH. O salve, Parmeno.

S. Salve mecastor, Parmeno. PA. Et tu ædepol, Syra.

Dic mihi Philotis, ubi te oblectasti tam diu?

PH. Minime equidem me oblectavi, quæ cum milite 10

Corinthum hinc sum profecta inhumanissimo:

3 Audin', quid dicam, Scirte?] Audis, modo sentis, intelligis. ut Virg. Æn. I. 23. progeniem sed enim Trojano a sanguine duci audierat. Item alibi Georg. I. 514. neque audit currus habenas. Audin', quid dicam, Scirte?] Audis modo pro advertis. Audin' quid dicam, Scirte?] Convenit nomen servo puero, παρὰ τὸ σκλετᾶν, quod est gestire et ludere. Scirte] κωφὸν πρόσωπον inducitur. D.

Si quæret, &c.] Præcedit imperativus dicito sequitur subjunctivus dicas, in quo supplendum est fac vel si quid aptius. Virg. Æn. III. 114. Liv. III. 21. imitamini turbam—et qui exemplo aliis esse debetis, aliorum exemplo peccetis potius quam alii vestro recte faciant, &c. ubi v. Duker. R. D.

4 Nullus] Pro non. D.

5 Alias ut uti possim] Inter alias et alia, hoc interest: quod alias alio tempore significat: alia aliter, aut per alia. Integra] Non dicta. D.

Integra] Integrum vel in integro esse dicitur, quod adhuc est nostri arbitrii, quod adhuc ita in potestate est ut vel fieri vel omitti possit Cic. Vett. II. 40. cum tibi in integro tota res esset Liv. XXXIX. 4. ut ea disceptatio integra ad adventum suum servaretur. v. Drakenb. ad Liv. XL. 17. R. D.

6 Sed videon' ego Philotium?] Mire inventa est causa narrandi ideo, quia peregre venit meretrix: alioquin si Athenis esset omnia sciret. Sed videon' ego Philotium?] Sic solet dubitari, advenientibus ipsis, quos post multum temporis intervallum vident. Unde hæc

advenit?] Cum quodam contemptu ejus hæc dicit Parmeno. D.

8 Salve mecastor, Parmeno] Olim salutantes addebant jusjurandum, ut hoc sedulo facere viderentur. Me] Aut adjectio est, et abundat: aut positum est pro μὰ syllaba: ut Græci μὰ τὸν Ἀπέλλωνα dicunt. Et tu ædepol, Syra] Irrisit ad easter addendo ædepol. Et quod illa Parmeno, ille hic addidit Syra. Syra] Sura veteres legerant, U pro Y ponentes: ut Musia, Suria. D.

9 Dic mihi, Philotis] Vido licentiam: supra Philotium, hic Philotis dixit. Ubi te oblectasti tam diu?] Facete dictum meretrici: non, ubi fuisti? sed, ubi te oblectasti? D.

Ut versum adjuves, mutato ordine, lege Philotis, dic mi ubi, &c. B.

Oblectasti tam diu] I. e. ubi tam diu vitam jucunde transegisti; interdum oblectare etiam in malam partem dicitur ut apud Plaut. in Asin. I. 2. 13. sordido vitam oblectabas pane. v. Gronov. in lectionib. Plaut. p. 36. R. D.

10 Minime equidem me oblectavi] Me acutius proferendum est: et respondet ἄρα τὸ τε. D.

Minime equidem me oblectavi, quæ cum milite Corinthum hinc sum profecta inhumanissimo] Ac oblectatio sit argumentum finilima acta (an oblectatio sit, sumit argumentum ab arte. Z.) quod cum milite; ab habitu, quod inhumanissimo; a loco, quod hinc profecta; a tempore, quod biennium. B.

11 Corinthum hinc sum profecta] Hinc magnum ostendit dolorem habere

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Finem statuissse orationi militem.

PH. Sed quid hoc negoti est? modo quæ narravit mihi
Hic intus Bacchis? quod ego nunquam credidi

Fore, ut ille hac viva posset animum inducere

Uxorem habere. PA. Habere autem? **PH.** Eho tu, an
non habet? 25

PA. Habet: sed firmæ hæc vereor ut sint nuptiæ.

PH. Ita di deæque faxint; si in rem est Bacchidis:

pro blande et bene: ut, nunquam tam
dices commode. D.

21 *Finem statuissse orationi militem]* Argute militem: quia quasi inimicus sit orationi, quæ in pace plurimum potest. D.

Finem statuissse orationi] I. e. modum loquendi præscripsisse, præfuisse. Finis sæpe est certus modus ac mensura. Cic. de Offo. I. 29. qui appetitus longius evagantur—non satis a ratione retinentur, hi finem et modum transcunt. R. D.

22 *Sed quid hoc negoti est?]* Hic ad argumentum nunc descendit. In Phormione, sed quis tu es tristis? prælatis scilicet allocutionibus, et separataram et permistarum personarum: ne jejune ad argumentum veniens, non (aut de lo non, aut corrige nunc. Z.) agere fabulam, sed narrare videretur. *Quid hoc negoti est?]* Bene addidit negoti, ut auget invidiam facti. Nam potuit dicere, quid hoc est? Sed, ut diximus, ad invidiam et magnitudinem rei, negoti dixit. *Quæ narravit mihi]* Quæ, qualia scilicet, et quanta. *Modo quod narravit mihi]* Quæ, legendum est: ut sit, qualia et quanta: et hoc in *ὁμοίῳ*. D.

23 *Quod ego nunquam credidi]* Hoc totum cum invidia pronuntiandum ex animo meretricis, quæ facinus indignum nuptias putat. D.

Quod ego nunquam credidi fore, ut hoc ille viva posset animum inducere uxorem habere] Hinc proponit, ut res origine narrationi seducat audisse se, quam Pamphilum duxerit. Deinde serius (hic proponit, ut rem ad originem narrationis reducat, audivisse se, quod Pamphilus

uxorem duxerit. Deinde servus. Z.) proponit id ipsum, quod confirmaturus est, sicut supra diximus, per argumenta. E.

24 *Ut hac ille viva posset]* Mire ostendit ex eisdem verbis eandem hanc esse, quam supra dixit, nunquam ille viva uxorem ducturum. *Posset animum inducere]* Quasi in rem duram et immanem. D.

25 *Habere autem?]* Ostendit pronuntiatione, quod prope est, ut non habeat. D.

26 *Sed firmæ hæc vereor ut sint nuptiæ]* Bene pro persona servi, qui vult dominum uxorem esse magis, quam amatorem Bacchidis. *Sed firmæ hæc vereor]* Animadvertite Terentium in nuptiis hoc dictum (forte, dubium) servare, utrum firmas an infirmas dicat nuptias. *Ut]* Ne non. D.

Sed firmæ hæc vereor ut sint nuptiæ. Ph. Ita di deæque faxint, si in rem est Bacchidis] Faciant quidem dii deæque, ut vereor, ut firmæ istæ nuptiæ sint. Non tam prodest Bacchidi. Propterea quæ (faciant quidem dii deæque, ut firmæ istæ nuptiæ sint. Nam tamen id non prodest Bacchidi propterea, quoniam. Z.) aliam fortasse Pamphilus ducet uxorem. E.

Pro hæc duo codd. recte habent hæc; ut evitetur homœoteleuton. B.

27 *Si in rem est Bacchidis]* Bene additum, si in rem est Bacchidis: ut ostenderet, se non malignitatis, sed benevolentis causa, talia vota suscipere. *In rem]* Pro, utilitatem: ab re, contra utilitatem. D.

Sed qui istuc credam ita esse? dic mihi, Parmeno.

PA. Non est opus prolato: hoc percontarier

Desiste. PH. Nempe ea causa, ut ne id fiat palam, 30

Ita me di bene amabunt, haud propterea te rogo,

Ut hoc proferam, sed ut tacita mecum gaudeam.

PA. Nunquam tam dices commode, ut tergum meum

Tuam in fidem committam. PH. Ah noli, Parmeno:

Quasi tu non multo malis narrare hoc mihi, 35

Quam ego quæ percontor, scire. PA. Vera hæc prædicat;

38 Sed qui istuc credam] Id est, nuptias esse infirmas. Sed qui istuc credam, ita esse? dic mihi, Parmeno] Superiore voto excusavit crimen curiositatis: jam videtur post (propter) Bacchidem autem velle. D.

39 Non est opus prolato: hoc percontarier desiste] Vide quam convenienter poeta, quum id agat, ut narrantem Parmenonem inducat, tamen multis diverticulis morales factias internectat. Non est opus prolato: hoc percontarier desiste] Incerta distinctio, utrum prolato hæc, an hoc percontarier. D.

Non est opus prolato] I. e. vulgari non debet. Casaubon. ad Athen. l. 14. pag. 731. hanc formulam male comparat cum Græco ἐξ Ἰδῆς ἰγῶν. R. D.

30 Nempe ea causa, ut ne fiat palam] Dubitantem servum nihil potius recusarem narrare. optima persuasione meretricis inducit causam. inquit (dubitantem servum, aut potius recusantem narrare optima persuasione meretricis inducit, dicendo causam; nempe, inquit. Z.) Ea causa proferre non vis, ne istuc palam fiat, sed audita nos tacemus. velamus, nam (tacebimus. Velamus enim. Z.) rem gaudii tantum modo in animo ostendere. E.

31 Ita me di bene amabunt] Provenit: ut Æn. I. 973. donec regina sacerdos Marte gravis geminam partu dabit Iliæ prolem. D.

Di bene amabunt] V. G. ament. L. Nostri bene ament. Nec Bombianus nec Donatus Faerni habet illud bene. Igitur ut stet versus, leg. eam Donato

ita me di amabunt. B.

39 Ut hoc proferam] Proferam, Bacchidi scilicet, vel cuilibet. Mecum gaudeam] Mecum, intra me, Virg. Æn. I. 41. hæc secum. D.

33 Nunquam dices tam commode] Hæc pronuntiatio ejusmodi esse debet, ut ex ea appareat prope delinitum Parmenonem, vix se posse continere quia narret. Nunquam dices tam commode] Quasi ex parte labefactus est: sic enim loquitur. D.

Ut tergum meum in fidem tuam committam] Nunquam ita mihi persuades, ut fidei tue credam tergum meum, ut, dum tibi credo, circa plagas periclitari possim. B.

34 Ah / noli, Parmeno] Aristoteli se fingit audire nolle, et tacitura crederetur, si audierit: quia curiositas signum est loquacitatis. Sic Horat. Epist. L. 18. 69. percontatorem fugito: nam gervulus idem est. D.

35 Quasi non tu multo malis] Deest, ita dicit: ut sit, ita dicit quasi. Et nam Philotis non est instantior hæc calliditate, ut magis servum ad dicendam provocet. Quasi non tu multo malis narrare hoc mihi] Ἐλλειψις: deest enim, ita graveris dicere, aut ita rogas te esse loventurum. D.

36 Vera hæc prædicat; et illud mihi vitium maximum est] Hæc lentius apud esse: illud clare, si mihi fidem des. Etiam alia se habere vitia exceptione significat, in hoc quod dicit, illud mihi vitium maximum est. D.

Valgo percontor. Sed Bomb. Victor.

Et illud mihi vitium est maximum. si mihi fidem
Das, te taciturnam, dicam. PH. Ad ingenium redis.
Fidem do; loquere. PA. Ausculta. PH. Istuc sum. PA.
Hanc Bacchidem

Amabat, ut cum maxime, tum Pamphilus, 40

et duo ex nostris rectius percontor. Si enim percontor legeris, ordo erit, quam ego volo scire ea quae percontor; sin autem percontor; ordo est hic, quam ego quae percontor volo scire hoc. B.

37 Et illud mihi maximum vitium est] Servile vitium est, tacere non posse. Si mihi fidem das] Animadvertite, his dilationibus etiam spectatorem suspendi, quo libentius audiat. Si mihi fidem das] Fideliter, pro des (si mihi fidem das, te taciturnam. Si fideliter condes). D.

Si mihi fidem das, te taciturnam] Benevolentiam tuam promittis, silentium te reddituram (retenturam Z.) cum dixerō. E.

Si mihi fidem das] I. e. si mihi sanote promittis. Cic. ad Div. V. 11. quamcunque ei fidem dederis, prestabo. Interdum fidem dare est fidem firmare, efficere ut quid credatur. Ovid. Pastor. II. 20. nunc quoque dant verbo plurima signa fidem. v. Schwarz. ad Plinii Pannegyr. 74. R. D.

38 Ad ingenium redis] Quia a se discesserat, si taceret. Cicero, redit ad se. D.

39 Hanc Bacchidem amabat, ut cum maxime] Eiusmodi est haec tota narratio, ut defensionem adolescentis continere videatur: quod meretricem amicam necessitate coactus deseruerit. Mire igitur unde questio est, inde occipit: amabat, inquit, Bacchidem. Sic et in secundo Aen. II. 13. Virgilius, an fortiores Graeci Trojanis: fracti bello, inquit, satisque repulsi ductores Danaum. D.

Hanc Bacchidem amabat, ut cum maxime, tum Pamphilus] Hic narratio sumitur, quod hoc tempore, quo vehementer Bacchidem Pamphilus diligebat, pater coepit eum compellere, ut

uxorem duceret. Primum exhibe accusatur (excusatur Z.) adolescens, quod non ipse nuptias petiit, sed coactus a patre est. Senex cum adhibuerit preces et verba, quod senem esse diceret, quod illum unicum, cuique habere se presidium velle senectuti suae. Deinde pro adolescente istuc est, ne continuo meretricem deseruerit, licet a patre egeretur. Nam ille, inquit, primo se negare. Ad postremum frequenter a patre compulsus in hoc promovit, ut deliberet, non ut tam sentiret (ut deliberaret, non ut consentiret Z.) Hoc enim dicit, fecit animi ut incertus foret, pie doctrinae, anne amori obsequeretur magis. Deinde tundendo, atque odio denique effecit senex. Vides, quemadmodum longe vel me, vel persuasionis voluptatem Pamphilo tradidit (quemadmodum longitudinem amoris meretricis, vel persuasionis paterne difficultatem Pamphilo tradiderit. Z.) Neuliquam gravem ibi vitae molestiam aegre tulit. E.

Istuc sum] I. e. jam attendo, hoc ago. R. D.

40 Bacchidem amabat] Ordo et sensus hic est: hanc Bacchidem tum amabat Pamphilus, ut cum maxime amabat, quum pater uxorem ut ducat, orare occipit. Et ut positum pro quemadmodum. Et maxime bis numero subauditur. Et cum maxime, una pars orationis est: aut cum maxime pro nimis. D.

Ut cum maxime] Sensus est, Bacchidem ita tum amabat ut cum maxime eam amaret. domus celebratur ita ut cum maxime. Cic. ad Quint. frat. II. 6. De harum particularum usa disputant Duker. ad Flor. II. 16. p. 430. et Ernest. in Clave Cicer. voce maxime. R. D.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Despondit ei gnatum hujus vicini proxumi.
 Usque illud visum est Pámphilo neūtiquam grave, 50
 Donec jam in ipsis nuptiis, postquam videt
 Paratas : nec moram ullam, quin ducat, dari :
 Ibi demum ita ægre tulit, ut ipsam Bacchidem,
 Si adesset, credo ibi ejus commiseresceret.
 Ubicunque datum erat spatium solitudinis, 55
 Ut colloqui mecum una posset : Parmeno.
 Perii, quid ego egi? in quod me conjeci malum?
 Non potero hoc ferre, Parmeno : perii miser!
 ΠΗ. At te di deæque perduint, cum istoc odio, Laches.

Phorm, V. 6. 9. v. Perizon. ad S. Min.
 II. 13. et Ernest. in Clave Ciceron. hao
 voce. R. D.

49 *Despondit ei gnatam*] Vide, non
 hic dici, duxit uxorem Pamphilus : sed
 totum ad patrem referri. D.

50 *Neutiquam*] Non nimis. D.

Pro *neutiquam* duo codd. *ne uti-*
quam : et ita semper scribendum. Sem-

per enim primam corripit. B.
 51 *Donec jam in ipsis nuptiis*] Nota
 locationem sensu magis, quam verbis
 manifestam. *Donec jam in ipsis nuptiis*
 Deest, positus constitutusve ita doluit, et
 ægre tulit. Aut repetere debemus sic,
 in ipsis inquam nuptiis. *Donec jam in*
ipsis nuptiis] In mentione nuptiarum
 effervescit animus amatoris. D.

52 *Nec moram ullam, quin ducat,*
dari] Ubi nec aliquam dieculam, vel
 dilationem videt ad nuptias. *Quin*
 Quo minus. D.

53 *Ibi demum*] Denique, postremo.
 Et mire additum est *ibi* : quia male
 pendebat, in ipsis nuptiis. et sic est,
 quasi dixisset, in ipsis inquam nuptiis.
Demum ita ægre tulit, ut ipsam Bacchi-
dem, si adesset, credo ibi ejus commiseres-
ceret] Hoc ὑπερβολικῶς. ut Virg. Æn.
 XI. 259. vel Priamo miseranda manus.
Ut ipsam Bacchidem] Quæ nunc acon-

peret a lacrymis? D.

Ut ipsam Bacchidem, si adesset, credo,
ibi ejus commiseresceret] Ut si præsens
 Bacchis eo tempore fuisset, quæ utique
 læsa fuerat, quæ dolebat, ita ægre Pam-

philo fuit in his nuptiis, ut Bacchis ejus
 commisereretur. Quemadmodum Vir-

gilius illud est Æn. XI. 259, vel Priamo
 miseranda manus. B.
 54 *Credo ibi*] *Ibi*, pro tum. D.
 56 *Ut colloqui mecum una posset*
 Παρίλιον tertium. Et argumentum a
 persona, quod ait, *mecum. Parmeno,*
perii!] Argumentum a dictis: quod ait,
Parmeno, perii! *Parmeno*] Moraliter,
 et antonomasiace nomen repetit. Et
 significanter fecit, non addendo *dicebat*,
 et in μιμητικὸν a διηγηματικῶι transeun-

do. Et mire interposuit nomen, ut
 affectum doloris ostenderet. Sic Virg.
 Æn. IV. 20. Anna, fatebor enim. D.

58 *Parmeno, perii miser!*] Et ἄθου
 repetit nomen. D.

Nostri omnes, non potero ferre hoc :

quod metro est commodius. B.
 59 *At te di, deæque perduint*] Ob-

tinuit et persuasit servus. Nam jam
 meretrix seni irascitur, non Pamphilo.
Cum istoc odio] Cum instantia ac mo-

lestia. D.
 Repone, at té di deæque cūm tuo
 istoc odio, Laches. Nam plerique Fa-

PA. Ut ad pauca redeam, uxorem deducit domum. 60

Nocte illa prima virginem non attigit:

Quæ consecuta'st nox eam, nihilo magis.

PH. Quid ais? cum virgine una adolescens cubuerit

Plus potus, sese illa abstinere ut potuerit?

Non verisimile dicis: nec verum arbitror. 65

quæ irata non est, nec animo commota. Aut pro perduint facint, ut Plaut. Most. II. 3. 33. B.

60 *Ut ad pauca redeam*] Tanquam multa sint, quæ de Pamphili amore dici possint. *Ut ad pauca redeam*] Præceptum oratorium in longa narratione, pro veritatis inquisitione. reddit enim auditorem acriorem, quem spes finis recipit (*reficit*) fatigatum. *Uxorem deducit domum*] *Uxor* dicitur, vel ab unguendis postibus, et figenda lana: id est, quod quam puellæ haberent, maritorum postes ungebant, ibique lanam figebant. vel quod lotos maritos ipsæ ungebant. cuius rei testis Ennius: *erit Tarquinium bona femina lavit et unxit.* D.

Deducit] *Deduci* proprie dicebatur puella, quæ nubebat et ad maritum, pueris, patrimis et matrimis faces præferentibus, ducebatur. Tibull. Eleg. III. 4. 31. *ut juveni primum virgo deducta marito.* v. Gronov. lection. Plaut. p. 110. et interpret. ad Liv. X. 23. R. D.

61 *Nocte illa prima*] Pronunciandum acutius *illa prima*: quasi dicat, plena desiderii, plena cupiditatis. Similiter addidit *virginem*. Et expresse, *non attigit nocte illa prima*, quasi dicat, plena amoris et plena dulcedinis: ut mirum sit quod infertur, *non tactam virginem*. Et hic argumentum est, quanta fecerit Pamphilus erga amicam suam. *Virginem non attigit*] *Virginem ἄφρασις* est: quamvis non amatam, virginem tamen. et non dixit, non amplexus est: sed, *ne attigit quidem*. D.

Nocte illa prima virginem non attigit] Affectum ostendit Pamphili amantis meretricem. Sed conjectura hic nascitur alia, an verisimile sit, adolescentem cubuisse cum virgine, et se ab ea abstinuisse? quam rem exsequitur

meretrix in argumentis. Quod ait, *cum virgine una adolescens cubuerit plus potus, illa se abstinere ut potuerit? non verisimile dicis; nec verum arbitror.* Hoc solvitur illo argumento, quod meretrix amatores omnes habet, cum quibus ei duco. Credit (*habet, qui cupidi ejus sunt, eo credit Z.*) adolescentes universos se femineo sexu abstinere non posse. Non intelligo causas amoris esse (*non intelligit causas meretrix, esse posse Z.*) alias odii; ideo adjecit: *credo ita videri tibi: nam nemo ad te venit, nisi cupiens tui: ille invitus illam duxerat.* E.

62 *Quæ consecuta est nox*] *Eam* primam noctem scilicet. *Nihilo magis*] Quasi in nihilo possit esse magis aut minus. *Et nihilo magis.* asseverationis est. D.

63 *Quid ais? cum virgine una*] Invenitur quasi interjectio (*quasi semper in Terentio, edd. ante Steph. forte, ὡς ἐπὶ πολὺ*) *una* id est, simul uno loco. *Cum virgine*] A persona. *Una*] A loca. *Adolescens*] A persona. *Cubuerit*] Ab habitu et occasione. *Cum virgine una adolescens cubuerit*] Argumenta in conjecturam necessario posita: quibus Terentius ex utraque parte disputans, τὸ ἀπίθανον purgat, ne quis illum stulte hæc posuisse judicaret. Hæc (*hoc edd. vett. i. e. ideo, ea arte*) enim meretrix tarde credit argumentis, ne a Parmenone vincatur. Hinc est quod ait Horatius, *vincere Cecilius gravitati, Terentius arte.* D.

64 *Plus potus*] Ab impulsione, et ex accidentibus. D.

Plus potus] Prisc. l. IX. L.

Plus potus] Plena locutio est: plus solito potus. R. D.

65 *Non verisimile dicis*] *Ἀδύνασις* per-

PA. Credo ita videri tibi: nam nemo ad te venit,
Nisi cupiens tui: ille invitus illam duxerat.

PH. Quid deinde fit? PA. Diebus sane pauculis

Post, Pamphilus me solum seducit foras:

Narratque, ut virgo ab se integra etiam tum siet: 70

Seque ante, quam eam uxorem duxisset domum,

Sperasse, eas tolerare posse nuptias:

Sed quam decreverim me non posse diutius

Habere, eam ludibrio haberi, Parmeno,

versa: prius est enim verum, deinde
verisimile. Sed ideo sic dicit, quia
est saepe non verisimile, verum tamen:
ut, Decios pro alieno commodo mori
voluisse. *Non verisimile dicitis*] Hoc
jam plus est, tantum eum amasse Bac-
chidem, quantum non possit credi. D.

Nostri omnes, neque verum. B.

66 *Credo ita videri tibi: nam nemo
ad te venit*] Magno compendio usus est,
non ostendens cur hoc falsum sit, quod
putet meretrix: sed cur hoc putet. ita
ex ejus persona totum refellitur, quod
objicit. D.

67 *Ille invitus*] *Invitus* dicendo,
quasi admonet iterum iterumque. ut
Virg. Aen. IV. 361.—*Italiam non sponte
sequor.* D.

68 *Quid deinde fit*] Interponitur per-
sona ad exitum festinans: ut alibi,
quam metui quortum evaderes. *Diebus
sane pauculis post*] Hic exitus est. D.

69 *Pamphilus me solum seducit foras*] *No
testis quisquam et arbiter secreto-
rum interveniat. Me solum seducit fo-
ras*] Familiaris in servo jactantia, de
dominorum familiaritate. simul quia
deceus est, ut per eum, quid gestum
sit, spectatores sciant. D.

Seducere] Est seorsim ducere, ut so-
lus cum sola colloquat. *Cic. ad Div. I.
9. saepe cum in senatu modo severe se-
ducerent.* Cf. Ernesti in *Clave Cicer.*
*Phaedr. III. 10. 11. maritus—eductus
in secretum a liberto suo.* Barbari hodie
seducere dicunt pro in fraudem indu-
cere. v. *Grev. ad Cicer. ad Div. II. 7.*
R. D.

70 *Narratque, ut virgo a se integra
etiam tum siet*] Hoc est illud quod su-
pra dixerat, nocte illa prima virginem
non attigit. D.

Ab se] I. e. quod ad se attinet. *Plant.
in Curcul. I. 1. 51. tam a me pudica
est quasi soror mea sit.* R. D.

Integra] Cujus pudicitia illibata est.
*Catull. LXII. 36. vos item simul inte-
gre virgines.* R. D.

71 *Seque ante, quam eam uxorem dux-
isset domum*] Bonus color purificationis:
diceretur enim, quare, si illam odio ha-
bebat, ducebat uxorem? D.

72 *Tolerare posse*] *Tolerare*, verbum
est mala patientis. D.

73 *Quam decreverim me non posse di-
utius habere*] *ἄριστος καὶ ἰσχυρὸς ἀπὸ
δυναμῆτος ἢ μὴ μὴ μὴ.* *Decreverim*] *Statuerim
et deduxerim.* D.

*Sed quam decreverim me non posse
diutius habere, eam ludibrio haberi, Par-
meno*] Sensus est, et quam ego decreve-
rim non habere, vel quam decreverim me
diutius habere non posse, iniquum est,
eam haberi ludibrio. Quia integram
parentibus reddam, quae res integra
est, quae res mihi in haec honesta est,
quod integra redditar. B.

Decreverim] *Decernere* est ex his ver-
bis, quorum perfecta veteres fere con-
tracta efferbant, *decreverim, decrevo, de-
crevere* v. *Drakenb. ad Liv. II. 26.* Est
autem *decernere*, existimare, judicare.
v. *dictata ad Heaut. I. 1. 95.* R. D.

74 *Eam ludibrio haberi*] *Honesto
verbo et pudoris pleno usus est: et
nove pro vitari.* D.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Maligna multo, et magis procax facta ilico est.

PH. Non ædepol mirum. PA. Atqui ea res multo
maxume

85

Disjunxit illum ab illa : postquam et ipse se,

Et illam, et hanc quæ domi erat, cognovit satis.

Ad exemplum ambarum mores earum existumans.

Hæc, ita uti liberali esse ingenio decet,

84 *Maligna multo*] *Maligna*, difficilis. *Malignus* est, qui difficultatem sui ostendit. *Procax*] *Dispoliatrix* et *petax*; *procax* enim, est *petere*. *Virg. Æn. I. 538. procacibus Austris*: id est, impudentibus. Nam qui multum petit, impudens est et *procax*. Unde et *proci* dicti sunt, qui filias alienas in matrimonium petierant. D.

Magis procax] *Non. Marcell. in procacitas. L.*

Ad evitandam mirabilem sane et perturbatam verborum collocationem repono, *maligna magis et magis*, &c. præsertim cum duo codd. non habeant illud *multo*. *Nonius tamen v. procacitas, maligna multo legit. B.*

Maligna facta est] I. e. difficilis quæ parce præbebat corpus suum. v. *Donat. ad h. l. R. D.*

85 *Non ædepol mirum*] Obtinuit quod volebat *Parmeno*. Nam credidit *Philotis* injuriam factam *Pamphilo*. *Atqui ea res multo maxime*] *Opportune concitatus Pamphilum defendit Parmeno*, postquam *Philotis* inducta est, ut fateretur injuriam factam. *Atqui ea res*] *Atqui, imo. Legitur et atque. D.*

Non ædepol mirum] Siquidem hæc ipsa causa est, quod *Pamphilus* amator a meretrice distractus sit, postea ortam intelliget (*posteaquam improbam factam intelligit Z.*) et eam esse meretricem, et (*sed Z.*) eam quæ domi fuerat, uxorem pudicam, modestam, temperantem, injuriam viri sustinentem. *Atqui illa res maxime disjunctum illum ab illa*] *Cum (interrumpit, cum Z.) amplius meretrix meretricem defendisset, quod improba facta esset amatori. E.*

Plerique libri pro *atqui* hic exhibent

atque. B.

87 *Et illam*] *Meretricem malam. Et hanc, quæ domi erat*] *Uxorem modestam. Et illam, et hanc, quæ domi erat*] *Illam quæ meretrix esset: hanc, id est, uxorem. Cognovit*] *Diligentius et attentius consideravit. Nam cognoscere est diligenter et attente considerare. Cognovit satis*] *Bene satis, ex ipsius moribus, et ex meretricis. D.*

Ad exemplum] *Negat Bentl. se intelligere quid significet ad exemplum corrigique ad amussim i. e. accurate. Amussim est regula fabrorum qui opus examinant an rectum sit. Corruptum locum esse liquet; Bentleyi conjectura an vera sit, dubitamus. R. D.*

88 *Ad exemplum*] *Quasi ad imaginem, et collationem, et speciem comparationis. Existimans*] *Intelligens. D.*

Ad exemplum ambarum mores earum existimans] *Reputans et pertractans ambarum mores ad exemplum. E.*

Illud *exemplum* et *versum* et *sensum* turbat. Igitur ne *versum* ut *ineptum* et *inutilem* ejiciendum cum *Gayeto* putemus; reponamus *ad amussim*, h. e. diligenter, accurate, absolute, scrupulose judicans et exigens mores ambarum. B.

89 *Hæc, ita ut liberali esse ingenio decet*] *Qualitas comparativa. D.*

Cum *liberals ingenium* hic ob seriem orationis non commode pro ipsa muliere accipi possit; repono, *hæc, ita ut liberali atque ingenue decet*. Ita enim *ingenue* opponitur *meretrici*, quæ fere semper vel *libertina* vel *peregrina* erat. Atque *Phor. I. 3. 16. ingenue et liberalis* conjunguntur. B.

Pudens, modesta; incommoda atque injurias 90
Viri omnes ferre, et tegere contumelias.
Hic animus partim uxoris misericordia ..
Devinctus, partim victus hujusce injuriis,
Paulatim elapsus Bacchidi: atque huc transtulit
Amorem, postquam par ingenium nactus est. ... 95
Interea in Imbro moritur cognatus senex
Horunce: ea ad hos redibat lege hereditas.

90 *Pudens, modesta*] Hæc contra vitia meretricia posuit. Pudens hæc, illa procax: modesta hæc, illa maligna. reliqua vero superadduntur ornamenta uxoris, matronæque laudes. *Incommoda atque injurias*] Callide, laudata uxore non repetit vitia meretricis apud meretricem: et simul contentus de uxoris laudibus, vitia meretricis intelligit. *Incommoda atque injurias viri omnes ferre*] Figura ἄλλεψις. D.

91 *Tegere*] Hoc plus est, quam ferre. et tegere: quod meretricem amaret. Et plus dixit tegere, quam celare. *Tegere* enim ad hoc dixit, ut non solum cuiquam non ediceret, sed et ne quis sciret. D.

92 *Hic, animus*] Oratorie dixit. non enim Pamphilum dixit: sed animum Pamphili. *Hic, animus*] *Hic* pro tum. Virg. Æn. IX. 246. *hic annis gravis, atque animi maturus Alethes. Uxoris misericordia*] Ἀμφιβολία. *Uxoris misericordia*] Recte, quia ex misericordia amor nascitur. Sic et in Phormione, miserum est, virgo ipsa facie egregia. Virg. Æn. IV. 13. *heu, quibus ille Jactatus fatis!* D.

93 *Devinctus, partim victus*] De proximo repetivit *παρβύσιον*, devinctus, victus. *Partim victus hujusce injuriis*] Qualitas relativa. D.

Recipe lectionem omnium codd. *victus hujus injuria.* B.

94 *Paulatim elapsus*] Adeo est tardus amor Pamphili et magnus, ut etiam post injurias difficile discedat. *Elapsus*] Animus, non Pamphilus. D.

Paulatim elapsus est Bacchidi] Quemadmodum seu laxati, seu laxare sedem

incertam (quam sibi vincula laxari sensit, amoris sedem incertam mutavit. Z.) E.

Elapsus Bacchidi] V. C. *elapsus est a Bacchide.* L.

Pro huc Bombinus recte huc. B.

Huc transtulit amorem] I. e. hanc amare cepit. Propert. I. 12. 18. *sunt quoque translato gaudia servitio* in Heaut. II. 4. 10. eandem rem ita expressit. Cic. Philipp. II. 31. *sibi cum illa mima posthac nihil futurum, omnem se amorem abjecisse illinc atque in hanc transfudisse.* R. D.

95 *Postquam par ingenium nactus est*] An sibi par? an absolute bonum? ut dicimus, *sic par est facere te.* Ergo aut sibi par, aut uxori; id est, liberali femine. *Par ingenium nactus est*] *Par ingenium*, eandem voluntatem. Sallustius, Jug. 41. *quos eadem odisse, et eadem metuere in unum coegit.* Idem alibi Catil. 20. *non idem velle, atque idem nolle, ea demum firma amicitia est.* D.

Postquam par ingenium nactus est] *Postquam optimum puellæ ingenium recognovit, et sibi par.* B.

96 *Interea in Imbro moritur cognatus senex*] Bene causa abitionis Pamphili narratur. *Moritur cognatus senex*] Bene, quod ait senex: nam acerbum funus non conveniebat fabulæ. In comœdia itaque apud Terentium, aut meretrix molesta, aut ex duabus una uxor moritur, aut senex. Ita ex hujusmodi mortibus, vel incommodum vitatur, vel lucrum insuper nascitur, ut non sit causa lugendi. D.

97 *Horum*] Maluit horum, quam dominorum, dicere. *Ad hos redibat lege hereditas*] Verbo juris usus est: ea enim

Et amantem invitum Pamphilum extrudit pater.

Relinquit cum matre hic uxorem: nam senex

Rus abdidit se: huc raro in urbem comitat.

100

PH. Quid adhuc habent infirmitatis nuptiæ?

PA. Nunc audies. primo dies complusculos

Bene conveniebat sane inter eas. interim

Miris modis odisse cepit Sostratam:

legitima est hereditas, quæ familiæ debebatur. D.

Cum Bombinus legit hoc ordine, ad hoc ea, et ex nostris duo habeant redit; hanc sectionem amplectendam censeo. Cf. And. IV. 5. 4. B.

98 *Et amantem] Modo jam uxorem: non enim amicum. Invitum Pamphilum extrudit pater] Invitum recessisse vis verbi demonstrat. Nam proprie extrudere dicitur, qui manibus expellit: sed hic translatione usus est, ut ostenderet, tantam importunitatis verbis senis fuisse, quantum impulsio manuum efficere potuisset. Extrudit] Verbum necessitatis (West. addit, et aptum importunitati. Z.) D.*

Et amantem Pamphilum extrudit pater] Amantem nunc scilicet uxorem, non meretricem, quam jam reliquerat. E.

99 *Relinquit] Inertia presentis temporis. Legitur et reliquit. Relinquit cum matre hic uxorem] Preparatio ad futuram errorem, D.*

Relinquit cum matre] Ms. R. et V. C. reliquit. L.

Lego reliquit hic cum matre uxorem. Nam omnes nostri reliquit. Et duo ex nostris optimi illum ordinem verborum habent. Alioqui matre male in Thesi mergitur. B.

100 *Nam senex rus abdidit se] Nam hic inceptiva particula est. ut, nam meus conservus est homo haud magni pretii. Plautus in milite glorioso, II. 1. 67. Rus abdidit se] Verbum reprehendentis senem: quod se abdidit, dixit. Huc raro in urbem comitat] Huc bene dixit, ut ostendat Parmenonem in urbe esse. Mira clausula. suo enim presentem, et nullus error in fabula est. Comitat]*

Comicare est abesse inde, ubi te esse oportet. Ergo hoc dicto ostendit, quam raro ad urbem veniat senex. quippe comitatus est ex aliqua commoratione temporalis abscessus. D.

Nostris omnes ms. Repono, rus abdidit se. B.

101 *Quid adhuc habent infirmitatis nuptiæ?] Bene usque adhuc suspensa narratio est. et in hac interrogatione quasi subelomachatur Philotis decepta, quod nihil videat infirmitatis in nuptiis, quod optaverat. Quid adhuc habent?] Hoc tristior meretrix dixit. D.*

Quid habent infirmitatis nuptiæ] Opportune quesivit eo tempore, quo magis nuptiæ confirmatæ fuerant; siquidem dixit amantem Pamphilum a patre exclusum invitum. Cujus rei supponitur narratio postulationis dicitur litis principia de exordio simulatum (vix dici potest, quam negligenter Westerbovius in his edendis versatus fuerit. Sed mirum non est, quod hic non fuit, quem compilaret, ut alias. Forte legi debet, cujus rei supponitur narratio: POSTULATIO NUMQUAM. Postulatio dicitur litis principium exortum ex ira simulata. Z.) R.

102 *Nunc audies] Sic ait, quasi jamdudum audire cupienti, vel quasi ad molestantem personatricem. D.*

Repono primo hos dies compl. Ita enim passim, aliquot hos dies, &c. B.

103 *Bene conveniebat sane] Bene, pro multum: et sane, valide. quia qui sanus, idem et validus. D.*

Rescribo ex cod. regio conveniebat. B.

104 *Interim miris modis odisse] Huc usque Parmenonem poeta verba passus est dicere: cetera verbis servaturus.*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Ubi illic dies est compluris, arcessi jubet : 110

Dixere causam tunc, nescio quam. iterum jubet :

Nemo remisit. postquam arcessunt sæpius,

Ægram esse simulant mulierem. nostra ilico

It visere ad eam : admisit nemo. hoc ubi senex

Rescivit, heri ea causa rure huc advenit : 115

Patrem continuo convenit Philumenæ.

Quid egerint inter se, nondum etiam scio :

Nisi sane curæ est, quorsum eventurum hoc siet.

Habes omnem rem : pergam quo cœpi hoc iter.

PH. Et quidem ego : nam constitui cum quodam hos-
pitem 120

110 *Ubi illic dies est complures*] Ἄγχαλας dies, non diebus dixit. *Arcessi jubet*] Non addidit *quæ*, quia intelligitur. D.

Dies est compluris] Priscian. libr. 3.

111 *Dixere causam tunc nescio quam*] Ideo *nescio quam*, quia nullius momenti, ac falsam. D.

Ejice illud tam, aut tunc; quod et versum gravat, et sedem habet incertam, et nihil confert sententiæ. B.

112 *Nemo remisit*] Hic jam apertius odium videtur, ubi nec jam fingitur causa. *Postquam arcessunt*] Subauditur nostri, id est, missi a socru. *Postquam arcessunt*] Id est, missi a nobis scilicet. Et mira varietas. D.

Aliquot ex nostris, *arcessivit*: unde ex scripturæ similitudine natum est *arcessunt*. Sed recte duo habent *arcessit*. B.

114 *It visere*] Ut *Æn. I. 527. populare penates venimus. It visere ad eam*] *Visere*, officii est: *videre*, querentis aliquem. *Admisit nemo*] Injuriosa etiam ipsa pronuntiatio est. *Hoc ubi senex rescivit*] Scimus quæ ad nos deferuntur: *rescimus celata*. D.

It visere ad eam] Macrobi. de differentiis. (Sect. de Infinito modo p. 744. ed. Lips.) L.

Visere ad eam] Pro *visere eam*. Ovid. *Amor. II. 2. 21. ibit ad affectam, quæ*

non languebit, amicam. Visere, ubi idem qui in Terentio Græcismas est, ibit visere pro ibit visum. v. ibi Heins. R. D.

115 *Heri ea causa*] Bene ea causa: quippe qui se ruri abdidisset. D.

117 *Nondum etiam scio*] Παρίλας tertium. *Nondum etiam*] Recte servavit reliquis partibus fabulæ pondulum et attentum spectatorem. D.

118 *Nisi sane curæ est, quorsum eventurum hoc siet*] Bene: quia curiosus est Parmeno, et idem garrulus. Nam per totam fabulam talis inducitur. *Nisi sane curæ est*] Ἐλλειψίς. deest scire. Et est σύλληψίς, scio, scire cum ἀναβάσει. D.

Curæ est] I. e. anxius et sollicitus sum. Cic. ad Div. X. 1. maxime mihi *curæ est non de mea quidem vita sed de patria*. R. D.

119 *Habes omnem rem*] Quasi dicat, quam audire expetisti. *Pergam, quo cœpi hoc iter*] *Pergam hoc iter*: ut, *Æn. VI. 240. tendere iter pennis. Quo cœpi hoc iter*] Ad portum scilicet. D.

120 *Nam constitui cum quodam hospite*] Dicit causam, cur in reliqua fabula non appareat persona hujus meretricis. *Constitui*] *Constitui proprie*. Nam de hujusmodi rebus dicitur convenire et constituere, de cujusmodi rebus apud extraneos meretrices agunt. D.

**Mē esse illum conventuram. PA. Di vortant bene
Quod agas. PH. Vale. PA. Et tu bene vale, Philo-
tium.**

ACT. II. SCENA I.

LACHES. SOSTRATA.

**PRO deum atque hominum fidem! quod hoc genus
est, quæ hæc est conjuratio?
Ut omnes mulieres eadem æque studeant, nolintque
omnia?**

121 *Di vortant bene quod agas]* Sæpe enim res eveniunt aliter, quam volumus: et ideo Vertumnus colitur, qui præest rebus vertentibus. D.

Pergam iter] Scilicet facere. Sallust. in Jug. c. 29. *maturaverso iter pergere* ubi v. Cort. R. D.

1 *Pro deum atque hominum fidem!]* In hac scena accusatio socrus est: quæ se conjecturaliter defendit, dicens nihil a se factum in perniciem nurus. *Pro deum atque hominum fidem!]* *Ἐρωτάβῃ;* ab exclamatione coepta scena est. Senex enim est difficilis et iratus. *Quod hoc genus est? quæ hæc est conjuratio?]* Conatur Terentius adversus famam socrum bonam reperire; et incipit a generali exclamatione, quo vehementior sit ejus accusatio: paulatimque ad speciale crimen descendit. *Quod hoc genus]* Accusatio a persona: cui accidit ex sexu et (cui accedit extra sexum etiam Z.) quod socrus est. *Conjuratio]* Confessio (consensio) bonæ rei est, conjuratio malæ. et inde conjuratio Catilinae dicta est. *Quæ hæc conjuratio?]* Accusatio a re. D.

Pro deum atque hominum fidem! quod hoc genus est? quæ hæc est conjuratio?] Hæc scena locum communem

tenet in socrum; qui dividitur his partibus a socrum. Hoc (tribus partibus: a sexu. Hic Z.) enim dixit: *utin' omnes mulieres eadem æque studeant, nolintque omnia?* Deinde et ab eo quod socrus; tertio ab eo, quod Sostrata est. Nam ab eo quod socrus, sic adjunxit: *itaque adeo uno animo omnes socrus oderunt nurus. Adeo. (ab eo Z.) quod Sostrata est: in eodemque omnes mihi videntur ludo doctæ ad malitium. Et si ludo, si ullus est, magistram hanc esse satis certo scio]* Sumitur autem in locis communibus quod Laches credit, nurum, hoc est, uxorem Pamphili, propterea domo discessisse, quod socrus mores non posset sustinere. Cum supra diximus, sicuti (cum tamen, sicuti supra diximus, scilicet Z.) partes celandi causa domo illa discesserit. E.

2 *Ut omnes mulieres eadem æque studeant]* Bono argumento utitur. Læxisti nurum, quia socrus es: et nulla socrus diligit nurum. *Ut omnes mulieres]* Accusatio a causa eadem. *Studeant]* Majoris operis est studere, quam velle. D.

Pro ut legitur in Bemb. et Victor. Utin, quod concitatius patat Faernus. At hic consistere nequit, quia ultimam semper producit. Igitur lege utn'. B.

Neque declinatam quicquam ab aliarum ingenio ullam
reperias ?

Itaque adeo uno animo omnes socrus oderunt nurus :
Viris esse advorsas æque studium est, similis pertina-
cia est. 5

In eodemque omnes mihi videntur ludo doctæ ad mali-
tiam :

Ei ludo, si ullus est, magistram hanc esse satis certo
scio.

3 *Neque declinatam quicquam*] Id est, flexam vel inflexam, ab eo quod declinaverit : ne parum sit, diversam vel dissimilem dixisse. ut est illud, illum tumultum inflerit. D.

Neque declinatam] Menander : γυνή γυναικὸς κώπυρ' οὐδὲ διαφύξυ. L.

4 *Itaque adeo uno animo*] Nescias an ex sententia hac, vel adeo ex hac scena nomen fabulæ sit inventum. *Itaque adeo*] Necessaria sententiæ ἀμφιβολία, ad describendam utramque personam. D.

Omnes socrus oderunt] Hieronym. adversus Jovinian. cap. XXIX. in *Lepti urbe semibarbara et posita in solitudine moris est, ut nurus alteri diu ollam mutuum postulet. Cui illa negat, ut scias illud verum esse Terentii, quod consulto ambiguit extulit : omnes socrus oderunt nurus. Idem in Michaam cap. 7. Terentius in Hecyra, quid hoc est, inquit, omnes socrus oderunt nurus : quod quanquam ambiguum sit, tamen prope-modum naturale est, ut nurus socrum, et socrus oderit nurum. L.*

Hæc versus, qui toto pede deficit, ambiguitate laborat, et filum orationis interrumpit, spurium esse censeo. Nam cum crimen aliquod commune omnium mulierum proferatur, male hic repente accusantur socrus. Atque si omnium est idem studium ; qui fit, ut nurus et socrus tantopere inter se discrepent ? B.

Uno animo] I. e. eodem animo. Sic dicitur una voce, uno ore. v. Heins. ad Ovid. Metam. X. 33. *serius aut citius sedem properamus ad unam. R. D.*

5 *Viris esse advorsas*] Aliud argumentum ; læsisti nurum, ut mihi adversareris. Nam mulier es, et mulieres omnes adversantur viris. *Æque studium est*] Studium, est voluntas hominis attentior atque impensior. *Similis pertinacia est*] Ἀῤῥησις. Nam studium et bonum est : pertinacia vero nunquam non mala. D.

Ut versus laboranti succurras, repose viris adversari æque, &c. Cf. infra. II. 2. 29. et. IV. 4. 32. B.

In eodem omnes ludo doctæ ad malitiam] I. e. omnes sunt æque improbæ, altera alteri non cedit improbitate. Locutio ducta est a ludo sive gladiatorio sive literario. v. Torrentium ad Sueton. Cæs. c. 26. *doctæ ad malitiam* dicitur ut apud Ciceron. pro Milone c. 4. *ad quam legem non docti sed facti sumus. R. D.*

6 *In eodemque omnes mihi videntur ludo doctæ ad malitiam*] Tria in accusatione posuit, ex quibus duo sunt communia, nunc ipsius. quod mulier est, et quod socrus, communia : quod ipsa specialiter *magistra* est ad malitiam, Sostratæ. Ex his colligit, injuriam passam nurum, per conjecturam. D.

7 *Et ei ludo, si ullus est, magistram*] Magna amplificatio criminis. dubitat an sit ludus malitiæ : et magistram non dubitat Sostratam, sed certo scio, inquit. D.

Omnes libri male habent *et ei ludo*, Reote in Bombin. *Et abest. Cæterum leg. ei ludo, si ulla sit magistra, hunc esse, &c.* Nam de ludo non du-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Quæ me, et te, et familiam dedecoras: filio luctum
paras:

Tum autem, ex amicis inimici ut sint nobis affines, facis;
Qui illum decreverunt dignum, suos cui liberos commit-
terent? 15

Tu sola exorere, quæ perturbes hæc, tua impudentia.

S. Egone? L. Tu, inquam, mulier, quæ me omnino
lapidem, non hominem putas.

13 *Quæ me, et te, et familiam*] Jam sic accusat, quasi probaverit crimen. et est amplificatio. *Quæ me, et te, et familiam*] Hæc exaggeratio est, quæ *δυσέτης* appellatur: quoniam ex uno maleficio multa fiunt ab oratoribus crimina. *Dedecoras*] *Dedecoratur*, quod honestum est (adde, *in animo Z.*): turpatur, quod honestam est corporale. D.

Quæ me, et te, et familiam dedecoras: filio luctum paras] Hic jam specialis accusatio est ipsius in Sostrata (*Sostratam Z.*) ab his rebus, quæ sequuntur, hoc est, quæ in affectu (*quæ oriuntur ab affectu Z.*) post jurgium. E.

Illud omnem post familiam, quod auctoritate Bemb. recepit Faernus, respuit metrum, codd. cæteri omittant, et sensus damnat. Nam *omnis familia* complectitur servos et ancillas, ut Adel. V. 7. 12. sed *familia* hic dicitur de genere, et majoribus. B.

Ex amicis inimici ut sint] Sic Cæsar de B. C. III. 104. *plerumque in calamitate ex amicis inimici existunt.* v. notat. ad Andr. I. 1. 10. R. D.

15 *Dignum, suos cui liberos committerent*] Multum sonanter, et accusatorio strepitu, nec masculinum genus, nec femininum posuit: nec unam (adde, *filiam*), sed liberos. Sic Cicero, Fam. IV. 5. *en cui tuos liberos committas: quom de uno ageret. et, habemus enim liberos: de puella.* *Dignum*] Sic dixit dignum, ut honoris genus sit, accipere uxorem meruisse. *Suos cui liberos committerent*] Nota liberos in significatione etiam unius filie. D.

Dignum decreverunt, suos cui liberos committerent] *Ejecta* (*sciendum Z.*) est, communi genere liberos esse positos, ut feminas intelligamus. B.

Qui illum decreverunt dignum] Serv. *Æn. X. 532. L.*

16 *Tu sola exorere*] *Emergis, reperiris.* Verbum hoc impudentiam notat. Cicero, pro Deiot. I. *exortus est servus, qui, quem in sculeo appellare non posset, eum accuset solutus.* *Exorere*] *Existis.* *Exoriri* dicitur, qui non expectatus invadit in aliquem. D.

Pro impudentia tres codd. recte *imprudencia*, ob versum, et sensum. Nam humani viri non est, uxorem impudentiam dicere. B.

Exorere] I. e. existis, reperiris. Imprimis hoc verbum dicitur de illis, qui præter expectationem existunt. v. Donat. ad. h. l. R. D.

17 *Tu, inquam, mulier, quæ me omnino lapidem, non hominem putas*] *Tu mulier, ἰμφοσιν* malitiæ habet. et omnino expressio consuetudinis est ad indignationem. Et lapis nunquam utilis, nisi ad telum, quem magis ad injuriam delegit. Nam saxum melius, quam lapis. Ut Virg. *Æn. XI. 131. saxaque subnectare humeris.* *Tu, inquam, mulier*] Sic Euripides, *Androm. 85. : Πολλὰς ἂν θυροῖς μηχανὰς, γυνὴ γὰρ εἶ.* et Virg. *Æn. IV. 569. varium et mutabile semper femina.* *Lapidem, haud hominem*] Sufficeret, *lapidem putas: sed de stomacho, haud hominem*, additum est. Plautus, *Mil. II. 2. 80. herus meus elephantī corio circumnectus est, non nio.*

An quia ruri crebro esse soleo, nescire arbitramini.

Quo quisque pacto hic vitam vestrorum exigat?

Multo melius hic quæ fiunt, quam illic ubi sum assidue,
scio: 20

Ideo quia, ut vos mihi domi eritis, proinde ego ero fama
foris.

Jampridem equidem audiui cepisse odium tui Philu-
menam:

Minimeque adeo mirum: et, ni id fecisset, magis mirum
foret.

Sed non credidi adeo, ut etiam totam hanc odisset domum:

Haud hominem putas] Ἐν ἡδῦ. Sic Apollodorus, οὐ μὴ παντάπασιν ἑχκατ (ἡγήσαιο) λίδω. D.

Tu, inquam, mulier] Tanquam solus senex (ævus Z.) sufficere possit ad crimen, et hæc ætas qua mulier est. Id (sic Z.) enim Virg. Æn. IV. 569. *varium et mutabile semper femina.* B.

Tu, inquam, mulier] Convicium solenne in sequiorem sexum, mulier. Plant. Casin. II. 2. 36. *I foras, mulier es.* Euripid. Ὡ πανκαλιότη καὶ γυνή τί γὰρ λίγων Μείζον σὶ δρυδος ἐξέλωσι τίς ἀν? Carcinus tragicus apud Athen. Dipnos. lib. XIII. Ὡ Ζεῦ, τί χρεὶ γυναικας ἐξικπιῖν καὶ ἄρῳ ἄν εἶν, καὶ γυναικ' εἰπης μόνον? L.

Pro egone Faerni, versus postulat egon, quod passim occurrit. B.

18 *An, quia ruri esse crebro soleo]* Memor sui est, qui dixerat, *rus abis* (rus abdidit se). D.

Ob versum et auctoritate trium codd. repono, *an quia ruri esse crebro soleo.* B.

19 *Quo quisque pacto hic vitam vestrorum]* Vestrorum, pro vestrum. sic veteres. D.

Alii *vestrarum.* Sed retine vulgare *vestrorum*, ut utrumque sexum intelligas. B.

20 *Multo melius hic quæ fiunt]* Ὑπερβαλῆ usus est. ut in *Adelphis*, *an non prius totis sex mensibus olfecissem?* D.

Pro illic cum Mureto lege illi, quod versus exposcit. B.

21 *Ideo quia ut vos mihi domi eritis]* Mire confirmat, unde sciat: ne suspiciose crimen objicere videretur. Et bene mihi: quia commoditas familie ad hunc redundatura est. D.

Quis, ut vos mihi domi eritis, proinde ego ero fama foris] Idcirco diligenter et caute vestram vitam in urbe commorantium rogo atque pertracto (*perscrutor* Z.) quia proinde ut vos domi eritis, ita me opinio et fama populi sermone celebrabit. E.

Fama foris] V. C. pro fama foris. L.

Unus cod. *dómi mihi eritis*; recte: quippe *dómi* in ictu esse debet. B.

22 *Pridem equidem audiui cepisse odium tui Philumenam]* Primo objuratio est *Sostratæ*, cur non ametur. Secundo, cur non ametur a nura. Tertio, cur usque adeo (adde, ut) puella nupta deserat domum. D.

23 *Minimeque adeo mirum]* Satis amare, pro merito dicit odium, contra meritum amoremque: simul excusat nuram: quæ oderit talem socrum: et simul prævenit, *quid si non læsa est, sed odio me habet?* D.

Et, ni id fecisset, magis mirum foret] Adeo tui mores noti omnibus, uti, quod puella jurgio discessit, mirum sit, mirum magis est, et (*discusserit, mirum non sit; mirum magis esset, Z.*) si inter vos amicitia perseveraret. E.

24 *Sed non credidi adeo]* Deest, *auram* fuisse. D.

Quod si scissem, illa hic maneret potius, tu hinc isse
foras. 25

At vide, quam immerito ægritudo hæc oritur mihi abs
te, Sostrata :

Rus habitatum abii, concedens vobis, et rei serviens ;
Sumtus vestros otiumque ut nostra res posset pati,
Meo labori hæud parcens, præter æquæ atque ætatem
meam. 29

26 *At vide, quam immerito ægritudo hæc mihi oritur abs te, Sostrata]* Ἡβουῶς post acrem invectionem seipsum miseratur, ut invidiam duræ inclantationis in ipsam convertat. Sic in Andria, age nunc : jam ego pol hodie, si vivo, tibi ostendam, herum quid sit periculi fallere. Et continuo, Chreme, pietatem gnati ! nonne te miseret mei ? Tantum laborem capere ob talem filium ? Quam immerito ægritudo hæc oritur mihi abs te, Sostrata] Postquam de injuria dixit, de persona ejus cujus fama est, id est * eum (forte, cujus fama periclitatur, id est, sua, nunc injuriam ostendit Z.) *Ægritudo hæc oritur]* Oritur, et magnitudinem rei significat, et repentinum impetum. ut supra, tu sola exorere. D.

Et vide, quam immerito ægritudo hæc oriatur mihi, Sostrata, abs te] Omnis accusatio concluditur qualitate, quod non merito tantam ægritudinem seni fecerit, cum junxit, quod rus discesserit, ut illic habitaret, asserit, ut et voluptatibus earum, quæ in urbe morarentur tantum sumtus quod in totam earum resque domestica sustineret, ut sibi ipso non parceret, et contra quod justum est, et ætas similes pati potest utique gratæ ingis esse debuerat referret (fecerit. Nam junxit, quod rus discesserit, ut illic habitaret, et cederet voluptatibus earum, quæ in urbe morarentur, rei serviens ita, ut sumtus, quum in otio essent ipsæ, res domestica sustineret, ut sibi ipse non parceret ; contra quam justum isset et ætas similes pati posset injurias. Itaque gratæ mentis esse deberet cavere, Z.) ne aliqua (addo se Z.) senem tangeret ægritudo. E.

27 *Rus habitatum abii]* Quia dixit, senex rus sese abdidit. *Concedens vobis]* Ne diceretur, quod sit voluptatis causa. *Vobis*, melius pluraliter, quam si diceret cui. *Concedens vobis, et rei serviens]* *Concedens vobis*, id est, ut vos in urbe essetis. *Rei serviens]* Rea servit divitibus, quia abundant : rei servant pauperes, quia se coartant ad angustias rei. Ita ergo res pro qualitate sua et servit, et ei rei (eidem Z.) servitur. Horatius, Epist. I. 10. 47. imperat aut servit collecta pecunia cuique. D.

Concedens vobis] Concedere ponitur pro simplici cedere i. e. locum dare. Plant. in Amphitr. I. 1. 119. neque nos quoquam concedit die. v. Drak. ad Liv. II. 47. concedendo illi suas laudes. R. D.

28 *Vestros sumtus, otiumque]* Sumtus vestros, idem quod alibi. *Otium]* Vitam urbanam. Vel quod nihil acquiritis. ut in Adelphis, hanc ego clementem vitam urbanam, atque otium secutus sum. *Otiumque]* Hoc est, amorem (hoc amare Ms. H.) quasi nihil agentibus. *Ut nostra res posset pati]* Mediocris scilicet : ut comici patresfamilias. D.

Ut nostra res posset pati] I. e. ut sufficere possem sumtibus quos facitis ferendis. Horat. Epist. I. 18. 28. meæ stultitiam patiuntur opes, &c. i. e. meæ opes tantæ sunt ut stultitia illas non attennet. R. D.

29 *Præter æquum, atque ætatem meam]* *Præter æquum*, quia vos estis domini : vel quia vos fraimini, quum ego doluerim. *Ætatem]* Quia senex. Virg. Æn. VI. 114. vires ultra, sortemque senecta. D.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Illius dices culpa factam. S. Haud equidem dico, mi
Laches. 35

L. Gaudeo, ita me di ament, gnati causa: nam de te
quidem,

Satis scio, peccando detrimenti nil fieri potest.

S. Qui scis, an ea causa, mi vir, me odisse assimula-
verit,

35 *Illius dices culpa factam*] Prevenit defensionem: et eam sic pronunciavit ut crimen. *Haud equidem dico, mi Laches*] *Mi Laches* modo dixit, quasi gravissimum accusatorem arguens (forte timens. Z.) et quasi defatigata et delassata ejus inolamationibus. Non ergo blandientis est modo mi: sed invidiose rogitantis. D.

36 *Gaudeo; ita me di ament, gnati causa*] Quod similis filius non sit, an quod talem uxorem habeat, quam nec inimica accusare possit? Et gnati causa, dixit: quia talem uxorem habens, sua causa quid gaudeat, non (forte, nunc. Z.) habet. *Nam de te quidem satis scio*] Id est, nihil detrimenti fit, si tu pecces; id est, nunquam, inquit, peccando peior fieri potes: sed es eadem que semper es. Sensus est: jam talis es, ut peior fieri non possis. Sic Cicero Verr. I. 1. est idem Verres, qui fuit semper. D.

Nam te quidem, satis scio, peccando detrimenti nihil fieri potest] Hoc per ironiam pronunciandum. Nam certus sum, quod temperata (te peccante, aut, tuo peccato. Z.) nulla damna sentimus, neque res nostra familiaris ullum patitur detrimentum. E.

De te peccando detrimenti nil, &c.] I. e. jam talis es ut peccando peior fieri non possis. R. D.

37 *Peccando detrimenti*] Servas, inquit, numerum peccatorum, nec fit ullum copio detrimentum. sed quam plerimum delinquas, tantundem semper admittitur. *Peccando detrimenti*] Hic sensus obscurus est: attamen hic, cum quantumcunque, inquit, sceleris admisseris, id

est, quantumcunque peccaveris, nihil de tua existimatione minuitur, nihil de pudore derogatur: eadem es que fuisti, quia peior fieri non potes. *Peccando detrimenti*] Quidam hanc putant *aperit*: quasi dicat, certus sum, quod ex nullo peccato tuo damnam pati possumus. sed male. D.

38 *Qui scis, an ea causa, mi vir*] Defensio a derivatione cause: in qua ostenditur non hanc esse, quam objicit causam senex, cur abierit matris ad matrem suam. D.

Qui scis, an ea causa, mi vir, me odisse assimulaverit, ut cum matre plus una esset?] Hic causa mutatur; quod illa forte domo discesserit, non quod sorcus odiam vitare vellet, sed diutissime cum matre moraretur. Quod revincit senex, odio potius factum, quod amissa sit (quod heri admitta non sit. Z.) Mutat causam, cur amissa non sit, sed (cur admitta non sit, et se. Z.) defendens mulier dicit: *Entim lastam oppido dicebant esse*] *Oppido* autem intelligimus valde. Contra senex rursus invenit (invenit Z.) quod ipse potius puelle morbus sit, ut ejus mores agritudine afferant, non quod illa morbo corporis aliqua laberet. Concludit invectivam et generale nomen (ab generali nomine, seu, crimine. Z.) socrus, quod nulla sit earum, quin filium ducere velit uxorem; ac, si quam voluerit, illa datur que placita est conditio. Ad postremum cum duxerint filii, socrus iterum expellunt fors conyuges liberorum. E.

Me odisse assimulaverit] Ms. R. me odisse se, assimulaverit. L.

Ut cum matre una plus esset? L. Quid ais? non signi
hoc sat est,

Quod heri nemo voluit visentem ad eam te intro admit-
tere? 40

S. Enim lassam oppido tum esse aiebant: eo ad eam
non admissa sum.

L. Tuos esse illi mores morbum magis, quam ullam ali-
am rem, arbitror:

Et merito adeo: nam vostrarum nulla est, quin gnatum
velit

Ducere uxorem: et quæ vobis placita est conditio,
datur:

Ubi duxere impulsu vestro, vestro impulsu easdem ex-
igunt. 45

39 *Ut cum matre]* Deest sua. *Ut cum matre una plus esset?]* ἰδιωτικῶς dixit: id est, diu ac majorem partem. D.

Antiqui codd. Faerni et nostri recto collocant plus una esset. B.

40 *Quod heri nemo voluit]* Bene infirmavit defensionem senex, dicendo, si propter matrem abiit, cur ta exclus es, quam venires? D.

41 *Enim lassam oppido]* Infirmitas defenditur secus, ut error senis usque ad παρατροπήν perseveret. *Enim lassam oppido]* Pro, oppido enim dixit. Super- vacua ponitur interdum hæc conjunctio, aut pro altera conjunctione. *Oppido]* Valde. translatio a rusticis, qui interro- gati, quemadmodum fruges provenis- sent, respondebant, oppido, id est, quæ sibi et oppido sufficere potuissent. *Eo]* Propterea, ideo. D.

Festus Pomp. videtur olim pro oppi- do hic legisse affatim. Nam, Terentius, inquit, affatim dixit pro eo quod est ad lassitudinem. Cæterum versus, et Te- rentiani moris causa scribe, aiebant, ut sit dissyllabon. B.

42 *Tuos esse illi mores]* Acerbissime institit senex et accusationi uxoris, et defensionem matris: siquidem hoc sensu

dicat, matrem nec mendacii culpam in- currere, quæ vere segrotet ex moribus matris socrus. D.

Morbum magis] In Ma. R. magis de- sideratur. L.

Bemb. recte habet, tuos esse ego illi mores. B.

43 *Nam vostrarum nulla est]* Pro vestrum. hoc enim venit ab eo quod est vestra. *Quin gnatum velit]* Quin, quæ non. D.

Et merito] Frequens formula præser- tim apud poetas. Propert. I. 17. 1. ubi v. Broukbus. R. D.

44 *Et quæ vobis placita conditio est, datur]* Imago hic quædam argumen- tationis, quæ dicitur ἀπ' ἀρχῆς ἀχρὶ τέλους: quod Latine dicitur, ab initio ad finem. Et ut generaliter cœpit invectionem, ita generaliter conclusit in socrus. et est sensus, eo improbia facitis, quod illas, quas elegeritis, odistis. D.

45 *Ubi duxere impulsu vestro]* Bene verba eadem stomachose et significan- ter repetivit, ut improbitas ex proximo appareat impulsu. *Ubi duxere impulsu]* Videtur, ut supra diximus, hæc tota scena ad hoc interposita, ut fabulæ nomen hinc intelligeremus inventum. Et impudentiam socrum impulsus re-

ACT. II. SCENA II.

PHIDIPPUS. LACHES. SOSTRATA.

ETSI scio ego, Philumena, meum jus esse, ut te cogam,

Quæ ego imperem, facere: ego tamen patrio animo victus faciam,

Ut tibi concedam; neque tuæ libidini adversabor.

petitio demonstravit. *Impulsu vestro]* Sic in *Heautont. scortari crebro nolunt, nolunt crebro contivariet. D.*

Exigunt] Scilicet domo i. e. divortium cum illis faciant, *Plaut. in Mercat. IV. 96. uxor erigitur matrimonio. Sueton. in Cæs. c. 50. cujus causa post tres liberos exegisset uxorem. R. D.*

1 *Etsi scio ego, Philumena, meum jus esse]* In hac scena moralis allocutio Phidippi est ad filiam, mitissimi patris colorem ostendens. *Etsi scio]* Apparet et hic multa prius patri suo Philumenam locutam fuisse. Ergo hæc responsio est, non principium. *Scio meum jus esse, ut te cogam]* Hoc idem in *Adelphis, non necesse habeo omnia pro meo jure agere. Ut te cogam]* Etiam invitam scilicet. *D.*

Etsi scio, Philumena, meum jus esse, ut te cogam, quæ ego imperem, facere] Hæc scena in exordio quidem locutionem ad filiam habet patris, quod cum in domo reperisset, cogeret uti ad Pamphili domum reverteretur, et tamen tradentis, quod absente Pamphilo filia reverti nolit (*nolit. Z.*) Post habet excusationem et defensionem, quod ni sit, reus sit injuriarum senex, quod filiam abduxerit suam marito absente, et apud (*apud se. Z.*) ægram esse patiatur, tanquam curam atque diligentiam inde (*ipse filii. Z.*) conjugis habere non possit. Igitur hujus accusationis initium tale est: *Phidippe, etsi ego meis me omnibus scio esse apprime obsequentem, sed non adeo, ut facilitas mea corrumpat illorum animos]* Hoc initium tollit id quod foras diceret se (*quod fortasse dicere posset. Z.*) pater; apud me filiam pietate contineo. Denique ad-

jungit: *Quod si tu idem faceres]* Non consentiendo tantum, ut animos tuorum corrumpas, magis in rem vestram, et nostram esset. Deinde adjungitur vehemens et generalis accusatio: *nunc video in illarum potestate esse te. Et narratio supponitur: heri adii te de filia: ut veni, itidem incertum amisti. Deinde questionum argumenta cum invective: haud ita decet, si perpetuam vis esse affinitatem hanc, celare te iras. Si quid est peccatum a nobis, profer: aut ea refellendo, aut purgando, vobis corrigemus, te judice ipso; sin ea est causa retinendi apud vos, quia ægra est: te mihi injuriam facere arbitror, Phidippe, si metuis. satis ut meæ domi curetur diligenter. Hoc ut diligenter confirmare possit, et jurejurando in se positum monstrat affectum: ut, ita me di ament! haud tibi hoc concedo, etsi illi pater es, ut tu illam magis salvam velis, quam ego. Et adjungit, filii causa. Hujus rei purgatio supponitur sic, ut in illa collocetur causa, cur illa dicesserit. Tamen, quod absens Pamphilus, idcirco non redeat, ex ea re suspicio datur, soorum talem esse, quam absente marito nurus sustinere non possit. Nam dicit: *illam ad vos redire studeo, si possum facere ullo modo. Nam postquam attendi magis, et capi agere, ut redeat, &c. E.**

2 *Patrio animo victus]* Bene victus: quia non ratione facio. Victus est undecunque, qui (*victus est qui undecunque. Z.*) recedit a jure. *D.*

3 *Neque tuæ libidini]* Libido est quælibet voluntas temere suscepta. Et bene libidini: est enim non æquam, domo

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Haud ita decet, si perpetuam vis esse affinitatem hanc,
Celare te iras. si quid est peccatum a nobis, profer: 11
Aut ea refellendo, aut purgando, vobis corrigemus.

Te iudice ipso. sin ea est causa retinendi apud vos,
Quia ægra est: te mihi injuriam facere arbitror, Phi-
dippe,

Si metuis, satis ut meæ domi curetur diligenter. 15

At, ita me dii ament, haud tibi hoc concedo, etsi illi
pater es,

Ut tu illam salvam magis velis, quam ego. id adeo gnati
causa;

Quem ego intellexi illam haud minus, quam se ipsam
magni facere.

sisti itidem incertam. Incertus, inquit,
veni: incertus a te recessi. D.

Incertum amisti] Ms. R. amixisti. L.

10 *Haud ita decet*] Non usque adeo
debet. Et est confirmatio. *Haud ita
debet*] Bene additum est ita. etsi enim
celandæ iræ: non usque adeo tamen,
ut discordiam pariant. D.

Lege si perpetuam hanc vis esse aff.
Nam perpetuam respuit versus, qui in
ea sede vel cretium postulat, vel per-
sonam quartam. Deinde omnes nostri
codd. hanc ponunt post perpetuam. B.

12 *Aut ea refellendo, aut purgando*] *Refellit*
qui negat: *purgat* qui (Mss. et
edd. vett. *qui idem*) fatetur, et sic de-
fendit. Ergo *refellimus* per conjectu-
ram: *purgamus* per cæteros status (per
certos casus. Ms. B.) *Vobis corrigemus*] *Plus*
dixit vobis, quam tibi. D.

Ut peccata contra metrum tollantur,
*refinge aut ea refellendo tibi aut pur-
gando corrigemus.* B.

13 *Te iudice ipso*] Virgil. *Æn.* IV.
59. *Pan deus Arcadiæ mecum si iudice
certet.* Quid enim est te ipso, nisi sci-
licet reo culpæ, et tibi ipsi ac tuis fa-
vente? vel qui me speres vincere. *Sin
est causa retinendi apud vos*] Repre-
hensio. D.

*Ne causâ in fine temere acuatur, re-
pone, sine ea est retinendic causa apud vos.* B.

14 *Arbitror, Phidippe*] Bene addidit

nomen, excitans audientem. D.

15 *Satis ut meæ domi curetur dili-
genter*] *Ut, ne non.* et jungendam est
satis diligenter. non enim, metuis æ-
tis. D.

16 *At, ita me Diï ament, haud*] Ad-
didit iurjurandum: vix enim credibile
est tantundem amare socerum, quantum
patrem. *Etsi illi pater es*] Sallustius
in primo libro, *et liberis ejus avunculis
erat.* *Etsi illi pater es*] Compendium
attulit Virg. *Æn.* II. 289. *heu fuge,
nate dea.* Hoc enim sentit, quanquam
natus dea sis, fuge tamen. D.

Concedo ut] Eadem constructio est
apud Cicer. ad Div. X. 29. *nec iis con-
cedo ut te salvum matint quam ego.*
Idem aliis locis hoc verbum construit
cum *qui* ad Div. X. 3. *namini conce-
dentem qui tibi vetustate necessitudinis
potior possit esse.* R. D.

17 *Id adeo gnati causa*] Honestè
amori nurus rationem subjecit piam.
Nam non continuo rectum est, nimis
amari a socero nurum, nisi propter fi-
lium diligatur. Bene ergo *gnati causa.*
incredibile est enim, patrem non patri-
pietate superari. D.

*Illud, quam ego, cum oneret versus,
et sententiæ noccat, ejiciendum esse
existimo.* B.

18 *Quem ego intellexi*] Et causam
sui amoris ostendit, et mariti nullam

Neque adeo clam me est, quam esse eum graviter latu-
rum credam,

Hoc si rescierit: eo domum studeo hæc, prius quam
ille, ut redeat. 20

P. Laches, et diligentiam vestram, et benignitatem
Novi: et quæ dicis, omnia esse, ut dicis, animum in-
duco:

Et te hoc mihi cupio credere: illam ad vos redire studeo,

erga conjugem culpam: quippe qui amet. Ut a Parmenone dictum, eo amantem invitum Pamphilum extrudit pater. Quem ego intellexi illam haud minus, quam se ipsum magnificare] Hic subtiliter oneratur culpa nurus: si quidem indigne injuriam faciat socio et marito. D.

Se ipsum magnificare] V. C. magnificare. L.

Repudio Bembini magnificare, quod nusquam apud nostrum occurrit, et versus improbat. Recte igitur tres e nostris vett. magni facere. B.

Magnificare] I. e. magni facere, magni estimare. Sæpe hoc verbum occurrit apud Plant. cujus loca Rivius ad h. l. indicavit. Idem auctori ad Heron. IV. 21. restituit Groevius. Verum Bentl. in Terentio et Plauto legi jubet magni facere nec abhorret a vero, librariorum cadentis latinitatis verbum magnificare, quod ipsis erat familiarius e vulgata bibliorum versione, alteri passim substituisse. R. D.

19 Neque adeo clam me est, quam esse] Ingeniosissimo poeta jam preparat causam simulaturo ob hanc rem iracundiam Pamphilo. D.

Repono neque adeo clam te est, quam esse eum latrum graviter credam. Nam transpositionem nū graviter accentus postulat, et mutationem nū me in te, sensus: quia sequitur credam. B. Si quid mutandum est, equidem corrigendum censeo credas cum interrogatione. Cf. Eun. II. 2. 44. quam hoc munus gratum Thaidi arbitrare esse? Z.

20 Hæc prius, quam ille ut redeat] Hic subtiliter etiam terrorem iniecit

iracundiæ mariti. D.

Pro hæc cum edd. vett. lego hanc; et pro ut nostri omnes recte huc. B.

21 Laches, et diligentiam vestram] Principium similiter a persona est factum. Laches, et diligentiam vestram] Remotivo statu agit Phidippus pro persona sua. Nam in filiam removet culpam, cur non redeat: et relativam simul tentat qualitatem. potest enim videri, eam injuria socrus ad hanc voluntatem esse compulsam. Laches, et diligentiam vestram] Ab eo cæpit, quo maxime motus est, et quod in primis purgandum sibi fuit: ne suspectam aut voluntatem, aut diligentiam habere videatur affinium. Et cum affectu quodam, et gemitu dixit Laches, quod ille ait, Phidippe. Et bene a nomine cæpit, ut consentire illi videatur. Et diligentiam, quod ille ait, si metuis, satis ut mee domi, &c. Et vestram melius, quam tuam: quum ille dixerit de se tantum. Et benignitatem, quod ait, haud tibi concedo, etsi illi pater es, ut tu illam, &c. Et diligentiam vestram, et benignitatem] Aristoteli ad utrumque. Diligentiam: quia dixit, si metuis, satis ut mee domi cursetur diligenter. Benignitatem: quia dixit, haud tibi concedo, etsi illi pater es, ut tu illam salvam magis velis, quam ego. D.

Et benignitatem] Additur in Ms. R. et vett. libb. quam ostēdebis erga meam familiam. sed alia manu. L.

22 Et quæ dicis, omnia esse, ut dicis] Quod juravit: et quod dixit grati causa, et quod addidit, quod illam amet Pamphilus. D.

23 Et te hoc mihi cupio credere] Me-

Si facere possim ulló modo. L. Quæ res te facere id prohibet?

Eho, numquidnam accusat virum? P. Minime. nam postquam attendi 25

Magis, et vi cœpi cogere ut rediret; sancte adjurat, Non posse apud vos Pamphilo se absente perdurare. Aliud fortasse aliis vitii est: ego sum animo leni natus: Non possum advorsari meis. L. Hem! Sostrata. S. Heu me miseram!

L. Certumne est istuc? P. Nunc quidem ut videtur: sed num quid vis? 30

lius, quam si et hic juraret. *Et te hoc mihi cupio credere*] Bene collegit ex vicissitudine, quod volebat. D.

24 *Si facere possim*] Hic est remotio, *si facere possim ullo modo*. et mollius dixit, quam si *nec facere possum*, dixisset. hoc enim vult intelligi, *volo et (at) non possum facere*. D.

Nostri codd. numeris paulo melioribus collocant, *quæ res te id facere prohibet?* B.

25 *Eho! num quidnam accusat virum?*] Gesticulatio quædam secretiora querentis. sæpe enim de maritis puellæ parentibus queri solent aliquid ejusmodi, quod solis ipsis committendum est. *Eho! num quidnam accusat virum?*] *Eho*, interjectio ponentis aurem propiorem. Nam illa querit, quæ solent de maritis puellæ matribus queri. *Nam postquam attendi*] Institi. Et vide, num desit *animum*: ut sit *attendi animum*. non enim plenum est, sed nudum. Adverti enim oculos, aut animum, subauditur. D.

26 *Sancte adjurat*] *Tò ad*, nuno autivum est: significat enim *valde*. D.

27 *Non posse apud vos Pamphilo se absente perdurare*] Bene hic addit poeta verba Philumenæ, ad quæ Phidippus respondebat, quum diceret, *etsi scio ego, Philumena, meum jus esse, &c.* *Non posse apud vos Pamphilo se absente perdurare*] Magnifice contra illud quod Laches dixit, segre laturum Pamphilam, et ita locutus est, quasi hoc Pam-

philo gratius esse debeat. *Perdurare*] Proprie et muliebriter dixit. D.

Se absente perdurare] Servius *Æneid.* XII. 816. L.

28 *Aliud fortasse aliis vitii est*] Sic dixit, ne diceret, *Sed cogere ut redeat*: et mollius dixit *aliis* (Bentleius conjicit Donatum scripsisse *alii* Z.) quam si tibi dixisset. *Ego sum animo leni natus*] Hoc contra illud quod primum dictum est, etsi ego meis omnibus scio me esse apprime obsequentem: sed non adeo, ut facilitas mea illorum corumpat animos. *Ego sum animo leni*] Qualitas venialis. *Animo leni natus*] Hoc est plenum. nam *sum animo leni*, quum dicimus, *ἡλιπτύως* proferitur. D.

Roote pro *aliis* septem codd. habent *alii*, ut Laches ipse intelligatur. B.

Leni ego sum animo natus] Verbum *natus* eleganter abundat ut in aliis formalis. *vir natus, mortalis natus, mulier nata*. v. not. ad Rutil. Lap. II. 94. R. D.

29 *Non possum*] Conclusio. *Hem! Sostrata*] Quæ dixisti, *non mea opera, neque pot' culpa evenit. Heu me miseram!*] Ad se rediri totiens, quasi de lassata, conqueritur. D.

Non possum adversari meis] Purgat naturam suam, quod tali vitio esse confessus est (*vitio sese confitetur esse* Z.) ut voluptati suorum adversari non possit. B.

30 *Certumne est istuc?*] Quod Phila-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

· **Omnis esse iniquas. haud pol me quidem: nam nun-**
quam secus 5
Habui illam, ac si ex me esset nata: nec, qui hoc mihi
eveniat, scio:
Nisi pol filium multis modis jam exspecto, ut redeat
domum.

ACT. III. SCENA I.

PAMPHILUS. PARMENO. MYRRHINA.

NEMINI ego plura acerba credo esse ex amore ho-
 mini unquam oblata,
Quam mihi. heu me infelicem! hancine ego vitam parsi
perdere?

5 *Haud pol me quidem]* Esse iniquam, subaudiendum est a superiore, ut sit *pol* pro pleno jurejurando. *Haud pol me quidem]* Subaudiendum scio esse, aut novi esse, aut tale quid, secundum ἔλλειψιν, quæ familiaris est his, qui secum loquuntur. D.

6 *Nec qui hoc mihi eveniat]* Qui, unde. *Multis modis]* Vehementer. *Jam exspecto, ut redeat domum]* Quia nihil mirum in matre est, exspectare ut filius redeat: idcirco additam, multis modis. D.

7 Recte ob rationem trochaici catalectici Faernus e Bombino reposuit *multimodis*. Deinde pro *exspecto* ob sensum et versum recipere *exspecto*. Vid. ad Ean. IV. 6. 5. B.

1 *Nemini ego plura acerba]* Hic allocutio est per conquestionem. Et bene non se amatoribus modo, sed infelicibus amatoribus comparavit: et principium est a summa totius mali. *Nemini ego plura acerba]* Ab eo loco conquestionis, in quo dicitur, quod nalli fere talia adversa contigerint. *Nemini ego plura acerba]* Nimis colthurnati et tragici in hac scena dolores essent, non comici,

nisi adderet, ex amore. *Nemini ego plura acerba esse credo]* Acerba dupliciter evenerant Pamphilo. ex præterito, de meretrice: ex presenti, de uxore. D.

Nemini ego plura] Veniens Pamphilus peregre cognoscit in porta a servo, uxorem suam, quam diligebat, domo discessisse. Ægre fert. Est enim maxima cura, quia suspicio est, puellam propter mores discessisse. Habet et incertum, quid faciat. amat uxorem, sed obtemperat matri. Ita habet conquestionem calamitatum suarum ex præterito amore similiter a I (quod ex præterito amore meretricis similiter multa Z.) sit passus. Unde major sollicitudo, amorem relinquat, an adversus pietatem faciat. Explicata conquestionem querit a servo, quid sit, cur uxor discesserit? E.

Nostri libri collocant recte, *nemini plura ego*. Illud *nemini* ut *nemini* est pronunciandum. B.

Oblata] I. e. objecta ut alibi loquitur. Sic *offerre injuriam* infra V. 1. 13. R. D.

2 *Heu me infelicem!]* Ab ipsa sim-

Hacine causa ego eram tantopere cupidus redeundi
domum?

Cui quanto fuerat præstabilius, ubivis gentium agere
ætatem,

Quam huc redire: atque hæc ita esse miserum me res-
ciscere. 5

Nam nos omnes, quibus est alicunde aliquis objectus
labos,

plici exclamatione. *Hæu me infelicem!*] Lacrymans hoc dicit. *Hancine ego vitam*] Ab eo quod ab adversis ad adversa delatus sit. *Parvi perdere*] *Parco*, conservo, *parvi* facit: *parco*, veniam do, *perperi*. Modo ergo continui, abstinui significat. D.

Hancine ego vitam parvi perdere?] Hoc est, servavi, ne perderem. *Parvi* enim est ab eo, quod est *parco*. Sed si *parco* significat, veniam do, præteritum facit, *perperi*. Si *parco*, conservo, præteritum *parvi* facit. E.

Parvi perdere] Diomed. lib. I. Priscian. lib. X. L.

Vitam parvi perdere] I. e. abstinui vitam perdere. Ovid. Trist. III. 3. 51. *parce tamen lacerare genas*. R. D.

3 *Cupidus redeundi domum*] Ab eo quod contra spem contigit malum. D.

Accentus gratia reponere *hacine causa eram ego tantopers*. B.

4 *Ubivis gentium agere ætatem*] A malorum suorum comparatione. *Ubivis gentium agere ætatem*] Magna detestatio præsentis loci, eligere quasvis terras, vel quamvis gentem potius, quam eam in qua est. Virg. Æn. III. 601. *Tollite me Teucris, quascunque abducite terras*. Et *gentium* hic abundat. Et bene, *ubivis gentium agere ætatem*: quia supra dixerat, *hancine ego vitam parvi perdere?* Nimis enim tragicum fieret, *satius erat in mari perire*. D.

Ubivis gentium] Hoc est, ubicunque. E.

Illud cui, mutatum in *ah*, appone præcedenti versui. Nam ita et metro, et loquentis affectui vim addes. Cf. And. II. 1. 7. B.

5 *Atque hæc ita esse miserum me resciscere*] Quod ait, lacrymantis est. *Resciscere*, est vix reperire, quod de industria fuerat celatum. D.

6 *Nam nos omnes, quibus est alicunde*] Aut deest *apud*, ut sit, *apud* nos omnes. Aut *nos omnes*, pro nobis omnibus. *Nam nos omnes*] Ratio superioris sensus. et deest *apud*, aut *penes*, aut quid tale. *Nam nos omnes, quibus est*] Constat hanc *σύλληψιν* esse. retulit enim *lucro est*, non ad *nos omnes*, sed ad *quibus est alicunde*; ut sit ordo, nam *quibus est alicunde* aliquis objectus labos, *lucro est* tempus, hoc est, *nos omnes* (*nobis omnibus*.) *Nam nos omnes, quibus est*] Hæc figura usus est etiam Tullius pro Murena 18. *prætor quoque nos se pulchrum ac beatum putaret, et quoque carmen compositum est*. Nam ille dativum casum subiecit, cum præposuisset nominativum. Et totum Apollodori est, qui sic ait * ΟΙ ΓΑΡ ΑΙΧΙΟΥΝΙΕΣ ΤΟΝ ΧΡΕΩΝΟΤ ΔΙΕΝ ΚΙ ΤΙΚΗΚΟΤΗΣ * (ΟΙ πῶτοι γὰρ μέλλοντες τὸ τοῦ χρέου τοῦ πῦν κέρδος κομίζουσι. Z.) *Quibus est alicunde*] Hoc genus locutionis absolutum (*solæcum* B.) dicitur. Tale est apud Virg. Æn. X. 244.) *crastina lux, mea si non irrita dicta putaris, Ingentes Rutulæ spectabis cædis acervos*. D.

Nam nos omnes] Etenim nos, qui peregre positi (*profecti* Z.) sumus, in *lucro* habemus. Hic omnino sensus est. Verum eloquentia ardua. Nam quum proposuisset, *nos omnes*, subjunxit, *in lucro est*. Quum utique esse debuerit, *nobis omnibus*; ut sit integrum, *nobis*. Sed hoc locutionis genus antiqui absolutum appellabant. Ut Virg. Æn. X. 244.

Omne quod est interea tempus, prius quam id rescitum'st, lucro'st.

PAR. At sic citius, qui te expedias his ærumnis, reperias. Si non redisses, hæc iræ factæ essent multo ampliores : Sed nunc adventum tuum ambas, Pamphile, scio reverituras. 10

Rem cognosces: iram expedies: rursus in gratiam restitues.

Levia sunt hæc, quæ tu pergravia esse in animum induxti tuum.

PAM. Quid consolare me? an quisquam usquam gentium'st æque miser?

crastina lux, mea si non irrita dicta putaris, Ingentis Rutilæ spectabis cædis acervos. E.

Ad evitandum solæcismum lego ex uno cod. regio nam omnibus nobis, quibus, &c. Duo alii habent nam nobis omnibus. B.

Nam nos omnes] Notandum est ἀναλόγου quo primum nominandi casus positus ex, mox verbum, quod dativum postulat, subjectum. Talia optimis quibusque scriptoribus vel invitis excoiderunt vel studio quæsitæ sunt ut oratio gratam negligentiam haberet. Multa exempla congesserunt Muretus epist. XXXIII. Davis ad Cæsar. de B. C. I. 41. et Cort. ad Sallustii Jugurth. c. 30. R. D.

7 *Rescitum est*] Σχήμα ἀναφανόν* (παρηγμένον. Z.) D.

8 *At sic*] Sed sic. *At sic, citius qui te expedias ærumnis, reperias*] At hoc modo, quod venisti, et discordias esse celerius reperire poteris: et quo modo his ærumnis te absolvas. Et bene *expedias ærumnis*, aut enim solvunt nos curæ abeuntes, aut impediunt et ligant advenientes. Ut Æn. I. 566. *solvite corde metum, Teucri secludite curas. At sic, citius qui*] Sententia contraria. Nam supra sic collegit, si ignorare mala sua unicuique bonum est: sequitur ut malum, sit, ea cito cognovisse. Hic per contrarium. Si in adversis suis succur-

rere unicuique quamprimum bonum est: sequitur, ut cito ea cognovisse sit quam optimum. D.

Expedias] Dicit magis prodesse servus, quod Pamphilus sit (*citius sciat rem. aut, reversus sit Z.*) Ex hoc enim fieri potuit, ut domum (*domum Z.*) seditione domestica possit absolvere. E.

9 Versus causa reponere si non redisses, hæc iræ. Illud hæc pro hæc habet unus cod. B.

10 *Sed nunc adventum tuum ambas*] Ne accusare alteram altera audeat. D.

Scio reverituras] Ms. R. reveritas. L.

11 *Rem cognosces*] Melius est *rem*, quam *litem*. *Rem cognosces: iram expedies: rursus in gratiam restitues*] Τέταλος sententia. Et bono ordine usus est. Prius enim sit querela, deinde ponitur iracundia, postremo reditur in consilium (*concilium, h. e. arctam conjunctionem et familiaritatem. Z.*) D.

12 *Levia sunt hæc tu pergravia esse*] Genus consolationis, non a substantia, sed a quantitate. non dicit non esse causam sollicitudinis (*non dicit enim esse causam sollicitudinis gravem Z.*) sed levem dicit. *Quæ tu pergravia esse*] Bene additum contra *levia*, non *gravia*, sed *pergravia*. *Levia sunt*] A quantitate. *In animum induxti tuum*] Id est, persuasisti tibi. D.

Illud hæc Bentleius cum aliis omisit. Z.

13 *Quid consolare me? an quisquam*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Quod quum ita esse invenero, quid restat, nisi porro ut
fiam miser? 20

Nam matris ferre injurias me, Parmeno, pietas jubet:
Tum uxori obnoxius sum: ita olim suo me ingenio per-
tulit:

Tot meas injurias; quæ nunquam in ullo patefecit loco.
Sed magnum nescio quid necesse est evenisse, Parmeno,
Unde ira inter eas intercessit, quæ tam permansit diu.

PAR. Haud quidem hercule parvum, si vis vero veram
rationem exsequi. 26

Non maxumas, quæ maxumæ sunt interdum iræ, in-
jurias

20 *Quod cum ita esse invenero, quid restat, nisi porro ut fiam miser?*] Ordinem servavit allocutionis, in quo a præteritis, a præsentibus, a futuris inducitur personæ loquentis oratio. *Nisi porro ut fiam*] Porro, postea, vel in postremum. Alii conjunctionem putant. D.

21 *Pietas jubet*] Apte, quia ferre dixit, addit jubet. D.

22 *Tum uxori obnoxius sum*] Matris cum dixisset, non intulit uxoris, sed mutavit casus. *Ita olim suo me ingenio pertulit*] Olim, ad diuturnitatem retulit, non ad spatium præteriti temporis. D.

23 *Tot meas injurias*] Hæc sunt injuriæ quas supra dixit, *nocte illa prima virginem non attigit: quæ consecuta est nocte, eam nihilo magis. Et deinde, quid interea? ibatne ad Bacchidem? Quotidie. Tot meas injurias*] Aliam vim habet quod dixit, *me pertulit*: aliam, quod adjecit, *injurias meas*: aliam, quod reticuit. *Quæ nunquam ullo patefecit loco*] Non dixit *quas*, sed *quæ*, ut ad omnia, non ad injurias, referatur extrema conclusio. D.

Quæ sc. uxor. tres codd. nunquam ullo, omissio illo in. Repone, nunquam nullo patefecit loco. B.

25 *Injurias quæ*] Grammatices ratio postulat *quas*, sed maluit Terentius *quæ* dicere, ut conclusio ad omnia referatur. v. Donat. ad. h. l. et est hæc generis mutatio satis usitata. v. Broukhus. ad Propert. I. 18. 25. R. D.

24 *Sed magnum nescio quid necesse est*] Bene de ambabus sentiens, putat magnam causam esse, quæ iram fecerit et iram diuturnam. D.

25 *Quæ tam permansit diu*] Et a re, et a tempore. D.

26 *Haud quidem hercule parvum est*] Servilis ratio et sordida: et non his respondens omnibus quæ dixit Pamphilus, sed tantum novissimæ parti. *Parvum*] Subaudiendum, *necesse est evenisse, vel evenit.* Nam consequens sententia tollit, quod ille dixit, *necesse est.* *Si vis vero veram rationem exsequi*] Vero, vel nomen est, vel conjunctio, vel adverbium. D.

Pro *haud* quod sensum turbat, Lollius conjicit at: codex autem quidam Faerni habet *aut*, quod retinendum est. Deinde ut sensus sit salvus, lege si vis *veram verba ad rationem erigi.* B.

Veram rationem exsequi] I. e. inquirere, pervestigare Liv. III. 8. *exsequendo subtiliter numerum, &c.* Hinc sæpe Livius jungit, *exsequi querendum, exsequi scitandum*, v. Gronov. ad Liv. IX. 3. R. D.

27 *Non maxumas, quæ maxumæ sunt interdum iræ, injurias faciunt*] Injurias faciunt iras, non iræ injurias. sed hic *faciunt ἰπαλλακτικῶς* dixit, secundum superiorem rationem increpans errorem Pamphili, qui de iræ magnitudine æstimet injuriæ quantitatem. Alii *faciunt,*

Faciunt : nam sæpe est, quibus in rebus alius ne iratus
quidem est,

Quum de eadem causa est iracundus factus inimicis-
simus. 29

Pueri inter sese quam pro levibus noxiis iras gerunt !

Quapropter ? quia enim, qui eos gubernat animus, infir-
mum gerunt.

Itidem illæ mulieres sunt, ferme ut pueri, levi sententia :

probant, ostendunt intelligunt. Certe
dixit interdum : plerumque enim sic.
Non maxumas, quæ maxumæ sunt] Sen-
sus est, in quo primum, non iræ inju-
rias faciunt : accipiendum est. secun-
dam, non maxumus maxumæ. *Faciunt,*
pro ostendunt. D.

Non maxumas] Ovidius : *magnaque
de facili jurgia lite cadunt.* L.

Ut sententiæ laboranti succurras, re-
pone *non maxumæ*—*injuriæ* ; adeo ut
iræ per Græcismum positum sit pro iras.
Apud Græcos, quos noster passim se-
quitur, nomen sequitur casum pronomi-
nis, ut mox vera. 31. B.

29 *Cum de eadem causa*] Rectum
erat si diceret, *cum in hisdem rebus.*
adjiendo *causa* obscuravit elocutionem
scam : sed convenit sermo hæc humi-
litas orationis. Nam plenum (*planum*)
erat, si diceret : nam sæpe est, quibus
in rebus alius ne iratus quidem est,
cum de eisdem rebus est iracundus fac-
tus inimicissimus. *Est autem pro eve-*
nit dixit. et est ordo : sæpe est, cum
quibus in rebus alius ne iratus quidem
est : de eadem causa iracundus, factus
est inimicissimus. *Iracundus factus*
inimicissimus] *Iratus* quidem est, qui ex
aliqua re lacessitus irascitur. *Iracun-*
us, qui ex parva nullave causa præce-
dente irascitur. D.

30 *Pueri inter sese*] Argumentum a
simili. *Quam pro levibus noxiis*] Inter-
rogative. *Noxiis,* injuriis, culpis. D.

Pro quam sensus causa malim quas.
B.

Iras gerunt] Sic odium gerere dixit
Livius XXVIII. 22. *cupiditatem gerere*

Justin. XVII. 1. *desideria gerere* Quin-
til. declam. 10 ubi *gerere* samendum
est pro *habere.* v. Burmann. ad Cal-
purn. Flacc. declamat. 13. *inprimis fre-*
quens animum gerere Cic. Parad. c. 5.
gerere animum laude dignum Justin.
XLIV. 2. *feris propiora quam homini-*
bus ingenia gerunt. Seneca in Hippo-
lyto 573. *quam victus animum femine*
mitem geram R. D.

31 *Quapropter ?*] Διαγεντικῶς inter-
rogat. Quia enim, qui eos gubernat
animus] Αἰτιολογικῶς ἀπάντησις. *Infir-*
mum gerunt] Ἐσχηματισμένως ἀπὸ τοῦ
infirmus est. Sed ἀκακολουβία ista con-
venit sermo. D.

Gubernat animus] Plutarch. *περὶ ἀσ-*
γασίας. Laeret. III. 448. *nam veluti*
infirmitate pueri, teneraque vagantur Cor-
poris ; sic animi sequitur sententia tenu-
is. L.

Animus infirmus] *Infirmitas* animus
proprie tribuitur ei qui motibus animi
non moderatur. Cæs. de B. G. IV. 5.
infirmitatem Gallorum veritus quod sunt
in consiliis capiendis mobiles. R. D.

32 *Itidem ille mulieres sunt ferme ut*
pueri] Artificiose mulieres a persona :
a similitudine, *pueri* : a facto, iras ge-
runt : ab accidentibus similitudinis, *ani-*
mus infirmus : a collatione personæ mu-
lieris accidentium, *levi sententia* : a
facto, fortasse unum aliquod verbum in-
ter eas iram hanc conciverit. qua senten-
tia totum hic sublatum est quod ait :
sed magnum nescio quid necesse est eve-
nisse, Parmeno, unde ira inter eas inter-
cessit. *Itidem ille mulieres*] Sexus
alius, ad (sexus alter quoad Z.) ingeni-

Fortasse unum aliquod verbum inter eas iram hunc conciverit.

PAM. Abi, Parmeno, intro, ac me venisse nuncia. PAR.

Hem, quid hoc est? PAM. Tace:

Trepidari sentio, et cursari rursus prorsum. PAR. Agendum, ad fores 35

Accede propius. hem, sensistin? PAM. Noli fabularier:

Pro Juppiter! clamorem audivi. PAR. Tute loqueris, me vetas.

M. Tace obsecro, mea gnata. PAM. Matris vox visa est Philumenæ.

um, et sensus idem est. Et mire similitudinem contulit ad id quod agitur. D.

Levi sententia] I. e. mutabili consilio; *sententia* valet consilium, animam. Plant. in Mostell. I. 3. 15. ut *lepide res omnes tenet sententiasque amantium*. Idem in Mil. II. 1. 51. *ego quia inspei mulieres sententiam*. R. D.

33 *Fortasse unum aliquod verbum inter eas iram hanc conciverit*] Sic Plautus, *fortasse te amare suspicabere* (*suspiciari* B.) Nam veteres infinitivo modo adungebant *fortasse*. *Conciverit*] Commoverit. *Iram hanc conciverit*] Legitur et *conscivisse* (*conciuisse* B.) *Es rem conscivisse*, et rem novam fecisse. *Conciverit*] Decreverit, fecerit. D.

Versus causa lege jam hanc *conciuisse*, *here*. B.

Conciverit] Donatus legit *conciuisse*, quæ verior lectio est. Nam veteres *fortasse*, scilicet, videlicet cum infinitivo construebant. v. Gronov. Obs. III. 9. et notata ad Heaut. II. 3. 117. R. D.

34 *Me venisse nuncia*] Notandus mos veterum quo mariti, etiam præmisso servo, uxoribus nunciabant se venire. v. Brookhus. ad Tibulli Elog. I. 3. 89. R. D.

35 *Cursari rursus, prorsum*] *Rursus* proprie retro: *prorsum* ante significat. et est proverbiale, ut dicimus, *sursus deorsum*, *intro foras*, *hac illac*, et similia: Græci ἀπὸ κάτω. *Trepidari sentio, cursari rursus prorsum*] *Trepidatio*, ad vocem refertur loquentium:

cursatio, ad sonum pedum. Et *trepidatur* primo (modo Z.) ab his, qui morbum putant: *cursatur* ab his, qui partum sciunt. D.

Rursus, prorsum] Al. *sursus prorsum*. Plant. Amphitr. V. 1. 60. *ego cunas recessis rursus versum trahere et ducere*. L.

Trepidari] *Trepidare* est satagere, discurrere cum pavore quodam. Sallust. in Jug. c. 67. *milites improvise metu—trepidare ad arcem oppidi*. Liv. XXVII. 1. *ut pars trepidantium terga invaderent ubi*. v. interpret. inprimis Duker. ad Flor. III. 10. p. 583. R. D.

36 In Bemb. legitur *accedo propius*. B.

37 *Tute loqueris: me vetas?*] Mire expressus est mos auscultantium. D.

In Bemb. et Victor. recte est *audivi*, pro vulgari *audio*. B.

38 *Tace obsecro, mea gnata*] Non solum hic Juno Lucreia non inducitur, sed etiam silentium parturienti insuper imponitur: quia furtiva conceptio est. Et tamen ejusmodi verba sunt matris, ut duntaxat argumentum scientibus manifesta sint: Pamphilo vero et Parmenoni, tanquam ægram continentis filiam videantur. *Tace obsecro, mea gnata*] Conceptum furtivum furtim convenit nasci. *Matris vox visa est*] Omnia hæc quæ sensu percipi possunt, *visa* dicimus. Virgil. Æn. VI. 257. *visæque canes ululare per umbram*. D.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

PAR. Non usus facto est mihi nunc hunc intro sequi :
 Nam invisos omnis nos esse illis sentio.
 Heri nemo voluit Sostratam intro admittere.
 Si forte morbus amplior factus siet, 50
 Quod sane nolim, maxume heri causa mei :
 Servom ilico introisse dicent Sostratæ ;
 Aliquid tulisse comminiscuntur mali,
 Capiti atque ætati illorum, morbus qui auctus siet.
 Hera in crimen veniet ; ego vero in magnum malum.

ACT. III. SCENA II.

SOSTRATA. PARMENO. PAMPHILUS.

NESCIO quid jamdudum audio hic tumultuari misera.

sed amatoris quoque. Nam si periculum ullum] Non permisit amor dicere perituram : sed si periculum. D.

Ex Vatio. et Basilic. lege perichum : atque lectio Bembini in te ullum inest multo concinnior videtur. B.

Perisse me unu] Similis locus Propertii Eleg. II. 21. 42. vivam, si vivet, si cadet illa, cadam. v. Columbam ad Ennii fragm. 288. R. D.

47 Non usus facto est mihi] Vide artificem Terentium, quemadmodum alias per Pamphilum, alias per ipsum Parmenonem invenit, quemadmodum nesciatur a cæteris, virginem ante nuptias ab ipso Pamphilo vitiatam esse. Non usus facto] Non utile. Facto abundat. D.

48 Nam invisos omnes nos esse illis sentio] Acute ejusmodi causam reperit, quæ vel hominem curiosum contineret : quæque non Parmenonem modo, sed mox etiam Sostratam arceat ab ingressu. D.

49 Heri nemo voluit Sostratam] Quasi alius dixerit, unde intelligitur Heri nemo voluit Sostratam] Argumentum odii. D.

51 Maxume heri causa mei] Bene

marume : qui et propter ipsam, vel propter invidiam socrus non velit fieri graviolem morbum. D.

52 Servom ilico introisse] Mire ut criminiosus, suspiciosumque sit : non Laetis aut Pamphili servom, sed Sostratæ : nec Parmenonem saltam. D.

Pro introisse scribe introisse. B.

53 Comminiscuntur] Dicent, quæ confinxerint. D.

54 Capiti atque ætati illorum] Bene τῷ σὺνφυσίῳ maluit illorum, quam puella dicere : quod utique intelligitur. Qui] Qui, unde. D.

Sit rescribendum versus causa est. B.

Capiti illorum] I. e. vitæ et sic cepit semper dicitur in hac imprecationis formula. Plaut. in Rudente V. 2. 59. Venus eradicet caput atque ætatem tuam Virg. Æn. VIII. 484. dii capiti ipsius generique reservent. v. Heins. ad Ovid. Epist. XX. 127. Græv. ad Cælii epist. in Cic. ad Div. VIII. 1. et Bestl. ad Phorm. III. 2. 6. R. D.

55 Hera in crimen] Sostrata in litteram. Ego vero in magnum malum] In questionis tormenta. D.

1 Nescio quid jamdudum hic audio tumultuari] In hac scena quasi quæ-

Male metuo, ne Philumensæ magis morbus adgravescat:
 Quod te Æsculapi, et te Salus, ne quid sit hujus, oro.
 Nunc ad eam visam. PAR. Heus, Sostrata. S. Hem!

PAR. Iterum istinc excludere.

S. Ehem Parmeno, tune hic eras? perii! quid faciam
 misera? 5

dam deliberatio est, continens suasionis
 dissuasionisque partes, quas in subditis
 considerabimus. Hic] Quia nimis vi-
 cini sunt. D.

Nescio quid jamdudum audio hic tu-
 multuari misera] Hæc scena quandam
 quasi deliberationem tenet ad (ob Z.)
 ægrotam narum, cum rumor sit, quod
 gravis morbus ingravescat. Delibe-
 rat socrus, quæ jam semel exclusa est.
 Denique ipsa propositio: nunc ad eam
 visam. Destructio ex diversa parte:
 iterum istinc excludere. Pars (perseve-
 rat Z.) illa, ut pergat: quid faciam mi-
 sera? Non visam uxorem Pamphiti,
 cum in proximo hic sit ægra? Dissuasio:
 non visas? ne mittas quidem visendi
 causa quemquam. Neo aliquem mittas,
 qui videat. Nam qui amat, cui odio
 ipse est, bis facere stulte duco: laborem
 inanem ipse capit, et illi offert molestiam.
 Adiecit majus argumentum, quare in-
 gredi non debeat, quia filius statim
 quod (quum Z.) venit, ingressus est.
 Ex ea igitur causa introire non debes.
 Etenim, si remittent quippiam Philume-
 næ dolores, omnem rem narrabit, scio,
 continuo sola soli] Narrabit cuncta, quæ
 vis iracundis fuerit inter eas, unde ex-
 ordium lites incoeperint. Hæc sunt,
 quæ ad dissuasionem pertinobant. Egre-
 ditur Pamphitus, qui his (qui tristis
 est Z.) quod non in morbo puellam,
 sicut rumor fuerat, viderit, sed quod
 parturire eam viderit. Et inde vehe-
 menter commovetur; putat enim, non
 ex suo compressu gravidam parturire.
 Idem interrogatus a matre, quid morbi
 est? consensum commodat ad quod
 ille (illa Z.) voluerit, ne prodatur verita-
 tem. Deinde et Parmenonem efficit
 discedere, ne vicinus vocem parturi-
 entis audiat. Postremo remanet solus,

et secum deliberat, quod rogatus utrum
 taceat, neque indicet ei (ejus Z.) par-
 tum, an æquo animo ferat tantam inju-
 riam et reducat uxorem. B.

Tumultuari] Passive dicitur. Nam
 apud veteres activum etiam tumultu-
 are in usu fuit. v. Voss. de Analog. III.
 7. et interpret. ad Cæs. de B. G. VII.
 61. R. D.

2 Magis morbus adgravescat] Gra-
 vior fiat. Proprie, quia morbi graves
 sunt diuti. Virg. Ge. III. 95. ubi aut
 morbo gravis, aut jam senior annis De-
 ficit. Sallust. morbi graves ob inedia
 insolita vescentibus. Male metuo, ne
 Philumena magis] Instat Terentius bo-
 nam socrum facere, ut bonam meretri-
 cem faciat (facit Z.) D.

Ne morbus aggravescat] I. e. augeat-
 ur, amplior fiat ut paulo ante dixit.
 Cio. Catil. I. 13. hic morbus qui est in
 republica vehementius gravescat. R. D.

3 Quod te, Æsculapi, ut te, Salus]
 Deest propter: ut sit, propter quod. D.

4 Nunc ad eam visam] Sic Virg.
 Æn. VII. 454. respice ad hæc. Heus,
 Sostrata] Vide quemadmodum per se
 ipsum Parmeno, per Parmenonem ar-
 ceatur Sostrata: quæ neque deesse
 propter officium, neque ingredi propter
 socrum (servum Bœcler.) inducitur.
 Hem!] Interjectio est novas res audi-
 entis. Iterum istinc excludere] Bene
 iterum: ut illi pudorem incuteret repe-
 titione injuriæ. Et memoriter. jam
 enim dixit, nostra illico it visere ad eam.
 admisit nemo. Et simul vido, quam ve-
 hementius ad injuriam sonet excludi,
 quam non admitti. D.

Verba iterum i. e. lege per interroga-
 tionem. B.

5 Ehem, Parmeno] Ehem, interjectio
 est ejus, quæ commota sit nova re. D.

Non visam uxorem Pamphili, cum in proximo hic sit ægra?

PAR. Non visas, nec mittas quidem visendi causa quemquam.

Nam qui amat cui odio ipse est, bis facere stulte duco: Laborem inanem ipse capit, et illi molestiam affert.

Tum autem filius tuus introiit videre, ut venit, quid agat.

S. Quid ais! an venit Pamphilus? PAR. Venit. S.

Dis gratiam habeo. 11

Hem, istoc verbo animus mihi rediit, et cura ex corde excessit.

PAR. Jam ea de causa maxime nunc huc introire nolo: Nam si remittent quippiam Philumenæ dolores,

6 *Non visam uxorem Pamphili?*] Ut dixit supra, *servum Sostratae*, non *Parmentonem*: sic hic, *uxorem Pamphili* dixit magis, quam *Philumenam*: ut animum et officium ejusdem soorus, et matris breviter demonstraret. D.

In proximo] I. e. in vicinia. *Plantus in Cistell. L. 1. 102. habitat in proximo.* R. D.

7 *Non visas, &c.*] Unam rem *Sostrata* consuluit, hic de duabus respondet: namque et illam non vult ingredi, et cavet ne ipse mittatur. et bene, *quemquam*: ne aperte pro se loqui videatur. D.

Lege non visas? interrogative. Deinde pro *ne* repono *ne*, ob codices omnes meos et *Faerni*. B.

8 *Nam qui amat, cui odio ipse est*] Aliam causam subjunxit: quia durum fuerat ipsi *Sostratae* dici, quod supra dictum est. *Nam qui amat*] Una causa a sententia morali. *Cui odio ipse est*] Deest *eum*, vel *cum*. D.

9 *Laborem inanem ipse capit, et illi molestiam affert*] Hoc validissimum ad dissuadendum fuit. *Et illi molestiam affert*] Bene hoc adjecit: ne qui amat, hoc dicat, laborem, dum promerear, quem amo (*laborem non perdo, dum promereor de eo, quem amo.* Z.) D.

10 *Tum autem filius*] Alia causa ob eventu. *Videre, ut venit, quid agat*] Quod supra, *visere*. An *visere*, officii est apud ægros: *videre*, cognitionis? et ideo additum, *quid agat*. D.

Ob consensum *Faerni* nostrorumque librorum lego *tum filius tuus int.* B.

11 *An venit Pamphilus?*] Bene imitatur affectum. D.

Pro *gratias*, quod est in libris quibusdam, amplectere lectionem codd. multorum *gratiam*. B.

12 *Hem!*] Interjectio feminina ac matronalis. *Ex corde excessit*] Gemnavit præpositionem. D.

13 *Hac nunc introire nolo*] Cur, si venit *Pamphilus*, non sit introeundam, causa narratur. D.

14 *Nam si remittent quippiam*] Verbum activum quasi neutrum posuit. *Philumenæ dolores*] *Δραματιῶς* errat. non enim vere dolor morbi est, cum sit partus. D.

Philumenæ dolores] V. C. *Philumenam*. L.

Etsi *Philumenæ* apud *Rafinum* quoque in de metris comicois laudatur, ab usu loquendi non abhorret, et quorundam codd. auctoritate comprobatur: tamen ob sequentia sola soli lectionem *Philumenam* præfero. Si enim *Philume-*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

PAM. Ita factum est. S. Quid morbi est? PAM. Febris.
S. Cotidiana? PAM. Ita aiunt.

I sodes intro, consequar jam te, mea mater. S. Fiat.

PAM. Tu pueris curre, Parmeno, obviam, atque eis
onera adjuta.

PAR. Quid? non sciunt ipsi viam, domum qua redeant?

PAM. Cessas?

25.

ACT. III. SCENA III.

PAMPHILUS.

NEQUEO mearum rerum initium ullum invenire idoneum,

hi] *Dic*, verbum est instantis audire, et curiosius interrogantis. Virgilius Ecl. III. 1. *dic mihi, Damæta, cujum pecus? Dolor repente invasit?*] Proprie *invasit*, quia repente. D.

22 *Ita factum est*] Moris est assentiri ad diota interrogantium, qui quæ vera sunt celant. *Ita aiunt*] Bene aliis adscripsit: si falsum sit, ut ipsis adscribatur mendacium. *Ita aiunt*] In hac tota interrogatione et responsione colorem induxit secretum, ægre objurgantis. *Ita aiunt*] Religiose mendacium ad romorem retulit. *Aiunt*, inquit, ne ipse falsum dicere videretur. D.

23 *I sodes intro*] Metuit, ne ingrediatur mater ad soceros: et ideo dicit, *I sodes intro*. Et apparet *intro* dicentem, manu annuere, ut domum redeat: et simul, quo magis faciat, addit causam: *Consequar jam te, mea mater*] Adjecit et tempus *jam*. *mea* necessario additum: *mea mater*: et *sodes*, quia *I intro* durum est. *Fiat*] Abiens dixit hoc mater, *fiat*: ne omnino jussis alienis parere videatur. quasi imperemus et nos, quæ nos ipsi facturi sumus. D.

24 *Tu pueris curre, Parmeno, obviam*] Probabilis causa, quæ ablegat etiam Parmenonem, dum jubet eam pue-

ris occurrere. Et simul notandum, quod in hac fabula ridiculè vexatur usque ad ultimam servus et ablegatur, cum sit et piger et curiosus. *Atque eis onera adjuta*] Locutio antiqua figurata. Et est *μετανομή* (alii, *ὀπασσάγη*,) pro ipsos onera portantes, eis onera adjuta. D.

Iis onera adjuta] I. e. his adjuta oneribus ferendis. Notandus est dativus persone, iis quæ per archaismum verbo *adjutare* jungitur. Vide interpretes ad Petron. c. 62: edit. Barmann. p. 419. *Adjutare* cum accusativo rei est in Phorm. I. 2. 49. R. D.

25 *Quid? non sciunt ipsi viam, domum qua redeant*] Jam vide quemadmodum servetur Parmenoni persona loquacis, curiosi, pigri. *Domum*; adverbiale est. *Domum qua redeant*] Quasi locum significet, videbitur reliquum præceptum servus non audivisse. Si audivit, *qua*, quomodo intelligemus, id est, quemadmodum onus portent de navi. *ut, quid fieret, et qua fieret*. *Cessas*] De industria omnes ablegavit suos, ut non audirent quæ intus post scenam sunt acta: quæ tamen populo est narraturus. D.

Pro *redeant* Bemb. habet *veniant*: B.

1 *Nequeo mearum rerum initium ul-*

Unde exordiar narrare; quæ nec opinanti accidant;
Partim quæ perspexi his oculis, partim quæ accepi au-
ribus:

Qua me propter exanimatum citius eduxi foras. 4

Nam modo me intro ut corripui timidus, alio suspicans
Morbo me visurum affectam, ac sensi esse, uxorem: hei
mihi!

Postquam me aspexere ancillæ advenisse, ilico omnes
simul

lum invenire idoneum] In hac scena con-
questio est ad deliberationem descen-
dens, an habeat Pamphilus, an excludat
uxorem: in qua tota oratio Pamphili
ad argumentum spectans, amatoria ma-
gis, quam maritalis est. Nam aliter non
perveniretur ad ultimam cognitionem
omnium rerum, nisi adolescens furti-
vam conceptam uxoris, et patrum, ali-
quanto lenius, quam conjugalis dolor
expetit, toleravisset. Nequeo meorum]
Hæc est Homericæ illa διατίσις, Od.
IX. 14. τί κέρως, τί δ' ἰσχυρά, τί δ' ἰσ-
χύων καταλίξω; Nequeo meorum rerum
initium] Hoc principium magna διατι-
σίτου operatur: ut ostendantur sermone
et multæ et graves, Idoneum] Aptam,
conveniens. D.

Nequeo meorum rerum initium ullum
invenire idoneum] Conquestio est, quod
de amore multa sit passus, quod multa
viderit, multa audierit. Cum dixit: par-
tim, quæ perspexi his oculis, partim quæ
accepi auribus. Hoc totum in principio
est. Subjungitur narratio: nam modo me
intro ut corripui. Quod acceperit auribus,
illud est, quod ubi eum ante perspe-
xerat ancillæ, omnes simul exclamavere,
venit! Quod perspexit, illud est, quod
vultum eorum continuo inveniri videt.
Hæc enim argumenta proficiunt ad id,
quod partus celabatur; quod intro ve-
niens parturientem videt; deinde quod
vox parturientis prodit vitium, cum dix-
it: neque voce alia, ac res monebat, ipsa
poterat conqueri, B.

2 Unde] A quo. D.

3 Partim quæ perspexi his oculis] His,

quasi miseris, vult intelligi, quibus per-
spexi, vel audivi mala. An sic dictum
est, ut apud Virg. Æn. IV. 359. vo-
cemque his auribus hausi? D.

4 Qua me propter exanimatum] Inter
exanimatum et exanimatum hoc interest:
exanimatus, est conterritus, conturbatus.
Ut, sed quidnam Pamphilum exanimatum
video? Et Virg. Æn. V. 305. exanimata
sequens impingeret agmina muris. Exani-
mus vero, est occisus. Virg. Æn. XI.
30. corpus ubi exanimi positum Pallantis
Acetes Servabat senior. D.

Me eduxi foras] I. e. foras prodii.
Plant. in Bacchide IV. 2. 11. ducte ab
edibus. Cio. ad Div. X. 32. Bulbus—
dixit se a Gadibus ubi v. Manut. it.
Bentlei. ad IV. 1. 7. R. D.

5 Me intro ut corripui] Raptim in-
gressus sum. Timidus] Pro timens, no-
men loco participii. D.

Lege ex nostris omnibus, nam modo
intro ut me corripui. B.

Me intro corripui] I. e. raptim in-
troii. Mox. v. 16. corripui illico me inde
lacrumans. infra IV. 1. 3. corripuit de-
repente tacitus sese. v. Heins. ad Virgil.
Æn. VI. 472. corripuit sese. R. D.

6 Morbo me visurum affectam] Quia
et hic morbus est (hoc scholion haud
dubie pertinet ad vers. 13. ad vocem
alio.) Hei mihi!] Interjectio dolentis
est. Virg. Æn. III. 52. Eloquent, an
sileata? Et dicitur hæc figura ἰπιμοθή.
Hei mihi!] Mire interposuit σχετλιασ-
μῶν. D.

Præter unum omnes nostri habent,
ac sensi uxorem esse. B.

Lætæ exclamant, venit : id quod me repente aspexerant.

Sed continuo voltum earum sensi immutari omnium,
Quia tam incommode illis fors obtulerat adventum
meum. 10

Una illarum interea propere præcucurrit, nuncians
Me venisse : ego ejus videndi cupidus, recta consequor.

Postquam introii, extemplo ejus morbum cognovi miser.
Nam neque, ut celari posset, tempus spatium ullum
dabat :

Neque voce alia, ac res monebat, ipsa poterat conqueri. 15

Postquam aspexi, O facinus indignum ! inquam : et corripui ilico

Me inde lacrumans, incredibili re atque atroci percitus:

8 *Id quod me repente*] Deest propter. ut sit, propter id : ac per hoc, ideo. *Id quod me repente aspexerant*] Causa cur lætæ exclamaverint. *Id ergo, ob id.* D.

Nostri, *me derepente.* Sed melius est me ejicere cum egregio Fabricii codicis. B.

9 *Sed continuo voltum earum sensi immutari omnium*] Miro Pamphilus etiam ancillarum metu impellitur, ut alionum naso puerum suspicetur: neo ullo modo in memoriam redeat, hanc se puellam, vel hujusmodi (forte, quæ nunc esset uxor. Z.) vitiasse. *Voltum earum*] Quæ viderint. D.

10 *Fors obtulerat*] Offerri dicuntur tam bona quam mala, si insperata obiciantur aspectibus. *Obtulerat*] Oblatum dicitur in utramque partem, quicquid expectationem prævenit. D.

Pro illis duo nostri veterrimi illic. B.

Obtulerat] Offerri dicuntur, quæcumque præter expectationem obiciuntur, sive bona, sive mala. v. Donat. ad h. l. R. D.

11 *Præcucurrit nuncians*] Priscian. libr. X. L.

12 *Ego ejus videndi cupidus*] Non

erit plena vis repentini doloris, si aliquid præsentis suspicatur ; et ideo addidit, *ego ejus videndæ cupidus.* *Recta consequor*] Absolute, et sine adjectione : non enim addidit *vis.* D.

Ejus videndi] Non opus est legere *videndæ.* Rationem constructionis explicant. Sanctius in Minerva III. 8. p. 458. et ibi Perizon. R. D.

13 *Extemplo ejus morbum*] *Morbum* mitiare animo, quam vitium dixit, aut probrum. Et recte : quia dixit, *alio me suspicans morbo vitium affectam, ac sensi esse, uxorem.* D.

Færnus, ut trochaicus staret, ex Bomb. et Victor. edidit postquam intro ædveni, extemplo. Forte leg. introivi extemplo. B.

14 *Spatium*] Moram. D.

Pro *celari* lege *celare* ; uxor scilicet, quam statim adiit osculaturus. Deinde in seq. versu illud ipsa refer ad res. B.

15 *Ac res monebat*] Partus. D.

16 *O facinus indignum !*] *Facinus indignum,* non ad illam, hoc est, Philymenam, sed ad auctorem vitii refertur. *Et corripui ilico*] Ardens scilicet dolore. Et est causa cur cito exierit. D.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

O mi Pamphile, abs te quamobrem hæc abierit, causam vides :

Nam vitium est oblatum virgini olim ab nescio quo improbo.

Nunc huc confugit, te atque alios partum ut celaret suum.

et Oudendörp. ad Sueton. Vitell. c. 2. institit de eo rectum putant, qui quid pergit facere, instituit de eo, qui quid incipit facere. Sed promissionis horum verborum usus videtur; certe, apud Cicer. ad Div. X. 16. flagitare senatus institit, hoc verbum non perrexit, sed cepit significat. v. interpret. ad Liv. XXVII. 46. R. D.

22 *O mi Pamphile! abs te quamobrem hæc abierit]* A nomine et blandimento, mire: quia secreta confitetur. ut Virg. Æn. IV. 20. *Anna, fatebor enim, miseri post fata Sichei.* A principio idem elaboravit, ut adversus pudorem conscientia et voce et confessione duraret. *O mi Pamphile! abs te quamobrem hæc abierit]* Venialis status, in quo confessio est et procatio. *Abs te quamobrem]* Morale blandimentum ante confessionem. D.

O mi Pamphile! abs te quamobrem hæc abierit, causam vides] Persuasio est. Unde illa deliberat, Pamphilus an (ut Z.) taceat tantum et celet partum, aut, si voluerit, ut eam uxorem ducat, donata injuria. Confessio ipsa criminis veniali statu constat, cum dixit: *vitium est oblatum virgini olim, abs nescio quo improbo.* Deinde preces omnes adhibentur. Illa duo, quæ supra posui, conficienda (conficit ita Z.) quæque fors fortuna est, inquit, nobis quæ te hodie obtulit, per eam te obsecramus amba, si jus, si fas est, uti adversa ejus per te tecta, tacitaque apud omnes sient. Ut, si velit, reducat, sic petitur; ceterum de reducenda id facias, quod in rem sit tuam. Hoc voluptati dimittitur (forte, voluntati remittitur Z.) Illud oratio (illud, quod oratus est Z.) an fieri possit, sic docetur: *parturire eam, neque gravidam esse ex te, solus conscius.* Sed an pater ignorare possit, sic adjungitur:

nunc si potis est, Pamphile, maxime volo, doque operam, uti clam eveniat partus patrem: atque adeo omnes. sed si hoc fieri non potest, quin sentiant, dicam abortum esse. Neque hoc suspectum esse alicui poterit, cum septimo mense abortum provenire. Sed ne natum patero inhonestum fuit (ne natus puer inhonestus esset Z.) quod Pamphili filius diceretur, adjecit ab utili, et ab honesto: continuo exponitur. hic tibi nihil erit quicquam incommodi. Deinde conclusum est ad misericordiam captandam, et illi misere. Quod concesserit scilicet (quod concessisse se dicit Z.), ut taceat tantum, nam de reducenda, id vero neutiquam honestum esse arbitror. Verum amore multam stans ingemiscit, quod necessitate separatur; quamquam dat sibi consolationem, non didicit ab amata discedere, ut ante exclusam meretricem discessit (consolationem, quod non nunc discat ab amata discedere, quum ante exclusus a meretrice discesserit. Z.) E.

23 *Nam vitium]* Est confessio. *Nam vitium est oblatum]* Cospit a causa. *Oblatum]* Ad repentina pertinere superius annotavimus. Et *oblatum*, quasi non exspectanti et nolenti. *Virgini]* Quasi quæ falli posset. *Olim]* Recte olim: quia facilis venia circa vetera jam delicta. unde tentat temporis longinquitate extenuare peccatum. *Olim ergo, ante menses novem.* *Ab nescio quo improbo]* Mire contempsit personam, dicendo *nescio quo?* id est, nescio quem dixit: ut ostendat ignobilem, ita (et) abjectam. Nam si nomen illi est, habet et dignitatem: ut, Æn. II. 89. et nos aliquod nomenque decusque Geminus. Et ne placere videatur is qui fecit, improbum dixit. D.

Nam vitium] Servius Æn. XI. 687. L.

Sed cum orata ejus reminiscor, nequeo quin lacrumem
miser. 25

Quæque fors fortuna est, inquit, nobis quæ te bodie
obtulit,

Per eam te obtestamur ambæ, si jus, si fas est, uti
Adversa ejus per te tecta, tacitaque apud omnes sient.
Si unquam erga te animo esse amico sensit eam, mi
Pamphile,
Sine labore hanc gratiam te, uti sibi des pro illa, nunc
regat. 30

Cæterum de reducenda id facias, quod in rem sit tuam.
Parturire eam, neque gravidam esse ex te, solus conscius.
Nam aiunt tecum post duobus concubuisse mensibus :

25 Sed quum orata ejus] Bona *πα-
ροισις*. Nequeo quin lacrumem miser]
Videtur quasi distillantes fletus deter-
gera. Nequeo] Deest continere. D.

26 Quæque fors fortuna.] Precatio.
Fors fortuna] ἄφθν. id est, subita for-
tuna. Et fortuna, in incerto : fors for-
tuna, in bono ponitur. Virg. *Æn.* IX.
41. si qua in te fortuna fuisset. Et ipse,
O fors fortuna! D.

27 Per eam te obtestamur] Oratorio
inducuntur et pro tacentibus (*absenti-
bus*) preces. Per eam te obtestamur
ambæ] Obtestatio est precatio cum men-
tione earum rerum, per quas pelimus :
ut, *Æn.* X. 45. per eversa, genitor, fu-
mantia Troiæ excidia obtestor. Si fas,
si jus est] Utrum hoc invidiose : an
quasi femina, quæ leges nesciat? D.

Obtestamur ambæ] Al. obsecramus. L.

Pro obtestamur, quæ est lectio Donati
et aliorum codd. Bentleyus, duce Faerno
et auctoritate codd. obsecramus. Z.

Si jus ei fas est] Jus est jus huma-
num, fas est jus divinum. Virgil. *Georg.*
I. 269. festis quedam exercere diebus fas
et jura sinunt ubi v. Servium. Plura de
hoc discrimine Duker. ad *Flor.* II. 20.
p. 475. R. D.

28 Uti adversa ejus] Mire non cri-
men : sed adversa. Per te tecta, taci-
taque] Tecta, si reducis : tacita, si re-
pudias sub alia excusatione. An idem

significant? an potius, neque verbo in-
dices? An tecta, ne videantur : tacita,
ne dicantur? Tecta, tacitaque] Tectu
sint, ne hæc alii sciant : tacita, ne ipse
indicat. D.

29 Si unquam erga te] Virg. *Æn.*
V. 798. si concessa peto, si dant ea mæ-
nia Parca. Terentius in *Andr.* si te in
germani fratris dilexi loco, sive hæc te
solum semper fecit maximi. Si unquam
erga te] Ab anteacta vita. D.

Leges si unquam te erga a. e. a. senti,
&c. B.

30 Uti sibi des pro illa] Subaudi-
tur, gratia. D.

Recte Faernus ob versum et Dona-
tum pro uti legit ut. B.

Gratiam des] I. e. beneficium. *Plaut.*
in *Captiv.* III. 5. 63. ab eo petito gra-
tiam istam, *Sallust.* in *Jug.* o. 110. ut rex
privato homini gratiam deberem. R. D.

31 Ceterum de reducenda] Tentat
etiam hoc persuadere, sed oratorie et
verecunde. Et mire, de reducenda
dixit, non de respuenda. Quod in rem
sit tuam] Nam nisi reducatur, redde-
nda dos erit. D.

Cum iambum trochaicus non admit-
tat, Faernus edidit *reducenda*. B.

32 Solus conscius] A possibili. Nam
hoc nomine ostendit tacere eum posse,
quod conscius sit ipse solus. D.

33 Nam aiunt] Honestius aiunt, pro

Tum, postquam ad te venit, mensis agitur hic jam septimus:

Quod te scire, ipsa indicat res. Nunc si potis est, Pamphile,

35

Maxime volo, doque operam, ut clam eveniat partus patrem,

Atque adeo omnis. sed si fieri id non potest, quin sentiant,

Dicam abortum esse: scio nemini aliter suspectum fore, Quin, quod verisimile est, ex te recte eum natum putent.

Continuo exponetur. hic tibi nihil est quicquam incommodi:

40

Et illi miseræ indigne factam injuriam contexeris.

ait, dixit. Nam quis aut scire, aut dicere potuit, nisi Philumena? ergo recte. Aiunt enim potius honestum est, quam ait. Post duobus concubuisse eam mensibus] Post duobus, simpliciter accipiendum, non post duos. est enim ἀρτιστροφῆ, pro duobus post; id est, non statim ut nupta sit, sed, postquam nupta est, post duos menses nuptiarum: ut sint reliqui quinque menses. Et hinc apparet, ante duos menses, priusquam cum Pamphilo concumberet, vitiatam, quatuor (Westerhovius vult legi quinque. Sed satis inepte. Omnia enim sana sunt Z.) mensibus cum Pamphilo fuisse: ex quibus, duobus posterioribus amatam esse, reliquis tribus peregrinatum fuisse Pamphilum. An post duobus, pro post duos? ut Plautus, Pers. IV. 1. 4. post principio denique. Et, post paulo. D.

Vocem eam post concubuisse, quam Faernus ob Bomb. sustulit, nos ob codices et versum, qui in hac sede non amat trochæum, restituendum putamus. B.

35 Quod te scire, ipsa indicat res] Quia contristatus corripuisti te foras. D.

36 Partus eveniat] Philumens scilicet. D.

37 Fieri id non] Ms. R. id deest. L.

Nostri vel non habent id, vel collocant ante fieri. B.

38 Abortum esse] Non est Latinam aborta est: sed, abortum fecit. Abortum esse] Deest natum, vel factum, vel absolute. quomodo dicimus, e re nata: vel quemadmodum dicimus, ex te mihi orta est injuria. Dicam abortum esse] Rationabiliter dixit. fit enim abortus mense septimo sine pernicio feminae. Suspectum fore] Suspicabilem, suspiciosum. D.

39 Ex te recte eum natum putent] Nove dixit natum abortum: quasi abortus nascatur. Natum ergo pro facto, conceptoque dixit. D.

Recte natus] Recte natus dicitur, qui ex legitimo matrimonio natus est. R. D.

40 Exponetur] Ad mortem scilicet. Hic tibi nihil est quicquam incommodi] Quam alienus exponitur, et non tollitur pro tuo. Et mire necandi pueri non fit mentio; quia Pamphili filius invenietur, quum ei etiam per patrem puellæ poeta succurrit. Hic tibi nihil est quicquam incommodi] Ab utili. et est παράλογον quartum: ut, nihil vidi quicquam latius. D.

41 Et illi miseræ indigne] Ut non sit ἀνακόλουθον, superiori versui τὸ et

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Adest Parmeno cum pueris : hunc minime'st opus

In hac re adesse : nam olim soli credidi, 50

Ea me abstinuisse in principio, cum data est :

Vereor, si clamorem ejus hic crebro audiat,

Ne parturire intelligat. aliquo mihi est

Hinc ablegandus, dum parit Philumena. 54

ACT. III. SCENA IV.

PARMENO. SOSIA. PAMPHILUS.

AIN' TU, tibi hoc incommodum evenisse iter ?

S. Non hercle verbis, Parmeno, dici potest

Tantum, quam re ipsa navigare incommodum'st.

Versum Gaystus ut spurium et ineptum damnavit. equidem, ut sententiae succurratur, sic emendandum censeo, quò ego eum consilio missum fèci, eodem huic operam dabo. B.

Consilio] I. e. ratione, prudentia. Gio. pro Murena. c. 12. mulieres omnes propter infirmitatem consilii majores in tutorum potestate esse voluerunt. Liv. XXIX. 35. cum omnia ira non consilio gererentur. v. Gronov. ad. Liv. XLIV. 2. R. D.

Huic] Nempe uxoris amori, ut eum missum faciam. R. D.

49 *Adest Parmeno cum pueris]* Quia idem Parmeno est secretorum conscius, addidit, cum pueris. *Minime est opus]* Id est, omnino non est opus. D.

50 *Olim soli credidi]* V. C. olim sibi credidi. L.

52 *Nostri omnes reote habent exaudiat.* B.

53 *Aliquo mihi est hinc ablegandus, dum parit Philumena]* In tota comœdia non cessabit, cum sit piger; nec resciscet aliquid, cum sit curiosus Parmeno. D.

54 *Dum parit Philumena]* Dum alias dummodo, alias donec: nunc, quamdiu. D.

Ablegandus] I. e. amandandus. Hoc verbo veteres utuntur de iis quorum presentia molesta est. Liv. I. 35. sub tempus pueros venatum ablegavit. Justin. I. 5. ut ablegatus in Persas ab avo fuerit ubi v. Gronov. R. D.

1 *Ain' tu, tibi hoc incommodum evenisse iter?]* Alia ratio est currentis ad argumenta: alia actuum comicorum. Sed perfecti poetæ est ita servire argumento, ut tamen spectator novis delectationibus teneatur. Nam in hac scena, donec perveniat ad Pamphilum Parmeno, hoc signum inducitur, cum hoc ostenditur, quid mali sit navigatio. *Ain' tu?]* Pro aine tu? Et sic jam aliquid dixisse magni in precedenti oratione ex respondentis sermone demonstratur. *Ain' tu?]* In scena nascitur oratio, aut in scenam defertur. D.

Ain' tu, tibi hoc incommodum evenisse iter?] Hæc scena interrogationem, et expositiones breves continet, quemadmodum navigaverunt. E.

Iter] Iter dicitur de navigatione Ovid. Epist. XXI. 78. et facere ignava puppe videbar Iter. Sic ire pro navigare. Virg. Æn. IV. 310. et mediis properes aquilonibus ire per altum. R. D.

3 *Tantum, quam re ipsa navigare in-*

PAR. Itane est? S. O fortunate, neseis quid mali

Præterieris, qui nunquam es ingressus mare. 5

Nam alias ut mittam miseras, unam hanc vide :

Dies triginta, aut plus eo, in navi fui,

Cum interea semper mortem expectabam miser :

Ita usque adversa tempestate usi sumus.

PAR. Odiosum. S. Haud clam me est : denique hercle
aufugerim 10

Potius, quam redeam, si eo mihi redeundum siet.

PAR. Olim quidem te causæ impellebant leves,

commodum est] Ἀσάβλουθον quartum. non enim intulit quantitas, ut Virg. Ge. IV. 411. sed quanto ille magis formas se vertet in omnes : tanto, nato, magis contende tenacis vincula. D.

Tantum quam] Dicitur pro tantum quantum Liv. XXXVII. 51. non tantum gaudium ab recenti metu adtulerunt : quam avertentur famam. Lucanus IX. 766. sed qua non ulla cruenta tantum mortis habet. v. Gronov. in diatriba Staciona 57. et ad Liv. XXVI. 1. R. D.

4 O fortunate! neseis quid mali præterieris] Bene majori affectu dicens, O fortunate, quam si responderet. ita. D.

Neseis quid mali] Posidippus : Ὁ μὴ πηλαυκῶς οὐδὲν ἰσάραξ κανόν. L.

Menander : Πῦρ, καὶ θάλασσα, καὶ γὰρ, καὶ τῆς. W.

5 Qui nunquam es ingressus mare] Proprie dixit ingressus. Nam qui jam navigavit, egressus dicitur : Sic Virg. Æn. I. 176. egressi optata patiuntur troas arena. D.

6 Nam alias ut mittam miseras] Παράλληλα oratoria. Et misera, navigationes scilicet. D.

7 Dies triginta] Accusativus casus : plenum numerum et continuationem rei significat. Dies triginta, aut plus eo, in navi fui] Hoc exitiosam vel sine periculo videri potest. Sed vide quid addat, aut plus eo, in navi. Absoluto eo, ut alibi, annos sexaginta natus es, aut plus eo, ut conjicio. D.

Plus eo, in navi] Priscian. lib. 7. L.

8 Semper mortem expectabam miser] Dura est expectatio mali. Virg. Æn. VI. 614. inclusi penam expectant. Semper mortem expectabam] Id est, horis omnibus, cum continuatione triginta dierum. D.

Cum interea semper mortem expectabam miser] Gravior semper poena est expectare, quam pati. Ut, Æn. VI. 614. inclusi penam expectant. B.

9 Ita usque] Usque, vel diu, vel valde. D.

10 Odiosum] Esse scilicet in mari triginta dies. Et nomen pro adverbio posuit : odiosum pro odiose. Haud clam me est] Αἰτέτως : pro ego maximo intelligo, quam odiosum sit. Nam qui jungunt et sic legunt (qui conjungunt, et sic legunt, ODIO SUM. Hæc verba videntur ponenda esse statim post odiose) : errant, et non intelligunt. Aufugerim] Conjunctivum modum posuit pro indicativo futuro : vel, ut alii dicant, promissivo. Aufugerim] Sic veteres, quod nos fugerim. D.

11 Siet mihi redeundum siet] Pertinet hæc Amphidis dictam apud Stoicæum, Serm. 250. Ἐν εἰς ἀνδραγαθῶν τῆς ἀνθρώπου σέβας, ἤμισθα ταύτας πηλοσάζαν ἴδεναι. Phædrus. I. 18. nemo libenter recedit, qui legit, locum. L.

Bentleius pro siet cum edd. vet. edidit sciam, quod utique elegantiorum efficit sensum. Z.

12 Olim quidem te causæ impellebant

Quod nunc minitare facere, ut faceres, Sosia.

Sed Pamphilum ipsum video stare ante ostium :

Ite intro : ego hunc adibo, ii quid me velit. 15

Here, etiam tu nunc hic stas? PAM. Et quidem te exspecto. PAR. Quid est?

PAM. In arcem transcurso opus est. PAR. Cui homini?

PAM. Tibi.

PAR. In arcem! quid eo? PAM. Callidemidem hospitem

Myconium, qui mecum una advectu'st, conveni. 19

PAR. Perii! vovisse hunc dicam, si salvos domum

leves] Miro in servum fugitivum, qui ob vitium huiusmodi, non ob causam fugiat. Et bene *leves* dixit: hæc enim non est *levis*. D.

13 *Quod nunc minitare facere*] Ut sit ordo, olim quidem te cause impellebant *leves*, Sosia, ut faceres quod nunc minitaris facere hac occasione. Artificiose. et in Andria sic ait recusanti perjarium servo Mysis, *nova nunc religio in te incessit? Facere*] Ut faceres. Comicum est et Terentianum. D.

14 *Sed Pamphilum ipsum video*] Ipsum a quo missus sum: vel dominum, ut Græci dicunt *αὐτόν*. D.

15 *Ego hunc adibo*] Vel nova curiositate ait Parmeno. D.

16 *Equidem te exspecto*] Bene excepit (*expectat*. Ms. H.) Pamphilus Parmenonem, ut videatur vera dicturus. *Equidem te exspecto*] Apparet Pamphilum Parmenonis absentiam desiderare: eo quod nunc prior Parmenonem alloquitur. D.

Ne syllaba versui supersit, dele nunc, quod in libris incertam habet sedem. Tum corrige vel *equidem*, vel, quod melius, *expectans*. B.

17 *In arcem transcurso opus est*] Ostendit quam longe sit, cum in arcem (forte, *transcurso* Z.) dicat. Et bene in arcem, quam Minerva condidit. *In arcem*] Pronuncia, ut ostendat quam longe sit in arcem transcurrere. *Transcurso*] Pro transcurrere. *Cui homini?*]

Hæc verba cum sua pronunciatione vim recusationis in se continent. *Cui homini?*] Cum recusatione pronuncian- dum. et est pigri responsio, laborem ad alium transferentis. D.

In arcem] Nempe Athenarum, ubi hospes ille videtur Minervæ sacra fecisse et vota post navigationem solvisse. R. D.

18 *Callidemidem hospitem*] Priscian. lib. 6. L.

19 *Qui mecum una advectus est*] Apparet eum cum eo aliquid negotii habere, cum dicit, *qui mecum una est advectus*. D.

LECTIO Bembini *vectus* pro *adrectus* versui convenit. B.

20 *Vovisse hunc dicam, si salvos domum redisset unquam*] Facete dixit. More enim hoc fit eorum, qui, longis itineribus maris periclitati, vovent aliquid, si pervenerint. Et convenit hoc Pamphilo, quem supra male navigasse audierat. D.

Perii! vovisse hunc dicam, si salvos domum redisset unquam, ut me ambulando rumperet] Quæ consuetudo est in mari: nam cum periclitantur, ut plurimum aliquod votum proferunt, si salvi terram viderint. E.

Vovisse hunc dicam] Alludit ad morem veterum, qui mare ingredienti- bus ali- quid diis vovebant quod post felicem reditum solverent. v. Donat. ad h. l. R. D.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Quid, si non veniet? maneamne usque ad vesperum?

PAM. Maneto: curre. PAR. Non queo: ita defessus sum.

PAM. Ille abiit. quid agam infelix? prorsus nescio 30

Quo pacto hoc celem, quod me oravit Myrrha,

Suæ gnatæ partum: nam me miseret mulieris.

Quod potero, faciam; tamen ut pietatem colam:

Nam me parenti potius, quam amori obsequi

facies definiri nequit. Igitur reponere *lentiginosa*. Sic apud Val. Max. I. 7. Ext. 6. *os lentiginosum* occurrit. Cf. Donat. ad Eun. IV. 4. 22. B.

Cadaverosa facie] Cadaverosam faciem sic describit Seneca Epist. 122. *ita istorum corpora qui se tenebris dicaverunt facta visuntur. Quippe suspectior illis quam morbo pallentibus color est: languidi et evanidi albent et in vivis caro morticina est.* v. Gesner. in thes. lingue lat. hac voce. R. D.

28 *Quid si non veniet*] Omnia dicit, ne eat. *Maneto: curre*] Etiam Pamphilus tanquam de industria perseverat. *Non queo: ita defessus sum*] Hoc in gestu, et spectaculo plus est; nam incessus et auctor (forte, *incessu et anheliu*) exprimit lassitudinem. D.

Usque ad vesperum?] Usque ad noctem. R.

30 *Ille abiit*] Quasi dicat, licet jam loqui. *Ille abiit*] Quasi cum difficultate completam rem ostendit hoc dicto. D.

32 *Suæ gnatæ partum*] *Ἐπιθύνη*. D.

Suæ gnatæ partum] Hoc per appositionem, quam vocant, dictum. R. D.

33 *Quod potero, faciam*] Id est, ex labo quantum potero. an quasi proficiens curas, et fessus angore dixit, *quod potero, faciam*: id est, si non potero, cedam amori: et rursus tanquam pietatis admonitus, adjecit exceptionem, *tamen ut pietatem colam*. Servat enim in illo amorem poeta: cujus non penitebit, re cognita, et errore sublato. *Quod potero, faciam*] Id est, amori ob-

sequar. Nam misericordia mulieris de amore descendit. *Quod potero, faciam*] Apparet hoc dictum, defectus (forte, *affectus Z.*) esse, non virtutis. *Tamen ut pietatem colam*] Recordatus est lassam matrem esse ab uxore: hoc enim credit. et ideo se ad exceptionem revocavit; ita se amori cedere oportere, ut non obliviscatur omnino pietatis. Et bene in eam causam contulit necessitatem non reducendæ uxoris, quæ invenietur nulla esse. Sunt tamen qui manente eadem sententia, totum hoc jurgant, *quod potero, faciam, tamen ut pietatem colam*: hoc est, in quantum potero, dabo operam adversus amorem, ut emisso eo, pietatem colam. Et subjungitur causa. *Tamen ut pietatem colam*] Deest ita: ut sit tamen pro duntaxat: ut sit, ita ut pietatem colam. Dixerat enim, *quod potero*: et ideo addidit exceptionem, *tamen ut pietatem colam*: id est, non sum oblitus et matris. *Tamen*] Pro ita tamen. D.

Quod potero, faciam: tamen ut pietatem colam] Deliberatio illa nunc breviter repetitur, an partum celet, an ducat uxorem. Verum tandem consentit, ut celet. Non vult autem reducere, quia adhuc credit, puellam idcirco discessisse, quod jurgium cum matre suscepit. Hoc enim dixit, *quod potero, faciam: tamen ut pietatem colam*. R.

34 *Nam me parenti potius, quam amori*] Amori, scilicet uxoris, quia dixit, *quod potero, faciam*. Et hoc est quod dixerat, *quod potero, faciam*. (verba et—*faciam* absunt a Ms. H.) D.

Oportet. atque ecce Phidippum et patrem . . . 35
 Video: horsum pergunt. quid dicam hisce, incertus sum.

ACT. III. SCENA V.

LACHES. PHIDIPPUS. PAMPHILUS.

DIXTIN' dudum, illam dixisse, se expectare filium?

PH. Factum. L. Venisse aiunt: redeat. PA. Quam

causam dicam patri,

Quamobrem non reducam, nescio. L. Quem ego hic

audivi loqui?

PA. Certum affirmare est viam me, quam decrevi persequi.

35 Atque! Interjectio est contenti et conturbati. D.

36 Horsum pergunt] Modo pergunt, pro eunt. alias perseverant. D.

1 Dixin' dudum, dixisse illam, se expectare] Facete principium est interrogantis ita, ut sciat quid sibi respondurus sit, quem interrogat. Illatus est enim argumentum per *ἐπιχειρηματικόν*. Dixin' dudum] Quia dixerat, sancte adjurat, non posse Pamphilo se, absente perdurare. Dixin' dudum] Captiosa interrogatione cœpit, dicturus, venisse aiunt, redeat. D.

Dixin' dudum, illam dixisse, se expectare?] Hæc scena utriusque parentis continet verba, quemadmodum cogunt Pamphilum reducere uxorem. Simplex hic oratio est. Supra Phidippus dixerat, sancte adjurat, non posse, Pamphilo absente, perdurare apud vos. hinc positum, dixin' dudum, illam dixisse, se expectare filium? E.

Dixisse, se expectare] In Ms. R. se deest. L.

2 Factum]. Id est, dixisse illam, aiunt me. Et deest est: ut sit, factum est. D.

Cum et male accentus incidat caudam, et tria verba continua in *am* exeant: Terentius scripsit, causas quid dicam patri. B.

3 Quamobrem non reducam, nescio] Habet causam, sed non vult veram dicere; et præterea non vult cum invidia matris sue loqui, si in illam conferat, ut uxorem non reducat domum. Quem ego hic audivi loqui] Ut solent, primo personas inducit secum loquentes: deinde ipsas convenire invicem: ut alibi, quis hoc loquitur? Mysis, salve. D.

4 Certum affirmare est viam me] Adversus omnia obstinate agere, id est, contra omnes. Affirmare est viam me quam decrevi persequi] Id est, ut matri potius, quam amori, morem gerat (geram.) D.

Certum affirmare est viam me, quam decrevi persequi] Ut istam non reducam. E.

Viam persequi] Translatio sumpta est a viatoribus, qui ab itinere non defleunt. Viam sequi metaphorice dixit Cic. Catil. IV. 5. R. D.

L. **Ipsus est, de quo hoc agebam tecum.** PA. **Salve, mi pater.** 5

L. **Gnate mi, salve.** PH. **Bene factum te advenisse, Pamphile;**

Atque adeo, quod maximum'st, salvum atque validum.

PA. **Creditur.**

L. **Advenis modo?** PA. **Admodum.** L. **Cedo, quid reliquit Phania**

Consobrinus noster? PA. **Sane hercle homo voluptati obsequens**

Fuit, dum vixit: et qui sic sunt, haud multum heredem juvant. 10

Sibi vero hanc laudem relinquunt: vixit, dum vixit, bene.

7 *Atque adeo, quod maximum est, salvum atque validum*] Ordo est, primum *advenisse*, deinde *salvum*, postremo *validum*. *Salvum atque validum*] *Αἰζηρός* ad salutem. *Validus* namque, robustus et habitior corpore. *Quod maximum est*] *Legitur et quod maxime est. Creditur*] *Minus blande respondet, de repudio locuturus. D.*

Atque adeo] Ms. R. *et adeo. L.*

Placet et adeo; quod et plurimi et vetusti habent. B.

8 *Advenis modo?*] *Difficile invenitur presentis temporis modo. Atque ut ostendat esse momentum etiam presentis temporis, dixit admodum: quod est minus (nimis Mss. et edd. ante Steph.) Advenis modo?*] *Virg. Æn. X. 238. vigilans, deum gens, Ænea? vigila. Admodum*] *Excusatio cur adhuc non viderit patrem. Cedo, quid reliquit Phania consobrinus noster*] *Utrum jactanter Laches de hereditate loquitur presentis socero, ut illam cupidiorum faciat ad revocandam (remittendam) filiam? Et fit sæpe hoc, ut ex alio principio pervenire queramus ad ea, quæ volumus dicere. An ideo, ut se jactet, sciat ut rem, et divitias suas: cupidiorum soceram redditorum? D.*

Admodum] *Est assentiendi particula, quæ comici, et qui dialogos scribant,*

in responsionibus utantur in Phorm. II. 2. 1. ais conspectum veritum hinc abiss? admodum. Cic. de Legib. III. 11. scis, solere in hujusmodi sermone, ut transiri alio possit, admodum dici, quem locum male sollicitavit Davisius. R. D.

9 *Consobrinus noster*] *Quasi sororius. Sobrini, sunt ex duabus sororibus. Consobrini, ex fratre et sorore. Et propinquitate Terentius frequentata movetur (ad propinquitatis frequentatæ Terentius monet codd. vet.) et heredum. Consobrinus noster*] *Quam de fratre natus est alter, et alter ex sorore, consobrini: quum ex fratribus, patruelos dicuntur. Sane hercle homo voluptati obsequens fuit*] *Sane, satis, valide. Nam qui sanus, et validus est. Voluptati obsequens fuit*] *Contra facit Pamphilus: diajungi enim volens, nihil dicat, vel parum relictum. D.*

10 *Haud multum heredem juvant*] *Param consulant heredi. D.*

Haud multum heredem juvant] *I. e. non valde augent lucrum heredis; multum est valde. Nepos in Conone c. 2. hic multum ducem summum Agesilaum impedivit. Sallust. in Catil. c. 27. cum suis consiliis multum obficere. R. D.*

11 *Sibi vero hanc laudem relinquunt: vixit, dum vixit, bene*] *Bene et facete, nihil heredi relinquunt, sibi vero relin-*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

PH. Noli fodere: jussi. **L.** Sed eam jam remittet. **PH.**
Scilicet.

PA. Omnem rem scio, ut sit gesta: adveniens audivi
omnia.

L. At istos invidos di perdant, qui hæc libenter nun-
ciant! 19

PA. Ego me scio cavisse, ne ulla merito contumelia
Fieri a vobis posset: idque si nunc memorare hic velim,
Quam fideli animo, et benigno in illam, et clementi fui,
Vere possum: ni te ex ipsa hæc magis velim resciscere.
Namque eo pacto maxime apud te meo erit ingenio fides,
Cum illa, quæ nunc in me iniqua est, æqua de me dix-
erit: 25

Neque mea culpa hoc discidium evenisse, id testor deos,

Hoc sunt exordium, cur non reducat.
Commendat personam suam, quod sem-
per fideli animo fuit in illam, et, dicit
(dicit, vel, addit Z.) non sua causa fieri
discidium. E.

17 Fodere] Scilicet latus, quod fa-
ciunt, qui alterum alienius rei admo-
nere volunt. Horat. epist. I. 6. 50. mer-
cenar servum qui dicitur nomina, levum.
Qui fodit latus ubi v. Lambin. R. D.

18 Omnem rem scio, ut sit gesta]
Virg. Æn. II. 4. Trojanas ut opes et la-
mentabile regnum, &c. D.

Audivi omnia] Ms. R. audivi omnia
modo. L.

Nostri in fine addunt modo; et in
uno regio deest omnia, reote. Nam jam
dixit omnem rem. B.

19 At istos invidos di perdant] Bene
invidos, qui matrimonio invident: ergo
revocanda uxor est. Et adeo non puduit
mendacii honesto deprehensum senem,
ut invidos faceret, qui vera prodide-
rant. D.

20 Ego me scio cavisse] Principium
a tempore, a dictis, factisque, tam suis
quam adversariorum: et ab anteacta
vita et presenti. Ego scio me cavisse, ne
ulla merito contumelia] Mire addidit
merito. non enim curere inquit, ne fieret
illud, potui: Igitur (non enim cavere potui,

inquit, ne fieret. Cavi igitur) ne meri-
to fieret, quod in me fuit. D.

21 Idque si nunc] Ab anteacta vita:
D.

22 Et clementi fui] Pro fuerit. in-
dicativum pro conjunctivo posuit. D.

Et benigno in illam] Plurimi vet. et
Ms. R. quam fideli animo in illam, et
clementi fui. quod verius puto. L.

23 Ni te ex ipsa hæc magis velim res-
ciscere] Παράλληλως. D.

Ni te ex ipsa] V. C. nisi ex ipsa. L.

24 Namque eo pacto maxime apud te
meo erit ingenio fides] Bene, non dictis,
sed ingenio. D.

25 Quam illa, quæ nunc in me iniqua
est, æqua] Iniqua æqua, ex Terentianis
sunt Terentianæ. Et bonum argumen-
tum. Nam et Virg. Æn. I. 629. ipse
hostis Teucros insigni laude ferebat, in-
quit. et Cicero, te ipso teste iniquus, et-
que improbo: verum ad hanc rem satis
idoneo: te, inquam teste, dicam. In me
iniqua est, æqua de me dicit] Quia
adversarii testimoniam, si contra se di-
cat, tam grave est, quam vel boni vi-
ri. D.

Meliores et plures nostri meliore or-
dine ponunt, cum illa, quæ in me nunc
iniqua, &c. B.

26 Neque mea culpa hoc discidium

Sed quando sese esse indignam deputat matri meae,
Cui concedat, cujusque mores toleret sua modestia:
Neque alio pacto componi potest inter eas gratia:
Segreganda aut mater a me est, Phidippe, aut Philo-
mena. 30

Nunc me pietas matris potius commodum suadet sequi.
L. Pamphile, haud invito ad aures sermo mihi accessit
tuis,

evenisse] Non ergo quid fiat, verum per quos fiat, querendum est. Et nimis abrupte dixit *evenisse*, non *evenire*. Hoc *evenisse* dissidium] Ad confirmationem, non *evenire*, sed *evenisse* dixit. D.

27 *Sed quando sese esse indignam*] Hoc sic profert, ut eam ostendat causam esse dissidii: et hoc ipso tentat, utrum dotem relinquere possit (*fas sit*.) Et ideo supra, *neque mea culpa hoc dissidium evenisse, id testor deos*, inquit. *Deputat matri meae, cui concedat*] Fortasse ergo indigna est, et recte deputat: mihi tamen mater colenda est; hoc sentit. *Deputat matri meae, cui concedat*] *Ex irrogatu matri meae, ut idonea sit causa repudii*. D.

Sed quando sese esse indignam deputat matri meae, cujus mores toleret] Cum neque aliter gratia ulla inter eas componi possit, purgat se, quod pietatis causa velit reducere uxorem. E.

Hunc et seq. versum sic lege et distingue, *séd quando esse indignam sese deputat, matri meae* | *Que concedat, quaeque ejus mores, &c.* Pro cui in Bombino a manu secunda recte est *que*. Et unus e Meadianis priorem versum collocat, uti a nobis factum esse vides. B.

Quando sese indignam deputat matri meae qui concedat] h. e. quando putat, a se non deberi postulari, ut matri meae concedat. Nam pro cui omnino legendum *que*. v. Gronov. Observ. III. 8. Bentl. ad h. l. et not. ad Euseb. V. 226. R. D.

28 *Cujusque mores toleret*] Hoc melius, quam obsequatur, aut inerviat. *Mores toleret*] Bene mores; ut *amicus*: notat enim pravitatem: unde *senes*, *merci*

appellantur. Horatius, Carm. I. 9. 17. *dones virenti cunitas abest Marce. Mores toleret sua modestia*] O temperantiam! *Mores* potius quam *injurias* dixit. D.

29 *Neque alio pacto componi potest*] Nisi ut concedat matri, toleretque mores ejus. D.

Versus causa lege, *neque alio compo- ni pacto potis inter eas gratias*. B.

30 *Segreganda aut mater est a me, Phidippe*] Bene tanquam ex deliberatione colligit, quod facturus est. Et mollius *segreganda*, quam *excludenda*. D.

31 *Nunc me pietas matris potius commodum suadet sequi*] Quam mollibus verbis repudium nunciatam est a Pamphilo! D.

Me suadet] *Suadere* et *persuadere* interdum cum *acensat* construntur, ut exemplis docet Burmann. ad Phaedr. I. 15. 6. Sed hic melius est. *me* cum infinitivo *sequi* jungere, *nunc pietas mihi suadet, me matris potius commodum sequi*. R. D.

Commodum sequi] I. e. ut v. 45. loquitur, se matris commodis accommodare. Cic. act. I. in Verr. c. 7. *non expiationem populi. Romani sequentur*. R. D.

32 *Ad aures haud invito*] Optime dictam, *haud invito*. non enim in totam volenti, quippe de dissidio: sed tamen quia pie loquens est, mediocriter approbavit. *Pamphile, ad aures haud invito*] Gravis oratio est a nomine incepta. Virg. Aen. XII. 19. *O praetans animi juvenis*. Et est figura *ἀντίρρησις*. Sic Virg. Ecl. VII. 17. *posthabui tamen il-*

Quum te postputasse omnes res præ parente intelligo.
Verum vide, ne impulsus ira prave insistas, Pam-
phile. 34

PA. Quibus iris impulsus nunc in illam iniquos siem?
Quæ nunquam quicquam erga me commerita'st, pater,
Quod nollem: et sæpe, quod vellem, meritam scio:
Amoque, et laudo, et vehementer desidero.
Nam fuisse erga me miro ingenio, expertus sum:

lorum mea seria ludo. Haud invito sermo mihi accessit tuus] Senili loquacitate: pro, recte locutus es. D.

Sermo accessit] Recte e Mss. emendavit Palmerius *ad aures mihi sermo accidit tuus*. Hæc enim est legitima loquendi forma. Rutil. Lup. I. 58. *id vehementer jucundum auribus accidere consuevit* ubi v. quæ notavimus. R. D.

33 *Omnes res]* Plus dixit, quam si uxorem diceret. *Præ parente intelligo]* Bene parente: quod nomen commune et cum patre est, et cum omnibus, quos hæc necessitudo conjungit. Melius ergo, quam si diceret *matrem*. D.

Quum te postputasse] In Ms. R. *te*, omissum est. L.

Repone, quod Terentio, tanto artifice dignius est, *cum res postputasse te omnis*. B.

34 *Verum vide ne impulsus ira prave insistas, Pamphile]* Leniter et suadenter: *Ira]* Non ergo iudicio. *Insistas Pamphile]* Non enim incipere, sed insistere hic malum est. D.

Insistas] I. e. propositum prosequaris. R. D.

35 *Quibus iris impulsus]* Non dixit *qua ira*, ne superbe loqueretur, sed *quibus iris*: ut hoc ipsum per *σιγανελαν* derideret, quod pater dixit, *impulsus ira*. An iris matris, aut meæ uxoris, et mea? an omnium trium? *Quibus iris impulsus]* Recte non vult iram esse, ne peccasse videatur uxor. Sic enim (*sic enim ait*) quasi nec ipsa peccaverit. *Quibus iris]* Ille iram singulariter dixit, hic iras pluraliter: ne videatur unius iræ causa mittere uxorem. D.

Quibus iris impulsus nunc in illam

iniquus siem?] Qua iracundia motus, iniquus sim circa uxorem, quæ quod volui, promerita est, et quod nolui, nunquam fecit? Et sermo conclusus, quod necessitate ab ea separetur, quod (*ut Z.*) matris commodis obtemperet. R.

Refringe, quod ego tra impulsus: ne versus sit justo longior, et ut in responsione eadem verba, eodemque accentu, repetantur. B.

36 *Quæ nunquam quicquam erga me commerita est, pater]* Adverte, proprietatem expressit *commerendi et merendi*. D.

37 *Et sæpe, quod vellem, meritam scio]* *Mereri bona dicimus, commereri mala*: id est, delinquere, peccare. Ergo hic *meritam*, pro præstitisse dixit. Virg. *Æn.* IV. 333. *ego te, quæ plurima fando Enumerare vales, nunquam, regina, negabo Promeritam*. D.

Ne vellém hic in ultima male acuat, repono cum pluribus iisque melioribus libris, *sæpe meritam quod vellem scio*. B.

38 *Amoque, et laudo]* Non statim qui amantur, et laudantur: nec qui laudantur, etiam continuo desiderantur. Multa ergo dixit, *amoque, et laudo, et vehementer desidero*. Et vide, amoris impulsus nimius hic est circa uxorem: et quasi oblitus suæ matris et vitiatæ, loquitur. sed tali opus est Pamphilo ad ejusmodi argumentum, donec perveniat ad *καταστροφήν*, in qua uxorem reduci necesse est. D.

39 *Nam fuisse erga me]* Quantum valet quod *fuisse* dixit, et non *esse*! quasi retransacta. *Erga me]* Hoc totum repadiaturus inaniter diceret, nisi ad exitum fabulæ poeta respiciens, redue-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Ita nunc si sibi me supplicaturum putat? 50

Si est, ut velit reducere uxorem, licet:

Sin alio est animo, renumeret dotem huc, eat.

LA. Ecce autem tu quoque proterve iracundus es.

PH. Percontumax redisti huc nobis, Pamphile.

L. Decedet jam ira hæc; etsi merito iratus est. 55

PH. Quia paululum vobis accessit pecuniæ,

quasi iratus, inhumanum esse inquit. *Non credidi ædopol adeo*] Potuit enim dicere, *non credidi inhumanum fore*: sed acerbe addidit *adeo*. D.

50 *Ita nunc is sibi me*] *Sibi et me*. magno pondere legendum est utrumque pronomen: ut Virg. *Eol.* III. 25. *cantando tu illum?* Id est, genero socerum, vel Pamphilo Phidippum, vel si quid tale inveneris. *Supplicaturum*] Parum est satisfactorum, *supplicaturum* addidit. D.

Ut gravius incedat versus, repono *itan is nunc sibi*, &c. Alter *oed.* enim e nostris habet *itan*, et alter *is nunc*. B.

52 *Sin alio est animo, renumeret dotem huc, eat*] Hoc recte socer, non tam ut hic dotem recipiat, quam ut terreat, hoc dicit. Et *renumeret*, proprie: quia dos, pecunia est. Et *ιδιωτισμὸς* irascentis est, et exigentis debitum. *Eat* vero mire dictum: quasi ipse projiciatur, qui jubetur ire. et simul in hoc verbo quasi renunciatio caritatis est. *Renumeret dotem huc, eat*] Terrorem repetendæ dotis ostendit, quum dicit, *renumeret dotem*: simul cum injuria, *huc*: et iracundo, *eat*. D.

Renumeret dotem huc] Hoc esse nihil dosque pecunia dabitur (*hoc est, mihi dos, quæ est pecunia, dubitur.* Z.) E.

Renumeret] H. e. reddat, restituat. Sic. *numerare* dicitur pro *solvere* in Ad. III. 3. 52. *ut numerabatur forte argentum.* Cic. *Tuso. quæst.* V. 32. *cum postridie rogarent eum, cui numerari juberet.* De lege Attica, qua maritus, qui uxorem dimisisset, dotem reddere cogebatur. v. *Petit. ad leges Atticas* p. 556. R. D.

53 *Ecce autem! tu quoque proterve iracundus es*] Addendo quoque, nonnihil

assensus est. quasi dicat. *quemodo Pamphilus! Proterve iracundus es*] *Proterve*, immoderate, et superbe, dictum est ideo, quod proterat alium qui protervus est. Nam *protervus* est, qui, dum alius obvius est, proterit: quod faciunt et tanri in appetitu coitus feminarum, in quas calent. D.

Proterve] I. e. immoderate et superbe. v. *Donat. ad h. l.* R. D.

54 *Percontumax redisti*] Proprie *contumax* dicitur contemptor potiorum. *Percontumax redisti huc nobis, Pamphile*] Magnæ indignationis est, absentes alloqui: ut alibi, *O Æschines, pol haud paternum istuc dedisti. Nobis Pamphile*] Τῷ ἀρτυισμῷ. Nam aut abundat, aut significatu adjuvat pronunciationem. D.

Percontumax] I. e. contemptor potiorum, ut bene *Donat. ad h. l.* R. D.

55 *Decedet jam ira*] Quasi in ira sit culpa: non, *deponetur ira*, inquit, sed *decadet*. D.

Illud *jam*, quod sensus damnat, recte abest in pluribus iisque melioribus nostris *oedd.* B.

Decedet ira] I. e. *abcedet*, ut loquitur *infra* V. 2. 15. *Curtius* VIII. 2. *postquam ira mente decesserat.* Sic *cura*, *sollicitudo*, *tumor*, *invidia* *decidere* dicuntur. v. *inprimis* ad *Liv.* IV. 52. *ubi hæc sollicitudines discessere.* *Cadit ira* est apud *Lucan.* IV. 284. R. D.

56 *Quia paululum vobis accessit pecuniæ*] *Faecte*: quasi dicat, quia habetis unde dotem reddatis. aut, quia nullam causam habetis repadii, sed ditiorum quæritis conjunctionem (*conditionem*.) *Quia paululum vobis accessit pecuniæ, sublatis animi sunt*] Et non, major est factus Pamphilus. simul majore

Sublati animi sunt. L. Etiam mecum litigas?

PH. Deliberet, renuncietaue hodie mihi,

Velitne, an non: ut alii, si huic non sit, siet.

L. Phidippe, ades, audi paucis. abiit. quid mea? 60

Postremo inter se transigant ipsi, ut lubet:

**Quando nec gnatus, neque hic mihi quicquam obtempe-
rant:**

Quæ dico, parvi pendunt. porto hoc jurgium

Ad uxorem, cujus hæc fiunt consilio omnia: 64

Atque in eam hoc omne, quod mihi ægre'st, evomam.

stomacho, quod cum labore celabat, aperte ostendit. D.

Meliores libri pro *Paululum* recte exhibent *Paulum*. B.

57 *Sublati animi*] Pro *elati*, *sublati* dixit. Et hoc proprie ferarum est, ut *Æn. XII. 4. attollit quo animos: Penorum qualis in arvis, saucius ille gravi venantum vulnere pectus, tum demum movet arma leo, &c.* Nam bestis pro animi qualitate vel erigunt corpora, vel deponunt, ait Cicero. *Etiam mecum litigas?*] Belle: et illum ex invidia iracundiorum, et hoc ad se dicentem, quod propter Pamphilum dicebat, effecit (*belle: posta et contra illum ex injuria iracundiorum, et huic senem succensentem, quod merito Pamphilum iratum dicebat. effecit. Z.*) *Etiam mecum litigas?*] Invidiose, quasi jam cum Pamphilo litigaverit. D.

Sublati animi sunt] I. e. superbiores et insolentiores facti estis. Liv. III. 62. Justin. I. 4. *ne paterna maternaque nobilitas nepoti animos extolleret. animi plurali numero sæpe dicuntur de superbia, ferocia, audacia. v. Gronov. ad Liv. XXII. 25. et Drakenb. ad II. 27.* R. D.

58 *Deliberet, renuncietaue hodie*] Ferocius quam soocerum deceret: attamen mature, quod *deliberet* dixit. D.

59 *Ut alii, si huic non sit, fiet*] Magna fiducia conditionem filisæ asserit: quoniam jam si Pamphilus nolit, paratam alterum dicit esse. *Si huic non sit*] Subauditur *uxor*. Sed dura diota reticuit,

ut debebat. D.

Non male pro *non sit*, Bemb. habet *non est*. B.

Ut alii sit] I. e. ut alius eam uxorem habeat. R. D.

60 *Phidippe, ades*] Nomine appellat: quod facere solemus, iratos mitigare conantes. D.

61 *Postremo inter se transigant*] Non enim hæc votiva sunt, quibus interesse delectet. D.

62 *Quando nec gnatus, neque hic*] Invidiose gnatus, et non obtemperant, et hic non familiariter diotam, quasi ab irato. D.

63 *Quæ dico, parvipendunt*] Quis obtemperamus etiam tacitæ voluntati. *Porto hoc jurgium ad uxorem: cujus, &c.*] Bene rursus in errorem reditur: ne quæ vera sunt, contra fabulæ propositum cognoscantur. *Porto hoc jurgium*] *Porto*, quasi aliquid magnum. D.

Porto hoc jurgium ad uxorem] Patat enim, ejus causa puellam discessisse. R.

64 *Cujus fiunt hæc consilio omnia*] Non transacta objiciantur uxori, sed quæ nunc aguntur. *Consilio*] Utrum dispositione: an *separata* est in male consententem? D.

65 *Atque in eam hoc omne, quod mihi ægre est*] Non quod irascor, sed quod mihi ægre est, dixit. *Evomam*] Bene: quia ægritudinem solet vomitus relevare. Sic Cicero in *Cat. II. 1.* quum dicit, *quæ quidem letari mihi videtur, quod tantum pestem evomuerit, forasque projecerit.* D.

ACT. IV. SCENA I.

MYRRHINA. PHIDIPPUS.

PERII! quid agam? quo me vortam? quid viro meo
respondebo

Misera? nam audivisse vocem pueri visu'st vagientis:
Ita corripuit derepente tacitus sese ad filiam.

Quod si rescierit peperisse eam, id qua causa clam me
habuisse

1 *Perii! quid?*] Mire in hac scena iterum rixa est senis atque anus: et tamen varie et alio modo, ut mores inter se diversos, et tamen notos possimus agnoscere. *Perii! quid agam?*] Hæc proloqui oportet Myrrhinam, ut ex ejus persona reminiscatur spectator gestæ rei: simulque ex hujus personæ verbis, quid agas altera persona, monstretur. Nam persoutari Phidippum universa conclavia, et ire per totam domum cognito partu filiae suæ, apparet ex presentibus dictis. *Perii! quid agam?*] Singula ita pronuncia, ut perturbatum (*perturbatam. vel, animum perturbatum*) ostendas. *Quid agam? quo me vortam?*] Figura διατρέψεως, apta turbatis. D.

Perii! quo me vortam?] Ingressus Phidippus puellæ pater invenit filiam parturientem, primum adulterii crimen intendens. Sed hoc breviter frangit, quia ex illo parit, cui nuptum data est. Post inducit crimen injuriarum, quod partum celaverit. Egressa igitur mulier, quærit consilium, quemadmodum respondeat, quod pater cognoverit partum. Et consilium utique ad hoc quærit. E.

2 *Nam audisse vocem pueri visus est vagientis*] Virg. Æn. 426. VI. continuo auditæ voces, vagitus et ingens, Infantumque animæ flentes in limine primo. Et est ὄνοματρονία. Nam vox ipsa sic est, ut quasi vagitus sæpius sonet. *Pueri visus est vagientis*] Proprie dixit vagientis; et infantium est. *Visus est*] Quomodo,

audire vocem visa sum modo militis. D.

3 *Ita corripuit derepente*] Raptim intulit. Et *derepente*, una pars orationis est, ut *defessus*. adverbis enim præpositiones separatim non adduntur. *Derepente*] ἄφην. Nam si separaveris, non est Latinum, *de repente*. D.

4 *Quod si*] *Quod*, pro nam, aut itaque. sed et nos in hujusmodi significatione sic dicimus. *Quod si rescierit*] Scimus manifesta: rescimus occulta. *Id qua causa*] *Id*, hoc ipsum, peperisse eam. D.

Qua causa clam me habuisse dicam, non ego pol scio] Accusatio illa: vir ego tuus sum? deinde prima positio criminis: *peperit filia, ex quo?* Cujus solutio: *ex quo censes, nisi ex illo, cui data est nuptum?* Qua re soluta, aliud intenditur: *quamobrem tantopere omnes nos celare volueris partum: præsertim cum et recte, et tempore suo pepererit.* Et investio in eam: *sed nunc mihi in mentem venit, ex hac re, quod locuta es olim, quum illum generum cepimus.* Suspiciatur autem, quod segre mater puellæ ferat Pamphilum ob hanc meretricem, et hac causa partum celare voluerit. Ideo dicit: *quamvis causam hanc suspicari, quam ipsam veram, mavelo.* Tunc quasi hæc vera causa sit, reddam (*reddidit senex. Z.*) rationem, non esse injuriam gravem a Pamphilo, quod amat meretricem: quoniam hoc vitium innatum omnibus adolescentibus videtur. Qua re inventa mulier aliquid defensionis apponit: *adeon' me esse pervi-*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Non sic lubibrio tuis factis habitus essem. M. Quibus?

P. At rogitas?

Peperit filia? hem! taces? ex quo? M. Istuc patrem rogare est æquom?

Peri! ex quo censes, nisi ex illo, cui data est nuptum, obsecro?

P. Credo; neque adeo arbitrari patris est aliter: sed demiror

Quid sit, quamobrem tantopere omnes nos celare volueris

15

Partum; præsertim quum et recte, et tempore suo pepererit.

11 Quibus] Callide mulier, et quasi nullius culpe conscia, quibus dixit: et quibus, factis scilicet. At rogitas?] Bene irascitur interroganti. Nam interrogare quæ sciat (scias) impudentis est. D.

12 Peperit filia] Propositio criminis. Hem! taces?] Non taces nunc (nunc siles Z.); sed taces, celas. Ex quo?] Bene ex quo, quia argumentum impudicitis est puerperium taciturnum. Istuc patrem] Mira calliditas. Rea mulier hoc solo defenditur, quod accusat. Istuc patrem rogare est æquum?] Ex sua interrogatione accusavit accusatorem. D.

Patrem rogare] Ms. R. rogitare. L. Cum taces vix corripiat posteriorem, reponere tacere. B.

13 Peri! ex quo censes] Mire additum ad affectum, peri. Nisi ex illo, cui data] A verisimili argumentum. Nisi ex illo, cui data est nuptum?] Solutio criminis per fiduciam respondentis. Sallustius, ita fiducia, quam argumentis, purgatio est. D.

14 Credo, neque adeo arbitrari] Ab accusatione maritus ad defensionem sui conversus, omisit quod ceperat. Sed demiror quid sit] Mollior factus, jam non irascitur, sed miratur. Adeo vides Phidippum nulla re alia, quam mulieris correptione lenitum. Demiror] Valde

miror: quod minus est quam irascor. D.

15 Quamobrem tantopere] Alia intentio criminis. Omnes nos celare volueris] Recte: quia putat et Pamphilum esse celatum. Omnes nos celare volueris] Antiqua locutio, illam rem celata. D.

Tantopere omnes] Vett. et Ms. R. tantopere hos omnes. L.

Trochæus ea sede minus est gratus. Ergo reponere nos celari volueris ut infra IV. 4. 23. B.

16 Præsertim quum et recte, et tempore suo pepererit] Vide, duæ causæ sunt celandi partus: si non tempore suo venerit, quod indicium stupri est: et si non recte evenerit: hoc est, monstrum aliquid natum fuerit. Hic autem et tempore suo, et recte natum prædicat. Præsertim quum et recte] Attulit mulieri compendium credulitas senis semel correpti, ne aliter suspicetur. Præsertim quum et recte, et tempore suo] Recte, ad illud pertinet, quod non monstrum peperit; tempore suo, ad spatium, quo prægnantes esse consueverunt, id est, ad mensium dinumerationem: quia et septimo mense nasci solent. D.

Pepererit] Ms. R. peperit. L.

Cum recte pepererit] H. e. cum partum ediderit rectum, perfectum, non monstrum. R. D.

Adeon' pervicaci esse animo, ut puerum præoptares
perire,

Ex quo firmiorem inter nos fore amicitiam posthac
scires :

Potius quam adversum animi tui lubidinem esset cum
illo nupta ?

Ego etiam illorum esse hanc culpam credidi, quæ te est
penes. 20

M. Misera sum ! P. Utinam sciam ita esse istuc ! sed
nunc mihi in mentem venit,

Ex hac re, quod locuta es olim, quum illum generum
cepimus :

17 Adeon pervicaci esse animo] In-
vectio. Adeon pervicaci esse] Pervicax
est perseverans cum quadam vi. Ut
puerum præoptares perire] Ab ætate in-
fantis, invidia. D.

Præoptares potius] Poterat omitti po-
tius, sed sæpe eleganter abundat. Cio.
in Pison. c. 7. ad Div. XV. 5. casum
potius quam te laudare mavis. R. D.

18 Ex quo firmiorem inter nos fore
amicitiam posthac scires] Ab accidenti-
bus, invidia. Et bene additur scires :
quia imprudentia in delicto veniam fre-
quenter extorsit. D.

19 Potius, quam adversum animi tui
lubidinem] A voluntate peccantis, in-
vidia, animi tui lubidinem dixit, ut mi-
nima causa magnis sceleribus subjecta
esset. Esset cum illo nupta] Antiqui
non illi nupta : sed, cum illo nupta.
Ergo ambo sibi invicem nabunt. D.

20 Ego etiam illorum esse hanc cul-
pam] Bene, etiam illorum. non enim hoc
se (æc solum Z.) errasse ait, quod illo-
rum putaverit culpam, quæ minor est :
sed, etiam illorum : ut commune pecca-
tum fuerit. sed nunc quidem totum cre-
dit esse Myrrhino. An etiam, pro ad-
huc, ut major sit dolor, qui nec opinanti
acciderit? D.

Tres e nostris concinnius, esse cul-
pam hanc. B.

21 Utinam sciam ita esse istuc !] Te
miseram esse. A sibi, miserum ? quem

minus credere est. Et erit sensus, uti-
nam vere sis misera? Utinam sciam
ita esse istuc !] Hoc quidam sic accipi-
unt, quasi Phidippus dicat, penes te
culpa est, quam illorum esse credebam :
et utinam quod credo, penes te esse
(æcst Z.) culpam ; ita non esse certo
sciam. quia dixit, se miseram : et mi-
seros non nisi innocentes dicimus. Ille
enim hoc respondet : utinam in hoc
negotio miseram te, non scelestam re-
periam. Sic Sallustius, atque ea cogent-
es, non coactos : scelestos magis, quam
miseros distringi. Et ideo sequitur,
Sed nunc mihi in mentem venit] Argu-
mentum ex antecedentibus dictis et
factis. Nunc mihi in mentem venit]
Recte nunc : quasi alias nihil suspi-
canti. D.

Sciam ita esse] In Ms. B. ita deest.
L.

23 Quod locuta es olim] Pro ante.
Quum illum generum cepimus] Ut ar-
bitrum capere dicimus, id est, eligere.
Et cum laude locutus est Pamphili.
Cepimus] Elegimus. Virg. Ge. II. 230.
ante locum capies oculis. D.

Ob verum, et Donati testimonium,
infra IV. 4. 89. lego, de hac re quod,
&c. B.

Generum cepimus] H. e. elegimus.
Virgil. Georg. II. 230. ante locum ca-
pies oculis. v. Drakenb. ad Liv. VI. 28.
R. D.

Nam negabas nuptam posse filiam tuam te pati
Cum eo, qui meretricem amaret, qui pernoctaret foris.

M. Quamvis causam hunc suspicari, quam ipsam veram, mavolo. 25

P. Multo prius scivi, quam tu, illum amicam habere,
Myrrhina :

Verum id vitium nunquam decrevi esse ego adolescentiæ :

Nam id omnibus innatum est: at pol jam aderit, se quoque etiam quum aderit.

23 Colloca commodissime ad versum sic, nam negabas filiam tuam posse te nuptam pati; præsertim cum ordo verborum in libris aliis sit alius. B.

24 Cum eo] Viro. Qui meretricem amaret: qui pernoctaret foris] Non in hoc est accusatio, quod hæc locuta sit: sed argumentum est, quod celare volnerit partem, quæ hoc olim dixerit. Qui pernoctaret] Propter illud quod dixerat, quid interea? ibatne ad Bacchidem? Quotidie. Et nota familiariter hoc verbum, poni a Terentio. Sic in Adolphis, sed si hic pernoctet, cause quid dicam, Syre? D.

25 Quamvis causam] Hoc propter spectatorem dicitur, ut gestorum meminere. Quam ipsam veram] Quia sola ex omnibus defendi non potest. D.

Pro vulgari malo, duo. Faerni et totidem e nostris recte mavolo. B.

26 Multo prius scivi, quam tu] Bene pergit: quia taciturnitas pro confessione accepta est. D.

Ob verum repono multo prius, quam tu, illum scivi habere amicam, Myrrhina. Certe habere amicam extat, in nostris plerisque. B.

27 Verum id vitium] Hoc intelligi non potest, nisi vitium his numero subdieris. Adolescentiæ] Melius dixit adolescentiæ, quam Pamphili: ut, quod in ætate fuerat, non timeret, in ingenio. D.

28 Nam id omnibus innatum est] Amare in adolescentia. At pol jam

aderit, se quoque quum aderit] Mire senectutem acusat senex, quum et velocem ostendit his verbis jam aderit: et addit, se quoque oderit: quasi dicat, non solum non amabit, sed et odio habebit: et non alienas mulieres modo, nec uxorem quoque, sed etiam seipsum. Plura ergo illatum, quam ratio deposcebat: sed mire ad affectum senis exprimendum. Se quoque etiam quum aderit] Id est, ut poeniteat eum sui facti. Sed plus dixit, quam si diceret, facta sua. D.

Jam aderit] Codd. vett. et Ms. R. jam aderit tempus. L.

Vel lego, nam id innatum est, ut trochaicus sit cum præcedentibus; vel nam id omnibus innatum, at, &c. ut iam bicus sit cum sequentibus. At cum nostri habeant, aderit tempus, cum; forte sic leg. et distinguendum, verum id vitium nunquam decrevi esse ego: adolescentiæ | Innatum est: at pol jam aderit tempus, se quoque etiam cum aderit. B.

Jam aderit se quoque etiam cum oderit] Intelligendum tempus ut in Andr. I. 1. 125. prope adest cum alieno more vivendum est mihi. v. Bentley. ad h. l. notandum vero etiam et quoque jungi. Cic. de Nat. Deor. I. 22. non enim poeta solum suavis verum etiam pater quoque doctus. Plin. X. 97. non nemo etiam ante viginti quoque ubi. v. Cort. infra V. 1. 7. ego quoque etiam timida sum. Cæterum Terentium imitatus est

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

**Si modeste ac raro hoc fecit? nonne ea dissimulare nos
Magis humanum est, quam dare operam id scire, qui
nos oderit?**

**Nam si is posset ab ea sese derepente avellere,
Quacum tot consuesset annos: non eum hominem du-
cerem,** 40

**Nec virum satis firmum gnatae. M. Mitte adolescen-
tem obsecro,**

Et quæ me peccasse ais: abi, solum solus conveni:

37 *Si modeste*] Adhibito modo: vel certe cum pudore ac modestia, ut celatum voluerit. *Nonne ea dissimulare nos*] Duobus modis feruntur peccata: vel ignoscendo, vel cohibendo. Modo *dissimulare* est ignorantiam fugere. D.

Recte plerique nostri illud ea omitunt. Nam præcedit hoc, et subsequitur id. B.

38 *Magis humanum est*] Bene, quia et illud humanum *dissimulare*. an magis humanum *dissimulare*: quia et irasci, et arguere humanum est? *Magis humanum*] Nota pro *humanus*, Terentiano more. *Qui nos oderit*] Qui, unde vel quamobrem. Et recte. nemo enim, dolens quod non ametur, id facit quo magis odio sit. D.

39 *Nam si is posset ab ea sese derepente avellere*] Oratorie, non contentus defendisse Pamphilum, hoc ipso illum, quo accusatus est, laudat. *Derepente*] Una pars orationis est. D.

40 *Quacum tot consuesset annos*] Laudat ubique eos Terentius, qui consuetudine vincuntur (*molliuntur* edd. vett. *commoventur* W. Malim, *vinciuntur* Z.) ut alibi, *hic parvæ consuetudinis causa, huius mortem tam fert familiariter*. Et mox, *ut neque me consuetudo, neque amor, neque pudor commoveat, neque commoneat, ut servem fidem?* Ergo ferus, quem longa consuetudo non commovet. *Quicum tot consuesset annos*] Non *quacum*, sed *quicum*: ut a quibus, et non a quis. Et *consuesset* proprie dicitur in stupro. *Non eum hominem ducerem*] Non *solum*, inquit, homo non esset, id quod

forsitan nihil nostra intererat: sed quod nobis maximum est, vir stabilis filie esse non posset. *Non eum hominem ducerem, nec virum satis firmum gnatae*] Potest et sic intelligi, non eum hominem ducerem, qui consuetudinem longi temporis temere abrumperet. D.

Hominem ducerem] V. C. *dicerem*. L.

41 *Nec virum*] Vir modo maritus. *Nec virum satis firmum gnatae*] Quem res Veneræ non moverent. nam *firmum* etiam hoc possumus intelligere, validum in officio coitus. Sic Horat. Serm. II. 3. 216. *fortique marito destinet uxorem*. *Mitte adolescentem, obsecro*] His verbis solemus commentitia argumenta contempnere. ut, *misericordia, animus maternus: sino*. Et alibi, *mitto omnia*. *Adde istuc, imprudens timuit adolescens: sino. tu servus*. *Mitte adolescentem*] Et enim ille dixerat, *verum id vitium nunquam decrevi esse ego adolescentie. Adeo pervicaci esse animo, ut puerum preoptares perire potius, quam adversus animi tui lubricitatem esse cum illo nupta?* D.

Satis firmum] I. e. satis constanter. Sic *firmæ nuptiæ*. supra l. 2. 26. Ridente Donatus *firmum* exponit, quem res Veneræ non moveant. R. D.

42 *Et quæ me peccasse ais. abi: solum solus conveni*] Rectæ hæc dicit mulier, utpote memor quod cum Pamphilo sit locuta. Et *solum solum* ideo, quia metuit ne orata sua non servet Pamphilus: et ideo multi sciunt. D.

Non belle in duos pedes distribuitur *ais*. Reponas, ut sit monosyllabon, *ais: abi, eum solum solus conveni*. B.

Roga, velitne uxorem, annon. si est, ut dicat velle se,
Redde: sin est autem ut nolit, recte ego consului meæ.

P. Si quidem ille ipse non volt, et tu sensisti esse in eo,
Myrrhina, 45

Peccatum: aderam, cujus consilio ea par fuerat prospici.
Quamobrem incendor ira, esse ausam facere hæc te in-
jussu meo;

Interdico, ne extulisse extra ædis puerum usquam
velis.

Sed ego stultior, meis dictis parere hanc qui postulem.
Ibo intro, atque edicam servis, ne quoquam efferri
sinant. 50

M. Nullam pol credo mulierem me miseriorem vivere:

43 *Roga velitne, an non, uxorem]* Verba, quibus cum Pamphilo loquatur socer: ne si aliter agat, respondeatur a genero (socer: ut si res negetur, repudium detur genero. Z.) D.

Versus gratia ex nostris fere omnibus, *roga velitne annon uxorem.* B.

44 *Recte consului meæ]* Illum, inquit, nolle, signum erit me providisse filie. D.

In nostris deest ego, versus gratulante. B.

45 *Siquidem ille ipse non vult, et tu sensisti]* Animadvertendum, quemadmodum omnia, quibus se defenderit Myrrhina, in malam partem accipit Phidippus: et hinc magis accusat, unde illa se purgat. D.

Lege *sensi* ob versum. B.

46 *Cujus consilio ea par fuerat prospici]* Non dixit, cujus consilio repudium daretur Pamphilo. ita ad bonam omnia exitum spectant. D.

Versus gratia cum nostris codd. *repono, cujus consilio fuerat ea par prospici.* B.

47 *Esse ausum facere hæc te injussu meo]* Abducere filiam, celare partem, exponere puerum. D.

Lectio omnium codd. qui te ponunt ante esse, probanda est, sed deleto *te* esse. B.

48 *Interdico]* Inter *edico* et *interdico*

hoc intetest: *edicimus*, quod jubemus fieri: *interdicimus*, quod vetamus fieri. *Edicimus* etiam uni generi hominum: *interdicimus*, diversis. Itaque *prætoris edicta* et *interdicta* dicuntur. *Interdico*, separatim dicendum legendumque: quia *interdico ne velis*, non est integrum. *Interdico, ne extulisse extra edes]* Id agitur, ne sub incerto intercipiatur (*ne sine hoc interdicto interficiatur*) puer: et tragedia fiat ex comœdia. D.

Ne extulisse velis] H. e. ne offeras. Veteris elegantis est hæc periphrasis cum verbo *velle*. Lacret. II. 640. *ut armis ac virtute velint patriam defendere terram* i. e. ut defendant. Ovid. *Metam.* II. 745. *tu tantum fida sorari esse velis.* v. Gudium aliosque interpretes ad Phædr. I. 2. 96. R. D.

49 *Meis dictis parere hanc qui postulem]* Demonstrative et accusatorie dixit *hanc*, quasi tam contumacem. *Hanc qui postulem]* Quid est *hanc*, utram mulierem? an uxorem? an contumacem feminam? D.

50 *Ibo intro]* Sibi ipse hoc dicit *τεῖ ἰδρυσιμαῖ.* *Edicam servis, ne quoquam efferri sinant]* Et hoc recte poeta: quia ita opus est, ne compleat Myrrhina, quod promisit de exponendo puero. Ait enim, *dein continuo exponetur.* D.

Nam ut hic laturus hoc sit, si ipsam rem, ut siet, resciverit,

Non ædepol clam me est; quum hoc, quod leviu'st, tam animo iracundo tulit.

Nec, qua sententia ejus possit mutari, scio.

Hoc mihi unum ex plurimis miseriis reliquum fuerat malum, 55

Si puerum ut tollam cogit; cujus nos qui sit nescimus pater.

Nam quum compressa est gnata, forma in tenebris nosci non quita est:

Neque detractum ei est quicquam, qui post possit noscier, qui siet.

Ipsa eripuit vi, in digito quem habuit, virgini abiens anulum.

52. *Nam ut hic laturus hoc sit*] Sic ostenditur otiosa, cur perpetuo celandum sit seni vitium virginis. *Nam ut hic*] Quantum iracundiae habiturus sit, quantum furoris: hoc enim significat ut. Et simul poeta, quod alibi obscure facit, hic aperte demonstrat, quod periculum sit in fabula, nisi *καταστροφή* succurrat.

Nam ut laturus hoc sit, ipsam rem si resciverit, non me præterit] Et si verum sit (*scit Z.*) id, quod ea adulterio conceperit. Nam cum hoc, quod leve est, (*adde quod Z.*) celabamus partum, tam iracundo animo tulerit. E.

53 *Non ædepol clam me est*] Id est, scio. D.

54 *Nec, qua via sententia ejus possit mutari, scio*] Nescio quomodo ex iracundo placidus fiat. *Sententia ejus*] De puero non exponendo. D.

55 *Hoc mihi unum*] Hoc adhuc, inquit, malum non mihi evenerat, evenerint multa. *Hoc mihi unum ex plurimis miseriis reliquum fuerat malum*] Ex omnibus malis reliquum quam dicat, maximam malum significat. Nam non mediocre est, quod omnium miseriarum est ultimum, et inter mala multa reliquum, quod sic accipimus. Possumus et nos

interrogative pronunciare. D.

56 *Puerum ut tollam cogit*] Recte tollam. quaestio, unde sit. Et vide, an si puerum ut tollam cogit, quasi cum gemitu et percontative pronunciandum sit. etenim si, obscuram locutionem facit: nisi forte *cum* vel *quod* significat. D.

Si puerum, ut tollam cogit] Quod hoc graviter ferens Pamphilus hominem (*orationem nostram Z.*) celare non possit. Concludit enim, *simul vereor*. E.

Satis bene *cujus*; sed melius *cui nos*. B.

57 *Forma in tenebris nosci non quita est*] Ab activo *queo*, passivum fecit *queor*, retinendo participium, *quita est*, sed antiquae dixit. D.

Nosci non quita] Priscian. lib. X. L.

57 *Quita est*] Antiquae pro *quivit*. Sallust. in Jug. c. 31. *quicquid sine sanguine civium ulcisci nequitur*. R. D.

58 *Neque detractum*] Solet enim fieri. D.

Multo melius nostri fere omnes, si *noscier* in *nosci* mutos, *neque detractum ei tum quicquam est, qui post posset nosci qui siet*. B.

59. *Ipsa eripuit*] Hic ad exitum spe-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Propter meos mores hinc abisse: etsi ea dissimulas sedulo.

Verum ita me di ament, itaque obtingant ex te quæ exopto mihi,

Ut nunquam sciens commerui, merito ut caperet odium illam mei:

Teque ante, quam me amare rebar, ei rei firmasti fidem. Nam mihi intus tuus pater narravit modo, quo pacto me habueris

6

tura, qui nubit, inquit (*futura apud eum, qui ignoret, verum quod sit. Denique Z.*) concludit ab utili: *tuas amicas et cognatas te deserere nolo. Sed hoc frangit illa, dicens: jam senectutem suam ista contemnere, quod satis voluptate harum rerum perfuncta sit. E.*

Non temere Daceria hanc scenam primam actus quarti esse contendit. Nam hinc initium recto fieri potest propterea, quod scena vacua est relicta. Z.

2 *Etsi ea dissimulas sedulo*] *Es*, id est, quæ scio: et *ea*, pro *eam rem*. sed absolute occurrit supra latæ sententias, et genere neutro. Et est ordo, etsi ea dissimulas sedulo, non clam me est, &c. D.

3 *Verum ita me di ament*] Conjectura, quæ solvitur (*firmatur Z.*) iurjurando. *Itaque obtingant ex te*] Pro se jurat, et ita rem Pamphilo probat, ut blanda sit. *Itaque*] Dux partes orationis. D.

Bemb. *exoptem*: alii, *opto*: perique *exopto*; quod placet. B.

4 *Nunquam sciens commerui*] Bona exceptio: quia possumus aliquem in-scioenter ledere, quæ res ad veniam pertinet. *Ut nunquam sciens*] Hic ordo est iurjurandi, ut quum præposuerit ita, sequatur ut. Cicero, *Divinat.* 13. *ita velim mihi deos propitios, ut, quum illius temporis mihi venit in mentem, &c.* *Merito ut caperet odium illa mei*] Bene dixit *merito*: nam ut nos immerito quis non oderit, non est in nostra manu. hæc est exceptio. Plau-

tus in *Tribunato I. 2. 68.* *quin dicant, non est: merito ut ne dicant, id est. Merito ut caperet odium illa mei*] Id enim est culpa sine merito. D.

Pro vulgari illa placet lectio *illam*. B.

5 *Teque ante quam me*] Deest tam, ut sit ordo: et quam te amare me rebar, tantum (*deest jam tum: ut sit ordo, antequam te amare me rebar, jam tum Z.*) firmasti fidem ei rei. *Teque ante quam me amare rebar, ei rei firmasti fidem*] Ordo et sensus hic est, et quod ante rebar, ei rei firmasti fidem meam: neque me fefellit, quod ante rebar, te me amare. Nam ei rei hodie firmasti fidem, id est, probationem attulisti. D.

Cod. acad. *ante quem*. Sed cum et ita restet *ἀναλόουθα*, lege ex cod. vetterrimo nostro, *teque ante quod, &c.* ut ordo sit, *quodque ante rebar, te me amare, ei rei fidem f.* B.

Teque antequam me amare rebar, &c.] Hunc locum, e quo nullus sensus elici poterat, antiquorum librorum ope sic restituit Bentley. *teque ante quod me amare rebar ei rei firmasti fidem.* Ordo est: quod qui ante rebar te me amare, ei rei fidem firmasti. R. D.

6 *Nam mihi intus tuus pater*] Dixit enim supra, *atque in eam hoc omne quod mihi agere est, evomam.* potuit enim evomendo narrasse, quod matrem filias præposuisset uxori. *Tuus pater*] Familiaris, quam si diceret *Laches*. D.

Habueris prepositam] I. e. præposueris. Sallust. in *Catil. c. 23.* *tale periculum reipublicæ haud occultum habuit,* ubi v. interpr. Cic. ad *Quint. frat. III,*

Præpositam amori tuo: nunc tibi me certum est contra
gratiam

Referre, ut apud me præmium esse positum pietatis
scias.

Mi Pamphile, hoc et vobis, et meæ commodum famæ
arbitror:

Ego rus abituram hinc cum tuo me esse certo decrevi
patre; 10

Ne mea præsentia obstet, neu causa ulla restet reliqua,
Quin tua Philumena ad te redeat. P. Quæso, quid istuc
consilii est?

Illius stultitia victa, ex urbe tu rus habitatum migres?
Non facies: neque sinam, ut qui nobis, mater, maledic-
tum velit, 14

9. quid me hortaris ut absolvam, habeo absolutum suave, mihi quidem uti videtur in hoc ad Cæsarem; in Eun. II. 3. 92. R. D.

7 Præpositam amori tuo] Plus dixit, amori tuo, quam si uxori tue, diceret. D.

8 Ut apud me præmium esse positum pietatis scias] Laborat mulier, ne quod dictura est, odio aut dolore, aut certis ire facere videatur. Præmium esse positum pietatis] Sic Virg. Æn. I. 257. et 465. hic pietatis honos, sunt hic sua præmia laudi. D.

Præter Victor. plerique nostri habent recte pietati. ut Plant. Poen. V. 4. 17. Præmium ut esse sciam pietati. B.

Præmium] Præmium propria ratione poni et præponi dicitur. Sallust. in Catil. c. 20. fortuna omnia victoribus præmia posuit. Virg. Æn. V. 292. insitat pretiis animos et præmia ponit. v. Drakenb. ad Liv. XXXIX. 16. R. D.

9 Mi Pamphile, hoc et vobis, et meæ commodum] Rem duram dictura, vide quantis præblanditur verbis, remque præmolliat (præmollit Ms. B. et edd. vet.) nunc tibi me certum est contra gratiam. Contra nunc, vicissim. Et

meæ commodum famæ] Ab honesto. Mi Pamphile, hoc et vobis et meæ] Principium hoc aliquid est precantis femina. A blandimento ergo incipit, ut libenter audiat (audiatur Z.) D.

10 Ego rus abituram hinc cum tuo me esse certo decrevi patre] Certo dixit, ne sit dissadendi locus. Cum tuo me esse certo decrevi] Ad hoc addidit, certo decrevi: ut non audeat dissuadere filius. D.

11 Ne mea præsentia] Non dixit jam culpa, sed præsentia. D.

12 Quid istuc consilii est] Bene: quia illa decrevi dixerat. D.

13 Illius] A persona. Stultitia] A causa. Victa] Non enim volens. Urbe] A loco. Tu] A persona. Habitatum] A facto. Illius stultitia victa, ex urbe tu rus habitatum migres?] Vide quam oratorie omnia congererit, a personis, a causis, a locis, a factis. Illius stultitia] Ab utili (o futili Z.) Miro autem, et rus, et ex urbe, et habitatum, dixit. D.

14 Non facies: neque sinam] Primo, non facies: deinde, si facere perseveraveris, non sinam. Et, non facies, non est interdicentis, sed quasi dicat, scio te non facturam rem tam pravam. Sunt

Mea pertinacia esse dicat factum, haud tua modestia.

Tum tuas amicas te, et cognatas deserere, et festos dies

Mea causa, nolo. S. Nihil jam mihi istaec res voluptatis ferunt:

Dum ætatis tempus tulit, perfuncta satis sum: satias jam tenet

Studiorum istorum. hæc mihi nunc cura est maxuma, ut ne cui meæ 19

Longinquitas ætatis obstet, mortemve expectet meam.

antem qui neque sinam jungant interioribus: sunt qui totum contexte legant non facies, usque modestia. Ut qui nobis, mater, maledictum velit] Ab honesto. D.

15 *Mea pertinacia esse dicat factum]* Bene retinet, quam vult sua interesse ne fiat. D.

16 *Tum tuas amicas te]* In dissuadende commiscuit et honestatem et utilitatem. D.

Cognatas deserere et festos dies] Explicari hic locus debet ex Val. Max. libr. 2. cap. 2. §. 8. convivium etiam sollemne majores instituerunt, idque Charistia appellaverunt, cui præter cognatos et affines nemo interponebatur, &c. Hoc in Gloss. est cara cognatio, τρυφὴ γένου. Tertullian. de Idolatr. Care cognitionis honoraria exigenda omnia. vid. Kal. Rusticum. L.

17 *Mea causa, nolo]* Non est superbum nolo: sed consuetudine dicitur. *Nihil jam mihi istaec res]* Contra omnia. Et ab ultimis incipit. *Istæc res]* Amicæ, cognatæ, dies festi. D.

Lege ex nostris omnibus, nil pot jam isthæc mihi res voluptatis ferunt. B.

18 *Dum ætatis tempus tulit]* Tulit, pro passum est, permisit. Et in bonis enim, et in malis dicitur. *Dum ætatis tempus tulit, perfuncta satis sum]* Si, inquit, meæ voluptatis causa exercenda sunt, jam non delectant: si officii ac religionis, jam non possum, quæ sim unus. Necessaria divisio: quia ille et religionem incusserat festorum dierum, *Dum ætatis tempus tulit]* Non,

inquit, reprehendar, quæ quam poterim, perfuncta satis sum. Sic Virg. Æn. II. 291. sat patriæ, Prismoque datum. *Satias me tenet]* Nimis materno atque aniliter. D.

Illud me post satias dele] ex auctoritate Bembini, et nostri veterrimi. B.

Perfuncta satis sum] I. e. satis usa sum. Servius Sulpic. ad Cicer. IV. 5. omnibus bonis prope perfunctam esse. R. D.

19 *Hæc mihi nunc cura est maxuma]* Hoc nimis serio pronunciandum, et, ne cui, odiose, ne tibi diceret. *Ut ne cui meæ longinquitas ætatis obstet]* Hoc ad nurum, expectationem ad filium refert. hinc enim odio digni parentes, expectati appellantur. D.

Pro meæ antiqui Faerni, et plerique ex nostris habent meæ. B.

Studiorum] Studia dicuntur omnia in quibus versamur et quibus delectamur. v. notata ad And. I. 1. 29. R. D.

20 *Longinquitas ætatis obstet, mortemve expectet meam]* Quam sedulo agit (quam sedulo agit. W. Malim, quamquam sedulo agit. Z.) socrus, ne quid per iracundiam statuisse videatur; vide tamen ut intermiscetur indignatio, et multa dolore deprompta sint: quod poeta non invitus facit, ad mores exprimendos, personasque reddendas. D.

Longinquitas ætatis] V. C. longuitas. L.

Pro vulgari exoptet, Bemb. et Victor. recte expectet. B.

Longinquitas ætatis] I. e. diuturnitas. *Longinquus et longinquitas non tantum*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Hanc matrem habens talem, illam autem uxorem. S. Obsecro, mi Pamphile,
Non tute incommodam rem, ut quæque est, in animum inducas pati.

Si cætera sunt ita, ut vis, itaque ut esse ego illam existumo,

Mi gnate, da veniam hanc mihi: reduce illam. P. Væ misero mihi!

S. Et mihi quidem! nam hæc res non minus me male habet, quam te, gnate mi. 90

ACT. IV. SCENA III.

LACHES. SOSTRATA. PAMPHILUS.

QUEM cum istoc sermonem habueris, procul hinc stans accepi, uxor:

26 *Obsecro, mi Pamphile, non tute incommodam rem]* Quam vidit actu suo filium esse persuasum, utrum (*esse passurum, ut rus Z.*) discedat, et animadvertit, segre ferre discessum suum, veluti consolationem adhibet, ut sequo animo ferat quamcumque fortunam. E.

27 *Non tute incommodam rem, ut quæque est, in animum inducas pati?]* Horat. Carm. I. 24. 19. *durum, sed levius fit patientia, quicquid corrigere est nefas.* D.

In Bemb. pro *inducas* reperitur *induces*; quod melius affectum hortantis ad patientiam exprimit. B.

28 *Si cætera sunt]* Bene *cætera*, absque uno dicenti (*differenti. edd. vett.*) *Itaque ut esse ego illam existimo]* Quia potuit dici ei, O socrus, ergo dubitas de integritate nurus? addidit, *itaque ut esse ego illam existimo.* D.

Si cætera sunt ita, ut vis] Hoc est, si puella integris moribus vixit, et sicuti ego arbitror. E.

Vulgo *ut tu vis*; sed recte Bemb.

ut vis. codd. omnes collocant, si cætera ita sunt, ut, &c. Denique recte viderant, qui pro *illam* legi maluerunt *illa*, et referri ad *cætera.* B.

29 *Da veniam hanc mihi]* *Mihi*, propter quam putas non reducendam. *Væ misero mihi!]* Nec negat, nec promittit: sed intumesoit (*ingemiscit*), utpote qui penitus dolore commotus, æstum animi dissimulare jam non potest. *Væ misero mihi!]* Nihil potuit pro rerum qualitate respondere, nisi ut ingemisceret. D.

Nostri *reduc*: sed Faernus edidit *reduc*. Tum *me veniam* in *Thesi* totam lateat, lego, *mi gnate, da mi hanc veniam, redduc, &c.* B.

30 *Et mihi quidem]* Ἄχθεσ. quid enim, et mihi? an ei? (*an ei mihi? Nam ei est hei Z.*) multa sic in *usa* nostro sunt. D.

1 *Quem cum istoc sermonem habueris]* In hoc colloquio reconciliatio sanum est post jurgium, mista disputatione Pamphili de non reducenda uxore.

Istuc est sapere, qui, ubicunque opus sit, animum possit flectere ;

Quod faciendum sit post fortasse, idem hoc nunc si feceris.

S. Fors fuat pol! L. Abi rus ergo hinc : ibi ego te, et tu me feres.

Procul] *Procul*, nunc (non Z.) prope. *Hinc stans accipi, uxor*] *Accipi*. audivi. Et modo *uxor*, ante *mulier* : et de uxore, di male prohibeant. D.

Quem cum isto sermonem] Pater Pamphili non longe positus audivit, quod uxor loquebatur. Impellit amplius, ut istuc consilium perseveret, ut deliberatio tota pellatur. E.

Pro hinc tres codd. recte hic : et lege astans, ut Heant. V. 3. 7. B.

Procul hinc stans] Bentleyi. recte edidit *procul hic adstans*. Nam *procul* non semper longum spatium significat, sed remotionem ex alio loco in aliam. Itaque recte *procul* esse dicitur, qui tam prope adest, ut alterius sermonem audire posset. v. Perizon. ad S. Min. I. 16. p. 155. R. D.

2 *Istuc est sapere*] Tò istuc, exceptivo dictum : quasi cætera stulte fecerit. et simul stomachum retinet, quo reprehendat cætera. *Qui, ubicunque opus sit*] *Qui pro quæ*, interdum abundat (forte, qui pro quomodo. Et modo interdum abundat. Certe in Ma. B. et vet. edd. post pro est lacuna, Westerh. auctore. Z.) *Animum possis flectere*] Modo non alienum animum, sed suum flectere. Et unde flectere? a jurgio ad modestiam, ex concessione (*modestiam, et concessionem*) ex domo. *Animum flectere*] Ad hoc *flectere animum* dixit, ut ostenderet ne nunc quidem purgatam apud se Sostratam de præterita culpa. D.

Istuc est sapere] Alexis: εἰ μὴ γὰρ ἐν ἀσθενείᾳ ἀσθενέου τύχαις ἴσθηθησθε, εὐφραδίαι φροῦν. L.

3 *Quod faciendum sit post fortasse*] Hæc etiam sententia videri potest generalis : et deest ad id : ut sit, flectere

ad id quod faciendum. Potest et absolute accipi quod, pro, quæ res facienda sit. *Quod faciendum sit post fortasse*] Id est, concedendum. et vim necessitatis hoc verbum exprimit. D.

Ut post et nunc in ictu sit, reponimus cum optimis codd. quod sit faciendum fortasse post, idem, &c. B.

4 *Fors fuat pol!*] *Fortuna faveat!* quasi τῷ ἑυφημισμῷ adversus triste dictam usa est. Nam *fors* fortuna bona est. Et *fuat, sit* significat. dixerat enim ille, quod *faciendum sit post fortasse*. *Fors fuat pol!*] Id est, bona eveniat! quasi τῷ ἑυφημισμῷ dicat, bona dicitur potius. An, bona fortuna sit per Pollucem? *Abi rus*] Hortantis est ad celeritatem. Virg. Æn. II. 707. ergo age, care pater, cerviri imponere nostræ. *Ibi ego te, et tu me feres*] Non dixit, ibi nos invicem delectabimus : sed quia senex atque anus est, ego te, et tu me feres, dixit. Et simul, quia nuper incusaverat mores sonum (forte, *socrum* Z.) revocare vult causam abscissionis suæ ad filii culpam aut natus. *Ibi ego te, et tu me feres*] Aut quia noti inter nos sunt mores nostri : aut quia utrique una ætas est. Et sic pronuncia, quasi hoc ipsum necessitate decernat senex, cum dicit, *abi rus*. Ergo hinc, ibi ego te, et tu me feres] Ipsa pronuntiatio querelam continet de filiis et senectute. D.

Fors fuat pol!] Si tantum fortuna æqua faveat! E.

Fors fuat] I. e. fortuna adsit, faveat. Antiquissimi scriptores sæpe usi sunt verbo suo pro sum, ex Græco φίω vel φίμι, unde supersunt fui et futurus. Virgil. Æn. X. 108. Trois Rutulusve fuat. B. D.

S. Spero ecastor. L. I ergo intro, et compone, quæ
simul tecum 5

Ferantur : dixi. S. Ita ut jubes, faciam. P. Pater.

L. Quid vis, Pamphile? P. Hinc abire matrem? mi-
nime. L. Quid ita istuc vis?

P. Quia de uxore incertus sum etiam, quid sim facturus

L. Quid est?

Quid vis facere, nisi reducere? P. Equidem cupio, et
vix contineor.

Sed non minuam meum consilium : ex usu quod est, id
persequar. 10

5 *Spero ecastor*] Mire non confirma-
vit mulier, sed sperare se dixit, memor
jurgii pristini, et scilicet amaritudinis :
maxime quod et ille non dixit, ibi no-
bis jocando erit : sed, ibi ego te, et tu
me feres. *I ergo intro, et compone quæ
simul tecum ferantur*] Καμυξὸν χαρὰν-
τῆς, et usu quotidiano, satisque mora-
liter : quia mulieres dum moluntur, et
dum conantur, annus est. D.

Spero ecastor] Bene memor senis mu-
lier, non firmavit, sed spero inquit. E.

Cum optimis codd. ut et trochaicum
adjaves, lege quæ tecum simul. B.

Componere] Componere proprium hac
in re verbum significat stipare, collige-
re in unum. Plaet. in Milit. IV. 7. 21.
omnia composita sunt ; quæ donam aufer-
rat Petron. o. 99. quicquid erat, com-
pono, &c. v. Broekhus. ad Propert. I.
9. 13. R. D.

6 *Dixi*] Denunciatio est confirman-
dæ sententiæ, nec mutandæ : et trans-
lata est de foro et causidicis. Cic. Verr.
II. 30. præco dixisse pronunciat. *Dixi*]
Hoc verbum in fine additum superiora
confirmat : et est proprium his, qui per-
oraverunt causam. *Pater*] Ipsum no-
men dehortationem significat, adjecta
pronunciatione. *Pater*] Sic pronuncia,
ut hoc vultuose dictam sit, hinc abire
matrem? D.

Dixi] Hic habet vim asseverandi,
omnino ita futurum, ut dixerat et vim

intermisandi. v. in Phorm. II. 3. 90.
R. D.

7 *Quid vis, Pamphile?*] Facete præ-
sto quid vis, respondit. *Quid ita istuc
vis?*] Rem supra audivit et personam :
nunc causam quærit, quasi dicat, esto ut
nolis : quid tantopere non vis? D.

Versus est trochaicus tetrameter ace-
taleoticus, ut et nonus. FAERN.

8 *Incertus sum etiam, quid sim fac-
turus*] Non, quid faciam, dixit : sed,
quid sim facturus : ut incerta molimina
etiam verbis posset ostendere. *Quid
est?*] Et quid ita istuc vis, et quid est,
eo vultu pronunciantur, ut consilium
ejus et verba videatur contemnere pa-
ter. D.

9 *Quid vis facere, nisi reducere?*]
Sic loquitur Laobes, ut aliud Pamphi-
lus respondere non audeat. et ideo di-
cit, *Equidem cupio, et vix contineor*] Ut
reducam scilicet. Adeo magna causa
est non reducendi, ut eam velim, non
possim. D.

Pro contineo meliores libri habeant
contineor. B.

Contineo] Scilicet me. Sed Bentley. e.
melioribus libris edidit contineor, quod
preferendum. R. D.

10 *Sed non minuam meum consilium*]
Cautè satis, reducendi, inquit, cupidi-
tas est : non reducendi consilium. *Id
persequar*] Non sequar, sed persequar
ait, ut constantiam demonstraret. D.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Sumus, Pàmphile, Senex atque anus.

15

Sed video Phidippum egredi per tempus : accedamus.

ACT. IV. SCENA IV.

PHIDIPPUS. LACHES. PAMPHILUS.

TIBI quoque ædepol sum iratus, Philumena,
 Graviter quidem: nam hercle abs te factum'st turpiter;
 Etsi tibi causa est de hac re; mater quæ te impulit:
 Huic vero nulla est. L. Opportune te mihi,
 Phidippe, in ipso tempore ostendis. PH. Quid est? 5

15 *Senex atque anus*] Hæc duo nomina, ut posita sunt, caput indicant et inceptionem hujusmodi fabularum. *Jam nos fabulæ sumus, Senex atque anus*] Pronuncia *Senex atque anus*, quasi initium fabulæ. τῷ ἰδιωτισμῷ additam, *Pamphile*. D.

1 *Tibi quoque ædepol*] In hac scena ultimus error est, vicinus καταστροφῆ. *Tibi quoque ædepol sum iratus*] Quasi dicat, non solum matri tuæ, aut (*at L.*) etiam socru tuæ. *Tibi quoque ædepol*] Recte: nam et amicos incusamus leniter incipientes, et graviora inferentes. Hanc ergo partus causa leniter incusat: deinde confirmat inferendo, *graviter quidem*. et statim causam subjungit, cur quidem ei irascatur. D.

Tibi quoque] Hæc scena continet excusationem, cur nollet uxorem ducere, et removet causam in matrem, ut remotiva sit qualitas. Justam est enim non reducere, quum matris commodis servit. Verum et illud proditur, quod puella peperit. Senex enim puellæ pater indicat pueram natam, neque adjungit ullam de his rebus culpam. Ait igitur senex causam, ut reducatur invento puero. E.

Concinnius vetus noster 900 annorum, cum altero regio, *tibi quoque iratus ædepol sum, Phil.* B.

2 *Factum est turpiter*] Quod absces-

serit (*abscesseris*) domo mariti. D.

Nostri fere omnes, *abs te est factum*. B.

3 *Etsi tibi causa est de hac re*] Causam more suo pro defensione posuit. Sic in *Phormione*, quid mihi dicent, aut quam causam reperient? demiror. Et quæ causa fuerit, ipse dicit: *Mater te impulit*] *Mater te impulit*, absolute: deest enim nam. ut ait, nam mater te impulit. *Mater te impulit*] Qualitas remotiva. D.

Mater te impulit] Ms. R. et vett. codd. *mater quæ te impulit*. L.

Pro vulgari *mater quæ te impulit*, recte Donatus *mater te impulit*. B.

De hac re] I. e. quod ad hanc rem attinet; eam vim præpositionis *de* supra explicuimus. R. D.

4 *Huic vero*] Ipsi matri scilicet. *Opportune te mihi, Phidippe, in ipso tempore*] Utrum ταυτολογία est? an *opportune*, quia volebam: et in tempore, quomodo volebam? an, *opportune*, mihi: in ipso tempore tibi: id est, et mihi et tibi commode evenisti? (*advenisti Z.*) Et ἀπὸ τοῦ ποῦ dictum *opportune*. D.

5 *In ipso tempore ostendis*] Ostenditur nobis id quod quærebamus. *Opportune*, et in ipso tempore, non est idem. Etenim *opportune* dicimus, quum, verbi gratia, invitati ad ipsam tempus incipientis (*incipiendi* edd. ante Steph.)

PA. Quid respondebo his? aut quo pacto hoc aperiam?

L. Dic filiæ, rus concessuram hinc Sostratam:

Ne revereatur, minus jam quo redeat domum. PH. Ah!

Nullam de his rebus culpam commeruit tua:

A Myrrhina hæc sunt mea uxore exorta omnia. 10

Mutatio fit: ea nos perturbat, Laches.

PA. Dum ne reducam, turbent porro, quam velint.

PH. Ego, Pamphile, esse inter nos, si fieri potest,

prandii venimus: in ipso tempore, cum jam prandio appposito. D.

6 *Aut quo pacto hoc aperiam?*] Hoc modo ostendit, neo esse quod simulet: neo id quod verum est, dicendum sibi esse. D.

Pro *aperiam*, nonnullorum eodd. fides. sensus ratio, et ipsius Donati auctoritas, qui ita videtur legisse, suadent *operiam*. Certe Pamphilus supra promisit, se rem esse *celaturum*. B.

Operiam] I. e. celum, in aliis editionibus nullo sensu legitur *aperiam*. v. Benth. ad h. l. R. D.

7 *Dic filiæ rus concessuram hinc Sostratam*] Blande non addidit *tuae*: quasi dicat communi filiæ. Et bene, non *socrum*, sed *Sostratam*. D.

8 *Ne revereatur*] Bene *revereatur*: ne odisse *Sostratam*, sed metuere videatur: et quasi ipsa *socrus* non odium meruerit, sed reverentiam. *Minus jam quo redeat domum*] *Τμῆσις* cum *ἀναρροφῆ*, ut sit ordo, quo minus redeat. D.

9 *Nullam de his rebus culpam*] Relatio criminis potest videri. *Tua*] Deest *uxor*: quod nomen inferius posuit. *Tua*] Cum percussione audiendam (*cum percussione animi dicendum*) est, ut subaudiatur *uxor*, ab eo quod dicturus est, *uxors*. D.

11 *Mutatio fit*] *Mutationem*, suspicionem dicit, erroremque iurgantium. *Mutatio*] Deest quarum rerum *mutatio*. ergo *mutatio* criminum, aut culparum. *Mutatio fit*] Criminis scilicet et peccati. id est, vel mea *uxor* crimen tuum sustinet: vel tua (*tuae*) ad meam translata est culpa. *Ea nos perturbat, Laches*] *Ea*: non ea *mutatio*, sed *uxor*, hoc est, Myr-

rhina. D.

Versum, ne cum *Gayeto* ut spuriam damnes, sic restitue, PA. *Mutatio fit*. PH. *Ea nos perturbat, Lache*. Verba *mutatio fit* Pamphilus aversus a senibus loquitur. Deinde *Lache* habet Bemb. et Priscianus. B.

Mutatio fit] Sunt verba Pamphili, quæ aversus a senibus loquitur v. Benth. ad h. l. R. D.

12 *Turbent porro quam velint*] Quantum velint: aut eam, quam velint, mulierem. sed melius est quod supra diximus. *Dum ne reducam, turbent porro*] Quomodo est pius erga matrem Pamphilus, si parvi facit, utrum *socrus* sua perturbetur, an mater a senibus? Solvitur sic: quia *quam*, non est generis feminini, sed est quantum. *Turbent*, errant (*perturbent*, edd. vetl.) et tumultuentur, significat: vel turbentur. D.

Lego *turbet porro, quam velit*. Nam ante dixerat Phidippus, *Myrrhina nos perturbat*. Igitur hic Pamphilus aversus convenienter respondeat necesse est. B.

Turbent] H. e. litigent, tumultuentur. Virgil. Ecl. I. 12. *usque adeo turbatur agris*. Benth. corrigi *turbet* scilicet Myrrhina, quæ lectio melius respondet verbis *ea nos perturbat*. R. D.

Quam velint] I. e. quantum velint. Cic. de Nat. Deor. II. 17. *hic quam volet Epicurus jocetur pro Cael. o. 26. quam velit sit potens*. R. D.

13 *Ego, Pamphile*] Hoc pronomen initium continet orationis graviter inceptæ: ut *ego potquam emi te a parvulo*. *Si fieri potest*] Interposuit, ut supercilium *soceri* demonstraret. *Si fieri po-*

Affinitatem hanc sane perpetuam volo :

Sin est, ut aliter tua siet sententia, 15

Accipias puerum, PA. Sensit peperisse : occidi !

L. Puerum ! quem puerum ? PH. Natus est nobis nepos.

Nam abducta a vobis prægnans fuerat filia,

Neque fuisse prægnantem unquam ante hunc scivi diem :

L. Bene, ita me di ament, nuncias ; et gaudeo 20

Natum illum, et tibi illam salvam : sed quid mulieris

Uxorem habes ? aut quibus moratam moribus ?

test] Recte additam. si fieri potest : quia non convenit rogari a socio generum, ut supra dixit (*dixi. edd. vett.*) D.

14 *Hanc sane perpetuam volo]* Jam enim est confirmata : sed perpetuam cupit. D.

Sane perpetuam volo] Nuptiarum quippe hoc votum est, scilicet esse ut durent atque perpetuæ sint. l. 1. π . de rit. nupt. Virg. *Æneid.* 1. 73. *convivio jungam stabili propriamque dicabo, Omneis ut tecum meritis pro talibus annos Exigat—* Quinctilian. *Declam.* 376. *uxor mihi socia thori, vita consors, in omnem ætatem jungenda.* Ideo divortium matrimonii quedam velut calamitas, qua interveniente societas hæc dissolvitur. Vid. Gratian. *Caus.* 27. *Quæst.* 2. pr. et capp. seqq. parte II. decreti. L.

15 *Sin est, ut aliter tua siet sententia]* Τῷ εὐφημῶν vitavit illud quod est ominosum, ne dissidium diceret. ut Virgilius, *Æn.* VIII. 582. *gravior ne nuncius aures Verberet.* D.

16 *Accipias puerum]* Jure : quia liberi patrem sequuntur. Et mire hoc maxime adiecit, quod maxime recusat Pamphilus : et propter quod uxor quoque non reducitur. Et accipias, pro accipe : ut quiescas, pro quiesco. *Sensit peperisse, occidi !]* Hoc maxime inopinatum est Pamphilo : quia socrus promiserat omnes ignoraturos. *Sensit]* Proprie sic. D.

17 *Puerum ! quem puerum ?]* Moraliter primo dubitat quid audierit : deinde quasi certus quid audierit, admiratur, dicendo *quem puerum ? Puerum ! quem puerum ?]* Bene cum consternatione

animi : quod nunquam fando acceperat. *Natus est nobis nepos]* Bene, quia ambo avi. D.

18 *Nam abducta a vobis]* Bene, non abierat, sed abducta fuerat : ut magis sit culpa matris. *A vobis]* Pro, a Pamphilo. *Nam abducta a vobis prægnans fuerat]* Hoc totum cum indignatione in uxorem pronuntiandum est. D.

Bembinus et Vaticanus, quibuscum videtur convenire Donati derivatio, legunt *prægnas*, et mox *prægnatam*, sine *n* littera. B.

19 *Neque fuisse prægnantem]* Prægnans est ante gnatum, vel ante genitricem : est enim *præ*, ante. D.

20 *Bene, ita me di ament]* Agit gratias nuncianti : gratulatur ob susceptum nepotem : gaudet liberatam nurum.

21 *Natum illum, et tibi illam salvam]* Proprium affectum refert, sibi nepotem, illi filiam esse servatam. *Et tibi illam salvam]* Recte tibi, qua pater puerperæ est cui dicit. *Sed quid mulieris uxorem habes ?]* Quid mulieris, dixit : ne diceret, qualem mulierem, aut aliquid gravius. Et totam percontative potius, quam pronuntiaret et diceret, pessimam mulierem, et male moratam uxorem habes. Et reprehensio est cum contemptu : sic et, *quid hominis ?* ut Virg. *Æn.* I. 82. *tu mihi quodcumque hoc regni.* At contra cum honore sic dicimus, *quem hominem habes ?* D.

Illud tibi, quod nostri libri cum edd. vett. ante et habent, plane delendum censeo. B.

22 *Moratam]* Id est, institutam. Et est participium sine verbo. D.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

L. Reduc uxorem, ac noli advorsari mihi.

PA. Pater, si illa ex me liberos vellet sibi,

Aut se esse mecum nuptam: satis certo scio,

Non me clam haberet, quod celasse intelligo.

35

Nunc, quum ejus alienum esse a me animum sentiam,

Nec conventurum inter nos posthac esse arbitror;

Quamobrem reducam? L. Mater quod suasit sua,

Adolescens mulier fecit. mirandumne id est?

Censen' te posse reperire ullam mulierem,

40

Ipsa sibi iterum. hoc ulterius est, quam perii: quia quam aliquis perit, reliquum vel cadaver est. D.

32 Ao noli advorsari mihi] Causam interposuit senex, quo magis facere filius non recuset. D.

33 Si ex me illa liberos vellet sibi] Ut apparet, tantum commentus est causam. Si ex me illa liberos vellet sibi] Nactus est Pamphilus ex verbis senis causam aliam disidii. D.

Quod remedio fuerat Pamphilo in calamitatem sumit (quod remedio debebat Pamphilo esse, id ipsum ei suppeditat. Z.) consilium; quare ponit excusationem illam, quam supra dixit, Pater, si illa ex me] Finguntur hae causae, quod alienum ejus animum videat; ob hoc negat se debere revocare. E.

Placet Bombini ordo, si ex me illa. B.

34 Aut se esse mecum nuptam] Vultu mecum nuptam, dixit. Et recte: quia partus confirmat nuptias. Et melius, nuptam mecum: quasi lectam et operam uno cubiculo mecum. Nubere enim est operari tegique: unde et nubes, quod tegere solent caelum, dicuntur. Virg. Aen. XI. 77. arsurasque comas obnubit amictu. D.

35 Non me clam habere] Id est, non tacuisset. partumque celasset. Quod celasse intelligo] Non dixit natum filium: ne interposito affectu molliretur iratus. D.

Bembinus recte quod: Vat. et cod. Donati quae: alii multi quem. Tum ut sit clam in arsi, lege cum nostris fere

omnibus non clam me haberet. B.

36 Nunc quam ejus alienum esse a me animum sentiam] A praesenti tempore. D.

Versus causa cum nostris ordina, alienum a me esse animum. B.

37 Nec conventurum] A futura. D.

Nec conventurum] Ms. R. neque conu. L.

Leg. neque conventurum inter nos posthac arbitror. Nam neque confirmatur omnibus libris; unus omittit esse; et sensus, uti Muretus vidit, postulat arbitror. B.

38 Quamobrem reducam?] Firmior conclusio facta est per interrogationem, quam si esset pronuntiativa. Mater quod suasit sua] A derivatione causae defensus: et praeterea status est vendialis, ab imprudentia descendens (ab imprudentia adolescentis mulieris.) Sua] Pro ejus: ut Aen. IV. 633. namque suam patriam antiqua cinis ater habebat. D.

Mater quod suasit] Purgat pater Pamphili puellam veniali statu, quod imprudentia aetatis hoc admiserit. B.

39 Adolescens mulier fecit] Multa dixit: et mater sua, et adolescens mulier. et quasi docet hoc exemplo, parendum patri esse. Mirandumne id est?] Bene mirandum, non irascendum, dixit. Miramur enim magis si amici peccaverint, quam irascimur. D.

40 Reperire ullam mulierem] Quasi dicat, si hanc repudiaveris. D.

Censen' te posse] V. C. censem te posse. L.

Quæ careat culpa? an quia non delinquunt viri?

PH. Vosmet videte jam, Lache, et tu Pamphile,

Remissan' opus sit vobis, an reducta domum.

Uxor quid faciat, in manu non est mea.

Neutra in re vobis difficultas a me erit.

45

Sed quid faciemus puero? L. Ridicule rogas:

Quicquid futurum'st, huic suum reddas scilicet;

Ut alamus nostrum. PA. Quem ipse neglexit pater,

41 *An quia non delinquunt viri?*] *Elgivalæ* dictum: non enim non delinquunt. D.

An quia non delinquunt viri?] Unde credis, mulierem nullam esse in peccato? An suspicio tibi integra est mulieris (tibi est, integras esse mulieres. Z.) quod viri non peccant? R.

42 *Vosmet videte jam, Laches, et tu Pamphile*] Neo rogare socerum, neo interesse (intercedere. Z.) convenit, ubi certior sit ad repudiandum gener. *Vosmet videte jam, Laches*] Virg. *Æn.* IX. 525. *vos, O Calliops, precor, aspirate canenti.* D.

43 *Remissam opus sit vobis, an reductam domum*] In veris codicibus sic est, *remissan', an reducta.* ut sit, *remissans, an reducta.* D.

Illud an sensui et versui incommo-
dam est, et a pluribus libris abest. De-
inde *reductam* aliquot optimi libri ha-
bent. B.

Remissamne, &c.] Hanc versum Fa-
ernus et Bentleius ex veteribus libris
ita restituerunt, *remissans opus sit vobis
reductane domum* i. e. utrum vobis utile
esse putetis illam remitti ad me an redu-
ci domum. *ne ne* ponitur pro *ne an* Ti-
ball. IV. 5. 20. *quid refert clamne ro-
get. opus esse* dicitur, e. quo utilitas ad
nos redit. Cic. de Orat. II. 10. *etiamsi
opus est, tamen minus est necessarium.*
v. Perizon, ad S. Min. IV. 15. p. 796.
R. D.

44 *Uxor quid faciat, in manu non est
mea*] Ordo, uxor mea quid faciat, in
manu non est: debet ejus. ut sit, in ma-
nu ejus non est: sed in mea potestate

positum est. *In manu non est*] Uxor
scilicet. Et est ordo, uxor mea quid
faciat, in manu ejus non est. D.

45 *Neutra in re vobis difficultas*] Pro-
mittit facilitatem suam: ut tamen uxor
roganda sit. An aliter, ei ut supra anno-
tavimus? D.

46 *Sed quid faciemus puero?*] Quid
me fiet, et quid fiet mihi dicitur. *Sed
quid faciemus puero?*] Qui utique, quic-
quid erit, patri reddendus est. *Ridicule
rogas*] *Ridicule*, vel adverbium esse
potest, vel nomen: si nomen est, sub-
distingue *ridicule*: et sic interroga,
cum vi pronunciationis. D.

47 *Huic reddas*] Pamphilo scilicet.
Huic suum reddas scilicet] Sic dixit,
huic suum et reddas, quasi reposit
Pamphilus. Et non subjunxit, *ut alat*,
sed, *ut alamus*: ut sua quoque interesse
monstraret. D.

48 *Ut alamus nostrum*] Scilicet Pam-
phili filiam, nepotem meum, utrumque
nostrum. *Quem ipse neglexit*] Si ipse
(ipsa, Z.) legeris, clare dictum est: si
ipsa (ipse, Z.), lenius est. et videbitur
senex ob marmurationem ejus intellex-
isse, quod nolit puerum tolli: et ideo
propositum, *quid dixti? cho, annon ala-
mus, Pamphile? Quem ipse neglexit*] Legitur et ipsa, et hoc est melius: ut
sit pater vocativus casus. *Quem ipse
neglexit pater, ego alam?*] Hic sibi ob-
murmurans, vultu et verbis ostendit
nolle suscipere filium. D.

Pro ipsa, quod in paucis extat codd.
retine optimorum codd. ipse. Nam ex
responsione Laebetis patet, Pamphi-
lum hæc aversum dixisse. B.

Ego alam? L. Quid dixti? eho! annon alemus, Pamphile?

Prodemus quæso potius? quæ hæc amentia est? 50

Enimvero prorsus jam tacere non queo:

Nam cogis ea, quæ nolo, ut præsentem hoc loquar,

Ignarum censes tuarum lacrumarum esse me?

Aut quid sit id, quod sollicitere ad hunc modum?

Primum, hanc ubi dixti causam, te propter tuam 55

Matrem non posse habere hanc uxorem domi:

Pollitica est ea se concessuram ex ædibus.

Nunc, postquam ademptam hanc quoque tibi causam
vides;

Puer quia clam te est natus, nactus alteram es.

Erras, tui animi si me esse ignarum putas. 60

Aliquando tandem huc animum ut adjungas tuum,

49 *Annon alemus, Pamphile?*] Quod, faciendum sit, a contrario vult senex pronuntiatione demonstrare, quod scelus sit non fecisse. D.

50 *Prodemus, quæso, potius?*] Deseremus, projiciemus, porro dabimus: Virg. *Æn.* I. 235. *unius ob iram prodimur.* Nam a quo defendendi sumus, si nos deserit pater? D.

Prodemus, quæso] Hic nova suspitione Pamphili pater ducitur; ut adolescentem credat amare meretricem, et hac causa nolle reducere uxorem. Ideo adjecit: *Nam cogis ea, quæ nolo, ut præsentem hoc loquar*] Et est invectio, qua conjecturalia argumenta colligit, quod hac causa uxorem nollet ducere, quod diligat meretricem. Scilicet a summo ad imum argumenta colligit. Nam primum dixit, propter matrem uxorem nolle reducere; ea causa sublata, reperit aliam, quod partum celavit. Ergo colligit vanas suspiciones. Et causæ quidem mutantur, et esse illam potiore, quod meretricem diligit. Sed jungitur cum castigatione correctio. R.

51 *Enimvero prorsus jam tacere*] Multa reticentia de filiorum vitiis, et defensione quoque apud soceros uti pater-

rentes, sæpe Terentius demonstravit, et præcipue in *Andria*, quam dicit, *ego illud sedulo negare factum, ille instat factum. Jam tacere non queo*] Quamvis tacendum sit. D.

53 *Ignarum censes tuarum lacrumarum esse me?*] Conjectura quod amet meretricem Pamphilus. *Tuarum lacrumarum esse me?*] Apparet illum a Sostrata hoc audivisse. Nam ipse filium reprehenderet (*nam ipsa filium deprehenderat. Z.*) flentem. D.

54 *Sollicitere*] Perturberis, commoveare. *Ad hunc modum*] Id est, immoderate. D.

Id quod sollicitere] Ms. R. *quid sit hoc, id quod sollicitere.* L.

Pro id nostri meliores habent hoc. B. *Sollicitere*] I. e. commoveare, perturberis v. Donat. ad h. l. R. D.

55 *Primum, hanc ubi dixti causam*] A summo ad imum. D.

59 *Nactus alteram es*] Nanciaci proprie dicitur, qui paratus ad tenendum, ante quam possit reperire quod teneat, statim, quod occurrerit, apprehendit. D.

61 *Aliquando tandem huc animum ut adjungas tuum*] Mire est temporis invectio (*inversio*). Et aliquando tan-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Sensitque adeo uxor: nam ei causa alia quæ fuit,
 Quamobrem abs te abiret? PH. Plane hic divinat:
 nam id est. 74

PA. Dabo jusjurandum, nihil esse istorum, tibi. L. Ah,
 Reduc uxorem: aut, quamobrem non opus sit, cedo.

PA. Non est nunc tempus. L. Puerum accipias: nam
 is quidem

In culpa non est: post de matre videro.

PA. Omnibus modis miser sum: nec, quid agam, scio:
 Tot me nunc rebus miserum concludit pater. 80

Abibo hinc, præsens quando promoveo parum:

Nam puerum injussu, credo, non tollent meo;

73 *Sensitque adeo uxor*] Aliud argumentum, quo vult in Pamphilum referre non solum illius (ipsius Z.) sed etiam uxoris culpam. Et hic vide non accusari socrum. D.

74 *Plane hic divinat*] *Divinat* dixit, pro *verum* dixit. et nota *divinat*, de præterito dictam. Unde proverbium, *aiunt divinare sapientem*. quia qui dicit verum, divinus est. D.

Plane] I. e. omnino *Plant. in Epid. IV. I. 14. plane hic ille est qui mihi in Epidaurò primus pudicitiam perpulit. Petron. c. 41. Plane hoc serous tuus indicare potest ubi v. Barmann. R. D.*

Divinat] *Divinare* plerumque est futura prædicere, ut vates, qui inde divini dicuntur. v. Græv. ad Cic. ad Attic. X. 4. *me de republica nunquam nisi divine cogitasse*; aliquando etiam dicitur de re præterita, valetque verum dicere, rem acu tangere. R. D.

75 *Dabo jusjurandum*] Ubi argumenta et testimonia deficiunt, ibi iurejurando opus est: et id est ἀρεχτες πίστης. *Nihil esse istorum*] Satis concinne dixit istorum, ne in singulis commemoraretur. D.

Dabo jusjurandum] Circumventus adolescens argumentis solo juramento se vult purgare. E.

76 *Reduc uxorem: aut quamobrem non opus sit, cedo*] Quia Pamphilus hoc solum defendit, non id esse, quod pater

putat: nec causam, quæ vera sit, prætulit: ideo senex relicta tota questione, rediit ad id quod agitur, et ait, *reduc uxorem: aut dic, quæ res velat. Non opus sit*] *Reducta* scilicet. D.

77 *Non est nunc tempus*] Quia socer adest. Et oratorie confugit ad deditio-
 tionem, defensione titubante. *Accipias*] *Pro accipe*, causa cur accipiat: *Nam is quidem in culpa non est*] In hoc dicto est quedam faceta irrisio ejus, qui nimis iracundus sit. D.

78 *Post de matre videro*] Bene de matre concedit, ut de puero extorqueat: quia scit parentum concordiam firmam esse per filios. D.

De matre videro] Hoc loquendi modo significamus, nondum nobis constitutum ac certum esse, quod aliqua de re sentiamus. R. D.

79 *Omnibus modis miser sum*] Quid est, *omnibus modis*? utrum et circa parentem, et circa uxorem? an et in reducenda, et in non reducenda? *Miser sum*] An miser sum, cui maxime obtruditur, quod maxime fugio, id est, puer? D.

80 *Concludit pater*] Translatio de fera indagata. Sic Cicero, Ver. III. 59. *circumdatus Verri cancellos* ait. D.

Concludit] I. e. premit, urget. Quin-
 til. Declam. 14. p. 298. ubi v. Schulting. R. D.

82 *Nam puerum, credo*] Omnia facit

Præsertim in ea re quum sit mihi adjutrix socrus.

L. Fugis? hem! nec quicquam certi respondes mihi?

Num tibi videtur esse apud sese? sine: 85

Puerum, Phidippe, mihi cedo, ego alam. PH. Maxime.

Non mirum fecit uxor mea, si hoc ægre tulit:

Amaræ mulieres sunt, non facile hæc ferunt.

Propterea hæc ira'st: nam ipsa narravit mihi;

Id ego hoc præsentē tibi nolebam dicere: 90

Neque illi credebam primo: nunc vero palam est.

Nam omnino abhorrere animum huic video a nuptiis.

L. Quid ergo agam, Phidippe? quid das consilii?

PH. Quid agas? meretricem hanc primum adeundam
censeo:

poeta, ne aut rem palam faciat, aut intercedat divortium. D.

85 *Adjutrix socrus*] Quæ dixit, continuo exponitur. D.

Cum mihi sit in ea re adjutrix] Quia mulieres numquam volunt a maritis, nisi se amari. B.

84 *Fugis? hem!*] Ex verbis patris ostendere voluit, quid agat Pamphilus. et ille abibo dixit, hie, fugis? D.

85 *Num tibi videtur esse apud sese*] Quasi ob amorem meretricis insanus. *Sine*] Sine, separatim accipe: quia vim habet comminantis. D.

87 *Ob versum et sensum dele mea.* Nam non Myrrha potest intelligi, sed uxor Pamphili Philumena, ut supra 73. B.

88 *Amaræ mulieres*] Quasi vir dixit amarus mulieres. non enim laudat, sed causam dicit, unde uxor offenderit Pamphilum (uxorem offenderit Pamphilus). *Non facile hæc ferunt*] Non facile ferunt pollicatum, neque amorem aliarum in viris. D.

Amaræ] Menander, φίρου γυνὴ δυσήνισ ἰσχυρὴ καὶ πικρὴ. Cf. Ovid. A. A. II. 573. W.

Amaræ sunt] I. e. irascuntur, infensæ sunt. Seneca de Ira I. 4. *quædam iræ in verborum maledictorumque amaritudinem effuse.* R. D.

89 *Nam ipsa narravit mihi*] Utrum finxit hæc dixisse filiam sibi? an vero verè τὸ σιωπώμενον factum est? Ego neutrum pato: et sic intelligo, quod de uxore sua dicat, ipsa narravit mihi: secundum illud quod supra dixit, nunc mihi in mentem venit, de hac re quod locuta es olim, quum illum generum cepimus. Nam negabas nuptam filiam tuam posse te pati cum eo, qui meretricem amaret: qui pernoctaret foris. D.

90 *Pro nolebam plures iique meliores libri exhibent noluerunt.* B.

91 *Neque illi credebam primo*] Quare non credebas? namque amaræ ad hanc rem mulieres sunt, et sæpe de nihilo suspiciosæ. Et bene hoc addidit, ne timuisse generum videretur. D.

Pro vero Bembinus habet verum; quod magis placet. B.

92 *A nuptiis*] Non dixit a filia mea: sed quod pater Pamphili magis doleat, a nuptiis inquit. Nam Philumenam nolle, irati est: odisse nuptias, amatoris. D.

93 *Quid ergo agam, Phidippe*] Mire conturbatur pater, quasi res sua tantam agatur. Et vide quemadmodum poeta latenter festinet ad rerum cognitionem. D.

94 *Meretricem hanc*] Bene hanc,

Oremus: accusemus gravius: denique 95
 Minitemur, si cum illo habuerit rem postea.
 L. Faciam ut mones. eho puer, curre ad Bacchidem
 hanc

Vicinam nostram; huc evoca verbis meis.

Et te oro porro in hac re adjutor sis mihi. PH. Ah,
 Jam dudum dixi, idemque nunc dico, Lache; 100

Manere affinitatem hanc inter nos volo,

Si ullo modo est ut possit; quod spero fore.

Sed vin' adesse me una, dum istam convenis?

L. Immo vero abi: aliquam puero nutricem para.

quasi eam quæ interturbat. sic enim sumitur hoc pronomen: ut, *hancine ego vitam parsi perdere?* Et, *tuaque animam hanc effundere dextra?* id est, malam. Hanc] Quasi dicat, quæ nos perturbat. Primum] Bene primum: ut intelligamus deinde Pamphilum. D.

95 Oremus] Utrum rogemus? an quod est verius, omni genere eloquii commoneamus? unde *oratores orare et perorare* dicuntur: et *orator* nomen accepit. Virg. Æn. VI. 124. *talibus orabat dictis*. Nam qui orat, accusaturus aut communiturus orat. Oremus] Id est, eloquamur. Potest intelligi et *rogemus*: sed non convenit personæ potiori, et causæ, et ipsi verborum ordini. D.

96 Si cum illo habuerit rem postea] Ut in Eunuchis, *quocum uno tum rem habebam hospite*. D.

97 Bacchidem hanc vicinam nostram] Sic maluit, quam meretricem dicere: ne grave sit cum ea seni loqui, nisi quia vicina est. D.

Lego ex tribus nostris, *eho curre, puer, ad Bacch. h.* B.

98 Huc evoca verbis meis] Bene ser-

vata sunt personis congruentia. Nam socerum monere hanc rem tantum de-ouit, non etiam facere: ut cum pellicie filie suæ mitius sermoceretur. Et *huc evoca verbis meis*: deest eam. D.

Verbis meis] I. e. nomine meo. Cic. ad Div. LX. 6. *Caninius me tuis verbis admonuit*. v. Curt. ad Sallust. in Jug. c. 21. R. D.

99 Pro et placet Bembini at; ne hoc ad puerum loqui videatur. B.

100 Pro idemque eod. C. C. habet recte *idemque*; alius *idem quod*. B.

101 Manere] I. e. firmam perpetuam esse, nam *manere* significat perseverantiam. Virg. Æn. I. 26. R. D.

102 Si ullo modo est ut possit] Manere scilicet, vel fieri ut maneat. D.

103 Sed viane adesse me una, dum istam convenis?] Melius pronunciaveris, si renitente et improbante hoc vultu dicere acceperis Phidippum: quasi non oporteat interesse socerum. Ideo mutat sententiam Laches, et relegat eum in procurationem alterius rei. D.

104 Nutricem para] Pro, quero. D.

Immo vero abi] In Ms. R. et vet., vero deest. L.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Aggrediar. Bacchis, salve. B. Salve, Lache. L. Credo
ædepol te 5

Nonnihil mirari, Bacchis, quid sit, quapropter te huc
foras puerum evocare jussi.

B. Ego pol quoque etiam timida sum, quum venit mihi
in mentem quæ sim :

Ne nomen mihi quæstus obstet apud te : nam mores
facile tutor.

sit] Satisfaciendo minuisse. Quod post
me minus fecisse satius] Si sit pro videatur
acceperis, erit sensus, ne quid fa-
ciam plus, quod post, dum pœniteat
me, videatur satius minus fecisse. Si
sit pro erit acceperis, erit sensus, vi-
dendum est ne quid plus faciam : quod
quum fecero, postea satius sit me non
fecisse et satisfacere. Aut certe duas
res significat, quibus inter utrumque
temperandum esse demonstrat : ut per
illud supra, lenitatem tenendam : per
hoc infra, auctoritatem defendendam
esse commoneat. An minus fecisse,
pro pœnitere? Sic enim veteres dice-
bant, *nuto factum*, et *nolo factum* :
quum alicujus rei eos pœnitebat. Sit]
Modo sit pro videatur posuit. D.

Ex Bemb. Viotor. et Donato Faernus
collocat quod post me, ut sit iambus in
ultima. B.

Ne quid plus faciam] I. e. ne durius
cum ea agam, quod post me fecisse pœ-
niteat. R. D.

5 Aggrediar. Bacchis, salve] Bene
aggrediar, quasi rem arduam, et incon-
gruam seni. vel aggrediar, ut meretri-
cem circumveniam. Virg. *Æn.* IV. 92.
talibus aggreditur Venerem Saturnia
diotis. Bacchis, salve] Non ita mero-
trici obsequitur senex : quamquam vult
adimere timorem personæ suæ. Credo
ædepol te nonnihil mirari] Ipsum proce-
mium mollius et lenius est, ut ostendat
se non jurgaturum senex. D.

Ex Bemb. hunc et duo seqq. ver-
sus ordinat Faernus ita: *aggrediar.*
Bacchis, salve. | B. *Salve, Laches.* L.
Credo edepol, te nonnihil mirari, Bacchis,

| *Quid sit, quapropter t. h. f. p. e. j.*
Ut prior sit dimeter iambicæ cataleo-
tious, et posteriores iambici octonarii
catalectici. Cæterum versus postulat,
ut legas, *ædepol credo te.* B.

6 *Quid sit]* Deest rei: ut sit, quid
sit rei. D.

7 *Ego pol quoque etiam timida sum]*
Παράλλων tertium. Ut, *Æn.* I. 9. *multa*
quoque et bello passus. Et obsequen-
ter posuit non solum se mirari, sed
etiam pavere. *Ego pol quoque etiam*
timida sum] Bene etiam : ut hoc dicat,
non solum miror, sed etiam timeo. Et
nove, *timida sum*, pro timeo. D.

Ob versus recte Faernus vidit mihi
esse ejiciendum. B.

8 *Ne nomen mihi quæstus]* Id est,
nomen quod inest meo quæstui. *No-*
men quæstus obstet] Quem exerceo sci-
licet : id est, quod est quæstui mihi
(*meo Z.*) *Ne nomen mihi quæstus]* Id
est, quod meretrix sum. Legitur et,
nomen meo quæstui obstet. D.

Ne nomen mihi quæstus obstet] Etiam
ipsa vehementer timeo, ne, quod me-
retrix dicor, impedimento sit commodis
meis. *Mores facile autem tutor.* B.

Obstet apud te] Postromæ duæ voces
in Ms. R. desunt. L.

Lego, uti dudum Faernus vidit, *ne*
nómen quæsti mi óbsiet : nam m. f. t.
Nam Bemb. habet *quæsti* ; idem liber,
Vatic. et Victor. cum tribus nostris non
habent verba *apud te*, quæ repugnant
versui, et parum sensui prosunt. De-
nique ne versui syllaba desit, *lego ob-*
siet. B.

Mores facile tutor] I. e. mores mei

L. Si vera dicis, nihil tibi periculi est a me, mulier :

Nam jam ætate ea sum, ut non siet peccato mihi ignosci æquom :

Quo magis omnis res cautius, ne temere faciam, accuro.

Nam si id facis, facturave es, bonas quod par est facere :
inscitum

Offerre injuriam tibi me, immerenti iniquom est.

B. Est magna ecastor gratia de istac re, quam tibi habeam.

sunt ejusmodi, ut facile eos defendere possim, in moribus meis nihil reprehendi potest. R. D.

9 Si vera dicis] Interrogabo scilicet. D.

Ordo verborum, qui est in libris Faerni et nostris, versui et convenientior, nil tibi est a me periculi, mulier. B.

10 Non sit] Non videatur. Jam ætate sum, ut non sit peccato mihi ignosci æquom] Quia jam ipse (num quia jam ipse Z.) non do veniam; an quia non mihi peccanti non danda est? Et est ordo, ut non sit mihi æquom peccato ignosci. Necessaria igitur ambiguitas. aut enim sit pro videatur: aut peccato, pro peccatorum: aut peccato mihi, pro peccanti mihi, aut peccato meo. aut deest in, ut sit, in peccato. D.

Quam ego ea ætate sum, ut peccato non dem, id (peccato non dem veniam; ideo Z.) diligenter curo, ne aliquid temere faciam. E.

Ut non sit peccato ignosci æquom] In hoc loco explicando Donatus et alii multum tricantur. Peccato per ablativum, quem grammatici absolutum vocant, dicitur: cum peccatum fuerat. Simillima est ratio Ciceroniana Agrar. II. 2. cui errato nulla venia, recte facto, exigua laus proponitur. v. Perizon. ad S. Minerv. IV. 4. Nota 86. p. 619. R. D.

11 Cautius, ne temere faciam] Similiter additum post cautius, ne temere faciam. D.

Lege ex nostris fere omnibus, que magis res omnes cautius. B.

Magis cautius] Magis sæpe per pleonasmum jungitur comparativo. Virgil. in Calice v. 78. ubi v. Scalig. Liv. IX. 7. tristior ignominiosæ pacis magis quam periculi nuncius fuit ubi v. Drakenb. R. D.

12 Facturave es] Etiam si non facias. Inscitum] Me scilicet, si injuriam faciam. Inscitum] Inelegans, non bonum. Et non bene dixit durum, aut quid tale, sed inscitum: quo verbo maxime mulieres et meretrices utuntur. Scitum enim dicunt quod placet: inscitum quod displicet, ut, per ecastor scitus puer natus est a Pamphilo. Hoc tale est quod dixit inscitum ex abundantia: quale est apud Virgil. Æn. XII. 185. nec post arma ulla rebelles Æneada referent. D.

Illud nunc Faernus auctoritate Bemb. delet. At nostri omnes, nam si id nunc facis. Cæterum illud inscitum cum Faerno præpone sequenti. B.

Inscitum] I. e. stolidum. R. D.

13 Offerre injuriam] Offerimus injuriam non merenti: reddimus ei qui meretur. D.

Inscitum, offerre injuriam] Injustum valde non merenti tibi inferre injuriam. E.

Illud me, cum absit in Bemb. et in uno ex nostris, nec Donatus videatur legisse, cum Faerno spurium putamus. B.

14 Est magna ecastor gratia, de ista re, quam tibi habeam] Imitatur hic et senile, et femininum tardiloquium. Suffecerat enim, ago gratias. D.

Nam qui post factam injuriam se expurget, parum mihi
prosit. 15

Sed quid istuc est? L. Meum receptas filium ad te
Pamphilum. B. Ah!

L. Sine dicam: uxorem hanc prius quam duxit, vos-
trum amorem pertuli.

Mane, nondum etiam dixi id quod volui. hic nunc uxo-
rem habet;

Ne versus claudicat, et diotio solac-
cisset, repono, est magnam ecastor grá-
tiam de istac re quod tibi hábeam. ut
Plaut. Rud. IV. 6. 32. B.

Est magnam gratiam] Ordo hic est:
est quod habeam tibi magnam gratiam
de hac re. v. Benti. ad h. l. R. D.

15 Nam qui post factam injuriam se
expurget] Sic Adelpbis ait: indignum
te esse injuria hac, indignis quum ego-
met sim acceptus modis. Parum mihi
prosit] Si sic accipiatur, ut scriptum
est, λιτότης est aut ταπεινώσις. Et ita
intelligendum, quasi dixerit, multum
mihi nocuerit, imo me everterit. D.

16 Sed quid istuc est?] Nunc demum
ad rem redit. Meum receptas filium]
Intensio criminis. Et non recipis, sed
receptas. Et ne diceret, quid tua?
Meum filium. Meum receptas filium]
Propositio accusatoria est. et breviter
proposuit crimen, quod postea dilata-
tur. Et frequentativo usus est verbo,
quod non raro, sed frequenter receptet.
Meum receptas filium ad te] Status con-
jecturalis, quæ conjectura diluitur per
ἀτυχον πόντον, id est, jusjurandum, ac
tormenta servorum. Ah!] Quod fal-
sum est, reclamavit meretrix statim:
et voluit contradicere, si permitteret
senex. D.

Accusatio sic ponitur: meum recep-
tas filium. Et cum illa continuo negare
vellet, hic quasi non accusantis tantum
personam tenet, sed persuadere (*dissu-
aders* Z.) cupientis illud, quod diu pro-
missum (*permissum* Z.) sit Pamphilo,
ut ad meretricem pergeret. E.

17 Sine dicam] Virg. Æn. XII. 25.
sine me hæc haud mollia fatu, Sublatis

aperire dolis. Uxorem hanc prius quam
duxit] Hanc quasi molestam (*moder-
tam* Z.) et quæ hæc nolit pati. Uxorem
hanc prius quam] A persona sua, prius
quam hanc duxit, vestrum amorem per-
tuli. Et quia multum diuque amaverit,
pertuli dixit, quæ est longi temporis
significatio. Hanc prius quam duxit]
Ante rem: a præteritis et ante actis.
Vestrum amorem pertuli] Ἀπορίεσσις,
ut in Heautont. at ne illud haud in-
ultum, si vivo, ferent. Non jam, non
tute cohibes? Vestrum] Non, ipsius
Pamphili. Ergo blande et honorifice.
non enim illius amorem, et tuum ques-
tum: sed amorem vestrum, nihil po-
tuit dici familiaris, pertuli autem,
quantam vim patientiæ habet, quantum-
que ponderis, ne lædi mereatur ulte-
rius. D.

Ut ait hic trochaicus cum priori et
posterioribus, lego, sine dum: uxorem,
&c. B.

18 Mane; nondum etiam] Ἀπορίεσσις
tertia. Nondum etiam dixi id quod
volui] Apparet senem tarde, et longe
loquentem interpellari vultu responsu-
ræ meretricis: quum ille sibi silentium
præberi velit. Sic Virgilius Latinum
inducit dicentem Æn. XII. 25. sine
me hæc haud mollia fatu, Sublatis ope-
rire dolis: simul hæc animo hauri. Et
ad postremum de Turno Æn. XII. 47.
ut primum fari potuit, sic incipit ore.
Hic nunc uxorem habet] Cum denuncia-
tione pronuntiandum est: quasi dicat
alia res est. D.

Versus caeca ante volui intersere
te. B.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

B. Aliud si scirem, qui firmare meam apud vos possem
fidem,

Sanctius quam jusjurandum, id pollicerer tibi, Lache,
Me segregatum habuisse, uxorem ut duxit, a me Pam-
philum. 25

L. Lepida es: sed scin' quid volo potius sodes facias?

B. Quid vis? cedo.

L. Eas ad mulieres huc intro, atque istuc jusjurandum
idem

Polliceare illis: exple animum iis, teque hoc crimine
expedi.

B. Faciam: quod pol, si esset alia ex hoc quæsta,
haud faceret, scio;

querum rerum tu causu! Et hæc ora-
tio de iis est, quibus ostendimus nos
posse graviter accusare, sed nolle. D.

23 *Aliud si scirem, qui firmare*] Mire,
dum querit quo firmet fidem, fidem
sibi acquisivit atque adscripsit. *Apud
vos possem fidem*] Bene vos: quia et hic
dicit, et socrus. D.

Lege, versu ipso jubente, *alid si
scirem*. B.

24 *Sanctius quam jusjurandum*] Bene
dum aliud agit, etiam personam com-
mendat. Nam non est levis, quæ jure-
jurando nihil sanctius sciat. *Sanctius*]
Firmius. D.

Sanctius] I. e. religiosius. Liv. X.
23. *ut hæc ara quam illa si quid potest
sanctius et a castioribus coli dicatur* ubi
v. Drakenb. infra V. 2. 5. *dejere per-
sancto*. R. D.

25 *Me segregatum habuisse*] Bono
significata usa est: quasi ipsa hæc fe-
cerit. Et bene *segregatum*: non enim
dijunctum aut repudiatum propriis di-
ceret (Cf. Donat. infra V. 2. 30.) *Ux-
orem ut duxit*] *Ut* adverbium est tem-
poris, pro *ex quo*. D.

Ne iambicus sit inter trochaicos,
tolle illud prius me. B.

Me segregatum habuisse] I. e. me
segregasse, quam loquendi formulam
paulo ante explicuimus. R. D.

26 *Lepida es*] Senex cum meretrice
loquens, eo potius nomine laudavit
eam, quo meretrices solent laudari,
quam quo matresfamilias. sic et supra,
quam *inlicitum* se diceret, rationem ha-
buit, quæ esset cum qua loqueretur.
Sed scin' quid volo potius] Hinc deli-
berativa incipit. *Sodes*] Si audes, si
vis. D.

Illud vis cum et versui et sensui su-
persit, recte Muretus delendum esse
existimavit. B.

27 *Eas ad mulieres huc intro*] Non
dixit ad socrum et ad uxorem, terribilia
nomina et inimica meretrici: sed quod
facile est, *ad mulieres*. Sic alibi, *mulier
mulieri magis congruit*. Et ne longe
videretur, addidit *hæc intro*. *Atque
istuc jusjurandum*] Id est, quod tu
mihi pollicebaris. D.

Fortè leg. *atque istuc jusjurandum
idem*] *Polliceare*; *illisce exple animum,
teque*, &c. B.

28 *Exple animum his, teque hoc cri-
mine expedi*] *Explere*, pro *extinguere*,
Terentianum est. *Expedire* dicitur,
qui pedem retentum liberat. *Exple
animum*] Quod illis prois. D.

29 *Quod pol, si esset alia ex hoc
quæstu*] Vigilanter posta, ne non veri-
simile videretur, id ullam fecisse mere-
tricem, ipse lectorem prævenit. et sic

Ut de tali causa nuptæ mulieri se ostenderet. 30

Sed nolo falsa fama esse gnatum suspectum tuum ;
Nec leviozem vobis, quibus est minime sequom, viderier
Immerito : nam meritus de me est, quod queam, illi ut
commodem.

L. Facilem, benevolumque lingua tua jam tibi me red-
didit :

Nam non sunt solæ arbitratæ hæ : ego quoque etiam
credidi. 35

Nunc quum ego te esse præter nostram opinionem
comperi ;

vere in omnibus Terentius, quæ minus
pervulgata sunt, quæque abhorrent a
consuetudine, agit. D.

Ne *questu* in thesi lateat, repono ex
quæstu hoc. B.

Alia ex hoc questu] I. e. alia ex il-
larum numero, quæ quæstum corpore
faciant sive alia meretrix. Elegans vis
est præpositionis ex. Cic. pro Mur. o.
36. facit eodem ex studio vir eruditus
ubi v. Græv. Petron. o. 83. ex hac nota
literatorum esse, quos odisse divites solent.
R. D.

30 *Ut de tali causa*] Id est, amore
mariti ejus et pellicatu. *Nuptæ mu-
lieri se ostenderet*] Plus dixit, quam,
nuptam alloqueretur. D.

31 *Sed esse falsu fama nolo gnatum*] Bene, quo sit gratiosior, non propter
se dicit, quod facit, facere. D.

Placet ordo verborum, qui in non-
nullis reperitur libris, *séd nolo esse falsa
fama*. B.

32 *Nec leviozem vobis*] Quid levio-
rem? an minus carum? ut contra gra-
vis intelligitur. Virg. XII. 458. *ferit
ense gravem Tymbræus Osirim*. Gravis
etiam molestus intelligitur. ut Sallus-
tius, *graviores bello qui prohibitori vene-
rant socii, frigers*. Gravis etiam lan-
guidus. Virg. Ge. III. 95. *ubi aut
morbo gravis, aut jam senior annis de-
ficit, abde domo*. *Nec leviozem*] Ut con-
tra, gravis, honore dignus et carus.
Quibus est minime equom] Parentibus

scilicet. D.

Leviozem] *Levis* et *levitas* dicuntur
de omnibus vehementibus et inanibus
cupiditatibus, propterea quod in illis
nulla gravitas v. Ernest. in Clave Cic.
hæc voce. R. D.

33 *Immerito*] Bona exceptio. hoc
enim et cavere nobis, et præstare aliis
possumus. *Immerito : nam meritus est
de me*] *Παράμυον*. *Nam meritus de me
est, quod queam, illi ut commodem*] Et
hoc artificiose Terentius, ne vel mere-
tricem dare a Pamphilo segregaret.
Quod queam, illi ut commodem] Sic in
Andria, *magis id adeo mihi ut incommo-
det, quam ut obsequatur gnato*. D.

34 *Facilem, benevolumque lingua
tua*] *Facilem* ad peccatum, *benevolum*
ad iracundiam retulit. *Lingua tua*] Consuetudine magis, quam ratione di-
cit, *tua lingua*. ergo pro homine ipso.
Lingua tua jam] Subdistingue *jam* : ut
appareat, si *lingua tua jam*, quanto ma-
gis facta. D.

35 *Nam non sunt solæ arbitratæ hæ*] Nunc fatetur se quoque accusatorem
fuisse; nunc vero benevolum factam.
Hæ] Cum ἀπερτοφῆ. *Ego quoque hoc
etiam credidi*] Quoque et etiam superva-
cne posita sunt : sed hic confirmationem
ostendunt. D.

Pro hæ duo libri hæc, ut sæpe ante.
Tam omnes habent, ego quoque etiam
hoc credidi. B.

36 *Præter nostram opinionem*] Per

Fac eadem ut sis porro: nostra utere amicitia, ut voles.
Aliter si facias: sed reprimam me, ne ægre quicquam
ex me audias.

Verum te hoc moneo unum: qualis sim amicus, aut
quid possiem,
Potius quam inimicus, periculum facias. 40

ACT. V. SCENA II.

PHIDIPPUS. LACHERS. BACCHIS.

NIHIL apud me tibi

Defieri patiar; quin, quod opus sit, benigne præbeatur.

contra. *Præter nostram opinionem]*
Hoc est, innoxiam. D.

37 *Fac eadem ut sis porro]* Hoc est
persevera purgata esse. vult enim et
de futuro cautum esse: ut supra, *nam*
si id facis, facturave es. Nostra utere
amicitia] Non jam amore, sed amici-
tia. D.

38 *Aliter si facias]* Ἀποσιώπῃσις.
Ne ægre quicquam ex me audias] Utrum
ægre pro male? an ægre pro invita? D.

Lego, aliter si: sed répprimám me.
Est aposiopesis rei congrua; ut Virgi-
lius, quos ego: sed, &c. Cf. Heautont.
I. 2. 25. B.

Ne ægre quicquam ex me audias] I. e.
ne quicquam audias, quod ægre tibi sit.
R. D.

39 *Verum hoc te moneo unum]* Hæc
figura oratoria παραλήψεις dicitur. *Qualis*
sim amicus, aut quid possiem] In
secunda oratione Sallust. ad Jugur-
tham, *nam vim magis, quam benevolen-*
tiam ejus, experiri malle. *Qualis sim*
amicus, aut quid possiem] Hoc genus
comminationis minus habet amaritudi-
nis, sed plurimum gravitatis. D.

Ut té in ictu sit, sequere lectionem
nostrorum libb. *verum hoc té moneo*

unum. B.

40 Pauci tantum habent in fine res-
pensionem Bacchidis, *faciam sedula.*
Plures et meliores recte non habent, ut
adeo hic versus cum initio seq. scene
unum efficiat trochaicum. FAERN.

1 *Nihil apud me tibi defieri patiar]*
Verba nutricis fuisse poeta demonstrat,
petentis ordine longo, quæ sibi præ-
benda sint. unde quasi tædio singulo-
rum, generaliter hæc respondit, *nihil*
apud me tibi defieri patiar] *Apud me,*
dixit pro apud eum, ubi futura es.
Defieri patiar] Noluit dicere *desse:* sed
defieri dixit, ut id quod minus usitatum
est, magis delectet auditum. *Benigne*
præbeatur] *Benigne,* large. hoc enim
est gratius, non solum *præbere,* sed *be-*
nigne præbere. D.

Nihil apud me tibi] Prima pars sce-
næ orationem levet, ut nutrix puerum
diligenter nutriat. Postrema (*postremo*
est Z.) pars superioris controversiæ
acrior. Pater puellæ negat juranti credi
oportere meretrici. Qua fide perdita
pollicetur illa tormenta de servis. Ita
fit verisimile. E.

2 In regio Chartaceo deest opus. At
in cod. C. C. etiam sine opus, sed quin

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Oportet: quod si perficio, non poenitet me famæ: 9
Solam fecisse id, quod alia meretrices facere fugitant.
L. Phidippe, nostras mulieres suspectas fuisse falso
Nobis, in re ipsa invenimus. porro hanc nunc experia-
mur.

Nam si compererit crimini tua se falso uxor credidisse,

tione pronuntiandum est, ut sit res veritas: quasi dicat, hic non verba sunt, sed res agitur. *Hæc res hic agitur*] Propositio eorum quæ dictura est, hoc modo, hæc res hic agitur. quæ res? Pamphilo me facere, ut redeat uxor, oportet: quod si perficio, non poenitet me famæ, solam fecisse id, quod alia meretrices facere fugitant. Multa Terentius feliciter ausus est, arte fretus. Nam et socrus bonas, et meretrices honesti cupidas, præterquam pervulgatum est, facit: sed tanta vigilantia causarum et rationum momenta subjungit, ut ei soli merito videantur omnia licere. Nam hoc contra illud est, quod alibi ait, commune esse jam omnibus comicis bonas matronas facere, meretrices vero malas. D.

Illud licet ab initio versus, in melioribus libris recte abest, quia a versu respuitur. B.

9 *Non poenitet me famæ*] Hæc figura λιτήρης dicitur. minus enim dicit, quam significat. Nam, non poenitet me famæ, pro eo quod est, magnam famam cupide acquisiverim, significat. *Non poenitet me famæ*] Ne quæreremus, qui hoc meretrici prodesse posset. D.

Pro *perficio*, quod versum jugulat, qui creticum vel ei parem pedem in cæsura postulat, reponere effecero. B.

Non poenitet me famæ] I. e. contenta ero fama mea, satis magnum nomen mihi paravero. Hoc loquendi genus supra illustravimus. R. D.

10 *Solam fecisse*] Bene *solam*: ne nescisse officium meretricis poeta videretur. *Solum fecisse id quod alia meretrices facere fugitant*] Id est, reconciliasse uxorem marito. D.

11 *Nostras mulieres suspectas fuisse*]

Id est, in suspitione positas. Nam esse suspectas, ambiguum est: et nunc ejus partem manifestam videmus. D.

Exsequitur itaque varias causas, propter q; t (*propter quas, cum. Z.*) leves sunt, discidium esse non poterit. B.

12 *Nobis, in re ipsa*] *Nobis*, aut abundat, aut, cum molestia nostra, significat. *Porro hanc nunc experiamur*] *Porro nunc*, futurum tempus ostendit. Nam si jam invenisti quid, experiaris et ea, quæ restant in reliquum tempus: quia jam de præteritis purgata est. *Hanc experiamur*] Id est, utamur opera ejus. D.

Hanc experiamur] I. e. utamur opera ejus, ut bene explicat Donatus. Plant. in Mercat. IV. 4. 29. *vin me experirier.* R. D.

13 *Crimini tua se falso uxor credidisse*] Crimen proprie dicitur id, quod factum (*falsum Bentl.*) est, Cicero, *verumtamen fac, tametsi criminorum id est.* Id est, falsa insinulatio est. *Crimini*] Crimen nunc, pro falsa suspitione. Virg. XI. 407. *formidine crimen acerbat.* Et XI. 122. *semperque odiis, sed crimine Drauces Infensus juveni Turno.* Id est, et quod eum odisse, et quod se illi odio esse suspicaretur. D.

Illud vulgare *falso*, cum sit ineptum, et repugnans versui, Faernus recte fide eodd. omisit. Nam crimen per se habet notionem falsitatis. B.

Crimini falso] Meliores libri recte omittunt *falso*. Nam crimen per se habet notionem falsi. v. Donat. et Bentl. ad h. l. Ponitur enim crimen pro criminatione. Nepos in Epamin. c. 3. *cum criminibus adversariorum omnes in invidiam venissent.* v. Drakenb. ad Liv. VI. 15. R. D.

Missam iram faciet: sin autem est ob eam rem iratus
gnatus,

Quod peperit uxor clam, id leve'st: cito ab eo hæc ira
abscedet. 15

Profecto in hac re nihil mali est, quod sit discidio dig-
num.

P. Velim quidem hercle. L. Exquire: adest: quod satis
sit, faciet ipsa.

P. Quid istæc mihi narras? an quia non tu ipse dudum
audisti,

De hac re animus meus ut sit, Laches? illis modo exple
animum.

L. Quæso ædepol, Bacchis, quod mihi es pollicita, tute
ut serves. 20

B. Ob eam rem vin ergo introeam? L. I, atque exple
animum iis, ut credant.

B. Eo; etsi scio pol iis fore meum conspectum invi-
sum hodie.

14 Pro autem repono item, versui et
sententiae commodius. B.

15 Cito ab eo hæc ira abscedet] Bene;
in duabus enim personis causa videtur
esse turbarum, soeras et Pamphili. D.

16 Profecto in hac re nihil mali est,
quod sit discidioidignum] Moraliter, quasi
querendo et discutiendo hoc intulit,
Discidio] Divortio. D.

17 Velim quidem hercle] Ut nihil sit
dignum, hoc est, non peccaverit Pam-
philus. Quod satis sit, faciet ipsa] Id est,
quicquid ad plenam ducit purgationem,
faciet. D.

Responsio Bacchidis faciam, in fine
versus, recte abest in libris optimis, ob
versum et sensum. B.

Quod satis sit] Scilicet ad purgatio-
nem. R. D.

18 Quid istæc mihi narras?] Repre-
bensio est, quasi longorum verborum
Lachetis. An, quia non tu ipse dudum]
Corruptio est. Nam audivit, manere af-
finitatem hanc inter nos perpetuam volo.
An, quia non tu ipse audisti dudum, de

hac re animus meus ut sit, Laches?]
Utrum quia dixit, manere affinitatem
hanc inter nos perpetuam volo: an quia
apud uxorem defendit adolescentem in
amore meretricis? Illis modo exple ani-
mum] Quia dicat, que amare sunt et
molestæ. D.

Lego, quid mi istæc narras? quænam
non tute ipse d. a. Nam quid mihi istæc
plures et optimi habent libri; et cætera
postulantur a versu. B.

19 Pro vulgari exple, recte meliores
libri exhibent expleto. Nam sermo est,
non ad Lachetem solum, sed et ad Bac-
chidem. B.

20 Quod mihi es pollicita, tute ut serves]
Id est, jusjurandum, apud mulieres. D.

21 Ob eum rem vin ergo introeam] Vis
dicit: ut ostendat in hac re cunctatio-
nem suam. D.

Mutato ordine lege, atque exple iis
animum. v. c. B.

22 Ut collocatio sit elegantior, ex
cod. Petrensi lege, eo; etsi scio pol his
meum fore. B.

Nam nupta meretrici hostis est, a viro ubi segregata est.

L. At hæ amicæ erunt, ubi, quamobrem adveneris, resciscent.

P. At easdem amicas fore tibi promitto, rem ubi cognoverint: 25

Nam illas errore, et te simul suspicione exsalves.

B. Perii! pudet Philumenæ: sequimini me huc intro ambæ.

L. Quid est quod mihi malim, quam quod huic intelligo evenire;

Ut gratiam ineat sine suo dispendio, et mihi prosit?

23 *Nam nupta meretrici hostis est]* Cautè etiam hoc præstruit poeta, ne non verisimile videatur potuisse meretricem (nuptam) concorditer cum pellice agere. *Nam nupta meretrici hostis]* Alia, scilicet inimica (aliena, seu inimica.) D.

Nam nupta meretrici hostis est] Hoc est, in mutua mariti et uxoris societate non est mala suspicio; sed in eorum discessione aut hæc meretrix, aut ille adulter iudicatur. E.

24 Pro hæ lege ex Bomb. et aliis, uti versus posuit, hæc; quod apud nostrum sæpe in plurali, Feminino occurrit. B.

25 *At eadem amicas fore tibi]* Hic quidem senes: verum aliæ causæ sunt, quæ mulieres faciunt molestas; et hæ (leg. TIBI PROMITTO. *Hoc quum sciverint verum. At aliæ causæ sunt, quæ mulieres faciunt molestas et acerbas: hæ)* autem spectatoribus notæ sunt ex argumento. D.

Etsi hic versus in Bomb. et in C. C. et Petrensi omisus est: tamen cum quibusdam spuris existimari non debet. Etenim a re non abhorret, utrumque senem, inprimis Phidippum, qui ibi paterfamilias est, Bacchidi hanc dare fidem. Cæterum ratio versus requirit cognorint. B.

26 *Et te simul suspicione exsalves]* Hoc est quod supra dixit, crimen: nos quoque suspicionem interpretati sumus.

Exsalves] Expedies. D.

Suspicione exsalves] Ma. R. exelles. L.

27 *Pudet Philumenæ]* *Pudet* duo significat: sive ille peccarit quem pudet, sive ille cuius pudet. Est familiariter *Philumenæ*, tanquam notæ ex Pampbilo. *Pudet Philumenæ]* Conscientia communia viri et pellicæ. *Sequitini me intro huc ambæ]* Ancillis dicit, quæ sunt *αμφὲ πείραρα*. D.

Versus gratia repono, ut sequimini intro huc ambæ. B.

Pudet Philumenæ] I. e. pudet, me conspici a Philumena. R. D.

28 *Quid est quod mihi malim, quam quod huic]* Sensus hic est, quid est quod magis optem mihi evenire, quam quod simul proderit etiam meretrici? *Quid est, quod mihi, &c.]* Sic hoc ergo intulit pro novo. Mirandum est enim evenire potuisse, ut idem et seni et patri prosit, quod meretrici. *Quid est quod mihi malim]* Ut amicitia mihi et sibi prosit. Et ostendit commune sibi bonum esse. *Evenire]* *Εσνιρα*, bis subaudiendum. D.

Repono, quid est mihi quod malim. B.

Quod mihi est] Sensus loci hic est: idem mihi evenire velim, quod Bacchidi evenit, ut amicos mihi parem sine damno meo, et simul aliis prosim. Si hæc ita capiuntur, nescio, an opus sit Bentleyi correctione. R. D.

29 *Ut gratiam ineat sine suo dispendio]* Recte. Difficilis est enim gratiam inire sine damno. *Et mihi prosit]* Mire:

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Qui ob rem nullam misit, frustra ubi totum desedi diem,
Myconium hospitem dum exspecto in arce Callidemi-
dem.

Itaque ineptus hodie dum illic sedeo, ut quisque ve-
nerat,

Accedebam: adolescens, dicdum quæso, es tu Myco-
nius? 5

Non sum. at Callidemides? non. hospitem ecquem Pam-
philum

Hic habes? omnes negabant: neque eum quemquam esse
arbitror.

Denique hercle jam pudebat: abii. sed quid Bacchidem

la servus piger et curiosus inducitur: neque quicquam illi evenit ex sententia sua. *Ædepol næ meam*] Totum a stomachante dicitur: quasi qui nunc maxime injuriam presenserit. *Ædepol næ meum*] In hac scena *καταστροφή* populo exponitur. *Deputat parvi pretii*] Quia sio scilicet abutitur. Deputat parvi eam, qui deputat eam in re nullius pretii consumendam. D.

Ædepol næ meam] Nunc Parmeno redit, qui missus in arcem fuerat, ut amicum conveniret, qui nullus erat; sed vocem parturientis ne audiret. Videt autem de domo uxoris Pamphili exire meretricem. Quæ cum esset ingressa, ut se purgaret, in digito ejus annulus est cognitus, quem vitiator puellæ raperat, et meretrici dono dederat. Nunc igitur egressa Parmenonem ad Pamphilum mittit. Ipsa autem quid actum sit, narrat, ante menses X: Ex quo enim compressa est virgo, X menses sunt; et jure hic partus factus sit X mensium. E.

Bemb. et nostri meliores recte habent *preti pro pretii*. B.

2 *Frustra ubi totum desedi diem*] *Desedi illuc*: ut sit, illuc ubi frustra totum desedi diem. *totum desedi diem*] Nota accusativo casu usum esse. D.

Desedi] I. e. otiosus fui, nihil egi. Plaut. in Pseud. IV. 4. 7. *quid tu intus*

desedisti tam diu? Cic. in Pison. o. 5. *sedenti, cunctanti, dormienti, in maximo reipublicæ motu consuli*. v. Grav. in lectionib. Hesiodicis o. 11. R. D.

3 *Myconium hospitem dum exspecto*] Memoriter et vigilanter servus Myconium hospitem et Callidemidem dixit: ne videretur negligentia, vel oblivione sua non invenisse, ad quem missus est. *Myconium hospitem*] Bene ostendit se memorem et signorem et nominam, ut videatur vere illusus, quum operam dederit. D.

4 *Itaque ineptus*] Moraliter additum *ineptus. et ineptus*, quasi inaptus. D.

Lectio *quisquam, pro quisque*, quam duo codd. exhibent, et ad versum et ad sententiam commodior est. B.

5 *Adolescens, dicdum, quæso*] Verniliter et comice se ipsam servus imitatur. et est *μυνησικ*. *Es tu Myconius?*] Nam ut tria mandata sunt inquirenda, tria inquisita sunt ordine. D.

Ne versui desit syllaba, lege *tun' es Myconius?* præsertim cum unus cod. habeat *tues*. B.

7 *Omnes negabant*] Bene transit a *μυνησικ* ad *δυναμικον*, et *συνετακ*. *Neque enim quemquam esse arbitror*] Id est, non puto eum esse in mundo. D.

8 *Jam pudebat*] Sedere, an interrogare? D.

Ab nostro affine exeuntem video ? quid huic hic est rei ?

B. Parmeno, opportune te offers : propere curre ad Pamphilum. 10

P. Quid eo ? B. Dic me orare, ut veniat. P. Ad te ? B. Immo ad Philumenam.

P. Quid rei est ? B. Tua quod nihil refert, percontari desinas.

P. Nihil aliud dicam ? B. Etiam, cognosse anulum illum Myrrhinam

Gnatae suae fuisse, quem ipse mihi olim dederat. P. Scio.

Tantumne est ? B. Tantum : aderit continuo, hoc ubi ex te audierit. 15

9 *Ab nostro affine exeuntem video*] Satis moraliter inducitur servus dicere ab nostro affine : quum domini ejus sit, non ipsius. Sic et prius, *noster socer, video, venit*, pro Pamphili socer. *Exeuntem video*] Docte poeta prae monstrat locuturam personam. *Quid huic hic est rei ?*] Rursus curiosus nihil sciturus est, et exkursurus piger. D.

10 *Parmeno, opportune te offers*] Attendendum quod ab initio comedia usque ad finem Parmeno mittitur ut currat : et celatur ut nesciat, quod curiose desiderat. *Propere curre ad Pamphilum*] Facete poeta inde incipientem facit, quod ille minime vult, dicendo currere. D.

11 *Quid eo ?*] Id est, ad Pamphilum. *Ad te ?*] Vide curiosam non recusare laborem, quo causam sciat. *Ad te ?*] Non ad te conveniendam : sed domum, ad te significat. *Imo ad Philumenam*] Mire tota fabula invenit, quamobrem currat Parmeno. D.

12 *Quid rei est ?*] Totum pro persona. *Tua quod nihil refert, percontari desinas*] Οἰκονομικῆ διαβολῆ et eximie dixit, quasi minus sit injuriam prohibere interrogare, quam interroganti non respondere. Et memento hanc esse, cui in

principio nihil celaverit Parmeno (hunc esse, qui in principio nihil celaverit Philotin. Z.) D.

Tua quod nihil refert, percontari] Glossar. πολυπραγματῶ sciucito, percontator. Terent. Sic Plant. Stichus II. 1. 48. *tua quod nihil refert, ne cures*. Menand. ἔ μὴ προσέκει, μήτ' ἀκουε, μήθ' ὄρα. Aristides περὶ τοῦ παραφθίγματος. p. 50. ἵνα τοῦτον εἰδῆς, ὅτι καὶ ὄλας ἀρχαῖον νόμιμον τοῦτο καὶ ἑλληνικὸν, φρονεῖν ἐπὶ τοῖς ἰαντοῦ. L.

13 *Nihil aliud dicam ?*] Vult rem per mandata colligere. *Etiam, cognosse anulum illum Myrrhinam*] *Etiam* adverbium est vel consentientis, vel reminiscentis : sed magis reminiscentis modo. Sic Cicero Verr. II. 35. *etiam, quod pene preterii, capella quaedam est, mire facta*. D.

Etiam] Hac particula veteres utuntur, cum illis aliquid praeter illa, quae dixerunt, der repente in mentem venit. Cic. ad Quint. frat. I. 1. ad Attic. I. 13. *novi tibi quidnam scribam ? quid ? etiam ubi v. Manut. R. D.*

14 *Scio*] Non audio inquit, sed scio. D.

Consensu Fearnii nostrorumque librorum repono, olim mihi. B.

Sed cessas? P. Minime equidem: nam hodie mihi potestas haud data est:

Ita cursando atque ambulando totum hunc contrivi diem.

B. Quantam obtuli adventu meo lætitiā Pamphilo hodie!

Quot commodas res attuli! quot autem ademi curas! Gnatum ei restituo, qui pæne harum ipsiusque opera perit: 20

Uxorem, quam nunquam est ratus posthac se habiturum, reddo:

Qua re suspectus suo patri, et Phidippo fuit, exsolvi: Hic adeo his rebus anulus fuit initium inveniundis.

Nam memini, abhinc menses decem fere, ad me nocte prima

Confugere anhelantem domum, sine comite, vini plenum, 25

15 Pro audierit versus potest audiverit. B.

16 Sed cessas?] Hoc est, tardas et quiescis? urget autem cum (cum Ms. B.) edd. vet. et cursu. *Minime equidem*] Cæno subauditur. *Potestas haud data est*] Cessandi scilicet. D.

17 Ita cursando atque ambulando] Est enim cursus et navigantis et equitantis. D.

18 Quantam obtuli adventu meo] Reliqua pars argumenti per *μωυδιαν* narratur. D.

19 Quot commodas res attuli!] Quot, tam (quam) multas. Et more suo attuli dixit. Quot autem ademi curas!] Sic ante, ut metum, in quo nunc est, adimam: atque expleam animum gaudio. Quot commodas res attuli! Quot autem ademi curas!] Hæc omnia admirantis sunt. ut Virg. *Æn.* IV. 10. *quis novis hic nostris successit sedibus hospes!* D.

20 Gnatam ei restituo, &c.] *Ἐξαιπίμνωσις.* D.

Ut versai laboranti medearis, repone, pene qui horum. B.

21 Reddo] Redditur nobis, quod nostri cupidum est: restituitur nobis, causas cupidi sumus. Bene ergo gnatum restituo, uxorem reddi. D.

22 Quare suspectus suo patri et Phidippo fuit] Ergo non unum beneficium, sed tria sunt. *Exsolvi*] Variavit tempora, restituo, reddo, exsolvi. D.

24 Nam memini abhinc menses decem] Menses decem dixit: et recte, ut de hoc peperisse demonstrat. *Nocte prima*] Primis partibus noctis, vel primore (primis tenebris): ut *Æn.* IX. 244. *vidimus obturi primam sub vallibus urbem.* D.

Nocte prima] I. e. prima parte noctis, ut supra explicitimus. R. D.

25 Confugere anhelantem] Ex his argumentis potest colligi, hunc esse qui virginem vitaverit. *Confugere anhelantem*] Vide signa conjecturalia. quod confugere vidit, timebat: quod anhelantem, collectatus fuerat: quod domum,

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Hæc tot propter me gaudia illi contigisse lætor. 35

Etsi hoc meretrices aliæ nolunt : neque enim est in rem
nostram,

Ut quisquam amator nuptiis lætetur. verum ecastor
Nunquam animum quæsti gratia ad malas adducam
partis.

Ego, dum illo licitum'st, usa sum benigno, et lepido, et
comi :

Incommode mihi nuptiis evenit : factum fateor : 40

At pol me fecisse arbitror, ne id merito mihi eveniret.

Multa ex quo fuerint commoda, ejus incommoda æquom
est ferre.

ACT. V. SCENA IV.

PAMPHILUS. PARMENO. BACCHIS.

VIDE, mi Parmeno, etiam sodes, ut mihi hæc certa
et clara attuleris :

35 *Hæc tot propter me gaudia*] In-
clusit (conclisit Ms. B. et edd. ante
Steph. reote, i. e. finivit) narrationem
fabulæ more suo : ne hæc in futuro ac-
tu expectaremus. D.

36 *Etsi hoc meretrices aliæ nolunt*] Color necessarius a verisimili. Se (scit
se uterque liber) enim alibi dixisse, bo-
nus matronas facere meretrices malas,
meminit. *Neque enim est in rem nos-
tram*] In rem, in utilitatem, id est, pro
commodo. D.

Claudicanti in cæsura versui sic opi-
tulare, etsi hoc meretrices non volunt
aliæ : neque enim in rem est nostram. B.

38 *Quæsti gratia ad malas*] Priscian.
lib. 6. Fab. Fulgent. de prisco serm. in
voce diabolares. L.

39 *Ego, dum illo licitum est*] An mer-
verit (metuit) Pamphilus? D.

40 *Incommoda mihi nuptiis evenit*] Sic
dicit, quemadmodam dicimus, et male
evenit, aut bene ei contigit. *Incommode*

mihi nuptiis evenit] Ἀδύροφρά. (ἴτροφ-
ρά.) Et est ordo, incommode mihi eve-
nit ex nuptiis. et *incommode*, pro incom-
modo. *Nuptiis*] Deest ex. ut sit, ex nup-
tiis. *Factum, fateor*] Ἀδύροφρά. D.

Incommode mihi evenit] Maximum in-
commodum accepi, quod Pamphilus
duxit uxorem. *Factum fateor*] Confi-
teor. Sed non mei meriti est, quod de-
serta sum. Unde ferenda hæc sunt in-
commoda. E.

41 *Ne id merito mihi eveniret*] Ergo
hæc dolemus, quæ merito contingunt. D.

42 *Multa ex quo fuerint commoda
ejus*] Ratio cur nova omnia fiant, et
contra officium meretricis. *Multa ex
quo fuerint commoda, ejus incommoda
æquom est ferre*] Hoc eo tractu vocis,
et ea æquanimitate dicendum, quale in
Adelphis, quando eum questum occupe-
ris, accipiunda et mussisanda injuria ado-
lescentium est. D.

1 *Vide, mi Parmeno, etiam sodes, ut*

Ne me in breve conjicias tempus gaudio hoc falso frui.

PAR. Visum est. PAM. Certene? PAR. Certe. PAM.

Deus sum, si hoc ita est. PAR. Verum reperies.

PAM. Manedum sodes: timeo ne aliud credam, atque aliud nuncies.

PAR. Maneo. PAM. Sic te dixisse opinor, invenisse Myrrhinam, 5

Bacchidem anulum suum habere. PAR. Factum. PAM.

Eum, quem olim ei dedi;

Eaque hoc te mihi nunciare jussit: itane est factum?

PAR. Ita, inquam.

mihî hæc certa] Bene hæc repetit. verum est enim, ut quod misere cupimas, id etiam tardius credamus effectum. Sic et in Heautont. ego vereor magis. D.

Vide, mi Parmeno] Ea quæ vehementer cupimus, parum credibilia videntur, dum metuimus. Ideo sæpius quærit, et nuncii ordinem repetit, cum dicit: manedum, sodes. Sic te dixisse opinor, invenisse Myrrhinam apud Bacchidem anulum suum. Quibus rebus confirmatis rursum exultat gaudio: quis me est fortunatior? E.

Versus sunt trochaici tetrametri; sed hic et septimus; acatalectici, cæteri catalectici. FAERN.

Vide etiam] Idem valet quod apud Ciceronem *vide etiam atque etiam* i. e. valde, magnopere. Plant. in Mostell. II. 2. 43. *circumspice etiam*. R. D.

Certa et clara] Hæc verba ex formula junguntur. Horat. Serm. II. 6. 26. *postmodo, quod mihi obsit clare certumque locutus*. Liv. XXII. 30. *omnia non properanti clara certa que erunt*. v. Gronov. ad Senec. de morte Claudii c. 1. et ad Liv. I. 18. R. D.

2 Pro *conjicias* legendum existimo *pellicias*. B.

Ne me in breve, &c.] Insolens loquendi ratio, *conjicere aliquem in breve tempus*. Bentley. legit *ne me in breve pellicias gaudio hoc falso frui*, sed ne hæc

quidem conjectura difficultatem pellit. Infinitivus *frui* ponitur pro *ad fruendum*, ut supra III. 2. 10. *introiit videre*. v. Perizon. ad S. M. IV. 6. p. 673. R. D.

3 *Deus sum, si hoc ita]* Plant. *rex sum; regem autem quid loquor? imo deus*. Et in Curcul. I. 3. 11.—*sum deus*. L.

Pro *certene* vulgari recte Bemb. et Victorian. habent *certen*; ut versus sit trochaicus catalecticus. B.

Deus sum] I. o. felix, beatus sum. v. notat. ad Andr. V. 5. 4. R. D.

4 *Mans dum]* Dum abundat. D.

5 *Sic te dixisse opinor]* Miro affectu inducitur, vix adduci ad credendum, quod gaudet, Pamphilus. D.

Ne pro trochaico fiat iambicus, vel corrige *dire*, vel cum cod. Mead. lege *inverso ordine, sic dixisse opinor te*. B.

6 Duo codd. *concinaius, suum anulum*. B.

7 *Ita, inquam]* Quasi jam ante factus, dico (*quasi jam lassatus dicit*.) D.

Duo ex nostris *verius, eaque hoc mihi te nunciare*. B.

Eaque jussit] Notanda est orationis infinitæ in finitam mutatio optimis quibusque scriptoribus usurpata. Oratio pendet a verbo *dixisse*. R. D.

PAM. Quis me est fortunatior, venustatisque adeo plenior?

Egon' te pro hoc nuncio quid donem? quid? quid? nescio. 9

PAR. At ego scio. **PAM.** Quid? **PAR.** Nihil enim: Nam neque in nuncio, neque in me ipso tibi boni quid sit, scio.

PAM. Egone, qui ab orco mortuum me reducem in lucem feceris,

Sinam sine munere a me abire? ah, nimium me ingratum putas!

Sed Bacchidem eccam video stare ante ostium:

Me exspectat, credo: adibo. **B.** Salve, Pamphile. 15

PAM. O Bacchis, O mea Bacchis, servatrix mea.

B. Bene factum, et volupe'st. **PAM.** Factis, ut credam, facis:

8 *Quis me est fortunatior, venustatisque adeo plenior?*] Ob beneficia Veneris; cui contrarium invenustus, cui contra reciderit (*ceciderit*) quod amat. D.

Venustatisque] Q. Aur. Symmach. lib. I. Epist. 72. *res cecidit ex voto, utor teste quo volui, jam mihi comici adolescentis voce clamandum est, quis me hodie fortunatior venustatisque adeo plenior?* Aliter, sed male, Terentii locum Non. Marcellus laudat in voce *vetustus*. L.

Venustatis plenior] I. e. felicior. *Venustatem* exquisite de felicitate dici ad Andr. I. 5. 10. ostendimus. R. D.

9 *Quid donem? quid? quid? nescio*] *Μελλισμβε*. ut, *Æv.* VI. 532. *pelaginis venis erroribus actus? An monitu divum? an quia te fortuna fatigat, ut tristes sine sole domos, loca turbida, adires?* D.

Ne versus pede claudo incedat, lege ex nostris universis, *egone pro hoc te nuncio*. B.

11 *Nam neque in nuncio*] Magis

scire vult, quam munus accipere. Nam *neque in nuncio, neque in me ipso boni quid sit, scio*] Facete agit Terentius: quanto magis Parmeno curiosus est, tanto magis nescit illa, que cupit. D.

Neque in me ipso] Ms. R. *neque in memetipso tibi, &c.* L.

12 Editio vet. et unus e codd. *regiis* recentior recte, *egon te, qui ab orco*. Nam ita fit iambicus, ut sequens. B.

Ab orco, &c.] H. e. qui me e summis angustiis eripueris. Idem proverbium est apud Ovid. *Trist.* V. 9. 19. *seminecem stygia revocasti solus ab unda*. Similiter Florus II. 6. 295. *interim respirare Romanus et quasi ab inferis emergere ubi v. quos laudat Duker. p. 317.* R. D.

16 *O Bacchis! O mea Bacchis! servatrix mea*] Bene additum est, *servatrix mea*. Et (ut edd. vetl.) *mea*, quod supra dixit, amatoris est. D.

17 *Factis ut credam facis*] Difficile enim erat credere, his rebus gaudere meretricem. D.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

**Perliberalis visa'st. PAM. Dic verum. B. Ita me di
ament, Pamphile.**

PAM. Dic mihi, harum rerum num quid dixti jam patri?

B. Nihil. PAM. Neque opus est, 25

**Adeo mutito: placet non fieri hoc itidem, ut in co-
mœdiis,**

**Omnia omnes ubi resciscunt. hic, quos par fuerat res-
ciscere,**

**Sciunt. quos non autem æquom'st scire, neque rescis-
cent, neque scient.**

**B. Immo etiam, qui hoc occultari facilius credas, dabo,
Myrrhina ita Phidippo dixit, jurijurando meo 30**

Se fidem habuisse, et propterea te sibi purgatum. PAM.

Optume'st:

Speroque hanc rem esse eventuram nobis ex sententia.

**PAR. Here, licetne scire ex te, hodie quid sit quod feci
boni?**

24 *Dic verum*] Bene instanter ex meretrice quærit, quid de forma uxoris sentiat. scit enim hanc judicem esse pulchritudinis posse: vel quod femina, vel quod æmula. D.

Perliberalis visa'st] Vid. Fest. in voce *liberales*. L.

25 *Numquid*] Num aliquid. acuen- dum ergo *quid*. *Neque opus est, adeo mutito*] Vel tenui dicto. D.

Numquid subolet patri?] Metuit, ne pater audiverit aut suspicetur aliquid de compressu. E.

Neque opus est adeo mutito] I. e. ne tenui quidem dicto opus est, ut bene Donat. *mutire* quid sit ad Andr. III. 2. 25. explicuimus. R. D.

26 *Non fieri hoc itidem, ut in comœdiis*] Mire: quasi hæc comœdia non sit, sed veritas. aut deest aliis. *Ut in comœdiis*] Deest fit. D.

Ut in comœdiis] Quasi hæc comœdia non sit. Constat enim, in comœdiis in postrema parte personas plurimas poni. E.

Leg. placet haud fieri. B.

27 *Omnia omnes ubi resciscunt*] In sine enim comœdiæ nihil cuiquam celari solet. *Hic, quos par fuerat*] *Hic*, in hac comœdia, aut in hac re. D.

Accentus gratia ex Bemb. sequor hunc ordinem, *quos fuerat par*. B.

Quos par fuerat resciscere] I. e. quorum intererat resciscere. R. D.

28 *Neque resciscent, neque scient*] *Resciscunt* ad quos pertinet. Et *resciscunt* qui nesciant, *sciunt* qui negligent. Et *resciscimus* ex alio, *scimus* etiam per nostram opinionem. *Resciscere*, est recognoscere, et vix invenire quod quis nescierit. D.

29 Pro *occultari* plurimi codd. *occultari posse*; quod sensu probatur, sed versa repudiatur. Igitur ut utriusque rei consulas, lege *occultum* iri. Nam Pamphilus de futuro erat imprimis sollicitus. B.

30 *Rtsi omnes libri habent jurijurando*: leges linguæ tamen *jurijurando* posuunt. B.

33 *Here, licetne scire ex te*] Ridi-

Aut quid istuc est, quod vos agitis? PAM. Non licet.

PAR. Tamen suspicor:

Egone hunc ab orco mortuum? quo pacto? PAM.

Nescis, Parmeno.

35

Quantum hodie profueris mihi, et ex quanta ærumna extraxeris.

PAR. Immo vero scio; neque hoc imprudens feci. PAM.

Ego istuc satis scio.

PAR. An temere quicquam Parmenonem prætereat, quod facto usus sit?

PAM. Sequere me intro, Parmeno. PAR. Sequor: equidem plus hodie boni

eale instat scire, ignoraturus Parmeno. D.

Illud *me* ante scire a sensu non postulatur, imo a versu repudiatur, et in melioribus libb. abest. B.

35 *Egone hunc ab orco mortuum?*] Verba sunt cogitantis, ideo et ἄλλοις τινῶς loquitur. *Nescis, Parmeno*] Ad didit stimulos curiositati ejus. D.

Ego hunc ab orco] Hoc est, a Plutone, qui est deus inferni, mortuum liberavi. Hic Parmeno eadem repetit verba Pamphili, et secum quasi hæc cogitans loquitur. E.

Bembinus, et Faerni Donatus *ego hunc*: nostri *egon hunc*. Nihil interest. B.

36 *Ne* versus claudicet, illud *me*, quod in aliis libris abest, in aliis ponitur ante *extraxeris*, repone post *et*. B.

37 *Immo vero scio, neque hoc imprudens feci*] *Roote*. parvum enim beneficii meritum, si ab imprudente præstitum videatur. D.

38 *Temere quicquam Parmenonem prætereat*] Quod interdum non (*dele non*) temere prætereat, quod habet faciendi necessitatem. *Temere quicquam Parmenonem prætereat*] Sibi ipsi hoc dicit, et se nominat: ut, *Æn.* II. 549. *degeneremque Neoptolemum narrare memento. Et, age nunc: Phormionem, qui volet, lacessito. Temere quicquam*]

Utrum hoc dicit, non temere, neque per imprudentiam genitur, quicquid utile est. An hoc dicit, nihil potest transire temere, quod utile factum est, quin gratiam sui habeat? An hoc dicit, an quicquam Pamphilus prætereat temere: ita ut non remuneret bonum factum Parmenonis, quod sibi utile fuerit? Et convenit hoc dictum meretrici abeunti. D.

Hic versus nec Parmenoni, e ratione vulgari, nec Pamphilo, ex Bemb. sed Bacchidi tribuendus est, lætanti et Parmenonem ridenti. Itaque cum Bemb. *Parmeno* legi debet in casu recto. B.

An temere quicquam Parmeno prætereat] Duplex hujus loci scriptura est, unde duplex etiam sensus nascitur. Si legatur *an temere quicquam Parmenonem prætereat*, sensus est: an Parmeno aliquid ignoret, an Parmenoni aliquid occultum sit. *Cic.* ad Div. I. 6. *sed te non præterit quam sit difficile.* Colmella in præf. l. 1. de re Rust. *non me præterit.* Sin legatur *an temere quicquam Parmeno prætereat*, sensus est, an Parmeno quicquam omittat quod utile factum sit. Sed quocumque modo legatur, hic versus nec Parmenoni nec Pamphilo tribuendus est, sed Bacchidi, quæ et ipsa Parmenonem ridet. v. Benth. ad h. l. R. D.

**Feci imprudens, quam sciens ante hunc diem unquam.
Ω. Plaudite.**

CALLIOPIUS RECENSUI.

40 *Feci imprudens, quam sciens ante hunc diem unquam]* Quia non convenit servo scienti recte facere, bene addidit imprudenti sibi evenisse, ut bene faceret: quod prudens nunquam fecerit. *Imprudens quam sciens]* Ἀπίθτω secundum

dam. Nam imprudentem scienti reddit, non prudentem. D.

Feci imprudens, quam sciens] Plaut. Capt. prol. 44. ut sepe jam in multis locis plus insciens quis fecit, quam sciens boni. L.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

pecta es, o. t. es. Ergo pavitare, agrotare: quiu sic horruisse visa ac palpitate venis, &c.

44 *In vultu proloquium*] Ms. *incul-tum prolog.*

ACT. III. SC. II.

24 *Est μετεωριμα*] Ms. *est υπαλλαγή.*

ACT. III. SC. III.

27 *Femina, quæ leges nesciat*] L. II. l. 13. C. de jur. et fact. ignor. l. 8. ff. eod. lib. 2. §. 7. ff. de jur. fisci. l. 38. §. 2. et 4. ad L. Jul. adult.

ACT. III. SC. IV.

26 *Sine conjunctivo*] Ms. *conjunctio.*
Μικρός φαλακρός] Strabo lib. X. *Τὰς φαλακροὺς δὲ τινες Μικροὺς καλοῦσιν, ἀπὸ τοῦ τὸ πάθος τοῦτο ἐπιχωριάζει τῇ νόσῳ.* Vid. Plin. lib. XI. cap. 47. Stephan. de Urbib. et Adagiograph.

ACT. III. SC. V.

9 *Et propinquitato Terentius frequentata movetur ut heredum*] Ms. *et a. p. t. frequentate movent, aut heredum.*

27 *Dotem relinquere*] ἴσ. *d. retinere.*

52 *Dos pecunia est*] Plaut. Epid. II. 1. 10. *pulchra adepol dos pecunia est.* Aristonet. lib. 1. epist. I. *αὐτίκα χρημάτων εἰς προῖκα τῷ σὺ δίδουσι πατρὶ.* Vid. quæ notata. Adel. III. 2. 47.

ACT. IV. SC. I.

16 *Septimo mense nasci*] Pet. Chrysologus Serm. 56. *homo sepe mensis decimi despiciens terminum, septimo mense angustas primæ domus, et uretas uteri abjicit et deserit mansiones, ut præliator novus ante se tempus evicisse gaudeat, quam dependat ipse suam temporis servitutem.* l. 12. ff. de stat. homin. Censorin. de Dio natal. A. Gell. III. 16. supra III. 3. 38.

20 *Quæ minor est*] Ms. *quæ hujus est.*

21 *Itu non esse certo*] Ms. *ita esse.*

22 *Arbitrum capere*] Plaut. Amphitr. Argum. 7. *Blepharo captus arbiter.*

27 *In ingenio*] Ms. *in genero.*

32 *Me esse censes*] Ms. *perniciosam-que censes.*

36 *Ἰδιωτισμὸς*] Ms. *τῷ ἰδιωτισμῷ.*

41 *Misericordia, animus*] ἴσ. *mitti, animus, &c.*

43 *Respondeatur*] Ms. *rependatur.*

48 *Prætoris edicta et interdicta*] Arbit. cap. 13. *ad interdictum venire.*

ACT. IV. SC. II.

3 *Ἄχθος, quid*] Ms. *Οετος quid π.*

ACT. IV. SC. III.

4 *Revocare vult*] Ms. *ad se vocare vult.*

10 *Cauteratis*] Ms. *acute satis.*

12 *Consentientes sint aut dissentientes*] Ms. *concordes sint anne discordes.*

15. *Caput indicant*] Ita ex Ms. hunc locum emendavimus. aliter Muretus Var. lib. 18. cap. 18.

ACT. IV. SC. IV.

1 *Aut etiam socrus*] Ms. *aut non solum. sed verius puto, at etiam socrus.*

3 *Ipsæ dicit*] Ms. *ipse determinat.*

4 *Quomodo volebam?*] Ms. *quando volēt.*

8 *Odissæ Sostratam*] Ms. *odissæ socrum.*

16 *Liberi patrem sequuntur*] Puto, ex justis nuptiis procreati. Instit. lib. 1. Tit. 9. princ. de patr. potest. l. 19. l. 24. ff. de stat. homin. Sic Canuleius τῆρ. apud Liviam lib. 4. *patrem sequuntur liberi.* Dio Chrysostom. Orat. ad Apomenses, τὸ μὲν ἔν ἀναγκαῖον συνακολουθεῖν τὰ τέκνα τῷ πατρὶ. Ex injustis vero quesiti matrem sequuntur. Instit. de nupt. l. 1. §. 2. ff. ad Municip. l. 5. §. 4. ff. de agnosc. et alend. lib.

ACT. V. SC. I.

8 *Id est, quod est*] Ms. *quem exerceat scilic. ad est, quod est questui mihi.*

38 *Ἀποσιώπῃσι*] Ms. *καταπίσις μυσταπας **

ACT. V. SC. II.

13 *Quod factum est*] Variant. libb. al. *falsum est, al. fictum est.*

23 *Alia scilicet*] Ms. *hostis est alia inimica.*

ACT. V. SC. III.

13 *Capella quædam est, wire facta*] Ms. *Myrræ facta.*

25 *Confugere anhelantem*] Quinct. lib. I. c. 6.

35 *Incluit narrationem*] Ms. *concluit narrationem.*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

M. Valerio, et C. Fannio coss. Persona etiam in hujus protasi non una est, sed duæ: quarum altera extra argumentum posita est, cui narratur fabula: altera in argumento, quæ narrat fabulam. Argumentum quoque non simplicis negotii habet: nec unius adolescentis, ut in Hecyra: sed duorum, ut in cæteris fabulis. Scire autem convenit uno die transigi Phormionem: non, ut Heautontimorumenon, duobus. Prologus correpte ἀπὸ τοῦ προλέγειν dicitur, non producte ἀπὸ τοῦ πρωτολογεῖν. Nam officium prologi ante actionem (Ms. *ante narrat*. L.) quidem rei semper est: verumtamen et post principium fabulæ inducitur, ut apud Plautum in Milite glorioso, et apud cæteros magnæ auctoritatis veteres poetas.

[REDACTED]

adversus Getam et Phædriam. *Tertio* actui attribuitur litigium senis et Phormionis: tum consultatio cum advocatis: tum Antiphonis in scenam reditus, colloquiumque cum Geta: tum lenonis et Phædræ colluctatio: tum adhortatio Getæ de inveniendo argento ad redimendam Phædræ Citharistriam. *Quartum* actum ista concelebrant: adventus Chremetis, ejusdemque cum fratre deliberatio per errorem de ejicienda Phanio: Getæ verba de fallendis senibus: Antiphonis oratio apud semet ipsum de amore tractantis: Getæ rursus cum senibus callida, et mox cum Antiphone de eadem causa simplex disputatio: senum inter se colloquium de expulsiōe mulieris: et ad extremum verba Chremetis agnoscentis nutricem, ac per eam filiam suam cum Antiphone conjunctam. In *quinto* actu per Demiphonis errorem Phormio accipit argentum dotis nomine: et convenitur Nausistrata, ut exire domo compellat Phanium. Nunciatur Antiphoni et Phormioni per Getam, Phanium a patre agnitam, permissamque ut uxor habeatur. quæ quum ita nupta sit, exposcitur argentum a Phormione per rixam senum: a quibus ille oppressus, rem omnem aperit Nausistratæ. ad quod primum irata, ut in tali re uxor, mox lenitur in fine fabulæ, et tutissimum a patris iracundia præstat Phædriam.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

P. TERENTII PHORMIO.

Acta ludis Romanis, L. Posthumio Albino, L. Cornelio Merula Aedilib. Curulib. egero L. Ambivius Turpio, L. Atilius Praenestinus, Modos fecit Flaccus Claudi, tibiis imparibus. tota Graeca Appollodori Epidicaomenos facta est. IIII. C. Fannio, M. Valerio Cota.

PROLOGUS.

POSTQUAM poeta vetus poetam non potest
Retrahere a studio, et transdere hominem in otium :

1 *Postquam poeta vetus poetam non potest*] Hoc initium a destructione personae adversarii sumitur, conjunctum cum insinuatione personae Terentianae. *Postquam poeta vetus poetam non potest*] Nota *postquam* apud veteres non praeterito modo, sed etiam praesenti tempori adjungi. Ut Ecl. I. 31. *postquam nos Amaryllis habet, Galatea reliquit.* Quamquam sunt qui *postquam* simpliciter, pro *quoniam*, accipi velint. *Postquam poeta vetus*] Qui jam diu est, non qui jam diu fuit. Ergo ut vinum, *vetus*: non *vetus*, ut Ennius. *Postquam poeta vetus poetam*] Jocunda repetitio: ut Aen. XII. 139. *diva deam*; et Aen. I. 688. *notos pueri puer induit vultus.* *Postquam poeta vetus poetam non potest*] Ἀρτίστου primum per σύλληψιν primum, ita ut extrinsecus novum audiri poetam oporteat. D.

Semel tibi datum praecceptum circa prologos perseverat; nunquam Terentium ratione uti in prologis, qua utantur omnes. quippe cum adversarius Lascius Lanvinus maledictis frequentissime eum persecutus sit, quibus oportet in prologo respondere. Hanc quidem questionem etiam ipse fecit: quod enim Terentius, nunquam prologis uteretur, nisi haberet adversarium cui malediceret,

certum est. Ita nascitur hic quasi quaedam controversia, qua reus efficitur Terentius, quod facit (*faciat Z.*) contra legem, quod injuste agat, omitendo prologorum consuetudinem, et tantum maledicta ponendo. Huic per qualitatem respondet. adversarium suum cogere se, ut istud quod Terentius facit, possit efficere. *Postquam poeta vetus*] Id est, Lascius Lanvinus poetam nostrum Terentium non potuit coercere, quo minus comedias scriberet, et hominem ad otium revocaret, cepit eum maledictis terere, credens non scripturum comedias Terentium, si ei saepe malediceret. Objicit praeterea primam quaestiuunculam, quod leves comedias Terentius fecerit. Criminatur quod non fecit, quod Lascius Lanvinus in comediis fecit. Ita sit objecti criminis ex quadam adversarii accusatione purgatio. E.

2 *Retrahere a studio*] Sic loquitur, quasi rem scenicam magis laedere voluerit Lascius, quam Terentium. *Transdere*] *Transdere* veteres sonantius, quod nos lenius dicimus *tradere*: ut *tratum*, nos *translatum* e contrario. *Et transdere hominem*] Comice et venuste inseruit *hominem*: ut Aen. V. 259. *levibus huic hamis consertam, aureque tralicem Loricam: quam Demoleo detraz-*

Maledictis deterrere, ne scribat, parat.

Qui ita dictitat, quas antehac fecit fabulas,

Tenui esse oratione, et scriptura levi:

5

Quia nusquam insanum scripsit adolescentulum

Cervam videre fugere, et sectari canes :

erat ipse Victor, apud rapidum Sinoenta sub ilio alta: Donat habere viro, decus et tutamen in armis. D.

Transdere hominem] Vett. codd. et Ms. R. tradere. L.

Victorianus liber et aliquot nostri ab studio. B.

Retrahere a studio] H. e. revocare. Cic. pro Sextio c. 15. cum duo consules a republica provinciarum federe retraxissent. v. Græv. ad auctor. ad Herenn. III. 7. R. D.

Transdere hominem in otium] H. e. efficere ut se tradat otio, studio fabularum scribendarum. Transdere ut sonantius veteres dicebant pro tradere. Sic transducere, pro traducere, transmare pro tranare, transjicere pro trajicere. v. Riv. ad h. l. et Cort. ad Sallust. Jug. c. 11. B. D.

*3 Maledictis deterrere] Sensus hic est: ipse se, inquit, adversarius fatetur victum, qui a rebus exclusus, ad verba delapsus est. Maledictis deterrere] Deest Eum. ut *Æn.* I. 76. *quorum, quæ forma pulcherrima, Deiopsiam, Connubio jungam stabili. D.**

4 Quia ita dictitat] Impudentiam ostendit per frequentativum verbum. Quas antehac fecit fabulas] Et hic lentum accusatorem facit, qui præterita ingerat, et de quibus jam sit judicatum in melius. D.

*Sensus postulat, quas ante hæc fecit f. Nam e ratione vulgari fecit refertur ad veterem poetam. Sed e nostra hic indicat, uti par est, Terentium. Cf. ad *And.* prol. 13. et *Eum.* 31. B.*

5 Tenui esse oratione, et scriptura levi] Imperitiam inducit criminatorem, qui hoc objiciat, quod proprium debet esse comici stili. Revera autem hoc deterior Menandro Terentius judicabatur, quod minus sublimi oratione uteretur.

quod ipsum naso purgat, discens in tragedia (tragediam ed. Argent.) altiora transire posse. D.

Tenui esse oratione, et scriptura levi] Hoc est, soliditatem in verbis nullam, nullam in rebus. Hoc objectum est. ostendit etiam nullam gravitatem: quoniam istud quod objecerat, ista (istum ipsum. Z.) fecisse; ideo objecit quod non fecit, quod fecit idem Lascius Lanvinus. B.

6 Quia nusquam insanum scripsit adolescentulum] Ideo videmur leves, tenuisque, inquit, quia non in comædia prodigia facta sunt, et tragedias concitavimus. Et callide hic non solum errorem reprehendentis, sed etiam imperite scripsisse ipsum ostendit Lascium Lanvinium. Scripsit] Legitur et facit. Adolescentulum] Ut comicam personam ostenderet, artificioso imminuit adolescentulum, quo magis persona a sublimitate tragica discederet. D.

Pro scripsit, Donati fide et consuetudine Terentii reponere fecit. Vid. Heaut. prol. 31. B.

7 Cervam videre fugere, et sectari canes] Hic affectus a comædiis removendus est. Cervam videre fugere, et sectari canes] Ambiguitas per accusativum casum, perseverans usque ad ultimam de industria, ut etiam ipsa perplexitas odiosa sit. D.

Et sectari canes. et eam plorare, orare, ut subveniat sibi] In qua utique percipis nihil quod comædiorum sit. Non enim aut amator erat, aut suspicione ducitur, aut affectus est alicujus, aut irascitur pater, quod velit filius ducere uxorem, aut aliquid horum, quod solum esse in comædiis ut debet. Primum enim quod ad comædiam pertinet id est, adolescentus insanus (primum enim q. e. C. pertinet illius, est adolesc. i. Z.) qui

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Vetus si poeta non laccessisset prior,
 Nullum invenire prologum potuisset novus, 15
 Quem diceret, nisi haberet cui malediceret:
 Is sibi responsum hoc habeat; in medio omnibus
 Palmam esse positam, qui artem tractant musicam,
 Ille ad famem hunc ab studio studuit reicere;

ut dixisset (*ad hanc questionem solvendam dixit. Z.*) supervacuos esse quodammodo prologos, neque illi comœdiæ (*illis comœdias. Z.*) contineri: omnis enim palma, omnis victoria, omne certamen, in ipsa fabula continetur. Comœdiæ sunt illæ ubi virtus et ingenium possit pervenire ad gloriam. Hic (*hinc. Z.*) igitur dixit, *in medio palmam omnibus positam, qui tractant artem musicam.* Non principia, neque extremitatem oportere considerare, sed illa quæ sunt media, quæ comœdiam tenent, ubi ars musica tota versatur. E.

14 *Laccessisset prior*] Aut *laccessisset* abundat, aut *prior*. D.

15 *Nullum invenire prologum*] *Prologum* modo, non hominem, sed verba significat. *Novus*] Hic quod supra prætermisit, veteri supponit (*opponit*) novum. D.

Versus gratia reponere posset pro potuisset. B.

16 *Nisi haberet cui malediceret*] *Mire haberet*: quasi dubium non sit, maledicendum esse Lascio (*Lucio a-bost in edd. vett.*) D.

17 *Is sibi responsum hoc habeat*] Huius rei per qualitatem (*pro qualitate, edd. vett.*) respondet, adversarium cogere, ut sic agat. *In medio omnibus palmam esse positam*] Sensus hic est, inveniret, inquit: sed maluit, quam de palma certandum sit, adversario respondere lædenti. Verum oratorie manifesta solvere non curavit, hoc est, nullum invenire prologum potuisse Terentium. et (*&c.*) hoc enim objiciendum fuit omnibus et novis, et veteribus poetis. *Palmam* pro causa certaminis posuit. Et ideo non est mirandum, si pugnaret quibus causa certaminis præsto est. D.

In medio omnium palmam esse positam] I. e. omnibus licere de victoria contendere. Plin. Panegy. c. 88. *justitiae de causis S. P. Q. R. optimi tibi cognomen adjecit? Paratum id quidem et in medio positum, novum tamen ubi v.* Schwarz. Seneca in Thyeste v. 203. *in medio est scelus positum occupanti.* Solebant autem certaminis præmia ante oculos omnium proponi. Virgil. Æn. V. 109. *munera principio ante oculos circumlocantur In medio.* R. D.

18 *Qui artem tractant musicam*] Virg. Æn. I. 605. *nec quicquid ubique est Gentis Dardanie, magnum quæ sparsa per orbem.* Et *παιρφαορτιωός, ἀρτι τῶν*, qui comœdias scribant. D.

19 *Ille ad famem hunc ab studio*] Hic maxime incipit solvere quod sibi superius ipse proposuit. *Ille ad famem hunc ab studio*] Nunc quid est, inquit, poetam vituperare, nisi ad famem rejicere? nam poetæ probi (*pauperes. Z.*) suas vendebant fabulas: et harum pretiis alebantur. *Ille ad famem hunc ab studio*] Cur laccessitas respondes? certamen est, inquit. *Ab studio studuit*] *Vetuste (venuste:)* ut, *luserat ludum, et, pugnam pugnavit.* D.

Ille ad famem ab studio voluit hunc reicere] Nota adversarii voluntatem, quod maligne persecutus sit, uti Terentius a fama rejiceretur: vendebant enim comœdias, et inde questum habebant. certe optime respondit, etiam adversum quod dixit, *hic respondere voluit, non laccessere.* Fit enim justum cum respondemus potius maledicis, quam maledictis aliquem provocamus. Ita cum paria referimus, crimen est nullum. Quod adjunxit, *quod ab illo allatum, hic sibi relatum putet.* Commendat

Hic respondere voluit, non lacesere.

20

Benedictis si certasset, audisset bene :

Quod ab ipso allatum est, id sibi esse rellatum putet.

De illo jam finem faciam dicundi mihi,

Peccandi quum ipse de se finem non facit.

Nunc quid velim, animum attendite. apporto novam,

Epidicazomenon quam vocant comoediam

26

nunc poetam, cum subjungit, *de illo jam finem faciam dicendi, cum ipse de se non facit*. Hic graviter et illum peccare multa docuit, et se contentum esse respondere. E.

Versus, pro vulgari rejicere, lectionem probatorum codd. poscit rejicere; ut Virg. Ecl. III. *Tityre, pascentis a flumine reice capellas*. B.

21 *Benedictis si certasset*] Quia supra dixit, in medio omnibus palmam esse positam. quasi dicat, quicquid in certamen venerit, in eo vincendos aemulos esse. *Si certasset*] *Certasset ἀρτί τῷ* provocasset: ab eo quod praecedit, id quod sequitur. Virg. Aen. I. 552. *nec te certasse priorem paenitet*. *Audisset bene*] *Bene audire*, est bene dici, laudari. D.

Benedictis si certasset] Plant. Pseud. IV. 7. 77. *contumeliam si dicis, audies*. Hieronym. advers. Pelagian. *cum dixeris quae volueris, audies quae nequaquam velis*. Et adversus Rufin. *nihilque super hoc amplius, nisi illud e trivio, cum dixeris quod vis, audies quod non vis*. Aut si tibi videtur vulgare proverbium, et homo sapientissimus magis philosophorum ac postarum sententiis delectaris, lege illud Homericum II. v. 250. ὁποῖόν κ' εἰπῆσθα ἴσως, τοῖόν κ' ἰσχυαίσεις. Vid. Quintil. lib. 5. de iis qui latius evagantur. L.

22 *Quod ab ipso allatum est*] Id est, maledictum. *Quod ad ipso allatum est, sibi esse id rellatum putet*] Proverbiale est, quod dedit, recipit. Et geminavit L: ut Aen. I. 34. *reliquias Danaum*. D.

Versus haud improbat lectionem omnium fere Faerni et nostrorum librorum, quod ab illo allatum est, sibi esse id rellatum p. B.

23 *De illo jam finem faciam dicundi*

mihi] Ἀπὸ τῆς ἐπιμαίας τοῦ λήγοντος. *Dicundi mihi, peccandi quum ipse de se finem non facit*] Et mihi, et de se proprie positum est: et praeterea ἀμφιβεβα. D.

Cum auctor et ab initio et aliis in prologis maledictis respondeat: sane hic locus isti mori repugnare videtur. Igitur hic pro jam reponendum putatum: et illud non in sequenti delendum, mutato facit in fecerit. B.

24 *Peccandi*] *Maledicendi*. *Peccandi quum ipse de se finem*] Prius, inquit, ego de illo finem faciam, quam ipse de se. An, prius dicendi ego faciam, quam ille peccandi finem? *Non facit*, pro non faciat: ut, mirum ni ego me turpiter hodie dabo. D.

25 *Nunc quid velim, animum attendite*] Deest, *quaeritis*. ut sit, nunc quid velim, quaeritis? animum attendite. *Apporto novam*] *Novum* latinam dicit. D.

Nunc quid velim, animadvertite] Supponit perparcos versus ad officium prologi, ut aliquid instruat de comoedia. B.

26 *Epidicazomenon quam vocant comoediam*] Hic manifeste errat Terentius. Nam haec fabula quam transtulit, *Epidicazomens* dicta est, a puella de qua iudicium est: quam sit alia *Epidicazomenos* ejusdem Apollodori. Debit ergo dicere *Epidicazomenen* Graece. D.

Apporto Epidicazomenon quam vocant Graeci comoediam] Nomen comoediae dicere, aliquid argumenti tangere, prologi officium est. B.

Non est quod cum Donato erroris arguamus Terentium, cum facile corrigere possimus *Epidicazomenen*. Nam ut *Ἐπίδικος*, auctore Harpocrate, est virgo orba, de qua lis, cui debeat iu

Græci : Latini Phormionem nominant :

Quia primas partis qui aget, is erit Phormio

Parasitus, per quem res agetur maxime :

Voluntas vostra si ad poetam accesserit.

30

Date operam ; adeste æquo animo per silentium :

Ne simili utamur fortuna, atque usi sumus,

matrimonium locari : ita Ἐπίδικαζόμενον est, de qua iudicium factum est : et talis utique hic a Terentio inducitur Phormionem. B.

Epidicazomenon] Bentley. verissime emendat *Epidicazomenem*. Ἐπίδικαζ a Græcis dicitur virgo orba, de qua lis est, cui debeat in matrimonium locari. v. Harpocrat. in hac voce. Ἐπίδικαζόμενον virgo, de qua iudicium factum est. R. D.

27 *Latini Phormionem nominant*] Φόρμιον tegiculum dicunt Græci, quo insternitur pavementum : unde Phormio correpta prima syllaba apud Appollodorum est. Non ergo a formula, ut quidam putant, dictum est. Ergo inde parasitus, vilissimæ conditionis homo, nomen accepit. D.

Corrige, Græce, Latine hic Phormionem nominat. Nam primum cod. unus e Mead. habet *Latine*, et alius vett. *Græce, Latine*, Dein Latini, priusquam ageretur et cognosceretur fabula, Phormionem appellare non potuerant. Denique ex prologis Plauti satis colligitur, suæ quemque poetam comœdiæ indidisse nomen. B.

28 *Quia primas partes qui aget*] *Primas nunc, maximas* : ad actorem enim retulit. Cic. Divin. 15. *sepe illum qui est secundarum aut tertiarum partium.* *Phormio parasitus*] Si a formula esset nomen comœdiæ, primam produceremus syllabam : si a *Phormione*, corripere debemus. D.

Quia primas partes] Hoc est, *summas* dicet, qui fecerit (*fuerit. aut quem fecerit, seu, quas fecerit.* Z.) parasitus Phormio, non priores ; siquidem comœdiæ nomen impositum est ab eo auctore, per quem plurima aguntur. E.

Recte meliores libri exhibent *patris*. Nam apud veteres si genitivus pl. in *ium* exit, accusativus habet *is*, non *es*. B.

29 *Per quem res agetur maxime*] *Quia prime partes etiam aliud significant.* non ergo nunc primum actum dicit, sed *summas partes*. Et bene *maxime* : quia et per alios. D.

Res agetur] Ms. R. *geretur*. L.

Plerique codd. *lique meliores pro agetur habent geretur*. B.

30 *Voluntas vestra si ad poetam accesserit, date operam*] *Si voluntas accesserit* : pro, si *faveritis*. nove sic Cicero Fam. IV. 13. *voluntatem*. pro favore ponit. D.

Voluntas] I. e. favor. Cic. ad Div. IV. 13. *vulgi voluntas vel potius consensus omnium*. Nep. in Thrasyb. c. 4. *que et mei animi equitatem et vestram voluntatem indicent*. R. D.

31 *Adeste æquo animo*] Favor in comœdia silentium spectatoris est. Recte ergo addidit *per silentium*. *Æquo animo*] Nunc propositio est. D.

Adeste æquo animo] Subjungit illam benevolentiam, quam semper petit prologus. et rogat etiam ut audiatur cum silentio. E.

32 *Ne simili utamur fortuna atque usi sumus*] *Ne populum læderet, fortunam maluit accusare*. D.

Ne simili fortuna] Datur hic intelligi, quod hæc comœdia post illam comœdiam, quæ dicitur *Heoyra*, est. ut hec hic teligerit, ne tali fortuna utamur, qua usi sumus, frequentissime exclusi. Aliquando tamen cum labore maximo comœdiam egimus, virtute potius perseverantis actoris, qui totiens sit exclusus. Ne tantum quasi actoris il-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

ACT. I. SCENA I.

DAVUS.

AMICUS summus meus et popularis Geta
Heri ad me venit: erat ei de ratiuncula
Jam pridem apud me reliquum pauxillulum

¹ *Amicus summus meus, et popularis]* Quod in omnibus fere comœdiis, in quibus perplexa argumenta sunt, fieri solet, id in hac quoque Terentius servat: ut *ἡγορατικὸν πρὸς ἄλλων*, id est, personam extra argumentum, inducat: cui dam ob hoc ipsum, quod veluti aliena tota fabula est, gesta res narratur, discat populus textam ex continentia (et continentiam) rerum, sitque instructus ad cœtera. *Amicus summus meus, et popularis Geta]* In hac scena, quæ docendi atque instruendi spectatoris causa inducitur, mire extrinsecus lepores facetiæque cernuntur et sales comici. Id enim est artis poeticiæ, ut quum narrationi argumenti detur opera: jam tamen res agi, et comœdia spectari videatur. *Amicus summus meus et popularis Geta]* Insinuatio personæ ejus, quæ inducitur ad audiendum argumentum. Et vide servum ostendi Davum: et non ostendi cujus servus sit. *Amicus summus meus]* Causa cur in scenam procedat Davus. *Amicus]* A voluntate. *Popularis]* A fortuna. *Popularis*, ejusdem conditionis gentisque. Sallustius Cat. 22. *popularis sui sceleris*. Et *popularis*, populo amatus, et *popularis* civis, et *popularis* humilis, et *popularis* vilis, e populoque factus: ut si quis dicat sordidam, *popularem civem*. *Amicus summus meus]* Davus extra duas familias inducitur, quæ in hac sunt fabula, alienus, ac per hoc ignarus, cui narret Geta argumentum. D.

Amicus summus] Argumentum fabulæ in prima scena plurima parte tractatur. Hæc continet rationem: nihil aliud te-

net, quam expositionem rerum gestarum, unde formam nullius causæ habet. Ergo verba ac sensus qui obscuri sunt sequamur, *Amicus summus et popularis]* *Popularis* tribus modis accipimus, de populo socius, et ejusdem conditionis de populo, ut in Sallust. Catil. 22. accipimus eos qui in populo sunt ejusdem conditionis, cum ad jusjurandum *popularis sui sceleris adigeret*, hoc est, socios. Ejusdem conditionis. Ut, *obsecro! populares, ferte misero atque innocenti auxilium!* quamquam illis etiam de populo potest. At vero hic, *amicus summus meus ac popularis Geta*, quid aliud quam servum inducit, quod (indicat, qui. Z.) est ejusdem conditionis? E.

² *Heri ad me venit]* Apparet heri fuisse nuptias. *Heri ad me venit]* Propter cognationem e et i literarum, non dubitaverunt antiqui et *heres* et *heri* dicere, et *mans* et *mani*, et *vespere* et *vesperi*. *Erat ei de ratiuncula]* Deest nam: sed mire subtractum est. *Erat ei de ratiuncula]* Opportuna diminutio in re servili, *ratiuncula*, et *pauxillulum*. *Erat ei de ratiuncula]* Moraliter intulit, *erat ei*. magis enim facetum et comicum est, quum *δουδέρως* infertur, quam si diceret, *nam erat ei*. D.

Erat ei de ratiuncula] De *ratiuncula* quam apud me habet, *erat ei reliquum nummorum*, sed aliquantulum. E.

De ratiuncula] Priscian. lib. 3. L.

³ *Jam pridem apud me reliquum]* De argumento sumitur causa colloquii. Nam debui, inquit, Getæ: et ille me exigit, ut muneretur (*numeretur* Ma.

[REDACTED]

Suum defrudans genium, comparsit miser,
Id illa universum abripiet: haud existumans

10.

Verr. II. 10. *ecquis Volcatio, si sua sponte venisset, libellam unam dedisset? Unciatim vix*] Potuit et unciatim, et cito conflare peculium. Ut multa paulatim; et cito fiunt maxima. Merito ergo additum est *vix*. Sed quid si et unciatim, et vix, et tamen de luoro dedit? *De demenso suo*, inquit. Quid si ex abundantanti? *Suum defrudans genium*. Deinde, non *acquisivit*, sed, *comparsit*. Et ad postremam, *miser*: ut iniquitas consuetudinis, comploratione finiretur. *De demenso suo*] Servi quaternos modios accipiebant frumenti in mensem: et id *demensum* dicebatur. Et utrum a *mense*, an a *metiundo*, incertum est. D.

Quod ille unciatim] Hoc est paulatim, velut per singulas uncias. *De demenso*] De cibario, hoc est, quod sibi sit demensum: a *metiundo*. E.

Defraudans genium] Plaut. Aulul. IV. 9. 13.—*tantum auri perdidit? Quod custodivi sedulo. Egomet me defraudavi, Animumque meum, geniumque meum*. Pertinet autem hoc locus Junii Philargyrii in Virgil. Eclog. 5. *sollemnia vota. Cænurum tria genera, unum sollemnne, aliud viaticum: ut, ad cænam vocant, adventum gratulantur. Ut idem Terentius: quod vix de demenso suo, suum defraudans genium*. Vidend. Servius Georg. I. 302. Non. Marcell. in voce *genialis*. L.

Unciatim] I. e. per uncias atque adeo per minimas partes et summulas. R. D.

Demenso] *Demensum*, subintellecta voce *frumentum* est certus modus frumenti, quod domini servis singulis mensibus admetiebantur. v. Riv. in h. l. ἀρμαλιὸν vocat Hesiodus in Epy. v. 767. R. D.

10 *Suum defrudans genium*] Ut contra, *genialia curare* dicitur, qui vivit lautius. D.

Suum defrudans genium] Fraudare suum genium dicitur, si quis parcus bibit, si quis parcus vivit. At vero

bene genio facit, si quis vitam largius colit. Virg. Georg. I. 302. *invitat genialis hyems curasque resolvit*. Et alio loco Æn. VI. 603. *genio persuadet fieri (addo lectum nubentis. Z.) lucent genialibus altis Aurea fulcra toris*. *Comparsit miser*] Paroendo servavit. E.

Veterem scripturam comperit, quæ exhibita est in Bomb. et apud Noniam, in lectum recipiendam putamus. B.

Defraudans] Sic antiquo more e Mss. scribendam non *defraudans*. *Fraudare et defraudare* proprio est per fraudem privare, sed sæpe simpliciter dicitur pro privare. Veteres quoties hilarius et lautius se excipiebant, toties putabant se genium placere, curare, genio indulgere. v. Casaub. ad Pers. Satyr. V. 151. contra, qui parcus vivebant, nunquam hilaritati indulgebant, se genium defraudare existimabant Plaut. in Aulul. IV. 9. 14. *egomet me defraudaveram*. Terentium imitatur Livius II. 10. *in magna inopia pro domesticis copiis unusquisque ei aliquid, fraudans se ipse victu suo, contulit*. V. 47. *se quisque victu suo fraudans, detractum corpori atque usibus necessariis ad honorem unius viri conferret*.

Comparsit miser] Nempe ut peculium faceret, quod sæpe servi pro libertate dominis numerabant. Seneca ep. 80. *servitatem mancipia quoque omni modo exuere conantur. Peculium suum, quod comparaverunt ventre fraudato, pro capite numerant*. v. Lips. ad Taciti Anal. XIV. 42. interpret. ad Ovid. Amor. I. 8. 63. et ad Petron. o. 75. ed. Burmann. p. 485. R. D.

11 *Id illa*] Nupta scilicet, *Universum abripiet*] Contra illud quod unciatim dixerat. *Universum abripiet*] Magna virtus pene in singulis syllabis: contra illud quod ait *ille, illa* retulit. contra unciatim, vix. et demenso suo, universum. Contra id quod ait, *munus corraditur, abripiet*. Contra, *suum defrudans genium, et comparsit miser,*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Ubi initiabunt: omne hoc mater auferet:
Puer causa erit mittendi. sed videon' Getam?

ACT. I. SCENA II.

GETA. DAVUS.

SI quis me quæret rufus. D. Præsto'st, desine. G.
Oh!

IDUS. NOVEMB. NATALE. SUO. MUNI-
CIPIB. EPULUM. ET CRUST. ET MUL-
SUM DARETUR.

Qui mos non solum autem apud Ita-
los, sed et alibi gentium usu receptus
fuit: sic enim Genes. XL, in natali suo
Pharao opipare convivatur. et Matth.
cap. XIV. natalis Herodis splendido
celebratur. Quamvis me tale quid a
populo Judaico committeretur, lege in-
terdictum fuisse Josephus scribit con-
tra Apionem: οὐ μὲν οὖδ' ἐπὶ ταῖς τῶν
παίδων γενέσεσιν ἐπίτρεπον ἐναρχίας συνά-
γῃ, καὶ προφάσει ποιῆσθαι μέθης, ἀλλὰ
σάφῃ τῇ ἀρχῇ σιδύς. L.

Versus probat lectionem codd. nos-
trorum vett. porro alio autem; ut alio
sit in iotu, ut in præcedenti. B.

15 Ubi initiabunt] Hoc vultuose
pronunciandam. Ubi initiabunt] Ut
quidam, cibo et potu: ut quidam, sacris.
Ubi initiabunt] Legitur apud Varronem
initiari puerus edulise, et potice, et cu-
bæ, divis edendi, et potandi, et cubandi:
ubi primum a lacte et a cunis transie-
runt. quod Virg. Ecl. IV. 63. nec deus
hunc mens, dea nec dignata cubili est.
hoc adnotavit Probus. Sed Terentius
Apollodorum sequitur: apud quem le-
gitur in insula Samothracum a certo
tempore pueros initiari, more Athenien-
siam; quod, ut in palliata, probandum
est magis. Ubi initiabunt] Hoc sic in-

ferendum est: non quasi hoc solum sit,
sed quasi defatigatus sit enumerando
occasione dandorum munerum. Omne
hoc mater auferet] Hoc retulit ad offer-
rentis irrisionem, qui putat se puero
dare. Mater auferet] An nutrix? an
vera mater? D.

Ubi initiabitur] Initiare est ad cibum
infantem instruere, qui et ipse dies na-
talis est quodammodo. E.

Initiabunt] Scilicet cibo et potu.
Insignis Varronis locus, quem Donatus
respicit, est apud Non Marcell. p. 108.
cum primo cibo et potione initiarent pue-
ros, sacrificabant; ab edulibus edulie,
a potione poticæ. Sed potest etiam post
initiabant intelligi sacris. Nam Athe-
nienses liberos Cereri initiabant, quod
ut in fabula palliata, magis probat Do-
natus. R. D.

16 Puer causa erit mittendi] Pro-
prie dixit mittendi, de muneribus. Sed
videon Getam?] Locuturam ostendit
Getam. Sed videon Getam?] Apparet
poetam nihil putasse amplius adden-
dum, ad insinuandam populo personam
Davi: et ideo jam induxit exeuntem
Getam, ut sit causa commutandæ ora-
tionis. D.

1 Si quis me quæret rufus] Mire
poeta desideratum Getæ ostendit Da-
vum. Si quis me quæret rufus] De ipso
loquitur, a quo reddi sibi debitam spe-

At ego obviam conabar tibi, Dave. D. Accipe, hem, Lectum'st; conveniet numerus, quantum debui.

G. Amo te, et non neglexisse habeo gratiam.

D. Præsertim ut nunc sunt mores: adeo res redit; 5
Si quis quid reddit, magna habenda'st gratia.

rat. Si quis me quæret rufus] Ἄριστος, secunda. Nam apparet plura dicturam fuisse. *Præsto est, desine*] Tertia persona de se loquens usus est: quia ille nominativum (quia tale nomen Ms. H. et B. cum edd. vett. quia talem nominationem ed. du B.) prætalit. D.

Si quis me quæret] Egreditur servus qui narraturus est illa, quæ supra dixit (dixi. Nam spectat versum primum scholiastes. Z.) Mandat domina (dominæ, ut. Z.) ad se veniat ille, qui debitor suus fuit, et qui (quæ, vel cuius Z.) fortasse vix nomen tenere posset. R.

2 At ego obviam conabar tibi, Dave] Conabar, absolute. an ἰλλυψίς est, ut desit ire. Et est adverbium loci obviam. Accipe] Prævenit petitionem, dicendo accipe: et hoc cum gestu offensentis dicitur. Et hoc est quod ait, confeci, affero. D.

Accipe] Pulchre, antequam peteret aliquid, obtulit quod debebat. Et in singulis intelligimus, quibus metum esse circa accipientem (quid in quibusdam metuendum sit circa accipiendum. Z.) primum ne displiceret, et dictum, lectum est. Deinde ne parum conveniens numerus crederetur, adiecit, conveniet numerus quantum debui. R.

Conabar] Scilicet ire. Conari sæpe absolute ponitur. v. Burmann. ad Val. Flacum IV. 371. ignotas jubet ire vias heu multa morantem Conantemque preces inclusaque pectore verba. R. D.

3 Lectum est] Absolute. Nam non dicit quid: utrum debitum, an argentum lectum. Lucilius, lecti omnes: atticon hoc est. Lectum est, conveniet numerus] Ordinem servavit. prius enim qualitas, deinde numerus pecunie spectari solet. Lectum est, conveniet numerus, quantum debui] Quippe tribus

modis debitum pecuniarium solvitur: pensione, accipe: spectatione, lectum est: numero, conveniet numerus quantum debui. Lectum est] Lectum, bonum, vel splendidum. Ut, Æn. X. 541. arma Serestus Lecta refert humeris. Quamvis quidam putant lecta, ab eo quod est lego, dictum. Quantum debui] Pro, debitum tibi a me est. D.

4 Amo te, et non neglexisse habeo gratiam] Amat, quod reddiderit pecuniam: agit gratias, quod diligenter. Et quare? utrum quia creditum (condictum ed. Antw. et Steph.) non sefellerit? an quia lectam attulerit, et numero congruenti? Et recte dixit: nam reddhibitio (redditio edd. vett.) debiti hoc agit, ut etiam gratias agamus. Amo te, et non neglexisse habeo gratiam] Hoc pro gratiarum actione ponitur, et ostenditur vere necessariam fuisse pecuniam. Non neglexisse] In Andria, et id gratum fuisse adversum te, habeo gratiam. D.

5 Præsertim ut nunc sunt mores] Sic et illud dictum est, namque hoc tempore obsequium amicos, veritus odium parit. Quia consuetudinis imago est, vitæ perare præsentia. Adeo res redit] Figurato, pro ita loqueris, adeo res dedit, dixit. Et proprio redisse res dicitur, quam aliquid pejus expectatione contigit. D.

6 Si quis quid reddit, magna habenda est gratia] Id est, etsi (etsi ob) rem non magnam, tamen magna habenda est gratia: hoc enim significat quis reddit. Si quis quid reddit] Qui hoc interrogative pronunciaverit, parum belle explicat conceptam sententiam. Habenda est gratia] Deest, ei. D.

Si quis quid reddit] Juvenal. Satyr. 13. nunc si depositum non inficietur amicus, Si reddat veterem cum tota æruginè follam Prodigiosa fides. L.

Sed quid tu es tristis? G. Egone? nescis, quo in metu, et

Quanto in periculo simus. D. Quid istuc est? G. Scies:

Modo ut tacere possis. D. Abi sis, insciens:

Cujus tu fidem in pecunia perspexeris, 10

Verere verba ei credere? ubi quid mihi lucri est

7 *Sed quid tu es tristis?*] Hic admonemur, omnem ab initio sermonem Getæ, quasi satagentis et anxii pronuciari, accommodatis præsertim ad vultum verbis. Nam et, *si quis me quærit: et, at ego obviam tibi conabar, Dave: et, amo te, et non neglexisse habeo gratiam:* in se quoddam contractioris animi occupatique signum habent. *Sed quid tu es tristis?*] *Sed* particula, transitum significat ad mentionem alterius rei. *Sed quid tu es tristis? egone? nescis quo in metu*] Descensus ad argumentum ab eo sermone, qui extrinsecus a poeta informatus est, jam manifeste apparet. *Egone? nescis quo in metu*] Ἐπίθεσις comcediæ, ne nuda appareat ὀρθόσις. *Nescis quo in metu, et quanto in periculo sim*] Pronunciantis et interrogantis esse potest. *Nescis quo in metu*] Dæ perurbationum bigæ sunt: a malo una, ex cupitis altera. Ergo a mali bigis, præsentis temporis periculum esse dicimus, et futuri metum. *Nescis quo in metu*] Pronunciative magis quam percontative efferendum est. sic enim solemus de magnis rebus dicere. *Nescis quo in metu, et quanto in periculo sim*] Vix alterum sustineri potest eorum, quæ utraque posuit nunc, et metum et periculum. D.

Quo in metu] Omne malum duo habet tempora, præteritum et futurum. Præteritum vero simul jungitur et præsentis. Ita in præsentis vel præterito malum: in futuro metus est. Magnus igitur confessus dolor (*magnum i. e. dolorem. Z.*) est, cum dixit: *nescis quo in metu, et quanto in periculo sim.* Quod utique junctim expressum est in Virg. *Æn. I. 106. talia jactanti stridens Aquilone procella Velum adversa ferit, hoc*

utique periculum:—*fluctusque ad sidera tollit, hic metas est. E.*

8 *Quid istuc est?*] Fac hunc scire: et narrandi non erit locus, necessario igitur ignarus inducitur Davus. D.

Ex Basilic. et ratione versus lege *Periculo.* Deinde pro vulgari *sim*, ex melioribus libris leg. *Simus*, sc. ego, et herilis filius. B.

9 *Modo ut tacere possis*] *Ut*, pro non. quod si est; subaudiendum est *vide*, aut quid tale. *Modo ut tacere possis*] Vere argumentum est celari id, quod Antipho non coactus, sed volens duxit uxorem. *Modo ut tacere possis*] *Modo*, pro tantummodo: ut, *Æn. III. 116. modo Juppiter adsit. Abi sis insciens*] *Insciens* nunc pro insoito posuit. vel *inscientem modo stultum* dicit: alias ignarum. D.

Abi sis, insciens] Discede stultissime, cum tu mihi pecuniam credideris, ubi fidem meam integritatemque vidisti, verba mihi metues commodare; in quibus quid lucri habeo, si te fefelleris? E.

10 *Cujus tu fidem in pecunia perspexeris*] Sententiose dixit: quasi in omnibus credendum sit, servaturam fidem esse eum, qui in pecunia servaverit. Et hoc ideo interposuit, ne longus esset, dum suadet ut dicat: quemadmodum in aliis fabulis. *Cujus tu fidem in pecunia perspexeris*] Proprie locutus est de pecunia, et *fidem* dicendo, et *credere*. Nam *fides* est eorum, quibus datur: *creditores* dicuntur ipsi qui dant. *In pecunia*] A majore ad minus. *Perspexeris*] Non *inspexeris*, sed *perspexeris*, quod plus est, dixit. D.

11 *Verere verba ei credere?*] Verba cum pronunciatione dicit, ut ostendat

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Ad hospitem antiquom : is senem per epistolas
Pellexit, modo non montis auri pollicens.

D. Cui tanta erat res, et supererat? G. Desinas:
Sic est ingenium. D. Oh! regem me esse oportuit. 20

G. Abeuntes ambo hic tum senes me filiis
Relinquunt quasi magistrum. D. O Geta, provinciam

17 *Ad hospitem antiquum*] Sic Virg. *Æn.* III. 82. *veteremque Anchisem agnovit amboum.* Hoc autem addidit, ut esset idonea causa navigandi seni. *Senem per epistolas pellexit*] Epistolas dicendo, ostendit eum non semel scrip- sisse. *Pellexit*] Induxit. sic Virgil. *Æn.* II. 99. *pellacis Ulyssci.* D.

Tres ex nostris epistolam, et sic Priscianus p. 1190. Sed vulgarem retinendam putamus. B.

18 *Modo non montes auri pollicens*] Proverbialis *ἰπερβολή* facta per excoptionem, aut per superlationem, aut sequam collationem. Ejusmodi est illud Demosthenis, *μωπυχι φωνή ἀφαις.* *Modo non montes auri*] Sallust. *Cat.* 23. *Maria montesque pollicere cepit.* *Modo non montes auri pollicens*] More veterum: quia hospites hospitibus multa douabant. D.

Pellexit] Decepit, sefellit. Virg. *Æn.* II. 90. *invidia postquam pellacis Ulyssci.* B.

Pellexit] Priscian. lib. X. *Montes auri pollicens*] Menand. *βασιδινῆς ἰπερ- χρομπος, τὸ δὲ λεγόμενον ταῦτο, τὰ τῆς γῆς ἀγαθά.* Apuleius in *Apol.* Hieronym. adversus Paulin. *Cum montes aureos pollicitus fueris, ne scortum quidem nummum de thesauris tuis proferas.* Plant. in *Milite* IV. 2. 72.—*præter thesaurum tum argenti montes et massas habet.* Prudent. de Laurent. 55.—*fulgidæ montes monetae conditos.* L.

Modo non] I. e. propemodum, fere. Alii scriptores dicunt tantum non. Plin. in *Paneg.* c. 23. *gratum quod tantum non ultro clientibus salutatis quasdam familiaritatis notas adderes vbi v. Schwarz.* R. D.

Montes auri] Montes et maria pro-

verbialiter de magnitudine et multitudine dicuntur. Sallust. in *Catil.* c. 23. *repente glorians maria montesque polliceri cepit vbi v. Cortium.* R. D.

19 *Cui tanta erat res*] Cui, dativus casus est. *Domino ne tuo, inquit, pollicebatur hæc, cui tanta res erat? Cui tanta erat res*] Deest eum. ut sit, eum pellexit, cui tanta res erat? *Es supererat?*] Plus est superess, quam esse. D.

20 *Desinas, sic est ingenium*] Necessaria est ad fabulæ *ἰστῶσιν* avaritia Demiphonis: ut majore periculo illo absente duxerit filias indotatas. Nam mox dicitur est, *illens indotatam virginem, atque ignobilem daret illi? Sic est ingenium*] Preparatio bona, qua et dives, et avarus describitur Demipho, ut indotatas nuptias filij ferre non possit. *Sic est ingenium*] Recte. non enim, inquit, fortuna avarus est, sed natura. *Sic est ingenium*] Omnium? an domini? Sed magis domini. *Oh! regem me esse oportuit*] Ostendit pauperum affectiones, qui se solos uti divitiis solere aiant, si eas habeant. *Oh! me regem esse oportuit*] Aone me. D.

Regem me esse] Antiqui etiam maxime in comædiis ditissimos quoque reges dicebant: uti parasiti eos a quibus pascobantur, reges appellabant. B.

21 *Abeuntes ambo hinc tum*] Hinc et hic legitur. et est ordo, hic relinquunt filiis. *Filiis*] Propter filios. D.

Lectio nostrorum eodd. hinc, ut referatur ad propius *abeuntes*, magis placeat, quam hic Bombini, quod referendum est ad remotius *relinquunt*. B.

22 *Relinquunt*] Id est, non secum abducunt. *Quasi magistrum*] Bene quasi: qui non complevit hoc ipsam, nec

Facere, obsequi quæ vellent. D. Scisti uti foro.

G. Noster mali nihil quicquam primo. hic Phædria 30

Continuo quandam nactus est puellulam

Citharistriam : hanc amare cœpit perditæ.

Ea serviebat lenoni impurissimo :

Neque, quod daretur, quicquam ; id curarant patres :

riori personæ esse potest, et alteri. *Adversus stimulum calces*] Παροιμία οὐμ ἑλλείψει : deest enim, jactare. *Stimulum* pro domino adolescente posuit. *Calces*] Modo *calces*, non partes plantæ, sed percussiones pedum plagasque significat. Aliter Virgil. V. 324. *calcemque terit jum calce Dioces*. D.

Adversum stimulum] Zenobius in Proverb. πρὸς κέντρα λακτίζων. Ammian. Marcell. *contra acumina calcitrare*. Charis. lib. IV. L.

Adversus stimulum calces] Supple verbum *ducere* vel *jactare*. Proverbium dicitur de iis, qui ita repugnant, ut majus inde damnum reportent. Translatum est a bobus, mulis, aliisque animalibus acuto stilo regi solitis, quæ, si calcem rejiciant, semet ipsa gravius lædunt. Plant. in Trucal. IV. 2. 55. *si stimulos pugnis cædis, manibus plus dolet*. R. D.

29 *Scisti uti foro*] Secundum illos negotiatores, qui ante locum commercii, non præscribunt, quanti vendant quæ advehant : sed secundum annonam fori quam deprehenderit, consilium de vendendis aut non vendendis mercibus sumunt. *Scisti uti foro*] *Forum* pro tribus intelligitur : loco, tempore, et persona. Scistis, inquit, his uti : et est vulgare proverbium. Sensus hic est, scisti, inquit, quid facere te oporteret. D.

Scisti uti foro] Intellexisti quid te oporteat facere. E.

Uti foro] H. e. utouque se fortuna obtulerit, ita rationes tuas comparare, vel, ut Cicero loquitur, tempori servire, Donatus bene docet, metaphoram ductam esse a mercatoribus, qui merces vendunt, non quanti volunt, sed pretio,

quod in foro constitutum deprehendant. R. D.

30 *Noster mali nihil quicquam*] Quartum παρέλκεν. Ut in Hecyra : nam nemo illorum quisquam, scito, ad te venit. *Noster mali nihil quicquam*] *Noster* πρὸς ἀντιδιαστολήν Phædriæ : qui non noster est. *Primo hic Phædria*] Bene additum *primo* : quia non perpetuo. D.

31 *Continuo quandam*] Bene continuo : quasi vix expectaverit profectionem patris. *Puellulam citharistriam*] Istis nominibus hoc agit (*hic agitur* Ms. B. et edd. vett.) ut causa amoris et ex ætate, et ex arte puellæ videretur : nam ideo *puellulam* dixit. D.

Continuo quandam] Bene adjeicit continuo, ut adolescens absentiam patris quodammodo expectasse videretur, uti indelicias amoremque labi posset. E.

32 *Amare cœpit perditus*] Legitur et *perditæ*. Et *amare perditæ*, ut puta puellulam et citharistriam. D.

Amare cœpit perditæ] Charis. lib. I. L.

33 *Ea serviebat lenoni*] Et honesto, et cito (*scite* Z.) dixit, *serviebat*. *Lenoni impurissimo*] Et quare non fuisset libera : et cujus fuisset ancilla : et qualis hominis fuerit, demonstravit. *Ea serviebat lenoni impurissimo*] Magna præparatio ad rerum difficultatem imminetium : puellula citharistria, avarus leno, amator perditus, inopia. D.

34 *Id curarant patres*] Expedite dixit patres. si enim patrem ejus tantum dixisset : id restabat, ut ei per patrum filium succurreretur. ideo dixit ambos non habuisse. D.

Neque quod daretur] Hoc est, jam (*eam*) inopiam in domo reliquerat, ut quod dari posset lenoni, non haberetur.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Interea dum sedemus illi, intervenit

Adolescens quidam lacrumans : nos mirariet.

Rogamus quid sit? Nunquam seque, inquit, ac modo

Paupertas mihi onus visum'st et miserum, et grave.

Modo quandam vidi virginem hic vicinias

45

Miseram, suam matrem lamentari mortuam :

Ea sita erat exadvorsum : neque illi benevolens,

Neque notus, neque cognatus, extra unam aniculam,

Quisquam aderat, qui adjutaret funus : miseritum'st :

41 *Dum sedemus*] *Proprie sedemus*, ut in *tonstrina*. *Illi intervenit*] *Illi*, pro *ibi*. ut *Æn.* II. 548. *illi mea tristia facta*. Et nota *illi*, pro *illic*. *Intervenit adolescens quidam lacrumans*] *Appollodorus tonsorem ipsam nuncium facit*, qui dicat se super puellas comam ob luctum obtulisse : quod scie mutasse (*quod scite mutavit. Z.*) *Terentium*, ne externis moribus spectatorem Romanum offenderet. D.

42 *Nos mirariet*] *Recte* : miram enim in adolescentibus lacrumas : ut contra *Georg.* III. 67. *tristique senectus*. *Nos mirariet*] Ut *Æn.* IV. 481. *solum nam perfidus ille te colere*. D.

43 *Rogamus quid sit?*] *Quid lacrumet* : non, *quid sit ipse*, ut stulti putant. *Nunquam seque, inquit, ac modo*] *Misere ostendit semper sibi hoc visum*, quod dicit : sed nunquam seque. D.

44 *Paupertas mihi onus visum est*] *Statim fit mentio paupertatis*, ut sit causa fallacis *Phormionis*. D.

Apud *Priscianum* p. 1026. et in *cod. C. C.* est *visa est* ; quæ lectio meliorem efficit constructionem. B.

45 *Modo quandam vidi virginem*] *Bene quandam* : ne ob familiaritatem laudari videretur. *Modo quandam vidi virginem*] *Vide sic agi*, ut non tam morte mulieris, quam solitudine pulchrae virginis moveatur affectus. Simul et ea describi, quæ matronæ futuræ magis conveniant, quam quæ temere amanda sit. Nam hic obitus femine ad comicam exitum spectat : quædoquidem plus ex ejus morte securitatis, quam

melestiæ, sentiat argumentum. *Hic vicinias*] *Adverbium in loco est*, *hic vicinias* : cujus ad locum, *hic vicinias*. Et statim proximitas insinuat, ut sit spes et causa videndi. D.

46 *Miseram*] *Ab affecto* : et subdistinguedam est, ut ad virginem referatur. *Lamentari mortuam*] *A probitate*, quæ piis attribuitur. Et *lamentari mortuam*, ambiguitas, sed sensus manifesta. D.

47 *Ea sita erat*] *Sita*, proposita. *Solutius cum adjectione in H.* cum *predicere positum inole*. Et hoc ei reciprocum est. *Ea sita erat ex advorsum*] *Expositio paupertatis*, et quam facile virgo videri possit. D.

Neque illi benevolus] *Hoc est*, nullus erat qui benevolentia aut notitia, aut vicinitate succurreret et adjuvaret. B.

Sita erat] *H. e.* cadaver ejus positum erat. *Sitas* tanquam domicilio habet in re funebri. R. D.

48 *Neque notus, neque cognatus*] *Adferre fit* : quia res minuitur, crescit sententia. *Sallustias*, non repugnantibus modo : sed *ne deditis quidam a b e m.* *Neque notus, neque cognatus, extra unam aniculam*] *Hæc præstruantur* : ut sit spes potiundæ virginis. *Neque notus, neque cognatus*] *Hæc descriptio paupertatis adjuvat argumentum*, ut et visere audeant adolescentes virginem, et amet *Antipho*. D.

49 *Qui adjutaret funus*] *Ipsam officium funus dixit*. *Miseritum est*] *Hoc est*, misertus sum ejus. Et hic videtur ostendisse cur lacrumaverit. D.

11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

In ipsa inesset forma, hæc formam extinguerent.
 Ille, qui illam amabat fidicinam, tantummodo,
 Satis, inquit, scita'st: noster vero. D. Jam scio; 60
 Amare cœpit. G. Scin quam? quo evadat, vide.
 Postridie ad anum recta pergit: obsecrat,
 Ut sibi ejus faciat copiam. illa enim se negat:
 Neque eum æquom ait facere: illam civem esse At-
 ticam,

lisset, subjecit, *extinguerent*. Ideo et Virgilius sic ait Ecl. III. 66. *at mihi sese offert ultro meus ignis Amyntas*. D.

Ni vis boni] Magna vis bonitatis et pulchritudinis in forma erat: ideo ista quæ ex lacta et lacrimis fuerant, formam extinguere non valebant. E.

Vis boni] I. e. excellentia, præstantia pulchritudinis ut *vis æris* pro magno ære, *vis saxorum* pro multis saxis. Bonum est pulchritudo. Catull. carm. XV. 10. *infesto pueris bonis malisque* Horat. Carm. IV. 1. 3. *qualis eram bona sub regno Cinare*. Ovid. Amor. III. 2. 27. *invida vestis eras quæ tam bona cruru tegebis*. Ut bonus, formosus, sic malus est deformis, ut ex Catulli exemplo apparet. R. D.

58 In ipsa inesset forma, hæc formam extinguerunt] Figura *πλῆθι*. aliud enim supra, aliud infra *forma* repetita significat. In ipsa inesset forma] Geminavit præpositionem ut alibi, *in amore hæc omnia insunt vitia*. *Extinguerunt*] Bene extinguerent: quia ab igne et calore forma dicta est. D.

59 Ille, qui illam amabat] Bene illam: quia jam supra insinuavit personam citharistricæ. Ille, qui illam amabat] Ratio cur amaverit virginem. Fidicinam] Supra citharistricam; ergo indifferenter. D.

Tantummodo satis] Hoc est, tantummodo laudabat, ille autem alius amare cœpit. E.

60 Tantummodo, satis, inquit, scita est] Sensus est, laudavit tantummodo, non etiam captus (*raptus*, vel *lapsus*. Z.) est in amorem. Satis, inquit, scita]

Magna laus formæ: amanti aliam placuisse. Satis, inquit, scita] Scita, bella. ut in Andria, Scitus puer est natus a Pamphilo. Noster vero] Ἀποσιώπασκε *tertia*: quæ succurrit, quotiens verba rebus minora sunt. D.

61 Amare cœpit] Ille, inquit, laudavit tantum: hic amare cœpit. Et bene cœpit, non amavit: ut ostendat vim amoris non parum (*parvam*. Z.) esse, et rem, quæ semel suscipi possit (*rem, quæ semel suscepta possit augeri*. Z.) Scin' quam?] Ἀποσιώπασκε, qua in narrationibus in compendium Terentias uti solet. Scin' quam?] Amare cœpit, subauditur. Quo evadat, vide] Evadat, perveniat. Nam evadere, est per obstantia pervenire. D.

Quo evadat, vide] Quo res perveniat, animadvertite. E.

62 Postridie ad anum recta pergit] Hoc præstruens, aniculæ supra mentionem fecerat. Et bene memor et virginis, et honestæ, non ipsam adiri facit, sed anum: neque ab ipsa peti fructum voluptatis, ex cujus persona major desperatio nascebatur: sed a nutrice potius, per quam suaderi puellæ posse oreditur, quicquid libet. Postridie ad anum recta] Ἐμφατικῶς, ad anum statim: ut qui posthabuerit omnia alia. Recta] Quia non per nancium. D.

63 Ut sibi ejus faciat copiam] Vide ut nihil de virgine speret, qui omnia ab anicula petat. Illa enim se negat] Copiam facturam, subauditur. D.

Sibi ejus anapestus est, illa primam corripit. B.

64 Neque eum æquom ait facere] Non

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Daret illi? nunquam faceret. D. Quid fit denique?

G. Quid fiat? est parasitus quidam Phormio,

Homo confidens: qui, illum di omnes perduint!

D. Quid is fecit? G. Hoc consilium, quod dicam, dedit:

Lex est, ut orbæ, qui sint genere proximi,

75

indotatam virginem, atque ignobilem]

Duo dixit, et indotatam et ignobilem.

Hæc enim duo principaliter petuntur (*expetuntur* Ms. H.) cum sint quatuor, quæ in sponsis quærentur: *forma probitas, dos, nobilitas*. Et manifestum est, cur de forma et probitate nihil dicat: quippe cum supra magnopere ea laudaverit in puella. *Virginem]* Simpliciter accipimus, *virginem?* an subaudimus, *quamvis: ut sit quamvis virginem?* D.

Si, duce Bembino, illud *ne deleveris*; melius procedit versus. B.

71 *Daret illi?*] Bono affectu dixit, *daret illi?* Filius enim familiæ non tam ducit uxorem, quam a patre accipit: quippe cum patri comittatur puella potius in hujusmodi conditionibus, quam marito. *Daret illi? nunquam faceret]*

ἄπεισινῆσι secunda, hic enim non transit ad aliud, sed instat incepto: ut et per interrogationem diceret, *daret illi?* et per responsionem inferret, *nunquam faceret*. Et nota, *nunquam pro non*, in majorem negationis significationem poni semper. *Daret illi?]* Mire *daret*: ut ostenderet nihil esse potestatis in filio. *Quid fit denique?]* More suo Terentius *denique* posuit in fine sensus, et est adverbium ordinis. Sic in *Heautontimorumenos*, *fodere, aut arare aut aliquid facere denique*. ut sit *denique*, vel deinde, vel ad postremum. D.

72 *Quid fiat?]* Deest *rogitas?* et est *ἀπεισινῆσι* quarta. *Est parasitus quidam Phormio]* Phormio, non a formula, sed Phormione dicitur sparteo, quem nos *erosem* dicimus trivialiter, et pro consuetudine. D.

Est quidam Phormio] Hic interponitur alia narratio, quæ personam declarat. E.

73 *Homo confidens]* Homo comice additum: nam quis ignoret parasitum hominem esse? *Confidens]* Hic confi-

dens, pro improbo, audaci ac temerario posuit. ut, *O ingentem confidentiam!* *Qui, illam]* *Qui, utinam est. ut Lucilius in secundo, qui te Momentans vulum jam cætera perdat!* aut, *qui hoc consilium, quod dicam, dedit. Qui, illum di omnes perduint]* *Qui aut expletivum, aut pronomen: quo incipiens Phormionem describere, oohorruit consideratione ejus, et in hanc vocem, quasi confusus erupit. hoc autem certum genus est παραθύσιος. D.*

Qui illum di omnes perduint] In hac imprecandi formula comicois propria qui ponitur pro *utinam*. Plaut. in *Menæch.* III. 1. 6. *qui illum di omnes perduint!* et ibi Gronov. Imitatus est Cic. ad Attic. IV. 7. *de Appollonio quod scribis qui illi dii irati. R. D.*

74 *Quid is fecit?]* Servatur affectus tristis hominis. ut supra ait, *sed quid tu es tristis? Quid is fecit?]* Correxit interrogatione errantem: ut rediret ad nominativum casum *qui*, unde aberraverat, et *illum* dixerat. *Hoc consilium, quod dicam, dedit]* Secundum quosdam ordo est, qui hoc consilium, quod dicam, dedit. D.

75 *Lex est]* *Lex*, ut in palliata, recte ponitur, nam Græcorum fuit; ideo et in *Andria* sic ait, *inopia et cognatorum negligentia coacta. Lex est]* Alia narratio interponitur. et dicitur *παραθύσιος* (*παραθύσιος*. edidit Westerh.) *Lex est]* A causa litis. potuit enim dici, non habes causam. *Ut orbæ, qui sint genere proximi, eis nubant]* Orba proximo nubat, orbam proximas ducat, Atticam jus est. Et est ordo, *lex est, ut orbæ eis nubant, qui sint proximi. D.*

Lex est, ut orbæ] Leges illas narrat, quas oratores sæpe in controversiis collocarunt: *orbam proximus ducat, orba proximo nubat. E.*

Lex est, ut orbæ] Terentius *Adelph.*

Eis nubant: et illos ducere eadem hæc lex jubet.

Ego te cognatum dicam, et tibi scribam dicam:

Paternum amicum me assimulabo virginis:

Ad iudices veniemus: qui fuerit pater,

Quæ mater, qui cognata tibi sit, omnia hæc

80

Configam: quod erit mihi bonum atque commodum,

act. IV. 5. 16.—*virgo orba est patre, hic meus amicus illi genere est proximus; huic leges cogunt nubere hanc.* Demosthen. *ἠρδὲς Δωρύχατον Ὀνομαδέρης &c. τὰς ἀτυχίας τῶν οὐκιστῶν καὶ τὰς ἐκδόσεις τῶν γυναικῶν τοῖς ἐγγύτατα γένους προσέταται.* Fortunatianus: *orba proximo nubat, vel si eam noluerit in matrimonium ducere, det X. millia.* De decem millib. recte etiam Eugraphius; quam tamen summam dicis gratia adjectam arbitror: ut in fragmentis Ulpian. Tit. II. de statutib. *sub hac conditione liber esse iussus, si decem millia heredi dederit.* Et alibi apud alios. Inde Papinianus Quæst. lib. 2. scribit, Imp. Severam filiae Flavii Athenagoræ dari jussisse decies centena dotis nomine. l. 6. §. 1. ff. de usuris. Et Martial. lib. 2. Epigr. 65. in Saleianum, *illa, illa dives mortua est Secundilla, Centena decies quæ tibi dedit dotis?* Juvenal. Satyr. X. 335.—*ritu decies centena dabantur Antiqua.* Non quod omnis dos hisce terminis circumscripta (ratio enim ipsa diversaque exempla diversum indicant. l. 2. l. 11. ff. de dote præl. Novel. 22. cap. 18. Tacit. extremo Annal. 11.) sed quod pro magna pecunia hæc summa saltim posita. Viderint ergo qui hæc aliter interpretantur. L.

76 *Et illos ducere*] Bene additum: nihil enim ad rem, si ducendi necessitas non fuisset. *Eadem hæc lex jubet*] Non duas res jubet hæc una lex: sed puellis permittit nubere: cognatos cogit ducere. *Eadem hæc lex jubet*] Bene jubet: minorem enim vim habeat ea lex, quæ aliquid permittit, quam illa quæ aliquid jubet. D.

77 *Ego te cognatum dicam, et tibi scribam dicam*] A persona ejus cum quo

agitur. Potuit enim dici, *quid mecum est tibi? Ego te cognatum dicam, et tibi scribam dicam*] Ἄνωστρεφὴν et ἰθὺσενία. Hæc narratio est, quam dicit Tullius constitutam: et ipse, *tibi uni parcam*, inquit in Verrinis. repente enim transitur ad verba personarum ab earum descriptione: sed hoc ipsum ad commovendos auditores valet plurimum. *Et tibi scribam dicam*] A denunciatione in personam: ne diceret, non mihi denunciasti. *Et tibi scribam dicam*] Cio. Verr. II. 15. *Scribitur Heraclio dica. Dicam*] Supra, verbum: infra, nomen est totidem literis, diverso accentu. D.

Tibi scribam dicam] Tibi calumniam indicam et causam impingam. R.

Tibi scribam dicam] H. e. te in jus vocabo. infra II. 2. 15. IV. 3. 63. *sexcentus scribito jam mihi dicas. Dica est ex Græco δικάσις, causa.* R. D.

78 *Paternum amicum me assimulabo virginis*] A persona litigantis: potuit enim opponi, personam non habes. D.

79 *Qui fuerit pater*] Qui hic pronomen est: infra, quomodo significat. D.

80 *Quæ mater*] Virginis scilicet. *Qui cognata tibi sit*] Qui, quomodo, et qua ratione. *Omnia hæc configam*] *Omnia hæc*, non ex abundanti posuit: sed oratorie, quasi tam multa. Et est ἀρχαῖσμός. Nam post enumerationem veteres hoc dicebant. Sallustius in Jugurtha 85. *hæc omnia præidio adsunt.* D.

81 *Quod erit*] Tuto (totum Ms. B. et edd. vet.) configam. *Quod erit mihi bonum atque commodum*] Εὐφύμια. Quod mihi, inquit, faustum ac felix erit: hoc est (hoc scilicet. Z.) configere atque mentiri. *Quod erit mihi bonum, atque commodum*] Totum joculariter pa-

Quum tu horum nihil refelles, vincam scilicet.

Pater aderit : mihi paratae lites : quid mea?

Illam quidem nostram erit. . D. Joculari audaciam !

G. Persuasit homini : factum est : ventum est : vincimur :

Duxit. D. Quid narras ? G. Hoc quod audis. . D. O

Geta !

86

Quid te futurum est ? G. Nescio hercle. unum hoc scio :

parasitus : quippe qui *confingam* dicens, non solum non erubuerit de falsiloquio, sed quasi praetolari facinoris inceptio- nem etiam auspiciatus sit, omenque susceperit, dicendo, *quod erit mihi bonum atque commodum*. Sic enim veteres, QUOD FAUSTUM FELIXQUE SIT, dicebant, aliquid aggressuri. D.

Quod erit mihi bonum, &c.] Facile ista quae sunt mendacia, quae (dele *quae*. Z.) ego fingam, et comprobabo judici- bus : tu nihil relinquis (quia tu nihil refelles. Z.) E.

Quod erit mihi bonum atque commo- dum] H. e. quatenus mihi aptum et appositum erit in rem meam. Sic bene exponit Gesnerus in Thes. l. Lat. v. *commodus*. Donati explicatio a Comici mente est aliena. *Quod est quoad, qua- tenus* v. not. ad Eun. II. 1. 8. R. D.

82 *Quum tu horum nihil refelles*] Hoc interrogative (*vultuosae*. Z.) pronun- ciandum est. *Refelles*] Refutabis, re- dargues. Nam prorsus *refellere*, est re- darguere falsitatem. D.

83 *Pater aderit : mihi paratae lites : quid mea ?*] Miro δ *συναφάρτος*, quod maxime alter metueret, hoc pro ridicu- la re contempsit, *pater aderit : mihi para- tae lites*. Exquisite autem subjectum est, quum supra dixerit, *mihi paratae lites : quid mea ? Pater aderit : mihi paratae lites*] Ut Antiphoni formidanda ista sunt, ita ridicula parasito. D.

Pater aderit] Hoc quasi quaestionis loco propositum est a Phormione. Sed cum duxeris uxorem, veniet pater et mihi litem intendet. Cui paratur res- ponsio : quid interest ? quid mea ? jam enim illa, quam tu oppis, in tua erit potestate. E.

84 *Illam quidem nostram erit*] Ἡθευῖς *nostra*, quum Antiphonis tantum esse debeat. *Joculari audaciam*] Εἰρωνία κατ' ἀντίφρασιν : hoc est, minime joca- larem. An quae ex ludo et joco in pe- riculum veniat ? *Joculari audaciam*] Deest, *audio ex te, aut dicis*. D.

Joculari audaciam] Quae est in joco, veniat (Ms. *quae a joco veniat*) in periculum. Ut, *joculari in malum in- sciens pene incidi*. E.

85 *Persuasit homini*] Hic jam de Antiphone quaeritur, cui persuasum sit. *Factum est*] Adeo audax Phormio. *Ventum est*] Ἐπιθήνησις. Quo modo factum est ? *Ventum est : vincimur : duxit*. *Factum est : ventum est : vincimur : duxit*] Ἀσίνδερων ut supra, *imus, venimus, videmus*. *Factum est : ven- tum est : vincimur : duxit*] Amat hoc Terentius : ut, *it, lavit, redit. et, imus, venimus, videmus. et, funus interim pro- cedit : sequimur : ad sepulchrum veni- mus : in ignem posita est : fletur*. His (in his) non modo brevis et comis nar- ratio est : sed etiam auditoris animam ad id quod restat, intendit. D.

Ventum est, vincimur] * (Deest Ἀσίν- δερων. Z.) Ut supra, *imus, venimus, videmus*. Similiter in Eunuchio, *it, la- vit, redit*. E.

Persuasum est, quod habet Bemb. et legisse videtur Donatus, pro vulgari *persuasit*, multo est elegantius, cum caetera sint passiva. B.

86 *Quid narras*] Admirantis vox est, non interrogantis. D.

87 *O Geta, quid te futurum est*] Sic pronuncia, quasi periturum contemple- ris Getam, et jam eum in certo interitu desceas. *O Geta, quid te futurum est*] E.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Quid rei gerit? . G. Sic, tenuiter. D. Non multum
habet 95

Quod det fortasse. G. Immo nihil, nisi spem meram.
D. Pater ejus rediit, annon? G. Nondum. D. Quid?
senem

Quoad expectatis vestrum? G. Non certum scio:
Sed epistolam ab eo allatam esse audivi modo,
Et ad portitores esse delatam: hanc petam. 100

triam?] Moraliter querit, volens au-
dire de Phædria, postquam de Anti-
phone cognovit: maxime, quia hæc in-
terrogatio responsionem elicit, qua
spectator instruitur ad cognoscenda cæ-
tera. Quid ille pedagogus qui citharis-
triam?] Quia dixit, sectari, in ludum
ducere et reducere: et quia puellulam
dixit, ab ætate; pedagogus, est illi, ait.
Quid ille pedagogus, citharistram?]
Phædria scilicet, qui neque abscedit a
custodia puellæ, neque illam ipse con-
tingit. Qui citharistram?] Ἐλλειψις.
Sectatur, amat, vel quid tale subaudi-
dam est. D.

Quid ille pedagogus] Apto nomine
appellavit ipsum adolescentulum qui
meretricem amat; ut pedagogus dice-
retur qui eam in ludum ducebat et re-
ducebat. R.

Iidem libri cum Donato meliorem
habent numerum, quid paedagogus ille.
B.

Quod pedagogus ille qui citharis-
triam] Scilicet sectatur. Lepide Phæ-
driam vocat paedagogum, quod ille ci-
tharistram in ludum ducebat et reduce-
bat, quod erat munus servorum paed-
agogorum. R. D.

95 Sic, tenuiter] Διυρτυνῶς sic dicen-
dum est cum aliquo gestu. Non multum
habet quod det fortasse] Cum commise-
ratione amatoris adolescentis pronun-
ciandum est. D.

Sic tenuiter] Venuste hæc particula
utuntur de rebus quæ non satis feliciter
succeedunt in Andr. I. 3. 4. et 9. R. D.

96 Immo nihil, nisi spem meram]
Bene spem: quia amat, nemo enim sine

spe amat. Meram] Solam. D.

Nisi spem meram] Solam inquit spem,
quia nihil habet. R.

97 Pater ejus rediit, an non?] Chro-
mes scilicet. Nondum] Sabandi venit.
Jam (venit. NONDUM, quia eveniet. Nam
Ma. H.) non plena negatio est. Quid?
senem quoad expectatis vestrum?] Ani-
madvertite, quid secundum morem que-
tidianam tam dici, quum fit transitus a
mentionem alterius rei ad alteram. Sic
et supra, quid pedagogus ille? D.

Quid] Bene Donatus annotat, quid
tam dici, cum fit transitus a mentionem
alterius rei ad alteram. v. Duker. ad
Flor. II. 6. p. 321. R. D.

98 Quoad expectatis vestrum?] Quoad,
quamdiu. Et recte locutus est: quia
adventus, finis est expectationis. D.

99 Sed epistolam ab eo allatam esse
audivi] Mire paratur inopinatus subito
adventus senis. Nam ipse veniet, ca-
jus epistolam sperat. D.

100 Et ad portitores esse delatam]
More veterum, magistri tributorum, id
est, publicani, operam in portu dabant,
inferendarum rerum et efferendarum
vectigal exigentes. Ad portitores] Ad
eos qui in portu sunt. Et quo more
hoc dixerit, vide, Attico an Romano.
D.

Ad portitores] Ad eos scilicet, qui in
portu sunt. R.

Portitores] Sunt operæ publicano-
rum, qui in portu sedebant, merces in-
vehendas et evehendas excutiebant et
portorium exigebant. v. Non. Marcell.
p. 24. et Ernest. in Clave Ciceron. hæc
v. Epistolas ad portas delatas esse pa-

D. Numquid, Geta, aliud me vis? G. Ut bene sit tibi.
Puer heus : nemon' huc prodit? cape, da hoc Dorcio.

ACT. I. SCENA III.

ANTIPHO. PHÆDRIA.

ADEON' rem redisse, ut qui mihi consultum optume
velit esse,

Phædria, patrem ut extimescam, ubi in mentem ejus
adventi venit?

tet etiam ex Plauti Trin. III. 3. 65.
apud portitorem eas resignatas sibi In-
spectasque esse. R. D.

101 Namquid, Geta, aliud me vis?]
Absque illo argento, quo tibi a me
opus fuit? Ut bene sit tibi!] Ἀρχαϊσ-
μὸς (Εὐφροσύμωσ, seu, Ἀστυϊσμὸς. Z.)
pro nihil. D.

Ut bene sit tibi] Absentium formula
est, Plaut. in Poen. IV. 2. 90. valeas
beneque ut tibi sit. v. Brissonium de
formal. I. 74. Donatus per asteismum
dictum putat pro nihil. Sic recte pro
nihil dici supra vidimas. R. D.

102 Puer heus : nemon' huc prodit ?]
Moralis expressio. Nam eos vocat,
quibus initio egrediens dicebat, si-
quis me quæret rufus. Cape, da hoc
Dorcio] Ad κατὰ πρόσωπον loquitur.
Dorcio] Dorcium femininum nomen est,
ut Planesium, Glycerium. D.

Apparet, hanc Dorcium conservam
fuisse et Getæ uxorem : ergo dat illi
pecuniam servandam. Ita Syri uxor
Phrygia conserva, Adel. V. 9. 16. B.

1 Adeon' rem redisse, ut qui mihi
consultum optume velit esse] In hac
scena color vitæ est eorum, qui id, quod
immodice concupierint, spernunt, post-
quam evenerit. Quod apertiore sen-
tentia ostendit poeta, dicendo, nostri
nosmet pœnitent. Adeon' rem redisse]
Comparativa qualitas in hac scena est
inter Antiphonis vitam, et Phædriæ.
Genus causæ demonstrativum. Con-

tendant autem, uter magis miser sit.
Ut qui mihi consultum optume velit esse,
Phædria] Mira sententia, qua ostendit
adolescentulos in peccatis neminem ma-
gis metuere, quam eos a quibus maxi-
me diliguntur. Simulque inducitur re-
rum imminentium præstructio : in qua
sio audax inducitur Phædria, ut defen-
sor futurus sit : sic timidus Antipho, ut
fugitarius sit. Ut qui mihi consultum
optume velit esse, Phædrius, patrem exti-
mescam] Ferienda pronuntiatio in eo
quod ait, qui mihi consultum optume ve-
lit esse. hoc enim magis mirum est, ideo
patrem timeri, quia consultum optime
velit. D.

Adeon rem] Hæc scena vitæ com-
parationem tenet Antiphonis et Phæ-
driæ, ejus qui uxorem duxit absente
patre eam quam diligebat, et ejus qui
amat meretricem, et sumtus non ha-
bet. In quo negotio efficitur quali-
tas comparativa, qui miserior sit. Et
est causæ genus demonstrativum. cum
vitam utriusque in miseriis, compa-
ratione vitæ suæ, dicit esse felicem.
Adeon rem redisse] Eousque rem esse
deductam, ut cum mihi pater consul-
tum optime cupiat, ego tamen non
(cum Z.) pertimeseam, cum mihi venit
in mentem illum jam jamque esse ven-
tarum? E.

2 Ubi in mentem ejus adventi venit]
Nota, venire in mentem veteres, non re-
cordationis causa tantum, sed etiam re-

Quod ni fuisset incogitans, ita eum expectarem, ut par fuit.

P. Quid istuc est? A. Rogitas? qui tam audacis facinoris mihi conscius sis?

Quod utinam ne Phormioni id suadere in mentem incidisset;

5

cogitationis considerationisque posuisse. *Ubi in mentem ejus adventi venit]* Sic veteres genitivo casu proferbant. *In mentem ejus adventi venit]* Cicero Verr. I. 17. *fac tibi paternæ legis Aciliæ veniat in mentem. Adventi venit]* Multipliciter declinatur, et *adventi* et *adventus*. sic et in *Andria*, *nihil ornati, nihil tumulti. Venit]* Legitur et *advenit*. D.

Ejus adventi] Vett. codd. et Ms. R. *adventus*. Vid Priscian. lib. VI. L.

Placet ordo verborum, qui est apud Priscianum bis, *ubi ejus adventi venit in mentem*. Nam ita plenus efficitur octonarius. B.

Potrem extimescam] Guyotus delet particulam ut quando jam adest versa præcedente, quod ab eo factum temere et imperite. Nam sæpe ut post quædam interposita ex abundanti repetitur. *Plant. in Bacchid. IV. 6. 18. orabat ut quod istic esset scriptum ut fieret, ubi v. Gronov. Liv. XLV. 16. decrevit senatus ut quoniam perduelles superati,—ut dona curarent danda. v. interpret. ad Liv. XXII. 11. Eodem modo aliæ particule interpositis quibusdam geminantur tanquam si apud Liv. III. 19. si quis vobis, &c. si quis ex his et cur apud Ciceron de Divin. I. 57. v. Duker. ad Flor. II. 6. 291. quid est cur cum domus sit omnium una—cur ii quid ei quoque eveniat—perspicere non possint. R. D.*

3 *Incogitans]* Temerarius. *Probus, incogitans, inquit, in usu est: at non eodem modo cogitans. Ita eum expectarem, ut par fuit]* Expectarem nunc operirer: alias sperarem. D.

Nisi fuisset incogitans] Quod nisi minimum cogitarem, propter id quod uxorem duxi eo absente, sic ejus adventum et eum expectarem, sicuti de-

cuit. E.

Cum octonarium plenum semper excipiat trochaicus; profer *fuisset* ut dissyllabon; ut mox vers. 7. *fuisset*. B.

Quodni] Quod cum aliis particulis eleganter jungitur. *Cæsar de B. G. I. 44. quod nisi discedat, &c. Sallust. in Catil. c. 18. quodni Catilina maturasset, &c. ubi v. Cortium. Ita mox apud Terentium quod utinam. Cic. ad Div. XIV. quod utinam minus vitæ cupidi fuissetus. Sallust. in Jug. c. 14 quod utinam illum eadem simulantem videam, ubi plura Cortius. Plerique quod in hac forma abundare putant. Manutius ad Ciceron. l. c. pro sed accipit. R. D.*

4 *Quid istuc est?]* Hæc interrogatio stomachosa est extenuare volentis metum fratris: diversa enim sentit ob diversum amoris eventum. *Qui tam audacis facinoris mihi conscius sis]* Proprie ad terrorem, qui de facinore loquitur, *conscium* dixit. *Rogitas? qui tam audacis facinoris]* Bene timens inducitur Antipho, ut sit causa fugiendi. Ad hoc enim fugiet, ne ad amittendam conjugem cogatur a patre, ante errorem fabulæ patefactum. D.

Rogitas? qui tam] Interrogas me, cur istud dicam? *Uxorem duxi; et ejus facinoris mihi et auctor facti et conscius. E.*

Ne octonarius plenus fiat jambicus, illud est delendum censeo. B.

5 *Quod utinam ne Phormioni]* Grattissime non Phormioni succenset, sed Phormionis invento. Et vide, ut et ipse se culpæ subtrahat. *Quod utinam]* Et familiare est initia rerum accusare eos, quos alicujus negotii poenitet. *Quod utinam ne Phormioni]* Votus elocutio, *utinam ne. Rarius in Medea, utinam ne in nemore Pclio securibus*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

P. Aliis quia defit quod amant, ægre est: tibi, quia superest, dolet.

10

Amore abundas, Antipho.

Nam tua quidem hercle certo vita hæc expetenda optandaque est.

Ita me di bene ament, ut mihi liceat tam diu, quod amo, frui:

Jam depecisci morte cupio: tu conjicito cætera,

10 *Aliis quia defit, quod amant*] Magnificentius aliis dixit, quam si diceret mihi. *Tibi quia superest, dolet*] Laboravit ut ostenderet plus esse dolet, quam ægre est. Et ideo insanum ait Antiphonem: qui in ea fortuna positus, quæ adversa et contraria est, idem patiatur quod miser. Et est figura ἰνὲν ζαφίς. Nam ad utrumque ægre est sufficere potuit. Scire autem debemus, et pronunciative, et per interrogationem hoc ipsum pronuciari posse. *Tibi quia superest*] Id est, eo quod desideras, abundas. Ordo est, tibi dolet, quia superest. D.

11 *Amore abundas, Antipho*] Sic hoc pronuciandum, quemadmodum solet cum stomacho dici vituperanti cibum non curis, aut pleno ventre et. vult enim ostendere satietatis hoc esse, non rationationis, quod nunc queritur Antipho. *Amore abundas Antipho*] Abundare dicitur, qui successu prospero affluit. Lucilius libro tertio, ille alter abundans cum septem in locum Hispanus τ α τ p * (Douza legit sic, cum septem incolumis pinnis redit, ac recipit se). *Amore abundas, Antipho*] Hoc cum pronuciatione infert. D.

Amore abundas] Hoc est, tibi quod desideras abundat et præsto est, neque eges. R.

12 *Nam tua quidem hercle certo vita hæc expetenda*] Bene certo: quia supra omnia cum σίγουλα dixit. *Vita hæc expetenda*] Vita dixit, ut ostenderet, etiamsi non felicitas, sed vita dicatur, optandam esse. Vita autem et mores significat, et animam, et alimentum, et

spatium vivendi, et fortunam accidentem viventibus: ut modo. *Expetenda optandaque*] Proprio dixit *expetenda, optandaque*. omnia enim quæ amamus, aut industria, aut voto proveniunt: hoc est, aut in nobis sunt, aut in fortuna posita. D.

Pro certe placet meliorum codd. certo. B.

13 *Ita me di bene ament, ut mihi liceat*] Necessario jurat: quia quod dicturus est, solis amatoribus videtur esse credendum. *Ita me di bene ament, ut mihi liceat tam diu quod amo, frui*] Opportunus locus, in quo ostendatur quam magno amore sit possessus Phædria, cui par impenditur argumentum. *Tam diu quod amo frui*] Quamdiu uxore fruatur Antipho. An tam diu, δαρταῖς? *Tam diu*] Tantisper, hoc est, vel tantillo tempore. *Quod amo, frui*] Deest eo: ut sit, eo quod amo, frui. D.

Ita me di] Ut feliciorum multo Phædriam Antipho posset ostendere, non solum . . . mala esse vita numerat verum etiam juravit (ut feliciorum se multo Phædria Antiphonem posset ostendere, non solum inter mala suam vitam numerat, verum etiam jurat. Z.) per id ipsum quod Antipho habet, quod tam diu fruatur amore suo. E.

Fru] Frui proprio in re amorem dicuntur, qui potiuntur eo, quod amant. Florus IV. 11. p. 847. R. D.

14 *Jam depecisci morte cupio*] Pactionem transigere. *Tu conjicito cætera*] Aut cætera abundat: aut deest per: ut sit, per cætera. D.

Jam depecisci morte] Hoc est, mori

A. At tu mihi contra nunc videre fortunatus, Phædria,
Cui de integro est potestas etiam consulendi, quid velis;
Retinere, amare, amittere: ego in eum incidi infelix
locum.

Ut neque mihi ejus sit amittendi, nec retinendi copia.
Sed quid hoc est? videon ego Getam currentem huc
advenire? 25

Is est ipse: hei timeo miser, quam hic nunc mihi nun-
ciet rem!

nostris nocet pœnitet] Παράλαον tertium. In Andria, quod plerique omnes faciunt adolescentuli. et est δὲ χαῖσμός: ut, accede ad ignem hunc, jam caleces plus satia. Nostris nocet pœnitet] Pœnitet eam, qui parum putat. ergo ipsi nos, inquit, nostra contemnimus. Sic et in Heaut. at enim hic dices, me quantum hic operis fiat pœnitet. D.

Nostris nocet pœnitet] Cicero lib. VI. Epist. I. ad Famil. sua quemque fortunæ maxime pœnitet. Publilii Syri versus apud Salvianum hoc pertinet: aliena nobis, nostra plus aliis placent. Plura in eum sensum apud Horatium lib. I. Satyr. I. Gell. noct. Attio. lib. XX. cap. 6. L.

Placet ordo, quem cod. C. C. exhibet, ita plerique omnes sumus ingenio. Cf. And. I. 1. 28. B.

21 At tu fortunatus] Revocat comparisonem Antipho, et hæc causa (et hæc causa. Z.) ut meliorem felicioramque dicat Phædriam, quod in potestate habeat omnem consultationem, utrum velit mittere, an vero retinere. E.

22 Cui de integro est potestas] Post, deinceps. An de integro, id est, integris rebus? Quid velis: retinere, amare, amittere] An conjuncte legendum est, quid velis retinere? ut duo sint, amare, amittere: quia et infra duo reddit, ut neque mihi sit ejus amittendi, neque retinendi copia. Amittendi propter amorem: retinendi, propter patrem. D.

De integro] I. e. de rebus adhuc in-

tegris in Heo. I. 2. 5. alias ut uti possim causa hæc integra, ubi vid. not. R. D.

23 Pro amittere repono an mittere. Nam primum post verbum consulendi, deliberandi, debet sequi utrum, an, ne. Deinde quomodo amittere potuit, quam nondum habuit? B.

24 Amittendi, nec retinendi copia] Servius Æneid. XI. 699. L.

Placet lectio, quam in codd. tribus reperi, et Gayetus in Putano, jus, pro ejus. Nempe non jus amittendi, repudiandi, ob leges, quibus coactus eam duxerat: non copia retinendi, ob patrem. Nam jus, quod fieri licet; copia, quod fieri potest. B.

Ejus amittendi] Notandum amittendi poni pro amittenda. Nam gerundia in di adjunguntur genitivis utriusque generis et numeri. infra V. 6. 40. de muliere potestatem eius habendi se dare. Ovid. Epist. XX. 74. copia placande est modo parva tui. v. Sanct. Minerv. IH. 8. et ibi Perizon. p. 457. Sunt qui h. l. legant ut neque mihi jussit amittendi, sed vulgatam scripturam bene defendit Servius ad Æn. XI. 675. R. D.

26 Hei timeo miser, quam] Recte jam timet: quia in motu semper est præsaga mali mens. Et hei interjectio ingemiscientis est. ut, Æn. XI. 57. hei mihi, quantum Præsidium, Ausonia, et quantum tu perdis, Iule! D.

Nostris codd, meliore numero, quam hic mihi nunc n. r. B.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

G. Tam, temporis mihi punctum ad hanc rem est: herus adest. A. Quid istuc mali'st?

G. Quod quum audierit, quod ejus remedium inveniam iracundiæ?

Loquarne? incendam: taceam? instigem: purgem me? laterem lavem.

Eheu me miserum! quum mihi paveo, tum Antipho me excruciat animi: 10

Ejus me miseret: ei nunc timeo: is nunc me retinet: nam absque eo esset,

territus. Quidnam ille commotus. Hic ostendit poeta, idcirco confusum Getam induci, ut de ejus metu Antipho terreatur. D.

7 *Tum, temporis punctum mihi*] Punctum, pro momentum. ut Lucilius in decimo-quarto, *puncto uno, hora * et qui quoque inuasit.* Punctum] Angustissimum spatium. *Ad hanc rem*] Ad deliberandam quod ago. *Herus adest*] Vultu tristi ac superciliis arduis (*adductis*) hoc dicendum est. *Quid istud mali est*] *Mire ἄρ' ἔρ' ἔρ', herus adest, quid istuc mali est,* pesuit, ex persona Antiphonis: cui pro calamitate est patris adventus. D.

8 *Quod quum audierit*] Scilicet quod uxorem duxit Antipho. *Quod quum audierit*] Bene non addidit quid: secum enim loquitur. *Quod ejus remedium inveniam iracundiæ?*] Plus est, quam si diceret *nullum.* *Quod ejus remedium inveniam iracundiæ?*] Proprie remedium, quasi iracundia morbus sit. D.

9 *Loquarne: incendam*] Quia iracundia ignis est. *Taceam, instigem*] *Instigari* proprie fera dicitur. *Loquarne? incendam. taceam? instigem*] *Σχῆμα διαπύγνους.* Duo sunt quæ fieri in placando solent: aut loqui, aut tacere. Sed quid vult sibi *purgem me,* quum idem sit *loquar?* an quia potest purgatio et per defensorem, patronumve induci? sic quidam putant. Sed melius est hoc, ut perturbatæ et servilis imperitæque personæ verba sine arte esse, et vim significati non habere. *Pur-*

gem me? laterem lavem] *Παράμυλα, κλίθου κλίνας.* D.

Purgem me? laterem lavem] *Omnia adversa sunt,* inquit. si loquar, magis incendam: si conticescam, vehementer instigem et compellam ad iracundiam: si me purgavero, nihil est. Hoc est enim laterem lavare. Si me purgavero, culpa crescet. *Laterem lavem*] Qui non purior fit lavando, dum semper arget se sterens fricando. Tam enim non puriorem laterem lavando reddimus, quam ipsam laterem perdimus. E.

Laterem lavem] Græcorum proverbium est *κλίθου κλίνας.* Zenob. libr. VI. num. 84. Diogen. Centur. VI. n. 50. Suid. Cent. XI. n. 86. L.

Elegantius loquar sine te, ob sequentia. B.

Laterem lavem] I. e. operam perdam, de quo proverbio v. Erasmi. R. D.

10 *Quum mihi paveo*] *Quum,* præterquam quod significat modo. *Tum Antipho me excruciat animi*] *Τῷ ἰδρωτῶ,* pro eo quod est, propter Antiphonem me exoruoio. *Me excruciat animi*] Sic in *Heoyra,* fecit, animi ut incertus foret. Genitivo enim casa veteres figurabant hanc locutionem. D.

11 *Ejus me miseret: ei nunc timeo*] *Miseret* præteritorum, *timeo* de futuris. *Ejus me miseret: ei nunc timeo: is nunc me retinet*] *Figura κολύπτωται,* ejus, ei, is. *Is nunc me retinet*] Si retinet, quomodo excruciat? *Nam absque eo esset*] Si ad eum res non pertineret: id est, si meam tantummodo peccatum esset hoc ipsum. D.

P. Te nominat. A. Nescio quod magnum hoc nuncio
exspecto malum.

P. Ah! sanusne es? G. domum ire pergam: ibi pluri-
mum'st. P. revocemus

Hominem. A. Sta ilico. G. Hem,

Satis pro imperio, quisquis es. A. Geta. G. Ipse est,
quem volui obviam.

A. Cedo quid portas, obsecro? atque id, si potes, verbo
expedi. 20

G. Faciam. A. Eloquere. G. Modo apud portum. A.
Meumne? G. Intellexti. A. Occidi! G. Hem!

Sed, pro ergo: ut sit, ergo ubi Antipho-
nem reperiam? an sed, finis superioris
sententiae est? ut Sallustius, sed Metal-
las in ulteriore provincia. Reperiam?]
Si alicubi coeet. Aut qua quaerere inis-
tam via? Si alicubi ambulet: omnis
vires qui quaeritur, aut cessat, aut am-
bulat. D.

Etsi Bomb. et noster cod. 900 anno-
rum habet viam: tamen vulgare via pla-
cet. B.

16 Te nominat] Ad hoc die dicitur
Geta, et ipse non videt adolescentes, ut
plus illis terroris inentiat, dum secum
loquitur. Nescio quod magnum hoc nun-
cio exspecto malum] Diserte locutus est,
nescio quod magnum hoc nuncio exspecto
malum: pro eo quod est, nescio quod
magnum malum hunc mihi nunciaturum
arbitror. D.

Exspecto] Exspectamus omnia ea quae
speramus, tam quae metuimus futura.
Virg. Aen. VI. 14. inclusi penam expec-
tant Plin. in Panegy. c. 35. expectant
paria premio damna. R. D.

17 Domum ire pergam] Hoc nos il-
lacrimis dicimus, domum pergam, Ibi
plurimum est] Ostendit ab initio se do-
mum pergere, et sic videtur deliberasse.
Ibi plurimum est] Scilicet propter amo-
rem uxoris suae. Plurimum] Τὸ πλεῖ-
στον. D.

Ibi plurimum est] Charis. lib. 2. L.

Alii aliter hos versus distribuunt. Il-
lus est, quod ab plerisque abest, si reti-

nos, appone versui precedenti. Reliqua
unum faciunt versum trochaicum pen-
tametrum, domum ire pergam:
ibi plurimum est. revocemus nomen, et il-
lico. hem. Hephæstion p. 19. καὶ τὸ
πενταμέτρον δὲ τροχαϊκῶν, καί τις ἔστι ἑπτα-
μέτρον, πολλὰς κεχρῆσθαι συμβέβηκεν, εἴ-
θε ἴσται καὶ τὸ Καλλιμάχου: "Ἐχρησε πολὺς
μὲν Ἀθῶν διατριμῆς ἀπ' αἰσῆς Χίου. B.

18 Revocemus hominem] Comico et
moraliter addidit hominem. Sta ilico]
Ille, revocemus hominem, dixit: hic, non
progređi jussit. D.

19 Satis pro imperio quisquis es] Hic
ostendit, culpas conscientia nullam au-
toritatem reliquam in magistro Geta.
Satis pro imperio] Id est, imperiase. D.

Pro imperio] Scilicet agis vel loque-
ris. Pro imperio agere dicitur, qui fidan-
ter agit, sine timore, ut solent homines
imperio freti Liv. I. 51. pro imperio pu-
lum interfici non poterat. III. 49. jam
pro imperio Valerius discedere a privato
lictores jubebat. R. D.

20 Cedo, quid portas obsecro? atque
id si potes, verbo expedi] Mire expressit
affectum de timore properantia. Cedo
quid portas obsecro? Ut Aen. II. 161.
si vera forum, si magna rependam. Nam
ferre et portare, de negotiis majoribus
dicitur. Verbo expedi] Deest, uno. D.

Verbo expedi] Ms. R. verbo expedi uno.
L.

21 Eloquere] Aliter ostendit quid
est, verbo expedi, dicendo eloquere. Modo

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Nam si senserit timidum pater esse, arbitrabitur
Commeruisse culpam. P. Hoc verum'st. A. Non pos-
sum immutarier.

G. Quid faceres, si aliud gravius tibi nunc faciendum
foret? 30

A. Quum hoc non possum, illud minus possem. G. Hoc
nihil est, Phædria : ilicet.

Quid conterimus operam frustra? quin abeo? P. Et
quidem ego. A. Obsecro :

supra diximus, quemadmodum Antipho
præsenza non sit: quem neque convenit
contra patrem aliquid dicere, neque rur-
sum præsentem opprimi a patre ex ar-
gumento est. *Atqui opus est nunc quum
maxime, ut sis, Antipho] Apud te, subau-
ditur. D.*

28 *Nam si senserit te timidum pater
esse, arbitrabitur commeruisse culpam]*
Sic Sallustius in Historia, *ita fiducia,
quam argumentis purgatiores dimittun-
tur. Nam si te senserit timidum]* Timi-
dum, pro timentem. Ut, *addit se soci-
am, timidisque supervenit Ægle, Virgil.
Ecl. VI. 20. Commeruisse culpam]* Pro
commisisse. D.

Nam si te timidum] Adjecit ad con-
solationem animi et ad (etiam. Z.) cau-
sam; si enim pater tuus te timidum es-
se cognoverit, continuo culpam in te
esse cognoscet. E.

29 *Hoc verum est]* Congrue fit, ut et
Geta et Phædria audaciores sint, qui et
absque amore sunt: et hos oportet ob-
jici, pro Antiphone, irato seni. *Non
possum immutarier]* Vim negantis hoc
habet, quod ait *immutarier*: ostendit
enim, naturæ suæ timiditatem nullis ad-
hortationibus ejici posse. D.

Commeruisse culpam] I. e. contrax-
isse culpam, ideoque castigationem sive
pœnam commeruisse. Plaut. in Captiv.
II. 3. 48. *neque te commeruisse culpam
neque me adversatum tibi*; est igitur an-
tecedens pro consequenti. R. D.

30 *Quid faceres, si aliud gravius tibi
nunc faciendum foret]* Bene gravius:
quia hoc *grave*. ut videas ipsam abhor-
tationem vim habere concedentis, *grave*

esse quod geritur. D.

Etsi Faernus illud *quid post aliud ob-
fidem suorum codd. delet*; ego tamen
ob librorum meorum auctoritatem et ac-
centus rationem retinendum esse exis-
timo. B.

31 *Quum hoc non possum, illud mi-
nus possem]* Hoc intulit *εἰς τὴν εὐχὴν*.
Nam videbatur hac interrogatione ad-
duci posse ad sententiam percontantis.
Et hæc ars est dialectica contra *ἐκτεν-
ῶν*, quum male respondendo callide in-
terrogantis interrumpimus argumentum.
Hoc nihil est, Phædria : ilicet] Utrum hoc
relativum? an hoc cum contemptu, pro hic
Antipho nihil est. Sic Cicero in Verri-
nis, *etsi hoc nescio, quid nugatorem scie-
bam? pro hunc. Ilicet]* Semper *ilicet*
finem rei significat, ut *actum est. Ilicet]*
Per *συμπῆν*. Sic iudices de consilio
dimittebantur, *suprema dicta*, (cf. Cal-
purn. ad Heaut. V. 2. 21.) quum præco
pronunciasset *ilicet*: quod significat *ire
licet*. D.

Cum hoc non possum] Scilicet facere,
ut apud me sim. R. D.

32 *Quin abeo?]* Hic terrore commo-
vet Antiphonem. et *quin* dicit, pro *cur
non*. Et *quidem ego]* Ordo. et ego qui-
dem. et deest *abeo*. D.

Quid hic conterimus] Cum parum
crederet se perficere, uti animum con-
firmaret Antiphonis, minitatur disces-
sum. E.

Nostris omnes libri cum Bemb. et
Victor. recte habent, *quid hic conteri-
mus, &c.* Sed *abeo pro abeam* tantum
meliores libri habent. B.

Quid si assimulo, satin' est? G. Garris. A. Voltum contem-
templamini : hem.

Satin' sic est? G. Non. A. Quid si sic? G. Propemodum. A. Quid si sic? G. Sat est :

Hem, istuc serva: et verbum verbo, par pari ut respondeas,

35

Ne te iratus suis sævidicis dictis protelet. A. Scio.

G. Vi coactum te esse invitum, lege, iudicio : tenes?

Sed quis hic est senex, quem video in ultima platea?

A. Ipusus est :

33 *Quid si assimulo*] Andacem scilicet. *Obsecro, quid si assimulo, satin' est*] Adeo morale vitium est, ex conscientia pavor, ut ipse quoque Antipho nitatur contra, neque quicquam promoveat. *Satin' est?*] Hic locus actoris magis, quam leutoris est. ostenditur enim conari ad simulandam audaciam, quo magis ridicula est formidolosa persona. D.

Nostri perperam *assimulabo*. B.

34 *Propemodum*] Et hoc non plene consensionis est, quod ait *propemodum*. *Sat est*] Non dixit, *bene est*, sed *sat est*. et vide vix ad hoc ipsum esse perventum. D.

Ut sic ubique acuatur, lege, *satin est sic?* B.

35 *Hem! istuc serva*] Dicendo *serva*, ostendit jam incipere deperire, quod finxit atque assimilavit audaciæ. *Hem! istuc serva: et verbum verbo, par pari ut respondeas*] Animadvertite, et quid doceat, et commachinetur artifex poeta, qui debitum reddat rebus atque personis. *Verbum verbo, par pari*] Duo dixit: non tantum *verbum verbo*, sed *par pari*. D.

Serva] H. e. retine hunc vultum. R. D.

36 *Ne te iratus suis sævidicis dictis protelet*] Causalem vim habet quod ait hoc, *iratus*: hoc est, qui ob præsentem iram vehementius tecum agat. *Protelet* et *protelum* a $\pi\rho\tau\epsilon\lambda\omicron$ et $\iota\lambda\sigma\iota\nu$ dictum est, quod est *ante* et *trahere*. Alii ab assiduo telorum jactu existimant dici. ut Laetius, II. 531. *undique protelo pla-*

garum continuato, hoc est, tenore. *Protelet*] Protrahat, præveniat, exagitet. *Scio*] Apparet hoc verbum eo vultu dici, ut manifestum sit, absenti animo esse eum, qui loquitur. D.

Protelet] Tela in te frequenter verborum mittens vulneret. E.

Sævidicis dictis] Ita ex Mss. editum. al. *sævis dictis*. Vid. Non. Marcell. L.

Sævis dictis] Ex Donato et Mss. legendum est *sævidictis*. R. D.

Protelet] *Protelare* est propellere, perturbare. Sisenna apud Non. Marcell. p. 363. *Romanos impetu suo protelant* v. Duker. de latinit. Ictorum 333. R. D.

37 *Vi coactum te esse invitum*] Mira brevitatis, in qua tota defensio continetur. et subauditur *fac respondeas*, aut quid tale. *Invitum*] Bene idem repetit ad confirmandam memoriam trepidantis. non enim diversa sunt, sed repetuntur, ut teneri possit id, quod causæ opus est. Nam *vi coactum esse*, idem significat quod *invitum*. An ideo *vi coactum*, *invitum* jungendum est, quia interdum etiam ipsi nos cogimus propria voluntate? ut ipse in Andria, *tu coactus tu voluntate es*. *Tenes?*] Exquisite addidit *tenes*: ut apparet Antiphonem vultu ostendere, quod horum nihil perturbatus advertat. D.

38 *Sed quis hic est senex*] *Sed*, ut diximus, (supra 1. 2. 7.) transitam significat ad aliam rem, ab ea quæ agebatur. *Quem video in ultima platea*] Sic dixit *ultima platea*, quemadmodum Virg. *Æn.* II. 449. *imas obsequere fores*. *Ipusus est*]

Non possum adesse. G. Ah! quid agis? quo abis, Antipho? mane,

Mane, inquam. A. Egomet me novi, et peccatum meum: Vobis commendo Phanium, et vitam meam. 41

P. Geta, quid nunc fiet? G. Tu jam lites audies: Ego plectar pendens, nisi quid me fefellerit.

Sed quod modo hic nos Antiphonem monuimus,

Id nosmet ipsos facere oportet, Phædria. 45

P. Aufer mihi Oportet: quin tu, quod faciam, impera.

Et quia timidior est, et quia postea de proximo ipse agnoscat magis. D.

39 *Non possum adesse*] Apparet ex conspectu patris magis confundi, quam ex nuncio adventus ejus, filium. *Quo abis, Antipho?*] Sic Virgil. X. 649. *quo fugis, Ænea?* Et X. 369. *quo fugitis, socii?* Sic enim loquitur, qui vult ostendere conditionem locorum, in qua perverso modo alius petatur, alius linquatur. *Mane, mane inquam*] Omnia hæc habent singularem vim in se revocantis. *Ha! quid agis?*] Et perturbati intercessoris est dicere, *quid agis?* ut in *Andria, mea Glycerium, inquit, quid agis? cur te is perditum?* D.

Non possum adesse] Omnis illa confirmatio, simul atque patrem vidit, perturbata est, et parat dioessum. E.

Quo non patitur Synalcepham, quia prima est syllaba anapesti, et in ictn. Igitur dele in fine *mane*, præsertim cum in duobus Faerni, et totidem nostris libris, iisque optimis, abait. B.

40 *Egomet me novi, et peccatum meum*] Duo dixit: et hominem pavidum, et peccatum grave. D.

41 *Vobis commendo Phanium, et vitam meam*] Comice duobus duo retulit: me et peccatum meum, Phanium et vitam meam. Et animadverto, quod amator prius ponit Phanium, quam vitam suam. D.

Vobis commendo Phanium] In commendatione prius illam collocauit, quam diligebat: dein subjunxit salutem suam. quoniam in amore ea salus est (*quoniam amanti puella salute potior est.* Z.) E.

42 *Geta, quid nunc fiet?*] Apparet, hæc sic pronuntianda, quasi adtuo tuto (*quasi a destituto* edd. vet.) dicantur. *Tu jam lites audies: ego plectar pendens*] Non intulit quod querebatur: sed verba sunt hominis omnia desperantis. *Tu jam lites audies: ego plectar pendens*] Tu audies, ego verberabor. ut alibi, *tibi erunt parata verba, huic demum verbera.* Quod ipsum mire: non, *facies lites, sed audies.* D.

43 *Ego plectar pendens*] *Plectar*, ferriar: unde et *plectrum*, et *plagæ* dicitur. D.

Ego plectar pendens] Ego puniar pendens. at tu tantummodo audies lites, et ex verbis tibi periculum erit. E.

Ego plectar] Priscian. lib. X. L.

Pendens] Scilicet a trabe. v. not. ad Eun. V. 6. 20. R. D.

Nisi quid me fefellerit] Scilicet opinio, quod sæpe additur Cic. pro Domo, o. 43. *tantumne te fefellit cum mihi summa et quotidie majora præmia in republica fore putabas.* ad Div. V. 20. *nisi quid me fallit.* R. D.

44 *Sed quod modo hic nos*] Doest tamen: ut sit, *sed tamen.* D.

45 *Id nosmetipsos facere oportet*] Quia nos supra dixit in significatione actus proprii, ipsos addit. D.

46 *Aufer mihi oportet*] Τῷ ἀρραυμῷ addidit mihi. sine hoc enim plena sententia est. *Quin tu, quod faciam, impera*] Mire ad omnia paratum se indicat, qui impera dicat servo. D.

Aufer imo oportet] Rebus faciendis cum necessitas cogit, non id quæren-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

ACT. II. SCENA I.

DEMIPHO. GETA. PHÆDRIA.

ITANE tandem uxorem duxit Antipho injussu meo ?
Nec meum imperium. age, mitto imperium : non simu-
tatem meam

Sucenturiatus ero] H. e. tibi defici-
enti succedam. *Centuriare milites* est in
suis classes deferre, suocenturiare,
centuriam deficientem explere. v. *Fes-*
tum in voce et *Donat.* ad h. l. R. D.

1 *Itane tandem uxorem duxit Anti-*
phe injussu meo ?] In hac scena accu-
satio est et contradictio, per remotivam
qualitatem : ergo controversia. *Itane*
tandem uxorem duxit Antipho] Hic ex-
emplum vitæ est : in quo spectatur nul-
lam esse tam justam, et gravem iracun-
diam patris, quæ non et fiducia defen-
soris, et intervallo temporis evanescat.
Itane tandem uxorem duxit Antipho in-
jussu meo ?] Non potuit vehementius
incipere, quam ut ipso crimen, quod
objicit, miraretur. *Itane tandem ux-*
orem duxit] Tandem, hic expletiva con-
junctio : ut *Cicero, Cat. I. 1. quousque*
tandem abutere, Catilina, patientia nos-
tra ? Itane tandem] Hic totus versus
in hoc est, an factum sit ? quid factum
sit ? a quo factum sit ? in cujus injuriam
factum sit ? D.

Itane tandem] In portu senex dux-
isse filiam suam uxorem audivit. So-
cum ergo conqueritur satis admiratus,
quod ille tantum facinus ausus sit im-
plere. Hæc ergo scena continet accu-
sationem, et habet controversiam talem :
quod contra imperium patris uxorem
duxerit filius, reus est. Qui defendi-
tur : se fecisse dicit (*defenditur sic, ut*
fecisse dicatur. Z.) coactus in iudicio, et
coactus legibus. Cui occurritur : po-
tuit ducere uxorem, maxime cum lex
sit : *orba nubat proximo. orbam proxi-*
mus ducat, aut dotem det. At si in

parte legis est ut dotem adhibeat, eti-
am te dare oportuit. Sed hoc solvitur,
quod inopia non potuit istud implere :
ut et hic venialis status sit. Hæc rur-
sus questioni opponitur, quod mutua
pecunia sumi potuit. Sed hic occurrit
qualitate absolutata ; an filio in familia
constituto pecuniam mutua accipere
liceat ; an aliquis huic pecuniam pote-
rit credere ? Ita omnis oratio argu-
mentis, sed per questiones proponitur,
et per argumenta dissolvitur. E.

2 *Nec meum imperium*] Rara *ἀπρόσ-*
πότης : nam non sequitur *sed.* intulit
enim *age*, subauditur autem *reverteri*.
Sic *Laetius, nonne videre* * (*adde, nil*
aliud sibi naturam latrare, nisi ut, cum
Corpore sejunctus dolor abest, mente fru-
atur Jucundo sensu, &c. *Locus extat*
II. 16. Z.) *Age, mitto imperium : non si-*
multatem meam] *Σχῆμα διαβολῆς, ΜΗΘΟ-*
ΑΘΕΩΣ (ἐναντιώσεως. Z.) Ut *Virg.*
XI. 347. cujus ob auspiciis infestum,
moreque sinistros. Age, mitto] Legitur
et *taceo* (*legitur et jecti habet Faerni Do-*
natus. Sed idem Faernus legendum pu-
tat, Legitur et ac. Z.) *Simultatem*] *Jur-*
gium, contentionem. D.

Nec meum imperium] Citat hunc lo-
cum *Cicero lib. 2. Ep. 19. ad Atticam :*
mihi nihil est molestius, quam Statium
manumissum nec meum imperium, at
mitto imperium, non simultatem revereri
saltem ? nec, quid faciam, scio. Etiam
auctor glossarii huc respexit, cum di-
cit : *πρόσταγμα, præceptum, præceptio,*
imperium. Terent. L.

Etiam omnes nostri habent *age* ; lectio
tamen *Bombini et Victoriani, quam*

Revereri saltem? non pudere? O facinus audax! O

Geta

Monitor! G. Vix tandem, D. Quid mihi dicent? aut
quam causam reperient?

Demiror. G. Atqui reperi jam: aliud cura. D. Anne
hoc dicent mihi, 5

Invitus fecit: lex coegit? audio, et fateor. G. Places.

D. Verum scientem, tacitum, causam tradere adver-
sariis,

ipse Cicero Attic. II. ep. 19. expressit,
as mitto, melior esse videtur. B.

Non simultatem meam revereri] I. e. non voritus es, ne animum meum offenderes. R. D.

8 *Non pudere?*] Hoc absolutum est, et nulli adnexum. *Non pudere*] Hic Nigidius adnotavit, neminem videri pudere ante delictum. D.

4 *Vir, tandem*] Convenit hoc dictum ei, qui jam pridem se male audire putat: et ideo sero videtur ad hunc senex pervenisse, quum ille metuens, se primum ad accusationem crederet (*se primum ab eo accusatum iri c. Z.*) An *vir, tandem*, ad hoc pertinet, quia ille monitor dixit: quasi dicat, vix tandem factum est, ut me senex laudare cupisset: quia monitor, quamvis in contrarium dixerit, tamen est nomen laudis. *Vix tandem*] *Elpenor*, quasi dicat, pene mei oblitus est. An, quia tarde ad ipsum pervenit senex, quem ille ob conscientiam a se cepturam esse credebat? *Quid mihi dicent? aut quam causam reperient?*] Quid dicent, si negare voluerint: quam causam reperient, si purgare? Omne enim crimen a defensore aut negatur, aut purgatur. D.

Puto ab auctore fuisse, *aut quid cause reperient*. Vide Heant. IV. 3. 23. B.

Monitor] I. e. magister. Horat. de Arte Poet. v. 163. *cereus in vitium flecti monitoribus asper*. v. Cort. ad Sall. Jugurth. c. 85. R. D.

5 *Demiror*] Pro nescio. Nam admirationem ignorantia facit. *Atqui re-*

peri jam: aliud cura] Eo animo hoc dicit, quo supra dixit *vix tandem*. Et quum ille pluraliter *reperient* dixerit, hic singulariter *reperi* respondit; quasi in se solo sit crimen. D.

Illud as, cum nec orationi, nec versui quicquam prosit, recte abest in Bemh. et ibidem extat recte dicit, so. Antipho. B.

Demiror] I. e. nescio, quoniam, ut Donatus ait ad Andr. IV. 4. 11. admiratio ab ignorantia descendit. Plant. in prol. Aulular. v. 1. *ne quis miretur, qui sim, paucis eloquar*. Cic. de Amicit. o. 11. *quanquam miror illa superbia et importunitate, si quemquam habere potuit*. R. D.

6 *Invitus fecit: lex coegit?*] Bene poetam jam scire facit senem, quid isti dicturi sint; ut videatur frangi posse, qui jam partem defensionis admittit. D.

Invitus feci: lex coegit?] Reperit argumentum senex, quo ostenderet non invitam uxorem duxisse filium, ex eo quod ad iudicium dectus tacerit, et nihil responderit: quae res indicat voluntatem. E.

Bentleius ob auctoritatem unius Bemhini *ἀουδέρως* edidit *audio, fateor*: atque profecit cum Faerno exhibuit *feci*; quod utique opus est, si pro illo *dicent* legeris *dicet*. Sin autem *dicent* vera lectio habetur, necessario legendam est *hic fecit*. Z.

7 *Causam tradere adversariis*] Hoc cum majore exclamatione dicitur, non enim dixit *concedere adversariis*, sed

Etiame id lex coegit? P. Illud durum. G. Ego expediam: sine.

D. Incertum'st quid agam: quia præter spem, atque incredibile hoc mihi obtigit:

Ita sum irritatus, animum ut nequeam ad cogitandum instituere. 10

Quamobrem omnes, quum secundæ res sunt maxime, tum maxime

quod prius (pejus) esset, causam tradere. D.

Causam tradere adversariis] Idem significat quod *causam perdere* h. e. pati facile se vinci. Icti dicunt, causam adversariis donare et prævaricari. R. D.

8 *Illud durum]* *Illud durum* dicit, qui supra dixit, *atqui reperi jam. Ego expediam: sine]* Vide præparationem futuræ defensionis: quam nisi hoc modo Terentius intulisset, incredibile videretur subito sedatam senem. D.

Verba *illud durum* sunt Gots, et sequentia Phormionis. Primam ob Donati auctoritatem: tum ob cod. C. C. qui ita personas distribuit; denique ob rei naturam. Cæterum ut *id sonatur*, repono, *etiam idne lex, &c.* Præsertim cum cod. reg. habeat *etiamne idne*; et infra V. 1. 9. Codex bonæ notæ exhibeat *etiam idne*. B.

9 *Incertum est quid agam]* Nonnihil jam fracta indignatio est. Nam in his verbis, non jam ira, sed admodum mœror est. *Quia præter spem, atque incredibile hoc]* Virg. *Æn.* IV. 419. *hunc ego si potui tantum sperare dolorem: Et perferre, soror, potero. Atque incredibile hoc mihi obtigit]* Gravius est incredibile, quam *præter spem*: et ideo posterius et in aucta (actu) est. *Obtigit]* Pro accidit: cuius reciprocum est, si quis bonum accidisse dicat, non obtigisse. D.

10 *Ita sum irritatus]* *Irritatus*, provocatus, in iram impulsus: hoc est, commotus et perturbatus. *Animum ut nequeam ad cogitandum instituere]* Bene *instituere* dixit: quo verbo quies ostenditur cogitativæ mentis, quæ non adest. D.

Ita sum irritatus] Ita sum provocatus, ut non possim animo consistere ad cogitandum. B.

Animum ad cogitandum instituere] H. e. animum componere, ut cogitet quid agendum sit. Bouberius ad Cic. quest. Tusc. III. 14. e Mastis quibusdam legere mavult instruere, sed bene habet lectio vulgata. R. D.

11 *Quum secundæ res sunt maxime, tum maxime]* Ul, Georg. I. 299. *nudus ara, sere nudus: hiems ignava colono.* Et bona sententia; tum maxime sapienti metuendum, quo tempore maxime securus est stultus. D.

Quamobrem omnes] Ergo, inquit, quoniam ita sunt, oportet omnes rebus felicioribus constitutis magis de adversariis cogitare, quo pacto possint ea quæ acciderunt sustinere. B.

Omnes quum secundæ res] Ansonius in *Periand. adversa rerum, vel secunda predicat Meditunda cunctis* comicus Terentius. *Locare sedes, bellum gerere, aut ponere.* Terentius autem dubio procul Euripidis versus in mentem habuit, quos citat Galenus lib. IV. cap. 7. de Hippocrat. Platon. Placit. et Platonus in *Consolat. ad Apollon.* pag. 195. ubi Theseus ita ait: *Ἐγὼ δὲ ταῦτο παρὰ σοφοῦ τινος μαθὼν εἰς φρεσίδας πῦν συμφεράς τ' ἐβαλλόμην. θυγὰς τ' ἑμαυτῷ προστιθείς πάτρας ἑμᾶς, θαλάττης τ' ἰσχυρᾶς, καὶ κακῶν ἀλλὰς ἰδούς "Ἴν' εἴ τι πάσχοιμι", ὃν ἰδέξασθαι φρεσὶ, μή μιν παρὸν προσπιπὼν μᾶλλον δάμῃ.* Utrumque locum expressit Cicero Tuscul. III. 14. *futuras mecum commentabar miseras, aut mortem acerbam, aut exilii paratam fugam, aut semper aliquam molem medi-*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

G. O Phædria, incredibile'st, quantum herum anteo
sapientia!

Meditata mihi sunt omnia mea incommoda: herus si
redierit,

Molendum usque in pistrino: vapulandum: habendæ
compedes:

Opus ruri faciendum: horum nihil quicquam accidet
animo novom. 20

(*precatoribus*, odd. vett.) dioi solebat,
hoc dicit, communia esse, et fieri posse. D.

Deputare esse] Ms. R. *deputa esse*. L.

17 *Herum anteo sapientia*] Legitur
et *Anteo*: sed pro concunctivo pronun-
ciandum, anteo pro anteam. D.

Incredibile est quantum] Servus dicit
de suis se incommotis ante cogitasse:
unde sapientia sua (se. Z.) ait dominum
præterire. B.

Dolo illud est, ut odd. omnium
anteco retinere possis. Nam ita in-
credibile quantum absolute ponitur, ut
mirum quantum, nimium quantum, im-
mans quantum. Vide infra IV. 3. 38. B.

18 *Meditata mihi sunt omnia mea in-
commoda*] Nimis comice non olades,
aut serumnas posuit servus, sed incom-
moda: molere in pistrino, vapulare,
habere compedes, et cætera: quum hoc
nomen leve quiddam significot. ut ipse
in Eunucho, imo enim infeliciter: nam
incommoda alia sunt dicenda, Parmeno.

Herus si redierit] Si aut pro cum, aut
serviliter. ut dabitet ex voto suo utrum
dominus redeat, an non: quod cupit. D.

Meditata mihi] Priscian. lib. VIII.
L.

Meditata] Passive dicitur pro cogi-
tata. Cic. Catil. I. 10. *ad hujus vite
studium meditati illi sunt qui feruntur
labores tui*. Multa participia deponen-
tium passive ponantur, quod eorum
forma activa aliquando usitata fuit; ita
interdum reperitur *aucupo*, *tumultuo*,
fabulo, *lucto*, *intermino*, &c. v. Voss.
de analog. III. 7. R. D.

19 *Molendum usque in pistrino*] Fa-
este enumerat servus universa suppli-

cia sua conditionis, excepta cruce et
furca: quarum poenam verbis extenua-
re non potuit. *Habende compedes*] Vi-
tiosam locutionem servili personæ de-
dit Terentius. Nam integra esset, si
diceret, *habendas compedes*, unde qui-
dam non esse, sed usque legunt. D.

Molendum usque in pistrino] Lactant.
divin. instit. lib. VII. cap. 26. *si sapi-
entes, si beati esse volumus, cogitanda et
proponenda sunt nobis non tantum Te-
rentiana illa, Molendum esse usque in
pistrinum, vapulandum, habende compe-
des: sed his atrociora, carcer, catenæ,
tormenta patienda, sustinendi dolores,
mors denique ipsa et suscipienda est et
ferenda*. L.

Faernas ob Bemb. Victor. et Donat.
pro usque edidit esse. At leg. *molan-
dumst in pistrino, vapulandum, habend-
um compedes*. Nam ita omnia sunt Ge-
rundia, et vitatur ἀνακάλουθω. B.

20 *Opus ruri faciendum*] Varie, *mo-
lendum, vapulandum, compedes habende,
opus ruri faciendum*. et supra, verbe
gerundia sunt: infra, participia. Ho-
rum nihil quicquam accidet animo no-
vum] Reote addidit animo. omne enim,
quicquid acciderit, novum erit, sed non
animo. *Horum nihil quicquam*] Παρίλ-
λον quartum. *Horum nihil quicquam ac-
cidet animo novum*] Tale est illud sa-
pientis Æneæ Æn. VI. 103. *non ulla
laborum, O virgo, nova mi facies inopi-
nave surgit*. Et XI. 18. *arma paratis
animis, et spe præsumite bellum*. Et IV.
419. *hunc ego si potui tantum sperare
dolorem, Et perferre, soror, potero*. D.

Quicquid præter spem eveniet, omne id deputabo esse in lucro.

Sed quid cessas hominem adire, et blande in principio alloqui?

D. Phædriam mei fratris video filium mihi ire obviam.

P. Mi patruæ, salve. D. Salve: sed ubi est Antipho?

P. Salvom advenire. D. Credo: hoc responde mihi.

P. Valet: hic est. sed satin' omnia ex sententia? 26

D. Vellem quidem. P. Quid istuc? D. Rogitas, Phædria?

Bonas, me absente, hic confecistis nuptias.

21 *Quicquid præter spem eveniet, omne id deputabo esse in lucro*] Totidem verbis est usus, quot senex, ad irrisionem ejus. Sic et in *Adelphis*, postremo tanquam in speculum, in patinas, *Dæmon*, inspicere jubet. *Omne id deputabo esse in lucro*] Hoc idem senex oportere fieri dixit, quod hic facit: ergo sapientior Geta. D.

22 *Sed qui cessas hominem adire*] Bene adire, quasi terribilem, et pugnatorum: ut *Virg. V. 379. audet adire virum.* et hominem comicos addidit. *Et blande in principio alloqui?*] Recte monuit, non perpetuo blande, sed in principio agendum: secundum præceptum Socratis, qui ait, *Μαθὶ πρὸς τὰς τῶν κλισιαζόντων ἰργὰς τραχίως ἀπαρτῶν, ἀλλὰ θυμουμένους μὲν αὐτοῖς εὖκων, πεπαιυμένοις δὲ τῆς ἰργῆς ὑπεπλήττων.* D.

23 *Phædriam mei fratris*] Hæc verba ostendant, quam mihi pectore suscipiatur Phædria, D.

24 *Mi patruæ salve*] Mi, vim blandimenti habet; nam significat, meus. *Salve: sed ubi est Antipho?*] Bene expressit promptam animum ad litigandum, partim (*raptim. B.*) addita salute, et potius (*proximus. B.*) ad jurgiam prævertendo. D.

25 *Salvum advenire*] Ἐλλειψίς, vel ἀποσιώπησις secunda: gaudeo enim subauditor. quod nisi acceperis, non intelliges cur hic responderit, credo. *Salvum advenire*] Iracundiam frangere co-

natur obsequio et mora. *Salvum advenire*] Altera salutatio et ad leniendam, et ad criminis dissimulationem. sed et tertio addit, *satin' omnia ex sententia? Credo: hoc responde mihi*] Hoc, incerta distinctione pronuntiatur. D.

Salvum venire] Cum interrogatus sit, ubi sit Antipho, perseverat in salutatio-
ne, ut iracundiam obsequio frangat. E.

Ut hoc acuatur, lectionem codd. plurimorum recipiendam puto, *responde hoc mihi. B.*

Salvum advenire] Scilicet te gaudeo. R. D.

Credo] I. e. gratias ago. vim formulæ explicuimus ad *Andr. V. 4. 36. R. D.*

26 *Valet*] Hic oratorie dissimulat, atque ita respondet, quasi senex non iratus querat, sed de salute sollicitus sit Antiphonis. *Sed satin' omnia ex sententia?*] Quod vulgo, *omnia recte?* Et deest *queris*, aut quid tale. D.

Valet, hic est] Cum ille de loco quereretur, ubinam esset Antipho, hic de salute respondit. E.

27 *Vellem quidem*] Semper hoc verbum dolentis est, ac negantis evenire, quod voti sit. *Quid istuc?*] Magnam vim habet contra iram. hujusmodi interrogatio. D.

Quid istuc?] Ms. R. et vett. codd. *quid istuc est?* L.

Lego *quid istuc est?* ob *Færi* et nostrorum codd. consensum. B.

28 *Bonas me absente*] Mihi consue-

P. Eho, an id succenses nunc illi! G. O artificem probum!

D. Egone illi non succensam? ipsum gestio 30

Dari mihi in conspectum, nunc sua culpa ut sciat Lenem patrem illum factum me esse acerrimum.

P. Atqui nihil fecit, patre, quod succenseas.

D. Ecce autem similia omnia: omnes congruunt:

Unum cognoris, omnes noris. P. Haud ita'st. 35

D. Hic in noxa est; ille ad defendendam causam adest:

tudinem expressit, dicendo *bonas*. *Me absente*] Summa criminis. *Bonas me absente hic confecistis nuptias*] Crimen in duobus esse demonstrat: quod non *bonas*, et quod *absente* patre. D.

Bonas me absente] Et accasaret (est accusatio. Z.) totius criminis: sed summae est collocatio. Subjungitur iracundia, quod dixit: ipsum gestio dari mihi in conspectum. Gestio autem, cupio et desidero, ut sua culpa intelligat, patrem lenem acerrimum factum. E.

Confecistis] Sunt qui capiant pro *ana fecistis*. v. Bronkhus. ad Propert. Sed melius est capere pro simplici *fecistis*. R. D.

29 *Eho, an id succenses nunc illi?*] Haec tendebat interrogatio, ut tam integris rebus admiraretur irasci senem. *O artificem probum!*] *Elparia*. Nam non est artifex; cuius deprehenditur jocus. D.

30 *Gestio*] Plus gestio, quam volo. D.

In Bemb. et Basilicano est *egon*; quod parvi refert. B.

Gestio] Proprie est letitiam vel desiderium gesta sive corporis motu exprimo, quae proprietas cognoscitur e Cio. de Orat. II. 23. deinde ponitur pro *vehementer cupio, desidero*. R. D.

31 *Dari mihi in conspectum*] Non dixit venire, ut filium: sed dari, ut ream. D.

Concinnius colloca nunc sua ut culpa sciat. B.

32 *Lenem patrem illum*] O artificiam poetae! in media patris saevitia mentionem lenitatis induxit: ut ostendat quam

facile placari possit. *Lenem patrem illum, factum me esse acerrimum*] Nota *arristor*. non enim leni asperitum, sed acerrimum reddidit. et mutavit gradum, positivo superlativum opponens. *Lenem patrem illum factum*] Sic Virg. *Aen. II. 274. quantum stabatus ab illo Hectore!* D.

33 *Atqui nihil fecit, pater*] Summa contradictionis. et non dixit, *lentus peccavit*: sed, nihil fecit. neque quod punias, sed quod succenseas: id quod levissimum est. D.

Atqui nihil fecit] Hic iam defensionis est generale principium. E.

Ecce autem similia omnia] Ecce autem, vox est apta his, quae nova et improvisa animo accidunt. Sic Virg. *Aen. II. 203. ecce autem gemina Tenedo tranquilla per alta. Similia omnia: omnes congruunt*] More stomachantis, *omnia et omnes*, de his dicit, quae ad datus pertinet. D.

Omnes congruunt] Omnes conveniunt, aequales universi sunt. B.

35 *Unum cognoris, omnes noris*] Iterum non duos, sed omnes. et varie, *cognoris, noris. Unum cognoris, omnes noris*] Sic Virg. *Aen. II. 65. accipe ianæ Danaum insidias et crimine ab uno Diast omnes*. D.

Gratior simplicitas existit, si cum codd. aliquot nostris legeris, *unum cum noris, omnes noris*. Sic And. prol. qui *utramvis recte norit, ambas noverit*. B.

36 *Hic in noxa est, ille ad defendendam causam adest*] Hoc Demipho non sine quadam deflectione dixit: quam

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Ex qua re minus rei foret aut famæ temperans: 41

Non causam dico, quin quod meritus sit, ferat:

Sed si quis forte malitia fretus sua

Insidias nostræ fecit adolescentiæ,

Ac vicit: nostrane ea culpa est? an iudicum, 45

Si est, patruæ] Hoc est exordium plenissimæ intentionis et defensionis, in quo docet non se deprecari, neque defendere Antiphonem, si modo aliquam culpam in se Antipho admisit, unde famam suam vulneraret. Deinde subjunxit: *sed si aliquis forte malitia sua fretus insidias fecit nostræ adolescentiæ.* Et bene nostræ adiecit, ut societatem non tam culpæ, quam malorum * sese adjunxit (ut ad societatem non tam culpæ, quam malorum iudiciorum sese adjungeret. Z.) E.

41 *Ex qua re minus rei foret aut famæ]* Nota; hic comparativa qualitas est pauperis neque strenui. Et docuit in negotio nuptiarum duabus rebus consuli, rei et famæ, hoc est, facultatibus dotis, honestatique natalium. *Ex qua re minus rei foret]* Hæc tractatio est criminis oratoria: in qua defensor accusat (excusat) crimen, reumque purgat. *Ex qua re]* Haud venuste insertum re, cum præposuisset culpam. *Minus rei foret]* Quia pauperem. *Famæ]* Quia ignobilem. *Temperans]* Consulens, providens, moderatus. ut Georg. I. 360. *jam sibi tum curvis male temperat unda carinis.* D.

Minus rei aut famæ temperans] I. e. minus consulens rei familiari vel existimationi v. Donat. ad h. l. Sallust. in Catil. c. 25. *pecuniæ an famæ minus purcorer, haud facile decerneres.* R. D.

43 *Non causam dico]* Non recuso, non deprecor. *Quin quod meritus sit, ferat]* Rhetoricum *ἑὸς* in hujusmodi exceptionibus: quo uti solet, qui propositæ causæ fiduciam gerit, si hoc aut illud, non oro veniam, non deprecor pœnam. *Quin quod meritus sit]* Hunc defensorem magis et non iudicem dicam. sed hic colligitur patrocinantis auctoritas: non enim dixit, quod volu-

erit (volueris), sed quod meritus sit, memento eo, si peccaverit tamen. D.

Pro sit unus e nostris habet est, male. B.

Non causam dico] I. e. non recuso, non intercedo. Elegans ratio loquendi. Plant. in Capt. III. 4. 92. *hoc si secus reperies, nullam causam dico quin mihi Et parentum et libertatis apud te deliquim siet.* Cas. V. 4. 26. *nulla causa est quin pendentem me usor verberes.* Cic. agrar. III. 1. *quid est causæ quæ illa criminatione non solum meam sed etiam vestram diligentiam prudentiamque despererit, &c.* ubi v. Græv. R. D.

Quin quod meritus sit ferat] H. e. quin meritas pœnas luat. R. D.

43 *Sed si quis forte malitia fretus sua]* Forte, quasi non defensurus, sed simul causam cogniturus advenerit. nec contendit verum esse quod dicit, ne sollicitum faciat ad credendum. Sic apud Virgilium Sinon, Æn. II. 136, *dum vela darent, si forte dedissent.* D.

44 *Insidias nostræ fecit adolescentiæ]* Bene se adjungit ad crimen, ut elevet culpam. *Insidias nostræ fecit adolescentiæ]* Mire insidias dixit: ut diu comparata causa, per ignorantiam dolosque capti videantur. *Adolescentiæ]* Opportuna ætatis commemoratio, *ἡλικίᾳ τῷ συγγνώμῃ.* D.

45 *Nostrane ea culpa est, an iudicum?]* Potentior facta sententia est *ἡ ἰσχυροῦ.* Et oratorie, nostrane culpa, an iudicum? duplex *ὑστέρησις*: altera in accusatorem, altera in iudices. Et bene suam misovit personam, ut ream sublevet et suo merito, et multitudinis reorum. *Nostrane ea culpa, an iudicum?]* Mire assurrexit in fiduciam defensoris. Nam quam supra de Antiphone dixerit, nunc intulit nostræ. D.

Nostræ est culpa, an iudicum?] Quid

Qui sæpe propter invidiam admunt diviti,
Aut propter misericordiam addunt pauperi?

G. Ni nossem causam, crederem vera hunc loqui.

D. An quisquam judex est, qui possit noscere

Tua justa, ubi tute verbum non respondeas,

50

Ita ut ille fecit? P. Functus adolescentuli est

Officium liberalis: postquam ad iudices

Ventum'st, non potuit cogitata proloqui:

si oppressi iudicio sumus, crimen nostrum nullum est, sed iudicium potius: qui frequenter invidia tollunt divitibus, aut propter misericordiam addunt pauperibus. E.

Tres Faerni libri præstantissimi, et nostri optimi exhibent, nostram culpa ea est? B.

46 Qui sæpe propter invidiam admunt diviti] Notum alteri * (notum est, alteri detrahere. Z.) qui invident. D.

47 Aut propter misericordiam addunt pauperi] Posteriores causam honestiorem posuit, ne non Antiphonem defendere, sed accusare iudices videretur. Aut propter misericordiam] Primam ἀντιφώνων. Et oratorie naturam iudicium τῷ διαρισμῷ expedivit. D.

Propter misericordiam] Solades: Ὁ πῖνος ἐλαΐται, ὁ δὲ πλούσιος φθίνειται. Antiphones: Καλῶς πῖνοσθαι μᾶλλον, ἢ πλουτεῖν κακῶς. Τὸ μὲν γὰρ ἴσως, τὸ δ' ἐπιτίμησεν φέρεται. L.

48 Ni nossem causam, crederem vera hunc loqui] Suavissime laudavit oratorem: qui omnia ad persuadendum idonea advocans, solum conscientiam non addaxit ad credendum. Ni nossem causam, crederem vera hunc loqui] Oblique poeta se laudavit. D.

Ni nossem causam] Satis laudavit orationem Phædræ, siquidem tantam vim argumentorum duxit esse in oratione, uti crederet vera dici, ni ipse melius nosset veritatem. E.

49 An quisquam index est, qui possit, &c.] Apparet jam persuasum seni esse, verum adversariam fuisse Phormionem, non subjectam atque appositam sycophantam. unde ad aliud transit, ut

accuset segnitiam in respondendo, quæ levior culpa est. Ita, ut cedentibus mos est, paulatim seni singula extorquentur e manibus. D.

An quisquam est iudex] Hoc proponit, quod (quod hæud. Z.) invitus coactus sit: siquidem tacuit, neque verbum ullam respondit. Hic defensio illa ponitur, quod adolescens cogitare quidem potuit (adolescens cogitata loqui non potuerit. Z.) ut præ dolore et verecundia oppressus. E.

50 Tua justa] Diserte magis et absolute, tua justa: quam si aliter diceret. Ubi tute verbum] Non dixit: parum dicas: sed verbum. D.

Justa] Justa sunt, quæ causam continent, defensionis firmamenta. v. Casaub. ad Theophr. charact. I. 18. 308. B. D.

51 Ita ut ille fecit?] Unde scit? an illa poetæ virtus est, quod omnia ante inducit cognovisse: ne in scena, hæc ut nova audiens, tragicis motibus insaniret? Functus adolescentuli est officium] Oratorie quod objectam est, non purgavit modo, sed etiam ad laudem convertit. quod rhetores ἐπιλοτασθῶν, dicunt. Et hoc de Appollodoro. Functus adolescentuli est officium liberalis] Derivatio causæ: et est venialis status. Functus adolescentuli est officium liberalis] Ingeniose non negavit hoc crimen, occasionem laudis de confessione sumpturus. D.

52 Officium liberalis] Potenter officium nominat, quod ille crimen appellat. Et nota, functus officium, accusative casu, quod nos ablativo. D.

53 Postquam ad iudices v-

Ita eum tum timidum obstupescit pudor.

54

G. Laudo hunc: sed cesso adire quam primum senem?
Here, salve; salvom te advenisse gaudeo. D. Ho!

Bone custos, salve, columen vero familiae,
Cui commendavi filium hinc abiens meum.

G. Jam dudum te omnis nos accusare audio

non potuit cogitata proloqui] Hæc apud oratores μεταβίσις αλτίς dicitur, hoc est, translatio causæ facti: quæ vulgo colorem nominant. Non potuit cogitata proloqui] Ergo quod cogitavit, indolentis est: quod nihil dixit, pudoris. D. Cogitata non potuit proloqui] Hæc pars venialis est, ex ætate. B.

Non potuit cogitata proloqui] Simile quid de Thucydide narrat Aristophanes in Vespiis:—ἄνθρωπος μὲν δὲν αὐτὸν πρὸς τὸν θεόν, ὅτι οὐκ ἐπὶ τὸν φάρον ἔταδε καὶ θουκυδίδης, ἄνθρωπος ἐξήλθε ἐπὶ τὸν τὰς γαίθους, Ubi vid. quæ notat scholiast. Similemque causam silentii allegat Decius Brutus apud Dionys. Halicarn. lib. VI. pag. 369. et de Antonio Crassoque Cicero de Oratore libr. 1. Vid. Ælian. Var. VII. 18. Gell. VIII. 8. L.

54 Ita eum tum timidum] Timidum, perturbatum. Plautus Bacch. II. 1. 73. nam ut ex mari timida es. Et ipse in Adelphis, *mentis eram! quidnam est quod sic video timidum, et properantem Getaem?* D.

Versus probat post timidum, illud ibi, quod in Bomb. Victor. et uno e nostris reperitur. B.

55 Laudo hunc, sed cesso adire] Satis defensionis est, ubi Geta jam adire non timeat dominum. D.

56 Here, salve: salvom te advenisse gaudeo] Principium a benevolentia. Et vide venilitatem aptissimam servo calido. credasse hunc esse, qui supra dixerit, *herus si redierit, molendum esse in pistrino, vapulandum, et cætera?* D.

Salvom te advenisse] Oportune servus cum duos locos perdidisset accusator, vehementer jam contractam senis iracundiam videret, supponit se. E.

57 Ho! bone custos, salve] Ab initio

idem motus (modus, vel, voce Z.) servatus est seni. Nam idem hoc est quod supra dixit, *O Geta monitor*. quæcumque per αἴψου plus significat quod dicit, *bone custos*: quam quod supra, *monitor*. *Columen vero familiae]* Columen, culmen an columen, columna? unde *columella*, apud veteres, dicti servi majores domus. Lucil. XXII. *Servus neque infidus domino, neque inutilis cuiquam, Lucilli columella, hic situs Matrophanes. Tubero, hinc in millesimum annum eorum columine civitas continebitur.* Horatius Carm. I. 35. 18. *contra pro columine columanæ, injuriam ne pede provas Stentonolumnam. Ennius X. regni creatus summamve columanæ. Columen vero familiae]* Sustentatio vel decus. unde *columæ* dicitur. et *modalis αἴψου; b signat. D.*

Columen vero familiae] Dignitas vel certe sustentatio, unde *columæ* dicitur. E.

Columen familiae] I. o. presidium, auxilium. Plaut. in Cas. III. 2. 6. *amat columen presidium populi Cio. pro Sext. columen rei publicæ dices intueri, Curt. IX. 6. quis decorum hoc Macedoniae admen ac sidus diuturnum fore polliceri potest.* Horat. Carm. I. 35. 14. *Stenton columanæ; nam voces columen, culmen, columanæ, et ejusdem sunt originis, ita ejusdem fere significationis, v. Doan. ad h. l. et Barman. ad Serv. ad Æn. VII. 664. R. D.*

58 Cui commendavi filium hinc abiens meum] Duplex excuratio (accusatio. edd. vett.) est de eo quod fecerit. Hæc convenient in eas personas, quas spectare non oportuerit. B.

59 Jam dudum te omnes nos accusare audio immerito] Vide quam in his verbis etiam vultus quidam servi contuma-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

· Addo istuc: imprudens timuit adolescens: sino.

· Tu servus: verum si cognata est maxume,

65

· Non fuit necesse habere: sed, id quod lex jubet,

· Dotem daretis: quæreret alium virum.

· Qua ratione inopem potius ducebat domum?

· G. Non ratio, verum argentum deerat. D. Sumeret

· Alicunde. G. Alicunde! nihil est dictu facilius.

70

· *Neque testimonii dictio est*] I. e. non potest servus testis esse in iudicio. R. D.

· 64 *Adde istuc, imprudens timuit adolescens*] Hæc omnia verba causalem ad argumentandum vim habent. *Imprudens timuit adolescens; sino*] Σχῆμα διαβολας, συγχώρησις. Et singula pronuntianda, ut plura videantur. Mitto, sino, vim habent contra voluntatem concedentis. D.

· Pro *adde*, quod nostri habent, præfer Bembini *addo*, quod magis convenit illi mitto, et sino. B.

· 65 *Tu servus: verum si cognata est maxume*] Sub obtentu hujus propositionis, in qua pars legis ostenditur, jam poeta præparat locum fallaciæ Phormionis de dote accipienda. *Verum si cognata est maxume*] Τῷ ιδιωτισμῷ addit τὸ maxume. Nam sive est cognata, sive non est, non recipit τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον. hoc est, non dicitur maxime cognata, et cognata minime: sed aut est, aut non est. Alii sic ordinant, non fuit necesse maxime habere. Alii, sed id quod lex jubet, maxime dotem daretis. D.

· *Verum si cognata est*] Senex omnia argumenta concedit . . . . ad (*concedit, non tamen admittit. Z.*) veniam, sed opponit leges, quæ jubent ut dos orbe dari possit. Sed hic, ut supra diximus, occurrit per venialem statum, quod argentum defuit. Quam rem cum solvisset, senex dicit *sumeret alicunde*, vel *scenore*. Solata est tamen . . . . (*tamen obiectio hæc a servo. Z.*) quod negavit licere filio familiæ mutuam . . . . . pecuniam credi (*mutuam, vivo patre, sumere pecuniam a creditoribus. Z.*) B.

· 66 *Sed id quod lex jubet, dotem dare-*

· *tis*] Id quod lex jubet: ordo. σὺς (*jubet orbe sci.*) Virg. Ecl. III. 35. *verum, id quod multo tute ipse fatere majus. D.*

· Pro *necesse* duo vet. nostri *necessum. B.*

· 67 *Quæreret alium virum*] *Quæreret*, quam idoneum est ad significationem odiorum! Virgilius, *querat sibi fœdera Turnus. D.*

· *Quæreret*] Pro *quærerere* potuisset vel debuisset ut mox v. 69. *sumeret alicunde argentum. v. Duker. ad Liv. XLV. 37. R. D.*

· 68 *Qua ratione inopem potius ducebat domum?*] Magno sonitu intulit, quod minus momenti habet adversus eos qui accusantur, quam illa superiora. *Inopem potius ducebat domum?*] Non *inopem potius*, sed *potius ducebat* distinguendum est. D.

· 69 *Non ratio, verum argentum deerat*] Hæc ita ludibundus absolvit Geta, ut etiam quasi per jocum respondeat. D.

· *Sumeret*] Scilicet mutuo. Cic. in Bruto o. 19. *a Nevio vel sumsisisti multa vel si negas surripuisti. Mutuum* distinguitur a *scenore*, nam mutuum datur sine usuris. Plaut. in Asia. I. 389. *nam si mutuas non potero sumam scenori. v. Salmas. de usuris p. 17. R. D.*

· 70 *Alicunde! nihil est dictu facilius*] Hæc quasi subridens, et averso ab illo vultu pronuntiavit Geta. quod genus actionis securitatem ostendit hominis, manifesta dicentis. *Alicunde!*] Demipho *alicunde* ad facilitatem retulit: hic sic intelligere se fingit, ut quasi non habens ipse Demipho de proximo a quo dicere incipiat, dixerit *alicunde. Nihil est dictu facilius*] Mire, ut solet, præ-

D. Postremo, si nullo alio pacto, fœnore.

G. Hui! Dixti pulchre, siquidem quisquam crederet,

Te vivo. **D.** Non, non sic futurum'st: non potest.

Egon' illam cum illo ut patiar nuptam unum diem?

Nihil suave meritum'st. hominem commonstrarier 75

verbio uno dissolvit totam senis intentionem. ut in Heautont, *Quid si hoc pater receiverit? Quid si redeo ad illos qui aiunt, Quid? si nunc cælum ruat?* **D.**

Fallitur Faernus, qui ex Bomb. vult legi dicto. Nam dictu et libris et sensu comprobatur; quia post *facilius intelligi debet quam illud alicunde.* **B.**

71 *Postremo, si nullo alio pacto, vel fœnore]* Ostendit se senex hæc perdere: quum ab his ad alia transcendit exclusus. **D.**

Illud vel vulgare ante *fœnore* a versu respicitur, et abest in Bomb. Victor. et tribus nostris. **B.**

Fœnori] *Fœnus* rectius scribitur per simplex *e* quam per *æ*. Nam derivatur ab antiquo *feo, fero*, unde etiam *fetus* et *fecundus*. *Feo* autem non nisi forma differt a Græco *φίω*, v. Gesner. ad Claudian. de nuptiis Honorii v. 37. Veteres plerumque dicunt *sumere, accipere fœnore, ICTi sumere fœnori.* **R. D.**

72 *Dixti pulchre, siquidem quisquam crederet]* Vide quam non laboret ad respondendum Geta: siquidem illi per *algemias* respondit. *Crederet]* Pecuniam committeret. **D.**

Siquidem quisquam crederet] Vid. Tit. D. de Scto Macedoniano. Justinian. Instit. lib. IV. Tit. VII. §. 7. Eclog. Basilicor. 18. Tit. IV. et ibid. Scholiast. **L.**

73 *Non, non sic futurum est: non potest]* Hic jam palmæ locus est debite poetæ, siquidem et omnia objecerit Demipho, et omnia solverit Geta: quibus actis, sola irrationabilis exclamatio relinquetur seni. *Non, non sic futurum est: non potest]* Moralis abnegatio frequenti repetitione firmata. **D.**

Non sic futurum'st] Convictus in omnibus senex ad iracundiam redit, ne-

galque permissam esse, uti cum filio suo maneat illa nupta. **E.**

Non, non sic futurum est] Magna vis est in repetitione negantis Liv. XXX. 14. *non est, non (mihi crede) tantum ab hostibus—periculum ubi v. Gronov. R. D.*

74 *Egone illam cum illo ut patiar nuptam unum diem?]* Hic est de quo supra dictum est, *illene indotatam virginem atque ignobilem daret illi? nunquam faceret. Egone illam cum illo ut patiar nuptam]* Hic jam præstruitur, quam facile triginta minas perditurus sit Demipho, dum illam vult excludere. **D.**

Egone ut patiar] Supplendum *credis, postulas* vel simile quid Andr. I. 5. 28. Horat. Serm. II. 5. 18. *utne tegam spurco Damae latus?* Liv. IV. 2. *illinc ut concitent bella ubi v. interpretes.*

Nuptam cum illo] Pro *nuptam* illi quod frequentius est. Cic. ad Div. XV. 3. *quocum esset nupta regis Armeniorum soror Gellias VII. 1. Scipionem cum quo nupta erat.* **R. D.**

75 *Nihil suave meritum est]* Ordo et sensus hic est, nihil mihi mercedis suave est, ut ego illam cum illo nuptam feram. *Suave meritum* enim, suavem mercedem significat. *Hominem commonstrarier]* Bono ordine pervenit ad Phormionem: a quo magis confabitur. **D.**

Ob sententiam corrige *nil suave merita'st*, sc. illa dolo et malitia obtrusa filio, ut genere proxima. Nec est, quod cum Goveano et Guyeto corrigas *meritu'st*, sc. Antipho. Hic enim jam excusatus erat. **B.**

Nil suave meritum est] I. e. nulla est tam magna merces, nullum tantum pretium, quod libens capiam, si habendum sit ea conditione, ut illam patiar cum

Mihi istum volo: aut ubi habitet, demonstrarier.

G. Nempe Phormionem. D. Istum patronum mulieris.

G. Jam faxo hic aderit. D. Antipho ubi nunc est?

P. Foris.

D. Abi, Phædria; eum require, atque adduce huc.

P. Eo,

Recta via equidem illuc. G. Nempe ad Pamphilam.

D. At ego deos penatis hinc salutatum domum 81

illo nuptam uno die. Ita h. l. egregie explicat magnus Gronovius Observat. in scriptor. ecclesiast. VII. 77. Cic. de Nat. Deor. I. 24. *quid mereas ut Epicureus esse desinas!* v. Ferrar. ad Cic. Philipp. I. 44. *putasne illum immortalitatem mereri voluisse!* R. D.

76 *Aut ubi habitet, demonstrarier]* Mire ostendit, quam hic senex contemnat Phormionem modo, a quo mox saperabitur (*magis confutabitur.* ed. Da B.) D.

77 *Istum patronum mulieris]* Hic et contemptum adversarii, et sui fiduciam monstrat. D.

Pro istum lege istunc, accentus causa. B.

78 *Jam faxo hic aderit]* Virg. IX. 154. *haud sibi cum Danais rem, faxo, et pube Pelasgo. Antipho ubi nunc est?]* Mitius nunc querit ubi sit Antipho: et utrum amatæ adhæreat, subtiliter querit. Quod servus intelligens, respondet *foris.* Foris] Foris dixit, quum fugisse eum sciat. D.

Antipho ubi nunc est?] Callide interrogavit senex, sive (*filius ubi sit.* Z.) ut ex hoc possit intelligere, illam diligere uxorem. Quam rem astute servus agnoscens nihil aliud respondet, nisi *foris.* E.

Illud *foris* Donatus et alter ex Meadianis recte tribuit Getæ. Nam Phædria, qui in alia domo vivebat, rem scire non poterat. B.

Faxo aderit] Faxo cum fut. indicat. non nisi comici jungunt. v. Eun. II. 2. 54. IV. 3. 21. R. D.

79 *Abi, Phædria: eum require, atque adduces huc]* Opportuna et apta sim-

plicitas attribuitur Demiphoni, nihil tale de Phædria suspicanti. D.

80 *Eo recta via equidem illuc]* Et amatorem ostendit Phædriam: et simul id agit, ne in conspectum patriis veniat Antipho. *Nempe ad Pamphilam]* Nisi hoc Geta dixisset, non intelligerent spectatores quid dixisset Phædria. D.

Ne versus laboret, sume lectionem Bembini, Donati et aliorum libb. *quidem pro equidem.* B.

81 *At ego deos penatis hinc salutatum domum devortar]* Nulla mentio sit uxoris apud Demiphonem. non enim convenit argumento ut habeat. neque quid in Cilicia gesserit, demonstratur ideo, quia jam dictum est, *nostrer in Ciliciam ad hospitem antiquum.* causa enim quaesita est cur abesset, dum uxorem ducat Antipho: et causa ex argento, id est, avaritia, quo minus videatur pati nurum pauperem, qui ob spem lucri ab Attica in Ciliciam navigavit. *Hinc salutatum]* Ab hoc loco. *Salutatum]* Adoratam prima post reditum proce (*quod est primum post redditam precem.* Uterque lib.) D.

Deus penates hinc salutatum] Elegans locutio *deos salutare*, quam Servius etiam probat, Terentii hunc locum laudans, ad Virgil. Æneid. XII. vers. 257. *Augurium salutant.* Sic Livius XXXVIII. 51. *ego hinc extemplo in Capitolium ad Jovem optimum maximum, Junonemque et Minervam ceterosque deos, qui Capitolio atque arci president, salutandos ibo.* Passim autem hujus devotionis, qua penates salutabantur, in comediis exempla. Sed optime Hieronymus in

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

P. Phanium relictam solam? **G.** Sic. **P.** Et iratam senem?

G. Oppido. **P.** Ad te summa solum, Phormio, rerum redit:

Tute hoc intristi; tibi omne est exedendum: accingere.

G. Obsecro te. **P.** Si rogabit? **G.** In te spes est.

P. Eccere.

5

Quid si reddet? **G.** Tu impulisti. **P.** Sic opinor. **G.** Subveni.

que deprehenderat, delinquitur statim sit. *Itans patris ais*] Hæc et labia lingens, ut ebrius: et ruotans, utpote satur, pronuntiavit actor bonus. *Admodum*] *Admodum* annuendi vim habet duntaxat modo: et subauditur veritum. D.

Itans patris adventum] Hæc scena Phormionem loquentem habet, ac se (servo. Z.) promittentem adversus patris iracundiam purgaturum (adde, *filium. Z.*) Hæc solæ allocutiones hic tenentur. E.

3 *Phanium relictam solam?*] Subauditur, *ais.* *Iratum senem?*] Iterum *ais* subauditur. D.

3 *Oppido*] Non *ais*, sed *iratum* intellige. *Ad te summa solum, Phormio, rerum redit*] Ideo velut expergefactus ad has causas accedit Phormio, quia non diu sollicitum convenit esse parasitum: nec quicquam aliud, nisi de convivio, vel propter convivium cogitare. adeo, nisi a Geta cogatur, modo etiam negotiorum Antiphonis negligens est, atque securus. D.

Ad te summa solum] Hoc est, a te cuncta explicanda. B.

Ad te rerum summa redit] Locutio sumpta ab iis, quibus aut reipublicæ cura aut bellorum gerendorum præfectura mandata. Iis enim *summa rerum* committi dicitur. *Cæs. de B. C. III. 5. ad hunc summa imperii respiciebat.* v. *Drak.* ad *Liv. VIII. 26.* R. D.

4 *Tute hoc intristi, tibi omne est exedendum*] *Παράφραση* apta parasito: quæ de cibo est. Hoc autem inter rusticos de alliato moretario dici solet. Et bene *intristi*: proprie enim *intrita*, di-

citur hujusmodi cibus. *Accingere*] *Appara te, atque expedi.* D.

Tute hoc intristi] Ex proverbio natum, quod est apud rusticos, cum male intritum cibum coactus est sumere, qui intrivit. Et est sensus: a te confecta (*incepta. Z.*) res est, quam debes absolvere (*absolvere. Z.*) E.

Tute hoc intristi] Ansonius ad Paulum. *Idyll. 7. tibi, quod intristi, exedendum est: sic vetus verbum jubet. Compedes, quas ipse fecit, ipse ut gesset, faber.* L.

Tute hoc intristi] I. e. tu hujus mali auctor es, tu etiam poenam luca. Metaphora a genere cibi quod intritum vocant. v. *interpret. ad Phædr. I. 26. 7.* R. D.

5 *Eccere. quid si reddet?*] Totum hoc quasi alia agens loquitur parasitus: ut ex hoc appareat quid intersit inter audaciam sycophantæ improbi, et patrisfamilias perturbationem minime litigiosi. Nam ille in bona causa advocatos quærit, et ipse sollicitus in toto actu est; hic in puncto temporis se ad calumniam præparavit. D.

Eccere] *Ms. R. ecce res. sed alterum rectius.* *Glossar. eccere, κατά τῆς Ἀφύπτης.* *Eccere idē.* Vid. *Festas et Charis.* L.

Pro rogabit plures et meliores codd. habent rogabit. B.

Eccere] Vel pro *ecce* dicitur, vel est iurjurandum, quasi dicas: per Cereem, ut *Ecator, Edopol, &c.* v. *Fest. in hac voce.* R. D.

6 *Quid si reddet?*] Bene jam ad il-

P. Cedo senem : jam instructa sunt mihi corde consilia omnia.

**G. Quid ages ? P. Quid vis, nisi ut maneat Phanium ;
atque ex crimine hoc**

**Antiphonem eripiam ; atque in me omnem iram derivem
senis ?**

**G. O vir fortis atque amicus ! verum hoc sæpe, Phormio,
Vereor, ne istæc fortitudo in nervom erumpat denique.**

P. Ah,

had respicit fabula, quod futurum est, propter Phædriam. *Quid si reddet ?*] Hoc est, quid si respondebit ? An, quid si mulierem reddet ? *Sic opinor*] Non ad tu impulisti hoc pertinet ; sed ad id, quod secum tacitus volvit Phormio. D.

7 *Cedo senem*] Hic alii exclusisse (excussisse) torporem somni inducunt parasitum. alii transglutisse quod in ore mandebat : quasi hoc moris fuerit ad viuendum senem. *Cedo senem*] Non parvi moliminis certamen impendet, quum senex dixerit, *hominem commostrarier mihi istum volo ; parasitus diceat, cedo senem.* D.

Instructa sunt] Cicero de Nat. Deor. III. 29. L.

Ut mihi acuat, sequor ordinem multorum codd. *jam instructa mihi sunt corde c. o. cæteram pro in corde, meliores libri recte omittunt in.* B.

Cedo senem] I. e. veniat si vult, Phædr. V. 2. 4. *cedo illum jam curabo sentiat quos, &c.*

8 *Quid ages ?*] Non interrogantis, sed metuentis hoc dictum est. *Quid vis, nisi ut maneat Phanium*] Tria promittit, in quibus omnis causa Antiphonis est constituta. *Atque ex crimine hoc*] Sic dixit, ex crimine eripiam, quasi ex incendio. Considera trium rerum, quas promittit, gradus per adjectives esse servatos (separatos. Lib. uterque). *Phanium*] Uxorem scilicet Antiphonis. D.

Quid vis ?] Secum deliberat, quaerens potius consilium Phormio. Tandem reperit, se serio pollicetur, quod amplius desideretur, Phanium manere

apud maritum, atque Antiphonem (adde, *culpu liberari.* Z.) B.

Versus ratio suadet Bembini nisi uti. B.

9 *Antiphonem eripiam*] Bene eripiam dixit: quo vim significat doli, pro eo qui jam teneatur oppressus. Virg. XII. 947. *tunc hinc spoliis indute metrum Eripiare mihi ? In me omnem iram derivem senis*] Derivatio dicitur inflexio criminis ab eo ad quem pertinebat, ad eum ad quem non pertinet. D.

Ex nostris duo tantam senis, cæteri Patris. Utrumvis recte. B.

In me omnem iram derivem] I. e. convertam. Cic. ad Attic. IV. 3. *id poterat inficiari, poterat in alios derivare pro Milone c. 10. dicam non derivandi criminis causa sed ut factum est.* v. Lambin. ad Laeret. II. 365. R. D.

10 *O vir fortis atque amicus !*] Ordine laudavit. plus est enim amicus, quam vir fortis. Et apparet adversum (aversum) Getam exclamasse: quod majorem vim habet, quam si amice dixisset. *O vir fortis, atque amicus !*] Nominativum pro vocativo posuit. *Verum hoc sæpe Phormio*] Bene sæpe addidit, ut sententiam faceret de speciali dicto. D.

Malim *O Phormio ;* ut in illa sede trochæus evitetur. B.

11 *Vereor ne istæc fortitudo in nervom erumpat denique*] Quid est istæc ? nimium audax scilicet. Et convenit hoc dictum Getæ: qui et supra dixerat, est parasitus, quidam Phormio, homo confidens. *Verum hoc sæpe, Phormio,*

Non ita est: factum est periculum: jam pedum visa est
via.

Quot me censes homines jam de verberasse usque ad
necem,

Hospites, tum cives? quo magis novi, tanto sæpius.

Cedo dum, en unquam injuriarum audisti mihi scriptam
dicam? 15

vereor, ne istæc fortitudo in nervum erumpat] Ex consuetudine Romana dixit: quia sæpe in nervum conjiciebantur, ex aliquo maleficio in carcerem missi. An namquid (nunquid abest in edd. vet.) proverbium a sagittariis natum est: quod immoderate plerumque vires, adducendo arca non telum incitent, sed nervum rumpant? An ex eo, quod sæpe fortius ferientes, nervum sibi aliquem lædant? Ergo fortitudine nimia sæpe vinci, sæpe decipi contigit. *In nervum erumpat denique*] Denique modo *κατάλασιν*, Terentiana consuetudine, qui hanc particulam in ultima ponit sententia. D.

Fortitudo in nervum] Denique vehementer metuo, ne hæc virtus et fortitudo mittatur in nervum, hoc est, in contrariam rem. Facile enim patitur fortitudo, (adde ut. Z.) si nervum forte percussorit, solidiore parte resistente, illo qui percussit vulneratur (vulneretur. Z.) E.

Ne istæc fortitudo in nervum erumpat] H. e. ne propter istam fortitudinem in vincula conjiciaris. infra IV. 4. 15. *nostra causa in nervum ibit*. Nervus est ligneum visculi genus, in quod pedes reorum immittebantur et nervis animalium vinciebantur. v. Fest. in h. voce et Salmas. de modo usurar. p. 818. R. D.

13 *Jam pedum visa est via*] *Pedum* pro pedibus. et *visa ἀντὶ τοῦ προνοίας*. Et totam *μεταφορικῶς*. D.

Jam pedum visa est via] Jam res quemadmodum it, habe. E.

Versus exigit *Periculum*, quod ipsum est in Vatio. Vict. Basilic. et aliis. B.

Jam pedum visa est via] I. e. jam

perspecta mihi ratio est, qua pedes nervum effugere possint. R. D.

13 *Quot me censes homines jam de verberasse usque ad necem?*] Parasitice totam translationibus loquitur. hujusmodi est enim vis umbraticorum hominum, scurrilis oratio. D.

Me censes homines] Profert exemplum, quo docet, nihil sibi fieri posse, ex hoc, quod multos homines usque ad necem verberaverit; et, cum tantas injurias fecerit, nunquam injuriarum sit accusatus. E.

De verberasse usque ad necem] H. e. per fraudem et calumniam bonis evertisse ac spoliasse. Sic verberare pro argento emungere apud Plant. in Pseud. I. 5. 60. *alio tu modo*. *Me verberare, atque ego te soleo cogitas*. Simile ratione jugulare, interimere, conficere, laedere, &c. non mortem, sed grave aliquod damnum significant, quas locutiones exquisita eruditione illustrat Duker. de latinis veter. Actor. p. 453. R. D.

14 *Hospites, tum cives*] Ἀναλλοθὺς secundum: deest enim supra, *cum*. Et bene posterius posuit id quod majus est. D.

15 *Cedo dum, en unquam injuriarum audisti mihi scriptam dicam?*] Plus est hoc per interrogationem intulisse, quam si diceret, nunquam mihi scripta est injuriarum dica. *Injuriarum audisti mihi scriptam dicam?*] Ἀναφρασίᾳ. sic enim et Tallius, Ver. II. 15. Scribitur *Heracleo dica*. *Dica*] *Dica* causa est Græca, que sit Latine *dica*: ut *acta acta*, *calliope calliope*. D.

En unquam] Formula frequens. et elegans eorum qui per interrogationem

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

**Alere nolunt hominem edacem, et sapient mea quidem
sententia,**

21

Pro maleficio si beneficium summum nolunt reddere.

G. Non potest satis pro merito ab illo tibi referri gratia.

**P. Immo enim nemo satis pro merito gratiam regi re-
fert.**

Ten' asymbolum venire, unctum atque lautum e balneis,

proponis mihi, quod etiamsi fortunas non habeam, ex quibus condemnatus poenam sustineam, tamen addici possum ad servitatem: hoc est enim *ducere damnatum*. Sed rursus itaque mihi maximum beneficium praestabant, si addictam me subi pascere incipiant, ut pro maleficio, quod illis intuli, beneficium cogantur restituere. E.

21 *Alere nolunt hominem edacem*] Sensus est, sciunt edacem, et ideo nolunt alere. Et hoc sic pronuntiandum, ut facete totam videatur illatum. Quando obaeratus sit sub huiusmodi poena: nec accusari ab aliquo se queritur, neque damnari. *Hominem edacem*] So significat. *Sapiunt*] Sibi consulant. D.

Versus causa dele cum Bembino illud quidem. B.

22 *Pro maleficio si beneficium summum nolunt reddere*] Parasitice beneficium summum dixit alere. *Pro maleficio*] Pro injuria. *Reddere*] Retribuere, reponere. D.

23 *Non potest satis pro merito ab illo tibi referri gratia*] Multum promittit Geta parasito, quum dicat, nihil futurum, quod pro merito possit accipere. *Non potest satis pro merito ab illo*] Huiusmodi sententias inserunt poetae parenthesi, cum his quae volunt inferre *Ab illo tibi referri gratia*] Non ab eo, qui te damnatum duxerit: sed Antiphone, de quo sermo est. D.

Non potest satis] Hoc est, dominus, qui te atque addictam habebit, potest tibi bonam gratiam referre pro meritis tuis. B.

Pro potest versus poscit pote. B.

24 *Imo enim nemo satis pro merito gratiam regi refert*] Bene parasitus,

quicquid praestat, debere se dicit. Et est proprium personae inferioris. Virg. *Aen. I. 82. tu mihi quodcumque hoc regni, tu sceptru, Jovemque Concilias; tu das epulis accumbere divum. Gratiam*] *Vicem. Nemo satis pro merito gratiam regi refert*] Rex alias regnator, alias dominus, alias dives significat. Sed nunc rationem habet nominis ad aliquid dicti, ad significandam parasitam. ut enim parasitus regis est, et libertus patroni: sic e contrario rex parasiti est, et patronus liberti. quod si non esset, non nemo tantomodo, sed nemo parasitus diceret. D.

Immo enim nemo satis] Cum servus dixisset, potest tibi referre gratiam, hic contra, gratiam, inquit. regi nemo refert, vel qui nutritor (forte, nutrit alios. Z.) vel qui pascit solum. B.

25 *Tene asymbolum venire unctum, atque lautum e balneis*] Haec non ab Apollodoro, sed e sexto satyrarum Ennii translata sunt omnia: quippe sine cura, *latus, lautus quem advenis, Infertis* (alii *insertis*) *malis, et expedito brachio, Alacer, celsus, lupino impetu, expectans, Mor dum alterius abligurias bona: quid Censes dominis esse animi? Pro divum fidem! ille tristis cibum dum servat, tu ridens voras. Tene asymbolum venire*] Et hoc nomen constat, inter parasitos confictum, atque compositum esse. Contra illud in Andria, *symbolum dedit, cernavit*. D.

Venire unctum] Quanta commoda sint servientis, enumerat, quod sine collatione lautus, atque unctus e balneis rediens otiosus est animo, dominus vero cura et sumtu absumitur. B.

Asymbolum venire] Ἀσυμβόλιος δεικ-

Otiosum ab animo : quum ille et cura et sumtu absumitur,

26

Dum tibi sit quod placeat : ille ringitur ; tu rideas :

Prior bibas, prior decumbas : cœna dubia apponitur ?

πῖν. Eustath. in Homer. Diodor. ἀπίρ-
χεται οἰκᾶδ' οὐ καταβαλὼν σύμβολας. L.

Unctum atque lautum] Veteres quo-
tidie solebant se ante cœnam lavare in
balneo et ungere. v. Cic. ad Attic. XIII.
ep. ult. post horam VIII. in balneum—
unctus est, accubuit. R. D.

26 Otiosum ab animo] Πλεονασμός.
Nam addidit ab, quum sufficeret animo.
Quum ille cura et sumtu absumitur]
Cura in apparando, sumtu in coemen-
do. D.

Otiosum ab animo] I. e. vacuum ca-
ris et sollicitudine. Sallust. in Jug. c.
52. animo vacuum accepit. ubi. v. Corl.
Præpositio ab plerumque omittitur.
R. D.

27 Dum tibi sit quod placeat] Acu-
enda vox in eo, quod ait tibi. Et hoc
eminenter adjectum est, non sui curam,
sed convivarum gerere illum qui vocat.
Ille ringitur, tu rideas] Poetico lepore
et iisdem syllabis diversa significantia
prope invicem posuit, ringitur et rideas.
Ille ringitur, tu rideas] Varie : nam
pronunciativo conjunctivum miscuit.
Non enim dixit, ringatur. Ringi est
stomachari tacitum, est enim translatio
a canibus latraturis. D.

Ille ringitur] Hoc est, stomacho
commovetur et iracundia. Et facit rin-
gor, id est, os aperio. Unde rictus. E.

Ut tibi aquatur, lege, dum fit, tibi
quod placeat. Certe fit est in Bomb.
Victor. et duobus nostris. B.

Dum tibi sit] Guilielmus quæst.
Plaut. c. 81. e Mastis eleganter legit
dum tibi fit. Nam fieri proprium ver-
bum est in conviviiis, cum deliciæ in-
struantur. Petron. c. 26. nocitis hodie
apud quem fiat? ubi v. interpret. edit.
Burm. p. 127. R. D.

Ringitur] H. e. irascitur, stomacha-
tur. Cic. ad Attic. IV. 5. hi subringen-

tur qui villam me moleste ferunt habere.
Ringi proprie dicuntur canes, cum rio-
tum deducunt latraturi vel morsuri.
v. Lambin. ad Hor. Epist. II. 2. 128.
R. D.

28 Prior bibas, prior decumbas] Hoc
ad procacitatem parasitorum retulit.
Prior decumbas] Cic. alibi, Verr. I. 26.
mature veniunt, discumbitur, inquit.
Cœna dubia apponitur] Et hoc adeo
parasiticum verbum est, ut id non intel-
ligat Geta. D.

Prior bibas, prior discumbas] Hæc
utique servorum est quedam libertas,
ut ista prius sibi præstent. E.

Cœna dubia] Πανδαισία. Aristophan.
in Pace : πικρὸν καὶ γοργὸν ἄσπιρ μᾶζα
καὶ πανδαισία. Ubi vid. Scholiast. Ho-
rat. libr. II. Sat. 2. 76.—vides, ut pal-
lidas omnis Cœna desurgat dubia? Hie-
ronym. ad Eustoch. de Virginit. castæ
vocantur et Nonnæ, post cœnam dubiam
Apostolos somniant. Sic Pacuvius apud
Nonium in COPIS, O multimodis variis du-
bium et prosperum copem diem. L.

Malim versus causa, prior bibas tu,
prior, &c. B.

Decumbas] Proprium verbum de con-
vivis. Sæton. in Claud. c. 33. ictus
nidore prandii quod in proxima Martis
æde Salis apparabatur—ascendit ad sa-
cerdotes unaque discubuit ubi v. Ouden-
dorp. Frequentius est discumbere. R. D.

Cœna dubia] Cœna dubia quæ sit,
ipse explicat Terentius nempe lautissi-
ma, in qua dubites, quid appositaram
deliciarum potissimum sumas. Horat.
Serm. II. 2. 76. pallidus omnis cœna des-
urgit dubia. Sic dubia cuspis a Sil.
Ital. IV. 188. dubia meditatus cuspide
vulnus dicitur, quam quis manu tenet,
dubitans quem primum impetat. v. Dra-
kenb. ill. loc. R. D.

G. Quid istuc verbi est? P. Ubi tu dubites, quid sumas potissimum.

Hæc cum rationem ineas, quam sint suavia, et quam cara sint; 30

Ea qui præbet, non tu hunc habeas plane præsentem Deum?

G. Senex adest: vide quid agas: prima coitio'st acerrima:

Si eam sustinueris, postilla jam, ut lubet, ludas licet.

29 *Quid istuc verbi est?*] Ut intelligat populus, idcirco non intelligit, et vult doceri Geta. Ostendit autem poeta, pro unaquaque re verba propria esse, neque communia cum iis, qui diversi sunt actus. *Ubi tu dubites, quid sumas potissimum*] Non potius, sed potissimum dixit: ut in re omni aliis alia monstraret potiora. Plautus, Men. I. 1. 27. *standum est, in lecto, si quid de summo petas.* D.

Quid sumas potissimum] Priscian. lib. 3. L.

30 *Hæc cum ratione ineas*] Intelligas, æstimes. *Quam sint suavia, et quam cara sint*] Nonnihil philosophatus est poeta, ostendendo multis suavia esse quæ cara sint. *Cura*] Magni pretii. D.

Hæc si cum ratione] Cum hæc igitur ratione collegeris, quam sint suavia, sine dubio illam, qui tibi hæc præbuerit, præsentem deum poteris nominare. E.

Pro ratione vett. libri melius habent *rationem.* B.

31 *Ea qui præbet, non tu hunc habeas plane præsentem deum?*] Hoc est quod ait, imo enimvero nemo satis pro merito gratiam regi refert. *Non tu hunc habeas plane præsentem deum?*] Præsentis dii sunt, vel qui colantur et videntur, ut Sol et Luna. Alii præsentem pro potentissimo accipiant. ut Virg. Ge. II. 137. *quo non præsentius ullum.* D.

Præsentem deum] Præsentis dii perpetuo epitheto dicuntur, quod profiti sint ad opem ferendam, faventes, propitii. Virgil. Ecl. I. 42. *nec tam præsentis alibi cognoscere Divos.* Ovid. Trist. V. 2. 45. *alloquor en absens præsentis numina supplex ubi v.* Heins. Hinc etiam manarunt locutiones *præsens animus, præsens venenum, præsens auxilium, præsens pestis.* v. Lambin. ad Horat. Carm. I. 35. 2. R. D.

32 *Senex adest: vide quid agas*] Intervenit senex ultimo. Et quidem, quod extra argumentum per inventionem dici potuit, consumtum est. *Vide quid agas*] Non terrentis est, sed excitantis. *Prima coitio est acerrima*] Translatio est a prælio. Nam et congregari milites, et coire dicuntur. D.

Prima coitio est acerrima] Sola tibi inceptio et ingressus est arduus, cætera pro voluntate, ut videbitur, illud. E.

33 *Si eam sustinueris*] Multum de illo exigit, quando non dicit, si eam repuleris; sed potius si eam sustinueris. *Postilla jam, ut lubet, ludas licet*] In officio militari omne negotium vel pugna, vel ludus. D.

Ludas] Ludere est ad armorum peritiam exerceri, non vere pugnare. Ovid. Trist. III. 12. 19. *levisbus nunc luditur armis.* v. Broukhus. ad Tibull. I. 4. 51. R. D.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Negat Phanium esse hanc sibi cognatam Demipho? 5

Hanc Demipho negat esse cognatam? G. Negat.

D. Ipsum esse opinor, de quo agebam: sequimini.

P. Neque ejus patrem se scire qui fuerit? G. Negat.

P. Nec Stilphonem ipsum scire qui fuerit? G. Negat.

P. Quia egens relicta est misera, ignoratur parens, 10

fidem, aut quid tale. Cicero in Oeconomico, quid igitur, pro deum immortalium! primum eam docebas quæso? Pro deum immortalium!] Artificiose prior exclamat, ut Demipho qui injuriam passus est, ultro impetum accusationis incurrat. D.

Pro deum immortalium!] Hic indignationem sibi suscitatur Phormio, qui terrere possit facile senem: quod egens relicta est misera, quod ignoratur parens, quod ipsa divitiis orba, pauperissima est; idcirco pater irascitur. E.

Agitabo] I. e. vexabo. Flor. I. 8. p. 35. ubi v. Duker. Translatio est a feris, quæ a venatoribus excitantur cubilibus suis et agitantur. R. D.

5 *Negat Phanium esse hanc sibi cognatam?]* Additum pronomen est: quasi notam omnibus diceret. *Phanium esse hanc sibi cognatam?]* Magno ingenio Terentius impudentiam calumniatoris expressit. Nam et prior incipit, et prior accusat. Et quia non potest dicere, expellit Phanium Demipho? *negat cognatam, inquit. Cognatum Demipho?]* Hæc est flagitatio, quæ etiam nomen tumultuose persequitur atque exagitat. Ideo callidus sycophanta patrisfamilias proprium nomen non solum invidiose infert, sed etiam repetit. D.

Negat Phanium esse] Vid. Aquila Rom. de Nominib. figurar. in Anadiplosi. L.

6 *Negat]* Una opera Geta in duplici versatur dolo. Nam et audiente jam senem, se ejus defensorem tanquam absentis, assimulat: et irritat ad vociferationem Phormionem, qui clamandi ulterius causam non haberet, si taceret Geta.

7 *Neque ejus patrem se scire, qui fue-*

rit?] Ambiguitas: quæ tamen sensa discernitur. D.

8 *Sequimini]* Apparet, Demiphonem, ut patremfamilias, perturbari non mediocriter: quippe qui et advocatos conquisiverit adversus hominem sine advocatis agentem, et progredi non audeat, nisi illi sequantur. *Sequimini]* *Sequimini* dicit, qui properantius et concitatiore gradu pergit iratus. D.

9 *Nec Stilphonem ipsum scire qui fuerit?]* Hæc asseveratio mentientis est, imitata veritatem. *Nec Stilphonem ipsum scire]* Quam multa calumniatores clamandi causa dicunt, et vociferandi: ut ipso strepitu terreant! *Nec Stilphonem ipsum]* Tantandem quod supra, *neque ejus patrem.* Scire debemus hoc nomen non fictum a parasito, sed auditum a puella, quæ uxor ducta sit, dici. *Negat]* Σύλληψις prima. Nam extrinsecus audiendum est, *pater.* D.

Bentleio videtur versus esse spurcius propterea, quod Phormio hic nomen Stilphonis teneat, quod infra vers. 40. repente oblitus sit. Male. Nam mendax, perturbatusque non semper memor est ditorum. Fere etiam ubi quis de rebus laborat, solent nomina fagere. Z.

10 *Quia egens relicta est misera]* Communis locus in avaritiæ generalitate approbator. facilius enim hoc de omnibus, quam de Demiphone credatur: et ideo *ignoratur* dixit, et *negligitur*: non, *ignorat, nec, negligit* Demipho. *Ignoratur]* Non agnoscitur, ignorarique fingitur. hoc enim significat modo. *Parens]* Pater. Nam ut variaret, *parentem* dixit, quem supra dixerat *patrem.* Patrem ergo dicit puellæ a Demiphone ignorari. D.

Pauper, cui opera vita erat, ruri fere
 Se continebat: ibi agrum de nostro patre
 Colendum habebat: sæpe interea mihi senex
 Narrabat, se hunc negligere cognatum suum: 19
 At quem virum! quem ego viderim in vita optimum,

quam ut illum adolescens optime nosse
 posset. *Jam grandior*] Proprie *grandis*
 ad speciem refertur ætatis, ut *grandis*
puer, et *grandis virgo*; *grandis natu* se-
 nex dicitur. D.

16 *Cui opera vita erat*] Hic ostendit
 quam pauper fuerit, et *opera* septimi
 (alii, sexti) casus est, et *vita* nomina-
 tivi. *Cui opera vita erat*] *Opera* pro
 victu posuit. et *opera* hic ablativus ca-
 sus est. *Ruri fere*] Id est, ruri *opera*
 faciundo quærebat cibum. Et bene ad-
 didit *fere*. non enim semper, sed ple-
 rumque. D.

Cui opera vita erat] Expressit pau-
 pertatem, cui victus quotidianus *opera*
 quærebatur. E.

Cui opera vita] Ita meliores libb.
 ne aliter Priscian. lib. XV. Estque At-
 ticum loquendi genus, ut illud veteris
 poetæ apud Athenæum, Dipnos. lib. I.
 cap. 7. οὐδὲν ὁ μάγιστος τῷ παντὸς δια-
 φέρει, Ὁ γὰρ ἴστω ἰνατίεσσι τούτων τί-
 χην. Simili enim modo dictum ὁ γὰρ,
 τίχην, ut a Terentio *vita, opera*. Aliud
 ergo Donatus egisse videtur, cum hæc
 aliter explicat. L.

Donati explicatio a Bentleio et Cu-
 pero Obs. 1. 17. recte repudiatur. Sed
 Bentr. ob versum et consensum omni-
 um codd. legi vult *cui in opere*, h. e.
 qui opere rustico faciundo victum sibi
 quærebat. Sic *opus* absolute pro opere
 rustico ponitur Eun. II. 1. 14. Cupe-
 rus vero lætatur vulgarem lectionem
opera in casu recto, et explicat, *cui ope-*
ra victus erat, qui ex *opera* se alebat.
 Bentleii rationem, ut latiniozem, præ-
 ferendam esse censeo. Z.

17 *Ruri fere se continebat*] Expresse
 ostendit miseriam hominis, qui in urbe
 natus interdixerat sibi accessu ejus, ob
 pudorem inopiæ. Nam hoc significat
continebat: unde *contenti* dicuntur, in

malis durantes. Hoc autem veteres fa-
 ciebant nobiles, quum ad paupertatem
 redacti essent. *Ruri fere se continebat*]
Continere se dicitur, qui contra volun-
 tatem se continet. D.

Cui opera vita erat] H. e. qui ex
 opera quotidiana sibi victum compara-
 bat. *Vita* pariter ac *βλοῆ* apud Græcos
 pro victus ponitur Plant. in Sliche III.
 2. 9. nam ut illa vitam repperit hodie sibi.
 v. Gronov. de pecun. vet. II. 7. R. D.

18 *Colendum habebat*] Virg. XIII.
 529. *conductaque pater tellure secebat*.
Sæpe interea mihi senex narrabat] Misere-
 rabiliter et invidiose positum *senex*: et
 majore fide *narrabat* dixit, non *quæreba-*
tur. Et vide congestionem argumeto-
 rum. Et ordo est, *sæpe narrabat senex*
hunc suum cognatum se negligere. *Sæpe*
interea mihi senex narrabat] Habet mi-
 sericordiam odiosa narratio. D.

Colendum habebat] Conductum agrum
 colero, paupertatis judicium erat. Vir-
 gil. Æn. XII. 520. *conductaque pater*
tellure secebat. v. Broukh. ad Tibull.
 Eleg. I. 7. 50. R. D.

19 *Se hunc negligere cognatum su-*
um] Ἀμφιβελία. sed in sensu dissolvi-
 tur. *Cognatum suum*] Hoc crimen et
 causa est, quod *cognatum* addidit. D.

Negligere cognatum] *Cognatum nar-*
rabat, quod se negligeret hic cognatus
 suus. E.

20 *At quem virum!*] Qualitas inju-
 riæ a dignitate personæ. multi enim ta-
 les sunt, ut cognitione abdicandi sint.
quem ego viderim in vita optimum] Mo-
 do in *vita* ac moribus. Et in *vita*. hoc
 est, quum viveret, et in eo quod a vivo
 fit. *quem ego viderim in vita optimum*]
 Modo in *vita*, in actu, in moribus. D.

At quem virum] De hac laudandi for-
 mula. v. not. ad Æan. III. 5. 42. R. D.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

G. Pergin' hero absenti male loqui, impurissime? 25

P. Dignum autem hoc illo est. G. Ain' tandem, carcer?

D. Geta.

G. Bonorum extortor, legum contortor. D. Geta.

P. Responde. G. Quis homo est? ehem! D. Tace. G.

Absenti tibi

Te indignas, seque dignas contumelias

Nunquam cessavit dicere hodie. D. Ohe desine. 30

Adolescens, primum abs te hoc bona venia peto,

Et Sallustius: nam Syllæ dominationem audebat. Et interpositis quibusdam, neque est offensus dominationem Syllæ. Quam is aspernatur nunc tam illiberaliter] *Aspernari* est averti, non solum corpore, sed etiam animo. *Aspernari*, recusare, avertere, non agnoscere. Est autem dictum a sperno. *Illiberaliter*] Apud veteres *illiberaliter* dicebant factum, si quis excessisset omne genus maleficii. Sic in *Adelphis*, *fuctum a vobis duriter Im-misericorditerque: atque etiam, si est, pater, Dicendum magis aperte, illiberaliter*. Vides more αἰχίονος *illiberaliter* pro magno hic ultimum poni. D.

25 *Pergin' hero absenti male loqui*] ἄσώτρητος per ἀσώτρητος. *Male loqui*, pro *male dicere*. Et querit Probus, quis ante Terentium dixerit. *Hero absenti*] Argute *hero absenti*: ut videatur fidelior, qui defendat absentem: quod præstans argumentum est, id in animo habuisse Getam etiam peregrinante domino. *Impurissime*] *Improbissime*. D.

26 *Dignum autem hoc illo est*] Non negat male loqui: sed hoc esse dignum contendit malo homine. *Ain'*] ἄσώτρητος nota est, quæ separat s ab n, et intermittit s literis sonum: est enim integrum, *ains? Ain' tandem? carcer!*] Non *carcerarius*, sed *carcerem* asperius appellavit. sic Lucilius, *carcer vix carcere dignus*. Et *vix* pro *non*. D.

Pro *tandem*, quod et versui et sententiæ officit, reponendum puto tamen. B.

Carcer] *Carcer* dicitur pro *carcerario* vel *carere digno*. Lucil. apud Donat. ad h. l. *carcer, vix carere dignus*. Ad

eandem normam a comicis dicuntur etiam, patibulum. v. celeb. Hemsterhus. ad Thom. Magistr. p. 140. R. D.

27 *Bonorum extortor*] Ingeniose de ipso negotio sunt inventa convicia. *Bonorum extortor, legum contortor*] Fingit illi crimina de causa, et de negotio. D.

Bonorum extortor] Prisc. lib. LX. L.

28 *Responde*] Timuit poeta, ne huiusmodi vociferatio Getæ, quasi veram discordiam apud populum fingeret: et ideo facit jam a Phormione ipsum admoneri. *Quis homo est?*] Miro servus finxit, se non vidiisse senem: ut ea quæ dixerit, in Phormionem sincere dixisse credatur. Et mira dissimulatione addidit homo: ut videatur nihil de presentia domini cogitasse. *Absenti tibi*] Tunc fidelis opera est, si absens aliquis defendatur. hoc ergo confirmat, velat indicando. Sic in *Andria*, *O Chremes, per tempus hic advenis, ausculta*. D.

29 *Seque dignas contumelias*] Id est, quas ipse debet audire. D.

30 *Ohe! desine*] Hac voce ostendit plus justo pro se locutum videro Getam. Nam *ohe* interjectio est, satietatem usque ad fastidium designans. *Desine*] Imponit silentium Getæ: quasi validiora dicturus sit. et supra tacet dixit senex. D.

Illud *hodie*, præter unum, nullas habet ex nostris. Igitur lege vel, *N. c.* dicere. *ohe desine*; vel cum tribus nostris, *N. c.* dicere. *ohe jam desine*. B.

31 *Adolescens primum abs te*] Est hæc auctoritas in senibus, ut, qui minoris ætatis fuerint, illos appellatione præ-

ACT. II. SCENA III.

**Si tibi placere potis est, mihi ut respondeas :
Quem amicum tuum ais fuisse istum, expla
Et qui cognatum me sibi esse diceret.**

P. Proinde expiscare, quasi non nosses. I

P. Ita.

D. Ego me nego : tu, qui ais, redige in men

P. Eho tu sobrinam tuam non noras ? D.

Dic nomen. P. Nomen ? maxime. D. Quid

P. Perii hercle : nomen perdidit ! D. Hem

P. Geta,

Si meministi id quod olim dictum'st, subjie

ri, vel adolescentis, vel juvenis etiam ostendant (*appellat*: liber uterque :) ut hoc de nomine illis (*ut hoc nomine de illis. Z.*) quidem detrahant, sibi vero auctoritatem attribuant. Sic Virg. XII. 19. *O prestantis animi juvenis, quantum ipse feroci Virtute exsuperas. Bona venia]* Sine ira, sine discordia. D.

Adolescens, primum abste] Prima pars actionis quaeritur, quae est, an illa proxima sit ? cui respondet Phormio, scire ipsum qui interrogat. R.

Pro peto, quod libri Faerni multi habent, nostri omnes rectius exhibent expeto. Noster enim solet liquefacere postremas syllabas, et aversari homœoteleuta. B.

Bona venia] Idem valet, quod *pax tua*. Pro eo etiam dicitur *cum bona venia, cum bona pace* ut ap. Liv. XXIX. 17. *Cum bona venia audiatis id quod invitatus dicam.* Utrumque conjungit Arnobius I. p. 5. *cum pace hoc vestra et cum bona venia dixerim.* v. Drak. ad Liv. III. 19. VII. 41. R. D.

33 *Si tibi placere potis est]* Pro, potest. *Mihi ut respondeas]* Bene mihi: utpote patri adolescentis, vel domino Getæ, vel etiam seni. Et verbum est scrupulose aliquid interrogantium. Sic Virg. Æn. II. 149. *mihique hæc edisserere vera roganti.* Et, Ecl. III. 1. *dic mihi, Damata, cujum pecus ?* D.

33 *Quem amicum tuum ais fuisse]* Ais dicimus de iis, qui vana loquantur :

dicere autem dicimus ra. Explana] Manifesta. 34 *Et qui cognatus unde. D.*

35 *Proinde expiscare]* Proinde, ita simile est modo, non coincidit tunc eloquio solito est diligentissime quæces lateant : ergo ver piscatoribus. D.

Proinde expiscare q a me inquiris, quasi

26 *Ego me nego ;* dicitur ad omnia nosse.

37 *Eho ! tu sobri* lari quadam vulgariq pote scurra, respond

38 *Nomen ? mari* bent memoriam. hic vel necessarium est. Urget senex : quia men nescire. D.

Sic divide person Nomen ? D. Maru ces ? B.

40 *Subjice]* Sugg Si meministi quod nomen, quod supra phonem ipsum qui fu

Subjice] I. e. sug Æn. III. 314. *vix p* cio. Propert. I. 7. carmina serus amor. R. D.

Non dico : quasi non noris, tentatum advenis.

D. Egone autem tento ? G. Stilpho. P. Atque adeo quid mea ?

Stilpho'st. D. Quem dixti ? P. Stilphonem inquam, noveras ? 43

D. Neque ego illum noram : neque mihi cognatus fuit Quisquam isthoc nomine. P. Itane ? non te horum pudet ? At si talentum rem reliquisset decem :

D. Di tibi malefaciant. P. Primus esses memoriter Progeniem vostram usque ab avo atque atavo proferens.

D. Ita ut dicis. ego tum si advenissem, qui mihi Cognata ea esset, dicerem : itidem tu face. 50

Cedo, qui est cognata ? G. Eu noster ! recte : heus tu, cave.

41 *Non dico : quasi non noris*] Mire. Nam videtur arte celare id, quod invitus nesciebat. D.

Non dico] Acon. Pedian, I. 29. in Verrem. L.

43 *Stilpho*] Σύλληψις. Nam reddit ad nominativum est utique Stilpho ; ut rursus ad accusativum, *noveras*, Stilphonem scilicet. *Stilphonem, inquam, noveras*] Figura ἐπιπροχασμός. Est autem ἐπιπροχασμός verborum semper se invicem effusio (*effusio, vel supermensio*, lib. uterque), quæ sit adversarii causa turbandi : sic Cicero *convicium et* * Virg. XI. 387. *nec longe scilicet hostes Quærendi nobis ; circumstant undique muros. Imus in adversos ? quid cessas ? an tibi Mavors Ventosa in lingua, pedibusque fugacibus istis Semper erit ? Stilphonem, inquam, noveras ?*] Quasi dicat, convincam, si neges. D.

46 *At si talentum rem reliquisset*] Ἀξίωπιστον illud fecit. *At si talentum rem reliquisset decem*] More Romanorum, apud quos hereditas pecuniæ erat. *Talentum* autem quod dixit, more Græcorum admiscuit. D.

Talentum rem reliquisset] Hoc est, tale patrimonium quod in decem talentis est. E.

47 *Memoriter progeniem*] Memoriter totam progeniem parentum a summa origine contineres. E.

Di tibi male faciunt] Contraria formula est in Ad. V. 7. 19. *di tibi benefarint*. R. D.

49 *Ita ut dicis*] Ita sum, inquit, ut dicis, avarus et superbus. Et vide senem de injuria non agere : quia justæ confidit et nititur causæ. Plerumque enim hac constantia animi falciuntur, qui juri confidunt : at contra, qui nullo jure freti sunt, litigant et ad injurias prosiliunt : ut his saltem perturbent adversariam, qui jure non valent. Condo igitur, inquit, tibi omne contumeliæ genus. *Ego tum si advenissem*] Deest ad judicium : ut sit, quam ad judicium venissem. *Qui mihi cognata*] Qui, unde, quomodo. D.

Ita ut dicis. ego tum] Si hereditatem peterem, necessitas mihi imponeretur, ut, unde mihi esset cognata, dicerem ; nunc cum tu intendas, debes dicere unde sit ista cognata. E.

Pro si, quod in nostris omnibus extat, in Bemb. et liturâ Victoriani est cum, quod et Donatus legisse videtur. B.

51 *Eu, noster ! recte*] Geta sic laudat senem, ut optet vincere Phormionem.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Dotem dare, abduce hanc: minas quinque accipe.

P. Ha ha he, homo suavis. D. Quid est? num iniquom postulo?

An ne hoc quidem adipiscar ego, quod jus publicum est?

P. Itane tandem quaeso, item ut meretricem ubi abusus sis,

66.

Mercedem dare lex jubet ei, atque amittere? an,

Ut ne quid turpe civis in se admitteret

Propter egestatem, proximo jussa est dari;

nata. Cui ut supra dixi responderetur: *itane tandem quaeso ut meretricem, &c.* quod utique iniquum est, ex eo quod jam una pars videtur impleta. Aliter ergo jam non potest rursus quemcumque diceret senex proximo ad hos unde aut quamobrem (*aliter ergo jam non potest surgere adversus Phormionem, nisi dixerit senex: proximo; et nos unde? aut quamobrem? Z.*) Redit etiam parasitus ad praescriptionem: *actus, aiunt, ne egas. E.*

63 *Abduce hanc; minas quinque accipe*] Modo id agit, quod reprehendit a filio non esse factam, *dotem daretis, quereret alium.* Et *dotem* voluit custodem esse pudoris. D.

Accipe] Scilicet in dotem. Petron. c. 74. *sestertium centies accipere poteris scil. in dotem v. Burm. p. 480. R. D.*

64 *Ha ha he*] Hic risu destruxit, quod serio intendebat senex. *Homo suavis*] Praescriptio, quum jam alterum factum sit, seri utrumque non posse. D.

Versus gratia illud est delendum puto. B.

Homo suavis] I. e. status. Sic Graeci fatum *ἀδὴν* et *ῥαῖον* dicunt. v. quem notavimus ad Timaei lexico. Platonic. p. 95. R. D.

65 *An ne hoc quidem adipiscar ego*] Quia enim a lege stat, recitat tantum id quod scriptum est. D.

Jus publicum] Hoc loco est jus commune, quod ad omnes cives pertinet, nec, ut aliis locis, opponitur juri privato. Cic. de Offic. I. 19. *neque disceptatione vinci se nec ulla publico ac legi-*

timo jure petiantur. Idem pro Domo c. 13. intelligit civile vel privatum. *Neque potuisse jure publico, legibus iis quibus haec civitas utitur, quamquam civem ulla ejusmodi calamitate affici sine iudicio.* v. Duker. ad Liv. XLV. 18. et Ernest. in Clave Cicero. voce *jus. R. D.*

66 *Itane tandem quaeso?*] Majora argumenta sunt quae per interrogationem proferantur. *Ubi abusus sis*] A scripti voluntate. *Utimur cum honore, abutimur cum injuria. B.*

Illud civem ante itane recte a Faerni et nostris libris abest. Ceterum ut versus sanetur, pro itane rescribo itane. B.

67 *Atque amittere*] Bene amittere: quia suis cupiditatis amissio est. D.

Illud an, duobus Faerni libris omnibus, faciat principium sequentis versus. Ceterum an et ut corrigantur. B.

68 *An, ut ne quid turpe civis in se admitteret*] Idoneum testimonium est, bonorum esse naturam, civem dixisse. Nam apud veteres peregrinae mulieres in meretricium numero habebantur. Sic ipse alibi, *adone est demens? es peregrina?* Et alibi, *Semia mihi mater fuit, es habitabat Rhodi.* Et Parmeno comprobans respondit, *potest tacere hoc; id est, meretricem matrem te habuisse.* *An, ut ne quid civis turpe in se admitteret*] A voluntate. D.

Legem et numero et ordine meliorem, *an, ut ne quid civis turpe in se admitteret.* Certe omnes nostri, praeter unum, habent civis turpe. B.

ACT. II. SCENA III.

Ut cum uno ~~setatem~~ degeret? quod tu vetas?

D. Ita, proximo quidem: at nos unde?

brem? P. Ohe,

Actum, aiunt, ne agas. D. Non agam?

desinam,

Donec perfecero hoc. P. Ineptis. D. Sin

P. Postremo tecum nihil rei nobis, Demiphris

Tuus est damnatus gnatus, non tu: nam tu

Præterierat jam ad ducendum ætas. D. O

illum putato, quæ ego nunc dico, dicere:

Aut quidem cum uxore hac ipsum prohibebit

G. Iratus est. P. Tute idem melius feceris

D. Itane es paratus facere me adversum or

Infelix? P. Metuit hic nos, tametsi sedulo

70 *Ut cum uno ætatem degeret*] Quid enim est pudicitia, nisi unius scientia viri? D.

72 *Actum, aiunt, ne agas*] Aiunt dicimus, quum proverbium significamus. *Acta res est*, de qua sententia prolata sit. D.

Actum, aiunt, ne agas] I. e. noli frustra operam ponere in re jam iudicata. v. not. ad Ad. II. 2. 24. R. D.

73 *Donec perfecero hoc*] Virgil. *Æn.* II. 719. *donec me flumine ulvo Abluero. Perfecero*] Pro *perficiam*. *Ineptis*] Ut a *sapientia*, *sapis* dicimus: ita ab *ineptia*, *ineptis*. *Sine modo*] Hæc minantis sunt verba: et bene. imitatus est enim (*et bene imitatus est modum. lib. uterq.*) comminantem. D.

74 *Postremo tecum nihil rei*] Jam ludit parasitus: tu, inquit, senex jam alterius ætatis es, addictus filius tuus est. B.

75 *Tuus est damnatus gnatus, non tu*] Ludit Phormio quum dicit, *non tu*: et contemtibiliorem in hac causa sibi senem, quam Antiphonem fuisse, dicit: simulque ætatem illius esse despectam. *Tuus est damnatus gnatus, non tu*] Pro voluntate contendentis est prolatio sententiae. D.

77 *illum putato, dicere*] Definitive re-

78 *Cum uxore hac* Pro *prohibeo* melius exhibent *prohibebo*.] *Prohibebo domo*] F. Jug. c. 21. *Numidas bus prohibuit*. R. D.

79 *Tute idem melius feceris*] Quid tute idem melius fecerit exeat, quam ejiciat autem loquitur Phormionem seni consentitio (*contentionis. Ma. B.*) inter parasitum et

Tute idem feceris] te feceris. B.

81 *Sedulo*] Sine (*Metuit hic nos*] Quam missiore dictione, ita me adversum omnia? iracundiam esse linit

Infelix] I. e. imprecos *nanodalmum*, apu reur. Plaut. in *Cistellina* *felicem et scelestam*.

Dissimulat. G. Bene habent tibi principia. P. Quin,
quod est

Ferendum, fers: tuis dignum factis feceris,

Ut amici inter nos simus. D. Egone tuam expetam

Amicitiam? aut te visum, aut auditum velim? . 85

P. Si concordabis cum illa, habebis quæ tuam

Senectutem oblectet: respice ætatem tuam.

D. Te oblectet: tibi habe. P. Minue vero iram. D.

Hoc age:

Satis jam verborum'st: nisi tu properas mulierem

Abducere, ego illam ejiciam: dixi, Phormio. 90

P. Si tu illam attigeris secus quam dignum est liberam,

Dicam tibi impingam grandem: dixi, Demipho.

Si quid opus fuerit, heus, domo me. G. Intellego.

82 *Dissimulat*] Fingit, mentitur. D.

Quod est ferendum] Quia res tolerandas sustinere (*sustinere debes. Z.*) et dignum tuis factis feceris. E.

83 *Quin quod est ferendum, feras*] Cur non, inquit, accommodas necessitati voluntatem? D.

Pro *fers*, quod solum est probandum, Bemb. habet *feres*; alii *fer*; alii *feras*. Male. B.

84 Pro *egone* omnes Faerni et nostri codd. habent *egon*. B.

87 *Quæ tuam senectutem oblectet*] Non te, sed senectutem tuam. D.

88 *Minus vero iram*] Contemnentis est dissuadere iracundiam. *Hoc age*] Annuentis est. D.

89 Pro Bemb. Vict. et aliorum librorum Faerni *properas*, nostri habent *properes*, B.

90 *Dixi Phormio*] *Dixi* solent dicere perorata causa. D.

Dixi] Hic habet vim confirmandi et asseverandi, se non mutaturum sententiam. v. Eun. V. 8. 36. R. D.

91 *Si tu illam attigeris*] Revocat iracundiam, quia ille dixerat: nisi tu properas mulierem abducere, ego illam ejiciam, et hic contra: si tu illam attigeris aliter quam dignum est liberam, dicam tibi impingam grandem. E.

92 *Dixi Demipho*] Mire comminationem et ferocitatem ejus imitatus est simili verbo. D.

93 *Si quid opus fuerit*] Hæc repentina discessio habet aliquam majorem litigaturi denunciationem. Et bene breviter: ne multoquo infringeret superior comminatio. D.

Si quid opus fuerit domo me] Scilicet compelle, si quid opus est. Solemnis formula est Plaut. in Cistell. IV. 2. 56. *si quid est opus dic; impera et tu*. R. D.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

D. Te. CRA. Ego quæ in rem tuam sint, ea velim facias: mihi

Sic hoc videtur. quod te absente hic filius 10

Egit, restitui in integrum, æquom est et bonum:

Et id impetrabis. dixi. D. Dic nunc, Hegio.

H. Ego sedulo hunc dixisse credo: verum ita est,

Quot homines, tot sententiæ: suus cuique mos.

Mihi non videtur, quod sit factum legibus, 15

Rescindi posse: et turpe inceptu est. D. Dic, Criso.

CRI. Ego amplius deliberandum censeo:

Res magna est. H. Num quid nos vis? D. Fecistis probe:

9 *Quæ in rem tuam sint*] Bene principio, ἀπὸ τῆς ΤΗΟΛΚΙΣ* ΚΑΙ ΤΟΥ συμβουλεύοντος (ἀπὸ τῆς ἰπικυίας τῆς τοῦ συμβουλεύοντος. Z.) benevolentiam suam commendavit: et sic consilium dedit. D.

Responsum Demiphonis te, tanquam versui repugnans, et sensui in re levi inutile, delendam esse censeo. B.

11 *Æquom est*] Ab honesto. *Et bonum*] Ab utili. D.

Æquum est et bonum] Ms. Pith. *æquum ac bonum est*. L.

Repone *æquom esse ac bonum*. Nam ac est in nostris; et esse regitur a videtur. ut mox vers. 16. posse. B.

Restitui in integrum] In integrum Icti dicunt pro restituere in pristinum causam, in pristinum jus. Nec tantam personæ, sed etiam res in integrum restituntur. Sic in lege VIII. §. ult. Pandectar. de bonis liberorum in integrum restituere rerum, fractuam, &c. R. D.

12 *Et id impetrabis*] A possibili. Et breviter deliberativæ tres locos tetigit, iustum, utile, et possibile. D.

13 *Ego sedulo hunc dixisse credo*] Artificiose personam defendit, sententiam reprehensuras: ne si inimicus sit, adimat auctoritatem sententiæ suæ. *Verum ita est*] Subiunxit locum ἀποπλοίας oratoris: ut invidia contradioturæ occurreret. D.

Sedulo] Hic putohæ convenit etymologica ratio, qua grammatici *sedulo* ex se dolo i. e. sine dolo natum putant.

Cic. pro Cluent. c. 21. hoc quanquam sedulo faciebat, tamen interdum non defendere sed pravaricari [accusationi] videbatur. R. D.

14 *Quot homines tot sententiæ*] Horat. libr. II. Sat. I. 27. quod capitum vivunt, totidem studiorum millia. Arnob. advers. gent. lib. 2. quot in orbe sunt homines, sunt sententiæ totidem. L.

15 *Mihi non videtur*] A possibili. *Quod sit factum legibus*] Hic alio ordine locos suavoris tetigit: primum a possibili, secundum ab honesto. D.

16 *Et turpe inceptu est*] Ab honesto. Utilitatem autem prætermisit per artem, quæ, ubi non potest fieri, frustra spectatur. D.

Pro inceptu plures libri inceptant. Utrumvis probe. B.

17 *Amplius deliberandum censeo*] Formula e iudiciis ducta. Nam iudices cum significare vellet, rem intricatam esse et nondum definiiri posse, vel eam spatium reo dare vellet, dicebant *amplius aut non liquet*. Unde *amplius* est differre sententiam, diutius velle de causa deliberare. v. Brisson. de formula V. 4. 55. R. D.

18 *Res magna est*] Causa ampliandi sententiam. D.

Res magna] I. e. magni momenti. Nep. in Attico c. 4. et si quæ res major acta est. Cic. ad Div. II. 6. si quæ magna res mihi petenda esset. R. D.

ACT. III. SCENA I.

Incertior sum multo, quam dudum. G. Ne Redisse. D. Frater est expectandus mihi Is quod mihi dederit de hac re consilium, id Percontatum ibo ad portum, quoad se recipi G. At ego Antiphonem quæram; ut quæ a sciat.

Sed eccum ipsum video in tempore huc se

ACT. III. SCENA I.

ANTIPHO. GETA.

ENIMVERO, Antipho, multimodis cum es vituperandus:

Itane hinc abisse, et vitam tuam tutandam a Alios tuam rem credidisti magis, quam te versuros?

19 *Incertior sum multo quam dudum]* Ex tribus enim unus suavit, alter dissuasit, tertius nihil dixit. D.

Incertior sum multo, quam dudum] Dicta ratione incertiozem se factum dicit; siquidem suavit unus, dissuasit alter, contra tertius nihil dixit. E.

21 *Pro exequar unus e nostris sequer:* atque idem hunc ordinem verborum inducit, is quod mihi de hac re dederit c. i. s. quod placet. Cf. Adel. III. 5. 54. B.

22 *Quoad se recipiat]* Quando redeat. E.

23 *Pro sunt, meliores Faerni et nostri libri, sint.* B.

24 *In tempore huc se recipere]* 'Ευχαριστος. Sallustius, maximeque ferocia regis Mithridatis in tempore bellaturus. D.

1 *Enimvero, Antipho, multis modis cum istoc animo]* Cum istoc animo: pro, hujus animi. Bonius, omnia (optima. Lib. uterque) cum pulchris animis Romana juvenus. D.

Enimvero, Antipho, istoc animo vituperandi rationem gestorum tuorum, et oburgatione, amorem, et irritus (eam quam diligebat, attulerit patrocinium.

Pro multis modis vituperandi; quod ipsum libenter exhibent. B.

2 *Itane hinc abisse, Ev incipit. ut Æn. 1. deos, patriis ut redditis optatum et pulchram (Et, servon' fortunas militi? D.*

Lectio Victoriani, dipelli, itane te hinc versui commodissima

3 *Alios tuam rem]* indicativum transitum Pro putasti. D.

Pro vulgari te versuri tete. B.

Nam ut ut erant alia, illi certe, quæ nunc tibi domi'st,
consuleres,

Ne quid propter tuam fidem decepta pateretur mali, 5
Cujus nunc miseræ spes opesque sunt in te uno omnes
sitæ.

G. Equidem, here, nos jam dudum hic te absentem in-
cusamus, qui abieris.

A. Te ipsum quærebam. G. Sed ea causa nihilo magis
defecimus.

A. Loquere obsecro, quonam in loco sunt res et fortunæ
meæ :

Num quid patri subolet? G. Nihil etiam. A. Ecquid
spei porro'st? G. Nescio. A. Ah! 10

G. Nisi Phædria haud cessavit pro te eniti. A. Nihil
fecit novi.

4 Nam, ut erant alia, illi certe, quæ nunc tuæ domi est, consuleres] Nam quæliacunque cætera essent circa te, illi saltem auxilium ferres, quæ tuæ domi est. E.

Pro vulgari tuæ domi placet Bembini tibi domi. ut infra III. 2. 19. B.

5 Pateretur mali] Legitur et potiretur: quia potiri τῶν μῆτρων fuit. Plautus Epid. IV. 1. 35. hostium potitus est. D.

Altera Donati lectio potiretur a Terentio profecta esse videtur; quæ vero postea a magistris ob archaismum est ejecta. B.

Ne quid potiretur mali] Potiri ex iis verbis est quæ in meliorem et deteriore partem dicuntur. Plaut. in Epidio. IV. 1. 35. hostium'st potita. In Rud. I. 3. 7. haud labori est, laborem hunc potiri v. Gronov. in lection. Plaut. c. 66. et Broukhus. ad Propert. II. 7. 64. R. D.

6 Spes opesque sunt] Hæc quidem de his sunt, quæ amant jungi. Spes opesque sunt] Ut, res fortunæque. D.

Spes opesque] Plaut. capt. III. 3. 2. spes, opesque, atque auxilia, a me segregant spernuntque se. Sallust. in Jugurt. 114. spes atque opes civitatis

in illo sitæ. E.

7 Qui abieris] Mollius, quam fugeris. D.

Cam Terentii ætate equidem non nisi primæ personæ singulari jungeretur, placet et quidem, quod in nostris omnibus, et Faerni præstantioribus extat. B.

8 Sed ea causa] Quia abieris. D.

Sed ea causa nihilo defecimus] Sed licet te accusaret magis, quod absens esses, ea causa non defecimus. E.

10 Numquid patri subolet?] Sub convenientia sua et Phormionis dicit (subolet? Conniventia tua et Phormionis). D.

Numquid patri subolet?] Numquid suspicatur pater, sua voluntate cessisse, an etiam ei veniam tribuit, ut eandem uxorem habeat? (pater, scilicet mea voluntate cessisse; an etiam mihi veniam t. v. e. v. habere liceat? Z.) E.

Ne patri in Thesi totum lateat, logo num patri quid subolet; et spei θυλακῶν pro spei. B.

Lege ut aliis. Nam in abest in Bomb. et a versu repudiatur. B.

11 Nisi] Pro nisi quod i. e. sed. v. not. ad. Andr. IV. 1. 40. R. D.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

ACT. III. SCENA II.

PHÆDRIA. DORIO. ANTIPHON. GETA.

DORIO, audi obsecro. D. Non Audio. P. Parumper. D. Quin omitte me.

P. Audi quod dicam. D. At enim tædet jam audire eadem millies.

P. At nunc dicam, quod lubenter audias. D. Loquere, audio.

P. Nequeo te exorare, ut maneat triduum hoc? quo nunc abis?

D. Mirabar, si tu mihi quicquam afferres novi. 5

A. Hei, metuo lenonem, ne quid suo suat capiti. G. Idem ego metuo.

qua est exercitus amator assidue. Plautus Bacchid. I. 1. 32. *homo adolescens Penetrem hujusmodi in palestram, ubi damnis desudascitur!* D.

Ut illud ubinam, cum sit interrogatio, sonatur, nec in Thesi deprimatur, repona ex duobus regis, ubinamst? B.

Palestra] *Palestram* metaphorice dicit lenonis domum, in qua amor assidue exercebatur. Similis translatio est apud Plaut. in Bacchid. I. 2. 33. *homo adolescentulus Penetrare hujusmodi in palestram, ubi damnis desudascitur.* R. D.

1 *Dorio, audi obsecro*] Hæc scena in petitione est, quæ sæpe admittit deliberativæ locum. *Dorio, audi obsecro*] Sunt qui sic loquantur, ut *Dorio*, Phædria dicat, *audia leno, obsecro iterum Phædria. Quin omitte me*] *Quin*, modo corripienti vel imperandi vim habet. ut Virg. Eol. III, 52. *quin age.* D.

Dorio, audi obsecro] Hæc scena petitionem tenet, quod deliberativæ sæpe genus dicitur. quippe cum leno peteret argentum ab adolescente, ille dilata-

tionem postulavit. Hic ergo petitionis modus ab utili, et honesto, et cæteris partibus tractabitur. Denique opponitur, *nequeo te exorare, ut maneat triduum hoc?* Extra positus adolescens irascitur, *verror ne leno, &c.* E.

Hæc scena expressa est ad Plaut. Pseud. I. 3. W.

2 *Ducibus nostris plerisque et edd. vett. pro. quod rescribere quid. ut And. IV, 4. 7. Eun. V. 8. 7. Heu. I. 2. 3. B.*

6 *Hei, metuo lenonem, ne quid suo suat capiti*] Deest mali. *Suat autem, appingat. atque affigat. Suo suat capiti*] *ἀσφαλιστικῶς. διὰ τὸν ἀσφαλιστικόν.* *sua capiti* dixit, quam dicturus esset, *Phædria. ut And. IV. 640. Dardanisque regum capitis.* D.

Pro. metuo, Bembius habet *verror. Gnyetus, hunc verbum ut spatium repudiavit. Muretus, duce suo pedico, sic legit et distinxit, ne quid suat. Suo capiti, h. e. quod in lenonis ipsius caput vertat. At vero primam nec mere nec πάστιν absolute positam signifi-*

P. Non mihi credis? D. Hariolare. P. Sin fidem do?

D. Fabulæ!

P. Fœneratum istuc beneficium tibi pulchre dices. D.

Logi!

P. Credo mihi, gaudebis facto: verum hercule hoc est.

D. Somnium!

P. Experire; non est longum. D. Cantilenam eandem

canis.

10

P. Tu mihi cognatus, tu parens, tu amicus, tu. D. Garri

modo.

cat struere et machinari aliquid, quod alteri sit damnosum; quæ est error Mureti. Deinde non poterant metuere, ne leno quid moliretur adversus Pseudriam; quia leno ipse rem non dissimulabat; sed id tantum metuebant, ne leno odore lucri affectas Fidioinam aliis venderet. Denique si Antipho dixisset *suo capiti*; Geta non subjunxisset *idem ego veror*, sed *idem ego precor, opto*. Igitur *istud hæc*, quod sæpe in fine versus ponitur, precedenti apponendum, et, dices codd. nostro 960 amorum, verba *idem ego metuo seu veror*, plane defendenda patet, et versum restituendum sic, *metuo lenonem, ne quid. G. Suo capiti fuit*. Post *nequid* dixisset, nisi interpellatus esset, *novæ turba faciat*, aut quid simile. Et *fuit est sit*. Vide nos ad Adel. V. 4. 1. certe *capiti esse* sic occurrit Cic. Fam. VII. 1. et Tibull. I. 2: 12. B:

Ne quid suo suat capiti] H. e. ne quid machinetur, quod in ipsius caput recidat. Sic *consulis dolis* Plant. in Amphitr. I. 1. 211. et *simplex sutela pro fronsibus* apud eundem in Captiv. III. 5. 35. Posteriore loco refellitur Bentleius, negans *suere* absolute dici pro *struere, machinari*. Sed locus ne sic quidem satis integer videtur, de quo vide Bentleii conjecturas. R. D.

7 *Hariolare*] Divinas. Hoc pertinet ad illud, *non mihi credis?* B.

Non mihi credis? hariolare] Tale illud Plautinum, *Asin. I. 3, 51. nihili oc-*

cio est. L.

8 *Fœneratum*] Ab utili. *Fœneratum istuc beneficium tibi*] Id est, mihi (ei Lib. uterque. Forte, tibi a me) a te fœneratum. B:

Fœneratum istuc beneficium tibi pulchre dices] Hoc ab utili in petitione positum, quod prodesse possit, etsi non cessarit tempus. B.

Omnes Faerni et nostri libri, *pulchre tibi dices*. B.

Fœneratum istuc beneficium dices] I. e. dices hoc beneficium a te in fœnore positum esse. Fateberis, te pro hoc beneficio longe majus accepisse. Cic. de Amicit. c. 9. *ut benefici liberatores simus; non ut arigamus gratiam (neque enim beneficium fœneramus) sed natura propensi ad liberalitatem sumus*. R. D.

9 *Verum hercule hoc est*] Bene ipse dictum suum confirmavit. D.

Nostri codd. *somnium*; sed placet recte Faerno *somnia* Bembini; quia *fabulae et logi* in plur. præcesserint. B.

10 *Cantilenam eandem canis*] Ita dicit: ut, *vetus et vulgata cantio*. D.

Experire, non est longum] Hoc a facili, etiam an fieri possit. B.

Cantilenam eandem canis] Cantilena est etiam id quod canitur et quod crebris sermonibus usurpatur. v. Cic. ad Div. XI. 20. *et totam cantilenam hoc pondere, ut quam plurimum lucri faciant*. R. D.

11 *Tu mihi cognatus*] Ab honesto.

P. Adeon' ingenio te esse duro atque inexorabili,
 Ut neque misericordia, neque precibus molliri queas?

D. Adeon' te esse incogitantem atque impudentem,
 Phædria, 14

Ut phaleratis dictis ducas me, et meam ductes gratis?

A. Miseritum'st. **P.** Hei veris vincor! **G.** Quam uterque est similis sui!

Tu parens, tu amicus, tu] Secunda ἀποσώματα. **D.**

Tu mihi cognatus, tu parens] Hoc a Pour (propinquitate. **Z.**) **E.**

Ne repente iambicus oriatur, cum antecedentes fuerint trochaici; illud mihi tollendum puto. **B.**

Tu mihi cognatus] Similis blanditia est apud Propert. I. 11. 23. *tu mihi sola domus tu Cynthia sola parentes, Omnia tu nostræ tempora letitiæ* ubi v. Broukhus. **R. D.**

12 Recte Faernus trochaicum claudicantem ex libris Bemb. et Victor. sic sanat, *esse duro te a. i.* **B.**

Duro ingenio] I. e. rigido aspero. cui opponitur ingenium lenis in Heaut. I. 1. 99. **R. D.**

14 Cum nimis sit contumeliosum, a lenone adolescentem ingenium impudentem dici; ex codd. Petrensi et Mead. repono *imprudentem*, h. e. rerum humanarum imperitum. Vid. And. V. 4. 7. **B.**

15 *Phaleratis dictis]* Honestis atque ornatis: quia dixit, *tu mihi cognatus, tu parens.* Et, quasi leno, irridet honestatem et despicit. **D.**

Ut phaleratis dictis ducas me] Quia supra dixit, *tu mihi cognatus*, ideo addit *phalerat adicta*, cum tenentur (forte, *habentur. Z.*) verba honestatem, et quasi ornamenta habentia. **E.**

Pro vulgari gratis ratio trochaici probat Bembini gratis. **B.**

Phaleratis dictis ducas] Phalerata verba sunt speciosa, sed eadem inania. Phalerae proprie sunt ornamenta argentea equorum, quæ speciem non usum habent. v. Duker. ad Flor. I. 5. p. 58. Translata sic dicitur omnis externa cor-

poris vel fortunæ pompa. Persius Sat. III. 30. *ad populum phaleras; ego te intus et in cute novi. Ducere est differre.* Cæsar. de B. G. I. 16. *diem ex die ducere Ædui, conferri comportari, adesse, dicere.* v. Gronov. observat. I. 12. **R. D.**

Meam ductes gratis] H. e. mea fruaris gratis sine merce. Ductare obscœnum verbum Plant. in Asin. V. 2. 12. *qui quidem cum filio Potet una atque una amicam ductet decrepitus senex.* v. Rivium ad h. l. Burmann. ad Quinctil. VIII. 3. **R. D.**

16 *Meritum est]* Elpenora. *Hei veris vincor?]* Hoc sibi dicit adolescens. **D.**

Hic locus est crux interpretum, adeo ut Guyetus, cum se ex difficultate expedire non posset, hunc versum cum duobus seqq. delendum putaret. Valgo *uterque* de lenone et Phædria intelligunt, sed non uno modo: alii enim accipiunt de similitudine pertinaciæ, Phædræ in petendo, et lenonis in concedendo: alii de similitudine ingenii, quod uterque conservare studeat; Phædria nimirum in honestate, leno in darditiis servanda. Utraque ratio contorta esse videtur. Si vulgaris interpretatio de nomine *uterque* est tuenda; equidem a Geta verba *veris vincor* spectari puto, ut sensus sit, utrumque veris vinci et moveri, Phædriam veris quæ dicta sint, lenonem rebus ipsis, i. e. pretio, non promissis. Verum fortassis melius et rei convenientius est, si *uterque* de duobus miseris adolescentibus acciperis, ita ut Geta dicat, vel utrumque veris vinci, Antiphonem vera miseria Phædræ, et Phædriam veris dictis lenonis; vel suo utrumque laborare malo, Antiphonem vinci veris argumentis pa-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Nam neque quomodo a me amittam, invenio : neque uti retineam, scio.

D. Ipsum istuc mihi in hoc est. A. Eia, ne parum leno sies :

Num quid hic confecit? P. Hicine? quod homo inhumanissimus :

Pamphilam meam vendidit. G. Quid? vendidit? A. Ain, vendidit? 25

P. Vendidit. D. Quam indignum facinus, ancillam ære emtam suo!

P. Neque exorare, ut me maneat, et cum illo ut mutet fidem,

Triduum hoc : dum id, quod est promissum ab amicis, argentum aufero.

Si non tum dedero, unam præterea horam ne oppertus sies.

D. Obtundis. A. Haud longum id quod orat, Dorio : exoret sine : 30

22 Hunc versum spurium pato, cussum ad formam versus superioris I. 3. 14. Nam credibile non est, eandem sententiam in eadem fabula ab eadem persona bis dici ; præsertim cum proverbium *auribus teneo lupum*, satis notæ sit significationis. B. Bentleius refelli potest ex proverbio Græco, quod refert Donatus. Z.

23 *Ne parum leno sies*] Ἐλλαιψις. deest enim, *vereris?* D.

Parum leno sies] Aliquantum officii tuque consuetudinem mutans avaritiam referens (*aliquantum officii prestans, tuamque consuetudinem mutans, et avaritiam remittens.* Z.) E.

Ne parum sis leno] Plant. *Pæra* IV. 6. 4. *ne non sat exes leno, id metuebas miser.* Ascon. *Pedian.* I. 3. in *Verrem.* L.

Ne parum leno sis] H. e. ne quid facias, quod lenonem non deceat. Sæpe personæ exquisita elegantia ponuntur pro moribus personarum. Ovid. *Me-*

tam. VI. 629. *sed simul ex nimia matrem pietate labare Sensit* ubi v. Heins. *Valer. Flacc.* V. 8. in *Heaut.* V. 3. 5. v. Scholting. ad *Quinctil. declamat.* I. 2. R. D.

26 *Ære emtam suo*] Bene suo, quasi de tertia persona. D.

27 *Mutet fidem*] *Mutare fidem cum aliquo* est fidem alicui datam fallere : quæ locutio frustra suspecta erat viris eruditis. Sic in *Plant. in Pseud.* I. 3. 141. *dixit perdere cum aliquo fidem.* Cic. *de Offic.* III. 29. *servare fidem cum aliquo* et ad eundem modum *Liv.* XXVIII. 17. *firmare fidem cum aliquo* ubi v. *Drakenb.* R. D.

29 Pro *sies* reponere *siet*, ut simile fiat verbis præcedentibus *maneat, mutet.* B.

30 *Haud longum est id, quod orat*] *Reperisse ea quæ desideraret* (*reperiturum esse se ea, quæ leno desideraret, promiserat.* Z.) *adolescens.* Accessit etiam *persuasor alius, fieri posse certe facile,*

Idem hoc tibi, quod bene promeritus fueris, conduplicaverit.

D. Verba istaec sunt. A. Pamphilamne hac urbe privari sines?

Tum praeterea horum amorem distrahi poterin pati?

D. Neque ego, neque tu. G. Di tibi omnes id, quod es dignus, dunt!

D. Ego te compluris adversum ingenium meum menses tui,

35

Pollicitantem, flentem, et nihil ferentem: nunc, contra omnia haec,

Repperi qui det, neque lacrumet: da locum melioribus.

A. Certe hercle, ego si satis commemini, tibi quidem est olim dies,

Quam ad dares huic, praestituta. P. Factum. D. Num ego istuc nego?

A. Jam ea praeteriit? D. Non: verum haec ei antecessit. A. Non pudet

40

quod non sit longum. Deinde quod utile; siquidem quod bene promeritus fueris, tibi conduplicaverit. E.

Ne iambicus sit inter trochaicos, restitue trochaicum sic. D. Optime. A. Haud longumst quod orat, &c. Prosertim cum in quibusdam libris pro obtundis legatur obtunde. B.

31 Conduplicaverit] Coniunctivum pro indicativo, id est, conduplicabit. Hoc est aliter, feneratorum istuc beneficium pulchre tibi dices. D.

Placet Victoriani et Basilicani hic pro vulgari hoc; id tamen non adverbium putamus, sed pronomen. B.

33 Basilicani horum pro vulgari horum probat versus ratio. B.

34 Pro est dignum meliores libri exhibent es dignus. B.

36 Flentem, nihil ferentem] "Ὁμοιον τῷ γένει ὁμοιότατον. ed. vet. Venet.) usitatum veteribus. D.

Bentleius cum aliis edidit, pollicitantem et nil ferentem, flentem. Caeterum

illud contra omnia haec est e contrario; ut Adel. I. 1. 19. Z.

38 Tibi quidem olim est dies] Hic olim, futuri temporis. Nam leno de accipienda ab adolescente pecunia diem constituerat: et inventa meliori conditione, anticipaverat tempus cum adolescente praescriptum. D.

Certe hercle ego si satis commemini, tibi quidem est olim dies, quam ad dares huic, praestituta] Si satis in memoria teneo, praestituta dies est, in quam diem pecuniam huic dares. E.

39 Lege ex cod. Petrensi quoad dares. Nam quoad signif. ad quam diem. ut supra. I. 2. 98. II. 4. 22. B.

Quam ad dares] Ad diem dare, solvere est praestituta die dare, solvere. Caes. de B. C. II. 19. edictum praemitit ad quam diem magistratus—sibi esse praesto Cordubae vellet; ubi v. interpret. Cic. ad Div. IX. 5. mihi vero ad Nonas bene maturum videtur foro. R. D.

40 Jam ea praeteriit?] Interroga-

Vanitatis? D. Minime, dum ob rem. G. Sterquilinium. P. Dorio.

Itane tandem facere oportet? D. Sic sum: si placeo, utere.

A. Sicine hunc decipis? D. Immo enimvero, Antipho, hic me decipit:

Nam hic me hujusmodi sciebat esse: ego hunc esse aliter credidi.

Iste me fefellit: ego isti nibilo sum aliter ac fui. 45

Sed ut ut hæc sunt, tamen hoc faciam: cras mane argentum mihi

Miles dare se dixit: si mihi prior tu attuleris, Phædria, Mea lege utar, ut potior sit, qui prior ad dandum'st. Vale.

tive pronunciandum. *Non, verum ei hæc antecessit*] Urbane leno, hæc antecessit: ut alii putant, meretrix vendita: ut alii, dies qua lenoni constitutam fuit. An aperte leno perfidus mentitur? unde sequitur, *non pudet vanitatis*. Ergo plus est antecessit, quam præterit. *Non pudet vanitatis?*] Apparet, supra lenonem de perfidia anticipati temporis esse confessum. D.

Jamne ea præterit? *Non verum hæc ei antecessit*] Duo tempora ambo tulerant diversa: hæc dies numquid præterit? Contra leno respondit: immo retro pedem tulit, et propagavit se, h. e. antecessit, ut adhuc futura sit. E.

41 *Sterquilinium*] Plautus in Milite II. 1. 11.—*gloriosus, impudens, stercoreus, plenus perjurii atque adulterii*. Et in Pseudol. I. 3. 132. *fraudente*. C. *Impure leno*. P. *Cænum*. Sic Græcis in usu est, *ἀσχετός ἀνὴρ*. Suid. L.

Pro *stercilinium*, quod in aliquot extat libris, versus suadet lectionem codicis vet. *Sterculinum*. Gloss. vet. *sterculinum, σαρκοδοχτήριον, σαρκία*. Idem apud Plautam et Phædrum occurrit. B.

Vanitatis] I. e. mendacii, perfidiæ. Cic. pro Quint. o. 6. *si veritate amicitia colitur: necesse est, iste qui amicum, socium, affinem fama ac fortunis spoliare*

conatus est, vanum se et perfidiosum et impium esse fateatur. v. Ernest. in Clave Ciceron. h. voce. R. D.

Ob rem] I. e. ob utilitatem. Sallust. in Jug. c. 31. *id frustra an ob rem faciam, in vestra manus situm*; ubi v. Cort. usitatus dicitur in rem. R. D.

Sterquilinium] Convitium in hominem improbum v. Plaut. in Cas. I. 1. 26. *ex sterculino est osse*; scribendum vero *sterculinum* vel *stercilinum* ut sit quadrisyllabum v. Benth. ad h. l. R. D.

42 *Sic sum*] I. e. tales sunt mores mei, tale ingenium. v. not. ad Andr. V. 4. 16. R. D.

Utere] I. e. vive, versare mecum. R. D.

43 *Lege versus gratia, immo enimvero hic, Antipho, me decipit*. B.

46 *Sed ut hæc sunt, tamen hoc faciam*] Exoratus tandem conditionem leno dat, uti cras argentum qui prior attulerit, ad ducendum potior sit. E.

48 *Mea lege utar*] Lenonia scilicet: in qua semper commodum est prius, quam fides. D.

Mea lege utar] Id lenonis, apud quem semper commodum prius. E.

Unus reg. cum edd. vett. *sit potior*. Repone ut sit *pótior, prior ad dandum qui est*. B.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

G. Itane? A. Ita. G. Sane hercle pulchre suades.
etiam tu hinc abis? 9

Non triumpho, ex nuptiis tuis si nihil nanciscor mali;
Ni etiam nunc me hujus causa quærere in malo jubeas
crucem?

A. Verum hic dicit. P. Quid? ego vobis, Geta, alie-
nus sum? G. Haud puto:

Sed parumne est, quod omnibus nunc nobis succenset
senex,

Ni instigemus etiam, ut nullus locus relinquatur preci?

P. Alius ab oculis meis illam in ignotum hinc abducet
locum? hem! 15

Tum igitur, dum licet, dumque adsum, loquimini me-
cum, Antipho;

Contemplamini me. A. Quamobrem? aut quidnam
facturu's, cedo?

P. Quoquo hinc asportabitur terrarum, certum est per-
sequi,

Aut perire. G. Di bene vortant, quod agas: pedeten-
tim tamen.

9 *Itane* non potest pedem hinc sus-
tentare. cod. rog. *itane dicis?* Lege
potius, *itan ais?* B. Si codd. conce-
derent, legerem *et me tu hic adis?* h. e.
ta quoque in hoc negotio alieno me ob-
tundis? Certo *adire* etiam alibi pro
aggredi ponitur. Sed retinenda lectio
recepta, et explicanda, *jam hinc abi,*
apage. Nam etiam eleganter in jubendo
adhibetur; ut Heaut. II. 2. 6. *etiam*
caves? h. e. cave queso. Z.

10 *Non triumpho*] Maximam mihi
gaudium est, si te tuis nuptiis nihil pa-
tior mali, et adhuc me cogis, uti in ma-
lo aliud malum quæram, et *nullus locus*
relinquatur preci: ut ex omni parte
circumcludamus nostris precibus se-
nes. E.

11 *Ni etiam nunc me hujus causa*
quærere in malo jubeas crucem] Quasi
dicat, in malo aliud malum. D.

Pro *crucem* forte leg. *malum:* certe

Donatus ita legisse videtur. B.

Quærere in malo crucem] Proverbia-
liter dicitur, qui in parvo malo mag-
nam sibi malum ultro arcessit. R. D.

12 *Alienus*] *Alienus* est, quocum
nulla nobis intercedit amicitia. v. Cic.
ad Div. I. 9. *enitor ut neque amicis ne-*
que alienioribus opera, consilio, labore
desim et ibi Manut. R. D.

14 *Relinquatur preci*] *Bene preci.* D.

15 *Tò hinc* ob versum recte abest in
Bemb. Victor. et duobus nostris. D.

16 *Veram lectionem servabit Ser-*
vius ad Æn. IX. 484. quin igitur dum
licet, dumque adsum. In principio ver-
sus, ut in membranis solet, initiali lit-
tera omissa, ut minio postea scribatur,
restat *um;* quod nescias utrum ad *dum,*
tum, cum, an ad *quin* pertineat. Inde
errato-initium. B.

19 *Pedetentim*] *Caute.* a pedibus
et tentando. *Pedetentim tamen*] *Hoc*

A. Vide, si quid opis potes afferre huic. G. Si quid!
quid? A. Quære obsecro, 20

Ne quid plus minusve faxit, quod nos post pigeat,
Geta.

G. Quæro: salvos est, ut opinor: verum enim metuo
malum.

A. Noli metuere: una tecum bona, mala, tolerabimus.

G. Quantum opus est tibi argenti? loquere. P. Solæ
triginta minæ.

G. Triginta! hui, percara'st, Phædria. P. Istæc vero
vilis est. 25

G. Age, age, inventas reddam. P. O lepidum caput!

G. Aufer te hinc. P. Jam opus est. G. Jam
feres:

Sed opus est mihi Phormionem ad hanc rem adiutorem
dari.

(P. Abi: dic, præsto ut sit domi.)

quidem sio accipiunt, tanquam Getæ dicat Antipho, ut caute aggrediatur sonem fallere. D.

Pedetentim tamen] Omnia tenta, omnia experire, ne aut plus aut minus facias. E.

Pedetemptim scribitur in omnibus Faerni et nostris codd. Omnino in codd. cum vetustioribus, tum recentioribus vel *temptare* scribitur, vel, sed rarius, *tentare*; nunquam, quod hodie obtinet, *tentare*. B.

20 Ex repetitione, quæ prioris accentum servare debet, repono, *vide opis si quid potes adferre huic. Si quid*. B.

21 *Plus minusve facere*] Dicitur qui quid facit, quod in alterutram partem conspici et notari possit vel in excessum vel in defectum, ut barbari vulgo loquuntur. Plant. in Captiv. V. 3. 18. *cur ego plus minusve feci illi quam æquum fuit*. v. Schulting. ad Sen. Suasor. VII. 45. R. D.

24 A cod. Petrensi abest tibi: cod. C. C. habet *eloquere*: et cod. Mead. *quantum est opus tibi argenti, eloquere*. Igitur ut opus sit in ictu, repono *quantum est opus argenti, eloquere*. B.

25 *Istæc vero vilis est*] Amatorie. D. *Istæc vero vilis est*] Amatoris animo pretium non credit pro ea magnum esse, quam diligebat. E.

Plerique nostri, *ista vero*. B.

26 In Bemb. abest caput. Tres codd. boni *auferte*: a veterrimo abest *hinc*. Repono, *age, age, inventas reddam. P. O lepidum! G. Auferte. P. Jam opus est. G. Jam feres*. Absolute positum est *auferte* so. *amplexari*; quia uterque præ gaudio in amplexus Getæ ruebant. B.

28 Hic versus recte a Faerno subdititius judicatur. Nam Bemb. et Victor. plane omiserunt: atque Phædria cum ipse Getam comitetur, non videtur hæc posse recte *imperare*, quæ hic reperiantur. B.

A. Præsto'st: audacissime oneris quidvis impone, et feret:

Solus est homo amico amicus. G. Eamus ergo ad eum ocus. 90

A. Numquid est quod opera mea vobis opus sit? G. Nihil; verum abi domum,

Et illam miseram, quam ego nunc intus scio esse examinamam metu,

Consolare. cessas? A. Nihil est, æque quod faciam lubens.

P. Qua via istuc facies? G. Dicam in itinere: modo te hinc amove.

ACT. IV. SCENA I.

DEMIPHO. CHREMES.

QUID? qua profectus causa hinc es Lemnum, Chreme, Adduxtin' tecum filiam? C. Non. D. Quid ita non?

C. Postquam videt me ejus mater esse hic diutius;

99 *Præsto est: audacissime*] Optimus ac necessarius utriusque semper adest, quodcumque onus impositum. E.

30 *Solus est homo amico amicus*] Apollodoras, μόνος ἐπίσταται φιλεῖν τοῦ φίλου (Gayetus reposuit, μόνος φιλεῖν γὰρ τοῦ φίλου ἐπίσταται.) D.

34 *Modo te hinc amove*] Hinc discedo. Vult enim solus secum consilium querere, quomodo fieri possit, ut inveniat argentum. E.

Lego, dicam in itinere. Vid. ad Heaut. II. 3. 30. B.

In itinere] Iter etiam de brevi itinere intra ipsam urbem dicitur. Phædr. III. 19. 5. circumventi fuerat quod iter longius officit letius. et Schwarz. ad Plin. Panegy. c. 76. iter illi sapius in

forum, frequenter tamen et in campum. R. D.

Te hinc amove] I. e. hinc discedo. Sueton. in Tiber. c. 10. statuit repente recedere sequæ e medio quam longissime amovere. R. D.

1 *Quid? qua profectus causa*] Hæc est narratio simplex. D.

Qua profectus causa hinc es Lemnum?] In hac scena narratio itineris et revisionis simplicem continet expositionem. E.

Quid? qua causa] Est formula interrogandi. Plaut. in Bacch. II. 3. 15. quid hoc? qua causa cum hinc in Ephesus miseram. ubi v. Gronov. Petron. c. 26. quid? vos, inquit, nescitis hodie apud quem fiat? R. D.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Quo pacto, aut unde mihi sit, dicendum ordine'st.

Te mihi fidelem esse æque, atque egomet sum mihi,

Scibam : ille si me alienus affinem volet,

16

Tacebit, dum intercedet familiaritas :

Sin spreverit me, plus, quam opus est scito, sciet ;

Vereorque, ne uxor aliqua hoc resciscat mea.

Quod si fit ; ut me excutiam, atque egrediar domo, 20

Id restat : nam ego meorum solus sum meus.

D. Scio ita esse : et istæc mihi res sollicitudini'st ;

Neque adeo defetiscar unquam experirier,

Donec tibi id, quod pollicitus sum, effecero.

15 *Te mihi fidelem esse æque*] Mire admixtam ante completam sententiam de extraneo, *te mihi fidelem esse, &c.* D.

16 Pro vulgari *scibam* metri leges probant Bembiui *scibam*. B.

17 *Tacebit, dum intercedet familiaritas*] Incoertum, quando proditum iri se dicat, ante, an post nuptias. D.

20 *Ut me excutiam*] Legitur et, *excutiat*. D.

Inter interpretes de sensu verbi *excutiat* non convenit. Sunt, qui pro *explorare* accipiant, de ingenio adhibendo, quo de futuro prospiciatur. Alii de exentienda veste intelligunt, ne quid per fartum asportetur. Gesnerus in *Thes. de ratione conficienda et subducenda* ; ut sensus sit, *resoluta dote discedam e matrimonio illius*. Equidem puto seriei orationis convenientius, si interpretaris per *spoliare se omnibus rebus, omnia reddere*. Sic *excusus* et *exhaustus* sc. pecunia, extat apud Cio. *Har. R.* 18. Etenim verba *ego meorum solus sum meus*, significant summam paupertatem hominis, præter libertatem, nil habentis. *Meus* enim est ejus, qui sui juris et potestatis est ; atque *meorum* non est masculinum, qui est error vulgaris, sed neutrum : ut sensus sit, *nihil mihi est, nisi ego solus ; præter corpus et libertatem nihil mihi est, quod meum dici possit*. Z.

Ut me excutiam] I. e. ut me ejciam

domo, ut hinc fugiam. Cio. *Philipp.* II. 22. *consules ex Italia excusos*. v. *Bronkhus.* ad *Tibull.* II. 6. 12. R. D.

21 *Meorum solus sum meus*] *Apolodorus*, *ὅτι γὰρ σίμῳ μέντοι τῶν ἰσθμῶν ἰπῶν* (*Gayetus* metri causa illud *μέντοι* apponit fini). D.

Meorum solus sum] *Priscian.* lib. 12. L.

Ego meorum solus sum meus] H. e. nemini domesticorum meorum credere possum, omnes cum uxore consentiant. *Ludit* in duplici sensu pronominis *meus*. Nam *mei* primam sunt, qui e familia sunt, deinde qui meorum partium sunt, qui mecum sentiunt. *Cass. Cicer. epist.* XII. 12. *crede mihi hunc exercitum quem habeo senatus atque optimi cujusque esse, maximeque tuum*. R. D.

23 *Neque defetiscar*] *Neque lassabor*. *Adeo experirier*] *Semper tentare*. B.

Defetiscar] *Vett. libb. defeciscar*. *Prisc.* l. X. *Experirier*] *V. C. experier*. L.

Præ vulgari lectione, quæ est Bembiui, ad evitandas elisiones duras, Terentio indignas, placet *Prisciani* p. 889. et 1147. *neque defetiscar usque adeo experirier*. Sic *asque adeo donec est*. *And.* IV. 1. 38. B.

24 *Donec tibi id, quod pollicitus sum, effecero*] *Virg. Æn.* II. 719. *donec me flumine vivo Abluero*. D.

ACT. IV. SCENA II.

GETA.

EGO hominem callidiores vidi neminem,
 Quam Phormionem. venio ad hominem, ut dicerem,
 Argentum opus esse, et id quo pacto fieret.
 Vix dum dimidium dixeram, intellexerat:
 Gaudebat : me laudabat : quærebat senem : 5
 Dis gratias agebat, tempus sibi dari,
 Ubi Phædriæ se ostenderet nihilo minus
 Amicum esse, quam Antiphoni. hominem ad forum
 Jussi opperiri : eo me esse adducturum senem.
 Sed eccum ipsum. quis est ulterior ? at Phædriæ 10
 Pater venit. sed quid pertimui autem bellua ?
 An quia, quos fallam, pro uno duo sunt mihi dati ?
 Commodius esse opinor duplici spe utier.
 Petam hinc, unde a primo institui : is si dat, sat est :
 Si ab hoc nihil fiet, tum hunc adoriar hospitem. 15

1 *Ego hominem*] Hæc scena expositionem tenet, quid cum Phormione actum sit : nempe uti argentum quæreretur, quod lenoni ferri posset pro Phædria ; ut Phædriæ se ostendat nihilo minus. amicum esse, quam Antiphoni, Aiebat dis gratiam, datum sibi esse tempus, in quo ostendere se posset, simili modo se amicum Phædriæ esse, quemadmodum fuerat Antiphoni. Nam ipsius opera Antipho uxorem duxerat, rursus ipsius opera Phædria redimeret meretricem. B.

2 *Venio ad hominem*] Venuste repetitum hominem. D.

3 *Vulgari lectioni argento preferenda videtur Bombini argentum ; quia veteres sic loquebantur.* B.

Fieret] I. e. conficeretur Plaut. in Pseud. I. 3. 67. *jam hercle vel ducen- te fieri possunt presentes minæ.* R. D.

7 *Rescribe versus gratia Phædriæ, ut supra Cliniaï, Hospitaï : atque tolle*

æ, quod cum cod. reg. transferendum est in vers. seq. post amicum: B.

10 *Corrige qui est ulterior ? vel fortasse, qui iste ulterior ? B.*

11 *Ex pater eliditur r ; quod solempne est in primo versus pede. B.*

14 *A primo*] Scilicet principio pleno dicitur pro primo, ut ad primum pro primum. infra IV. 3. 37. Cic. in Orat. c. 8. *Demosthenes summissus a primo deinde dum de legibus disputat pressus, post sensim incedens.* Philipp. II. 30. *consilium a primo reprehendere.* v. Gronov. ad Senec. de vita beata c. 7. et ad Quæst. natur. V. 14. R. D.

15 *Hunc adoriar hospitem*] Astute hospitem, de eo qui supervenit : nomen aptum imprudenti rerum, atque alieno ab earum scientia. Sallustius Catil. 2. *vitam sicuti peregrinantes transgere,* &c. D.

Pro hoc Bomb. recte eo ; atque pro fiat omnes Faerni et nostri fiet. B.

ACT. IV. SCENA III.

ANTIPHO. GETA. CHREMES. DEMIPHO.

EXSPECTO, quam mox recipiat sese Geta.

Sed patrum video cum patre adstantem : hei mihi,
Quam timeo, adventus hujus quo impellat patrem !

G. Adibo hosce. O noster Chremes. C. Salve, Geta.

G. Venire salvom volupe'st. C. Credo. G. Quid agitur?

C. Multa adveniēti, ut fit, nova hic compluria. 6

G. Ita. de Antiphone audistin' quæ facta ? C. Omnia.

G. Tun' dixeras huic ? facinus indignum, Chreme,
Sic circumiri. D. Id cum hoc agebam commodum.

1 *Exspecto, quam mox recipiat huc esse Geta*] Ad errorem cumulandum persona Antiphonis interponitur ; ut ei ad aucto metu amittendæ uxoris, major vis fiat repentinsæ lætitiæ. D.

Exspecto quam mox recipiat esse Geta] Uti error cumulari possit, interesse efficitur Antipho. Ita enim sumtum est consilium, uti secundum legem Phormio velit illam ducere uxorem, quam habet Antipho : ita tamen, si recipiat dotem. Hoc autem argentam dotis nomine acceptum vult Phormio Phædrisæ dare, ut ipse pro amica meretrice lenoni det ; ipse vero Phormio offerendo ac placando (*differendo et apparando. Z.*) producat nuptias, si (*donec. Z.*) argentum, quod Phædrisæ ab amicis promissum est, cum acceptum fuerit, senibus reddatur. Antipho præsens audit, et vere credit, Phormionem uxorem esse ducturam. E.

Huc post recipiat in optimis libris recte abest. B.

2 *Adstantem*] *Adstare* ponitur pro simplici stare Virg. *Æn.* II. 328. *armatos mediis in manibus adstans Fundit equus ubi v. Serv. R. D.*

4 *Vulgaris lectio* duobus laborat vitiis ; primum quod Chremetem salvere non jubet Geta ; deinde quod duo medii pedes singuli ex integris constant partibus orationis ; id quod in senariis

et heroicis versibus vitiosum esse recte præcipit Gellius XVIII. sub finem ; nam syllabæ ultimæ non acuantur apud Latinos. Igitur dele *hosce*, adeo ut *adibo* absolute ponatur, ut alibi. Atque rooipe lectionem Bembini, *O salve, noster Chreme. B.*

5 *Volup est*] *Hoc volup* nomen est, ut *hoc facul* : sic enim veteres per *ἀρμαρὴν* loquebantur. D.

Venisse salvom volupe est] Involuntate tua ex voluntate est. E.

6 *Compluria*] Secundum regulam locutus est. Nam *hoc complure*, et *hec compluria. Nova hic compluria*] Sic veteres, quod nostri deſta syllaba *complura* dicunt. Sic Cato *Originum* secundo ; *fama hoc loco compluria. Cicero in Protagora, confirmandi genera compluria. Credo quia veteres hoc plure, non hoc plus dicebant. D.*

Nova hic compluria] Charis. lib. 1. duobus locis. Prisc. lib. 3. L.

9 *Commodum*] *Commoda* æstimatio est temporis. *Commodum*] Tantum quod. *Laelius, quod mihi commodum est, aut uſa vestimenta deposueram. D.*

Sic circumveniri] Sic aliquem circumveniri. E.

Circuiri] I. e. decipi, falli, pro quo frequentius dicitur *circumveniri. Sen. controversa. V. p. 381. R. D.*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Uno ore auctores fuere, ut præcipitem hanc daret. 20

A. Quid hic coeptat, aut quo evadet hodie? G. An legibus
Daturum poenas dices, si illam ejecerit?

Jam id exploratum'st: heia, sudabis satis,

Si cum illo inceptas homine: ea eloquentia est!

Verum, pone esse victum eum: at tandem tamen 25

Non capitis ejus res agitur, sed pecuniæ.

Postquam hominem his verbis sentio mollirier:

Soli sumus nunc hic, inquam; eho dic, quid velis dari

Tibi in manum? ut herus his desistat litibus:

Hæc hinc facessat, tu molestus ne sies. 30

20 *Uno ore*] I. e. summo consensu. v. not. ad Andr. I. 1. 69. R. D.

Præcipitem daret] H. e. domo ejiceret. Phædr. V. 7. 39. *ab universis capite est protrusus foras.* ubi v. Burm. R. D.

21 *Quid hic coeptat?*] Nunc accipiens servi consilium Antipho irascitur. E.

22 *An legibus daturum poenas*] Responsio ex sola permissione est. Hoc est, non id metuimus, habemus enim certum consilium. Post questionem sola promissione dissolutam terret, quo facilius persuadeat Phormioni. E.

23 *Sudabis satis*] H. e. satis negotii habebis. Cic. ad Div. III. 12. *vides sudare me jam dudum jam dudum laborantem quomodo ea tuear.* Horat. de arte poet. v. 241. *sudet multum frustra que laboret Ausus idem.* R. D.

25 *Verum, pone esse victum*] Etiam si contrario eventu efficiatur tota persuasio facile, et vincatur Demipho, poenam pecuniæ esse, non capitis. Hoc est, condemnari poterit quod effecerit, et liberatus * pecuniaria ista multa futura est. non (*quod ejecerit, sed liberabitur pecuniaria ista multa soluta.* Ergo non. Z.) metu ejectionem. E.

Vulgari lectioni *pone* præfer Bombini *pono*, h. e. concedo. B.

Pone] Pro eo Latini etiam dicunt *face*, *face*, barbari ætatis nostræ *suppone*, *posito* quod et *posito* casu. Translatio est a calculis, qui ponuntur et finguntur vale-

re, quod ratiocinator velit. v. Burmann. ad Petron. c. 101. *nisi naufragium ponimus* p. 614. R. D.

26 *Lege* cum vet. cod. apud Gayetum ei, ut monosyllabon, pro *ejus*. B.

27 *Mollirier*] I. e. placari, mitigari. Sallust. in Jug. c. 33. *sedere motus et animos mollire.* Virgil. Æn. I. 57. *mollitque animos et temperat iras.* R. D.

28 *Dari tibi in manum*] Datur ei in manum, qui furtim (*separatim*. ed. Da B.) accipit sine arbitro, aut interprete: ut prævaricator, aut judex corruptus. D.

Quid vis dari tibi in manum] Hoc est, quantam pecuniam in præsentem accipere vis, ut dominus ab hac lite discedat? E.

Ut inquam sit in ictu, *lege* cum nostris omnibus, *soli sumus nunc*, *inquam*, *hic*. Tum, auctore Bombino libro, *dic dele*, et *velis muta in vis*. B.

Soli sumus] Ut tuto loqui possimus. Cic. ad Attic. VI. 3. *omnino (soli enim sumus) nullas unquam ad me literas misit Brutus.* Græci eadem formula dicunt *αὐτὸν ἴσμεν* sive *μόνον ἴσμεν*. v. Victor. var. lection. XXVIII. 23. R. D.

29 *Ne herus extra iotam penitus abscondatur*, *repono*, *herus ut his*, &c. B.

30 *Hæc hinc facessat*] Pro *hinc se faciat*, id est, *abeat*: ut, *huc se faciat*, *huc accedat*, significat. *Hæc hinc facessat*] Pro *cedat*, alias *faciat*. Ergo duas res significat hoc unum verbum. An *hinc facessat*, proverbialiter, quasi *hinc fa-*

A. Satin' illi di sunt propitii? G. Nam sat scio,
 Si tu aliquam partem æqui bonique dixeris,
 Ut est ille bonus vir, tria non commutabitis
 Verba hodie inter vos. D. Quis te istæc jussit loqui?
 C. Immo non potuit melius pervenirier 35
 Eo, quo nos volumus. A. Occidi! C. Perge eloqui.
 G. A primo homo insanibat. C. Cedo, quid postulat?
 G. Quid? nimium quantum libuit. C. Dic. G. Si quis
 daret
 Talentum magnum. C. Immo malum hercle: ut nihil
 pudet!

ciat. Plautus, *argentum hinc facite. Huc te fac dicitur, pro huc accede.* D.

Hinc facessat] Diomed. libr. 1. Serv. *Æneid.* IV. vers. 295. *jura facessunt.* L.

Hinc facessat] I. e. hinc abeat. Cic. ap. Non. Marcell. p. 307. *facessant igitur omnes qui, &c.* Est etiam in *facessat* intelligendum *se.* R. D.

31 *Satin' illi dii sint propitii*] H. e. an satis sana mente est? Sic veteres loquebantur, quod credebant deos, quibus irati essent, sanam mentem et consilium eripere. in Andr. IV. 1. 40. ubi v. not. R. D.

32 *Aliquam partem*] Elsi non totum, vel aliquam partem. D.

33 *Tria non commutabitis verba hodie inter vos*] Sic dicebant, jurgium significantes. Proprie verba commutare est, quod altercari dicimus. D.

35 *Immo non potuit melius*] Chremes arripit consilium quod fuit commodissimum, ut, exclusa ista, possit filiam suam Demiphonis filio collocare. B.

37 *A primo homo insanibat*] Quo facillius persuadeat, summam necessario dicit majorem primo petitam. B.

Insanire hic non esse *debacchari*, sed *immensum pretium postulare*, recte vidit Euphrasius. Atque usum hunc verbi multis exemplis docuit Caperus Observatt. L. 19. Z.

Insanibat] I. e. nimium postulabat. Sic *insanire* etiam dicuntur qui nimios sumtus in rem aliquam faciunt. Plant.

in Mil. III. 1. 160. Auctor ad Herenn. IV. 50. R. D.

38 *Quid? nimium quantum libuit*] Apud quosdam diversæ personæ cum verbis singularia. D.

Libuit] Hoc est, quantum ei libuit, tantum postulavit. Si quis *daret talentum magnum*] Dicendo *magnum* innuit talentum esse et minus. Nam *magis* appenditur CXX. libris. B.

Nimium quantum] Charis. lib. 2. L. Cod. 900. *annorum quantum voluit*; et *libuit* pro varia lectione inter lineas. Hinc patet, utrumque esse addititium. Corrige igitur cum aliis, G. *Quid? nimium quantum.* C. *Quantum? dic.* G. *Si quis daret.* Sic olim legebat Celsus Grammaticus apud Charis. p. 185. *nimium quantum: Terentius in Phormione. Ubi Celsus pronunciat: uti immane quantum, incredibile quantum. Licet quidam sic legant, inquit, ut nimium servus dicat, quantum vero senes: sed sententiam non intelligunt.* B.

Nimium quantum] Per periphrasin dicitur pro *nimium*. Sic *immane quantum, mirum quantum, incredibile quantum, immensum quantum, infinitum quantum.* Similiter Greci *πλεῖστον ἔστω, θαυμαστόν ἔστω* v. Georg. Fabric. ad h. l. et interpret. ad Flor. IV. 2. *plurimum quantum favoris partibus dabat fraternitas ducum* edit. Dukeri p. 769. R. D.

39 *Talentum magnum*] Priscian. lib. de ponder. L.

G. Quod dixi adeo ei: quæso, quid? si filiam 40
 Suam unicam locaret? parvi retulit
 Non suscepisse: inventa est quæ dotem petat.
 Ut ad pauca redeam, ac mittam illius ineptias,
 Hæc denique ejus fuit postrema oratio:
 Ego, inquit, jam a principio amici filiam, 45
 Ita ut æquom fuerat, volui uxorem ducere:
 Nam mihi veniebat in mentem ejus incommodum,
 In servitutum pauperem ad ditem dari:
 Sed mihi opus erat, ut aperte tibi nunc fabuler,
 Aliquantulum quæ afferret, qui dissolverem 50

Verba immo malum h. v. n. p. sicut superiora cedo, quid postulat, tribuo Demiphoni, libris nostris ducibus. Hunc enim convenit exclamare, quippe qui metuebat, ne de suo solvendum esset. B.

Talentum magnum] I. e. Atticum quod magnum appellabant Romani quoniam aliorum Græcorum talenta minoris erant summæ. v. Gronov. de pecun. vet. III. 4. R. D.

40 Quæso, quid si unicam filiam] Ut, inquit, ostenderem ei, injuste positam summam, dixi, quid si tu unicam filiam tuam in matrimonium collocares, tantandem dotis dares? R.

41 Parvi retulit] Nihil interfuit: vel parum interfuit, id est, nihil profuit. D.

Parvi retulit] Sed contempsisti illud, propterea quia non susceperis filiam; sed pari modo etiam dominus: nam sic cepit, et inventa est, quæ dotem petat. E.

Locaret] Pro in matrimonium collocaret. v. Bontl. ad Act. V. 1. 32. in servitutum contraria sententia Euripid. in fragm. Melanippeo dotem uxoris divitis quam pauper duxit δουλειῶν τὴν ἀνδρα subjugare maritum sive in servitutum redigere et maritum οἷα Ἴτι ἰλαύθειρον ἀναί sive non amplius liberum esse dixit v. Duker. ad Liv. XXXIV. 7. R. D.

42 Non suscepisse: inventa quæ dotem petat] In Græca fabula senex hoc dicit, quid interest me non suscepisse fi-

liam, si modo dos dabitur aliene? D.

Illud quia ante inventa, quod in quibusdam libris reperitur, est glossema, quod a versu damnatur, nec a sensu magnopere requiritur. Nam ellipsis personæARRANTIS magis convenit. Z.

45 Ego, inquit, jam a principio amici filiam] Per ethopœiam oratio inducitur Phormionis ad summam necessariam pervenientis persuasionem. Ac primo causa ponitur, cur non ante eam duxerit: quod opus argento sibi fuerit et ideo eam ducere voluit, quæ afferret aliquid, unde dissolveret, quæ debebat. Ergo si hæc dabit, quantum promisit illa, quæ sponsa est mihi; nullam mihi malim, quam istanc uxorem dari. E.

47 Repone, nam mihi veniebat in mentem ejus incommodi; h. e. id incommodum in mentem veniebat; ut supra I. S. 2. Nam e vulgari ratione ejus est Phanii virginis. Igitur generali sententia non pauperem debebat sequi, sed eam. B.

48 Ad ditem dari] Pro diviti dari. Sæpe præpositio ad ponitur, ubi usitatus dativus. Liv. II. 35. ad id ferendum consul alter Rome mansit. R. D.

49 Sed mihi] Πάρθερος prima. Sed mihi opus erat] Indiotio (inductio) doli est. Nam antequam petat, petendi causam ingerit. D.

50 Quæ afferret, qui dissolverem] Quia, si opum causa habendarum dota-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

D. Sexcentas proinde scribito jam mihi dicas :

Nihil do : impuratus me ille ut etiam irrideat ?

C. Quæso, ego dabo, quiesce : tu modo filius 65

Fac ut illam ducat, nos quam volumus. **A.** Hei mihi!
Geta, occidisti me tuis fallaciis !

C. Mea causa ejicitur : me hoc est æquom amittere.

G. Quantum potes, me certiozem, inquit, face :

Sî illam dant, hanc ut mittam ; ne incertus siem : 70

Nam illi mihi dotem jam constituerant dare.

C. Jam accipiat : illis repudium renunciet :

Hanc ducat. **D.** Quæ quidem illi res vortat male !

Hic versus enervis et elumbis incedit. Nostri omnes pone sane. A duobus abest minas. Repono, his rébus alius pone sane, inquit, decem ; omisso rō minas. B.

63 Sexcentas proinde scribito jam mihi dicas] Perspicere hinc licet consuetudinem utriusque sermonis. Nam Apollodorus *μυρία* dixit, pro multis. Et ut apud Græcos *μύρια*, ita apud nos sexcenta dicere pro multis, usitatam est. Cicero Verr. I. 47. sexcenta possum decreta proferre. D.

Sexcentas proinde scribito mihi dicas] Magnitudine summe excitatus exclamat, quas velit calumnias mihi et causas Phormio indicet. Postremam autem est sexcentas pro quamvis multis. Ut Cicero : possum sexcenta decreta proferre. E.

Illud potius post proinde recte abest in Bemb. Victor. et aliquot Donati codd. quos Faernus est usus ; it. in uno ex nostris. Cæterum omnes vett. libri scribant sexcentas. B.

64 Impuratus] L. e. impurus, improbus. Plant. in Rud. II. 6. 59. impurata bellua. R. D.

65 Quæso, ego dabo] Assensum commodat senex, dummodo filia sua nubat Antiphoni. E.

67 Geta, occidisti me] Abest hic versus a vett. codd. L.

68 Mea causa ejicitur : me hoc æquom est amittere] Ratio cur ipse viginti dare

debeat minas, dante Demiphone decem. D.

Mea causa ejicitur] Ipsius est, ego id perdam. E.

69 Quantum potes, me certiozem] Festinat Geta : scit enim dixisse lenonem, mea lege utar, ut potior sit, qui prior ad dandum est. D.

Quantum potes] Quia leno crastinum diem constituit, cum dixit : miles se dare dixit cras mane argentum mihi. E.

Pro potes rectius Bemb. potest. Vide Adel. IV. 6. 66. B.

70 Pro mittam nostri omnes, et Faerni meliores referant mittam. B.

72 Plures et meliores libri nostri et Faerni pro accipiet habent accipiat. B.

Repudium renunciet] Repudium renunciare est repudium remittere, ut infra V. 7. 35. vel mittere nuntios et testes, qui sponse vel uxori repudium significarent. Plant. in Aulul. IV. 10. 55. is me nunc renunciare repudium jussit tibi. R. D.

73 Quæ quidem illi res vortat male!] Non desinit poeta ostendere avaritiam Demiphonis, qui nec ideo libenter fert dari aliquid Phormioni, quia sic commodum ei est. Virg. Ecl. IX. 6. hoc illi, quod nec bene vortat, mittimus hædos. D.

Quæ quidem res ei vortat male!] Ut Virgilias, hoc illi, quod nec bene vortat, mittimus hædos. E.

C. Opportune adeo nunc argentum mecum attuli,
Fructum, quem Lemni uxoris reddunt prædia. 75
Id sumam : uxori, tibi opus esse, dixero.

ACT. IV. SCENA IV.

ANTIPHO. GETA.

GETA. G. Hem ! A. Quid egisti ? G. Emunxi ar-
gento senes.

74 *Argentum mecum attuli*] Comi-
cum argentum præsto est : et causa ad-
ditar cur præsto, et unde sit. simul ira-
cundie uxoris, et jurgio præparatur lo-
cus. D.

Melior est ordo in Bombino, argen-
tum nunc mecum d. B.

75 *Fructum, quem Lemni, &c.*] Et
Lemni, et Lemno legitur. *Reddunt præ-
dia*] *Ἐξίψα βωσθήνοισ.* Et proprie de
fructa, reddunt. D.

*Fructum, quem apud Lemnum reddunt
prædia uxoris meæ, tibi opus esse, dixero*
Si pecuniam axer querere voluerit, di-
cam, quod tibi opus fuit. B.

Fructum] Fructus est redditus præ-
diorum et agrorum. Catull. Carmin. III.
115. *Firmano saltu non falso Mentula
dives Fertur qui tot res in se habet egre-
gias. Aucupia omne genus, piscas, prata,
arva, ferasque. Nequaquam: fructus sum-
tibus exuperat.* Hoc est : plus in eam
saltum impendit pecunie quam inde re-
digi. Cic. Paradoxa, &c. VI. 1. *nemi-
nem esse divitem nisi qui exercitum alere
possit suis fructibus* v. interpret. ad Ci-
cer. Catil. II. 8. *quod si maturius facere
voluissent, neque (id quod stultissimum
est) certare cum usuris, fructibus prædio-
rum; et locupletioribus his et melioribus
clavibus uterentur.* Elegantissimo dictum
est certare c. us. fruct. præd. nimirum,
pecunia funeri accepta, curare et in-
struere agros vel prædia et sperare de ex

illis agris posse tantum redigere ut usu-
ris pendendis sufficiat, cum tamen agri
nenquam dent tantum redditus, quantum
usuratum nomine est pendendum [Sup-
plement. ex nota I. F. Gronovii.] R. D.

Reddunt] Reddere proprie dicitur
ager id, quod ex eo præcipitur. Colum-
mella de re Rust. II. 18. *reddit prædium
in pabulo non minus quam in feno.* Hoc
et similes locutiones ex eo ortæ viden-
tur, quod semen velut creditum agro
ille reddit cum fenore. R. D.

76 *Id sumam*] Non fructam, sed ar-
gentum. *Id sumam*] Impendam. unde
et sumtus dicitur. *Uxori, tibi opus esse,
dixero*] Bene esse, non fuisse : ne jam
repetendam videretur. *Opus esse, dixero*
] Adjunctivum, pro presuntivum
ut in Eunucho, *perculsis jam tu me.* D.

Sensus probat lætionem Bomb. inde.
Nam si vulgare id retines, efficitur, se-
nem non nisi admodum 30 minas attul-
lisse : quod probabile non est. Ipse
Domitius videtur legisse inde. B.

1 *Emunxi argento senes*] Mire. quum
e contrario dicitur *emunctus homo*, ebe-
gans et facetus : ut Horatius, *Serm. I.
4. 8. de Lucilio, etuuctæ naris.* inquit.
D.

Geta, quid egisti?] In hac scena ist-
vande interrogat dominus, et servus
simpliciter respondet, interrogari se
credens, ut narret quid egerit. *Emunxi
argento senes*] Nec est, a senibus ar-

Interea amici, quod polliciti sunt, dabunt :

Id istis reddet. A. Quamobrem? aut quid dicet? G.

Rogas?

Quot res? Postilla monstra evenerunt mihi :

Introiit in aedis ater alienus canis :

25

ut sacrificem. Puta, uti re divina facta Di Gamelii placarentur, omenque de successu matrimonii captaretur. cui rei auspices quoque olim adhibiti fuere. Val. Maxim. libr. 2. cap. I. 1. *opud antiquos non solum publice, sed etiam privatim nihil gerebatur, nisi auspicio prius sumto: quo ex more nuptiis etiamnum auspices interponuntur: qui quamvis auspicia petere desierint, ipso tamen nomine veteris consuetudinis vestigia usurpent.* Lucan. lib. 2. *junguntur taciti contentique auspice Bruto.* Ubi vetus scholiastes: *ausper dicitur, qui nuptiis interest, divinationem querens.* Plaut. Casina. Prol. 86. *ultra ibit nuptum, non manebit auspices.* Juvenal. X. 336. *veniet cum signatoribus ausper.* Inde Quinctilian. Declamat. 291. *istud ego adullerium quondam manu mea junxi, ipse auspices adhibui, optavi longam concordiam.* L.

22 Plures et meliores libri argentum post sunt non habent. B.

23 Placet Bemb. lectio inde iste reddet. Vat. Vict. Basil. id ille istis. Sic plerique nostri. B.

24 Quot res? postilla, monstra evenerunt mihi] Ordo, postilla, quot mihi res evenerant, quae res monstra sunt. B.

25 Introiit in aedis] Varia admodum ac multi generis sunt τῶν μαντικῶν doctrina. sed de qua hic agitur, ea proprie κληρονομία dicebatur. Atque ut de aliis alii abunde scripserunt, ita Xenocrates libram composuit, in quo de domesticis auguriis proprie agit. Notavit id Suidas, cujus haec sunt verba: αἴτις σωματικῶν τὸ κληρονομικὸν αἰσίσμα, αἴτις ἔστι ἐν τῇ στεγῇ ἐφάνη γαλῆ, ἢ ἕφακ, τὸ δὲ πὶ σωματικῶν. Apposito sane ad rem de qua hic agitur. Et mustela meminit Plautus in Stichis III. 2. 7. mustela

mustela abstulit praeter pedes, Eum strenuus observavit. Dio Cassius lib. LVIII. de Sejano: *επιόντες αὐτῷ ἐν τῷ αἰσίσματι γαλῆ διὰ μέσον σφῆν διῆξαν.* Apul. Miles. lib. IX. *vix interos mustela etiam mortuum serpentem forinsecus mordicus attrahentes.* Quinimo supersticiosos de muribus etiam augurari solitos, Jambliobus notat in Amorib. apud Photium Biblioth. pag. 133. *καὶ τὰ μυστήρια καλίσθαι ἀπὸ τῶν μυσῶν. πρώτων γὰρ εἶπεν τὸ τῶν μυσῶν μαγικόν.* Vid. August. lib. I. de Ordine. *Ater canis]* Haec est quam Plautus caninam scenam vocat in Casina V. 4. 4. Apuleius Miles. IX. *de ore pastoritii canis virens exsiluit rana ipseque canem qui proxime consistebat, aries appetitum unico moru strangulavit.* Nec sic tantum canis ominosus erat; verum etiam si vianti occurrisset (id quod de mustela jam ex Cassio annotavimus) infaustam omne inter putabatur. Tzetzes Chiliad. XIII. Hist. 474. *Καὶ τῶν σῶμα μάρτυρα καταχρηστικῶς κληθὲν, σπασμῶν, σωματικῶν κινῶν, &c.* Horatius Carm. III. Od. 27. *impio parricis recinentis oves Ducat, et praegnans canis, et ab agro Rava decurrens lupo Lanuvino, Fertque vulpes, Rumpat et serpens iter institutum.* Ideoque etiam animalia haec θηρία δυσκλυδέστερα vocabantur, quae non nominari quidem sine malo omnino poterant. Lucian. in Amorib. Et velut in εραζόδῳ hoc loco notandum, quod Horatius de lupo ait, diversum id esse a lupo, quem inter bona portenta nominat Petr. Blessensis Ep. LXV. *ne te illorum errore invelas, qui occursum lepore timent, qui mulierem speris crinibus, qui hominem orbatum oculis, aut mutilatum pede, aut cucullatum habere obviam detestantur: qui de jucundo gloriantur hospite, si eis lupo occurserit,*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Aruspex vetuit, ante brumam aliquid novi
Negotii incipere, quæ causa'st justissima.

29

Sic itaque Jo. Chrys. Homil. 12. in Paul. ad Ephes. cap. IV. πολλῶν δειμάτων αὐτοῖς ἡ ψυχὴ μιστὴ· οἷον ὁ δαίνα μοι πρῶτος ἐνέτυχεν ἐξίοντι τῆς οἰκίας : πάντως μυρία δεῖ κακὰ συμπεσιῖν· νῦν ὁ οἰκέτης ὁ μιαιφόνος τὰ ὑποδήματα ἐπιδιδούς, πρῶτον ὄρεξε τὸ ἀριστερὸν : συμφοραὶ δεινὰ καὶ ὕβρις· ἐγὼ αὐτός ἐξίον τῷ ἀριστερῷ πρότερον προῦβην τῷ ποδὶ : καὶ τοῦτο συμφορῶν σημεῖον. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τὴν οἰκίαν τὰ κακὰ. ἔξω δὲ ἐξελθόντι ὁ ὀφθαλμὸς μοι ὁ δεξιὸς κἀνωθεν ἀνακηδᾷ : δακρύων τοῦτο τεκμήριον· καὶ αἱ γυναῖκες δὲ, ὅταν τῷ ἰστόποδι προσαρασόμενοι κροτῶσιν οἱ κάλαμοι, ὅταν αὐταὶ τῇ κτενὶ σπαθῶσι : σημεῖον τοῦτο ποιῶνται. πάλιν ὅταν τὴν κρέκην τοῦ κτενὶ κατακροῦωσι, καὶ σφοδρότερον τοῦτο ἐργάζονται· εἴτα οἱ ἀνωθεν κάλαμοι ὑπὸ τῆς ἐκτόνου πληγῆς κροτῶσι προσαρασόμενοι τῷ ἰστόποδι : σημεῖον τοῦτο ποιῶνται. καὶ μυρία ἕτερα γέλωτος ἄξια. κᾶν ὄνος ἀνακράξῃ, κᾶν ἀλεαυρυῶν, κᾶν πτάρῃ τις, κᾶν ὀτιοῦν, καθάπερ μυρίοις διδιδόμενοι δισμοῖς, ὅπερ ἔφην, καθάπερ ἐν σκόπῳ κατεχόμενοι, πάντα ὑποκτείνουσι. Augustin. de doctrina Christ. lib. 2. cap. 20. cum multa de vana multorum superstitione dixisset, sic addit: *his adjunguntur milia inanissimarum observationum: si membrum aliquod salierit, si junctim ambulantes amicus lapis, aut canis, aut puer medius intervenerit. Atque illud quod lapidem calcant, tanquam diremptorem amicitiae, minus molestum est, quam quod innocentem puerum colapho percutiunt, si pariter ambulantes intercurret. Sed bellum est, quod aliquando pueri vindicantur a canibus: nam plerumque tam superstitiosi sunt quidam, ut etiam canem, qui medius intervenerit, ferire audeant, non impune. Et post: hinc sunt etiam illa: limen calcare cum ante domum suam transit: redire ad lectum, si quis dum se calceat, sternutaverit: redire domum si procedens offenderit: cum vestis a soricibus roditur, plus timere suspicionem futuri mali, quam praesens damnum dolere.*

Vid. Theodoret. Epim. ἑλληνικῶν παθῶν. lib. VI. pag. 88. Hujusmodi ergo portentosa monstra cum evenirent, qui supersticiosiores erant, statim ad harolos abire solebant, atque ab illis consilium expetere. Theophr. περὶ αἰσθημάτων. Ἐὰν μῦς θύλακον ἀλφίτων διαφάγῃ, πρὶς τὸν ἐξουρητῶν ἐλθὼν ἐφατῶν τι χρὴ ποιῶν. Ideoque addit Terentius interdixit aridus. Sic et in Plauti Stichus III. 2. 1. Gelasimus parasitus in re simili aruspicum libros se consuluisse dicit: *libros insperari, tam confido, quam potest. L.*

Gallina cecinit] Donatus observatum dicit, in qua domo gallina casat, superiorem [rectius superstitem. v. edit. Zenn.] marito uxorem esse. R. D.

28 *Haruspex vetuit]* *Haruspex*, ab *haruga* nominatur. Nam *haruga* dicitur hostia, ab *hara* in qua concluditur et servatur. *hara* autem est, in qua pecora includuntur. Plautus, *rusticus*, *hircus*, *hara*; Mostellari, I. 1. 39. *Ante brumam]* *Arte* irrisit homines Terentius, quibus religio sit aggredi negotium aliquod diebus decrescentibus. *Ante brumam]* Quod ante brumam dies deorescere incipiant. D.

Hanc et seq. sic lege et distingue, *aruspex vetuit: ante brumam autem novi | Neguti nihil incipere causus est sontica.* Nam pro *aliquid* antiquissimi libri Faerni et nostri habent *autem*. Reliquam correctionem sensus requirit et versus. *Sonticum* explicat Festus, *justum; certum cum justa causa; propter quod, quod est gerendum, agere desistimus. B.*

Brumam] Proprie significat diem brevissimam. Nam *brevissima* in *brevima* vel *bruma* eodem fere modo contractum est quo *infimus* in *imus*. v. Gesner. ad Claudian. de raptu Proserp. II. 106. Recentiores *brumam* *barbara* vocant *solstitium hibernum*. Veteres sic [i. e. *solstitium*] vocabant *solstitium estivum*. R. D.

Hæc fient. A. Ut modo fiant. G. Fient: me vide.
Pater exit: abi, dic esse argentum Phædriæ.

ACT. IV. SCENA V.

DEMIPHO. GETA. CHREMES.

QUIETUS esto, inquam: ego curabo, ne quid verborum duit:

Hoc temere nunquam amittam ego a me, quin mihi testis adhibeam:

Cui dem, et quamobrem dem, commemorabo. G. Ut cautus est, ubi nihil opus' st!

C. Atque ita opus factum est. at matura, dum libido eadem hæc manet: 4

Nam si altera illæc magis instabit, forsitan nos rejiciat.

30 *Fient: me vide*] Respice, id est, vultus mei fiduciam gere: siquidem quia nullum periculum est. Sic Græci, nam aliter Latini. *Me vide*] Quia in jure promittit, et interponit suam fidem: quod nos dicimus, *me habes*. *Vide*] respice. D.

1 *Quietus esto, inquam: ego curabo*] *Quietus*, id est, securus. ab eo quod præcedit, id quod sequitur. D.

Quietus esto] In hac scena Demiphonis continentur verba promittentis fratri, omnia se esse facturum, uti Phormio cogatur et argentum accipere, et uxorem ducere. E.

Pro dunt recte omnes libri vett. dunt. Nam de solo Phormione esse sermonem, sequentia satis docent. B.

3 *Ut cautus est, ubi nihil opus est!*] Consultit, inquit, quemadmodum detur, ubi omnino dare non debuerit: siquidem argentum Phædriæ detur (*detur abest a vett. libris*. Lege, *siquidem dem a. P.*) sub nomine Phormionis. D.

Ut cautus est, ubi nihil opus est!] Jam notat senem, quod illic (*ille nimis, vel, illic, ubi non debet. Z.*) diligens sit, propterea quod argentum non vere Phormioni dabitur, sed Phædriæ. E.

Pro cum duo libri cur, sed rectius cui dem; quamobrem dem: ut tam de homine, quam de negotio jusjurandum dare possint. B.

4 *Dum libido eadem hæc manet*] Bene libidinem posuit pro voluntate hominis incerti ac levis. D.

Matura] Id est, accolera, dum voluntas est. E.

Antiqui libri Faerni, et *matura*. Nostri plerique ut. Lege autem, *atqui ita opus factum est, et mature, dum, &c.* B.

Libido] Est voluntas hominis incerti et levis temere suscepta. v. Heaut. I. 2. 27. R. D.

5 *Forsitan nos rejiciat*] Mulierem scilicet. An vere nos, id est, negotium nostrum et conditionem? D.

G. Rem ipsam putasti. D. Duc me ad eum ergo. G.

Non moror. C. Ubi hoc egeris,

Transito ad uxorem meam, ut conveniat hanc prius,
quam hinc abeat:

Dicat eam dare nos Phormioni nuptum, ne succenseat:

Et magis esse illum idoneum, qui ipsi sit familiarior:

Nos nostro officio nihil digressos: quantum is voluerit,

Datum esse dotis. D. Quid tua, malum, id refert?

C. Magni, Demipho. 11

D. Non sat tuum te officium fecisse, si non id fama
approbat?

C. Volo ipsius quoque voluntate hoc fieri, ne se ejectam
prædicet.

D. Idem ego istuc facere possum. C. Mulier mulieri
magis congruit.

D. Rogabo. C. Ubi illas nunc ego reperire possim,
cogito. 15

6 *Rem ipsam putasti*] Pro disputasti modo. D.

Non moror] I. e. in me nulla mora est. R. D.

7 Pro abeat leg. abit: quod meliores codd. Faerni et nostri omnes habent, et versus exigit. B.

9 Lego ex cod. academ. ipsi qui sit f. B.

10 Nostri omnes nihil agressos. Sed leg. nihil digressos; ut passim decedere officio. Deinde adde versus dari, quod a sequente est absorptum. B.

Nos nostro officio nil digressos] H. e. nos nihil fecisse, quod ab officio nostro alienum sit. R. D.

11 *Quid tua, malum, id refert*] *Malum*, interjectio. et est ordo, quid tua id refert? *Magni, Demipho*] Nota responsum contra quid refert, non ad quid relatum. Et quære quemode dicatur, quid mea? quid tua? an deest ad; et sit, ad mea, aut ad tua? D.

Quid tua, malum!] Quid id ad te attinet? *Malum* autem interjectio est irascentis. cui subjungitur, *magni, De-*

mipho, id est, *magni* refert. B.

12 Hic versus, qui ipsi Chremeti rationem reddenti, cur *magni* sua referat, est tribuendus, sic legatur et distinguatur, non satis est tuum te officium facere, fama si id non approbat: sine interrogatione. Nam verba non satis e. t. t. o. facere que extant in Bemb. nisi quod ibi fecisse legatur, efficiunt sententiam generalem. B.

13 Pro hoc nostri recte exhibent hæc, sc. quæcumque in divortio transacta et transigenda sunt. B.

14 *Mulier mulieri*] *Femina femine* magis poterit persuadere. Partes enim virorum vires, feminarum feminas, ut docet Horatius, segre (corrigo agere. Locus in Art. Poet. 176. videtur spectari. Z.) convenit. B.

In Bemb. est convenit, in plerisque Faerni congruit; in Basil. et omnibus nostris, præter tres, recte congruit. B.

15 *Illas reperire*] *Filiam et uxorem*. D.

Præter Bemb. ubi est lectio, quam Faernus et Lindembrogius expresse-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Hasce esse ; ut id consulerem, interea vita ut in tuto foret.

C. Certe ædepol, nisi me animus fallit, aut parum prospiciunt oculi,

Meæ nutricem gnatæ video. S. Neque ille investigator.

C. Quid agam ?

S. Qui est ejus pater. C. Adeo, an maneo ? dum ea, quæ loquitur, magis cognosco ? 10

S. Quod si eum nunc reperire possim, nihil est quod verear. C. Ea'st ipsa :

Colloquar. S. Quis hic loquitur ? C. Sophrona. S. Et meum nomen nominat ?

C. Respice ad me. S. Di obsecro vos : estne hic Stilpho ? C. Non. S. Negas ?

C. Concede hinc a foribus paululum istorsum sodes, Sophrona ;

Ne me istoc posthac nomine appellassis. S. Quid ? non obsecro es, 15

Quod ut facerem] Hic est illa tota prærogatio, quod inopia fecit, ut puellam illam matrimonio collocaret : cum infirmas nuptias esse crederet, quod absente patre filius duxisset uxorem. Quamquam tentat etiam quandam compensationem cum dicit : *ut id consulerem, vita ut in tuto foret . . . .* est profui. E.

7 *Interea vita ut in tuto foret*] Compensativa qualitas. D.

8 *Nisi me animus fallit, aut parum oculi prospiciunt*] Docte Terentius. Nam visa, vel corporis, vel animi sunt : hoc est, rationis, vel sensus. D.

Nisi me animus fallit, aut parum] Duobus modis conceptam veritatem tenemus, dum et oculi prospiciunt, cum animus pupulos integer feras * mittitur (*per pupillas foras mittitur integer. Ms.*) ne visus aliquo errore fallatur. E.

9 *Placet Bembini quid ego ?* Nam mox sequitur, *adeo, maneo.* B.

10 *Magis cognosco*] Ms. R. et vett.

codd. magis cognoscam. L.

Ne pater extra ictum ponatur, reponere qui ejus pater est. Atque ex Bomb. lege hæc in casu recto, pro vulgari ea. B.

12 *Meum nomen*] Miro sum nomen illa agnoscit ; hic dissimulat. D.

13 *Estne hic Stilpho ?*] Cognitum dominum eo nomine appellavit, quod apud villam ; et quoniam in civitatem sic (*sed a quo jam in civitatem se recepit, ubi nunc. Z.*) est, ibi pro hoc nomine dicebatur Chremis. Sed idcirco nomen negavit, metuens ne uxor sua hoc possit agnoscere. Denique admonet ut a foribus paululum concedat, et non jam se hoc nomine appellet. E.

14 *Paululum istorsum*] Nunc istorsum (*paululum Ms. B. et edd. ante Steph.*) adverbium est loci : alias nomen. D.

Cum codd. recentioribus lege versus gratia paulum. B.

Quem semper te esse dictitasti? C. St. S. Quid has metuis fores?

C. Conclusam hic habeo uxorem sævam: verum istoc de nomine

Eo perperam olim dixi, ne vos forte imprudentes foris Effutiretis, atque id porro aliqua uxor mea rescisceret.

S. Istoc pol nos te hic invenire miseræ nunquam potuimus. 20

C. Eho dic mihi, quid rei tibi est cum familia hac, unde exis?

Ubi illæ sunt? S. Miseram me! C. Hem, quid est? vivuntne? S. Vivit gnata:

Matrem ipsam ex ægritudine miseram mors consecuta est.

C. Male factum! S. Ego autem, quæ essem anus deserta, egens, ignota,

16 *Quem semper te esse dictitasti*] Esse pro nominari, antiquorum more dixit. D.

17 *Conclusam hic habeo uxorem sævam*] Illaturus sævam, bene conclusam prætulit: ut si diceret, *feram*. D.

Probanda est lectio Victoriani, qui pro *de* habet *me*. B.

Conclusam] Eleganter hoc verbo utitur, ut uxorem tanquam feram bestiam, quæ septis coercenda sit, traducat. Nam feræ proprie dicuntur concludi. v. Donat. ad h. l. R. D.

19 *Effutiretis*] Eloqueremini, evacuetis, exinaniretis. *Effutiretis* ab eo quod est effundere. Translatio est a vase, *futili* nomine: quod patulo ore, fundo acuto instabile, nihil prorsus continet. unde *futilis* dicitur ejusmodi, ut nihil intra se contineat, et semper inanis sit. D.

Foris effutiretis] Sub ostium aliquid diceretis. B.

20 *Istoc pol nos te*] Hæc causa est, cur te non potuimus reperire, quod hoc nomine nuncuparis. B.

22 *Miseram me*] Interrogata Sophro-

na anus ubi illæ sunt? quasi dolens. Cam audisset uxorem mortuam, prius gemitum commodavit, cum ille accipitur aliter sit. quippe levabitur . . . an (*levabitur cura, ne sibi. Z.*) duæ uxores in una civitate sint. B.

Do e nostris recte nec aut, neo sunt habent, sed simpliciter, *ubi illæ*? B.

23 *Ex ægritudine*] Infirmitate (*non infirmitate, Guyetus*) ac morbo. *Ex ægritudine miseram mors consecuta est*] Bene moderatus est, ut neque nimis ægre ferat, neque rursus *ἀπαθῆς* sit. Et hæc est *αἰσχροπρία*, ne in eadem urbe duæ uxores plus mali ex sollicitudine afferant Chremeti, quam ex alterius morte tristitiæ. Neque in comœdia possunt nimis miserabiles mortes esse, ne res in tragœdiam transeat. D.

Ex ægritudine miseram] Breviter et casus et causa modo ostenditur. B.

24 *Deserta, egens, ignota*] Singula pronuncianda sunt. argumenta enim hæc ad venialem statum proferuntur. D.

Ego autem cum essem] Hic jam par-

Ut potui, nuptum virginem locavi huic adolescenti, 25
Harum qui est dominus ædium. C. Antiphonine? S.

Hem, illi ipsi.

C. Quid? duasne is uxores habet? S. Au, obsecro,
unam ille quidem hanc solam.

C. Quid illam alteram, quæ dicitur cognata? S. Hæc
ergo'st. C. Quid ais?

S. Composito factum'st, quomodo hanc amans habere
posset

Sine dote. C. Di vostram fidem, quam sæpe forte te-
mere

30

Eveniunt, quæ non audeas optare! offendi adveniens,
Quicum volebam, atque ut volebam, collocatam filiam :

gatio est illa, veniali statu posita, cum
dicit necessitate factum, quod anus fue-
rit, quod egens, quod ignota: et tamen
non male consuluerit, cum adolescenti
et diviti dederit, de quo dixit, *harum
qui est dominus ædium.* B.

26 *Hem*, quod sine synalcepha stare
nequit, efficit versum claudicantem.
Duo libb. post *Antiphonine* addunt in-
quam. sed rectius academicus cod. *Ant-
iphonine? Isti, inquam, ipsi.* B.

27 *Quid! duasne*] Miratur potius,
quam interrogat: id enim audivit quod
seri per vota cupiebat. B.

Ut versus stet, dele *habet*, quod ex
interpretatione inter lineas natum est.
B.

28 Pro vulgari *quid illa altera*, Bomb.
et noster veterrimus *quid illam alteram*:
non tamen subaudiendum est, *habet ux-
orem*; sed ut supra III. 1. 15. *quid
eum?* et Heaut. V. 1. 77. B.

29 *Composito factum est*] Sic veteres:
nos, ex *composito*. ut *Æn.* II. 129. *com-
posito rumpit vocem, et me destinat
arz.* D.

Composito] Dicitur pro ex vel de
composito. Virgil. *Æn.* II. 129. *com-
posito rumpit vocem*, sic *compacto* pro ex
compacto, *improviso* pro ex *improviso*.
Liv. V. 11. *compacto eum rem et com-
muni fraude patriciorum actam* ubi v.

Drakenb. R. D.

30 *Sæpe forte temere eveniunt*] Fre-
quenter obtinentur per casum atque
fortunam, quæ vix exoptare quis audeat.
Nam modo inveni filiam cum eo nup-
tam, cum quo esse cupiebam, et eam
diligi a filio (*diligi, ut volebam; vel, a
viro. Z.*) Quod quidem magna nos cura
et opere ut fieret laborabamus: et nunc
sola hæc anus cuncta complevit. B.

Forte temere eveniunt] Memorand. τὰ
τυχεῖα ἡμῶν καλλίως βουλεύεται. Plant.
Mostell. I. 3. 40. *insperata accidunt
magis sæpe, quam quæ speres.* L.

Forte temere] Sic veteres hæc duo
vocabula jungere solebant. Nunc forte
simpliciter dicunt. Oia. de Divinat. II.
68. nisi ista casu nonnunquam forte te-
mere concurrerent. Liv. X. 43. eo ipso
loco forte [alii: prope] temere sub armis
strati passim inquietum omne tempus nec-
tis egere, ubi v. Gronov. R. D.

31 *Quæ non audeas optare!*] Pro,
quæ non audeat quis. ut, facile pro *Eu-
nucho probat.* *Offendi adveniens*] Pro,
quam advenissem. ut Georg. I. 16, ipse
nemus linguens patriam suaque arva
Latinus. Quia Latina lingua deficit
hæc declinatione. D.

Offendi adveniens] Priscian. lib. II. I.
32 Versus causa legendum *casæe*,
filiam locatam. B.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Dum nimium dici nos bonos studemus et benignos:

Ita fugias, ne præter casam, quod aiunt: nonne id
sat erat,

Accipere ab illo injuriam? etiam argentum'st ultro ob-
jectum,

Ut sit qui vivat, dum aliquid aliud flagitii conficiat. 5

G. Planissime. D. Iis nunc præmium est, qui recta
prava faciunt.

G. Verissime. D. Ut stultissime quidem illi rem ges-
serimus.

G. Modo ut hoc consilio possiet discedi, ut istam ducat.

Vide ad Heaut. II. 4. 8. et Martial. nobis non licet esse tam disertis. B. Cæterum non male Daceria, ducta cod. regii auctoritate, statuit ab hac scena domum principium actus quinti esse faciendum, propterea quod omnes personas de scena abiisse sub finem antecedentis videmus. Z.

Benignos] H. e. nimium faciles, comes Petron. c. 44. et quam benignus ubi v. Burmann. p. 280. bonus et benignus jungit Horat. Serm. I. 2. 51. vellet bonus atque benignus esse. R. D.

3 Ita fugias, ne præter casam] Proverbium, ita fugito, ne præter casam. Hoc est, ne prætereas (prætermittas. Mss. et edd. ante Steph.) casam tuam, quæ sit tibi tutissimum receptaculum. Aut, ita fugias, ne præter casam: ubi custodiri magis, et prehendi fur, et mulotari verberibus potest. Aut verbum erat ipsius custodis furem exagitantis, et interea prohibentis, ne ante casam transeat, ne in prætereando etiam inde aliquid rapiat. Queritur senex, se, dum avari infamiam fugeret, in stulti reprehensionem incidisse. D.

Ita fugias, ne præter casam] In proverbio hoc est: fugias non ante casam, sed in casam. Etenim stultum est, cum auxilium habere possis, ante illam fugere, non in illam: utique enim auxilium tuæ domus debes petere, non alienum E.

Ita fugias ne præter casam] Hujus

proverbii rationem et sensum unus vidit Gronovius Observat. III. 9. p. 511. Servi fugitivi vitabant domini casam aut villam, ubi facile comprehendi et in servitatem retrahi potuissent. Proverbio ita dictum est itane fugias præter casam pro: cave ne dum levis malum vitas, in gravius præcipites. Johann. Clericus ad Liv. VI. 29. corrigi volebat ne præter castra quod jure explosit Drakenb. ad illum locum. R. D.

4 Objectum] Tamquam bolus casam. Inest igitur in hoc verbo contentus. Liv. IV. 51. delinimentum animis Bolani agri divisionem objici. Phædr. IV. 11. 8. objecto cuncta corrumpit Iatro. R. D.

5 Dum aliud aliquid] Vetuste. D. Alii hoc ordine, aliud aliquid. Nec versus, nec sensus interest. B.

6 His nunc præmium est] Sine dubio munus ac præmium his datur, qui mali sunt, et directa prava faciunt . . . (faciunt. igitur necesse est, ut. Z.) si nos benigni volumus esse, postulata concedamus. E.

8 Modo ut hoc consilio possit discedi, ut istam ducat] Ne pœniteat dominum pecuniam dedisse, terrorem servas injicit. D.

Modo ut hoc consilio] Ne pœniteret dominum amplius pecuniæ datæ, et erroris (datæ, terroris Z.) aliquid servas adjecit, videri (videretur enim. Z.) sag-

D. Etiamne id dubium'st? **G.** Haud scio hercle, ut homo'st, an mutet animum.

D. Hem! mutet autem? **G.** Nescio: verum, si forte, dico.

D. Ita faciam, ut frater censuit: ut uxorem ejus huc adducam, 11

Cum ista ut loquatur. tu, Geta, abi præ: nuncia hanc venturam.

G. Argentum inventum'st Phædriæ: de jurgio siletur: Provisum est, ne in præsentia hæc hinc abeat: quid nunc porro?

Quid fiet? in eodem luto hæsitas: vorsuram solves, 15

gestum, si modo perseveret, ut ille eandem quam promissit ducat uxorem. B.

Modo ut hoc consilio possit discedi] I. e. si modo res hæc consilio exitum habeat. Cic. ad Attic. II. 16. si possum discedere I. e. si consequi possim, ut recte explicat Manutius infra V. 8. 58. R. D.

9 Lege ex uno regio, etiam idne dubium'st. Vid. supra II. 1. 8. B.

11 *Ita faciam ut frater]* Mandatorum memor pergere ad uxorem vult, ut eam ducat ad puellam, ac persuadeat puellæ, uti cum voluntate discedat a viro. B.

Posterius ut male abest in codd. recentioribus. vid. Heo. II. 2. 2. Sed omnes nostri, præter duo, recte collocant, huc ejus. B.

12 *Tu abi Geta prænuncia]* Guilielmus in Quæstion. Plant. p. 83. mutata distinctione recte legit tu Geta abi prænuncia in Andr. I. 1. 144. i præ, sequar. R. D.

13 *Argentum inventum'st]* Secum loquitur servus acta enumerans, et quid argentam sit (*et quoud argentum, sic. Z.*) constituens: inventum est Phædriæ argentum quod lenoni det, lis nulla proferatur Phormioni* (*det, et lis nulla proferetur P. Z.*) B.

De jurgio siletur] Intelligit jurgium Demiphonis cum Phormione, ob nuptias Antiphonis et Phanii. W.

15 *Vorsuram solvis]* Creditorem mu-

tas. *Vorsuram solvis]* *Vorsuram* facere dicitur, qui res alienam ex sero alieno solvit. Dicitur etiam *vorsuram facere*, cum minore scenore acceptam quis pecuniam majore (*majorem Ms. B. et edd. vett.*) occupat. D.

In eodem luto hæsitas] Hæc in re versaris, *vorsuram solvens*, creditorem mutans. Cui respondetur scilicet, præsens malum in futurum abiit, sed plagæ crescunt. Ergo inspicere hic (*sic hic. Z.*) consilium confirmavit, quid facere debeat. E.

In eodem luto] Laotant. lib. 7. cap. 2. *ex quibus exitum non haberent; et in eodem luto, sicut comicus ait, hæsitaverunt.* Idem lib. 2. cap. 9. *in eodem luto hæsitans vorsuram solvis, Geta. L.*

Lege cum nonnullis *vorsura*. Nam, uti Salmasii et Gronovii industria effectum est, *versura solvit*, qui, ut vetus debitam expungatur, novam contrahit. Ut Geta hic unam culpam in nuptiis herilis filii admissam, novis in Phædriæ fidicina fallaciis differt, et in præsens evadit. Cæterum corrige ob sensum *solvis*. B.

In eodem luto hæsitas] I. e. in eadem difficultate. Translatio est ab iis, qui in luto tam alto hærent, ut sese ex eo expedire aut evolvere nequeant. Horat. Sermon. II. 7. 27. *nequicquam cæno cupiens evellere plantam ubi v. Lambin.* R. D.

Vorsura solves] H. e. in eodem male

Geta : præsens quod fuerat malum, in diem abiit : plagæ
crescunt,

Nisi prospicis. nunc hinc domum ibo ; ac Phanium edo-
cebo,

Ne quid vereatur Phormionem, aut ejus orationem.

ACT. V. SCENA III.

DEMIPHO. NAUSISTRATA. CHREMES.

AGEDUM, ut soles, Nausistrata, fac illa ut placetur
nobis :

Ut sua voluntate, id quod est faciendum, faciat. **N.**
Faciam.

D. Pariter nunc opera me adjuves, ac dudum re opitu-
lata es.

hærebit. In quibusdam editionibus ma-
le legitur *versuram*, quod vitium viri
docti dudum sustulerunt. *Versura* pro-
pria est sumptio pecunie mutue. Face-
re *versuram* ab aliquo dicitur, qui pe-
cuniam ab aliquo mutuam sumit. Cic.
pro Fonteio c. 1. *a quibus versuras tan-
tarum pecuniarum factas esse dicunt?*
Sed *versura* solvere est vetus debitum
expungere novo contrahendo. Sic cre-
ditor quidem vertitur i. e. immutatur
sed debitor in eadem difficultate hæret.
Cic. ad Attic. V. 15. *ut verear, ne illud,
quod tecum permutavi, versura mihi sol-
vendum sit.* Has locutiones perperam
fere a viris eruditis acceptas primus ac-
curate explicuit Gronovius de centesi-
mis et uncis usurarum p. 535. sqq.
R. D.

16 *Præsens quod fuerat malum in
diem abiit*] *Ἐπιπέφ. Plage crescunt*]
Ἀποπέφ. D.

Illud *Geta* cum duobus codd. delen-
dam puto. B.

In diem abiit] H. e. longius differ-
tur. v. not. ad Eun. V. 6. 19. R. D.

18 Phanium nec Phormionem ipsum,
marito amioissimum, vereri potest, nec
orationem Phormionis, qui ad eam non
aditurus erat, sed domi cum Phædria
potaturus. Igitur ne cum Guyeto ad
versus totius delendi necessitatem tra-
daris, corrige, *ne quid vereatur Nau-
strata neque ejus orationem.* Nam Nau-
sistrata sola repudium Phanio renun-
ciatura erat. Cæterum *Naustrata* in ser-
mone familiari dicitur brevius pro *Nau-
sistrata*. Sic occurrit *Naucrastes* et *Nau-
sistrates* : *Sosipater* et *Sopater* ; *Lamp-
discus* et *Lampadius* ; *Philotis* et *Philo-
tium*. B.

1 *Agedum ut soles, Nausistrata*] Di-
vitus uxoris de marito licentius conque-
rentis hæc allocutio est, cum disposi-
tione futurarum turbarum. D.

Agedum, ut soles] Sicut adsoles be-
nignitatem tuam præsta, effice ut placa-
ta nobis sit, ne se dicat ejectam, sed
credatur propria voluntate. E.

3 *Ac dudum re optulata es*] Supra
enim dixerat Chremes, *id sumam* : *uxori,
tibi opus esse, dixero*. D.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Ego ostenderem. D. Certo scio. N. Quo pacto. D.

Parce sodes, 10

Ut possis cum illa: ne te adolescens mulier defetiget.

N. Faciam, ut jubes: sed meum virum abs te exire video. C. Hem, Demipho,

Jam illi datum est argentum? D. Curavi ilico. C. Nolle datum!

Hei! video uxorem: pæne plus, quam sat erat. D. Cur nolles, Chreme?

C. Jam recte. D. Quid tu? ecquid locutus cum ista es, quamobrem hanc ducimus? 15

C. Transegi. D. Quid ait tandem? C. Abduci non potest. D. Qui non potest?

C. Quia uterque utrique est cordi. D. Quid istuc nostra? C. Magni: præter hæc,

Cognatam comperi esse nobis. D. Quid! deliras? C. Sic erit:

Non temere dico: redi mecum in memoriam. D. Satin sanus es?

10 *Parce sodes*] Cum mulier est, (*cum mulierem esse. Z.*) vidisset domi forisque iracundia suscitata. Est enim naturale mulierum, uti de viris querantur, maxime si ipse divites sunt. Eam temperare continuo voluit, dicens causam, cum puella quam persuasura sit, ut discedat, non leve verborum futuram esse certamen. Chromes recognita filia, quaerit a Demiphone, an datum sit argentum, quod datum nollet; generaliter tantum dicit, *abduci non posse*. Et hoc (*huic. Z.*) prospiciens non aperte hoc loquitur, quod Phormioni nollet argentum dari, generaliter tantum dicit, *abduci non posse*; causam ponens, quod uterque se diligit; et dicit, comperisse quod illa sit cognata. Quantum potest, in memoriam revocare vult signis quibusdam, quod Demipho intelligit (*unde Demipho intelligat. Z.*) filiam suam esse. B.

11 *Mulier defetiget*] Vett. libb. *ad fetiget. L.*

Ne versus vitio laboret, repono ut *possis cum illa; ne adolescens mulier te fatiget. B.*

16 *Qui non potest?*] V. C. *quid? non potest. L.*

17 *Uterque utrique est cordi*] H. e. se mutuo vehementer amant. v. not. ad Andr. II. 1. 28. R. D.

18 *Cognatam comperi esse*] Quoniam confiteri non potest, uxore presente. E.

19 Ad octonarium sanandum Faernus cum Bamb. malebat legi *satine*. Ego vero malo legi *redii*. Nam si *redi* ab auctore esset, non dixisset *mecum*, sed *tecum*. Sensus igitur est e nostra ratione, non temere dico; *redii mecum in memoriam, cognatam eam nobis esse. B.*

N. Au, obsecro, cave, ne in cognatam pecces. D. Non
est. C. Ne nega: 20

Patris nomen aliud dictum est: hoc tu errasti. D. Non
norat patrem?

C. Norat. D. Cur aliud dixit? C. Nunquamne hodie
concedes mihi,

Neque intelliges? D. Si tu nihil narras. C. pergis? N.
Miror quid hoc siet!

D. Equidem hercle nescio. C. Vin' scire? at ita me ser-
vet Jupiter,

Ut propior illi, quam ego sum ac tu, nemo'st! D. Di
vostram fidem! 25

Eamus ad ipsam; una omnis nos aut scire, aut nescire,
hoc volo. C. Ha!

D. Quid est? C. Itan' parvam mihi fidem esse apud
te? D. Vin' me credere?

Vin' satis quæsitum mihi istuc esse? age, fiat: quid?
illa filia

Amici nostri, quid futurum'st. C. Recte. D. Hanc igitur
mittimus?

20 Pro *vide* omnes nostri habent
cave. B.

Ne in cognatam pecces] I. e. ne quid
committas quod cognatæ nocet in Ad.
IV. 7. 7. aliud est peccare in cognata de
quo discrimine v. interp. ad Ov. Amor.
II. 8. 9. R. D.

21 *Hoc tu errasti*] *Hoc* ponitur pro
ob hoc. Plant. in Pseud. III. 2. 18. *hoc*
ego fui hodie solus obsecror fori. R. D.

22 *Concedes*] *Cedere* et *concedere* di-
cuntur, qui desinunt adversari. Horat.
Serm. II. 3. 305. *liceat concedere veris*.
R. D.

23 *Quid hoc siet*] Vet. cod. et Ma.
R. *quid hoc est*. L.

Faerni libri recte pro *narras* habent
narras. Omnes ejus, præter Bemb. et
Victor. ubi est *perdis*, atque nostri rec-
te *pergis*. Pro *quid* autem sensus poscit
qui, h. e. quomodo. B.

25 In omnibus Faerni libris, præter
unum Bembinum, et nostris, præter
tres, recte legitur *homo nemo'st*. B.

26 *Aut scire aut nescire*] I. e. qua-
cunque ratione scire. Similis formula
apud Plant. in Epid. III. 1. 3. *sit ne*
quid, necne sit, scire cupio. R. D.

27 *Itans parvam*] Ms. R. *Itans pa-*
rum. Vin me credere?] Ms. R. *vis me*
credere? al, *vin' me hoc credere?* L.

Illud hoc vulgare recte abest in Bemb.
Nam sequitur *istuc*. B.

28 *Vin' satis quæsitum*] Hoc totum
pro una persona quidam legunt. *Filis*
amici nostri] Hoc est, tua. D.

Ille filia amici nostri] Tua scilicet.
Quodque (*quod quum*. Z.) aperte non
potuit, occulte dixit. B.

Quid? illa filia] V. C. *quid? de illa*
filia. L.

C. Quidni? D. Illa maneat? C. Sic. D. Ire igitur tibi licet, Nausistrata. 30

N. Sic pol commodius esse in omnis arbitror, quam ut coeperas,

Manere hanc: nam perliberalis visa'st, quum vidi, mihi.

C. Quid istuc negoti'st? D. Jamne operuit ostium? D. Jam. C. O Jupiter!

Di nos respiciunt: gnatam inveni nuptam cum tuo filio.

D. Hem!

Quo pacto id potuit? C. Non satis tutus est ad narrandum hic locus. 35

D. At tu abi intro. C. Heus, ne filii quidem nostri hoc resciscant, volo.

ACT. V. SCENA IV.

ANTIPHO.

LÆTUS sum, ut meæ res sese habent, fratri obtigisse quod volt.

Quam scitum'st, ejusmodi parare in animo cupiditates;

31 *Commodius esse in omnes*] Et circa illam qui duxit, et circa illam que ducta est, et circa te socerum. D.

32 *Perliberalis visa est, quum vidi, mihi*] Ordo est, perliberalis visa est mihi. D.

35 *Malim legi, quo pacto id pots?* C. *Non satis est tuus hic ad narrandum locus.* B.

36 *Heus! ne filii*] Ita silentiam hujus rei cupio, ut ne quidem filii nostri audiant. B.

1 *Lætus sum*] Antiphonis persona est. D.

Lætus sum] Antipho adolescens ignorans, quod comperta sit uxor sua, secum loquitur, laudans fortunas Phœdriæ. B.

Pro ut ut vulgari Bembinus et quatuor libri ex nostris tantum ut habent;

id quod a versa suadetur. Sensus autem est, pro malo rerum mearum statu; in quantum res meæ me lætari patiuntur. B.

Ut meæ res sese habent] Sic recte legitur in codice Bombino quod defendit Gronov. Observ. III. 6. *Ut* ponitur pro *ut ut*, quomodocunque. Cio. ad Div. XVI. 18. *sed ut est, indulge valetudini tue*, ubi v. Græv. Liv. XXII. 25. *ut vera omnia essent*. ubi plura exempla congescit Drakenb. R. D.

2 *Parare animo*] Venuste additam est, *animo*. Rannius in sexto, *sed quid ego hic animo lamentor?* D.

Quam scitum est?] Pulcrum et elegans est admodum, tales cupiditates in animo parare, quibus moderi facile possis, cum adversum aliquid forte contigerit. B.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Curavi, propria ea Phædria ut potiretur: nam emissa est manu.

Nunc una mihi res etiam restat, quæ est conficiunda, otium

Ab senibus ad potandum ut habeam: nam aliquot hos sumam dies.

A. Sed Phormio'st: quid ais? P. Quid? A. Quidnam nunc facturus Phædria?

Quo pacto satietatem amoris ait se velle absumere?

P. Vicissim partis tuas acturus est. A. Quas? P. Ut fugitet patrem:

Te suam rogavit rursus ut ageres; causam ut pro se diceres:

Nam potaturus est apud me: ego me ire senibus Sunium

ducitur Phormionis: qui in omni scena, prout in se jaotatur, insultat (et quasi omnes fallacias ex sententia provenisse letatur.) D.

Argentum accipi] Hæc scena jaotationem Phormionis continet, quod consiliis suis quæ voluerit cuncta compleverit. B.

2 Propria ea Phædria] Virgil. *Æn.* 1. 77. *connubio jungam stabili, propriamque dicabo.* D.

Curavi, propria ut potiretur: siquidem emissa est manu] Tribus enim modis fiunt liberi, id est, censu, vindicta, vel manumissione. Et censu quidem, quo se redimit captivus, posito in libra ante magistratis urbis liber efficitur. Vindicta vero est virga, qua in conspectu omnium servus tactus absolvetur. Manumissio quoque verbo ubilibet fiebat. E.

Bembinus et nostri duo optimi habent poteretur, apposite ad rationem versus: ut et Catullus, *liber ut incupite poteretur flore noverce.* B.

Emissa est manu] I. e. potestate. Liv. XXIV. 18. *convenerunt domini eorum quos Tiberius Sempronius ad Beneventum manu emisserat. Frequentius manu mittere.* R. D.

4 Hos sumam] Id est, dilationem petam. E.

5 Ex optimis nostris aliquot facturus est. Lege facturust. B.

6 Pro sumere plerique libri Faerai et nostri, absumere. B.

Satietaem amoris sumere] H. e. frui amore, quantum ipsi satis videtur. Aliis locis *satietaem amoris* est fastidium quod ex ipsius copia oritur. v. Liv. XXX. 3. *si forte jam satias amoris in uxore ex multa copia cepisset et ibi interpret.* R. D.

7 Vicissim partes tuas acturus est] Secundum illud quod dictum est, tradant operas mutuas. D.

Vicissim partes] Quemadmodum tu propter facinus duotæ uxoris patrem fugisti, etiam ille propter meretricem asuturus est, rogavitque te, ut causam pro se diceres. E.

Ut quas acuatur, reponere, vicissim partis tuas acturust. Quas? uti f. p. B.

8 Te suam rogavit rursus ut ageres] Partem (apud patrem. Procertim eam patrem in Ms. B. legatur) iterum subandiamus. et est ζῦγμα a superiore. D.

Solus Bembinus pro suam recte habet suas, sc. partes. B.

9 Senibus] Ob fallaciam mire exultat. D.

Dicam ad mercatum, ancillulam emtam, quam dudum
dixit Geta: 10

Ne, quum hic non videant me, conficere credant argen-
tum suum.

Sed ostium concrepuit abs te. A. Vide, quis egrediatur.
P. Geta'st.

ACT. V. SCENA VI.

GETA. ANTIPHO. PHORMIO.

O FORTUNA, O fors fortuna, quantis commodita-
tibus,

Quam subito hero meo Antiphoni ope vestra hunc one-
rastis diem!

A. Quidnam hic sibi volt? G. Nosque amicos ejus exo-
nerastis metu!

Sed ego nunc mihi cesso, qui non humerum hunc onero
pallio,

Atque hominem propero invenire, ut hæc quæ contige-
rint, sciat? 5

10 Nostri cum edd. vett. recte col-
locant *dūdum quam dixit Geta*. B.

12 Bembini lectionem *qui pro quis*
versus ratio probat. B.

1 *O fors fortuna*] *Fortuna* diota est
incerta res: *fors fortuna*, eventus fortu-
næ bonus. *Fors fortuna*] Aliud *fortuna*
est, aliud *fors fortuna*. Nam *fors fortu-*
na est, cujus diem festum colunt, qui
sine arte (*cui arte*. edd. vett.) aliqua vi-
vant. hujus sedes trans Tiberim est. D.

O fortuna! O fors] Hæc scena totum
solvit errorem; quod puella est cog-
nita, quod (*quæ*. Z.) conceditur Anti-
phoni. Nam Geta servus narrationem
supponit, qua docet, quemadmodum
cognitio sit effecta. *O fors fortuna!*] Id
est, eventus fortunæ. *Fortuna* autem
ipsa dea est. E.

O fortuna!] Priscian. lib. VI. L.

Quantis commoditatibus hero meo, &c.]

Per hypallagen dicitur pro: *quantis com-*
moditatibus herum meum onerastis hoo-
die. *Onerare* est *cumulare*. Plaut. in
Captiv. IV. 1.7. *hic me amœnitate amœ-*
na amœnus oneravit dies. R. D.

2 *Illud meo est insititium*. Igitur ut
versui consulas, pro *subito* rescribe *de-*
subito. B.

4 *Hunc onero pallio*] Recte: quia pal-
liata fabula est, non togata. D.

Humerum hunc onero pallio] Sæpe
dixi istas personas in comœdiis esse
palliatas, ut ostendantur ex habitu esse
Græcæ. Ut in Eunucho, *attolle pallium*.
Sunt autem togæ (*togatæ*. Z.) si perso-
næ Romanæ sunt. E.

A. Num tu intelligis, hic quid narret? **P.** Num tu? **A.**

Nihil. **P.** Tantundem ego.

G. Ad lenonem hinc ire pergam: ibi nunc sunt. **A.** Heus, Geta. **G.** Hem tibi!

Num mirum, aut novum est revocari, cursum quam institueris? **A.** Geta.

G. Pergit hercle: nunquam tu odio tuo me vinces. **A.** Non manes?

G. Vapula. **A.** Id quidem tibi jam fiet, nisi resistis, verbero. 10

G. Familiariorem oportet esse hunc, qui minitatur malum.

6 Nostri omnes collocant melius, quid hic narret? **B.**

8 Lege ordine inverso, *nem novum aut mirumst* revocari. Recte etiam Guyetus ex codd. reposuit *institeris*. Nam vulgare *institeris* versus repudiat. **B.**

9 Pergit hercle] Potest distingui hic, *pergit*: et conjuncto legi, *hercle tu nunquam odio tuo me vinces*. **D.**

Nunquam tu odio tuo me vinces] Id est, nunquam pertinacia tua me revocare poteris. **B.**

Unus cod. recte *pergin*; et pro tu odio cod. acad. habet *hodie*. Repono igitur. **G.** *Pergin? hercle nunquam hodie odio tu me vinces*. Nam odio absolute ponitur; ut *Hec. I. 2. 48.* Et *nunquam hodie*, præter comicos, qui passim utuntur, etiam Virgilius habet, *nunquam omnes hodie moriemur inulsi*. **B.**

Nunquam odio me vinces] I. e. nunquam importunitate tua obtinebis ut subsistam. Hinc ductus est locus Horat. *Serm. I. 7. 6. durus homo atque odio qui posset vincere regem*. Vocem *odium* explicuimus ad *Ad. V. 4. 17.* **R. D.**

10 *Id tibi quidem jam fiet*] Id quod sibi dici audivit, minitatur. Et est conveniens error festinanti. **D.**

Vapulabere] Quod sibi dici meruerat, minitatur. **E.**

Vapula] Ita meliores libri. Vid. *Festus in Vapula Papiria*. **L.**

Pro *vapulabis* vulgari ex *Bemb.* et *Vaticano* versus causa lege *vapula*. *Festus* olim idem legebat: *vapula*, inquit, tum dici solitum, cum vellent minantibus significare, se eos negligere et non curare. *Plautus in Feneratrics: liberta salve: vapula Papiria. Ælius hoc loco, vapula positum esse ait, pro dole; varro pro peri, teste Terentio in Phormione.* Non enim — Cæterum postquam in textum irreperat *vapulabis*, nebulo aliquis ad versum supplendum, hoc bellum emblemata addidit, *curialis vernula est, qui me vocat: id quod hodie male in edd. multis legitur*. **B.**

Vapula] Non *vapulabis* legendum esse, apparet ex *Festo* cujus verba sunt: *vapula* tum dici solitum, cum vellent minantibus significare, se eos negligere et non curare; subiicit dein *Terentii* locum.

Curialis vernula est qui me vocat] *Curialem* dicit ab eo quod *Græci* consuebant servos ex tribu populo et curia dominorum v. *Scalig.* ad *Fest.* voce *curialis*. Sed *Bentleius* hæc verba tanquam spuria e textu expungit, cujus rationes minime contemnendæ videntur. **R. D.**

11 *Familiariorem*] Id est, ita servum, ut nunc sum. **E.**

Recte a *Faerno* et *Bentleio* repudiat illud qui, quia in antiquioribus libris absit, et a versus ratione rejiciatur. Certe qui a persona loquentis abhorret, efficitque orationem languidam. Nam

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Sumus profecti: interea mittit herus me ad uxorem
tuam. 20

A. Quamobrem? G. Omitto proloqui: nam nihil ad
hanc rem est, Antipho.

Ubi in gynæceum ire occipio, puer ad me accurrit Mida:
Pone apprehendit pallio: resupinat. respicio: rogo,
Quamobrem retineat me. ait esse vetitum intro ad he-
ram accedere.

Sophrona modo fratrem huc, inquit, senis introduxit
Chremem; 25

Eumque nunc esse intus cum illis. hoc ubi ego audivi,
ad fores

Suspensio gradu placide ire perrexi: accessi: adstiti:
Animam compressi: aurem admovi: ita animum coepi
attendere,

Hoc modo sermonem captans. A. Eu, Geta! G. Hic
pulcherrimum 29

Facinus audivi: itaque pene hercle exclamavi gaudio.

A. Quod? G. Quodnam arbitrare? A. Nescio. G.
Atqui mirificissimum:

*num Chrometis, ubi uxor ejus erat con-
venienda; ut And. II. 2. 24. Nam De-
mipho a foro recta ad Nausistratam
ibat, V. 2. 11. et V. 3. 7. sicut jusserat
frater, IV. 5. 7. deinde si recta domum
ibant, quem sensum quæso possunt ha-
bere verba, mittit me ad uxorem tuam,
quæ ipsa ibi domi erat? B.*

20 *Mittit herus me ad uxorem tuam]*
Conversus ad Antiphonem hoc dicit. D.

22 *Ubi in gynæceum ire occipio]* Γυνή
Græce, Latine mulier. Inde gynæceum
locus, ubi mulieres operantur. E.

27 *Suspensio gradu]* *Suspensus gra-
dus* dicitur tam lenis et mollis, ut eun-
tes pedibus quasi sublatis non sentian-
tur. Ovidius hunc locum imitatus Fas-
tor. I. 425. *surgit amans animamque te-
nens vestigia furtim Suspensio digitis fert
taciturna gradu.* v. Brookhus. ad Pro-
pert. II. 3. 6. et Schwarz. ad Plin. Pa-
negyr. c. 22. R. D.

28 *Animam compressi]* Spiritum vo-
cemque repressi. Virg. Æn. II. 774.
vox faucibus hæsit. E.

Animam compressi] *Animam tenere*
dixit Ovid. l. c. *animam continere* Cic.
de Orat. I. 61. *Demosthenes tantum in
continenda anima in dicendo est assecu-
tus.* R. D.

29 *Pulcherrimum facinus audivi]* He-
jusmodi locos poetæ actoribus indul-
gent: quod in his actoris (auctoris Ma.
H. et B.) est commendatio. D.

Pulcherrimum facinus] *Facinus* et
pro bono, et pro malo facto accipitur.
Pulcherrimum facinus, quo pene excla-
mavi præ gaudio, et cognovi, quod pe-
trus tuus uxori tuæ Phanio pater sit.
E.

Pro euge meliores Faerni et nostri li-
bri exhibent eu. B.

31 *Quodnam arbitrare?]* Priscian.
lib. 3. L.

Patruus tuus pater est inventus Phanio uxori tuæ. A.

Hem!

Quid ais? G. Cum ejus consuevit olim matre in Lemno clanculum.

P. Somnium! utin' hæc ignoraret suum patrem? G. Aliquid credito, 34

Phormio, esse causæ: sed me censen' potuisse omnia intelligere extra ostium, intus quæ inter sese ipsi egerint?

P. Atque hercle ego quoque illam inaudiui fabulam.

G. Immo etiam dabo,

Quo magis credas: patruus interea inde huc egreditur foras:

Haud multo post cum patre idem recipit se intro denuo:

Ait uterque tibi potestatem ejus habendæ dare: 40

32 *Patruus tuus est pater inventus Phanio uxori tuæ*] Ut Sallustius in primo, liberis ejus avunculus erat. D.

Ne pater in Thesi delitescat, placet Bembini et Donati verborum collocatio, est pater inventus. B.

Pulcherrimum facinus] *Facinus* etiam in bonum sensum dicitur. in Heaut. II. 3. 23. Sallust. in Catil. 20. *maximum atque pulcherrimum facinus incipere ubi v. Cort. R. D.*

34 *Aliquid credito, Phormio, esse causæ*] Quum Phormio faceret questionem, an verisimile esset, ut illa patrem suum nesciret, crede aliquid esse causæ, cur nesciat suum patrem, nec me potuisse omnia, quæ intus agebantur, scire. Huic rei argumenta proferuntur hæc, quod pater Phanii sit Chremes, siquidem creditur patruus. B.

Duo ex nostris vett. ut hæc; lego utin' hæc. Horat. utne tegam spurco Dame latus? B.

37 *Atque hercle ego quoque illam inaudiui fabulam*] Plautus in Milite glorioso, II. 2. 56. nam hoc cognomentum poeta esse inaudiui barbaro. D.

Illam inaudiui] Hæc Mss. lectio est, quam Donatus quoque agnoscit. L.

Recte Bentleius ex cod. acad. verba atque—*fabulam*, Antiphoni tribuenda esse censet. Nam primum sequens patruus et alia indicant, Antiphonem ante esse locutum. Deinde sine repugnantia quadam hæc non possunt tribui Phormioni, qui paulo ante rem tanquam fictam et vanam damnauerat. Denique e legibus scenicis Antipho commotus diu sine interpellatione tacere non debet. Huc accedit, quod verosimilius est rem occultam ante et celatam audivisse Antiphonem cupidum et curiosum, quam Phormionem alienum et ignotum. Z.

Dabo] Dicam, narrabo. v. not. ad Heaut. prol. v. 16. R. D.

40 Ut versus fulciatur, Faernus probat lectionem Bembini *ejus adhibendæ dari*, adeo ut *adhibendæ* vel ponatur pro simplici *habendæ*, vel significet *adsciscendæ in matrimonium*. Verum equidem legendum censeo, *ejus habendi se dare*. Edd. enim rectius addiderunt *se*; et nostri codd. præter tres, omnes habent *dare*. Atque *ejus habendi*; ut Heaut. prol. 29. *novarum spectandi*: Heo. III. 3. 12. *de virgine ejus videnti*: ubi codd. nonnulli *videndæ*. Ovid. Her. XX. 74. *de Cydippe, copia placandi*

Denique ego missus sum, te ut requirerem, atque adducerem.

A. Quin ergo rape me: quid cessas? G. Fecero. A.

O mi Phormio,

Vale. P. Vale, Antipho. Bene, ita me di ament, factum! gaudeo,

Tantam fortunam de improvise esse his datam.

Summa eludendi occasio'st mihi nunc senes, 45

Et Phædriæ curam adimere argentariam;

Ne cuiquam suorum æqualium supplex siet.

Nam idem hoc argentum, ita ut datum'st, ingratiis

His datum erit: hoc qui cogam, re ipsa repperi.

sit modo parva tui. Sic ibi, teste Heinsio, membranæ vett. editi libb. male *placanda.* Nostro loco ex *habendi* est natum est *habenda.* B.

41 *Ne missus in ultima prave acuat,* lege cum edd. vett. *ego sum missus.* Deinde omnes nostri *hem,* quod est Antiphonis, apponunt fini versus. B.

42 *Quin ergo rape me]* Opinio Dacæriæ, putantis Antiphonem humeris servi insedisse, et inde aVectum esse, plane ridicula, inepta et Terentiano theatro indigna videtur; et abhorret quoque ab usu loquendi. Certe hæc verba idem valent, quod Eun. II. 3. 85. *abduc, duc, quantum potes.* Profecto si noster Antipho putasset se humeris Getæ vectum citius adventurum esse domum; non minus delirasset, quam Callus quidam, qui ut citius in Angliam perveniret, et navem et simul equum sat generosum conscendit. Z.

Quin ergo] Hæ particulae hortationi inserviunt Cart. V. 7. *quin igitur ulciscamur Græcos.* R. D.

43 Duplex error commissus est hic duobus haud contemnendis Grammaticis, alter a Guyeto, qui, illo *Gaudeo* mutato in *plaudite,* finem totius comædiæ hic esse statuit; quem errorem scenarum sequentium *elegantia* et *necessitas* facile refutant. Alter a Faerno, quem sequitur Bentleyus; qui post *gau-*

deo finem hujus scenæ fecit. Nam si nova scena inchoanda est, cum quis, cæteris discedentibus, solus refectus est, cur idem non aliis in locis, ubi eadem est ratio, factum est? Deinde si scenarum mutatio facienda erat, statim post *Antipho* initium novæ debebat fieri. Z.

45 *Summa eludendi occasio]* Postquam puellæ cogniti sunt parentes, Phormio consilium reperit, quemadmodum propter argentum, quod Phædriæ datum est, senes ludat, uti non reddatur. Fingit quippe se Phormio uxorem eam velle ducere, quæ jam separari non potest, ut, cum illi non dederint uxorem, necessario dotem perdant. Hoc enim dicitur *argentum, quod datum est ingratiis, invito arripietur (id nunc invito eripietur.* Z.) B.

46 *Curam adimere argentariam]* Variè, pro adimendi occasio est (*varietas, pro eludendi et adimendi o. e.*) D.

49 *Hoc qui cogam]* Hoc unde agam et perficiam, ipsa ratione cognovi. B.

Pro his cum Bembino haud dubie legi debet ei, h. e. Phædriæ, cui curam argentariam adimere decreverat. Cæterum sensus loci, quem non omnes assequuntur, hic esse videtur: nam, scilicet illa occasione mihi oblata, efficiam, ut senes æque invito et coacti nunc Phædriæ argentum concedant, ac co-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Quid ad me ibatis ? ridiculum ! verebimini,
Ne non id facerem, quod recepissem semel ? 9
Heus, quanta quanta hæc mea paupertas est, tamen
Adhuc curavi unum hoc quidem, ut mihi esset fides.
C. Estne ea ita, ut dixi, liberalis ? D. Oppido.
P. Itaque ad vos venio nunciatum, Demipho,
Paratum me esse : ubi voltis, uxorem date.
Nam omnis posthabui mihi res, ita uti par fuit, 15
Postquam tantopere id vos velle animadvorteram.
D. At hic dehortatus est me, ne illam tibi darem.
Nam qui erit rumor populi, inquit, si id feceris ?
Olim quum honeste potuit, tum non est data :
Nunc viduam extrudi turpe'st : ferme eadem omnia, 20

nem sine vanitate mentiendi dicere illa potuisse, propterea quod cum Chreme venerit, ut Phormio pecuniam rescriberet. At vero nobis hæc ratio non idonea esse videtur. Nam primum si de eadem hac causa interpreteris de Phanio ; verissime senex dicit ita hercle. Deinde non video, cur non possimus recte simulationem quandam admittere, præsertim cum paulo post talis sit concedenda necessario. Z.

8 Versus ut adjuvetur, lege cum nostris libris vetustioribus *an veremini ; prorsus ut supra IV. 2. 2. venio ad hominem, ut dicerem ; et Heaut. III. 1. 83. dum id quero, qui tibi filium restituerem. B.*

9 *Ne non id facerem quod recepissem semel] Et deest, ad me. ut in Heautontim. ad me recipio : faciet. D.*

10 *Quanta hæc mea paupertas] Fingit se fidelem : licet, inquit, paupertas in me sit, tamen curavi ut semper fides esset. B.*

11 *Adhuc curavi] Τῷ ἀρχαιστῷ ad didit adhuc : quum potuisset sine hoc integer sensus esse. D.*

12 *Mire se torquent hic interpretes, pervertuntque loci sensum et pulchritudinem. Alii enim omisso illo ea, intelligunt liberalis de Phormione. Bea-*

tleius opinatur senes plane neglexisse Phormionem, et dixisse inter se de re aliena. Mihi ob ipsum Phormionem illa verba dicta esse videntur, ut homini probabile efficeretur, quod mox Demipho dicturus est, *at hic dehortatus est me, &c.* Igitur sensus est, *nonne tu puellam liberalem, uti tibi expertus ipse dixi, reperisti, adeoque dignum filio tuo ? Sin vero cum Bembino, personis mutatis, questionem Demiphonis, et responsionem Chremetis esse statuas ; sensus quidem idem efficitur, sed pro dixi legi debet dixi. Z.*

13 *Pro itaque multi Faerni libri, et duo ex nostris habent idque. Bembinus idque adeo. Igitur nos legendum putamus, ut versui consulamus, idque adeo advenio. B.*

15 *Posthabui] I. e. postposui. Vellei. Pateroul. eodem modo dixit postferre. v. not. ad Ad. II. 3. 9. R. D.*

18 *Qui erit rumor] Causam reddit senex cur non pacta servet, quod rumoris infamiam metuens, puellam de domo noluit (notis. Z.) ejicere. B.*

Inquit posteriorem acuit ; quia præteriti temporis est : ut Cicero inquit. Vide Priscian. p. 876. B.

20 *Bembinus solus habet eam nunc extrudi turpest, omisso nomine vidua,*

Quæ tute dudum coram me incusaveras.

P. Satin' superbe illuditis me? D. Qui? P. Rogas?

Quia ne alteram quidem illam potero ducere:

Nam quo redibo ore ad eam, quam contemserim?

C. Tum autem Antiphonem video ab sese amittere 25

Invitum eam: inque. D. Tum autem video filium

Invitum sane mulierem ab se amittere.

Sed transi sodes ad forum, atque illud mihi

Argentum rursus jube rescribi, Phormio. 29

quod corrector Bembini forte ignoravit dici in muliere, a viro priori repudiata. B.

Viduum] H. e. ab illo, cui nupta est, separatam. Nam *vidua* non tantum dicitur, cujus maritus mortuus est, sed etiam cujus maritus abest superstes. v. Plant. in Stich. I. 1. 2. *que vidua tam diu Viro suo caruit et in Menechm. I. 2. 4. foris vidua visas patrem*; unde *vidua nox* dicitur, in qua quis secubuit nec Venere usus est. Ovid. Epist. XIX. 69. *cur ego tot viduas exegi frigida noctes* Petron. c. 133. *an contentus fuit vidua pudicaque nocte.* v. Gronov. in lection. Plautin. p. 328. R. D.

21 *Que tute dudum coram me incusaveras*] Nova locutio coram me incusaveras: non, *que hic incusaveras. Coram me incusaveras*] Belle: ut si quis neget, contra seipsum sentire videatur. D.

Eadem omnia me incusaveras] Junguntur uni verbo duo accusativi, alter personæ, alter rei, de qua constructione v. Perizon. ad S. Min. II. 5. 6. p. 189. R. D.

22 *Satin' superbe illuditis me*] Et dativum et accusativum casum regit *illudo*. D.

Aliqui libri Faerni, in his Bembinis, it. alter ex nostris Meadianis legunt *satis affirmative*. Legi debet, *satis pol superbe*: ut Heant. IV. 4. 1. *satis pol proterve*. B.

26 *Invitum eam; inque*] Priscian. lib. X. Sed post eam in V. C. additur *silentis*. fortassis ad significandum sub-

missæ hæc dici. Id quod a Pithæo, Viro summo, atque amico nostro annotatum reperi. L.

29 *Jube rursus rescribi, Phormio*] *Rescribi*, reddi, seu per mensæ scripturam dari. *Jube rescribi*] Quoniam ad numerationem pecuniæ antecedit scriptura. *Rescribere* dicebant, pro remunerare. Et sic infert, *ne ego peracripes porro illis quibus debui*. Hæc est ergo figura, in qua secundam de primis significantiam subunt. *Jube rescribi*] Per scripturam, id est, de mensæ scriptura dari. unde hodie additur chirographis, *domo ex arca sua, vel ex mensæ scriptura*. D.

Jube rescribi] Quoniam argenti accepti opera per scripturam fiebat, quæ vocabatur chirographum, ideo ait *rescribi*, quod est remunerari. E.

Argentum rursus jube rescribi] Horat. Satyr. II. 8. 75. *putidius multo cerebrum est, mihi crede, Perilli Dictantis, quod tu nunquam rescribere possis*. Ubi et hic Terentii locus a scholiaste laudatur. L.

De duplici pecuniæ locandæ et solvendæ ratione vide Lindenbrog. in Observatt. ad Donat. Adel. II. 4. 13. et uberius Salmas. de Fomere Trapezitico. Z.

Rescribi] Reddi per trapezitam sive argentarium. Veteres facultatum suarum partem apud argentarium deponabant, ad eumque creditores suos remittebant: quod dicebatur *rescribere* vel *perscribere*. v. Donat. ad h. l. solvere per assignationem hodie dicitur. Rem

P. Quodne ego perscripsi porro illis, quibus debui?

D. Quid igitur fiet? P. Si vis mihi uxorem dare

Quam despondisti, ducam: sin est ut velis

Manere illam apud te, dos hic omnis maneat, Demipho.

Nam non est æquom me propter vos decipi:

Quum ego vestri honoris causa repudium alteri 35

Remiserim, quæ dotis tantundem dabat.

D. I hinc in malam rem cum istac magnificentia,

Fugitive: etiam nunc credis te ignorarier,

Aut tua facta adeo? P. Irritor. D. Tunc hanc du-

ceres,

Si tibi data esset? P. Fac periculum. D. Ut filius. 40

Cum illa habitet apud te, hoc vostrum consilium fuit.

P. Quæso, quid narras? D. Quin tu mihi argentum

cedo.

P. Immo vero uxorem tu cedo. D. In jus ambula.

copiose explicaverunt Salmas. de usur. p. 473. Gronov. Observ. IV. 9. et Græv. ad Cicer. ad Attic. XVI. 2. R. D.

30 *Næ ego perscripsi*] Multis per scripturam reddidi, multis dedi; ut apud Virg. VII. 144. *diditur hic subito Trojana per agmina rumor*. D.

Nostri *perscripsi*; Faerni libri *descripsi*; sed recte præfert Faernus Bem- bini *discripsi*; quia Donatus, uti ex Vir- giliano *diditur* patet, idem legisse vide- tur. B. Si post quod notam interro- gationis posueris; illud *næ* scribendum est *næ*. Sed vulgaris ratio indigna- tioni Phormionis magis convenit. Cæ- terum porro videtur hic signif. statim post, nempe, *quam a vobis accipi*: ut Eun. III. 3. 22. Adel. IV. 2. 8. Pher. V. 1. 19. Z.

38 *Hic maneat*] V. C. *hic omnis ma- neat*. L.

Illud *omnis* a Faerno, Benth. et aliis non editum est. Z.

35 In multis libris Faerni, iisque optimis est *alteræ*; ut in Heaut. id *per alteræ dum narrat*. B.

Vestri honoris causa] Sic Cicero et optimus quisque veterum loquitur, dein etiam dicere ceperunt in honorem, in gratiam alicujus facere. v. Duker. ad Flor. I. 3. p. 42. R. D.

37 *Bemb. habet i in malam rem hinc cum, &c.* Peto legendam, *in hinc malam rem*, adverbialiter et abso- lute; ut Plaut. Pœn. II. 1. 48. *malam erucem ibo potius*. Vide Donat. ad Phorm. II. 3. 21. et III. 3. 30. B.

38 Ut etiam rite acuat ultimam ob sequens Encliticon, reponere etiam *num.* B.

40 *Præ Bemini si tibi daretur ple- oet vulgaris lectio*. Nam sic And. *nisi me lactases amantem, et falsas spe pro- duceres. et supra, aliquid corrastem, atque hinc me protinam conjicerem in pedes*. B.

42 *Quin tu mihi argentum cedo*] Hoc ab utroque cum clamore dici acci- piendam est, D.

43 *In jus ambula*] Ad judicium ea- mus scilicet. Nam *jus* pro loco est. Cic. Mur. 12. *quandoquidem te in jure conspicio*. D.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Quid vos, malum, ergo me sic ludificamini, 55
 Inepti, vostra puerili sententia?
 Nolo, volo: volo nolo rursus: cedo, cape.
 Quod dictum, indictum'st: quod modo erat ratum, id
 irritum est.

C. Quo pacto, aut unde hæc hic rescivit? D. Nescio:
 Nisi me dixisse nemini, id certo scio. 60

C. Monstri, ita me di ament, simile. P. Injeci scrupu-
 lum. D. Hem!

Hicine ut a nobis hoc tantum argenti auferat,
 Tam aperte irridens? emori hercle satius est:
 Animo virili præsentique ut sis, para.

Vides tuum peccatum esse delatum foras, 65
 Neque jam id celare posse te uxorem tuam:
 Nunc quod ipsa ex aliis auditura'st, Chreme,
 Id nosmet indicare, placabilius est.

Tum hunc impuratum poterimus nostro modo
 Ulcisci. P. Atat! nisi mihi prospicio, hæreo: 70
 Hi gladiatorio animo ad me affectant viam.

55 *Malum, ergo me sic, &c.*] *Malum*,
 adverbium est interpositæ indignatio-
 nis. D.

Ludificamini] Id est, luditis. B.

57 *Nolo, volo: volo nolo rursus*] Primo
 singula separatim: deinde simul
 utraque pronuntianda sunt. D.

Omnes fere libri Faerni et duo ex
 nostris meliorem rei gestæ ordinem
 servant, *cape, cedo*. Nam prius dede-
 rant minas triginta, nunc easdem repe-
 tunt. B.

58 *Ut ratum acuat, reponere, quod
 modo ratum erat, irritum est*. B.

62 *Ne tantum, quod imprimis acui
 debet, in Thesi conticescat, lege ex
 nostris fere omnibus, hicine ut a nobis
 tantum hoc argenti auferat*. B.

64 *Animo virili*] A necessario ad-
 hortatur. D.

65 *Pro Bembini delatum, quod haud
 dubie corrector posuit ad hiatum vi-*

*tandum, omnes nostri, et Faerni pleri-
 que habent elatum. Idem hunc ex-
 hibent ordinem, peccatum tuum. Re-
 pone igitur, vidés peccatum tuum hoc
 esse elatum foras. Versus gratia nos
 addidimus hoc; id quod usu Terentii
 satis probatur: ut, Thaide hæc tua: tua
 illa duritia: tuo isto invento: opinio-
 nem hanc tuam*. B.

Esse elatum foras] H. e. esse palam
 factum. Cio. Philipp. X. 3. *efferritum
 foras et ad populi Romani curas perve-
 nire*. R. D.

66 *Nostri plerique neque id jam.
 Lege, neque jam celare id posse te v.
 t*. B.

67 *Pro Bembini audituræst probat
 versus lectionem omnium libb. nostro-
 rum auditura sit*. B.

69 *Nostrò modo ulcisci*] *Ingenio sci-
 licet (ingenio frui ed. Du B.)* D.

70 *No versus hiet repugnante arte*.

C. At vereor ut placari possit. **D.** Bono animo es :

Ego redigam vos in gratiam ; hoc fretus, Chreme,
Quum e medio excessit, unde hæc suscepta'st tibi.

P. Itane agitis mecum ? satis astute aggredimini. 75

Non hercle ex re istius me instigasti, Demipho.

Ain' tu ? ubi peregre tibi quod lubitum fuit feceris,

Neque hujus sis veritus feminæ primariæ,

Quin novo modo ei faceres contumelias ;

Venias nunc precibus lautum peccatum tuum ? 80

et Terentii more, reponere atattat. Vide ad And. I. 1. 98. B.

71 *Hi gladiatorio animo*] Parato ad periculum : hoc est, ita perdito ac temerario, ut non sibi caveant, dummodo vulnerent. ut Sallust. Jug. 60. *avidius alteri alteros sauciare, quam semet tegere. Ad me affectant viam*] *Affectant viam*, plenum : quod nos ἰλλαιπτικῶς. D.

Gladiatorio animo] Qui etiam perituri alios vulnerant. E.

Gladiatorio animo] Latinus Pacat. in Panegy. Theodos. Aug. *gladiatoria desperatione pugnare, nec gradu cedere, sed vestigio stare vel cadere.* Gellius lib. VII. cap. 3. *gladiatoria pugna.* L.

Gladiatorio animo] I. e. plane desperato, ut perdere me velint vel perire. Sic etiam gladiatores concurrebant. Gell. VII. 3. *nam gladiatorii composito ad pugnandum pugnae hæc proposita sors est, aut occidere si occupaverit aut occumbere si cessaverit.* R. D.

72 *Ut placari possit*] *Ut*, pro *ne non.* D.

74 *Quum de medio excessit*] Pro quia. *De medio excessit*] Et ad dictum, et ad rationem dicti, comicum est. D.

E medio excessit] I. e. diem oblit supremam, infra V. 8. 30. R. D.

75 *Astute aggredimini*] *Elçomla.* Et proprio aggredi, accedere ad dimicandum est. Bene ergo servavit translationem a gladiatoribus ceptam. D.

Distingue, *itane agitis mecum ? satis astute.* *Aggredimini.* Nam *satis astute* est ironia ; et *aggredimini*, modi imperativi. Provocat eos ad aggredien-

dum, si assint. B.

77 *Ain' tu ? ubi peregre*] Modo ad Chremetem cum invectione conversus est. D.

Ain' tu ?] Ms. R. et V. C. *ain tu tandem ?* L.

Rectius Bembinus, et numero sermone quotidiano accommodatus, *ain tu ? ubi quæ lubitum fuerit, peregre feceris.* Cæterum *ain tu* non debet mutari in *an tu.* Nam sic sæpe Plautus ; v. o. *Asin. IV. 2. 3. ain tu ? apud amicam munus adolescentuli fungare ? Capt. IV. 2. 112. ain tu ? dubium habebis, etiam sancte cum ego juro tibi ?* B.

78 *Feminæ primariæ*] Cicero V. epist. II. ad Divers. *quod mihi feminam primariam, Pompeiam, uxorem tuam commendas.* L.

Hujus veritus] Perizon. ad S. Min. II. 3. p. 168. supplet causam. Nam ut Græci *ἰνυα* sic Latini *causa* sæpe omittant. v. Voss. de constr. c. 27. R. D.

79 *Recte Bemb. contumeliam* in sing. ubi usitatus est cum verbo *facere.* B.

Novo modo] I. e. in audito, onjus exemplum non extat. Cio. pro Roso. Amer. c. 1. *injuriam novo scelere conflantam.* Sueton. in Calig. c. 40. *vectigalia nova et inaudita.* R. D.

80 *Lautum peccatum tuum ?*] *Ut laves ut maculam.* D.

Venias nunc] V. C. *venias nunc mihi.* L.

Nostri plerique, *venias nunc mihi precibus ; unum, venias mihi nunc p. alius aliter.* Illud nunc cum sit sedis incertæ, neo quioquam sententiæ conferat,

Hisce ego illam dictis ita tibi incensam dabo,

Ut ne restinguas, lacrumis si exstillaveris.

D. Malum, quod isti di deæque omnes duint!

Tantane affectum quemquam esse hominem audacia?

Nonne hoc publicitus scelus hinc deportarier 85

In solas terras? C. In id redactus sum loci,

Ut, quid agam cum illo, nesciam prorsum. D. Ego scio:

In jus eamus. P. In jus! huc, si quid lubet.

D. Assequere ac retine, dum ego huc servos evoco.

C. Etenim solus nequeo: accurre huc. P. Una injuria'st

tolle, et lege, quod comicum et ex medio est sumtum, *venias mihi precibus l.* p. t. B.

Lautum peccatum] Lavare peccatum idem est quod luere peccatum. Nam luere proprie est lavare, lavando purgare, ut ex compositione patet. Sed usus postea hujus verbi fluxit ad significandam purgationem criminis, quæ purgatio sit vel sacrificio vel qualicunque poena. v. Perizon. ad S. Min. III. 2. p. 281. R. D.

82 *Lacrumis si extillaveris*] Stillare, est guttas emittere ex corpore. *Extillare*, ipsum corpus guttatim finire. Ergo quasi totam in lacrumas converti, et ex toto stillare corpore. D.

Si extillaveris] V. C. *distillaveris*. L.

Lacryntis si extillaveris] I. e. si lotus quasi in lacrimas convertaris. *Stillare guttas emittere, extillare guttatim finire* v. Donat. ad h. l. R. D.

83 *Malum quod isti*] Interest versus Plauti in *Mostellar.* III. 2. 126. *malum, quod isti di deæque omnes duint! Ita mea consilia perturbat penissime.* L.

Malum quod isti dii, &c.] Hæc imprecandi formula totidem verbis est apud Plaut. in *Mostell.* III. 1. 125. in qua quid abundare videtur. Plaut. in *Amphitr.* II. 1. 13. *malum quod tibi dii dabunt.* R. D.

84 *Affectum audacia*] I. e. præditum. Cic. de *Offic.* I. 21. v. Gifanii *Observ.* in *Ling. Lat.* p. 15. R. D.

85 *Publicitus*] Id est, publica cura

atque consilia. D.

Nonne hoc publicitus] Vid. *Charis.* lib. II. L.

Ne in Bemb. abest: alii nonne. Nihil interest. B.

86 *In solas terras*] *Virgil.* XI. 569. *pastorum et solis exegit montibus eum.* Et *Sallustius* in primo, *solis viis.* D.

In solas terras] *Virgil.* *Æneid.* XL. vers. 545. *solorum nemorum.* L.

In solas terras] I. e. desertas. v. not. ad *Andr.* II. 4. 3. de supplicio, quo nocentes in desertas regiones deportabantur, agit *Is. Casaubon.* ad *Sueton.* *Caes.* c. 66. R. D.

87 *Præ vulgari cum illo placet librorum quinque lectio ex illo, h. e. posthac, ex illo facto.* Nam quid cum *Phormione* faceret, haud ignorabat; nam condonanda erat argentum. Tum versus gratia ex uno cod. lege *prorsus nesciam.* B.

88 *In jus eamus*] Ad prætoris salam. modo enim locum significat. *In jus! huc, si quid lubet*] Apparet parsitum niti ad domum *Chremetis*: senes vero ad forum conari attrahere. D.

89 *Huc servos evoco*] *Ms. R.* et *vett. codd. hinc servos.* L.

90 *Enim solus nequeo*] *Enim*, pro et posuit: ut turbatum ostenderet. Sic alibi, *enim non sinam.* *Una injuria est*] Id est, actio injuriarum ex lege. D.

Pro etenim, meliorum et plurimorum codd. lectionem enim simpliciter versus probat. B.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Mi vir? P. Hem, quid nunc obticuisti? N. quis hic homo'st?

Non mihi respondes? P. Hicine ut tibi respondeat?

Qui hercle, ubi sit, nescit. C. Cave isti quicquam credas.

P. Abi, tange: si non totus friget, me enica. 5

C. Nihil est. N. Quid ergo est? quid istic narrat?

P. Jam scies:

Ausculata. C. Pergin' credere? N. Quid ego, obsecro,

Huic credam, qui nihil dixit? P. Delirat miser

Timore. N. Non pol temere'st, quod tu tam times. 9

C. Egon' timeo? P. Recte sane: quando nihil times,

Et hoc nihil est, quod ego dico, tu narra. D. Scelus!

Tibi narret? P. Eho tu! factum'st abs te sedulo

Pro fratre. N. Mi vir, non mihi narras? C. At. N.

Quid at?

C. Non opus est dicto. P. Tibi quidem: at scito huic opu'st.

In Lemno. C. Hem! Quid ais? D. Non taces? P.

Clam te. C. Hei mihi! 15

P. Uxorem duxit. N. Mi homo, di melius duint!

nuati (*continuatim*. Z.) pulcherrimus statuum et figurarum ordo contexitur. B.

2 Plures Faerni et duo ex nostris libb. habent *obstupuisti?* sed placet Bembini *obstipuisti*, h. e. stupidus et quasi saxeus effectus es pro timore. Recte porro nostri et duo Faerni libri, *ehem* pro *hem*. Denique lege *qui hic*, non *quis hic*. B.

4 Pro *credas* versus jubet legi *credas*, nisi quis malit iambicum trimetrum catalecticum esse: quod non placet. B.

Ubi sit nescit] H. e. plane perturbatus est. Flor. II. 10. *ubi essent pro poculis nescientes*. v. Duker. p. 382. R. D.

6 Nonnulli libri *quod istic*. Lege et *distingue*: *quid ergo est quod istic narrat?* B.

8 *Delirat miser timore*] Graviter utrumque: et *delirat*, et *timore*. Nam deliratio senectuti convenit, timor conscientie. D.

11 Lege accentu venustiore, et *hoc nihil est, ego quod dico, tu narra*. B.

12 Bemb. *ohs tu*; sed nostri omnes *sho tu*; quod placet. Sic enim passim, *eho, ehodum*. B.

13 Pro vulgari *narras* placet Bembini *dicis*, quia sequitur *dicta*. B.

15 Pro *ais* tres ex nostris *bonae notae, agis*; quod sine dubio huc est recipiendum. B.

16 *Mi homo, di melius duint*] Querit Probus, an matrona tam familiariter *mi homo*, recte dicat alieno: sed frustra. Nam *feminarum oratio*, etsi non blanditur, blanda est. D.

P. Sic factum'st. N. Perli misera! P. Et inde filiam
 Suscepit jam unam, dum tu dormis. C. Quid agimus?
 N. Pro di immortales! facinus indignum et malum!
 P. Hoc actum'st. N. An quicquam hodie est factum
 indignius? 20

Qui mihi, ubi ad uxores ventum'st, tum fiunt senes,
 Demipho, te appello: nam me cum hoc ipso distædet
 loqui:

Hæcine erant itiones crebræ, et mansiones diutinae
 Lemni? hæcine erat ea, quæ nostros fructus minuebat,
 vilitas?

D. Ego, Nausistrata, esse in hac re culpam meritam
 non nego: 25

18 *Quid agimus?*] Facete dictum. D.
Dum tu dormis] I. e. dum te se-
 cura es. v. not. ad Heaut. II. 3. 101.
 R. D.

19 Victor. Vatic. et Basilic. habent
miserandum; sed ceteri Faerni et nos-
 tri libri recte, *indignum*. B.

20 *Hoc actum est*] In Ms. hoc de-
 est. L.

Omnes nostri libri recte verba *hoc
 actum'st* tribuant Demiphoni, et *an quic-
 quam*—*fiunt senes*, Phormioni; adeo
 ut demum a verbis *Demipho te appello*
 incipiat oratio Nausistratae. Nam ut
 ante Chremes dixerat *quid agimus?*
 quod est desperantis, ita nunc simili
 phrasi utitur Demipho, *hoc actum'st*.
 Deinde cetera honestius a Phormione,
 senis crimen augente et uxoris iram in-
 cendente, dicuntur, quam a matrona
 honestissima. Huc accedit, quod que
 paulo ante dixit *indignum*, ea nunc non
 recte possit dicere *indignius*. B.

Hodie] Saepe non tempus significat
 sed iracundiam et stomachum. v. *Ala*.
 II. 670. *nunquam omnes hodie moris-*
mur inulti in *Ad*. II. 3. 7. ubi v. Do-
 nat. R. D.

21 *Quid mihi*] Eleganter incertam
 mihi. ut in Heautont. is mihi ubi adbi-
 bit plus paulo, *sua que narrat facinora /
 Ad uxores ventum est, tum fiunt senes*

Eleganter fieri dixit. Et generaliter in-
 vidiosius, quam si unam accusaret se-
 nem. D.

Qui mihi, &c.] H. e. qui consuetudinem
 excusant, ubi officium præstandum est
 uxoribus. Hic locus expressus est a
 Plauto in *Asin*. IV. 2. 3. *uxori accusas
 te et dicas senem. Mihi abundat ut se-
 pe*. R. D.

22 *Distædet*] Valde pudet. Objur-
 gatio indignatione et argumentis plu-
 ra, quam Demipho deprecatione miti-
 gat. B.

Pro vulgari cum hoc ipse codex Pe-
 trensis habet cum hoc iste. Sed me-
 trum et sensus comprobant lectionem
 cod. reg. cum isto. Nam, auctore Do-
 nato, iste dicitur in eo, qui contemnitur.
 B.

23 Cum Donato ad *Eua*. III. 5.
 34. hic legi debet, *hec illæ erant itio-
 nes crebræ*. Sic *And*. I. 1. 100. *hec ille
 lacrumæ, hec illa est misericordia*. B.

24 *Fructus minuebat*] Ms. R. mi-
 nuit. L.

LECTIO Bembini et collocatio, ea que
 nostras minuit fructus vilitas, suavior
 est et magis de more Terentiano. B.

25 *Ego, Nausistrata*] Qualitas venia-
 lis a concessione. D.

Ego, Nausistrata] Hinc defensio est,
 cujus rei hæc principiam est. B.

Sed eam, quin sit ignoscenda. P. Verba fiunt mortuo.
D. Nam neque negligentia tua, neque odio id fecit tuo.
Violentus, fere abhinc annos quindecim, mulierculam
Eam compressit, unde hæc nata'st: neque postilla un-
quam attigit.

Ea mortem obiit: e medio abiit, qui fuit in re hac scrupulus. 30

Quamobrem te oro, ut alia tua facta sunt, æquo animo
hoc feras.

N. Quid ego æquo animo? cupio misera in hac re jam
defungier.

Pro vulgari meritam placet Bombini meritum, sc. Chrometom; ut supra, arbitrabitur commeruisse culpam. Sic Plant. Aul. IV. 10. 8. *fateor peccavisse me, et me culpam commeritum ævo.* B.

26 *Verba fiunt mortuo*] Non est passus parasitus, ut totam sententiam senex explicaret. D.

Pro vulgari, sed eam, que sit ignoscenda, Bombinus recte exhibet sed ea, quin s. t. subaudi negare non poteris, sen, nemo negaverit. Atque idem legisse videtur Donatus, quod dicit, parasitum impedivisse, quo minus senex totam explicaret sententiam. Cæterum mortuo non de Chromete est accipiendum, sed de Nansistrata, que æque frustra est orata, ac mortuo verba fiunt. B.

Verba fiunt mortuo: *κατὰ λόγους εἰς αἴ.* proverbium comicis usurpatum in cenatibus inutilibus; natum id, inquit Erasmus, a ridicula consuetudine veterum, vita defunctos ter voce oientium. Bo.

Verba fiunt mortuo] Pro eo dicitur in Heaut. II. 1. 10. *surdo narrat fabulam.* R. D.

27 *Nam neque negligentia tua, neque id odio fecit tuo*] Locus in hac causa principalis est, *ἀπὸ τῆς συγγνώμης καὶ σιδήας.* et ideo in duo divisit, nec negligentis circa te, nec odio, inquit, factum. Præterea et *επιερράτως* addidit (*præsto addidit* Ms. H. B. cum edd. vet.) defensionem, violentus, fere ab-

hinc annos quindecim, mulierculam, &c. ab ætate ejus, a tempore criminis, a diminutione contemptuque pellicis, ab eventu, ab animo facientis: quod mortua est: postremo et a precibus. Et epilogum *ἀπὸ τῆς σιδήας τῆς ἐπιέρωνος* fecit, admonens illam oratorie mansuetudinis suæ. D.

Negligentia tua, odio tuo] Dicitur pro negligentia tui, odio tui. v. Schwarz. ad Plin. Pauegyr. c. 14. *Rhenumque et Euphratem admirationis tue societate conjungere.* Sic Heaut. II. 3. 66. *desiderio tuo pro tui.* R. D.

28 *Violentus*] Ab imprudentia defensio. *Abhinc annos quindecim*] A tempore defensio. D.

Subjungitur narratio, *Violentus abhinc annos XVI.*] Cum veniali stata, quod violentus sit (*fuerit. Z.*) in qua re ignoratio et obscuro opponitur: *quamobrem te oro.* B.

Violentus] V. C. *violenter.* L.

29 *Eam compressit*] Bene dixit compressit: quod interdum est non amoris, sed injuriæ. *Neque postilla unquam attigit*] Ita facti pœnituit. Hic locus *ἀπὸ τῆς ἐπιέρωνος* est, id est, ab eo quod futuram sit. facilius enim ignoscitur non ultra peccaturis. D.

31 *Ut tua acsater, leg. cum cod. Petroni tua sunt facta*; atque ut animo hic eodem sit accentu, quo mox repetitur, lege, *æquo animo et hic feras.* B.

32 *Defungier*] Defungi, desinere. R.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Habet hæc ei quod, dum vivat, usque ad aurem ogganniat.

N. At meo merito, credo! quid ego nunc commemorem,
Demipho,

Singulatim, qualis ego in hunc fuerim? D. Novi æque
omnia

Tecum. N. Meriton' hoc meo videtur factum? D. Mi-
nume gentium:

Verum quando jam accusando fieri infectum non po-
test, 45

Ignosce; orat, confitetur, purgat: quid vis amplius?

P. Enimvero prius quam hæc dat veniam, mihi prospiciam et Phædriæ.

Heus, Nausistrata, prius quam huic respondes temere,
audi. N. Quid est?

P. Ego minas triginta per fallaciam ab illo abstuli:

Eas dedi tuo gnato: is pro sua amica lenoni dedit. 50

C. Hem! quid ais? N. Adeon hoc indignum tibi vide-
tur, filius

41 *Ad aurem obganniat*] Frequenter in aurem dicat, ignosce. gannitus proprie vox vulpium. B.

Obganniat] I. e. exprobret. Plant. in *Asin.* II. 4. 19. *centis eadem imperem atque obganniam.* Gannire et obloqui junxit Catull. *Carm.* II. Terentium imitatur Apuleius *metam.* p. 85. incertum quidnam in aurem mulieris obgannit. R. D.

42 Illud ex post nunc, quod in multis libris extat, dele cum tribus nostris, ob versam et sensum. B.

Credo] Eleganter inservit ironiæ, supra I. 2. 90. Cic. de provinc. consul. c. 12. *Cæsar quid est cur in provinciis commorari, velit, nisi ut ea que per eum effecta sunt, perfecta reipublice tradantur? Amantitas cum, credo domorum, urbium pulchritudo retinet.* Lactant I. 7. *Apollo quem præter ceteros divinum existimant, Colophons respondens, quod*

Delphis credo emigrasset. v. Leopard. emendat. III. 6. et Grav. ad Cic. ad Attio. VII. 7. R. D.

44 Nostris aliquot cum Bombino recte merito hoc meo, versa postulante. B.

45 *Fieri infectum*] Simonid. τὸ γὰρ γογγυλιῶν οὐκ ἴσ' ἀπάρων ἑρταί. L.

46 *Ignosce: orat: confitetur: purgat*] Verba venialis status sunt, ignosce, confitetur. D.

Orat: confitetur: purgat] In postrema parte concludit beneficio. siquidem petit, ut ad cenam vocetur. B.

49 Versus exigit, ut cum eod. uno legatur *fallacias*; ut supra IV. 3. 67. atque pro illo cum tribus codd. isto, quod est contemptentis. B.

51 *Adeon' hoc*] Ms. a. desideratur hoc. L.

Nostris plerique adeo hoc. Repone, *adeon indignum hoc tibi videtur.* B.

Homo adolescens si habet unam amicam, tu uxores
duas?

Nihil pudere? quo ore illum objurgabis? responde
mihi.

D. Faciet ut voles. N. Immo, ut meam jam scias sen-
tentiam,

Neque ego ignosco, neque promitto quicquam, neque
respondeo, 55

Prius quam gnatum video: ejus judicio permitto omnia:
Quod is jubebit, faciam. P. Mulier sapiens es, Nau-
sistrata.

N. Satis tibi est? P. Immo vero pulchre discedo, et
probe,

Et præter spem. N. Tuum nomen dic quod est. P.
Mihin'?

53 Quo ore illum objurgabis] Supra
V. 7. 24. Quo redibo ore ad eam. Ju-
venal. Satyr. XIV. 56. unde tibi fron-
tem ad quæ verba vetus Scholiastes
hunc Terentii locum laudat. Glossæ
Philoxeni: *ὡς ἡ προσωπῶν. qua persona,
qua fronte.* Papinian. l. 38. §. 2. ff. de
administr. et peric. lit. *qua fronte pote-
rit hoc desiderari.* L.

56 Libri Faerni et nostri habent vi-
dero. B.

57 Hunc et sequentem versum sic
restitue, ne laboret metrum, ipsis per-
sonis mutatis: *quod is jubebit, faciam.*
D. *Mulier sapiens es, Nausistrata.* | N.
Satin tibi est, Chreme? C. *Immo vero,*
&c. Demipho enim lætus de prospero
rei eventu, quod Phædriam de patre
suo judicem constitui videbat, his ver-
bis laudat Nausistratam. Hæc vero ad
maritum *satin tibi est?* dicit, rogatque,
an rem judicio filii permittendam esse
censeat. Chremes igitur gaudio elatus,
cum sibi nihil a filio metuendum esset,
pulchre, inquit, &c. Itaque omnes,
more Terentii, qui in culpa aut metu
erant, læti hinc abeunt, placata Nausis-

trata. Secus vero est, si ex ratione
vulgari, verba *pulchre,* &c. de Phor-
mionis ultione intelligantur. Nam ita
Phormio, rebus jam tranquillatis, Phæ-
dris amici sui patrem odisse videtur.
Huc accedit, quod *pulchre discedere* di-
citur in iis, qui in lite, causa, pugna
superiores evadant, adeoque de Chre-
mete illud intelligendum. B.

59 Tu tuum nomen dic] Bene tu pro-
nomine utitur: quia non habet nomen.
Nam potentiorum blandimentum circa
inferiores hoc fuit, ut nomina eorum
quererent: et quum audissent, ipsis
nominibus eos compellarent statim.
Tale est in Adelphis, *qui vocare? Gela,
hominem marum pretii,* &c. D.

Legæ cum cod. reg. tu tibi nomen dic
quod est. P. *Min?* Phormio. Nam si
tuum ab auctore esset, non mihi, sed
meumne intulisset. B.

Tuum nomen dic] Egregie annotat
Donatus potentiorum blandimentum cir-
ca inferiores hoc fuit, ut nomina eorum
quererent et cum audissent, ipsis no-
minibus eos appellarent. R. D.

Phormio: vestrae familiae hercle amicus, et tuo summus
Phædriæ. 60

N. Phormio, at ego ecastor posthac tibi quod potero, et
quæ voles,

Faciamque et dicam. P. Benigne dicis. N. Pol me-
ritum'st tuum.

P. Vin' primum hodie facere, quod ego gaudeam, Nau-
sistrata,

Et quod tuo viro oculi doleant? N. Cupio. P. Me ad
coenam voca.

N. Pol vero voco. D. Eamus intro hinc. C. Fiat: sed
ubi est Phædria,

Judex noster? P. Jam hic faxo aderit. N. Vos valet,
et plaudite.

CALLIOPIUS RECENSUI.

60 *Vestrae familiae hercle amicus*] Hoc propter Antiphonis amicitiam dixit. *Et tuo summus Phædriæ*] Amicus, iterum subaudiendum. D.

63 *Quod ego gaudeam*] Quod ponitur pro propter quod. v. Perizon. ad S. Min. III. 3. nota 45. p. 330. R. D.

64 *Me ad coenam voca*] Facete ex persona parasitica, beneficii optio facta est, quod promiserat mulier. D.

Oculi doleant] Oculi dolere illis dicuntur, qui rem molestam et odiosam cernunt. Plant. in Most. IV. 2. 19. *Vah oculi dolent?* T. Cur? P. Quia fumus molestus est. R. D.

65 *Sed ubi est Phædria, judex noster?*] Bene judex: ad illum enim mulieris delatu sententia est: ut quam ita agitur, tuta sint marito omnia. Et per *alpenlav* ridicule dicitur ab ea quæ irata erat. D.

Sed ubi est Phædria, judex?] Proprie judex, etsi a muliere est dicta sententia. Quod is jubebit, faciam. Aliiter enim de patre filias non potest judicare. R.

Donatus, ed. vet. et unus ex regis

Nausistratae tribuunt verba fiat; sed, &c. cæteri libri Chremeti. Neutrum quanquam est ineptum: malim tamen Chremetis esse, ut senex cura ac miseria liber non sine joco ex scena abeat. B.

66 *Judex noster*] Nihil facetius, quam judicem capi adversus crimen voluptatis paternæ, et amatorem filium, et fratrem Antiphonem, cui nabet fictiva filia. *Judex noster*] Terribilis scilicet paternarum deliciarum vindex. Vides igitur hic joco sublatam uxoris iracundiam. D.

Valete et plaudite] Cicero de Senectute, 19. quod cuique temporis ad vivendum datur, eo debet contentus esse. Neque enim histriani, ut placeat, peragenda est fabula, modo in quocunque fuerit actu, probetur: neque sapienti usque ad PLAUDITE veniendum. Horat. de arte poet. 155. *Sesuri, donec cantet, vos PLAUDITE, dicat.* Apuleius Flor. 3. *enimvero jam dixisse rebus humanis VALERE ET PLAUDERE.* Quintilianus lib. VI. cap. II. *tunc est commendandum theatrum, cum ventum est ad ip-*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

OBSERVATIONES

IN ÆLII DONATI. V. C.

COMMENT. IN PHORMIONEM.

PRŒOLOGUS.

2 *Magis ledere*] Ms. *magis delere*.

18 Περιφραστικῶς] Ms. περιφραστικῶς ἀπὸ τοῦ, qui, &c.

30 *Nove sic Cicero voluntatem*] Vulg. Cicero deest.33 *Suas horas non obtinuerit*] Etiam in jure suas horas obtinere dicuntur actor et reus. Ascon. Pedian. 3. in Verr.

ACT. I. SC. I.

1 *Conditionis gentisque*] Ms. *cond. gregisque*.5 Τρέφειμον Græci] Serv. Æneid. lib. II. ad illum vers. 33. *caro datus ibat alumno*.*Dicere poterant*] Ms. *dicere potuerint*.6 *Quo parentalia*] Ms. *quo denicalia*.9 *Demensum*] Gloss. *demensum ἀπομέτρομα*.11 *Pucem existimaretis*] Ms. *parum exist*.*Edule et potice*] Arnob. adversus Gent. lib. 3. *unctionibus superest Unxia, cingulorum Cinzia replicationi: Victa et Potua sanctissime victui potuique procurant*. Serv. ad Eclog. IV. 63.*Nutrix? an vera mater?*] Plant. Mœnech. prol. 19. *uti mater sua. Non internosset posset, que mammam dabat: neque adeo mater ipse, que illos pepererat*. Apud Aristonem. lib. I. epist. 6. *puella nutricem suam sic alloquitur: πὴ τὴν Ἄρτιμον, ὃ μῆτις, καὶ τοὺς πρὸς τοῦ ἕσπετος φλογμῶν διπῶς ἰσχυροῦσθαι σοφροσύνην*.

ACT. I. SC. II.

3 *Tribus modis debitum*] Similiter Plant. Pseud. IV. 7. 50. *accipe: hic**sunt quinque argenti lecte numerate minæ*.4 *Creditum non fefellerit*] Ms. *condictum non fefellerit*.

19 Ἐπίτασσι] Ms. ἐπίστασι.

41 *Puelle comam ob luctum obtulisses*] Bene de hoc rita Theodoretus Quæst. in Deut. o. 17. *τοὺς μὲν τῶν ἀλλοφύλων ἰθὺν τὰς τῆς κεφαλῆς ἀπεικάζοντο τρίχας, καὶ ταύτας προσέφερον τοῖς πατρῷς τοὺς δὲ τὰς τῶν γενέων, ἄλλοι τὰς τῶν ὀφρυῶν. ταῦτα γίνεσθαι ὁ θεὸς ἀπεικάζουσι νόμος*. Artemidor. lib. I. cap. 27. *Ἴδωσ γὰρ παλαιὸν, ἐπὶ πένθει τὰς ὀφρυῶν φιλοῦσθαι*. Ex hac mente quoque dixit Ovid. Metamorph. III. 505.—*plausere sorores Naiades, et sectos fratri imposuere capillos*.52 *Ipee hortari*] Ms. *Ipee hortator*.

54 Τῆς κατασπλ.] Ms. ἀπὸ τῆς κ.

66 *Facta ex eo*] Ms. *factura ex eo*.70 *Principaliter petuntur*] Ms. *principaliter expetuntur*.*Quatuor, que in sponsis quaeruntur*] Infra in Phorm. act. II. scen. 1. *in negotio nuptiarum duabus rebus consuli, rei et fame, hoc est, facultatibus dotis, honestatibus natalium*. Pertinent huc que Isidorus scribit Origini. lib. IX. exp. ult. *in eligenda uxore quatuor res impellunt hominem ad amorem: pulchritudo, gens, divitie, mores, &c*. Idem de Officiis lib. 2. cap. 18. *apud veteres in eligendis maritis quatuor ista spectabantur, virtus, gens, pulchritudo, oratio*. In feminis tria; *si generosa, si bene narrata esset, si pulchra*. Nunc autem non genus ac mores, sed magis divitie in uxoribus placent.

72 *Eronem dicimus*] *Alfenus I. C. l. 31. ff. Loc. cond. uti legit ibi Turneb. Adu. XXIV. 2.*

76 *Minorem vim habet ea lex*] *Legis virtus est, inquit Modestianus, imperare, vetare, permittere, punire. l. 7. ff. de Legib. Sed minor vis est legis permittentis, quam vetantis. Cicero de Inventione II. 49. leges oportet contendere; * utra lex jubebat aliquid, utra permittat. Nam id quod imperatur, necessarium: illud quod permittitur, voluntarium. * Deinde utra lex jubeat, utra vetet. Nam saepe ea quæ vetat, quasi exceptione quadam corrigere videtur illam, quæ jubet. Quinctilian. Declam. 374. Semper potentior lex est, quæ vetat, quam quæ permittit. Vid. Cicer. Verrin. 2. Mar. Victorin. in Ciceron. de Invent.*

78 *Personam non habes*] *Servi jure civili pro nullis habentur. l. 32. ff. de reg. jur. ideoque nec personam nec caput habere putantur. Justin. Instit. lib. I. Tit. 16. §. 4. Cassiodor. Var. lib. 2. Form. VIII. quid facerent inter servos jura publica, qui personam legibus non habebant. Unde Paschasius Diacon. Rom. lib. de S. S. apud nos homines filius patris familias juxta patrem, vel servus juxta dominum personæ propriæ locum non habet. Et mox post: persona res juris est, substantia res naturæ.*

81 *Ευφημία*] *Ms. ἐὺφρασία.*

97 *Subaudi venit. Jam non*] *Ms. quia veniet. Nam non.*

ACT. I. SC. III.

11 *In versu Lucilii. in locum Hispanus*] *Ms. in locum his pinnis. Indicium veri. Sed totus locus ita legi debet: ille alter abundans Cum septem incolomis pinnis redit ac recipit se. Et recte in partem ita a Scholiaste Juvenal. laudatur ad Satyr. III. 158. Apuleius in fine Apolog. si philosophiæ honorem, qui mihi salute mea antiquior est, nusquam minui, imo contra ubique si cum septem pennis eum tenui; si hæc, ut dico, ita sunt, &c.*

16 *Παράλιψις*] *Ms. διαπαρχαριψις.*

18 *Nisi ad dominationem*] *In Ms. τὸ ad desideratur, idque rectius ad phrasin Sallust.*

26 *In metu semper est præsaga mali*

mens] *Tale est illud Petron. cap. 125. quam male est extra legem viventibus! quicquid meruerunt semper expectant.*

ACT. I. SC. IV.

2 *Aut ἀναστρέφει*] *Longe diversa lectio in Ms. tu es corali saxa peresa. solum Sibyllæ.*

35 *Commachinetur*] *Ms. vide satin' artifex.*

53 *Succenturiati dicuntur*] *Gloss. Placidi, centurias dicimus partes exemptas, in centenos milites divisas; unde et qui his præeunt, centuriones dicuntur. Ergo succenturiati sunt, non qui in prima, sed qui in secunda centuria sunt, quasi sub prima centuria. Tamen instructi etiam ipsi in speculis positi in bello sunt, ut si primi defecerint, isti quos subesse diximus laborantibus primis subveniant; unde et ad insidiandum ponitur succenturiatus, quasi armis dolosis instructus. Vid. Fest. et Non. Marcell.*

Vim hortantis] *Ms. vim hortationis.*

ACT. II. SC. I.

37 *Cum Siculos eorum*] *Ms. cum Siculo eorum. Vulg. tum si eorum.*

46 *Duplex μετάθωσις*] *Ms. duplex μετάστασις.*

45 *Notum alteri**] *Ms. O cum alteri dictum, qui.*

49 *Ut cedentibus mos est*] *Ms. quod cedentibus moris est.*

57 *Tubero*] *Sic rectissime hunc locum edidimus, qui antea corrupte admodum legebatur. Tuberonis Historici rerum Romanarum libros laudat Charisius, isque indubie is ipse est, cujus hinc auctoritate Donatus utitur.*

83 *Adesse enim dicuntur advocati*] *Vid infra II. 3. 3. Seneca de Brev. vitæ: hic advocat, hic adest. Idem de Benef. V. 8. nemo, quamvis pro se dixerit, AFFUISSE SIBI dicitur; nec statuas sibi, tanquam patrono ponit. Labeo apud Ulpian. l. 19. §. 1. ff. de Donat. si tibi, affuero, si satis pro te dederò, &c.*

ACT. II. SC. II.

1 *Aurem minimo in scalpens digitulo*] *Aurem sive caput minimo digito scalpere χαράττης existimatur superbi vel*

mollis hominis. Ammian. Marcell. lib. XVII. cap. II. de Pompeio. Sed nil potest dici melius, quam quod notatur a Lucani veteri Scholiaste: cujus hæc verba sunt, lib. 7. non tibi vera fides. Duobus, inquit, vitis Pompeius laborabat: nam et favoribus multum gaudebat, ut in primo ipse Lucanus, vers. 132. fama que petitor Multa dare in vulgus, totus popularibus auris Impelli. Et vitio superbie quodammodo tangebatur: nam uno digito caput scalpebat, quod est superbie indicium. Unde Martialis de eo in Epigrammate: Magnus, quem metuunt homines, digito caput uno Scalpit, quid dicas hunc sibi velle vtrum? Quidam autem luxurie vitium esse dicunt, uno digito caput scalpere; ut Juvenal. Sat. IX. 130. nunquam pathicus tibi deerit amicus, Stantibus et salvis his collibus: undique ad illos Conveniunt, et carpentis, et navibus, omnes qui digito scalpunt uno caput. Hæc ex antiquissimis scripti codicis membranis. Vid. Seneca lib. III. Controv. 4. Julianus Imperat. in Cæsariis. Οὐδὲν οὖν θαυμαστὸν, εἰ κακράτεια Πομπηίου δακτύλῳ κωμῆται, καὶ τὰλλα ἀλάπικος μᾶλλον ἢ λείοντος. Tzetzes Histor. Chil. VI. 37. p. 100. Ἰβηττι δὲ, καὶ κεφαλὴν ὑπέκνηθε τὸ πρῶτον. Et inferius: τρίβων κεφαλὴν, καὶ συνεχῶς ἐκβήττων. Nam et orebro lassire signum hominis delicati et fastidiosi. Theophrast. in Characterib. erat etiam iratorum καὶ τῶν ἀπεροῦντων nota, aurem vel caput scalpere. Apul. Miles. l. VI. latissimum cachinnum extulit, et qualem solent furenter irati: caputque quatens, et adsculpens aurem dextra. Idem lib. Mil. X. de servo in facinore deprehenso: tunc pedes incertis alternationibus commovere, modo hanc, modo illam partem scalpere capitis, &c. Cicero in Pison. 25. perscriptis rationibus, secum ipse, caput sinistra manu perfricans, commurmuratus sit. Horat. lib. I. Sat. 10. 10. in versu faciendo sæpe caput scaberet.

4 De alliato moretario] Apicius X. 10. condimenta moretaria. Vid. Moretum Virgilii.

Intritus] Gloss. intritum ἐμβρόχη. Apul. in Miles. XI. intritum lacte confectum.

20 Pascitur victus] In XII. Tabl. qui em vinctum habebit, libras singulas farris endo dies singulas dato. Hoc voluit Ambros. lib. de Tobia cap. 10. unum sane est, quod non timere possit, quia potere non novit alimenta, &c.

24 Parasitus regis est] Supr. Eua. II. 2. Aristid. πρὸς Πλάτωνα. p. 117. ἕρῳ ἔπει δούλος πρὸς δισπότην, τῷτι ἐλάξ πρὸς τύραννον συμβάβου. Plauti parasitus in Asinar. V. 2. 29. regem perdidit; ex amore tantum est homini incanduum. Vid. Acon. ad illud Horat. lib. I. epist. 5. vers. 6. imperium fer.

26 Πλασασμὸς] Ms. τῷ ἀρχαϊσμί.

28 Maturæ veniunt, discumbitur] Si vera hæc lectio, fragmentum erit fabulae deperditæ; nam in illis quo nunc extant, non habetur.

ACT. II. SC. III.

7 Sensu discernitur] Ms. seru diu.

18 Misericordiam odiosa] Ms. misericordiam ociosa.

20 Qualitas injuriæ a dignitate personæ] Ulpian. l. 7. §. 8. ff. de injur. et fam. l. 15. §. 44. ff. eod.

Et in eo quod ab uno fit] Ms. et quod ad vixit.

31 Et hæc auctoritas] Gr. est hæc.

64 Destruxit, quod serio intendebat] Ms. destruxit quod protendebat tener.

79 Et conhibentiæ] Ms. et conventia. al. conventionis. Sed. conhibentia coniventia. Ut in eod. Theod. L. XI. de extraord. sive sord. munerib. gratias conhibentia vel ignobili dissimulatione. atque ita in vett. diplomatibus aliisque libris non raro scriptam reperitur.

ACT. IV. SC. III.

28 Qui furtim accipit] Valg. qui se paratim accipit.

56 Καὶ αὐτὴν, &c.] Ms. Græcum proverb. spreuit. ΣΙΑΚΟΦΥΤΑ ΟΥΔΕΛΥΡΑΒ.

74 Comicum argentum] Plaut. Pœnal. III. 2. 20. agite inspicite, curum est. CO. Profecto, spectatores, comicus.

ACT. IV. SC. IV.

27 Observatum est] Ita Ms. Valg. obstetricum est.

28 Hæc autem est, in qua pecora includuntur] Ms. heria autem est locus, in quo inclusa servantur.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

DE GENERIBUS COMŒDIARUM.

NE spatium vacuum hic relinqueretur, dissertatiunculam de generibus comœdiarum, maximam partem ex Gisberti Cuperi Observatt. I. 10. haustam, sed, ut brevitati, quam spatii relictæ angustia poscebat, consuleretur, nostro modo tractatam, adjiciendam putavimus, propterea quod Donatus ipse et Evanthius in hoc genere nonnulla perperam dixerunt. *Fabula*, ubi de *Δράματι* occurrit, est nomen generis, et complectitur *tragediam atque comœdiam* (sic debet emendari in editione, quæ nuper A. 1772. in hac urbe est repetita, sed miserandum in modum per incuriam et inscitiam hominum vitis conspurcata.) Primum omnino comœdiæ dividuntur in *Palliatas*, h. e. Græcas, et *togatas*, h. e. Latini argumenti. Pallio enim et toga utraque gens distinguebatur; notus est *Palliatus Socrates* apud Val. Max. et *togata gens Augusti* apud Suetonium. Deinde Romani cum antea semper e Græcis sua fecissent, tandem ipsi argumenti proprii sumserunt fabulas, quas vel ab habitu, vel a loco, vel ab auctore cognominarunt; veluti, prætextatas, togatas, tabernarias, attellanas, planipedes, trabeatas, aliasque, quas deinceps persequemur. *Prætextatas*, seu *prætextas*, si locus Donati ad Adel. Prol. 7: est sanus, Diomedes recte contendit, esse similes Græcorum tragediis, sed tantum differre in eo, quod ibi reges Romani, aut magistratus majores, qui prætextata toga utantur, inducantur eorumque res gestæ agantur. Tales in pueritia scripserat Persius, uti auctor ejus vitæ tradit. Hinc patet, eos errare, qui prætextatas ad comœdias referunt, cum potius fabulæ sint appellandæ. *Togatae* duplici dicuntur sensu, vel latiori, ubi, ut diximus, universe fabulas Romanas significant; vel angustiori, ubi opponuntur prætextatis et trabeatis, respiciuntque populum. Sic certe apud Horat. in Arte 288. Prætextatæ distinguuntur a togatis. *Trabeatae* quoque, quarum inventorem Caium Melissum esse narrat Suetonius cap. 21. de Illustr. Grammat. habuisse videntur personas illustres, veluti triumphantes, aliosque, quibus jus trabeæ esset, et forte ipsos Reges. Cæterum de hoc vestitu vid. Manut. de Quæst. per Epist. *Tabernarias*, quas Donatus duobus in locis a togatis distinguit, Festus perperam ait fuisse, in quibus hominibus excellentibus otiam humiles essent permixti. Nam ita sunt dictæ, quod cum tabernis scenæ disponebantur, et continebant opifices sellularios, aliosque qui in tabernis degebant tunicisque induti partes suas agebant. Donatus narrat, nonnullis tabernarias vocatas esse palliatas. Sed haud dubie isti homines errarunt. Etenim primum non omnes palliatæ tam viles fuerunt, ut tabernariarum nomen mererentur. Deinde

tabernarias et Græcorum et Romanorum fuisse, aliunde constat. Cæterum fortasse Donatus, nisi locus est depravatus, voluit scribere, *palliatas a nonnullis potius appellari crepidatas*. Nam Donatus qui bis recenset genera fabularum, in priori loco commemorat palliatas, omissis crepidatis; posteriori vero crepidatarum injicit mentionem, prætermisissis palliatis. Huc accedit, quod, quemadmodum togatas recte interpretari possis calceatas: ita palliatas melius dixeris crepidatas. Nam ut calcei proprii erant togæ, ita soleæ vel crepidæ pallii. Tertullianus certe *calceos* vocat *proprium togæ tormentum*; atque Suetonius Tib. 13. ait, Tiberium, *deposito patriæ habitu, redigisse se ad pallium et crepidas*. Conf. Apuleius lib. 2 Florid.

Attellanæ dictæ sunt, auctoribus Diomede lib. III. et Evanthio de Comoed. et Trag. a civitate Campaniæ Attella, ubi primum sint actæ. Continebant autem argumentum humile et ludicrum. Talo genus fuerunt apud Græcos *satyricæ*, in quibus, auctore Diomede, non reges aut heroes; sed satyri ludendi causa jocandique inducebantur.

Reperitur apud scriptores genus fabulæ, quod Diomedi *planipes*, Donato *planipedium* dicitur, quod ad ludicras et mimicas fabulas referendum esse videtur; quare Diomedes comparat cum Græcorum *mimo*. Appellationis vero causa et origo est incerta. Ipse Diomedes hic fluctuat: dici enim putat vel ab eo, quod histriones *planis* pedibus, h. e. nudis, sine cothurnis et soccis, quales in tragoediis et comoediis adhibebantur, prodierint: vel quod non in suggestu scenæ, sed in *plano* orchestræ positus instrumentis mimicis res sint actæ.

Præterea commemoratur a Donato *μικτός*. Verum forte est locus corruptus, et legendum est *mimus*. Nam ut *μικτός* et *Rhintonica* hic copulantur, ita alio loco, ubi eadem res exponitur, a Donato junguntur *mimus* et *Rhintonica*. Cæterum si quis locum sanum esse malit, amplectatur Cuperi sententiam, qui censet, *μικτόν* fuisse fabulam ex comoedia et tragoedia mixtam, ubi reges et principes, altiorisque conditionis homines cum loco humili natis introducti sint. Quales sint Cylops Euripidis, et Plauti Amphitruo; quare Plautus per jocum eam vocaverit *tragicomædiam*: quam vulgo male interpretentur per tragoediam, cujus exitus sit felix. Errare enim recte contendit Cuperus eos, qui *τραγικόν* de casu funesto et acerbo intelligant; cum significet rem magnam, gravem et seriosam, quæ sola regibus et heroibus conveniat. Extare enim tragoedias Euripidis, veluti Orestem, quæ lætum sortiantur exitum; et occurrere comoedias, veluti apud Plautum, quarum finis sit tristis et infelix. Plautum igitur, ut diversas personas, illustres et humiles, ita et diversa nomina junxisse. Idem nomen certe occurrit apud Harpocracionem, qui tradit, Alcæum scripsisse *comædotragædiam*. Cæterum Cuperi veram de hac re esse sententiam, patet ex ipso loco Plauti, prol. 59. *Faciam ut commista sit tragicocomædia: nam me perpetuo facere ut sit comoedia, reges quo veniant et di, non par arbitror. Quod igitur? quoniam hic servos quoque partis habet, faciam, sit, proinde ut dixi, tragicocomædia.*

Nam *reges et dñi* pertinent ad naturam tragoediæ; *servi* vero in comœdia dominantur.

Superest, ut de *Rhintonica*, quæ Donato aliisque commemoratur, paucis, ductu Cuperi, videamus. Nomen quidem non habet a Rhintone actore quodam, qui est error Evanthi, sed Rhintone Tarentino, poeta comico, qui, auctore Suida, tragoedias et comœdias scripsit XXXVIII. invenitque *hilarotragœdiam*, quæ ipsa auctoris nomine appellatur Rhintonica. Illa autem hilarotragœdia non similis fuit Plautinæ *tragicocomœdiæ*, uti perperam contendit Lindenbrogius ad Adel. prol. 7. nec *hilarodiæ*, quæ est opinio Vossii Institut. Poet. II. 21. Nam hilarodia et magodia, quæ occurrit apud Athenæum, non dramata, sed solum poemata fuisse videntur, quæ in theatro cantarentur et saltarentur per hilarodos et magodos: in quod in hilarotragœdia factum esse, nusquam commemoratur. Rhinton autem videtur res graves, et tragicas mutasse et detorsisse in versus jocosos, *vers burlesque* Galli vocant; quorum specimen est illa traductio Virgiliana:

*Je chante cet homme pieux,
Qui vint chargé de tous ses dieux,
Et de Monsieur son pere Anchise,
Beau vieillard à la barbe grise.
Depuis la ville où les Gregeois
Occirent tant de bons bourgeois,
Jusqu' à celle où le pauvre Reme
Fut tué par son frere même.*

Hinc factum esse arbitramur, ut ista hilarotragœdia a Suida appellaretur *φλυαγογραφία*, et Rhinto a Stephano de Urbibus, et Eustathio ad Dionys. Alexand. p. 62. *φλύαξ* cognominaretur; hoc est, ut Stephanus interpretatur, τὰ τραγικὰ μεταρρυθμίζον εἰς τὸ γαλοῖον. Sed hactenus: si quis rem copiosius tractatam cognoscere velit, adeat eum, a quo pleræque in hac quæstione nos hausisse diximus.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

porum scenicorum describendorum rationem exigantur, tam brevi temporis spatio intus peragi non potuissent. Conferat aliquis, ut unum saltem exemplum afferam, in Terentii *Heautontimorumenos* finem scenæ 2 actus V. Hic Menedemus abit intro, filio Chremetis patris animum, ut erga illum esset, ostensurus. Loquitur interea Chremes duo versiculos, quibus absolutis jam prodit Menedemus una cum filio Chremetis, transactis, quæ intus conficienda erant, omnibus. Manifesto hic apparet, hæc omnia in unum temporis articulum comprimi et coarctari non potuisse, nisi absurda et temporibus parum congrua finxisse videri vellet poeta. Atqui omnia plana sunt et expedita, si sumas, hic canticum intercessisse ad tibicinem saltatum seu expressum ab actore primario. Habuerunt jam in veteri scena Attici *διαύλιον*. vid. schol. ad Aristoph. *Ran.* 1282. sed hic ad tibicinis modos gestum faciebat comoedus, quo referenda esse puto verba notatu dignissima in Plauti *Pseudolo* I. 5. 160. ubi servus, intro concessurus, ad spectatores:

Tibicen vos interea delectaverit.

Sed hinc etiam intelligi posse puto, quid in scena actitaverit Roscius ille, summus ætate Ciceronis artifex et gestuum mira varietate et veritate laudatissimus, quid Æsopus, quid alii tragœdi et comoedi tunc temporis nobilissimi. Aluit Roscius, ut ex oratione Ciceronis pro eo novimus, gregem histrionum, quibus ipse monstraret gestus et artem histrioniam. Quotiescunque igitur operam ædilibus aliisque ludorum scenicorum editoribus locaret, ipse, quod summum in arte ejus habebatur, egit cantica ad tibicinem, diverbiis sive dialogis gregi suo relictis. Maxima difficultas est in voce cantici recte intelligenda. Loca unde ad illam enodandam proficere possumus, docte collegit acutissimus Du Bos *Reflexions critiques sur la poesie et sur la peinture* t. 3. p. 174. seqq. quem multa sagacius investigasse quam qui hoc argumentum tractarunt omnes reliqui, magna cum voluptate sæpe deprehendi. Multa tamen restant enucleanda.

Ita vir humanissimus, a quo tamen in paucis dissentimus. Primum enim verba Egit Ambivius hoc potius indicare puto, Ambivium suam actorumque suorum operas Ædilibus locasse: siquidem eum modo agere dici, qui cantica saltet, usu loquendi non comprobatur. Ipse Boettigerus *Prolusionis* de actoribus primarum secundarum et tertiarum partium pag. 5. hæc habet, quæ apprime huc faciunt: veteres istos tragicos et comicos poetas suos sibi addictos et in perpetuum quasi emancipatos habuisse actores, exempla Cephisophontis, qui Euripidis fabulas perpetuo agebat (vid. Thom. Mag. in vita Euripidis p. 51. ed. Barnes. et literas ad hunc Cephisophontem ab Euripide scriptas in spuris epistolis, quæ tribuuntur Euripidi t. 2. p. 502. ed. Beck.) et Crætia, qui cum diu Cratino poetæ comico in fabulis agendis operam dedisset, ipse tandem factus est poeta (vid. schol. ad Aristoph. *Equit.* 535. et in Fabricio Harles. t. 2. p. 429.) satis demon-

strant. Sed procedente tempore mos invaluit, ut actores in arte histrionia probe exercitati mercede conducerent alios actores, quorum operam locarent choragis ad eas, quas festis diebus producturi essent, fabulas. Hoc liquido apparet e loco Plutarchi in Præcept. Polit. t. 2. p. 816. ubi refert, Polum actorem celeberrimum conductitium habuisse, *μωδωτὸν*, actorem alium, unde facilius intelligitur, quo modo idem Polus biduo, quo egisset, magni talenti mercedem accipere poterit. v. Plut. in Vita 10. Rhet. p. 848. B. nam verba *δωτὸν ἡμέρας ἀγορεύματα* accipio de actore primario et suam et viliorum actorum, quos ipse conduxerat, operam pro mercede illa locante.

Sic itaque et Ambivius solus egisse, *ἀγωνίσασθαι*, dicitur, ni fallor, in titulis Heautontimorumeni et Hecyræ, sic alibi idem et Attilius, propterea quod pro se et grege suo cum ædilibus hi contraxissent. nihil enim aliud nisi agere h. l. sonat τὸ ἀγωνίσασθαι, neque jam eo respicitur, quod etiam actorum fuit victoria in fabularum commissione, non poetarum solum, ut patet (itidem Boettigerum audis ibid. p. 6.) e luculento loco Plutarchi in vita Alexandri c. 29. t. 4. p. 293. Hutt. ubi in ludis scenicis, quos in Phoenicia spectavit victor, duo celeberrimi illius ætatis commemorantur actores, Athenodorus et Thessalus, quorum posterior cum iudicum sententia inferior discessisset, valde hoc pupugit Alexandrum. Hic aperte habes Athenodorum *κωῶντα*, Thessalum *νικημῖνον*.

Et de hoc quidem hactenus. Sed neque illud quidem omnino fuerit probandum, quod placet Boettigero, sola cantica fuisse acta ab histrionibus primariis. Polus ille Gellii N. A. 7. 5. cum Electræ partes in cognomine Sophoclis tragoedia sustineret, urnam gestavit ab Oreste in ea fabula sorori traditam, unde constat, diverbium quoque illud actum esse ab histrione celeberrimo. Itidem Ambivius ipse prologo Heautontimorumi :

*Ne cui sit vostrum mirum, cur partes seni
Poeta dederit, quæ sunt adolescentium,
Id primum dicam ; deinde, quod veni, eloquar.*

deinde, ait, quod veni, eloquar, h. e. Chremetis partes, adeoque primum fabulæ diverbium, agam, ut recte Bentleius interpretatur. nec dubito quin idem et Andriæ, Eunuchi, Phormionis, denique Hecyræ, primas certe scenas agendas in se suscepit, sicut Adelphorum quidem Attilius vel Minutius Prothymus, ut neque tam elaborata diverbia illotis conductitiorum actorum manibus contaminarentur, et tædium adeo protaseos non poetæ solum arte, sed etiam gestus et vocis venustate et claritudine, ut cum Gellio loquar, levaretur. Quod ut verum credam pariterque inter Græcos ac Romanos obtinuisse, adducit me locus Aristotelis Polit. 7. 17. pag. 562. F. ubi de Theodoro, nobili tragoedo, agens philosophus : οὐδὲν γὰρ πρόποτε παρῆκεν ἑαυτοῦ προσιάγαι οὐδὲν (sic enim legendum puto pro vulgato προσιάγειν, οὐδὲ τῶν—) τῶν εὐτυλοῦ ὑποκριτῶν, ὡς οἰκουμεῖνον τῶν θεατῶν ταῖς πρώταις ἀκροαῖς, h. e. : nemini

actorum infimorum quicquam proloqui permisit antequam ipse in scenam prodiisset, non ignarus, primis vocibus facile adsuescere spectatores. Nihil cum dicit Aristoteles, de prologis non cogitavit, ut quos agere ne actorum quidem esset, sed imi subsellii adolescentulorum, ut supra vidimus ad prologos Heautontimorumeni et Hecyræ, cogitavit de primis actibus fabularum, quos quam peritissimus esset histrio, tam minime despectos habuisse credibile est.

Omnino id statui videtur posse, primarios actores primas fabularum partes, velut Davi in Andria, Syri in Heautontimorumeno, Parmenonis in Eunucho, sibimetipsis tanquam proprias vindicare solitos fuisse, reliquas vero, sicubi majore arte et ibi opus esset, persona mutata sublevare, quo rectius ii soli agere visi sunt spectatoribus. a qua sententia non multum abluere video eruditissimum Boettigerum Prolus. de actoribus, &c. pag. 15.

F. H. BOTHE.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

- Alter*, de tertio. And. I. 1. 50.
- Amator* fingere potest: *amans* vere amat. And. I. 1. 49.
- Amator* ad tempus, *amicus* perpetuo amat. Eun. I. 2. 68.
- Ambitio* dicitur magnarum rerum desiderium et appetitus. And. II. 2. 36.
- Ambivius*, peritissimus actor. Hec. alt. prol. init. æstimationem pretii facit, quantum ædiles darent Terentio pro Hecyra. ibid. alt. prol. 49.
- Amicus* animi est: *amator* corporis. And. IV. 3. 3
- Amoliri* dicuntur ea, quæ cum magna difficultate et molimine summoventur et tolluntur e medio. And. IV. 2. 24.
- Amor* morbus. Eun. II. 1. 19.
- Amovetur* proprie saxum, improprie homo. Adelph. IV. 2. 14.
- Αμφιβελία*. And. I. 5. 27. et alibi.
- Ampliatio* quæstionis argumento est, nihil constituisse. Eun. V. 4. 46.
- Amplius* quando pronunciatum a iudicibus. Eun. II. 3. 39.
- Ανακέλευθον*. And. prol. 11. I. 1. 67. I. 5. 10. III. 3. 38.
- Ἀναστροφή*. And. I. 1. 144. Eun. I. 2. 59.
- Andria* et *Perinthia* qua in re conveniant. And. prol. 10.
- Angiportam* est angusta et curva via, quasi *anguiportus*. Adelph. IV. 2. 39.
- Animo male fieri* dicitur, quum icu alicujus mæroris percussus animus non sustinet corpus: sequiturque ruina membrorum. Adelph. IV. 5. 21.
- Animus inducitur* adversum objectas difficultates. Eun. III. 2. 37.
- Ἀριστῶσις* veterum. Eun. II. 2. 43.
- Ἀσπασθή*. Phorm. IV. 3. 5.
- Apollodorus* citatus. Phorm. III. 3. 30. IV. 1. 9. et 21. IV. 3. 63.
- Ἀποσιώπησις*. And. I. 1. 137. Ea fit tribus modis. And. IV. 4. 51. irato familiaris. And. V. 3. 1. Eun. I. 1. 20. Adelph. I. 2. 55. II. 2. 19.
- Ἀποστροφή*. Eun. IV. 7. 20.
- Apparari* cum dativo casu semper cladem et perniciosam significat. And. IV. 1. 32. IV. 2. 7.
- Appellere* proprie dicitur, cum ex pelago aut freto quis ad littus accesserit. And. prol. 1.
- Arcessi* uxor dicitur ad maritum; *abduci* a marito ad divortium. Hec. V. 1. 21.
- Ἀρχαϊσμός*. And. II. 2. 28.
- Argumentorum* duo genera, *ἰντεχῶν* καὶ *ἀντεχῶν*. Adelph. III. 4. 32.
- Ars dicta* ἀπὸ τῆς ἀστῆς. And. I. 1. 4.
- Asper* Terentii interpret. Adelph. III. 2. 25. ab eo dissentit Donatus. Adelph. IV. 2. 20. Phorm. I. 2. 24.
- Assentatio*. per eam non modo errantes decipiuntur, ac præcipites eunt: verum etiam sapientes interdum sanique evertuntur. Eun. III. 1. 56.
- Assertores* dicuntur vindices alienæ libertatis. Adelph. II. 1. 40.
- Assis* Libra erat, ejusque partes uncie. Rursus uncie unius duodecima pars, Libella dicebatur. Phorm. I. 1. 9.
- Ἄστυ*, de Athenis. Eun. V. 6. 17.
- Ἀσύνδετον καὶ ἑλληψικ*, figuræ Terentianæ. And. I. 5. 50.
- Ἄσχυρος πίστις*, de jurejurando. Hec. IV. 4. 75.
- Athenis* dominari velle, grave crimen. Adelph. II. 1. 21.
- Attendi* dicitur animus. And. prol. 8.
- Attica eloquentia*, vera et germana, quia excultior. Eun. V. 9. 63.
- Atticum jus* de orbis ducendis. Phor. I. 3. 75.
- Aufero*. *Auferimus* ea, quæ cum fastidio cernimus: *ferimus* ea, quæ cum honore tractamus. And. I. 1. 1.
- Αὐθάδεια*. Adelph. I. 2. 19.
- Ἀξιόπιστος*. Adelph. II. 2. 42.

B.

- Bellaria* unde dicta. Adelph. IV. 2. 51.
- Bona* proprium et perpetuum *ἰσθῆτος* felicitatum. Eun. II. 3. 32.
- Bonus et liberalis* differant. Adelph. III. 4. 18.

C.

- Cæcilius* magnæ auctoritatis poeta. Hec. alt. prol. init.
- Calamitatem* rustici proprio grandinem dicunt, quod comminuat *calamum* h. e. culmum ac segetem. Eun. I. 1. 34. Hec. prol. 2.
- Callidus* dictus est etiam, qui exercet dolos. Et *callidus*, qui callum sibi usu artis induxerit. Adelph. III. 3. 63.
- Canis*. Hoc verbo impudentibus inimicis convicium fieri solet. Eun. IV. 7. 33.
- Capitis* imminutio. Adelph. II. 1. 7.
- Captus est*. Tenetur et irretitur. ex translatione ferarum atque venatus. And. I. 1. 55.
- Captus servorum* varie capitur. Adel. III. 4. 34.
- Carnifer*, aut excarnificans dominum,

aut ipse dignus carnifice, ut caro fiat, id est, lanietur. *And. I. 2. 12.*

Castor, per *Castorem* et *Pellacem* ornativa sunt jurandi, apta feminis. *And. III. 2. 6.*

Casus plerumque imitatur industriam. *And. V. 4. 14.*

Catonis Origines citati. *Phorm. IV. 3. 6.*

Catus, callidus, doctus, ardens, *κατὰ τὸ κάλει*. unde *Cato* dictus: ingeniorum etonim igneus vigor esse videtur. *And. V. 2. 14.*

Cella, et *cellarium*, a reponendis coelandisque rebus esculentis et poculentis dicitur. *Adelph. IV. 2. 13.*

Certamen est res ipsa, de qua certatur; *concertatio* ipse actus contentioque certantium. *Adelph. II. 2. 4.*

Cessat desidiosus: requiescit defessus. *Eun. III. 1. 15.*

Cetarii, unde dioti. *Eun. II. 2. 26.*

Cibus est, qui etiam delicatis præbentur: victus in parvis aridisque alimoniis est constitutus. *And. I. 1. 48.*

Cicatrices semper gloriosæ, non lamen apud meretrices. *Eun. III. 2. 29.*

Circumspicimus præsentia; *prospicimus* futura. *Adelph. V. 5. 55.*

Clemens, qui colit mentem. *Adelph. I. 1. 17.*

Clemens vita, quæ clementes facit. *ibid. et V. 4. 10.*

Clemens animo; *placidus* vultu. *ibid.*

Cælibem Romani quasi *cælitem* dicunt. *Adelph. I. 1. 18.*

Cognoscere, est diligenter et attente considerare. *Hec. I. 2. 87.*

Colaphus, contumeliosa œdes. *Adel. II. 1. 46.*

Comiter veteres dixerunt *κατὰ τὸ κάλιος*. *Phorm. III. 3. 4.*

Commeatus ex commoratione temporalis abscessus. *Hec. I. 2. 100.*

Commendamus nos cognitis: *commitimus* ignotis. *Eun. V. 2. 47.*

Commerens et *peccare* differunt. *And. I. 2. 112.*

Committimus, quæ cum magno periculo volumus esse servata. *And. III. 5. 3.*

Commutare verba, est pro bonis dictis mala integere: hoc est, iracundia in maledicta compelli. *And. II. 4. 7.*

Comædia Apollini dicata, libero patri *tragedia*. *And. IV. 3. 11.*

Comprehendere significat strictim aliquem in facinore deprehensum. *Eun. V. 6. 23.*

Conciliatio nominatur omnis conventio. *Eun. IV. 4. 2.*

Conclamatum est, qualis formula. *Eun. II. 3. 56.*

Conditio est pactio, certam legem in se continens. *And. I. 1. 52.*

Confectus, proprie hoc verbum convenit gladiatoribus iis, qui gravissimis vulneribus occubuerant. *Eun. V. 4. 4.*

Confessio peccati sine recusatione poenarum plena satisfactio est. *And. III. 5. 15.*

Confidens, vel cum improbitate seditax, vel constans et gravis. *And. V. 3. 5.*

Confidentia interdum in bona significatione, interdum in mala ponitur. *ibid.*

Confieri, id est perfici; unde *confectum negotium* dicitur, vel *confecta res*, quæ ad plenam perficitur. *And. I. 1. 140.*

Constitur, qui de se tantum, et qui invitus; *indicat* is, qui de se volens aliquid, et de aliis etiam prodit. *Adelph. prol. 4.*

Conflictatur, id est, atteritur. *Conflictatio* est tactus corporum invicem, et collisio. *And. I. 1. 66.*

Conor. *Levis* est conari, quam facere. *And. I. 5. 35.*

Consilium animi est: *factum*, corporis: *successus*, fortunæ. *Eun. V. 9. 15.* Plus valet ad laudem, quam *natura*. *Adelph. I. 2. 46.* *Consilia* et *consultores* a consulendo dicuntur. *ibid. 47.*

Consistere, est audacter et constanter stare. *Adelph. II. 1. 2.*

Consobrini, ex fratre et sorore nati. *Hec. III. 5. 9.*

Conspicor, commune verbum est. *Eun. V. 9. 32.*

Constituere et *convenire* de huiusmodi rebus dicitur, de eajusmodi rebus apud extraneos meretrices agant. *Hec. I. 2. 120.*

Contaminare, est manibus luto plenis aliquid attingere, et polluere. *And. prol. 16.* *Contaminare fabulas*, ex multis unam facere. *ibid.*

Convertere se, dicitur, quem pompa præcedit: ut imperator proprie convertit exercitum. *Adelph. II. 4. 22.*

Creditor dicuntur ipsi, qui dant: *fides* est eorum, quibus datur. *Phorm. I. 2. 10.*

Credo. Quod credimus, plerumque falsum: quod intelligimus, certum est. *And. prol. 4.*

Cupedinarii unde dioti. *Eun. II. 2. 25.*

Cura mentis est : curatio medicinae : curatura diligentiae. Eun. II. 3. 24. conf. And. I. 1. 3.

Curiositas signam est loquacitatis. Hec. I. 2. 34.

Cyprus Veneri sacrata. Adolph. II. 2. 28. In ea erat mercatus puellarum. ibid.

D.

Dare est, quod repetas : dedere est ad perpetuum. Damus et amicis : dedimus tantum hostibus. And. I. 2. 28.

Dari dicitur fabula, quam agitur : stare quam placet. Hec. prol. 1.

Datur ei in manum, qui furtim accipit, sine arbitro, aut interprete ; ut praevaricator, aut iudex corruptus. Phorm. IV. 3. 28.

De, valde significat. Adolph. IV. 6. 1.

Decernere, est de magnis rebus certam proferre sententiam. unde etiam senatus decretum. And. I. 3. 14. et I. 5. 3.

Decet vobis, Græce ἰμῖν πρέπει. Adel. III. 4. 45. Antiqui, si addebant statim verbum, nos decet facere, nos decet dicere : si non addebant, nobis decet, dicebant. Adolph. V. 8. 5.

Declinari dicuntur verba per modos. And. I. 5. 32.

Decrepiti, unde dicti. Eun. II. 1. 25.

Dedecoratur, quod honestum est : turpatur, quod honestum est corporale. Hec. II. 1. 13.

Dejerat, si correpte, deos jurat : si producte, valde jurat. Hec. V. 2. 5.

Δεινός. And. V. 4. 7. Hec. II. 1. 13.

Delibutus, unctus dicitur. Phorm. V. 6. 16.

Deliratio senectuti convenit ; timor conscientiae. Phorm. V. 8. 8.

Demensum, servi quaternos modios accipiebant frumenti in mensum ; et id demensum dicebatur. Phorm. I. 1. 9.

Denique, in fine ponitur. Phorm. I. 2. 71.

Desertores dicuntur milites, qui defensores patriae deberent esse. Adolph. III. 4. 12.

Designare, est rem novam facere, in utramque partem, et bonam, et malam.

Designata, prave et reote facta. Designatio, contractio aut conductio populi in unum. Designatores dicti, qui ludis funebribus praesunt. Adolph. I. 2. 7.

Despondeo. Ex veteri more, quo spondebat etiam petitoris pater. And. I. 1. 75. spondet puellae pater : despondet

adolescentis. ibid. et Adolph. IV. 7. 16.

Dextra, fidei et foederis membrum. And. I. 5. 54.

Διαλογισμός, Eun. I. 1. 1.

Diana, Menandro et Virgilio Lucina dicta. And. III. 1. 15.

Dic, verbum est instantis audire, et curiosius interrogantis. Hec. III. 2. 21.

Dicaces dicuntur, qui jocosis salibus maledicunt. Eun. prol. 6.

Dico, plus est dico, quam do. Dicitur perpetuo : datur ad tempus. Phorm. I. 2. 12. Dicere pro velle, vel significare. Eun. IV. 5. 10. Dicere diem est constituere et dicare. And. I. 1. 75.

Digamma pro vocali usurpatum. And. I. 2. 2. et III. 4. init.

Διπλότις. Adolph. I. 2. 62.

Discidit labrum, quid. Adolph. IV. 2. 20.

Displicere, est disquirere consilium : desplicere, deorsum adspicere. And. III. 5. 16.

Disputare, immorari, calumniari, argumentari. And. prol. 15.

Diverticulum est, ubi iter de via scottitur. Et proprio diverticula dicuntur in via domicilia, ad quae de itinere divertendum sit. Eun. IV. 2. 7.

Docet poeta, dicit scenicas. Hec. alt. prol. 48.

Δόγμα Ἐπιούρησιον, de otio deorum, ac perenni voluptate. And. V. 5. 3.

Dolor et gaudium praesentium rerum sunt. And. V. 4. 34.

Dolus a laedendo dictus, id est, adolando, id est minnendo. Eun. III. 3. 9. Δόλος, laesio. ibid. Doli mali mentio in XII. Tab. ibid. Dolo bono medentes fallunt aegros. ibid.

Dominari velle, grave crimen Athenis. Adolph. II. 1. 21.

Domos vel portus, vel insulas dixerunt veteres. Adolph. IV. 2. 39.

Donum praemium est : et πικρὸν πρῆμιον : sed donum praemium diis datur : munus praemium hominibus. Eun. V. 9. 27.

Ducere est expectatione longi temporis malum prolatum. And. I. 2. 9.

Ducere est digitis computare : seducere est quem apud aliam et palam deducere : subducere, apud se ipsum, et secreto. Adolph. V. 4. 1.

Ducimus volentes : abducimus invitos. Adolph. III. 3. 4.

Ducitur quis ad supplicium : deducitur ad laetitiam. Eun. II. 2. 35.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Extrema linea amere, quomodo dicatur. Eun. IV. 2. 12.

Extrudere proprie dicitur, qui manibus expellit. Hec. I. 2. 98.

F.

Faba istec in me cadetur. quale proverbium. Eun. II. 3. 89.

Fabula. Fabulam se dicit audire, qui rei principiam rationemque ignorat. And. IV. 4. 8.

Facere quis et homicidium dicitur. And. I. 1. 112.

Facetus est, qui facit verbis, quod vult. Eun. III. 1. 37.

Facies modo non pars corporis, sed tota species, quae apparet et ornatur. Eun. II. 3. 5.

Facile, pro certo. And. IV. 3. 5.

Facilitas. Inter facilitatem et clementiam hoc interest: facilis enim, cuius ira cito solvitur; clemens, qui non irascitur. Adelph. V. 4. 7.

Facimus mediocria, incipimus ingentia. Eun. V. 5, 25.

Facit fabulam proprie, qui argumentum componit, sed et qui transfert. And. prol. 9.

Facta, transacta omnia, proverbiale est, in id negotii, de quo nihil superat ad agendum. And. I. 5. 13.

Falsum, vanum, fictum, differant. Eun. I. 2. 24.

*Famelicus a fame et edendo dictus est, quasi *symedicus*.* Eun. II. 2. 29.

Fartores, qui dicitur. Eun. II. 2. 26.

Fatua a fando dicitur. unde et dii Fatui, et nymphae Fatuae. Eun. V. 9. 49.

Ferre est cum certo tempore; perferre finem expectat effectus. And. I. 1. 35.

Festivitas in diotis; facilitas in animo et factis. Eun. V. 9. 18.

Fidejussor, auctor credendi. Eun. I. 2. 59.

Fides est commendatorum fida executio, vel observantia. And. I. 1. 7.

Fides est eorum, quibus datur; creditores dicuntur ipsi, qui dant. Phorm. I. 2. 10.

Fidus honestius dicitur, quam fidelis. And. III. 1. 2. *Fidus est amicus; fidelis est servus.* Phorm. I. 2. 26.

Figmenta postaram cladem adferunt moribus hominum, et civitatibus. Eun. III. 5. 40.

Flagitium unde dictum. Eun. II. 3. 90.

Forma immobilis est et naturalis:

vultus movetur et fingitur. And. I. 1. 92 et 93.

Formam veteres ignem et calorem quendam, quasi fervorem dixerunt. unde forma proprie extinguere dicitur. Phorm. I. 2. 57.

Fors fortuna est, cujus diem festum colunt, qui sine arte aliqua vivant. Hujus sedes trans Tiberim est. Phorm. V. 6. 1.

Forum pro tribus intelligitur: loco tempore, et persona. Phorm. I. 2. 29.

Frequens dicitur miles ad signa. And. I. 1. 80.

Fruatur, alatur: quia frumen dicitur summa gula, per quam cibum lingua demittit in ventrem. Adelph. V. 8. 37.

Fruui est vesci, a frumine, quae est summa pars gulae. Eun. IV. 7. 46.

Funus est pompa exsequiarum; dictum a funalibus. And. I. 1. 81. 88 et 100. *Funus apud Terentium nullum; nisi vel meretricis molestus, aut alterius uxoris, aut semis: ut non sit causa legendi.* Hec. I. 2. 96.

Furciferi dicebantur, qui ob leve delictum cogebantur a dominis, ignominiam magis, quam supplicii causa circa vicinos furcam in collo ferre, subligatis ad eam manibus, et praedicare peccatum suam, simulque submonere ceteros, ne quid simile admittant. And. III. 5. 12.

Furtum omne quod fraude fit. Eun. IV. 7. 39.

Futile dicitur vas, quod non deponunt ministri sacrorum, quod est acuto fando, et patulo ore, coque instabile est. And. III. 5. 3. Phorm. V. 1. 19.

G.

Gallina canens, superiorem esse marito uxorem notat. Phorm. IV. 4. 28.

Ganeum unde dicitur. Adelph. III. 3. 5.

Gemens ob continuam tussim. Eun. II. 3. 44.

Gestire, est motu corporis monstrare quid sentias, vel sensum corporis gestu indicare. Translatione a brutis. Eun. III. 5. 7.

Γραφίσματα καὶ σπάγγα. Eun. IV. 6. 15.

Gratiam inire, est dare beneficium, ac per hoc alicujus inire gratiam, id est, amicitiam. Eun. III. 5. 9.

Gravis, honore dignus et carus intelligitur. Gravis etiam molestus. Gravis etiam languidus. Hec. V. 1. 32.

Grex vel bonorum, vel malorum est, et levium. Adelph. III. 3. 8.

H.

Habet, qui percussus est: et proprie de gladiatoribus dicitur. And. I. 1. 56.

Habet, sic dicitur de eo, qui letaliter vulneratus est. *ibid.*

Herere quis alicubi dicitur, translatione ab avibus. Nam *heret* avis, non animo, nec voluntate, sed visco decipientis aucupis. Adelph. III. 3. 49.

Hariolus dictus quasi *fariolus*, a fatis et a fando. Phorm. IV. 4. 28.

Haruspex ab *haruga* nominatur. nam *haruga* dicitur hostia. Phorm. IV. 4. 29.

Hecyra ante *Phormionem* acta. Phor. prol. 33.

Hellanicus Eusebiorum originem ad Babylonios refert. Eun. I. 2. 87.

Hem, interjectio est irascentis. And. I. 2. 23. Interjectio est, novas res et inopinatas audientis. Adelph. IV. 4. 12.

Herculis et *Omphale* historia. Eun. V. 8. 3.

Heus! heus! vox est de longinquo revocantis. Adelph. II. 4. 17. Eun. II. 3. 45.

Hoc agere dicimus eum, qui instat negotio suo. Adelph. II. 2. 18.

Hoccine agis? formula. And. I. 2. 15.

Hodie non semper tempus, sed iracundam eloquentiam ac stomachum significat. Adelph. II. 2. 7.

Homerus laudatus. And. II. 3. 26. alibi.

Horrore nimio calore. Eun. I. 2. 4.

Hujus non faciam, διαρτυῶς pronunciatum. Adelph. II. 1. 9.

Humeri demissi, liquide et molliter deducti, neque exstantes, alæ in modum. Eun. II. 3. 22.

Hymeneus, vox *ἡμῆστας*. Adelph. V. 7. 6.

I.

Ἰδιωτισμός. Adelph. I. 1. 7.

Ignavus est, qui vim non potest ferre, qui non est perseverans. And. I. 5. 42.

Ignis nimius, effectum frigoris reddit: et ex frigore nimio effectus ignis existit. Eun. I. 2. 4. *Ignis* de meretrice. *ibid.* 5.

Illiberaliter, injuste, inclementer, non bene; quia *liberalis* bonus dicitur. Adelph. IV. 5. 30.

Illico et *jam*, et *locum*, et *tempus* significat. Adelph. II. 1. 2.

Illum, illum, et illum veteres dixerunt. Adelph. II. 3. 7.

Immemor beneficium est, cuius nemo meminerit. And. I. 1. 17.

Impeditus est proprie, qui ita pedes habet illigatos, ut progredi non possit. And. III. 5. 11.

Imperare plus est, quam *jubere*. Eun. II. 3. 97.

Imperatoris officium est, ne se in periculum projiciat. Eun. IV. 7. 13.

Importunitas neque loci, neque temporis habet commoditatem. And. I. 4. 4.

Impotens vel nimis potens, vel debilis et devotus. And. V. 3. 8.

Impurus pro improbo. Adelph. II. 1. 29. III. 3. 6.

In praescriptio, nunc auget, nunc minuit dictionem. Eun. II. 3. 44.

Incipere magnorum facinorum est et audaciae. Eun. V. 8. 1.

Indicat is, qui de se volens aliquid, et de aliis etiam prodit: sed *confitetur*, qui de se tantum, et qui invitus. Adel. prol. 4.

Induciae sunt pax in paucos dies, vel quod in diem datur, vel quod in dies otium præbeant. Eun. I. 1. 15.

Inductio ab oratoribus dicitur, quum per interrogationem pervenimus ad id, quod volumus, concludendum. Adelph. I. 2. 34.

Ineptum est stultum: *absurdum* quod et stultum est, et in ipsa stultitia diversum, et quasi repugnans sibi. Adelph. III. 3. 22.

Inescantur proprie aves. Adelph. II. 2. 12.

Infinitus modus plus sonat, quam finitus. Eun. III. 1. 2. et 20.

Initia ab *ineundo* dicta. And. V. 1. 5.

Initiantur pueri Edulis et Potice, et Cubie, Divis edendi, et cubandi; ubi primum a lacte et a cunis transierunt. Phorm. I. 1. 19.

Injuria est, quæ fit innoxio: *jus* vindicta illa, quæ redditur reo. Adelph. II. 1. 9.

Insania ex injuria orta. Adelph. II. 1. 42.

Insidiari malum est, sed *contra insidiari*, justum. Hec. I. 1. 18.

Insolens vel insolitus et insuetus, vel arrogans, qui præter legem agit humanam et naturalem. And. V. 4. 4.

Integra etas est, quæ in flore consistit, cui neque addendum jam sit, neque quidquam adhuc sit imminutum. And. I. 1. 45.

Integrari, ad integrum redire, repeti, instaurari. And. IV. 2. 5.

Intelligo. Quod credimus, plerumque falsum: quod *intelligimus*, certum est. And. prol. 4.

Inter, adactiva particula. And. IV. 1. 39.

Interrogatio cum obliquo casu contumeliosa est. Eun. II. 2. 6.

Invenire sapientis: *incipere* audacis: *perficere* constantis. Eun. V. 9. 5. *Invenire*, acquirere. Eun. II. 1. 4.

Invenustus est sine Venere, id est, sine gratia. And. I. 5. 10.

Ira de causa est: *iracundia* de vitio multum irascentis. Adelp. IV. 7. 37. V. 3. 8. *Ira* ab eo, quod est *ire*, dicitur, quod a se eat, qui irascitur, et furit. *ibid.*

Iracundia descendit ex injuria: *dolor* ex miseria. And. I. 5. 1.

Ire, proprio ad exsequias. And. I. 1. 90. *Ire*, et *abire*, et *venire* significat. Ad. III. 3. 7.

Irritatus, commotus, ira provocatus. ducitur autem verbum a canibus, qui restrictis dentibus hanc literam R. imitantur. And. III. 4. 18. Adelp. II. 4. 16.

Irruere proprie dicuntur, qui cum furore praelium ineunt. Eun. IV. 7. 18. *Irruere* dicitur pugnaturus. Adelp. IV. 2. 11.

Iste, ad reprehensionem sumitur personæ. And. prol. 15.

Istoc vilius. formula. Adelp. V. 9. 24.

Ita aiunt, trepida confessio, et quasi inviti responsio. And. I. 2. 21.

Ita fugias, ne præter casam. quomodo dicatur. Phorm. V. 2. 3.

Jubeo, volo significat: ab eo quod sequitur, id quod præcedit. Adelp. III. 4. 14.

Juno a juvando dicta. And. III. 1. 15.

Jus, pro loco judicii. Phorm. V. 7. 43. Inter *jus* et *æquitatem* hoc interest: *jus* est, quod omnia recta et inflexibilia exigit. *Æquitas* est, quæ de jure multam remittit. Adelp. I. 1. 26.

Jurjurandum metuere servum, monstri simile est. And. IV. 3. 15. sanctorum est aut metu religioso, aut supplicii sacrilegorum. Heo. V. 2. 6.

K.

Καύζηλον. Eun. I. 2. 112.

Κυριολογία. Phorm. IV. 1. 13.

L.

Labascere proprie dicitur arbor, quæ multis succoisa iotibus ruinam minitatur. Adelp. II. 2. 31.

Labra sunt superiora: *labis* inferiora. *Labra* asinorum proprio dicuntur. Eun. II. 3. 44.

Lactare est inducere in aliquam voluptatem, a *lactando*; unde et *oblectare* dicitur. And. IV. 1. 24. et V. 4. 9.

Letitia immoderata, maxime parentum, lacrimas habet. Adelp. III. 55.

Lunii unde dicti. Eun. II. 2. 26.

L. Levinus, adversarius Terentii. And. prol. 1.

Lautus, qui mundus et splendidus est. Eun. III. 1. 37.

Lege agito, dicebatur ei, cujus intentio contemptibilis adversario videbatur. Phorm. V. 7. 91.

Leges auspiciis servatis ferebantur. And. I. 2. 29.

Lepidus, qui politus est, ut *λεπίς*, id est, lamina. Eun. III. 1. 37.

Lepus, pro infamia multa ponitur. Eun. III. 1. 36.

Liberalis causa dicitur, quæ actionem in se continet libertatis. Adelp. II. 1. 40.

Liberalis et *Bonus* differunt. Adelp. III. 4. 18.

Liberatio nominatur perfecta securitas. And. II. 2. 14.

Liberti ingrati in servitatem revocati. And. I. 1. 13.

Libido est quælibet voluntas temere suscepta. Heo. II. 2. 3. Phorm. IV. 5. 4.

Licia quasi *Ligia*, a *ligando* dicta. And. V. 4. 8.

Ligurire, ἀπὸ τοῦ λυγρῶν. Eun. II. 2. 4. *Ligurire* dicitur, qui eleganter et more senum, multo fastidio suaviora quæque degustat. Eun. V. 4. 14.

Limis, transversus est: unde *limen* dicitur quoque. Eun. III. 5. 53.

Lineæ quinque perfectæ ad amorem. Eun. IV. 2. 12.

Liquet, est verbum juris, quo utebantur judices, quam *amplius* pronuntiabant, obscuritate commoti cause magis, quam negotii simplicitate. Eun. II. 3. 39.

Liquido, pure, et manifeste. nam quæ sunt pura et defæcata, liquida sunt. And. IV. 3. 14. Eun. II. 3. 39.

Locus, est distributio temporum, quæ cuique in spectaculum venturo attribuantur ab *Ædilibus*: unde *loco* motus

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

esse, quod adhuc oculi non vident. Adolph. III. 3. 43.

Naturæ ignoscitur; *voluntati* non item. And. V. 4. 16.

Nebula a *nebula* dictus. Eun. II. 2. 38.

Negativæ duæ faciunt unam affirmativam. And. I. 2. 34. tres negativæ pro una negativa accipiuntur. *ibid.*

Negotium pro molestia et cura. And. prol. 2.

Neptunus medius inter Cælum, et Inferos, utriusque regni particeps, elementorum omnium potitor habetur. Adolph. V. 3. 4.

Nequitia proprie libidinosa inertia dicta est; quod *nihil queat*, nullique rei apta sit. Adolph. III. 3. 4.

Nigidius, Terentii interpret. Phorm. I. 4. 4.

Nolo et *Volo*, nimis imperiosa et superba dictio est. And. II. 5. 7.

Nomina servorum comicorum a variis rebus sunt indita. And. I. 3. 21.

Nomina ad aliquid. And. III. 1. 19.

Nomina propria honorifica. Eun. III. 1. 5. maxime in illis qui in sordidis professionibus agunt vitam. Adolph. II. 2. 2. *Nomina artis* honorifica iis, qui in splendidis artibus sunt constituti, ut imperator, orator, philosophus. *ibid.*

Nosco. *scimus* quod certum est: *nos* *scimus*, quæ adhuc incerta desideramus. And. I. 1. 26.

Noster, blandientis dictum est. Heo. V. 2. 4.

Nubere est operiri tegique: unde et *nubes*, quæ tegere solent cælum, dicuntur. Heo. IV. 4. 34.

Nugæ dictæ, quod nihil agant, vel, a non agendo. Adolph. III. 3. 4.

Nullus pro *non*. Eun. II. 1. 10. Heo. I. 2. 4.

Nullus sum. plus est, nullum esse, quam *perisse*. nam qui perit, vel corpus habet reliquum: qui vero *nullus* est, ita non est, ac si natus non sit. And. III. 4. 20. Heo. IV. 4. 31.

Num quidnam, comidum est, et Terentianum. And. I. 4. 8.

Num quid vis? qualis formula. Eun. II. 3. 49. et 71. Adolph. II. 2. 39.

Nunquam, plus habet negationis, quam *non*. And. II. 3. 10. et II. 4. 7.

Nuptiarum summa potestas in patre puellæ est. And. IV. 4. 2.

O.

O Interjectio optantis adventum, aut repente percussis. And. I. 5. 39.

Objici. Hoc verbo magnitudo doloris ostenditur ex improvise incommodo. Adolph. IV. 4. 1.

Obire mortem plene dicitur, quod postea *obire* tantum dixerant. And. I. 3. 18.

Obsecro, vide *oro*.

Obstetric dicitur, quæ opem tulerit parturienti; unde et parturientes, *for opem!* clamant. And. I. 5. 64. III. 1. 15. Imitatur auctoritatem et jactantiam medicorum. And. III. 2. 5.

Obnunciat, qui malam rem nunciat: qui bonam *annunciat*. Nam proprie *obnunciare* dicuntur augures, qui aliquid mali ominis scævumque viderint. Ergo, *obnuncio* malam imminens, quasi *omen nuncio*. Adolph. IV. 2. 8.

Obsequium quis primus dixerit. And. I. 1. 41.

Observatio in duabus rebus est, in obsequio et specularando. And. I. 1. 142. *Observari* et honorari, et captari, et audiri significat. Adolph. prol. 2.

Obstinate facere, est aliquid in alterius malum cum conatu facere perseveranter, et in alterius perniciem animis niti. And. I. 5. 8.

Obtestatio dicitur, quando cum adjuramus, quem rogamus. And. I. 5. 56. *Obtestatio* dicitur, cum per eas res adjuramus aliquem, de quibus agitur causa. And. III. 3. 9. *Obtestatio*, est precatio cum mentione earum rerum, per quas petimus. Heo. III. 3. 27.

Obtundere est, sæpe repetende dicere. Translatio a fabris, qui sæpe repetunt tundendo aliquid malleo, et idem obtundunt et hobetant. And. II. 2. 11. Adolph. I. 2. 33.

Obturbare, interstrepere vel evertere. And. V. 4. 23.

Occipere, de magno facinore. Adolph. III. 2. 29.

Oculi amoris indices, adjutoresque flagitii. Adolph. III. 2. 20.

Offerri dicuntur tam bona, quam mala, si insperata objiciantur ad spectibus. Heo. III. 3. 10.

Officium ab efficiendo dictum. And. I. 5. 1.

Omen est, quidquid ore dicitur. And. I. 2. 29. *Omina* antiqui auspiciato faciebant, quæ rata esse vellent. *ibid.*

Ὅμοιοτέλευτα apta *μήμους* cum odio inductæ, et pronunciatione depravatæ. Eun. I. 2. 7b.

Omphale et *Herculis* historia. Eun. V. 8. 3.

Opera, de labore corporeo, et religione. *Adelph.* II. 3. 8.

Opitulus et *Opitulatio* diota ab opem tollendo, hoc est, ferendo. *And.* I. 3. 5.

Oppido pro valde. translatio a rusticis. *Hec.* II. 1. 41.

Optare et *Optatio*, verba militaria. *Eun.* V. 9. 27. *Optare*, est unum de duobus eligere. *And.* IV. 5. 2.

Oratio, de paucis verbis. *And.* I. 5. 16. *Oratio* et *stilus* differunt. *And.* prol. 13.

Orba proximo nabat: *orbam* proximus ducat, *Atticam* jus est. *Phorm.* I. 2. 75.

Ordo vel bonorum, vel malorum dicitur, et *graviorum*: *græ* vel bonorum, vel malorum est, et *levium*. *Adelph.* III. 3. 8.

Ornatus, τὴν μίσην est. *Eun.* II. 2. 6.

Oro. *Oramus*, quæ bona sunt: supplicamus in adversis magis, vel cum lacrimis. *And.* II. 1. 12. *Orare*, est placidos petere: *obsecrare*, iratos rogare. unde plus facit *obsecrans*, quam *orans*: plus vero *orans* quam *rogans*. *Adelph.* III. 4. 26.

Os durum, pro impudenti. *Eun.* IV. 7. 36.

Oscitatio, est animi otium et securitas, dictam ab *ore* ciendo, i. e. commovendo. *And.* I. 2. 10.

Osculandi genera tria, *osculum*, *bacium*, et *suavium*. *Eun.* III. 2. 3.

Otiase, secure significat. *Adelph.* II. 1. 2.

P.

Palæstra etiam virginibus præbatur ab antiquis Græcis, ad componenda corpora. *Eun.* II. 3. 22.

Παρὰ προσδοκίαν. *Eun.* I. 2. 18.

Paratus, subornatus, compositus dolo. *And.* V. 4. 6.

Παρέλιον. *And.* I. 1. 43.

Parens veri amoris nomen est. *Adelph.* III. 4. 10.

Παρήθεις per σύφημισμὸν. *And.* III. 3. 36.

Παρόμοιον. *And.* I. 5. 7. III. 4. 13.

Παρονομασία. *And.* I. 5. 7.

Patior commune est. nam *patior te*, et a te dicimus. *Hec.* I. 2. 108.

Patronus aut temporale nomen est defensoris: aut certe appellatio est, per quam ostenditur, quid illi cultus et obsequii debeat. *Adelph.* III. 4. 10.

Pecunia in foro et de mensæ scriptura magis, quam ex arca domoque, vel cista, numerabatur. *Adelph.* II. 4. 13.

Percellere, pervertere. *Eun.* II. 3. 87.

Percontatum a *conto* dicitur, quo nautæ utuntur, ad exploranda loca navibus opportuna. Si vero *Percunctatum*, ab eo, quod a cunctis perquiratur, dicitur. *Hec.* I. 2. 2.

Perducuntur necessitate coacti. *And.* I. 1. 54.

Peregrina, pro meretrice. *And.* I. 1. 119. *Eun.* I. 2. 27.

Perpetuum proprie ad homines pertinet; *sempiternum* ad Deos. *And.* V. 5. 3.

Persequitur, qui non desinit sequi. *And.* V. 4. 32.

Pervicax est perseverans cum quadam vi. *Hec.* IV. 1. 17.

Petimus aliquid precario: *poscimus* imperioso: *postulamus* jure. *And.* II. 5. 11. *Hec.* IV. 5. 27.

Phasma, *Menandri* fabulam, dedit *L. Lavinias*. *Eun.* prol. 9. Ejus argumentum. *ibid.*

Phornionis ἴτυμον *Phorm.* prol. 27.

Piræum, ut *Sunium*, est maritima, et accessu littoris pars olementior, adversus prædonum incurans illis exuberabat inventus *Attica*. *Eun.* II. 2. 59.

Piscatores, qui recentem piscem præbent. *Eun.* II. 2. 26.

Plerique omnes pro una parte orationis dixerunt veteres. *And.* I. 1. 28.

Πλακί. *Eun.* prol. 6. 27. et 41.

Plure dixerunt veteres, pro *plura*. *Phorm.* IV. 3. 6.

Poeta nomen honorificum. *And.* prol. 1. *Poeta* ἀπὸ τοῦ ποιῆν, id est, a faciendo dicti. *ib.* 3.

Pollicitatio, multarum rerum promissio. *And.* III. 2. 47.

Πολυσύνδετον. *Adelph.* III. 2. 3.

Popularis, παλίσημον. *Phorm.* I. 1. 1.

Porro conjunctio est expletiva, alias adverbium temporis. *And.* I. 5. 43. futuri temporis adverbium, vel adhortantis. *And.* III. 4. 17. modo adverbium est ordinis: alias temporis. *And.* IV. 3. 16.

Porto. Non solum corpore, sed etiam animo *portamus*, tam bona, quam mala. *And.* II. 2. 1.

Postquam, non tantum præterito, sed et præsentis temporis adjungitur. *Phorm.* prol. 1.

Postulare, est querelam dicere de altero apud alterum. And. IV. I. 15.

Potiri τῶν μίσων fuit. Phorm. III. 1. 5.

Prædicamus, ut res sunt: *laudamus* extollendo. vel, *prædicamus* voce: *laudamus* argumentis. Eun. III. 5. 17.

Pravum est, quod et ipsum lædit facientem: *malum*, quod alios tantum. Adelph. III. 3. 36.

Preceptor nullus ex animo postulabat veniam servo. Phorm. I. 2. 93.

Probus, Terentii interpret. Adelph. III. 2. 25. Phorm. I. 3. 3. reprehenditur. Phorm. V. 8. 16.

Procare, est petere. Hec. I. 2. 84. unde et *proci* dicti sunt, qui filias alienas in matrimonium petierunt. ibid.

Proclive est porro inolinatum, vel pronam inclinatumque. And. I. 1. 51.

Prodeambulare delicatorem est. Adel. V. 1. 4.

Produci res venales dicuntur. Eun. I. 2. 54.

Proficisci in rem ægram ac difficilem dicimus. And. III. 4. 21.

Prologi officium est, argumentum narrare. And. prol. 6.

Promissio et *Pollicitatio* eandem vim habent: sed *pollicitatio* majoris asseverationis est. And. II. 3. 27.

Proprium, perpetuum. And. IV. 3. 1. V. 5. 3.

Prorsum, prius versus: *rursum*, retro versus. Adelph. I. 1. 46.

Prorsus, quasi porro versus. And. III. 2. 50.

Prosa oratio, quam non inflexit cantilena. Eun. II. 3. 14.

Protervus est, qui dum aliis obvius est, proterit. Hec. III. 5. 53.

Πρωτόγενα; puerpera primum pariens. And. III. 2. 10.

Providemus novis tam bonum, quam malum. And. I. 3. 3.

Proximi et *Propinqui* dicuntur, qui nobis cari esse debent. And. IV. 1. 12.

Prudentia naturalis est: *gnaritas* extrinsecus venit: *imprudens* per se: *ignarus* per alios. Eun. I. 2. 56.

Publicani, vide *magistri tributorum*.

Pudere ad dedecus: *pigers* ad dolorem refertur. *pudet*, quod turpe est: *piget*, quod dolet. Adelph. III. 3. 37.

Puerpera statim a partu lavari solita. And. III. 2. 3. unde dicta. ibid. 10.

Pugil dictus est a pugna. Hec. alt. prol. 25.

Pugnus a pugna dictus; aut ab illo

pugna. Adelph. II. 1. 17. Hec. alt. prol. 25.

Purgat, qui fatetur, et sic defendit: *refellit*, qui negat. Hec. II. 2. 12.

Pus est omnis humor corpori ocerus. Eun. III. 1. 16.

Putare est ejus, qui simplicitate pectoris aberravit. And. I. 1. 86. *Putare* purgare est unde et arbores, et vites *putare* dicimus. And. II. 6. 11. *Putare* proprie est falsa et cessa a veris et utilibus resecare. unde arborum purgatores *putatores* dicuntur. Adelph. V. 3. 10. *Putamus* instantia: *reputamus* præterita. Eun. IV. 2. 4.

Pytissare proprie est parce vinum gustare, quasi tentandi gratia. *Pytissando*, id est, expressis labris expectando, dum saporem vini probat. Hec. III. 1. 48.

Q.

Quadrupes, vel ligature genus, vel servus manibus et pedibus ligatus. And. V. 2. 24.

Querit, qui ad plenum et perpetuum reponit: *queritat*, qui vix quotidie inquirendo victum invenit. And. I. 1. 48.

Questus a querendo dictus. Eun. II. 1. 4.

Quid agis? formula vel perturbati. And. I. 1. 107. vel convenit invectionis principio, vel objurgationis. Adelph. I. 1. 35.

Quid istuc? concedentis et veluti victi verbum. And. III. 3. 40.

Quietere ille dicitur, qui est inoleus et inquietus. And. prol. 22.

Quin corripienti vel imperandi vim habet. Phorm. III. 2. 1.

Quiritari, *Quirites* conclamare. Adelph. II. 1. 1.

Quis, et *aliquis*, et *quisquam*, non observabant quo genere, aut quo numero declinarent. Adelph. IV. 4. 24.

Quis hic loquitur? principium Terentianum, in jungendis personis. And. I. 5. 32.

Quis tu es? ad dignitatem refertur. *Quis mihi es?* ad necessitudinem, id est, frater aut cognatus. And. IV. 1. 11.

Quisquam etiam feminino genere usurpatum veteribus. Eun. II. 3. 82.

Quod faustum felixque sit, dicebant veteres aliquid aggressuri. Phorm. I. 2. 81.

R.

Raptio ad personam refertur: *rapina*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Sentire dicitur, qui vix colligit se, vixque animadvertit. *And.* V. 3. 11.

Sepulchri ἱεῦρον varium. *And.* I. 1. 101.

Sequi matrem dicuntur pecora recens nata. *Hec.* IV. 4. 27.

Sermonem querere, quid. *Eun.* III. 3. 10.

Servi dicti, qui servati sunt, quam eos occidi oporteret jure belli. *Adelph.* II. 1. 28. *Servi* saepe dominis sapientiores in Palliata comedia, non in Togata. *Eun.* I. 1. 12. et 13. *Servorum* nomina a nationibus imposita. *Adelph.* V. 9. 16. *Servus* magister ad nequitiam. *Adelph.* IV. 1. 13. *Servos* garrulos et sententiosos amat comedia; tristes et parce loquentes tragedia. *Phor.* I. 1. 7.

Servitus justa, in qua nihil iniquum jabetur: *clemens*, in qua etiam de justo multum remittitur. *And.* I. 1. 9. *Servitus* pro dominatu. *ibid.*

Sexaginta anni sunt aetas comicorum senum. *Adelph.* V. 8. 15.

Signum est parva quaedam significatio, indicans totius rei qualitatem. *And.* V. 3. 7.

Silicernium unde dictum. *Adelph.* IV. 2. 48.

Similia dicere de proximo amabant veteres. *And.* I. 3. 13.

Sincerum, purum, sine fūco, et simplex, ut mel sine cera. *Eun.* I. 2. 97.

Sis, si vis. additum imperativis ad contumeliam minuendam. *Eun.* IV. 7. 29.

Sobrini vel consobrinorum filii, vel de sororibus nati, quasi sororini. *And.* IV. 5. 6.

Sobrius est sanus mentis, quasi *sebrius*, hoc est, ab ebrio separatus. *And.* IV. 4. 39.

Sodes, si audes. *And.* I. 1. 58.

Solers, quasi ὄλος ἀπειρῆ, solus in arte. *Eun.* III. 2. 25.

Sollicitudo est, quae inhaeret mentibus: *sollicitatio*, quae ab alio fit. *And.* I. 5. 26. *Sollicitudo* rerum incertarum magis est. *ibid.* 34.

Sors est summa, cui extrinsecus acquiritur fœnus. *Adelph.* II. 2. 35.

Spectare fabulam est probare. *And.* prol. 27.

Spectator, probator, ut, *pecuniae spectatores* dicuntur. *Eun.* III. 5. 18.

Speramus ad diem: *expectamus* ante diem. *Adelph.* I. 2. 29.

Spes et *metus* duo carnifices futurarum rerum sunt. *And.* V. 4. 34.

Spes et *expectatio* differunt. *Eun.* I. 2. 115.

Spoliare, mutilare, lacerare, qui differant. *Hec.* I. 1. 8.

Sponas. Quatuor sunt, quae in sponsis quaeruntur: *forma, probitas, dos, nobilitas*. *Phorm.* I. 2. 70.

Statim, perpetuo, aequaliter, et quasi uno statu. *Phorm.* V. 3. 7.

Status corpori adscribitur: *status* ad habitum refertur. *Eun.* III. 5. 50.

Stellio, quale animal. *Eun.* IV. 4. 22.

Stillare, est guttas emittere ex corpore: *exstillare*, ipsum corpus guttatim finire. *Phorm.* V. 7. 82.

Studium, est voluntas hominis attentior atque impensior. *Hec.* II. 1. 5.

Suademus facilia: *persuademus* difficilia. Et *suadere* facientis est: *persuadere* perficientis. *Adelph.* III. 3. 6.

Sub, temperamentum est plene pronunciationis, ut *subtristis*, *subridet*, non ad plenum tristis, aut ridet. *And.* II. 6. 16.

Succensere potioris est, *succensere*, in re gravi et justa irasci. *And.* II. 6. 17.

Succus, est humor in corpore, quo abundant bene valentes. *Eun.* II. 3. 26.

Sunium, promontorium est Atheniensium; et in eo forum rerum venalium, ἱμπερίον. *Eun.* I. 2. 35.

Superstes, salvus. *superstites*, senes et anus. *And.* III. 2. 7.

Superstitiosus a *superstes* dictus, qui deos timet nimis, quod signum est deliramenti. *And.* III. 2. 7.

Sycophantia est perturbare rem bonam, ei curare malam. *And.* V. 4. 18.

Συκοπῆ. *Eun.* II. 3. 30.

Συγχάρισις. *Adelph.* II. 1. 34.

Σέλληψις, figura. *And.* prol. 3. III. 2. 14. III. 5. 1. et 18.

T.

Taberna, quasi *trabena*, a validioribus dicta trabibus, quibus superiora suspensa sunt. *Adelph.* III. 3. 5.

Tacemus consilia: *reticemus* dolores: *obticemus*, quorum nos podet. *Eun.* V. 1. 4.

Tacere, securum esse. *And.* II. 3. 25.

Taciturnitas observantiae genus, in silentio constituta, et in celando secreta. *And.* I. 1. 7.

Taciturnitas confessionis genus est, praesertim contra adversarii interrogationem. *Eun.* III. 2. 23.

Tangere et attingere differunt. Adel. II. 1. 24.

Tanto nequior. formula. Adelph. IV. 1. 12.

Tardus. varie sumitur. Eun. V. 9. 49.

Temnor, κατὰ τὸ τίμνωμαι, cædor, et rejicior. And. III. 2. 12.

Tempus fert. sabaudi, se. And. I. 2. 17.

Temulentus a *temetum* dicitur. unde *abstemius*, *sobrius*. dictum autem *temetum* ab eo, quia tentet mentem. And. I. 4. 2.

Terentius Epicurum secutus est. And. V. 5. 3. ἀμάρτυμα comicum admittit. Eun. II. 2. 26. erroris arguitur. Eun. IV. 4. 22. Homerum imitatur. Adelph. IV. 2. 38. et Cæciliam. Adel. IV. 7. 43. A Menandro quandoque recedit. Adelph. V. 8. 15. Cæcilio comparatur. Hec. alt. prol. init. Defenditur a Donato. Hec. III. 4. 26. Multa feliciter ausus est, arte fretus. Hec. V. 2. 8. Deterior Menandro judicabatur, ob stilum. Phorm. prol. 5. Erroris accusatur. Phorm. prol. 26. Discedit ab Apollodoro. Phorm. I. 2. 41.

Testimonium vel *manifestum* est, vel *cæcum*. And. V. 4. 28.

Thesaurus fabula L. Lavinii, damnatur ex uno loco. Eun. prol. 9. seqq. ejus argumentum. ibid.

Tinxis, figura. And. I. 1. 36.

Translere veteres sonantius, quod nos lenius dicimus *tradere*. Phorm. prol. 2.

Tristis ad laudem interdum sumitur, non ad amaritudinem. And. V. 2. 16.

Τεβόμω; herilis filius. And. III. 4. 23. Eun. II. 2. 58.

Tuber est genus cibi, collectum ex tumantibus, et quasi prægnantibus arenis. Adelph. II. 2. 37.

Tyranni Athenis semper oppressi. Adelph. II. 1. 21.

V.

Væ, interjectio in his rebus, quas execramur. And. II. 1. 2.

Vale, et discedentibus, et mortuis dicitur. And. IV. 2. 13.

Valeant, renunciationis et imprecationis est verbum. ibid.

Varro laudatus. Eun. II. 2. 25.

Veneficus, quo sensu dicatur Rud. IV. 3. 6.

Venire in mentem dicuntur et quorum

reordamur, et que consideramus. Phorm. I. 3. 2.

Venter, de Parasito. Phorm. V. 7. 95.

Verbena sunt omnes herbae frondesque festae ad aras coronandas. vel omnes herbae frondesque ex aliquo loco puro decerptae. diotae autem quasi *herbena*. And. IV. 3. 11.

Verba commutare proprie est, quod *altercuri* dicimus. Phorm. IV. 3. 33.

Verbum, pro sententia. Eun. I. 2. 95 et 98. Adelph. V. 8. 29. *Verbum*, vera sententia. nam *verba* esse a *veritate* dicta, testatur Varro. Adelph. V. 8. 29.

Vertumnus, qualis deus. Adelph. II. 1. 57. IV. 7. 10. Hec. I. 2. 121.

Veterator, est vetus in astutia, et qui in omni re callidus est. And. II. 6. 26.

Veternosus quis. Eun. IV. 4. 21.

Vetus, plerumque ad laudem: interdum ad vituperationem. And. prol. 7.

Vi, clam, precario, tria sunt, quibus non rite res agitur. Eun. II. 3. 27.

Viceris, qualis formula. And. V. 3. 21.

Vicinitas meretricum prima amoris illecebra. Eun. II. 3. 67.

Videre, pro *Vigilare*. Eun. I. 1. 28.

Videre et *pati* facit experientes et scientes rerum. Adelph. III. 1. 3.

Vietus quis. Eun. IV. 4. 21.

Vincula iræ extremum sunt in comædia, ne quid fiat tragicum. And. V. 2. 24.

Violento civiliter resisti solet. Eun. IV. 6. 30.

Vir modo, non ad sexum, nec ad ætatem dicitur, sed ad laudem. Eun. II. 3. 15. *Vir* ad maritalem conditionem refertur quandoque, non ad sexum. Hec. IV. 1. 8. *Vir*, ad vituperationem cum ironia: ad laudem sine ironia. And. II. 6. 5.

Virtutis quatuor species generales. And. I. 1. 4. *Virtutes* pro flagitiis per *ε'παντίας* dicebant veteres. Adelph. II. 1. 22. *Virtutes* sunt perfecti sapientis, vel divi alicujus. Adelph. IV. 1. 20.

Visa dicuntur omnes sensus, ab eo, quod est certissimum oculorum. Eun. III. 2. 1. *Visa* vel corporis, vel animi sunt: hoc est, rationis, vel sensus. Phorm. V. 1. 8.

Vitio creati oss. dicuntur. Hec. prol. 2.

Vituperare, est mala vitio dare, etiam bona. And. prol. 8. *Vitium* rei parare. ibid. 15.

Unus pro quidam. *And.* I. 1. 91.

Vocalis geminata non facit unam syllabam. *And.* I. 2. 2.

Vorsuram facere dicitur, qui res alienum ex aere alieno solvit. dicitur etiam *vorsuram* facere, cum minore scenore acceptam quis pecuniam majore occupat. *Phorm.* V. 2. 15.

Utimur fructibus rei, quæ ab amantibus salvo usu nobis subministratur: *abutimur*, quando deperdimus et rem, et fructum. *And.* prol. 5.

Vultus movetur et fingitur: *forma* immobilis est, et naturalis. *And.* I. 1. 92 et 93.

Uxor dicitur, vel ab ungendis postibus, et figenda lana, id est, quod, quam puellæ nubarent, maritorum postes un-

gebant, ibique lanam figebant. vel quod lotos maritos ipso ungebant. *Hec.* I. 2. 60.

Υ.

Ἰπίβατον. *Eun.* IV. 7. 15.

Ἰπιβολή expressissima. *Eun.* II. 2. 54.

Ἰπόζυξις. *Phorm.* I. 3. 10.

Ἰπυρίσμα. *Adelph.* V. 2. 11.

Ἰποφορά. *And.* I. 5. 33. *Phorm.* I. 3. 7. V. 2. 16.

Ἰσπερολογία. *And.* II. 1. 15.

Ἰφόν. *And.* I. 2. 4 et 8.

Z.

Ζεύγμα. *And.* III. 2. 14. *Phorm.* V. 5. 8.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Absterreo] Hanc simulant parere, quo Chremetom *absterveant*. And. III. 1. 14.

Abstineo] Gemitus, sreatus, tussis, risus *abstine*. Heaut. II. 3. 132. Facis adeo indigne injuriam illi, qui non *abstineas* manum. Heaut. III. 3. 4. Non manum *abstines*, mastigia? Adelph. V. 2. 6. Sese illa *abstineret* ut potuerit? Hec. I. 2. 64.

Abstraho] Ut me a Glycero miserum *abstrahat*. And. I. 5. 8. Istam psaltriam una illic mecum hinc *abstraham*. Adel. V. 3. 57. Vix me hinc *abstrahi*, atque impeditum in eo expedivi animum meum: vixque huc contuleram: em nova res ortus, porro ab hac quæ me *abstrahat*. Hec. III. 1. 17 et 18.

Absum] Dum abs te *absum*. Heaut. II. 4. 19. Menses tris *abest*. Heaut. I. 1. 16. Quod *abest*, non quæris. Heaut. V. 4. 16. Haud permultum a me *aberit* infortunium. Heaut. IV. 2. 1. Cum milite isto præsens, *absens*, ut sies. Eun. I. 2. 112. Pergin hero *absenti* male loqui, impurissimo? Phorm. II. 3. 25. Nescio quid profecto *absente* nobis turbatum est domi. Eun. IV. 3. 7. Postulo; ut tuâ mihi domas te præsentem *absente* pateat. Eun. V. 9. 29.

Absumo] Pytizando mihi quid vini *absumit*? Heaut. III. 1. 49. Cum ille et cura et sumtu *absumitur*. Phorm. II. 2. 26. Quo pacto satietatem amoris ait velle se *absumere*. Phorm. V. 5. 6.

Absurdus] Vostram nequeo satis mirari rationem. Est hercule inepta, ne dicam docto, atque *absurda*. Adelph. III. 3. 22. Etsi hoc mihi pravum, ineptum, *absurdum*, atque alienum a vita mea videtur. Adelph. V. 8. 21.

Abundo] Quasi is non divitiis *abundet*. Heaut. III. 3. 17. Amore *abundas*. Phorm. I. 3. 11.

Abutor] In prologis scribandis operam *abutitur*. And. prol. 5. Itane tandem quæso, item ut meretricem ubi *abusus* sis, mercedem dare lex jubet ei atque amittere? Phorm. II. 3. 66.

Accedo] Numquam *accedo*, quin abs te abeam doctior. Eun. IV. 7. 21. Ad hæc mala hoc mi *accedit* etiam. And. I. 3. 10. Postquam amans *accessit*. And. I. 1. 49. Ad flammam *accessit* imprudentia. And. I. 1. 103. Funambuli eodem *accedens* expectatio. Hec. alt. prol. 26. Haud invito ad aures sermo mi *accessit* tuus. Hec. III. 5. 32. Quia paulum vobis *accessit* pecuniæ, sublatis animi sunt. Hec. III. 5. 56. Quod liho

accesserit, id de lauro putato esse omne; Adelph. V. 3. 30. Voluntas vestra si ad postam *accesserit*. Phorm. prol. 30.

Accido] Misera timeo, incertum hoc quorsus *accidat*. And. I. 5. 29. Interes aliquid. *acciderit* boni. And. II. 3. 24. Eodem die istuc verbum voce in te *accidit*. And. V. 3. 14. Ad genus *accidit*. Hec. III. 3. 18. Unde exordiar narrare; quæ neo opinanti *accidunt*? Hec. III. 3. 2. Horum nil quicquam *accidet* animo novum. Phorm. II. 1. 20.

Accingo] Do fidem futuram. GN. *Accingar*. Eun. V. 9. 30. Tute hoc intristi; tibi omne est exedendum: *accingere*. Phorm. II. 2. 4.

Accipio] Dos, Pamphile, est decem talenta. P. *Accipio*. And. V. 4. 48. Equidem pol in eam partem *accipioque* et volo. Eun. V. 2. 37. Opinor, tarras non recte *accipis*. And. II. 2. 30. *Accipi*: *acceptam* servabo. And. I. 5. 63. *Accipit* conditionem. And. I. 1. 52. Si te æquo animo ferre *accipiet*. And. II. 3. 23. Restitue quem a me *acceptati* locum. And. IV. 1. 58. Vide notas. *Accipit* homo nemo melius prosum neque prolixius. Eun. V. 9. 52. Hancine et ego contumeliam tam insipem in me *accipiam*? Eun. IV. 7. 1. Aliorsum atque ego feci *acceperit*. Eun. I. 2. 2. Malo ego nos prospicere, quam hanc ulcisci *accepta* injuria. Eun. IV. 6. 24. Aliter tuum amorem, atque est, *accipis*. Heaut. II. 3. 23. Ad contumeliam omnia *accipiunt* magis. Adelph. IV. 3. 15. Partim quæ *accepi* auribus. Hec. III. 3. 3. Quod incommodi tibi in hac re *accipies*, nisi cavés? Heaut. V. 1. 59. vide notas. Mea causa causam *accipit*. Hec. alt. prol. 47. vide notas. Quomobrem *accipere* hunc mi expediat metum. Heaut. II. 3. 96. Abs quivis homine, cum est opus, beneficium *accipere* gaudas. Adelph. II. 3. 1. Nonne id sit erat, *accipere* ab illo injuriam? Phorm. V. 2. 4. *Accipiunda* et massitanda injuria adolescentiumst. Adelph. II. 1. 53. Indignis cum egomet sim *acceptus* modis. Adelph. II. 1. 12.

Accipiter] Non recte *accipitri* tenditur, neque miluo. Phorm. II. 2. 16.

Accubo] Dum *accubabam*, quam videbar mihi esse pulchre sobrius? Eun. IV. 5. 2.

Accumbo] Ipsa *accumbere* necam. Eun. III. 3. 9.

Accuro] Saltem *accurate*. And. III. 2. 14. Quo magis res omnis cautus,

ne temere faciam. *ocuro*. *Hec*. V. 1. 11.

Accus] Qui cum hunc accusent; *Nævium*, *Plautum*, *Eoniam* accusant. *And*. prol. 18 et 19. Te ultro accusabis. *Eun*. I. 1. 24. Cotidie accusabam. *Heaut*. I. 1. 50. Ambo accusandi. *Heaut*. I. 1. 67. Ne quid accusandus sis, vide. *Heaut*. II. 3. 111. Eho, num quidnam accusat virum? *Hec*. II. 2. 25. Quod me accusat vir nunc, sum extra noxiam. *Hec*. II. 3. 3. Accusando fieri infectum non potest. *Phorm*. V. 8. 45.

Acer] Lenem patrem illum factum me esse accerrimum. *Phorm*. II. 1. 82. Prima coitidist acerrima. *Phorm*. II. 3. 32.

Acerbus] Nemini plura ego acerba credo esse ex amore homini unquam oblata. *Hec*. III. 1. 1.

Acriter] Postquam acrius pater instat. *Hec*. I. 2. 45.

Actor] Me actorem dedit: si hic actor tantum poterit a facundia. *Heaut*. prol. 12. et 13. vide notas. *Actoris* opera magis stelsse quam sua. *Phorm*. prol. 10. Quem actoris virtus nobis restituit locum. *Phorm*. prol. 34.

Actus] Primo actu placeo. *Hec*. alt. prol. 31.

Actutum] Aperite aliquis ostium. *Adelph*. IV. 4. 25. Congredere actutum. *Phorm*. V. 6. 12.

Acub] Quod illos sat setas acuet. *Adelph*. V. 3. 49.

Adaugo] Ne tua duritia antiqua illa etiam adaucta sit. *Heaut*. III. 1. 26.

Adhib] Is mi, ubi adhibet plus paulo, sua quæ narrat facinora? *Heaut*. II. 1. 8.

Adcreco] Amicitiam, quæ incepta a parvis cum setate aderevit simul. *And*. III. 3. 7.

Adcurro] Adcurrit: mediam mulierem complectitur. *And*. I. 1. 106. Continuo adcurrit ad me. *Eun*. II. 3. 43. Adcurrunt servi: soccos detrahunt. *Heaut*. I. 1. 72. Puer ad me adcurrit. *Phorm*. V. 6. 23. Accurre huc. *Phorm*. V. 7. 90.

Addo] Quod tibi dicebam addo. *And*. IV. 2. 27. Verbum si addideris. *And*. V. 2. 19. Neque, præterquam quas ipse amor molestias habet, addas. *Eun*. I. 1. 33. Nisi mihi quidem addit animum. *Heaut*. III. 2. 31. Ii qui minus habent, ut semper aliquid addant divitioribus. *Phorm*. I. 1. 8. Propter misericordiam addunt pauperi. *Phorm*. II. 1. 47.

Adduco] Quæ mi ante oculos eorum amatorem adduxisti tuum? *Eun*. IV. 7. 24. Nemon medicum adduxit? *Hec*. III. 1. 43. Namquam animum questi gratia ad malas adducam partis. *Hec*. V. 3. 38. Ad misericordiam ambos adduces cito. *Heaut*. V. 2. 42. Turbam domum adducet. *Adelph*. V. 7. 15. Inventum tibi curabo, et mecum adductum tuum Pamphilum. *And*. IV. 2. 1. Adducti, qui illam civem hinc dicant. *And*. V. 3. 21. Si illum potest, qui alicui rei est, etiam cum ad nequitiam adducere. *Adelph*. III. 3. 4. Aliquando tandem huc animum ut adducas. tuum. *Hec*. IV. 4. 61. vide notas.

Adelphi] Eum hic locum sumit sibi in *Adelphos*. *Adelph*. prol. 11.

Adco; adverb.] Voltu adeo modesto, adeo venusto, ut nil supra. *And*. I. 1. 93. Magis id adeo, mihi ut incommodet. *And*. I. 1. 135. Ipsum adeo præsto video cum Davo. *And*. II. 5. 4. Aut, si adeo, bidui est aut tridui hæc sollicitudo. *And*. II. 6. 9. Atque adeo in ipso tempore eocum ipsum. *And*. III. 2. 52. Suadere, orare, usque adeo donec perpulit. *And*. IV. 1. 38. Propera adeo puerum tollere hinc ab janua. *And*. IV. 4. 20. Nunc adeo, ut tu sis sciens. *And*. IV. 4. 36. Atque adeo longumst, nos illum expectare. *And*. V. 6. 13. Adolescentem adeo nobilem. *Eun*. I. 2. 124. Non adeo inhumano ego sum ingenio. *Eun*. V. 2. 41. Postremo adeo res rediit. *Heaut*. I. 1. 61. Ut clam eveniat partus patrem, atque adeo omnes. *Hec*. III. 3. 37. Facis haic adeo injuriam. *Hec*. IV. 4. 68. Neque opus est adeo multito. *Hec*. V. 4. 26. Neque defetiscar usque adeo experiri. *Phorm*. IV. 1. 23. Credis te ignorari; aut tua facta adeo? *Phorm*. V. 7. 39.

Adcon'. Adcone] Adcon' hominem esse invenustum, aut infelicem quonquam, ut ego sum? *And*. I. 5. 10. Adcone me ignavum putas? adcone porro ingratum? *And*. I. 5. 42 et 43. Adcone est demens? *And*. III. 1. 11. Adcon videmur vobis esse idonei, in quibus sic inludatis? *And*. IV. 4. 18. Adcon homines inmutari ex amore? *Eun*. II. 1. 19. Adcon rem redisse? *Heaut*. V. 2. 27.

Adco. vrb] Adconne ad eum? *And*. IV. 1. 15. Aliquot me adierunt. *And*. III. 3. 2. Edicit ne vir quisquam ad eam adeat. *Eun*. III. 5. 30. Adii te heri de filia. *Hec*. II. 2. 9. Eocum video: adibo. *Eun*. V. 7. 5. Magistratus adi.

Phorm. II. 3. 56. Ad precatorem *adem* credo **Phorm. I. 2. 90.** Capitis periculum *adire*. **And. IV. 1. 54.**

Adfabilis] Meditor esse *adfabilis*, et bene procedit. **Adelph. V. 6. 8.**

Adfatus] Ut voluptati obitus, sermo, *adfatus* tuus, quocumque adveneris, semper siet: **Hec. V. 4. 19.** vide notas.

Adfecto] Hi gladiatorio animo ad me *adfectant* viam. **Phorm. V. 7. 71.** Ad dominas qui *adfectant* viam. **Heaut. II. 3. 60.**

Adfero] Ut sciam, numquid hæc turba tristitia *adferat*. **And. I. 4. 8.** vide notas. Hæc primum *adfertur* jam mihi ab hoc fallacia. **And. III. 1. 13.** Haud aspiciendo hæc me *attuli*. **And. III. 2. 12.** vide notas. Hic quoque bonam magnamque partem ad te *attulit*. **Eun. I. 2. 43.** Quid dicam? quam causam *adferam*? **Heaut. IV. 3. 23.** Da mihi, atque *adfer* mihi **Heaut. II. 1. 11.** Nulla res, quæ mi *segritudinem adferat*. **Heaut. IV. 3. 2.** Solum unum hoc vitium *señectus adfert* hominibus. **Adelph. V. 3. 47.** Laborem inanem ipse capit, et illi molestiam *adfert*. **Hec. III. 2. 9.** Quod ab illo *adlatumst*, sibi esse id relatum patet. **Phorm. prol. 22.** Mira-bar, si tu mihi quicquam *adferres* novi. **Phorm. III. 2. 5.** vide opis siquid potest *adferre* huic. **Phorm. 3. 20.** Mi opus erat, aliquantulum quæ *adferret*. **Phorm. IV. 3. 50.** Auxilii nihil *adferant*. **Adelph. III. 2. 2.** Vide etiam sodes, ut mihi hæc certa et clara *attuleris*. **Hec. V. 4. 1.**

Adficio] Quenam modo nunc te offendam *adfectam*? **Hec. III. 1. 45.** Alio suspiciens morbo me visurum *adfectam*, ac sensi uxorem esse. **Hec. III. 3. 6.** Quanta me cura et sollicitudine *adficit* gnatus? **Phorm. II. 4. 1.** Tantane *adfectum* quemquam esse hominem audacia? **Phorm. V. 7. 84.**

Adfinis] Neque illarum *adfinis* esse rerum, quas fert adolescentia. **Heaut. II. 1. 3.** Et gener et *adfinis* placent. **Heaut. V. 1. 63.** *Adfinis* nobis. **Adelph. V. 8. 25.**

Adfinitas] Nallon' ego Chremetis pacto *adfinitatem* effugere potero? **And. I. 5. 12.** Haud ita decet, si perpetem hæc vis esse *adfinitatem*. **Hec. II. 2. 10.** vide notas. *Adfinitatem* hæc sane perpetuam volo. **Hec. IV. 4. 14.** Manere *adfinitatem* hæc inter nos volo. **Hec. IV. 4. 101.**

Adflecto] Ne te *adflectes*. **Eun. I. 31.**

Adgressus] Male metuo, ne Philomene magis morbus *adgressus* sit. **Hec. III. 2. 2.**

Adgredior] Hæc non successit, alia *adgrediemur* via. **And. IV. 1. 47.** *Adgredior*. **Bacchis, salve.** **Hec. V. 1. 5.** Itane agitis mecum? satis astute *adgredimini*. **Phorm. V. 7. 75.** vide notas.

Adhibeo] Hæc temere numquam mitam ego a me, quia mihi testis *adhibeam*. **Phorm. IV. 5. 2.**

Adhortor] *Adhortor*, properat. **Eun. III. 5. 35.** Præter quam res *adhortatur* tua. **Heaut. I. 1. 8.**

Adhuc] Qui me tam leni passus summo est usque *adhuc*. **And. I. 5. 27.** *Adhuc* signa omnia huic esse video. **And. III. 2. 1.** Nihil *adhuc* est, quod verere. **Heaut. I. 2. 1.** Celabitur itidem, ut celata *adhuc* quod est. **Heaut. IV. 3. 20.** *Adhuc* quod factumst miror, non jussu me abripi hinc. **Heaut. V. 2. 47.** *Adhuc* non molesta sunt. **Adelph. I. 2. 42.** Sat *adhuc* tua nos frustrant sodes. **Adelph. IV. 4. 13.** Cessatum usque *adhuc* est. **Adelph. IV. 4. 23.** Vitam duram, quam vixi usque *adhuc*. **Adelph. V. 4. 5.** Quid *adhuc* habent infirmitatis nuptiæ? **Hec. I. 2. 101.** Nil cessavisti usque *adhuc*. **Hec. IV. 1. 29.**

Adigo] Tu homo *adigis* me ad insaniam. **Adelph. I. 2. 31.** Mox nocte te *adiget* horum insomnia. **Eun. II. 1. 13.**

Adjicio] Ad virginem animam *adjicit*. **Eun. I. 2. 63.**

Adimo] Postquam *adempta* spes est. **And. II. 1. 4.** Ut metum, in quo nunc est, *adimam*. **And. II. 2. 2.** Hæc, nisi mors, mihi *adimet* nemo. **And. IV. 2. 14.** Ubi ea causa, quamobrem hæc faciunt, erit *adempta* his. **And. V. 1. 18.** Diem *adimere* segritudinem hominibus. **Heaut. III. 1. 13.** Postquam *ademptam* hæc quoque tibi causam vides. **Hec. IV. 4. 58.** Quot autem *ademi* curas? **Hec. V. 3. 19.** Qsi hæc mihi *adimet* consuetudinem. **Phorm. I. 3. 9.** Qui sæpe propter invidiam *adimunt* diviti. **Phorm. II. 1. 46.** Phædris curam *adimere* argentariam. **Phorm. V. 6. 46.**

Adipiscor. Apiscor] Nuptias effugere ego istas malo, quam tu *adipiscor*. **And. II. 1. 32.** Soli licet hic de eadem causa bis *adipiscor*. **Phorm. II. 3. 59.** Ance hæc quidem ego *adipiscor*, quod jus publicumst? **Phorm. II. 3. 65.**

Adjumentum] Nihil aderat *adjumenti* ad pulchritudinem. **Phorm. I. 2. 56.**

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

egens forte *adplicat* primum ad Chrysidis patrem *se*. *And.* V. 4. 21. Repente ad stadium *se applicasse* hunc musicum. *Heaut.* prol. 23. Hi *se ad vos adplicant*. *Heaut.* II. 4. 13.

Adpone. Appono] Postulare id gratis *adponi* sibi. *And.* II. 1. 31. Puer herclest. mulier, tu *adponisti* hunc? *And.* IV. 4. 3. At istos rastros interea tamen *adpone*. *Heaut.* I. 1. 37. Cœna dubia *apponitur*. *Phorm.* II. 2. 28. Si *adpositum* puerum ante sedes viderit. *And.* IV. 4. 34. vide notas.

Adporto. Apporto] Quidnam *adportas*? *And.* V. 2. 17. Vereor ne quid *Andria adportet* mali. *And.* I. 1. 46. Nancium *adporto* tibi. *Heaut.* III. 1. 18. Næ ille haud scit, hoc paulum laori quantum eii damni *oportet*. *Heaut.* IV. 4. 25. Quia usus semper aliquid *adportet* novi. *Adelph.* V. 4. 2. *Adporto* novam Epidicazomenen quam vocant comediam. *Phorm.* prol. 25. vide notas.

Adposco] Porro hæc talenta dotis *adposcet* duo. *Heaut.* IV. 7. 10. vide notas.

Adprehendo] Pone *adprehendit* pallio, resupinat. *Phorm.* IV. 6. 23.

Adprime] Id ego arbitror *adprime* in vita esse utile. *And.* I. 1. 34. Fratrem eii esse *adprime* nobilem? *Eun.* V. 5. 10. Et ego meis me omnibus scio esse *adprime* obsequentem. *Hec.* II. 2. 5. vide notas.

Adprebo] Non satis est tuum te officium facere, fama si id non *approbat*. *Phorm.* IV. 5. 12. vide notas.

Adpropero] Postquam ante ostium me audivit stare, *adproperat*. *And.* III. 1. 17.

Adrideo] Eis ultro *adrideo*. *Eun.* II. 2. 19. Nulli lædere os, *adridere* omnibus. *Adelph.* V. 4. 10.

Adsentor] Imperavi egomet mihi omnia *adsentari*. *Eun.* II. 2. 22. Qui hunc *adsentari* animam induxeris. *Eun.* III. 2. 37. Ne id, *adsentandi* magis quam quo habeam gratum, facere existimes. *Adelph.* II. 4. 6. *Adsentando* atque indulgendo et largiendo. *Adelph.* V. 9. 31.

Adsequor] *Adsequere* eo retine. *Phorm.* V. 7. 89.

Adsero] Ego liberali illam *adsero* causa manu. *Adelph.* II. 1. 40.

Adservo] Cura *adservandum* vinetum. *And.* V. 2. 24. Hic tibi *adservandus* est. *Heaut.* III. 3. 32. Dic me hic

oppido esse invitam, atque *adstruere*. *Heaut.* IV. 4. 12.

Adsido] *Adsido*: adcurrunt servi: soccos detrahunt. *Heaut.* I. 1. 72.

Adsidue] Ne semper servos currens, iratus senex, *adsidue* agendi sint mihi. *Heaut.* prol. 39. Quid te futurum censes, quem *adsidue* excedent? *Heaut.* III. 1. 53. Homines nobiles cum *adulare*, *adsidue*que una scribere. *Adelph.* prol. 16. Illic ubi sum *adsidue*. *Hec.* II. 1. 20.

Adsimulo] Nunc tuamst officium, has bene ut *adsimules* nuptias. *And.* I. 1. 141. Ebo an tute intellexisti hoc *adsimulari*? *And.* III. 2. 20. Hinc ab dextera vesire me *adsimulabo*. *And.* IV. 3. 20. *Adsimulabo* quasi nunc exeam. *Eun.* III. 2. 8. Tum pol ego is essem vero, qui *adsimulabar*. *Eun.* III. 5. 58. vide notas. Istunc exora, ut suam esse *adsimulet*. *Heaut.* II. 3. 117. Me statem censes velle id *adsimularier*? *Heaut.* IV. 3. 38. Gnatus quod se *adsimulat* lætum, id dicis? *Heaut.* V. 1. 15. Qui scis, an ea causa me odisse *adsimulaverit*? *Hec.* II. 1. 38. Paternum amicum me *adsimulabo* virginis, *Phorm.* I. 2. 78. Quid si *adsimulo*, satin est? *Phorm.* I. 4. 33. Quo me *adsimularem* ire ad mercatoam, non eo. *Phorm.* V. 6. 53.

Adisto] His propter hanc *adistit*. *Adelph.* II. 1. 15.

Adsoleo] Quis *adsoleat*, queque oportet signa esse ad salutem. *And.* III. 2. 1.

Adsto. Asto.] Hic patrem *astare* aibas? *Heaut.* V. 2. 7. Patrum video cum patre *adstantem*? *Phorm.* IV. 3. 2. *Accessi: astiti*. *Phorm.* V. 6. 27. Preca hinc *astans*. *Hec.* IV. 3. 1. vide notas.

Adstringo.] Hæc lege tibi meam *adstringo* fidem. *Eun.* I. 2. 22.

Adsum] Propè *adest*, cum alieno more vivendumst mihi. *And.* I. 1. 125. In denegando modo quis pudor paulum *adest*. *And.* IV. 1. 6. Non quis *ades* præsens, dico hoc. *Adelph.* III. 3. 39. Mulier tibi *adest*. *Heaut.* II. 3. 2. Ille ad defendendum *adest*. *Phorm.* II. 1. 36. vide notas. Ubi vis, dona *adant* tibi a Phœdria. *Eun.* III. 2. 11. Jam, inquam, hic *adero*. *And.* IV. 2. 32. *Aderit* una in unis sedibus. *Eun.* II. 3. 75. Jam hæc tibi *aderit* supplicans. *Eun.* IV. 7. 41. At pol jam *aderit*, se quoque etiam cum oderit. *Hec.* IV. 1. 28. vide notas. Dave, *ades*: resiste. *And.* II. 2. 7. Philippe, *ades*, audi paucis. *Hec.* III. 5.

Adcedum] *paucis te volo.* And. I. 1. 2. *Favete, adeste sequo animo.* And. prol. 24. *Jamne partus adiet.* Adelph. IV. 4. 11. *Volo ego adesse hic advocatos nobis in turba hac.* Eun. IV. 6. 26. *Hunc minimè opus in hac re adesse.* Hec. III. 3. 50.

Adtemperats] *Itane adtemperats evenit, hodie in ipsis ut veniret, ante hac nunquam?* And. V. 4. 13. vide notas.

Adtentus, vide *attentus*.

Adveho] *Istam nunc timeas, quæ advectast, ne illum talem præcipiat tibi.* Eun. I. 2. 81.

Advena] *Est e Corintho hic advena anus pauperula.* Heaut. I. 1. 44.

Advenio] *Ad te advenio.* And. II. 1. 19. *Optato advenis.* And. III. 3. 1. *Per tempus advenis.* And. IV. 4. 44. *In tempore ipso mi advenis.* And. V. 6. 10. *Opportune advenis.* Heaut. I. 2. 5. *Unde hæc advenit?* Hec. I. 2. 6. *Sylvom te advenisse gaudeo.* Eun. V. 6. 6. *Bene factum te advenisse.* Hec. III. 5. 6.

Adventus] *Ego commodiorem hominem, adventum, tempus, non vidi.* And. V. 2. 3. *Salutant: ad cenam vocant: adventum gratulantur.* Eun. II. 2. 28. *Isse dicit, percontatum adventum Pamphili.* Hec. I. 2. 2. *Incommode illis fors obtulerat adventum meum.* Hec. III. 3. 10. *Ubi ejus adventi venit in mentem.* Phorm. I. 3. 2.

Adversarius] *Adversarios rapere in pejorem partem.* Adelph. prol. 2. *Puetam restitui in locum, prope jam remotum injuria adversarium.* Hec. alt. prol. 14. *Injariam autem est, ulcisci adversarios?* Hec. I. 1. 15. *Causam tradere adversariis, etiam idne lex coegit?* Phorm. II. 1. 7. vide notas.

Adversum] *Ex adverso.* Phorm. I. 2. 38. vide notas.

Advesperascit] *Cur uxor non arcessitur? jam advesperascit.* And. III. 4. 1.

Advigilo] *Si advigilaveris, ex unis geminas mihi conficies nuptias.* And. IV. 1. 50. *Tanto magis te advigilare sequomst.* Phorm. I. 4. 612.

Adulescens] *Adulescens luxu perditus.* Adelph. IV. 7. 42. *Inprudens timuit adulescens.* Phorm. II. 1. 64. *Homo adulescens si habet unam amicam.* Phor. V. 8. 52. *Cum virgine una adulescens cubaerit plus potas, sese illa abstinere ut poterit?* Hec. I. 2. 64. *Mater quod suavit sua, adulescens mulier fecit.* Hec. IV. 4. 39. *Bonum ingenium narras adu-*

lescentis. And. III. 1. 8. *Fero alia flagitia ad te boni illius adulescentis.* Adelph. IV. 7. 4. *Est veritus optumæ adulescenti facere injuriam.* And. III. 2. 8. *Adulescentem adeo nobilem.* Eun. I. 2. 124. *Quæ liberrim scire sequom est adulescentem.* Eun. III. 2. 25. *Cur perdis adulescentem nobis?* Adel. I. 1. 36. *Conferunt consilia ad adulescentes.* Heaut. III. 1. 65. vide notas. *Cur partes seni poeta dederit, quæ sunt adulescentium.* Heaut. prol. 2. *Accipiunda et missitanda injuria adulescentiumst.* Ad. II. 1. 53. *Quam iniqui sunt patres in omnis adulescentis judices.* Heaut. II. 1. 1.

Adulescentia] *Nos nostramque adulescentiam habent despiciatam.* Eun. II. 3. 91. *Illarum adfines esse rerum, quas fert adulescentia.* Heaut. II. 1. 3. *Jam inde ab adulescentia.* Adelph. I. 1. 16. *Sperabam jam deforvisse adulescentiam.* Adelph. I. 2. 72. *persuasit nox, amor, vinum, adulescentia.* Adelph. III. 4. 24. *Quæ vos propter adulescentiam minus videtis.* Adelph. V. 9. 35. *Id vitium numquam decrevi ego esse adulescentie.* Hec. IV. 1. 27. *Insidias nostras fecit adulescentie.* Phorm. II. 1. 44.

Adulescentior] *Quo jure sum usus adulescentior.* Hec. alt. prol. 3.

Adulescentula] *Forte nonam aspicio adulescentulam.* And. I. 1. 91. *Ea mortua est: reliquit filiam adulescentulam.* Heaut. III. 3. 41.

Adulescentulus] *Quod plerique omnes faciant adulescentuli.* And. I. 1. 28. *Perpulisti me, homini ut adulescentulo filiam darem.* And. V. 1. 9. *Homines adulescentulos in fraudem indicis.* And. V. 4. 7. *Rhodium adulescentulus.* Eun. III. 1. 33. *Heri aliquot adulescentuli coiimus in Piræo.* Eun. III. 4. 1. *Quo modo adulescentulus meretricium ingenia et mores posset nascere.* Eun. V. 4. 9. *Qui adulescentulum nobilitas flagitiis.* Eun. V. 7. 20. vide notas. *Nosse omnia hæc saluti est adulescentulis.* Eun. V. 4. 18. *Ut animum decuit ægrotum adulescentuli.* Heaut. I. 1. 48. *Non est flagitium, mihi crede, adulescentulum scortari.* Adelph. I. 2. 21. *Odiosa hæc est ætas adulescentulis.* Hec. IV. 3. 13. *Quia nusquam insanum fecit adulescentulum.* Phorm. prol. 6. vide notas.

Aduncus] *Rufamne illam virginem, cæciam, sparso ore, adunco naso?* Heaut. V. 5. 18.

Advocatus] *Advocatus* mense mi esse ut meminerit. *Kun.* II. 3. 48. Volo ego adesse hic *advocatus* nobis in turba hac. *Eun.* IV. 6. 26. Me a foro abduxit modo huc *advocatum* sibi. *Adelph.* IV. 5. 12. Adversusne illum causam dicerem, cui veneram *advocatus*? *Adelph.* IV. 5. 43.

Advoco] Ibo ad forum, atque aliquot mihi amicos *advocabo*. *Phorm.* II. 1. 83.

Advorsatrix] Quia tu in ea re mi *advorsatrix* fueris. *Heaut.* V. 3. 5.

Advorsor. Advorsor] Eine ego ut *advorsor*? *And.* I. 5. 28. Cum placo, *advorsor* sedulo et deterreo. *Adelph.* I. 2. 64. Neque tuæ libidini *advorsabor*. *Hec.* II. 2. 3. Non possum *advorsari* meis. *Hec.* II. 2. 29. Reduc uxorem, ac noli *advorsari* mihi. *Hec.* IV. 4. 32. Cœpi *advorsari* primo. *Phorm.* I. 2. 25. Viris *advorsari* seque stadium est. *Hec.* II. 1. 5. vide notas.

Advorsum. Advorsum] Id gratum fuisse *advorsum* te. *And.* I. 1. 15. De illa me *advorsum* hunc loqui. *And.* I. 5. 30. Me *advorsum* edictam tuam facere esse aeam. *Heaut.* IV. 1. 10. Neque servolorum quisquam qui *advorsum* ierant. *Adelph.* I. 1. 2. *Advorsum* animi tui libidinem. *Hec.* IV. 1. 19. *Advorsum* stimulam calces. *Phorm.* I. 2. 28. Itane es paratus facere me *advorsum* omnia? *Phorm.* II. 3. 80. Te complares *advorsum* ingenium meam menses tali. *Phorm.* III. 2. 35.

Advorsus. Advorsus] *Advorsus* memini. *And.* I. 1. 37. vide notas. Si quid nobis forte *advorsi* evenerit. *Heaut.* II. 3. 114. Uti *advorsus* ejus per te tecta tacitaque apud omnis sient. *Hec.* III. 3. 28. Usque *advorsus* tempestate usi sumus. *III.* 4. 9. Quo pacto *advorsum* ærumnam ferant. *Phor.* II. 1. 12. Nihil est magis meis nuptiis *advorsum*. *Heaut.* IV. 3. 21. Quam res *advorsæ* sient. *Phorm.* V. 4. 3.

Advorto. Advorto] Quæso animum *advortite*. *And.* prol. 8. Illa sese interea cominodum huc *advorterat* in hanc nostram plateam. *Eun.* II. 3. 52. Animum *advortunt* graviter, quæ non censeas. *Heaut.* III. 3. 9. vide notas. Animum non *advorti* primum. *Heaut.* IV. 1. 43.

Adustus] Hoc salsumst, hoc *adustum*st, hoc lautumst parum. *Adelph.* III. 3. 71.

Ædes] Matronam nullam in *ædibus*. *And.* II. 2. 27. Si adpositum pueram ante *ædis* viderit. *And.* IV. 4. 34. *Æ-*

dis expugnabo. *Eun.* IV. 7. 2. *Cædibus* illud rectumst de occidendis *ædibus*. *Eun.* IV. 7. 14. Aderit una in unis *ædibus*. *Kun.* II. 3. 76. Hanc tu in *ædis* cogitas recipere posthac? *Eun.* V. 2. 58. Inscripti ilico *ædis* mæcede. *Heaut.* I. 1. 93. *Ædes* nostræ vix capient, scio. *Heaut.* II. 5. 13. Est mihi ultimis conclave in *ædibus*. *Heaut.* V. 1. 29. In *ædis* inruit alienas. *Adelph.* I. 2. 8. Ante *ædis* non fecisse erit melius hic convivium. *Adelph.* II. 1. 26. Fratri *ædes* fiant pervis. *Adelph.* V. 7. 14. Extulisse extra *ædis* pueram. *Hec.* IV. 1. 48. Pollicita est ea se concessuram ex *ædibus*. *Hec.* IV. 4. 57. Inruit in *ædis* ater alienus canis. *Phorm.* IV. 4. 25. Harum qui est dominus *ædium*. *Phorm.* V. I. 26.

Ædicule] *Ædicule* item sunt ob decem alias. *Phorm.* V. 3. 58.

Ædilis] Menandri *Ædilibus* postquam *ædiles* emerunt. *Eun.* prol. 90.

Æger] Video sentem, squalidum, ægrum. pannis annisque oblitum. *Eun.* II. 2. 5. *Ægram* esse simulat mulierem. *Hec.* I. 2. 13. Cum in proximo hic sit *ægra*. *Hec.* III. 2. 6.

Ægre] Redeo inde iratus, atque *ægre* ferens. *And.* I. 1. 110. Voluit facere contra huic *ægre*. *Eun.* IV. 1. 10. Ego hand minus *ægre* patior. *Heaut.* V. 2. 5. Quamobrem aliquid *ægre* hanc faceret. *Kun.* V. 5. 31. vide notas. *Ægræ*. *Adelph.* I. 2. 57. Ostendere, me *ægre* pati, illi nolui. *Adelph.* I. 2. 63. Ne quid *ægre* esset mihi. *Hec.* II. 1. 20. Ne *ægre* quicquam ex me audias. *Hec.* V. 1. 38. Fuisset tum illos mi *ægre* aliquot dies. *Phorm.* I. 3. 7.

Ægritudo] Si nulla *ægritudo* hanc gaudio intercesserit. *And.* V. 5. 5. Ne hoc gaudium contaminet vita *ægritudinis* aliqua. *Kun.* III. 5. 4. Aut gaudio sumus præpediti nimio, aut *ægritudinis*. *Heaut.* III. 1. 99. Diem edimere *ægritudinem* hominibus. *Heaut.* III. 1. 13. Nulla res tanta, quæ mi *ægritudinem* adferat. *Heaut.* IV. 3. 2. Magisæ sœpe id remedium *ægritudinis* est. *Heaut.* III. 2. 28. Mihi quidem cotidie augetur magis de filio *ægritudo*. *Heaut.* III. 1. 15. Animo incerto pro *ægritudinis*. *Heaut.* I. 1. 71. Dum *ægritudo* est hæc recens. *Adelph.* III. 2. 14. *Ægritudo* hæc oritur mi abs te. *Hec.* II. 1. 26. Matrem ex *ægritudinis* meæ consecuta est. *Phorm.* V. 1. 23.

Ægrotus] Animum *ægrotum* ad dete-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Agrum in proximo hic mercatus est. *Heaut.* I. 1. 2. *Agrum* in his regionibus meliorem neque pretii majoris nemo habet. *Heaut.* I. 1. 11. *Agrum* de nostro patre colendum habebat. *Phorm.* II. 3. 17.

Agito] Apud eum miles Dionysia *agitat*. *Heaut.* IV. 4. 11. *Agitare* ioter vos libere convivium. *Hec.* I. 2. 18. Jam ego hunc *agitabo*. *Phorm.* II. 3. 4. Id quidem *agitans* mecum sedulo. *Phorm.* IV. 3. 10.

Agmen] In medium hac *agmen* cum vecti. *Eun.* IV. 7. 4.

Ago] Observes filiam, quid *agat*. *And.* I. 1. 143. Ah, tantamne rem tam nelegenter *agers*? *And.* I. 5. 18. Nec quid *agam* certumst. *And.* I. 3. 4. Quid *agam* habeo. *And.* III. 2. 18. *Age age*, ut lubet. *And.* II. 1. 10. *Age* nunc jam. *And.* V. 2. 25. *Age* Pamphile: exi Pamphile. *And.* V. 2. 30. Sed quid *agam*? adeamne ad eum? *And.* IV. 1. 15. Met Glycerium, quid *agis*? *And.* I. 1. 107. Id *ago* sedulo. *And.* III. 5. 8. Quo hinc te *agis*? *And.* IV. 2. 25. Pudice vitam parce ac duriter *agebat*. *And.* I. 1. 48. Ego id *agam*, qui mihi ne detur. *And.* II. 1. 35. Quid *agam*, cogito. *And.* II. 2. 21. Hoc *agam*. *And.* II. 5. 4. Huc oine *agis*, an non? *And.* I. 2. 15. Quid tu? quo hinc te *agis*? *And.* IV. 2. 25. Alias res *agis*. *Eun.* II. 3. 57. Quid *agis*, homo impudens? *Eun.* III. 1. 35. Sicine *agis*? *Eun.* IV. 7. 34. Quid nunc *agimus*? *Eun.* IV. 7. 41. Vel rex semper maximas mihi *agebat*, quicquid feceram. *Eun.* III. 1. 8. *Age* inapte. *Eun.* II. 3. 20. *Age* nunc, bella. *Eun.* IV. 4. 37. Magnas vero *agere* gratias Thais mihi? *Eun.* III. 1. 1. Rem seriam velle *agere* mecum. *Eun.* III. 3. 8. *Actumst*. ilicet. *Eun.* I. 1. 9. De symbolis quid *actumst*? *Eun.* III. 5. 59. Quid *ago* nunc? *Heaut.* II. 3. 102. Quam rem *agis*? *Heaut.* IV. 4. 18. Ecquid de illo, quod dudum tecum *egi*, *egisti*? *Heaut.* III. 3. 34. Quid *agam*? aut quid comminiscar? *Heaut.* IV. 2. 7. Tantumdem *ago*. *Heaut.* IV. 2. 11. vide notas. Metuo quid *agam*. *Heaut.* IV. 3. 42. Quid cum illisco *agas*, qui neque jus neque bonam atque æquom sciunt? *Heaut.* IV. 1. 29. Cum uno ætatem *agere* viro. *Heaut.* II. 4. 12. Non nunc pecunia *agitur*. *Heaut.* III. 1. 67. *Acta* hæc res est. *Heaut.* III. 3. 3. Quasi istic

mea res minus *agatur*, quam tua. *Heaut.* II. 3. 113. *Agis* gratias? *Adelph.* IV. 3. 5. Nihil *agis*. *Adelph.* V. 8. 12. Quam vos facillime *agitis*. *Adelph.* III. 4. 56. Ille suam semper *egit* vitam in otio, in conviviis. *Adelph.* V. 4. 9. Quid faciam? quid *agam*? *Adelph.* V. 3. 3. Vide, quam rem *agas*. *Adelph.* III. 2. 45. Ruri *agere* vitam. *Adelph.* I. 1. 20. Quid fit? quid *agitur*? *Adelph.* V. 5. 2. Ut, quomodo *acts* hæc sunt, sciat. *Adelph.* IV. 5. 2. Quid *agitur*? D. Quid *agatur*? *Adel.* III. 3. 19 et 20. Bene dicat secum esse *actum*. *Adelph.* II. 2. 2. Ille alias res *agere* se simulare. *Hec.* V. 3. 28. Lego *agito*. *Phorm.* V. 7. 91. Vicissim partes tuas *acturust*. *Phorm.* V. 5. 7. Non capitis ei res *agitur*, sed pecuniæ. *Phorm.* IV. 3. 26. Hoc *actumst*. *Phorm.* V. 8. 20. Aclam, aiunt, ne *agas*. *Phorm.* II. 3. 72.

Agrestis] Ego ille *agrestis*, servos, tristis, parcus, truculentus, tenax duxi uxorem. *Adelph.* V. 4. 12.

Ah] *Ah* ne me obscera. *And.* III. 3. 11. *Ah*, metuo qualem tu me hominem esse existimes. *Eun.* IV. 6. 20. *Ah* quid *agis*? tace. *Eun.* IV. 7. 27. *Ah* nescis, quam doleam. *Heaut.* V. 1. 61. *Ah*, si pergis, abiero. *Adelph.* L. 2. 47. *Ah* noli, Parmeno. *Hec.* I. 3. 34. *Ah*, dictum sapienti sat est. *Phorm.* III. 3. 8.

Aio] Hem, quid *ais* scelus? *And.* IV. 1. 41. Ut quimus, aiunt, quando, ut volumus, non licet. *And.* IV. 5. 10. *Ain* tandem? *And.* V. 3. 4. Quid tu *ais*, Gnatho? quid tu autem, Thraso? *Eun.* III. 2. 20. *Ain* tu? *Eun.* III. 5. 19. Ita aiunt. *Heaut.* IV. 8. 13. Quid *ais*? *Heaut.* V. 1. 27. *Ain* vero? *Adelph.* III. 3. 51. Quid ipse? quid aiunt? *Adelph.* IV. 5. 22. Quis id ait? *Hec.* V. 1. 21. Hem, quid *ais*? *Phorm.* II. 3. 39. Id quod aiunt, auribus tenes lupam. *Phorm.* III. 2. 21. Ita fugias, ne præter casam, quod aiunt. *Phorm.* V. 2. 3.

Alacris] Quid tu es tristis? quidve es, *alacris*? *Eun.* II. 3. 15.

Algeo] Ne aut ille *alserit*, aut aspiciam ceiderit. *Adelph.* I. 1. 11.

Alias] Quando *alias* malim, quam hodie has fieri nuptias? *And.* III. 2. 49. *Alias* ut uti possim causa hæc integra. *Hec.* I. 2. 5.

Alibi] Neque istio, neque *alibe* tibi erit usquam in me mora. *And.* III. 5. 2.

Hic sciri potuit, aut nusquam *alibi*.
Heaut. II. 3. 38. Habebam *alibi* ani-
mum amori deditum. Hec. III. 1. 14.

Alicubi] Utinam hic prope adesset
alicubi. Adelpb. III. 3. 6.

Alicunde] Venit meditatus *alicunde*
ex solo loco. And. II. 4. 3. Quibus est
alicunde aliquis objectus labor. Hec.
III. 1. 6. Someret *aliunde*. Phorm.
II. 1. 70. *Alicunde* est periculum.
Phorm. II. 2. 19.

Alienus] Prope adest, cum *alieno*
more vivendum mihi. And. I. 1. 125.
Viden otium et oibus quid facit *alienus*.
Eun. II. 2. 34. Labore *alieno* partam
gloriam. Eun. III. 1. 9. Tantum ab
re tuast oti tibi, *aliena* ut oeres? Heaut.
I. 1. 29. *Aliena* ut melius videant,
quam sua. Heaut. III. 1. 98. Potius
sua sponte recte facere, quam *alieno*
meta. Adelpb. I. 1. 50. In ædis in-
ruit *alienas*. Adelpb. I. 2. 9. *Alieniore*
estate. Adelpb. I. 2. 30. Illum *alieno*
animo a nobis esse. Adelpb. III. 2. 40.
Alienus est ab nostra familia. Adelpb.
III. 2. 28. Cur duxit *alienam*? Adel.
IV. 5. 38. *Alienum* a vita mea. Adel.
V. 8. 21. Hunc *alienum* ab sese videt.
Hec. I. 2. 84. Cum sciet *alienum* pu-
erum tolli pro suo. Hec. IV. 1. 61.
Cum ejus *alienum* a me esse animum
sentiam. Hec. IV. 4. 36. Cum eam
sequitur *alienus* puer. Hec. IV. 4. 27.
Ille si me *alienus* ad finem volet. Phorm.
IV. 1. 16.

Alimentum] Minas pro *alimentis* da-
tas. Heaut. IV. 7. 8.

Alio] Fortasse tu profectus *alio* fue-
ras. Eun. II. 2. 49. Pernotum ne quan-
do iratus tu *alio* conferas. Eun. III. 1.
60. Illi suam animum *alio* conferunt.
Heaut. II. 4. 10.

Aliorsum] Neve *aliorsum*, atque ego
feci, acceperit. Eun. I. 2. 2.

Aliqua] Ne aliqua ad patrem hoc
permanet. Adelpb. II. 4. 19. Ne uxor
aliqua hoc resciscat mea. Phorm. IV.
1. 19. Id porro *aliqua* uxor mea re-
scisceret. Phorm. V. 1. 19.

Aliquando] Si quid hujus simile
forte *aliquando* evenerit. Heaut. III. 2.
40. *Aliquando* tandem hoc animum ut
adducas tuum. Hec. IV. 4. 61.

Aliquantillum] Subtristis visust esse
aliquantillum mihi. And. II. 6. 16. vide
notas.

Aliquantisper] Concedas aliquo ab
ore eorum *aliquantisper*. Heaut. III. 3.

11. Car non ludo hunc *aliquantisper*?
Adelpb. IV. 5. 5.

Aliquantulum] Quæso tandem *ali-*
quantulum tibi parce. Heaut. I. 1. 111.
Sed mihi opus erat, *aliquantulum* quæ
adferret. Phorm. IV. 3. 50.

Aliquantum] Ejus frater *aliquantum*
ad rem est avidior. Eun. I. 2. 51. *Ali-*
quantum iniquior erat præter ejus lubi-
dinem. Heaut. I. 2. 27.

Aliquis] *Aliquis* monstri alant. And.
I. 1. 15. *Aliquid* facerem, ut hoc ne
facerem. And. I. 5. 24. Atque *ali-*
quis dicat, nil promoveris. And. IV. 1.
16. Hic nunc me credit *aliquam* sibi
fallaciam portare. And. II. 6. 1. Di-
cam, *aliquid* me inventuram, ut huic
malo *aliquam* producam moram. And.
III. 5. 9. Dabit hic pagnam *aliquam*
denno. Eun. V. 2. 60. Ut hæcram in
parte *aliqua* tandem apud Thaidem.
Eun. V. 8. 25. *Aliquid* inveni modo,
quod ames. Eun. II. 3. 17. Ut *aliqua*
pars laboris minuatur mihi. Heaut.
prol. 42. Quod ego in *aliqua* parte
amicitiam puto. Heaut. I. 1. 5. vide
notas. Nonne ad senem *aliquam* fa-
bricam fingit? Heaut. III. 2. 34. Ut
meæ stultitiæ in justitia tua sit *aliquid*
præsidii. Heaut. IV. 1. 33. *Aliquid*
gnato conficies mali. Heaut. V. 3. 1.
Hoc quidem ferendum *aliquo* modost.
Adelpb. III. 4. 23. Qui *alicui* rei est.
Adelpb. III. 3. 4. Evadet in *aliquod*
magnum malum. Adelpb. III. 4. 64.
Bene nos *aliquid* facere illi decet. Adel.
V. 8. 25. Huic *aliquid* paulam præ
manu dederis. Adelpb. V. 9. 23. Qui-
bus est *alicunde* *aliquis* objectus labor.
Hec. III. 1. 6. Cum ex te esset *aliquis*,
qui te appellaret patrem. Hec. IV. 4.
30. Ii qui minus habent ut semper
aliquid addant divitioribus? Phorm. I.
1. 8. *Aliquid* contraxissem. Phorm. I.
4. 13. Unde *aliquid* abradi potest.
Phorm. II. 2. 19. Dum aliud *aliquid*
flagiti conficiat. Phorm. V. 4. 5.

Aliquo] Dum proficiscor *aliquo*. And.
II. 1. 29. Illam *aliquo* conclusissem.
Eun. IV. 3. 25. Ne denno miser *ali-*
quo extradar hinc. Heaut. IV. 6. 5.
Credo abductum in ganeum *aliquo*.
Adelpb. III. 3. 6. Hinc egens pro-
fugiet *aliquo* militatum. Adelpb. III. 3.
31. Quantum potest, *aliquo* abjicienda
est. Adelpb. IV. 7. 26. In angulum *ali-*
quo abeam. Adel. V. 2. 11. *Aliquo* mihi
est hinc ablegandas. Hec. III. 3. 54.

Aliquot] Ut *aliquot* saltem *suptris* prodat dies. *And.* II. 1. 13. *Aliquot* me adierunt. *And.* III. 3. 2. In pariundo *aliquot* adfuerunt *liberæ*. *And.* IV. 4. 32. Heri *aliquot* adolescentali coimus in *Piræ*. *Eun.* III. 4. 1. *Aliquot* mihi *amicos* advocabo. *Phorm.* II. 1. 82. *Aliquot* hos *sumam* dies. *Phorm.* V. 5. 4.

Aliter] *Aliter* evenire multa intelligit. *And.* prol. 4. Tu sibi sis, *aliter* censeas. *And.* II. 1. 10. vide notas. *Aliter* tuum *amorem*, atque est, accipis. *Heaut.* II. 3. 23. Sin *aliter* *animus* vester est. *Adelph.* III. 4. 46. Numquam te *aliter* atque es, in *animum* induxi tuum. *Adelph.* IV. 3. 6. Si *aliter* potas. *Adelph.* IV. 3. 12. *Hand* *aliter* censeo. *Adelph.* V. 8. 5. Sin est, ut *aliter* tua siet *sententia*. *Hec.* IV. 4. 15. Ego hanc esse *aliter* credidi. Ego isti nihilo sum *aliter* ac fui. *Phorm.* III. 2. 44 et 45.

Alius] *Alium* esse censes nunc me atque olim cum dabam? *And.* III. 3. 13. Homini adolescentulo in *alio* occupato amore. *And.* V. 1. 10. Hic dies *aliam* vitam defert, *alios* moros postulat. *And.* I. 2. 18. *Aliorum* exempla commovent. *And.* IV. 5. 17. *Fallacia* *aliam* *aliam* tradit. *And.* IV. 4. 40. *Alia* res. *Eun.* II. 3. 70. *Aliam* rem ex *alia* cogitare. *Eun.* IV. 2. 3. *Alias* res agis. *Eun.* II. 3. 57. *Aliud* ex *alio* malum. *Eun.* V. 5. 17. Qui mihi per *alium* ostendit suam *sententiam*. *Heaut.* II. 1. 7. Per *alium* quemvis ut des. *Heaut.* III. 1. 61. Apud *alium* prohibet dignitas: apud *alium* ipsius facti pudet. *Heaut.* III. 3. 15. Periculum ex *aliis* facito. *Heaut.* II. 1. 9. Nunc *aliud* specta. *Heaut.* V. 2. 38. Ubi vide notas. Ut *aliud* ex *alio* incidit? *Heaut.* III. 3. 37. Ut *alia* omitam. *Heaut.* III. 1. 48. *Fecere* *alii* sæpe item boni. *Adelph.* IV. 5. 54. *Nati* filii, *alia* cura. *Adelph.* V. 4. 14. *Aliud* fortasse *alii* viti est. *Hec.* II. 2. 28. vide notas. *Aliud* si scirem. *Hec.* V. 1. 23. vide notas. Ille *alias* res agere se simulare, *Hec.* V. 3. 28. Timeo ne *aliud* credam, atque *aliud* nunties. *Hec.* V. 4. 4. *Quæreret* *alium* virum. *Phorm.* II. 1. 67. Numquid *aliud* me vis? *Phorm.* I. 2. 101. *Dum* *aliud* aliquid sagiti conficiat. *Phorm.* V. 2. 5. Ut *alia* tua sunt facta. *Phorm.* V. 8. 51.

Alu] Aliquid monstrum *alunt*. *And.* I. 5. 15. Aut equos *alere*, aut canes ad

venandum. *And.* I. 1. 30. *Quæ* *illæ* *aluit* parvolam. *Eun.* V. 2. 58. *Illæ* *oïne* mulierem *alere* cum illa familia? *Heaut.* IV. 5. 3. *Alit* *illæ*; solus omnem familiam sustentat. *Adelph.* III. 4. 35. *Haic* suam reddas scilicet; ut *alamus* nostrum. P. *Quom* ipse noleat pater, ego *alam*? L. *Quid* dixti? *obæ*, an non *alamus*? *Hec.* IV. 4. 48 et 49. *Puerum* mihi cedo: ego *alam*. *Hec.* IV. 4. 86. *Alere* nolunt hominem edocem. *Phorm.* II. 2. 21.

Alter] *Unus* et item *alter*. *And.* I. 1. 50. Ex incommodis *alterius* sua ut comparent commoda? *And.* IV. 1. 4. *Tum* hoc *alterum*, id verost. *Eun.* V. 4. 8. *Alteræ* dum narrat, forte sedivi. *Heaut.* II. 3. 30. *Caremus* *exæm* uterque partem, tu *alterum*, ego item *alterum*. *Adelph.* I. 2. 50 et 51. *Uns* injuriast tecum, *alteræ* est tecum. *Phor.* V. 7. 91.

Alterco] Cum patre *alterco*. *And.* IV. 1. 29.

Amabo] Hoc agite, *amabo*. *Eun.* I. 2. 50. *Id* *amabo* adjata me. *Eun.* I. 2. 70. *Fas* *amabo*. *Eun.* III. 3. 28. *Amabo*, ut illuc transeas. *Eun.* III. 3. 31. *Amabo*, quid ait? *Eun.* V. 3. 6. *Amabo*, quid tibi est? *Heaut.* II. 4. 24. *Hic* *oïne* te *amabo* non contra insidiabere? *Hec.* I. 1. 13.

Amarus] *Amara* mulieres sunt, non facile hæc ferunt. *Hec.* IV. 4. 88.

Amator] Ego *amatores* audieram mulierum esse eos maximos. *Eun.* IV. 3. 21. *Quæ* mi ante oculos coram *extorem* adduxti tuum. *Eun.* IV. 7. 24. *Quæ* cum *amatore* cum *coenant*, ligurrunt. *Eun.* V. 4. 14. vide notas. *Forma* impulsus nostra nos *amatores* colunt. *Heaut.* II. 4. 9. *Satrapa* si siet *amator*, numquam sufferre ejus *sumtum* queat. *Heaut.* III. 1. 43. Per pol quam *parcin* reperias meretricibus *fidelis* evenisse *amatores*. *Hec.* I. 1. 2. *Neque* enim in rem est nostram, ut quisquam *amator* nuptiis lætetur. *Hec.* V. 3. 37.

Ambages] *Quas*, malum, *ambages* mihi narrare occipit? *Heaut.* II. 3. 77.

Ambigo] *Vicini* nostri hic *ambigunt* de *fratribus*. *Heaut.* III. 1. 93.

Ambiguus] *Etiam* si dudum fuerat *ambiguum* hoc mihi. *Hec.* IV. 4. 26.

Ambio] *Nisi* vides, nisi *senis* *amicos* oras, *ambis*. *And.* II. 2. 36.

Ambo] *Ambo* oportane: vos volo. *And.* II. 2. 8. *Qui* *utramvis* recte

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

ris integratio. *And.* III. 3. 23. Nisi me lactasses *amantem*. *And.* IV. 1. 24. *Equid nos emas de fidicina ista?* *Eun.* III. 2. 3. Dies noctesque me *amas*: me desideres. *Eun.* I. 2. 13. Aliquid inveni modo, quod *ames*. *Eun.* II. 3. 17. Extrema linea *amare*, haud nihil est. *Eun.* IV. 2. 13. Nihil est hac *Thaide dignius*, quod *ametur*. *Eun.* V. 8. 22. Quanto minus spei est, tanto magis *amo*. *Eun.* V. 8. 23. Numquam fui usquam, quin me omnes *amarint* plurimum. *Eun.* V. 8. 62. vide notas. Sic me di *amabunt*. *Heaut.* III. 1. 54. Novi ego *amantis*. *Heaut.* III. 3. 9. vide notas. Ita me Di *amabunt*, ut nuno *Menedemi* vicem miseret me. *Heaut.* IV. 5. 1. Cave, si me *amas*. *Heaut.* IV. 4. 8. Merito tuo te *amo*. *Adelph.* V. 8. 23. vide notas. Magis te, quam oculos nuno *amo* meos. *Adelph.* IV. 5. 67. Qui te *amat* plus quam hosce oculos. *Adel.* V. 7. 5. Habui, *amavi* pro meo. *Adelph.* I. 1. 22. Quam hic non *amavit* meretricem? *Adelph.* I. 2. 69. Inter se *amare*. *Adelph.* V. 3. 42. Recte *amasti* uxorem tuam. *Hec.* V. 4. 24. *Amo* te, et habeo gratiam. *Phorm.* I. 2. 4. Ita me Di bene *ament*, ut me liceat tam dia quod *amo* frui. *Phorm.* I. 3. 13.

Amelior] Hinc vos *amolimini*. *And.* IV. 2. 24.

Amor] Bene dissimulatum *amorem* et celatum indicat. *And.* I. 1. 105. Ut consuetam facile *amorem* cerneres. *And.* I. 1. 108. Qui istum *amorem* ex corde ejicias. *And.* II. 1. 7. vide notas. Nunc te per amicitiam et per *amorem* obsecro. *And.* II. 1. 26. *Amantium* iræ, *amoris* integratio. *And.* III. 3. 23. Adolescentulo in alio occupato *amore*. *And.* V. 1. 10. Meretricios *amores* nuptiis conglutinas? *And.* V. 4. 10. Utinam esset mihi pars æqua *amoris* tecum. *Eun.* I. 2. 12. In *amore* hæc omnia insunt vitia. *Eun.* I. 1. 14. Neque, præterquam quas ipse *amor* molestias habet, addas. *Eun.* I. 1. 32. *Amore* ardeo. *Eun.* I. 27. Præ *amore* exclusisti hunc foras. *Eun.* I. 2. 18. *Amorem* difficillimum et carissimum, a meretrice virginem quo *amabat*. *Eun.* V. 4. 4. vide notas. Non adeo sum imperita, ut quid *amor* valeat, nesciam. *Eun.* V. 2. 42. Meo fratri gaudeo esse *amorem* omnem in tranquillo. *Eun.* V. 8. 8. Non *amori* operam dabam. *Heaut.* I. 1. 58. Aliter tuum *amorem*, atque

est, accipis. *Heaut.* II. 3. 23. Et me, et meum *amorem*, et famam permitto tibi. *Heaut.* II. 3. 110. Si mihi secundæ res de *amore* meo essent. *Heaut.* II. 2. 1. In hunc suspiciost translata *amoris*. *Heaut.* IV. 5. 53. Persuasit mox, *amor*, vinum adolescentia. *Heaut.* III. 4. 24. Meum *amorem* et peccatum in se transtulit. *Adelph.* II. 3. 10. *Ctesipho* autem in *amore* est totus. *Adelph.* IV. 2. 50. Pudorin an *amori* obsecroretur magis. *Hec.* I. 2. 47. Habebam alibi animum *amori* deditum. *Hec.* III. 1. 14. Me parenti potius, quam *amori* obsequi oportet. *Hec.* III. 4. 34. Quo pacto me habueris præpositam *amori* tuo. *Hec.* IV. 2. 7. Horum *amorem* distrahi poterin pati? *Phorm.* III. 2. 33.

Amoveo] *Amoto* metu. *And.* I. 2. 10. Prorsus a me opinionem hanc tuam esse ego *amotam* volo. *And.* III. 2. 30. Ego hunc *amovebo*. *Adelph.* IV. 2. 14. Testem hanc cum abs te *amoveris*. *Hec.* IV. 4. 71. Modo te hinc *amove*. *Phorm.* III. 3. 33.

Amplector] Si se illam in somnis, quam illum, *amplecti* maluit. *And.* II. 5. 19.

Amplexor] Mitto jam osculari atque *amplexari*: id nil puto. *Heaut.* V. 1. 27.

Amplior] Hæc irre factas essent multo *ampliores*. *Hec.* III. 1. 9. Si forte morbus *amplior* factas siet. *Hec.* III. 1. 50.

Amplius] Quid est, quod tibi mea ars efficere hoc possit *amplius*? *And.* I. 1. 4. Num quidnam *amplius* tibi cum illa fuit? *And.* II. 1. 25. Etiamne *amplius*? *Eun.* I. 2. 63. Nec rei fere sane *amplius* quicquam fuit. *Heaut.* I. 1. 3. Quam vellem invitatum, ut nobiscum esset *amplius*. *Heaut.* I. 2. 11. An quid est etiam *amplius*? *H.* Vero *amplius*. *Adelph.* III. 4. 22 et 23. Quid faciam *amplius*? *Adelph.* IV. 7. 14. Ego *amplius* deliberandum censeo. *Phorm.* II. 4. 17.

Amussis] Ad *amussim* ambarum mores earum existamans. *Hec.* I. 2. 88. Vide notas.

An. Anne] Spectandæ an exigendæ sint vobis prius. *And.* prol. 27. Hęcine agis, an non? *And.* I. 2. 15. An nondum etiam? *And.* I. 2. 30. *Pamphilumne* adjutem, an auscultem seni. *And.* I. 3. 4. Haud scio, an, quæ dixit, sint vera omnia. *And.* III. 2. 45. Id viso,

tun an illi insaniant. *And.* III. 3. 3.
 'Tibi dico ego, an non? *And.* IV. 4. 23.
 Utrum prædicemne an taceam? *Eun.*
 IV. 4. 54. Qui scis, an quæ jubeam
 sine vi faciat. *Eun.* IV. 7. 20. Dicam
 huic, an non dicam? *Eun.* V. 4. 46.
 Vide notas. Prævom an rectam sit.
Heaut. III. 1. 76. Vide notas. Etiam
 haud scio, an uxorem ducat. *Heaut.*
 V. 2. 46. Haud scio, an illam misere
 nunc amat. *Adelph.* IV. 5. 33. An
 quia non delinquant viri? *Hec.* IV. 4.
 41. Vise, redieritne jam an nondum
 domum. *Phorm.* II. 4. 5.

Ancilla] Ab *Andriast ancilla* hæc.
And. III. 1. 3. Cum *Davo* egomet
 vidi *uncillam* jurgantem. *And.* V. 1. 19.
Parasitus cum *ancilla*. *Eun.* II. 3. 56.
Ancilla tot me vestiant? *Heaut.* I. 1. 78.
Munerarier ancillas primum, ad dominas
 qui adfectant viam. *Heaut.* II. 3. 59 et
 60. Sponsæ aurum, vestem, *ancillas*,
 opus esse. *Heaut.* V. 1. 20. *Ancillus* de-
 do: quolubet cruciatu per me exquire.
Hec. V. 2. 7. *Ancillam* sære emptam suo.
Phorm. III. 2. 26. Uxori emunda *ancil-
 last*. *Phorm.* IV. 3. 60. vide notas.

Ancillula] Ex *Æthiopia ancillulam*.
Eun. I. 2. 86. Quam ego cum una *an-
 cillula* hic reliqui. *Heaut.* II. 3. 11.
 Præterea una *ancillula* erat; ea texe-
 bat una. *Heaut.* II. 3. 52 et 53. Me ire
 dicam ad mercatum, *ancillulam* emptam.
Phorm. V. 5. 10.

Andria] Menander fecit *Andriam* et
Perinthiam. *And.* prol. 9. In *Andriam*
 ex *Perinthia* fatetur transtulisse. *And.*
 prol. 13. Vereor ne quid *Andria* adpor-
 tet mali. *And.* I. 1. 46. Ab *Andriast*
ancilla hæc. *And.* III. 1. 3. Ab *Andria*
 est hæc. *And.* IV. 4. 17. vide notas.

Andrius] *Andrium* ego *Critonem* vi-
 deo? *And.* V. 4. 9.

Andrus] Ex *Andro* commigravit hæc
 viciniæ. *And.* I. 1. 43. Navem is
 fregit apud *Andrum* insulam. *And.* I. 3.
 17. Navi fracta apud *Andrum* ejectus
 est. *And.* V. 4. 20. Eadem hæc multi
 alii in *Andro* audivere. *And.* V. 4. 28.

Angiportum] In *angiportum* quoddam
 desertam. *Eun.* V. 2. 6. Id quidem
angiportum non est pervium. *Adelph.*
 IV. 2. 39.

Ango] Non cotidiana cura hæc ange-
 ret animum. *Phorm.* I. 3. 8.

Anguis] *Anguis* in impluvium decidit
 de tegulis. *Phorm.* IV. 4. 26.

Angulus] In *angulum* aliquo abeam.
Adelph. V. 2. 10.

Angustus] Hæc re in *angustum* oppido
 nunc mese coguntur copias. *Heaut.* IV.
 2. 2.

Anhelo] Memini nocte prima confa-
 gere *anhelantem* domum. *Hec.* V. 3. 25.

Anicula] Importunitatem spectate *ani-
 cula*. *And.* I. 4. 4. Neque notas, ne-
 que cognatas extra unam *aniculam* quis-
 quam aderat. *Phorm.* I. 2. 48.

Anima] Seni *animam* primum extin-
 guerem. *Adelph.* III. 2. 16. *Animam*
 recipere. *Adelph.* III. 2. 26. *Animam*
 relinquam potius, quam illas deseram.
Adelph. III. 4. 52. Quid, si *animam*
 debet? *Phorm.* V. 3. 56. *Animam*
 compressi: aurem admovi. *Phorm.* V.
 6. 28.

Animadverto] Ea primum ab illo *ani-
 madvertenda* injuriast. *And.* I. 129. O
 facinus *animadvertendum*! *And.* IV. 4.
 28. Alios tuam rem credidisti magis
 quam te *animaversuras*? *Phorm.* III.
 1. 3. Postquam tantopere id vos velle
animaverteram. *Phorm.* V. 7. 16.

Animus] Neque commovetur *animus*
 in ea re tamen. *And.* I. 1. 67. Mala
 mens, malus *animus*. *And.* I. 1. 157.
 Humani iugeni mansuetique *animi* offi-
 cia. *And.* I. 1. 87. In dubio est *ani-
 mus*. *And.* I. 5. 36. *Animus* irritatus
 est. *And.* III. 4. 18. Poeta cum pri-
 mum *animum* ad scribendum adpulit.
And. prol. 1. Qui me tam leni passus
animo est usque adhuc, quæ meo cum-
 que *animo* lubitavist. *And.* I. 5. 27 et
 28. Quam ego *animo* egregie curam
 pro uxore habuerim? *And.* I. 5. 38.
Animo morem gesseram. *And.* IV. 1. 17.
 Quæro *animum* advertite. *And.* prol. 8.
 Ut *animum* ad aliquod stadium adjun-
 gant. *And.* I. 1. 29. Percussit ilico
animum. *And.* I. 1. 98. Sivi *animum*
 ut expleret suum. *And.* I. 2. 17. Ip-
 sum *animum* segrotam ad deteriore
 partem plerumque adplicat. *And.* I.
 2. 22. Curæ meam *animum* divoras
 trahunt. *And.* I. 5. 25. Quæ mihi
 suum *animum* atque omnem vitam cre-
 didit. *And.* I. 5. 37. Reddixti *ani-
 mum*. *And.* II. 1. 33. vide notas.
 Prius, quam tuum, ut sese habeat, *ani-
 mum* ad nuptias perspexerit. *And.* II.
 3. 4. *Animam* ad uxorem adpulit.
And. II. 6. 15. Lacrimæ redducunt
animum segrotam ad misericordiam.
And. II. 3. 27. Si ita istuc *animum*
 induxisti esse utile. *And.* III. 3. 40.
 Tuam *animum* ex *anima* spectavi meo.
And. IV. 1. 22. Ne illis *animum* in-

dicas credere. And. V. 1. 15. *Animi mi,*
 noli te macerare. And. IV. 2. 2. Scripta
 illa sunt in *animo* dicta. And. I. 5. 48.
 Adeste sequo *animo*. And. prol. 24. Ex
animo omnia, ut fert natura, facias.
 And. IV. 4. 55. *Animo* nunc jam otioso
 esse impero. And. V. 2. 1. Adeo im-
 potenti esse *animo*? And. V. 3. 8. Non
 tu tuum malum sequo *animo* feres? And.
 V. 4. 18. Sollicitando et pollicitando
 eorum *animos* laetas? And. V. 4. 9.
 Meus fac sis *animus*, quando ego sum
 tuus. Eun. I. 2. 16. Inpendio magis
animus gaudebat mihi. Eun. III. 5. 39.
 Jam dudum *animus* est in patinis. Eun.
 IV. 7. 56. Esioiunda hercle est hæc
 mollities *animi*. Eun. II. 1. 16. Ut
 falsus *animi* es. Eun. II. 2. 43. vide
 notas. Quid illi credis tam *animi* fa-
 isse? Eun. V. 6. 14. Illud inceptum
animi est pudentis signum et non in-
 strenui. Heaut. I. 1. 68. Hæc perinde
 sunt, ac illius *animus*, qui ea possidet.
 Heaut. I. 2. 21. *Animus* tibi semel se
 cupiditate devinxit mala. Heaut. I. 2.
 25. Nescio quid profecto mi *animus*
 presagit mali. Heaut. II. 2. 7. *Ani-*
mus te erga idem ac fuit. Heaut. II. 3.
 24. *Animum* advertunt graviter. Heaut.
 III. 3. 9. *Animus* maternus. Heaut.
 IV. 1. 24. Nisi me *animus* fallit.
 Heaut. IV. 2. 1. In spe pendeat *ani-*
mi. Heaut. IV. 4. 5. vide notas. *Ani-*
mo exoptatam meo. Heaut. II. 4. 28.
 Opinionem hanc quæ mihi *animo* exa-
 geant. Heaut. II. 2. 3. vide notas. Ut
 illius *animus* cupidum inopia incendio-
 ret. Heaut. II. 3. 126. Illi suum *ani-*
mus aliò conferunt. Heaut. II. 4. 10.
 Si semel tuum *animus* ille intellexerit.
 Heaut. III. 1. 69. Mihi quidem addit
animus. Heaut. III. 2. 81. *Animum*
 non adverti primum. Heaut. IV. 2. 43.
 Ut ejus *animus*, qui nunc luxuria et
 lascivia diffuit, retundam. Heaut. V. 1.
 72. Omnem de me ejeceat *animus*
 patris. Heaut. V. 2. 2. Ne istud id
animus inducas tuum. Heaut. V. 4. 5.
 Credas *animus* ibi esse. Heaut. V. 5.
 19. Bono *animo* es. Heaut. IV. 6. 18.
Animo fere conturbato. Heaut. I. 1. 70.
 Cum egomet nunc mecum in *animo* vi-
 tam tuam considero. Heaut. II. 4. 5.
 Si te tam leni et victo esse *animo* osten-
 deris. Heaut. III. 1. 29. Tantumne
 esse in *animo* incitiam? Heaut. IV. 1.
 17. Ne nunc *animo* ita esses duro.
 Heaut. IV. 1. 52. Quemquamne tam
animo comi esse et leni putas? Heaut.

V. 1. 39. Tibi bene ex *animo* volo.
 Heaut. V. 2. 6. Ubi te vidi *animo*
 esse omisso. Heaut. V. 2. 9. Te video
 nostræ familiæ ex *animo* factum velle.
 Adolph. V. 7. 21. Tu mihi es germa-
 nus pariter *animo* ac corpore. Adolph.
 V. 8. 34. Tuus hercle vero et *animo*
 et natura pater. Adolph. V. 7. 4. Judi-
 cavi *animo* meo. Adolph. V. 6. 4. For-
 tunatus, qui isto *animo* sis. Adolph.
 V. 3. 66. Hæc si voles in *animo* vere
 cogitare. Adolph. V. 3. 32. *Æquo*
animo fero. Adolph. IV. 7. 20. Quin-
 tu bono *animo* es. Adolph. IV. 2. 4.
 Bono *animo* fac sis. Adolph. III. 5. 1.
 Vos sequo *animo* sequa noscere oportet.
 Adolph. III. 4. 58. Hoc tu facito cum
animo cogites. Adolph. III. 4. 55. Il-
 lum alieno *animo* a nobis esse. Adolph.
 III. 2. 40. Ex *animo* facit. Adolph. I.
 1. 47. Quis in *animo* cogitat. Adolph.
 I. 1. 5. Illi jam *animus* rellevaria.
 Adolph. IV. 3. 11. Numquam te ali-
 ter atque es, in *animus* induxi meam.
 Adolph. IV. 3. 6. Age, novi tuum
animus. Adolph. II. 2. 15. Sic *ani-*
mus induco meum. Adolph. I. 1. 43.
 In *animo* instituere. Adolph. I. 1. 13.
Animo obsequi. Adolph. I. 1. 8. *Ani-*
mo malest. Adolph. IV. 5. 21. Quid
 illi tandem creditis fore *animi* misero?
 Adolph. IV. 5. 32. Discrucior *animi*.
 Adolph. IV. 4. 1. Vix sum compos
animi. Adolph. III. 2. 12. *Animus* tibi
 pendet. Adolph. II. 2. 18. Sin aliter
animus vester est. Adolph. III. 4. 46.
Animus præ timore obstipuit. Adolph.
 IV. 4. 3. *Animus* æquos. Adolph. V.
 3. 51. *Animus* partim uxoris miseri-
 cordia devinctus, partim victus hujus
 injuria, paulatim elapsus. Hec. I. 2.
 93. Qui eos gubernat *animus*, infirmum
 gerunt. Hec. III. 1. 31. *Animus* mi re-
 ddit. Hec. III. 2. 12. De hac re *animus*
 meus ut sit. Hec. V. 2. 19. Fecit *animi*
 ut incertus foret. Hec. I. 2. 46. Ad-
 versus *animi* tui lubricum. Hec. IV.
 1. 19. Tui *animi* me esse ignaram pu-
 tas? Hec. IV. 4. 60. In funambulo *ani-*
mus occupat. Hec. prol. 5. In *ani-*
mus induxi. Hec. alt. prol. 42. *Ani-*
mus induco. Hec. II. 2. 22. Habebam
 alibi *animus* amori deditum. Hec.
 III. 1. 14. Inpeditum in eo expedi
animus meum. Hec. III. 1. 17. *Ani-*
mus flotere. Hec. IV. 3. 2. Eius
 alienum a me esse *animus*. Hec. IV.
 4. 36. Tandem hac *animus* ut addu-
 cas tuum. Hec. IV. 4. 61. *Animus*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Cum puella *anum* suscepisse inimicitias non pudet? *Hec* II. 1. 34. Nam quæ *anus* est, *exanimata*? *Phorm.* V. 1. 5. vide notas.

Apage] *Apagesis*. Egon formidolosus? *Eun.* IV. 6. 18. *Apage* te. *Eun.* V. 2. 65.

Aperio] *Coacti* necessario se *aperiunt*. *Eun.* IV. 1. 8. Uno digitulo forem *aperis* fortunatus. *Eun.* II. 2. 53. *Aperit* ostium. *Heaut.* II. 3. 35. Senes qui primi venient, hi partim *aperient*. *Adelph.* Prol. 23. vide notas. Forem *aperi*. *Adelph.* II. 1. 13. *Aperite* aliquis actutum ostium. *Adelph.* IV. 4. 25.

Aperte] Nempe ego *aperte* vis me loqui? *And.* I. 2. 24. Non tu istuc mihi diotura *aperte* es? *Eun.* V. 1. 3. *Aperte*, ita uti res sese habet, narrare. *Heaut.* IV. 3. 24. Si est dicendum magis *aperte*. *Adelph.* IV. 5. 30. Ut *aperte* tibi nunc fabuler. *Phorm.* IV. 3. 49. Tam *aperte* inridens? *Phorm.* V. 7. 63.

Apiscor] Deorum vitam *apiti* sumus. *Heaut.* IV. 3. 15. De eadem causa his *judicium apiscier*. *Phorm.* II. 3. 59. vide notas.

Apollo] Non *Apollinis* magis verum, atque hoc responsum est. *And.* IV. 2. 15.

Appareo] Fac sis nunc promissa *appareant*. *Eun.* II. 3. 20. *Apparet* servum hunc esse Domini pauperis miserie. *Eun.* III. 2. 33. Ille bonus vir nusquam *apparet*. *Eun.* IV. 3. 18. Res *apparet*. *Adelph.* V. 9. 7.

Appuro] Nuptias domi *apparari*. *And.* III. 2. 35. *Apparatur*. *Eun.* III. 5. 35. Leotos sternere, cœnam *apparare*. *Heaut.* I. 1. 74. In *apparando* consumunt diem. *Adelph.* V. 7. 2. *Apparare* de die convivium. *Adelph.* V. 9. 8. Spatium *apparandis* nuptiis dabitur. *Phorm.* IV. 4. 20.

Appello] Quo ore *appellabo* patrem? *Heaut.* IV. 3. 22. Cum ex te esset aliquis, qui te *appellaret* patrem. *Hec.* IV. 4. 30. Ne me istuc posthac nomine *appellassis*. *Phorm.* V. 1. 15. Te *appello*. *Phorm.* V. 8. 22.

Apud] Navem is fregit *apud* Andrum insulam. *And.* I. 3. 17. *Apud* forum. *And.* I. 5. 19. Fac *apud* te ut sis. *And.* II. 4. 5. Vix sum *apud* me. *And.* V. 4. 13. Sum *apud* te primus. *Eun.* I. 2. 10. *Apud* sæclum prius. *Eun.* II. 3. 15. Ut hæream in parte aliqua

tandem *apud* Thaidem. *Eun.* V. 8. 23. Si est commodum, *apud* me sis volo. *Heaut.* I. 1. 110. Fides mi *apud* hunc est. *Heaut.* III. 3. 10. Nemost memorum amicorum hodie, *apud* quem expromere omnia mea occulta audeam. *apud* alium prohibet dignitas; *apud* alium ipsius facti pudet. *Heaut.* III. 3. 14 et 15. Præ iracundia non sum *apud* me. *Heaut.* V. 1. 48. *Apud* vilamst. *Adelph.* IV. 1. 1. Ut *apud* me præmium esse positum pietati scias. *Hec.* IV. 2. 8. Nam tibi videtur esse *apud* sese? *Hec.* IV. 4. 85. Erat ei de ratiancula jampridem *apud* me reliquam pauxillulam nummorum. *Phorm.* I. 1. 3. Itan parvam mihi fidem esse *apud* te? *Phorm.* V. 3. 27.

Aqua] Congram istum maximum in *aqua* sinito ladere. *Adelph.* III. 3. 23.

Aquila] Visa verost, quod dici solet, *aquile* senectus. *Heaut.* III. 2. 10.

Ara] Ex *ara* hinc sume verbenas tibi. *And.* IV. 3. 11.

Arbiter] Me cepere *arbitrum*. *Heaut.* III. 1. 94. Aut desine, aut cedo quemvis *arbitrum*. *Adelph.* I. 2. 43.

Arbitrium] *Arbitrium* vestrum, vestra existamatio valebit. *Heaut.* prol. 25.

Arbitror] Si hunc noris satis, non ita *arbitrere*. *And.* V. 4. 12. *Arbitror*: certum non scimus. *Eun.* I. 2. 30. Non hercle *arbitror*. *Eun.* II. 1. 12. Sic homost: per paucorum hominumst. G. Immo nallorum, *arbitror*. *Eun.* III. 1. 19. Sanumne credis te esse? M. Equidem *arbitror*. *Adel.* IV. 7. 30. In qua civitate tandem te *arbitraris* vivere? *Adel.* IV. 5. 51. Neque adeo *arbitrari* patris est aliter. *Hec.* IV. 1. 14. Neque conventurum inter nos posthac *arbitror*. *Hec.* IV. 4. 37. vide notas.

Arcesso] Cur non domum uxorem *arcessis*? *Adelph.* V. 7. 6. Curro: obstricem *arcesse*. *Adelph.* III. 2. 56. Uxorem ut *arcessat*, paret. *Heaut.* V. 1. 75. Proviso, quam mox virginem *arcessant*. *Adelph.* V. 6. 2. Non eam? ne nunc quidem, cum *arcessor* ultro? *Eun.* I. 1. 2. *Arcessitur* lavatum interea virgo. *Eun.* III. 5. 44. Si in remst utrique, ut fiant, *arcessi* jube. *And.* III. 3. 14. Jam tum cum primum jussit me ad se *arcessier*. *Eun.* III. 3. 4.

Archidemides] Patris cognatam atque sequalem *Archidemidem* nostine? *Eun.* II. 3. 36.

Archonides *Archonidi* hujus filiam, *Heaut.* V. 5. 21.

Archylis] Audio, *Archylis*, jamdudum. *And.* I. 4. 1.

Ardeo] Amore *ardeo*. *Eun.* I. 1. 27. *Ardeo* iracundia. *Adelph.* III. 2. 12.

Argentarius] Phædrisæ curam adimere *argentariam*. *Phorm.* V. 6. 46.

Argentum] Ego *argentum* effecero. *Heaut.* III. 3. 23. Fugitivum *argentum*. *Heaut.* IV. 2. 11. *Argentum* cudo. *Heaut.* IV. 4. 11. Quin est paratam *argentum*. *Heaut.* IV. 4. 15. De *argento* somnium. *Adelph.* II. 1. 50. *Argentum* adnumeravit illico. *Adelph.* III. 3. 15. Non tu hoc *argentum* perdis, sed vitam tuam. *Adelph.* III. 3. 56. Ipse egomet solvi *argentum*. *Adelph.* IV. 4. 19. A me *argentum*, quanti est, sumito. *Adelph.* V. 9. 20. Non ratio, verum *argentum* decrat. *Phorm.* II. 1. 69. *Argentum* inveniam. *Phorm.* III. 3. 1. *Argentum* repetent. *Phorm.* IV. 4. 19. Emanxi *argento* senes. *Phorm.* IV. 4. 1. *Argentum*st ultro objectam. *Phorm.* V. 2. 4.

Argumentum] *Argumentum* narret. *And.* prol. 6. Non ita dissimili sunt *argumento*. *And.* prol. 11. Simplex quæ ex *argumento* facta est duplici. *Heaut.* prol. 6. Ne expectetis *argumentum* fabulæ. *Adelph.* prol. 22.

Aridus] Habet patrem quendam avidum, miserum, atque *aridum*. *Heaut.* III. 2. 15.

Arma] Omnia prius experiri, quam *arma*, sapientem decet. *Eun.* IV. 7. 9. vide notas. Simul rem et gloriam *armis* belli repperi. *Heaut.* I. 1. 60.

Aro] Quin te in fundo conspicer fodere, aut *arare*. *Heaut.* I. 1. 17.

Arrabo] Ea relicta huic *arraboni* est pro *argento*. *Heaut.* III. 3. 42.

Arrigo] *Arrige* auris, Pamphile. *And.* V. 4. 30.

Arripio] Summonnit me Parmeno ibi servus, quod ego *arripui*. *Eun.* III. 5. 23. Sublimem medium *arriperem*. *Adelph.* III. 2. 18.

Ars] Quid est quod tibi mea *ars* effloere hoc possit amplius? S. Nihil istac opus est *arte* ad hanc rem, quam paro. *And.* I. 1. 4 et 5. Numquam avare pretium statui *arti* meæ. *Heaut.* prol. 48. Habet bene et pudice educatam, ignaram *artis* meretriciæ. *Heaut.* II. 1. 14. *Arte* tractabat virum. *Heaut.* II. 3. 125. Primarum *artium* magis principem. *Adelph.* II. 3. 6. Remotum *arte* ab *musica*. *Heo.* alt. prol. 15. *Artem* *musicam* recidere ad paucos.

Heo. alt. prol. 38. Qui *artem* tractant *musicam*. *Phorm.* prol. 18.

Articulus] Ut in ipso *articulo* oppressit. *Adelph.* II. 2. 20.

Artifex] O *artificem* probum. *Phorm.* II. 1. 29.

Arusper] Interdixit hariolus: *arusper* vetuit. *Phorm.* IV. 4. 28.

Arc] In *arcem* transcurso opus est. P. in *arcem*? quid eo? *Heo.* III. 4. 17. Dum exspecto in *arce* Callidemidem. *Heo.* V. 3. 3.

Ascendo] Navem ascendit. *Adelph.* IV. 5. 6.

Asia] Meque in *Asiam* persequens. *And.* V. 4. 32. In *Asiam* hinc abiit. *Heaut.* I. 1. 59. In *Asiam* ad regem militatam abiit. *Heaut.* I. 1. 65. Haic filiam scis esses? Ch. Audivi esse: in *Asia*. *Heaut.* I. 2. 7. vide notas.

Asinus] Flabellum tenere te *asinum* tantum. *Eun.* III. 5. 50. Caudes, stipites, *asinus*, plumbeus. *Heaut.* V. 1. 4. Quid tu autem huic, *asine*, auscultas? *Adelph.* V. 8. 12.

Aspello] Neque eum potuisse unquam ab hac me *aspellere*. *Heaut.* II. 3. 20. vide notas.

Asper] Quid vini absumpsit? Sic hoc, dicens *asperum* pater hoc est: aliud lenias sodes vide. *Heaut.* III. 1. 49.

Aspernor] Quam is *aspernatur* nunc tam inliberaliter. *Phorm.* II. 3. 24.

Aspicio] Forte unam *aspicio* adolescentulam. *And.* I. 1. 91. Accessi: intro *asperi*. *And.* II. 2. 28. Totus tremo horreoque, postquam *asperi* hanc. *Eun.* I. 2. 4. Cum *aspicias*, os impudens videtur. *Eun.* V. 1. 22. Postquam *asperi*, ilico cognovi. *Heaut.* IV. 1. 43. Ejus sibi complacitam formam, postquam *aspererit*. *Heaut.* IV. 5. 25. Ehem, Demea, haud *aspereram* te. *Adel.* III. 3. 19. Me repente *adspererant*. Postquam *asperi*, o facinus indignum inquam. *Heo.* III. 3. 8 et 16.

Astu] An in *astu* venit? *Eun.* V. 16. 17.

Astus] Si non *astu* providentur. *And.* I. 3. 3. et *Phorm.* 4. 5. vide notas. Si *astu* rem tractavit. *Eun.* V. 4. 2.

Astute] Id voluit, nos sic nec opinantes opprimi *astute*. *And.* I. 2. 13. Me ab ea *astute* video labefactarier. *Eun.* III. 3. 3. Itane adgredimini. *Phorm.* V. 7. 75. vide notas.

Astutia] Hem *astutias*. *And.* III. 4

25. Opus est tua mihi expropterea malitia atque astutia. And. IV. 3. 8. Qui vim tantam in me et potestatem habeam tantæ astutia. Heaut. IV. 3. 32.

Astutus] *Astutus*: ne ille haud scit. And. II. 1. 10. Ego me non tam astutum, neque ita perspicacem esse id scio. Heaut. V. 1. 1. Ego nunquam adeo astutus fui. Adelph. II. 2. 13.

At] *At* te di perdant. Eun. III. 1. 41. Jam peccatum primum id magnum, magnum *at* humanum tamen. Adelph. IV. 5. 54. Mi vir, non mihi dicitis? C. *at*. N. quid *at*? Phorm. V. 9. 13.

Atat. Attat. Atattat] *Atat* hoc illud est. And. I. 1. 98. *Attat* data hercle verba mihi sunt. Eun. IV. 5. 1. *Attat*. Tr. Num formidulosus obscuro es, mi homo? Eun. IV. 6. 18. *Atattat*, nisi mi prospicio, hæreo. Phorm. V. 7. 70.

At enim] *At enim* istæ in me cederet faba. Eun. II. 3. 90. *At enim* cave. Eun. IV. 6. 13. *At enim* me quantum hic operis fiat, pœnitet. Heaut. I. 1. 20. vide notas. *At enim*. CLIT. Quid enim? Heaut. II. 3. 76. *At enim* tædet jam. Phorm. III. 2. 2.

Atavus] Progeniem vestram usque ab avo atque *atavo* proferens. Phorm. II. 3. 48.

Ater] Quo pacto ex jure hesterno panem *atrum* vorent. Eun. V. 4. 17. Tam excoctam reddam atque *atram*, quam carbos. Adelph. V. 3. 63. Introiit in sedis *ater* alienus canis. Phorm. IV. 4. 25.

Athenæ] Quid tu *Athenas* insolens? And. V. 4. 4. Te desiderium *Athenarum* arbitror cepisse sæpe. Hec. I. 2. 13.

Atque] Alium censes nunc me *atque* olim? And. III. 3. 13. Non Apollinis magis verum *atque* hoc responsum est. And. IV. 2. 15. Miser æque *atque* ego. And. IV. 2. 19. Ne aliorum *atque* ego feci acciperit. Eun. I. 2. 2. Etiam *atque* etiam hoc cogita. Eun. I. 1. 11. Aliter tuum amorem, *atque* est, accipis. Heaut. II. 3. 23. Timeo ne aliud credam, *atque* aliud nunties. Hec. V. 4. 4. Te mihi fidelem esse æque *atque* egomet. Phorm. IV. 1. 15. Faxo eum tali maectatum *atque* hic est infortunio. Phorm. V. 8. 89.

Atque adeo] *Atque adeo* in ipso tempore eorum. And. III. 2. 52. *Atque adeo* longamst nos illum expectare.

And. V. 6. 13. Ut clam eveniat partus patrem, *atque adeo* omnes. Hec. III. 3. 37.

Atqui] Nil prorsus. S. *atqui* expectabam quidem. And. II. 6. 4. Quid ais venefica? Pr. *Atqui* certo comperi. Eun. V. 1. 9. *Atqui* tu hanc jocari credis? Heaut. IV. 4. 7. *Atqui* hoc verumst, Adelph. V. 5. 5. *Atqui* nil fecit, quod succenseas. Adelph. II. 1. 53.

Atror] Incredibili re atque atroci percitus. Hec. III. 3. 17.

Attamen. At tamen] *Attamen* ubi fides si roges, nil pudet. And. IV. 1. 12. *At tamen*. Nil habeo. C. *At tamen* si quid. And. IV. 2. 27 et 30.

Attate] *Attate*. And. IV. 4. 15. vide notas.

Attendo] Cum silentio animum attendite. Eun. prol. 44. vide notas. Equo animo attendite. Hec. alt. prol. 20. Postquam attendi magis. Hec. II. 2. 25. Quid velim, animum attendite. Phorm. prol. 25. Animum cepti attendere. Phorm. V. 6. 28.

Attente] Tute *attente* illorum officia fungere. Heaut. I. 1. 14.

Attentus] Animus in spe atque in timore usque antehac *attentus* fuit. And. II. 1. 3. *Attentiores* sumus ad rem omnis, quam sat est. Adelph. V. 3. 48. Nimum ad rem in senecta *attenti* sumus. Adelph. V. 8. 31.

Attica] Puellam ex *Attica* hinc abreptam. Eun. I. 2. 30.

Atticus] Civem *Atticam* esse hanc. And. I. 3. 16. *Atticus* quidam. And. V. 4. 20. Audivi ex illo, sese esse *Atticum*. And. V. 4. 24. Dixi ego in hoc esse vobis *Atticamelegantiam*? Eun. V. 8. 63.

Attigo] Ne me *attigas*. And. IV. 4. 50. vide notas.

Attineo. Attineo] Comperiebam nihil ad Pamphilum quicquam *attinere*. And. I. 1. 63. Nihil ad me *attinet*. And. I. 2. 16. Ad te *attinere* hanc omnem rem. Eun. IV. 6. 6. Ea que nihil ad te *attinent*. Heaut. I. 1. 24. Nihil ad me *attinet*. Adel. I. 2. 54. Jamne me vis dicere id quod ad te *attinet*? Adelph. II. 1. 32. Quod ad illum *attinet* potissimum. Adelph. III. 1. 9. Unum illud ad me *attinet*. Adel. III. 4. 82. vide notas. Quod ad hanc rem *attinet*. Phorm. III. 1. 17.

Attingo] Si illam digito *attigeris*.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Aversus] Cui magis bonæ felicitates omnes *averse* sicut. Eun. II. 3. 34. vide notas.

Aufero] Vos istæc intro *auferte*: abite. And. I. 1. 1. Inultum id numquam a me *auferet*. And. III. 5. 4. Propere acerse, hinc qui *auferant* eam. And. V. 6. 15. Parasiti personam iade *ablatam* et militis. Eun. prol. 26. Suspikor, aliquid domo *abuntem abstulisse*. Eun. IV. 3. 19. Ul ea via abs te argentum *auferretur*? Heaut. IV. 8. 9. Mallem *auferre* potius in præsentia. Adelph. II. 2. 14. Haud sic *auferent*. Adelph. III. 4. 8. Omne hoc mater *auferet*. Phorm. I. 1. 15. Nosmet ipsos facere oportet. Ph. *Aufer* mi oportet. Phorm. I. 4. 45. Qui te ad scopulum e tranquillo *auferat*. Phor. IV. 4. 8. vide notas. Quin tu hinc pollicitationes *aufer*. Phorm. V. 6. 17. Hicine ut a nobis tantum hoc argenti *auferat*? Phorm. V. 7. 62.

Aufugio] Dio mihi, *aufugistin*? Eun. V. 2. 12. Herole *aufugerim* potius quam redeam. Hec, III. 4. 10.

Augeo] Immo *auge* magis suspicionem. Eun. III. 1. 46. Minor ergo erus damno *auctus* est. Heaut. IV. 1. 15. vide notas. Omnes te in lauta esse et bene *aucta* re putant. Heaut. IV. 5. 49. vide notas. Poetæ ad scribendam *augeat* industriam. Adelph. prol. 25. Si *augeam*, aut etiam adjutor sim ejus iracundiæ. Adel. II. 1. 65. Morbus qui *auctus* sit. Hec. III. 1. 54.

Augesco] Mihi quidem cotidie *augescit* magis de filio ægritudo. Heaut. III. 1. 14.

Avidus] Ejus frater aliquantum ad rem est *avidior*, Eun. I. 2. 51. Quam inhonestæ solæ sint domi atque *avidæ* cibi. Eun. V. 4. 16. Habet patrem quendam *avidum*. Heaut. III. 2. 15.

Aureus] Misisse in gremium imbrem *aureum*. Eun. III. 5. 37.

Auris] Arrige *auris*, Pamphile. And. V. 4. 30. Orando surdas jam *auris* reddideras mihi. Heaut. II. 3. 89. In utramvis *aurem* otiose ut dormias. Heaut. II. 3. 101. Accepi *auribus*. Hec. III. 3. 3. Haud invito ad *aves* sermo mi accessit tuus. Hec. III. 5. 32. *Auribus* teneo lupum. Phorm. III. 2. 21. *Aurem* admovi. Phorm. V. 6. 28. Usque ad *aurem* ogganiat. Phorm. V. 8. 41.

Aurum] *Aurum* sibi clam mulier demit. Eun. IV. 1. 13. *Aurum*, vestem.

Heaut. II. 3. 7. Vestitam veste lagabri, sine *aura*. Heaut. II. 3. 47. Ancillas oneratas veste atque *aura*. Heaut. III. 1. 43. Modo non montis *auri* pollicens. Phorm. I. 2. 18.

Ausculto] Pamphilumne adjutem, an *auscultem* seni. And. I. 3. 4. *Ausculta*, *Ausculto*. And. III. 3. 4 et 5. Vin tu homini stulto mi *auscultare*? Heaut. III. 3. 24. Non herole otiamat, nunc mi *auscultandi*. Adelph. III. 3. 66. *Ausculta* paucis, nisi molestumst. Adel. V. 3. 20. Quid tu autem huic, *ausculta*? Adelph. V. 8. 12. Jam scies: *ausculta*. Phorm. V. 8. 7.

Auspicato] Haud *auspicato* hoc me adtali. And. V. 5. 12. vide notas.

Autumo] Neque se pigere, et deinde factum iri *autumat*. Heaut. prol. 19. vide notas.

Avus] Usque ab *avo* atque *atavo*. Phorm. II. 3. 28.

Auxilior] Foris sapere, tibi non posse te *auxiliarier*? Heaut. V. 1. 50. Si omnes ooperent, tibi nil possent *auxiliarier*. Adelph. V. 4. 9.

Auxilium] Vitæ qui *auxilium* tibi. And. I. 115. Ad te advenio, spem, salutem, consilium, *auxilium* expetens. P. Neque pol consilii locum habeo, neque ad *auxilium* copiam. And. II. 1. 19 et 20. vide notas. Matres filiis *auxilio* in paterna injuria. Heaut. V. 2. 39. Ferte misero atque innocenti *auxilium*. Adelph. II. 1. 1. Si huic malo salutem querant, *auxilii* nil adferant. Adelph. III. 2. 2. Unde me *auxilium* petam? Phorm. V. 1. 2.

B.

Babulo] Dinumeret ille *Babulo* viginti minas. Adelph. V. 7. 17.

Bacchis] Ancillas omnis *Bacchidis* traduce huc ad vos. Heaut. IV. 4. 22. Adducimus tuam. *Bacchidem*. CLIT. Hem, quid? *Bacchidem*? Heaut. II. 3. 70.

Balneum] Unctum atque lantam e *balneis*. Phorm. II. 2. 25.

Bardus] Fatuus est, insalsus, *bardus*. Eun. V. 8. 49. vide notas.

Beatus] *Beatus*, ni unam hoc desit. Phorm. I. 3. 18.

Bellum] *Bellum* fugiens. And. V. 4. 32. *Bellum*, pax rursus, Eun. I. 1. 16. Simul rem et gloriam armis *belle* ropperi. Heaut. I. 1. 60. In bello, in otio, in negotio. Adelph. prol. 20.

Bellus] Unum quidquid, quod qui-

dem erit *bellissimum*, *carpam*. *Adelph.* IV. 2. 51.

Belua] *Bene* es *ferox*, quia habes *imperium* in *beluas*? *Eun.* III. 1. 25. *Ago* nunc, *belua*, credis huic quod dicat? *Eun.* IV. 4. 36. Quid *peritimi* autem *belua*? *Phorm.* IV. 2. 11.

Bene] O factum *bene*. *And.* I. 1. 78. *Bene* *dissimulatum* *amorem*. *And.* I. 1. 105. *Bene* ut *adsimules*. *And.* I. 1. 141. *Bene* et *puccio* *doctum* atque *eductum* *ingenium*. *And.* I. 5. 39. *Bene* *mones*. *And.* II. 2. 36. *Bene* *sano*. *And.* V. 2. 7. *Bene* factum. *And.* V. 6. 11. *Bene* dixi. *Eun.* III. 1. 61. Ita *me* *di* *bene* *ament*. *Eun.* V. 2. 43. *Istuc* *pol* *vero* *bene*. *Eun.* IV. 4. 8. *Bene* *putas*. *Eun.* IV. 7. 3. *Bene* *edepol* *narras*. *Eun.* V. 3. 7. *Bene* *libenter* *vicitas*. *Eun.* V. 8. 44. vide *notas*. *Bene* *vale*. *Heaut.* I. 1. 115. *Quam* *bene* *vero* *abs* *te* *prospectum* *est*. *Heaut.* IV. 1. 25. *Bene* *ancta* *re*. *Heaut.* IV. 5. 50. *Tibi* *bene* *ex* *animo* *volo*. *Heaut.* V. 2. 6. *Tibi* *bene* *esse* *soli*, *sibi* *cum* *sit* *male*. *Adelph.* I. 1. 9. *Bene* *promeruit*. *Adelph.* II. 1. 47. *Bene* *dicat* *seum* *esse* *actum*. *Adelph.* II. 2. 2. *Bene* *facit*. *Adelph.* II. 3. 2. *Hoc* *bene* *successit*. *Adelph.* II. 4. 23. *Di* *bene* *vortant*. *Adelph.* IV. 7. 10. *Quasi* *re* *bene* *gesta*. *Adelph.* V. 1. 13. *Bene* *subducta* *ratione*. *Adelph.* V. 4. 1. *Tibi* *lubens* *bene* *faxim*. *Adelph.* V. 5. 6. *Bene* *procedit*. *Adelph.* V. 6. 9. *Bene* *nos* *aliquid* *facere* *illi* *debet*. *Adelph.* V. 8. 28. *Bene* *convenibat* *sane* *inter* *eos*. *Hec.* I. 2. 103. *Bene* *factum* *te* *advenisse*. *Hec.* III. 5. 6. *Vixit*, *dum* *vixit*, *bene*. *Hec.* III. 5. 11. *Bene* *nuntias*. *Hec.* IV. 4. 20. *Benedictis* *si* *certasset*, *audisset* *bene*. *Phorm.* prol. 20. *Bene* *sit* *tibi*. *Phorm.* I. 2. 101. *Bene* *habent* *tibi* *principia*. *Phorm.* II. 3. 82. *Mei* *patris* *bene* *parta* *indiligerter* *tutatur*. *Phorm.* V. 3. 5.

Benedico] *Omnes* *benedicunt*, *amant*. *Adelph.* V. 4. 11.

Benedictum] *Benedictis* *si* *certasset*, *audisset* *bene*. *Phorm.* prol. 20.

Beneficium] *Exprobratio* *immemori* *benefici*. *And.* I. 1. 17. vide *notas*. *Ut* *beneficium* *verbis* *initum* *dudum* *nunc* *re* *comprobes*. *And.* V. 1. 5. *Ut* *solidam* *parerem* *hoc* *mi* *beneficium*. *Eun.* V. 2. 32. *Hoc* *beneficio* *utriusque* *ab* *utrisque* *vero* *devincimini*. *Heaut.* II. 4. 14. *Quem* *beneficio* *adjungas*. *Adelph.* I. 1. 47. *Abs* *quovis* *homine* *beneficium* *accipere* *gaudeas*. *Adelph.* II. 3. 1.

Pro *maleficio* *si* *beneficium* *summam* *non* *lunt* *reddere*. *Phorm.* II. 2. 22, *Fœneratum* *istuc* *beneficium* *pulchre* *tibi* *dicet*. *Phorm.* III. 2. 8. *Quin* *beneficium* *rursum* *ei* *experimur* *reddere*. *Phorm.* III. 3. 5.

Benevolens] *Neque* *illi* *benevolens*, *neque* *notus*, *neque* *cognatus*. *Phorm.* I. 2. 48.

Benevolentia] *Et* *estate* *et* *benevolentia* *plus* *scire* *et* *providere*. *Heaut.* I. 1. 63.

Benigne] *Blande* *dicere* *aut* *benigne* *facere*. *Adelph.* V. 4. 24. *Benigne* *præbeatur*. *Hec.* V. 2. 2. vide *notas*. *Benigne* *dicis*. *Phorm.* V. 8. 62.

Benignus] *Quam* *fideli* *animo* *et* *benigno* *in* *illam* *et* *clementi* *fui*. *Hec.* III. 5. 22. *Illo* *usa* *sum* *et* *benigno* *et* *lepido* *et* *comi*. *Hec.* V. 3. 39. *Dum* *nimum* *dici* *nos* *bonos* *studemus* *et* *benignos*. *Phorm.* V. 2. 2.

Benivolus] *Facilem* *benivolusque* *lingua* *tua* *jam* *tibi* *me* *reddidit*. *Hec.* V. 1. 35.

Beo] O factum *bene*: *beasti*. *And.* I. 1. 79. *Equid* *beo* *te*? *Eun.* II. 2. 48.

Bibo] *Quod* *jussi* *ei* *dare* *bibere*. *And.* III. 2. 4. *Vicit* *vinum* *quod* *bibi*. *Eun.* IV. 5. 1. *Te* *demiror* *tam* *mane*, *qui* *heri* *tantum* *biberis*. *Heaut.* III. 2. 8. *Prior* *bibas*, *prior* *decumbas*. *Phorm.* II. 2. 28.

Biduum] *Bidui* *est* *aut* *tridui* *hæc* *sollicitudo*. *And.* II. 6. 9. *Ego* *impetrare* *nequeo* *hoc* *abs* *te*, *biduum* *saltem* *ut* *concedas* *solum*. *Ph.* *Siquidem* *biduum*. *Th.* *Rus* *ibo*: *ibi* *hoc* *me* *maerabo* *biduum*. *In* *hoc* *biduum*, *Thais*, *vale*. *Eun.* I. 2. 101. 102. 104. 107. 110. *Sine* *biduum* *hoc* *prætereat*. *Eun.* II. 2. 52. *Hem*, *biduum* *sic* *manendum* *est* *soli* *sine* *illa*? *Eun.* IV. 2. 8.

Biennium] *Biennium* *ibi* *perpetuum* *illum* *tali*. *Hec.* I. 2. 12.

Bini] *Ex* *prædiis* *talenta* *argenti* *bina* *capiebat* *statim*. *D.* *Bina* *quæso*? *Phorm.* V. 4. 6 et 7.

Bis] *Bis* *facere* *stulte* *duco*. *Hec.* III. 2. 8. *De* *eadem* *causa* *bis* *judicium* *apiscier*. *Phorm.* II. 3. 59.

Blande] *Equid* *ego* *possim* *blande* *dicere* *aut* *benigne* *facere*. *Adelph.* V. 4. 24. *Blande* *in* *principio* *adloqui* *Phor.* II. 1. 22.

Blanditiæ] *Abs* *te* *ut* *blanditiis* *suis* *suam* *voluptatem* *expleat*. *Hec.* I. 2. 12.

Blandus] *Te* *vivat* *nasquam* *quisquam* *blandior*. *Hec.* V. 4. 21.

Bolus] Crucior *bolum* mihi tantum ereptum e fancibus. Heaut. IV. 2. 6.

Bonitas] *Bonitasque* vestra adjutans atque sequanimitas. Phorm. prol. 35.

Bonum. Subst.] *Bona* nostra hæc tibi permitto. And. I. 5. 61. Summum bonum esse eris deputabam hunc Pamphilum. And. IV. 3. 2. Ad me lege redierunt *bona* And. IV. 5. 4. Hoc tanto tam repentino *bono*. And. V. 4. 35. Patria qui abligurrierat *bona*. Eun. II. 2. 4. O Juppiter, serva obsecro hæc nobis *bona*. Eun. V. 8. 19. Quæ quidem in homine dicuntur *bona*. Heaut. I. 2. 19. Ne expers partis esset de nostris *bonis*. Heaut. IV. 1. 39. Labore inventa mea cui dem *bona*. Heaut. IV. 7. 13. Me mea omnia *bona* doti dixisse illi. Heaut. V. 1. 69.

Bonus] Uno ore omnes omnia *bona* dicere. And. I. 1. 70. *Bona* verba, quæso. And. I. 2. 33. *Bonum* ingenium. And. III. 1. 8. Ingenio *bono*. And. III. 2. 7. Interea aliquid acciderit *boni*. And. II. 3. 24. Virginem forma *bona* memini videre. And. II. 5. 17. *Ehodum bone* vir, quid agis? And. III. 5. 10. Salve *bone* vir. And. V. 2. 5. Tibi quod evenit *boni*. And. V. 6. 4. *Bonus* est hic vir. S. Hic vir sit *bonus*? And. V. 4. 12. Hic quoque *bonam* magnamque partem ad te attulit. Eun. I. 2. 43. Tamen etsi *bona* natura est, reddunt curatura junceas. Eun. II. 3. 25. Cui magis *bonæ* felicitates omnes adversæ sient. Eun. II. 3. 33. Qui uti scit, ei *bona*, qui non utitur reote, mala. Heaut. I. 2. 22. Qui neque jus neque *bonum* atque sequom sciunt. Heaut. IV. 1. 29. Faciam *boni* tibi aliquid pro ista re. Heaut. IV. 5. 15. Istuc sequi *bonique* facio. Heaut. IV. 5. 40. *Bono* animo es. Heaut. IV. 6. 18. Di *boni*. Adel. III. 2. 86. Præter sequumque et *bonum*. Adelph. I. 1. 39. Quin tu *bono* animo es. Adelph. IV. 2. 4. Neque adeo ex sequo et *bono*. Adelph. V. 9. 30. In me tibi *boni* quid sit. Heo. V. 4. 11. Plus hodie *boni* feci. Heo. V. 4. 19. *Bonam*, *bonis* prognatam. Phor. I. 2. 66. Ni vis *boni* in ipsa inesset forma. Phorm. I. 2. 57. *Bonas*, me absente, hic confecistis nuptias. Phorm. II. 1. 28. Si tu aliquam partem sequi *bonique* dixeris. Phorm. IV. 3. 32. Abs te hoc *bona* venia peto. Phorm. II. 3. 31. Una tecum *bona*, mala, tolerabimus. Phorm. III. 3. 23. Tu id quod *boni* est excerpis. Phorm. IV. 4. 17.

Ut est ille *bonus* vir. Phorm. IV. 3. 33.

Brevis] *Occasionem* tam brevem. Eun. III. 5. 57. Tam in *brevi* spatio. Heaut. V. 2. 2. Ne me in *brevi* pellicias tempus gaudio hoc falso frui. Heo. V. 4. 2. vide notas.

Bruma] Ante *brumam* autem novi negoti nihil incipere causa est *sontica*. Phorm. IV. 4. 28.

Byrria] Quid ais *Byrris*? And. II. 1. 1. Ibi forte hujus video *Byrriam*. And. II. 2. 20.

C.

Cado] Ne aut ille alserit, aut *uspian* ceciderit. Adelph. I. 1. 12. Homini illico lacrumæ *cadunt*, quasi puero, gaudio. Adelph. IV. 1. 20. Quod maxime opus est jactu, non *cadit*. Adelph. V. 7. 22.

Cecilius] Quas primum *Cecili* didici novas. Heo. alt. prol. 6.

Cædo] Verberibus *cæcum* te in *pitrinum* dedam. And. I. 2. 28. Tu illos procul hinc ex occulto *cæderes*. Eun. IV. 7. 17. Dum sermones *cedimus*. Heaut. II. 3. 1.

Cælum] Qui *templa cæli* summa sonita concutit. Eun. III. 5. 42. Quid si nunc *cælum* ruat? Heaut. IV. 3. 41. O *cælum*, o terra, o maria Neptuni. Adelph. V. 3. 4.

Cæsius] Virginem *cæsiam*. Heaut. V. 5. 18. Crispus, crassus, *cæsius*. Heo. III. 4. 26.

Calamitas] Fundi nostri *calamitas*. Eun. I. 1. 34. Numquam ulla *amori* vestro incidere possit *calamitas*. Heaut. II. 4. 15. Ei novum intervenit vitium et *calamitas*. Heo. prol. 2. *Ram* oppresit *calamitas*. *Ram calamitatem* vestra intelligentia sedabit. Heo. alt. prol. 22 et 23.

Calesco] Accede ad ignem hunc, jam *calesces* plus satis. Eun. I. 2. 5.

Calidus] Vide ne nimium *calidum* hoc sit modo. Eun. II. 3. 89.

Calleo] Quo pacto id fieri solet, *calleo*. Heaut. III. 2. 37. Ego illius sensum pulchre *calleo*. Adelph. IV. 1. 17.

Callide] Quid, intellextin? D. immo *callide*. And. I. 2. 30. Hoc facito. Sy. Recte sane. D. Hoc fugito. Sy. *callide*. Adelph. III. 3. 63.

Callidemides] *Callidemidem* hospitem Myconium. Heo. III. 4. 18. Dum exspecto in arce *Callidemidem*. Heo. V. 3.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Eun. II. 1. 17. Carens patria. Heaut. I. 1. 85. Præterquam tui carendum quod erat. Heaut. II. 4. 20. Mulierem, quæ careat culpa? Hec. IV. 4. 40.

Caria] In Cariam est profectus. Eun. I. 2. 46. Captam ex Caria. Heaut. III. 3. 47.

Carnufex] Carnufex, quæ loquitur? And. I. 2. 12. Meus carnufex. And. IV. 1. 27. Eho, carnufex. And. V. 2. 11. Os ut sibi distorsit carnufex. Eun. IV. 4. 3. Namquam dicet carnufex. Adelph. III. 3. 9.

Carpo] Unum quidquid, quod quidem erit bellissimum, carpam. Adelph. IV. 2. 52.

Carus] Annona carast. And. IV. 4. 7. Neque meo cordi esse quemquam cariorum. Eun. I. 2. 121. Ego quoque una pereo, quod mi est carius. Eun. II. 1. 5. Amorem difficillimum et carissimum. Eun. V. 4, 5. Parare, quod sit carius, quam ipse est sibi. Adelph. I. 1. 14. Solum id est carum mihi. Adelph. I. 1. 24. Quam sint soavia, et quam cara sint. Phorm. II. 2. 30.

Casa] Ita fugias, ne præter casam, quod aiant. Phorm. V. 2. 3.

Catus] Senex confidens, catus. And. V. 2. 14.

Cauder] Cauder, stipes, asinus, plumbeus. Heaut. V. 1. 4.

Caveo] Neque tu haud dices tibi non prædictum. cave. And. I. 2. 34. Verbum unum mihi faxis cave. And. IV. 4. 14. Quod cavere possis, stultum admitterest. Eun. IV. 6. 23. Ipsus sibi cavit loco. Eun. IV. 7. 13. Cave sis. Eun. IV. 7. 29. Ab istoc tibi cavendum intellego. Eun. V. 2. 44. Etiam caves? Heaut. II. 2. 6. Cave faxis. Heaut. I. 2. 13. Faciet nisi caveo. Heaut. IV. 4. 8. Etiam taces? ego cavebo. Adel. IV. 2. 12. Cave dixeris. Adelph. III. 4. 12. Dum id rescitum iri credit, tantisper caest. Adelph. I. 1. 45. Ego me scio cavisse. Hec. III. 5. 20. Heus tu, cave. Phorm. II. 3. 51. Cave resciscat quisquam. Phorm. V. 1. 37.

Causa] Satis vehemens causa ad objurgandum. And. I. 1. 123. Vera objurgandi causa. And. I. 1. 131. Tandem inventast causa. And. IV. 1. 19. Ubi ea causa adempta his. And. V. 1. 18. Causa optumast. And. V. 1. 46. Nec satis ad objurgandum cause. And. I. 1. 5. Quid cause est, quin. And. III. 4. 21. Ullam causam, saltem ineptam, falsam, iniquam. And. I. 5. 22. Causam

ceperit. And. I. 3. 8. Multæ sunt cause, quamobrem cupiam. Eun. I. 2. 65. Num parva causa est? Eun. III. 5. 27. Causam dicere. Eun. prol. 10. Causam repperit. Eun. III. 3. 6. Aliquam causam quærebat. Eun. V. 5. 31. Id facere maxime causa mea. Eun. V. 8. 40. Fingit causas. Eun. I. 2. 58. Vera causa est. Heaut. II. 3. 95. Mea causa causam hanc justam esse animum inducite. Heaut. prol. 41. Non tam meapte causa læstor, quam illias. Heaut. IV. 3. 8. Ego liberali illam adsero causa manu. Nunc vide, utrum vis, argentum accipere, an causam meditari tuam. Adelph. II. 1. 40 et 41. Adversame illum causam dicerem, cui veneram advocatus? Adelph. IV. 5. 42. Etai tibi causa est de hac re. Hec. IV. 4. 3. Postquam ademptam hanc quoque tibi causam vides. Hec. IV. 4. 58. Alias ut uti possim causa hac integra. Hec. I. 2. 5. De tali causa. Hec. V. 1. 31. Te cause impellebant leves. Hec. III. 4. 12. Omnis causas præcidam omnibus. Hec. IV. 2. 22. Confingis falsas causas ad discordiam. Hec. IV. 4. 71. Justam illam causam, facilem, vincibilem, optumam. Phorm. I. 4. 48. Quam causas reperient? Causam tradere adversariis. Phorm. II. 1. 4 et 7. Non causas dico, quin. Servom hominem causas orare leges non sinunt. Phorm. II. 1. 48 et 62. Judicium de eadem causa iterum ut reddant tibi. de eadem causa bis judicium adipiscier. Phorm. II. 3. 57 et 59. Nostra causa scilicet in nervom potius ibit. Phorm. IV. 4. 15. Cause est sontica. Phorm. IV. 4. 29. vide notas. Aliquid credito esse cause. Phorm. V. 6. 35. Vestri honoris causa. Phorm. V. 7. 35.

Caute] Res omnis cautius, ne temere faciam, adsero. Hec. V. 1. 11.

Cautim] Cautim et paulatim dabis. Heaut. IV. 8. 30.

Cautio] Ne resciscat, cautio est. And. II. 3. 26. Pisces mihi ne corrumpantur, cautios Adelph. III. 3. 67.

Cautus] Ut cautus est, ubi nihil opust. Phorm. IV. 5. 3.

Cedo. Verb.] Cedo, ut melius dicas. Adelph. III. 2. 52. vide notas.

Cedo. Adverb.] Qui cedo? And. I. 1. 123. Cedo igitur, quid faciam? And. II. 3. 9. Cedo quid jurgabit tecum? And. II. 3. 15. Quid te ergo alied sollicitat? cedo. Eun. I. 2. 82. Cedo alios. Eun. IV. 7. 6. Quid factumst? cedo.

Eun. V. 4. 28. Cedo dextram. Heaut. III. 1. 84. Cedo quid est? Heaut. III. 3. 36. Nomen mulieri cedo quod sit. Heaut. IV. 1. 49. Cedo quemvis arbitrum. Adelph. I. 2. 43. Coram ipsum cedo. Adelph. III. 4. 38. Puerum mihi cedo: ego alam. Heo. IV. 4. 86. Cedo dum, en unquam audisti? Phorm. II. 2. 15. Quod fers, cedo. Phorm. V. 6. 17. Quin tu mi argentum cedo. P. Immo vero uxorem tu cedo. Phorm. V. 7. 42 et 43. Cape, cedo. Phorm. V. 7. 57. vide notas.

Celer] Nisi consilium celere repereris. Phorm. I. 4. 1.

Ce la] Me in cellam aliquam cum illa concludam. Adelph. IV. 2. 13.

Cellula] Cum in cellulam ad te patris penam omnem congereram olanculum. Eun. II. 3. 19.

Celo] Bene dissimulatum amorem et celatum indicat. And. I. 1. 105. Vos celavi, quod nuno dicam. And. III. 4. 6. Ubi ubi est, diu celari non potest. Eun. II. 3. 3. Celum tam insperatum gaudium? Heaut. III. 1. 5. Celabitur itidem, ut celata adhuc est. Heaut. IV. 3. 20. Ea ne me celet, consuefecit filium. Adelph. I. 1. 29. Haud ita decet, celare te iras. Heo. II. 2. 11. Nescio quod magnum malum me celas. Hec. III. 1. 40. Te atque alios partum ut celaret suum. Hec. III. 3. 24. Vereor, ne orata nostra nequeat celare. Heo. IV. 1. 61. Nosne hoc celatos tam diu? Hec. IV. 4. 23.

Censo] Tu si hic sis, aliter censeas. And. II. 1. 10. vide notas. Censen me verbum potuisse ullum proloqui? And. I. 5. 21. Dari tibi verba censes falso. And. III. 2. 25. vide notas. Ego rus ibo, atque ibi manebo. Pa. Censo. Eun. II. 1. 11. Quid faciendum censes? Eun. IV. 4. 53. Recte dicit, censeo. Heaut. III. 3. 27. Censen vero? Eun. III. 3. 30. Aequom esse censeat. Heaut. II. 1. 2. Animum advertunt graviter, quae non censeas. Heaut. III. 3. 9. Quid te futuram censes? Heaut. III. 1. 53. Rem cum videas, censeas. Heaut. V. 3. 21. Censen hominem me esse? Adelph. IV. 2. 40. Haud aliter censeo. Adelph. V. 8. 5. Adeon me esse perversitatem censes? Hec. IV. 1. 32. Ego amplius deliberandum censeo. Phorm. II. 4. 17.

Centies] Ut nil credas intelligere, nisi idem dictumst centies. Heaut. V. 1. 8.

Centurio] Ubi centurios? Sanga? Eun. IV. 7. 6.

Cerebrum] Ut cerebro dispergat viam. Adelph. III. 2. 19. Diminnetur tibi quidem jam cerebrum. Adelph. IV. 2. 32. An tibi jam mavis cerebrum dispergam hic? Adelph. V. 2. 7.

Ceres] Sine Cerere et Libero friget Venus. Eun. IV. 5. 6.

Cerno] Ut consuetum facile amorem cerneret. And. I. 1. 108. Si satis cerno. Adelph. III. 3. 85.

Certatio] Numquam vidi iniquius certationem comparatam. Adelph. II. 4. vide notas.

Certe] Certe captus est. And. I. 1. 55. Herole certe. And. II. 2. 10. Molestus certe ei fuero. And. IV. 1. 17. Certe pol. Eun. IV. 5. 5. - At certe ut hinc concedas. Heaut. III. 3. 11. vide notas. Certe sic erit. Heaut. V. 3. 12. vide notas. Estne hic ipse, de quo agebam? et certe is est. Adel. I. 1. 53. Simulare certe est hominis. Adelph. IV. 7. 16. Certen? Pa. Certe. Heo. V. 4. 2. Certe edepol. Phorm. V. 1. 8.

Certo, verb.] Benedictis si certasset, audisset bene. Phorm. prol. 21.

Certo, adverb.] Hoo certo scio. And. V. 4. 26. Certo comperi. Eun. V. 1. 9. Satis certo scio. Heaut. I. 1. 19. Ut opiner: et certo scio. Adelph. IV. 5. 14. Certo decrevi. Hec. IV. 2. 10.

Certus] Omnia experiri certumst. And. II. 1. 11. Nec quid agam certumst. And. I. 3. 4. Hic reddes omnia, quae nunc sunt certa ei consilia, incerta ut sient. And. II. 3. 16. Ita facere certumst. Eun. I. 2. 108. Si certumst facere, facias. Eun. II. 3. 97. Arbitror: certum non scimus. Eun. I. 2. 31. Satis hoc certumst? G. Certumst. Adelph. III. 2, 31. Neo quicquam certi respondes mihi? Hec. IV. 4. 84. Vide ut mi haec certa et clara attuleris. Hec. V. 4. 1. Quantum potest, me certiore faco. Phorm. IV. 3. 69.

Cervus] Cervam videre fugere, et sectari canes. Phorm. prol. 7.

Cervix] Inversa verba, eversas cervices. Heaut. II. 3. 131.

Cesso] Cessas adloqui? And. II. 2. 6. Cesso adloqui. And. V. 2. 4. Quid stas? quid cessas? And. V. 6. 15. Paulum si cessassem, domi non offendissem. Eun. IV. 4. 5. Odiosa cessas? Eun. IV. 6. 16. Cesso hunc adoriri? Heaut. IV. 5. 9. Odiosus cessat. Adel.

IV. 2. 49. Sed cur cessas? Adolph.
IV. 5. 69. Cessatum usque adhuc est.
Adolph. IV. 4. 23. Ut olim te ostendisti, nil cessavisti eadem esse usque adhuc. Hec. V. 1. 29. Contumelias numquam cessavit dicere. Phorm. II. 3. 30.

Cetarius] Cetarii, Ianii, coqui, fartores, piscatores. Eun. II. 2. 26.

Ceteri] Lamentari præter ceteras visa. Forma præter ceteras honesta et liberali. And. I. 1. 94 et 95. Horum ille nihil egregie præter cetera studebat. And. I. 1. 31. Sua causa excludi ceteros. Eun. III. 2. 28. Patriam, et signa cetera. Eun. I. 2. 32. Nolim ceterarum rerum te socordem eodem modo. Adolph. IV. 5. 61. Cum ego vos curis solvi ceteris. Hec. II. 1. 33. Tu conjicito ceterum. Phorm. I. 3. 14. vide notas.

Ceterum] Ceterum de exclusione verbum nullam. Eun. I. 2. 7. Ceterum idem hoc aut melius tute invenisses. Eun. III. 1. 62. vide notas. Ceterum, placet tibi factum? Adolph. IV. 7. 18. Ceterum de reddenda id facias, quod in rem sit tuam. Hec. III. 3. 31. Ceterum posthac si quicquam, nil precor. Phorm. I. 2. 91.

Chærea] Hic sæpicule nominatur in Eunucho.

Charinus] Andriæ persona est. Quam villam demonstravit Charini? IV. 4. 10.

Chremes] Andriæ, Eunucho, Heautontimorumeni, et Phormionis persona.

Chrysis] Hujus mentio est. And. I. 1. et I. 5. Quis heri Chrysidem habuit? And. I. 1. 58.

Cibus] Viden otium et cibus quid facit alienus. Eun. II. 2. 34. Deducant cibum. Cibum nonnumquam capiet cum ea. Cibum una capias. Eun. II. 2. 22. 76 et 81. E flamma petere te cibum posse arbitror. Eun. III. 2. 38. Avidæ cibi. Eun. V. 4. 16. Unde mi peterem cibum. Heaut. V. 2. 25.

Cicatrix] Neque pugnas narrat, neque cicatrices suas ostentat. Eun. III. 2. 29.

Cilicia] Iter illi in Lemnum ut esset, nostro in Ciliciam. Phorm. I. 2. 16.

Circum] Quæ circum illam essent. Eun. III. 5. 33. Capillus circum caput rejectus. Heaut. II. 3. 49.

Circumcurso] Hac illac circumcurta. Heaut. III. 2. 1.

Circumseo] Facinus indignum, sic circumiri. Phorm. IV. 3. 9.

Circumitio] Nil circum itione usus es. And. I. 2. 31.

Circumspecto] Nescio quid circumspectat. Eun. II. 2. 60. Simul alia circumspecto, satine explorata sint. Eun. III. 5. 45.

Circumspicio] Bacendo in quandam excelsum locam. Circumspicio. And. II. 2. 20. Numquid circumsperti? Adolph. IV. 5. 55.

Circumvallo] Tot res repente circumvallant, unde emergi non potest. Adolph. III. 2. 4.

Circumvenio] Ne cum circumventum inique iniqui irideant. Hec. alt. prol. 46.

Cistella] Cistellam domo effer cum monumentis. Eun. IV. 6. 13.

Citharistria] Quendam nactus est puellulam citharistriam. Quid pedagogus ille qui citharistriam? Phorm. I. 2. 32 et 94.

Cito] Abi cito, et suspende te. And. I. 5. 20. Hai, tam cito? And. III. 1. 16. Quam cito? Eun. I. 2. 98. Haud cito mali quid ortum ex hoc sit publice. Adolph. III. 3. 89. Cito ab eo hæc ira abscedet. Hec. V. 2. 15. Tacitus citius audies. Eun. III. 5. 25.

Civis] Civem Atticam esse hanc. And. I. 3. 16. Illam hinc civem esse aiunt. And. V. 1. 14. Præter civium morem atque legem. And. V. 3. 8. Civem inventam gaudeo. And. V. 4. 36. vide notas. Virginem vitare civem? Eun. V. 2. 19. Hoc peccatum in virginem est civem. Adolph. IV. 7. 8. Ne illius modi jam magna nobis civium pænuriast. Adolph. III. 3. 87. Hospites, tum civis. Phorm. II. 2. 14. Ne quid civis turpe in se admitteret. Phor. II. 3. 68.

Civitas] In qua civitate tandem te arbitrare vivere? Adolph. IV. 5. 51.

Clam] Nec clam te est. And. I. 5. 52. Amavit: tum id clam. And. II. 6. 13. Vel vi, vel clam, vel præcario. Eun. II. 3. 28. Clam te subduxi mihi. Eun. IV. 7. 25. Hæc clam me omnia. Heaut. I. 1. 46. Sperat fore clam. Adolph. I. 1. 46. Haud clam me est. Hec. III. 4. 10. Non clam me haberet, quod colasse intellego. Hec. IV. 4. 35. Peperit uxor clam. Hec. V. 2. 15.

Clamito] Quid clamitas? And. IV.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

tandum instituere. Non potuit cogitata proloqui. Phorm. II. 1. 10 et 53.

Cognata] Amicos te et *cognatas* deserere nolo. Heo. IV. 2. 16. Cedo qui est *cognata*? Phorm. II. 3. 51. Negat Phanium esse hanc sibi *cognatam* Demipho? Hanc Demipho negat esse *cognatam*? Phorm. II. 3. 5 et 6. Cave ne in *cognatam* pecces. Phorm. V. 3. 20.

Cognatus] Inopia et *cognatorum* negligentia coacta. And. I. 1. 44. Is mihi *cognatus* fuit. And. V. 4. 23. vide notas. Habeo hic neminem, neque notum, neque *cognatum*. Eun. I. 2. 68. Amicos, genus, *cognatos*, divitias. Heaut. I. 2. 20. Hegio est his *cognatus* proximus. Adelph. V. 8. 24. Neque illi benevolens, neque notus, neque *cognatus*. Phorm. I. 2. 48.

Cognitio] De *cognitione* ut certum sciam. Eun. V. 3. 12. Id est *cognitio* facta. Hec. V. 3. 33.

Cognosco] Rem *cognoscite*. And. prol. 24. Tandem *cognosti* qui siem? And. III. 4. 7. Utilitatem in ea re faciam ut *cognoscas* meam. Eun. II. 3. 18. Æquum est vos *cognoscere*, atque ignoscere. Eun. prol. 42. Mature ut cum *cognovit*, perpetuo oderit. Eun. V. 4. 11. Et *cognoscendi* dabitur peccati locus. Heaut. II. 1. 6. Alias *cognostis* ejus: quæso hanc noscite. Hec. prol. 8. Ubi sunt *cognitæ*, placitæ sunt. Hec. alt. prol. 12.

Cogo] *Coactum* ogestate ingenium. And. I. 5. 40. Si nolit, quin eum merito possim *cogere*. And. III. 2. 51. Tu *coactus* tua voluntate es. And. IV. 1. 34. *Coactus* legibus eam uxorem duocet. And. IV. 4. 41. Jubeo, *cogo*, atque impero. Eun. II. 3. 98. Quasi talenta ad quindecim *coegi*. Heaut. I. 1. 94. In angustum oppido nunc mess *coguntur* copiarum. Heaut. IV. 2. 2. Malo *coactus*, qui suum officium facit. Adel. I. 1. 44. Quod vos vis *cogit*, id voluntate impetret. Adelph. III. 4. 44. vide notas. Huic leges *cogunt* uabere hanc. Adelph. IV. 5. 18. Filium *cogam*. Adelph. V. 3. 65. vide notas. Vi coepi *cogere*. Hec. II. 2. 26. Invitus feci; lex *coegit*. Phorm. II. 1. 6. Etiam idne lex *coegit*? Phorm. II. 1. 8. vide notas. Vi *coactum* te esse, invitum, lege, judicio. Phorm. I. 4. 36.

Cohæreo] Non *coherent*. And. II. 2. 24.

Cohibeo] Ætas, metus, *cohibebant*.

And. I. 1. 27. vide notas. Non te *cohibes*? Heaut. V. 1. 46.

Coitio] Prima *coitio*st acerrima. Phor. II. 2. 32.

Colaphus] Homini misero plus quingentos *colaphos* infregit mihi. Adelph. II. 1. 45. *Colaphis* tuber est totum caput. Adelph. II. 2. 37.

Colax] *Colacem* esse nempe, Plasti veterem fabulam. Eun. prol. 25. vide notas. *Colax* Menandri est: in ea est parasitus *colax*. Eun. prol. 30.

Colligo] Meridie ipso faciam et stipulam *colligat*. Adelph. V. 3. 62.

Colo] Dum ille vitam illam *colat* inopem. Heaut. I. 1. 84. Nos amatores *colunt*. Phorm. II. 4. 9. Nos *coluit* maxime. Adelph. III. 2. 54. *Colere*, adjuvare, adjungere. Adelph. V. 8. 4. Quod potero faciam, tamen ut pietatem *colam*. Hec. III. 4. 33. Agrum de nostro patre *colendum* habebat. Phorm. II. 3. 18.

Color] Numnam ejus *color* pudoris signum usquam indicat? And. V. 3. 7. Qui *color*, qui nitor vestitus? Eun. II. 2. 11. vide notas. *Color* verus. Eun. II. 3. 27. *Colore* stallionino. Eun. IV. 4. 22. vide notas.

Columen] *Columen* vero familia. Phorm. II. 1. 57.

Comedo] Hunc *comedendum* et ebibendam vobis propino. Eun. V. 8. 57. vide notas. Quid *comedent*? quid ebibent? Heaut. II. 3. 14.

Comes] *Comites* secuti scilicet sunt virginem. Eun. II. 3. 55. Unam eii *coenam* atque ejus *comitibus* dedi. Heaut. III. I. 46. *Comitum* conventus. Hec. alt. prol. 27. Sine *comite*. Hec. V. 3. 25.

Comis] Usa sum benigno et lepido et *comi*. Hec. V. 3. 39. Quemquamne tam animo *comi* et leni putas? Heaut. V. 1. 39. vide notas.

Comissator] Edepol *comissatorem* haud sane commodum. Adelph. V. 2. 8.

Comissor] Phædriam. intromittamus *comissatum*. Eun. III. 1. 52. vide notas.

Comiter] Quid me dudum adjarit *comiter*. Phorm. III. 3. 4.

Commemini] Sic *commemineram*. Eun. III. 5. 16. Si satis *commemini*. Phorm. III. 2. 38.

Commemorabilis] Non fit, sine periculo facinus magnum et *commemorabile*. Heaut. II. 3. 73. vide notas.

Commemoratio] Istæc *commemora-*

tio quasi exprobatio est. *And.* I. 1. 16.

Commemoro] Quid *commemorem* primum? *Eun.* V. 8. 14. Cui dem, quomobrem dem, *commemorabo*. *Phorm.* IV. 5. 3. Quid ego nunc *commemorem* singularitum? *Phorm.* V. 8. 42.

Commendo. Commendo] *Commendat* virginem mihi. *Eun.* III. 5. 29. Ego me tuæ *commendo* et *committo* fidei. *Eun.* V. 2. 47. Ille tibi moriens nos *commendavit*. *Ad.* III. 4. 11.

Commentum] *Ipsis commentum* placet. *And.* I. 3. 20.

Commeo] Huc raro in urbem *commutat*. *Hec.* I. 2. 100.

Commereo. Commero] Quid *commerui* aut *peccavi*? *And.* I. 1. 112. Numquam sciens *commerui*. *Hec.* IV. 2. 4. Nullam de his rebus culpam *commeruit* tua. *Hec.* IV. 4. 9. Arbitrabitur *commeruisse* culpam. *Phorm.* I. 4. 28.

Commercor] Numquam quicquam erga me *commeritast*, quod nollem. *Hec.* III. 5. 36.

Commeto] *Commetare* ad mulierculam. *Heaut.* III. 1. 35. vide notas.

Commigro] Ex Andro *commigravit* huc vicinias. *And.* I. 1. 43. Neque enim dia huc *commigrarunt*. *Ad.* IV. 5. 15.

Commiscor] Quid agam? aut quid *commiscar*? *Heaut.* IV. 2. 7. Hujusmodi mihi res semper *commiscere*. *Heaut.* IV. 6. 8.

Commitigo] Utinam tibi *commitigari* videam sandalio caput. *Eun.* V. 7. 4.

Committo] Cui *committas* primo partu mulierem. *And.* I. 4. 3. Se *commissurum* mihi gnatum suam uxorem. *And.* I. 5. 6. Servon fortunas meas me *commississe* futili? *And.* III. 5. 3. Ovem lupo *commissi*. *Eun.* V. 1. 16. vide notas. Ego me tuæ *commendo* et *committo* fidei. *Eun.* V. 2. 57. Eis *commissi* et credidi. *Heaut.* V. 1. 13. Non *committet* hodie unquam, iterum ut vapulet. *Ad.* II. 1. 5. Ut tergum meum tuam in fidem *committam*. *Hec.* I. 2. 84. Qui illum dicerunt dignum, suos cui liberos *committerent*. *Hec.* II. 1. 15.

Commode] Non sat *commode* divisa sunt temporibus tibi hæc: *And.* III. 1. 17. Quantum ille potuit cogitare *commode*. *Heaut.* prol. 14. Si quis recte aut *commode* tractaret. *Hec.* I. 1. 100. Numquam *commodius* erum audivi loqui *Hec.* III. 2. 48. Cuiquam seque audisti *commode* quicquam evenisse? *Heaut.*

IV. 3. 7. vide notas. Haud opinor *commode* finem statuisse orationi. *Hec.* I. 2. 20. Numquam tam dices *commode*. *Hec.* I. 2. 35.

Commoditas] Quot *commoditates*, vide: *And.* III. 3. 37. Magnam mi injicit sua *commoditate* curam. *Ad.* IV. 5. 76. Quantis *commoditatibus* hunc onerastis diem? *Phorm.* V. 6. 7.

Commodo] Quod queam, illi ut *commodem*. *Hec.* V. 1. 33.

Commodum. Adverb.] Illa sese interea *commodum* huc advorterat. *Eun.* II. 3. 52. Id cum hoc agebam *commodum*. *Phorm.* IV. 3. 9.

Commodus] Plus malist quam *commodi*. *And.* III. 3. 15. Nolo tibi ullum *commodum* interoludier, *And.* III. 3. 41. vide notas. Ex incommodis alterius sua ut comparent *commoda*. *And.* IV. 1. 4. Ne quod vestrum remorer *commodum*. *And.* IV. 3. 24. Tu illis fruare *commodis*. *Eun.* II. 3. 81. Quid ut ex ea re tandem caperes *commodi*? *Eun.* III. 5. 25. Cui tam subito tot contigerint *commoda*. *Eun.* V. 8. 3. Quam maxime servire vestris *commodis*. *Heaut.* prol. 50. Ut ex illius *commodo* meum compararem *commodum*. *Heaut.* II. 4. 17. Quine omnia sibi postputavit esse præ meo *commodo*. *Ad.* II. 3. 9. Sine labore patria potitur *commoda*. *Ad.* V. 4. 17. Me pietas matris potius *commodum* suadet sequi. *Hec.* III. 5. 31. Matris servibo *commodis*. *Hec.* III. 5. 45. Multa ex quo fuerint *commoda*, ejus incommoda sequuntur ferre. *Hec.* V. 3. 42. *Commodiorem* hominem, adventum, tempus, non vidi. *And.* V. 2. 3. Si id non *commodum* est. *Eun.* III. 4. 49. Malier *commoda* et faceta. *Heaut.* III. 2. 10. Commissatorem haud sane *commodum*. *Ad.* V. 2. 8. Hoc et vobis et meo *commodum* famæ arbitror. *Hec.* IV. 2. 9. Quod *commodas* res attali? *Hec.* V. 3. 19. Exsequias Chremeli quibus est *commodum* ire, em tempus est. *Phorm.* V. 8. 37.

Commoneo] *Commoneat*, ut servem fidem. *And.* I. 5. 45. Aliorum exempla *commonent*. *And.* IV. 5. 17.

Commonstro] Parentis meos ut *commonstres* mihi. *Heaut.* V. 4. 4. Hominem *commonstrarier* mi istum volo. *Phor.* II. 1. 75.

Commorientes] *Commorientes* fecit Plautus fabulam. *Ad.* prol. 7.

Commoror] Quid illic tam diu *commorare*? *Phorm.* IV. 1. 7.

Commoueo] Neque commouetur animus in ea re tamen. And. I. 1. 67. **Commoueat**, neque commoueat, ut seruem fidem. And. I. 5. 45. **Commoueri**. And. II. 6. 25. Animus commouetur metu. And. V. 4. 34. Jam te commouit reddam. And. V. 2. 23. In hac commouitus sum. Eun. III. 5. 19 Dormiunt: pol ego istos commouebo. Heaut. IV. 4. 8. Quidnam ille commouitus uenit? Phor. I. 4. 6. **Commoueat** omnes nos. Phorm. I. 2. 51.

Communio] Nonne prius communio oportuit? And. I. 5. 4.

Communis] Id oro te, in commune ut consulas. And. III. 3. 16. Pernicies communis adulescentium. Ad. II. 1. 34. **Communis** corruptela nostrum liberum. Ad. V. 3. 7. **Communia** esse amicorum inter se omnia. Ad. V. 3. 18. Vitium commune omnium est. Ad. V. 8. 30. **Communia** omnium que sunt patrum. Heo. I. 2. 42. **Communia** esse heo. Phor. II. 1. 15. vide notas.

Commuto] Numquam tecum commutaturum patrem unum esse uerbum. And. II. 4. 7. **Commuto** locum. Eun. V. 5. 3. Tria non commutabitis uerba hodie inter uos. Phorm. IV. 3. 33.

Comædia] Quas facies de integra comædiis. And. prol. 26. Ex integra Græca integrant comædiam hodie sum acturus. Heaut. prol. 4. Synapothnescentes Diphili comædiast. Adel. prol. 6. Placet haud fieri itidem ut in comædiis. Heo. V. 4. 26. Epidicazomenen quam uocant comædiam Græce. Phorm. prol. 26. vide notas.

Comparo. Comparo] Ex incommodis alterius sua ut comparent commoda. And. IV. 1. 4. An potius ita me comparem. Eun. I. 2. Quod donum dono huic contra comparet. Eun. II. 3. 64. Ne comparandus hic quidem ad illumst. Eun. IV. 4. 14. Ut ex illius commoda meam compararem commodam. Heaut. II. 4. 18. Quæ opus sunt comparet. Heaut. IV. 8. 14. Ita comparatam esse hominum naturam omnium. Heaut. III. 1. 94. Numquam uidi iniquius certationem comparatam. Ad. II. 2. 4. Quam inique comparatumst. Phorm. I. 1. 7.

Compedes] Habendum compedes. Phor. II. 1. 9. vide notas.

Comperio. or.] Comperiebam nihil ad Pamphilum quicquam attingere. And. I. 1. 63. De amore hoc comperit. And. I. 3. 6. Dum ne ab hoc me falli comperiar. And. V. 3. 31. Atqui certo com-

peri. Eun. V. 1. 9. Ubi comperi, ex iis. Heaut. I. 1. 70.

Complacet] Postquam me amare dixi, complacuit tibi. And. IV. 1. 21. Ejes sibi complacitam formam. Heaut. IV. 5. 24.

Complector] Mediam mulierem complectitur. And. I. 1. 106.

Complures] Emptæ mulieres complures. Ad. II. 2. 22. Ubi illic dies est compluris. Heo. I. 2. 110. Compluris menses. Phorm. III. 2. 35. Nova compluria. Phorm. IV. 3. 6.

Complusculus] Hoo dies plusculus bene conueniebat inter eas. Heo. I. 2. 102.

Compono] Neo magis compositum quicquam. Eun. V. 4. 13. Res composita est. Ad. IV. 7. 17. Componi potis gratias. Heo. III. 5. 19. Componere tecum simul ferantur. Heo. IV. 3. 5. Inter nos hæc potius cum bona ut componantur gratia, quam cum mala. Phor. IV. 3. 17.

Compos] Vix sum compos animi. Adel. III. 2. 12.

Composito] Composito factumst. Phor. V. 1. 29.

Comprecor. Compredor] Deos comprecare. Tu deos potius comprecare. Ad. IV. 5. 65 et 70.

Comprehendo] Comprehendi iube, quantum potest. Eun. V. 1. 20. Hoo pro macho postea comprehendere constringere. Eun. V. 5. 23.

Comprimo. Comprimo] At tu tibi istas posthac comprimito manus. Heaut. III. 3. 29. Cum compressa est gasta. Heo. IV. 1. 57. Se fatetur nescio quam compressisse. Heo. V. 3. 30. Animam compressi. Phorm. V. 6. 28.

Comprobo] Beneficium uerbis initam re comprobet. And. V. 1. 5.

Conatus] Magno jam conatu magis nugæ dixerit. Heaut. IV. 1. 8.

Concalesco] Concaluit: quid uis? Heaut. II. 3. 108.

Concedo. Largior.] Faciam ut tibi concedam. Haud tibi hoo concedo. Heo. II. 2. 3 et 16. Numquamne hodie concedes mihi? Phorm. V. 3. 22.

Concedo. Abeo] Biduum saltem ut concedas solum. Concedam hinc intro. Eun. I. 2. 102 et 126. Concede istas paululum. Eun. IV. 4. 39. Hoo concessero. Heaut. I. 1. 122. Hinc concedas aliquo ab ore eorum. Heaut. III. 3. 11. Si nunc de tuo jure concessisses paululum. Ad. II. 2. 9. Quando esse in-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Conflo] Magna familiaritas *confu-*
tast. Eun. V. 2. 35.

Confugio] Neque tu eo nunc *confu-*
gies: quid mea? Heaut. IV. 5. 45.
Nunc haec *confugit.* Hec. III. 3. 24.
Memini, nocte prima *confugere* anhe-

Confuto] Dictis *confutabitur.* Heaut.
V. 1. 76. *Confutavit* verbis admodum
iratum senem. Phorm. III. 1. 13.

Conger. Congrus] *Congrum* istum
maximum in aqua sinito ludere. Ad.
III. 5. 23.

Congero] Ad te patris penum om-
nem *congereram* clanculam. Eun. II.
3. 19.

Conglutino] Meretricios amores nup-
tias *conglutinas*? And. V. 4. 10.

Congredior] *Concredere* solutam,
Phorm. V. 6. 12.

Congruo] Omnes *congruunt.* Phorm.
II. 1. 34. Mulier mulieri magis *con-*
gruet. Phorm. IV. 5. 14. vide notas.

Conjecto] Neque scio, quid dicam
aut quid *conjectem.* Eun. III. 4. 5.

Conjectura] *Conjecturam* hanc nunc
facio. And. III. 2. 32. Quantum ex ip-
sa re *conjecturam* fecimus. Heaut. II. 3.
25. vide notas. Quibus ex *conjectura*
facile sit. Ad. V. 3. 36. vide notas.

Conjicio. Suspico.] Neque satis mi-
rari neque *conjicere.* Eun. III. 4. 9.
Annos sexaginta natus es, aut plus ut
conjicio. Heaut. I. 1. 11. vide notas.
Tu *conjicito* ceterum. Phorm. I. 3. 14.
vide notas.

Conjicio. Jacio] In nuptias *conjeci* he-
rilem filium. And. III. 4. 23. Conti-
nno hic se intro *conjicit.* Heaut. II. 3.
36. vide notas. Ne me in laceritiam frus-
tra *conjicias.* Heaut. II. 3. 51. Hinc me
protinam *conjicerem* in pedes. Phorm.
I. 4. 13.

Conjugium] *Conjugio* liberali devino-
tum: And. III. 3. 29.

Conjuratio] Quod hoc genus est,
quae haec est *conjuratio*? Hec. II. 1. 1.

Conlacrumo] Tristis interim, nonnun-
quam *conlacrumabat.* And. I. 1. 82.

Conlaudo] An fortunam *conlaudem*?
Eun. V. 8. 16. *Conlaudavi* secundum
facta et virtutes tuas. Eun. V. 8. 60.
Conlaudavit filium. Ad. III. 3. 13.

Collibet] Si quid *collibitum* sit, novi
te. Eun. V. 8. 26. vide notas.

Colligo] *Colligavit* eum miseris mo-
dis. Pa. *Colligavit*? Eun. V. 4. 33
et 34.

Conloco] Eam in lectum illuc *conloca-*

runt. Eun. III. 5. 45. Amici quoque
res in tuto ut *conlocetur.* Heaut. IV. 3.
11 et 17.

Conlucupletio] Tu interea loci *conlu-*
cupletasti te. Heaut. II. 3. 17.

Conloquor] *Conloquar.* And. V. 6. 10.
Videbit, *conloquetur.* Eun. II. 3. 76.
Convenire et *conloqui.* Eun. III. 2. 14.
Ut *conloqui* mecum una posset. Hec. I.
2. 56.

Commiseraco] Si adesset, credo ibi
ejus *commiseraceret.* Hec. I. 2. 54.

Conor] Quicquam te fallacis *conari,*
And. I. 2. 26. Egone istuc *conari* que-
am? And. I. 5. 35. *Conari* manibus,
pedibus. And. IV. 1. 52. Dum mali-
untur, dum *conantur,* annus est. Heaut.
II. 2. 12. vide notas.

Conparco] Unoiatim *conparat* miser.
Phorm. I. 1. 10.

Conpotrix] Quia *conpotrix* ejus est.
And. I. 4. 5.

Compressus] Virgo ex eo *compressa*
gravida facta est. Adelph. III. 4. 29.

Conqueror] Neque voce alia poterat
conqueri. Hec. III. 3. 15.

Conrada] *Conradi* omnia. Heaut. I. 1.
89. Minas decem *conradet* alicunde.
Ad. II. 2. 35. Ei credo munus hoc *con-*
raditur. Phorm. I. 1. 6. Aliquid *conre-*
sistem. Phorm. I. 4. 13. vide notas.

Concindo] Ipsam capillo *concidit.*
Eun. IV. 3. 4. Virgo *conscius* vesta,
Eun. V. 1. 4.

Conscius] Quae mihi sum *conscia.* Eun.
I. 2. 119. Ubi comperi ex iis, qui facere
ei *conscii.* Heaut. I. 1. 70. Qui tam au-
dacis facinoris mi *conscius* sis. Phorm.
I. 3. 4.

Consector] Esse primos se omnium
rerum volunt: hos *consector.* Eun. II.
2. 18.

Consequor] Necesse est consilia *con-*
sequi consimilia. Heaut. I. 2. 35. Mi-
nas haec ornamentis *consequentur* al-
teris. Heaut. IV. 7. 9. Recta *consequor.*
Hec. III. 3. 12. Ex segritudine mise-
ram more *consecuta* est. Phorm. V.
2. 23.

Conserva] Summa forma semper *con-*
servam domi videbit. Eun. II. 3. 75.

Conservo] *Conservasti* te atque illam.
Heaut. IV. 1. 40. *Conserva,* quare,
parce. Adelph. V. 5. 27.

Conservus] *Conservis* ad eandem istunc
praecipio modum. Adelph. III. 3. 70.

Considero] Mecum in animo vitam
tuam *considero.* Heaut. II. 4. 5.

Consentio] Ne vos inter vos *conser-*

tere sentiant. Heaut. III. 1. 91. vide notas.

Consilium] Si quid consili habet, ut consumat nunc. Quid cum illo consili captet. And. I. 1. 132. Neque pol consili locum habeo, neque ad auxilium copiam. And. II. 1. 20. vide notas. Hujus consilio fretus sum. And. II. 1. 36. Facile, cum valemus, recta consilia segrotis damus. And. II. 1. 9. Hic redde omnia, quae nunc sunt certa ei consilia, incerta ut sient. And. II. 3. 16. Intimust eorum consiliis. And. III. 3. 44. Vah consilium callidum. And. III. 4. 10. Quandoquidem tam nulli consili sum. Ant. III. 5. 2. **Consilium** quero. IV. 2. 19. Repudio quod consilium primum intenderam. And. IV. 3. 18. Quae res in se neque consilium, neque modum habet ullum. Ean. I. 1. 12. Simul consilium cum re amisti? Ean. II. 2. 10. Numquam vidi melius consilium dari. Ean. II. 3. 85. **Consilium** volo capere una tecum. Ean. III. 5. 66. **Consilium** illud rectumst. Ean. IV. 7. 14. Neque quid nunc consili capiam, scio. Ean. V. 2. 28. Aut consolando, aut consilio, aut re juvero. Heaut. I. 1. 34. Necesse est, consilia consequi consimilia. Heaut. I. 2. 35. Conferunt consilia ad adolescentes. Heaut. III. 1. 65. vide notas. Neque me quiequam consilio adjuvas? Heaut. V. 2. 29. Natura tu illi pater es, consiliis ego. Ad. I. 2. 46. Quod si omnia omnes sua consilia conserant. Adolph. III. 2. 1. Pectore consistere nil consili quit. Adolph. IV. 4. 5. Illi credunt consilio omnia. Adel. V. 4. 18. Non est consilium. Hec. III. 5. 44. Quid das consili? Hec. IV. 4. 93. De ejus consilio velle sese facere, quod ad hanc rem attinet. Phorm. III. 1. 17. Nisi aliquod consilium celere repereris. Phorm. I. 4. 1. Is quod mihi de hac re dederit consilium, id sequar. Phorm. II. 4. 21. Quo consilia haec referam? Phorm. V. 1. 1. Modo ut hoc consilio possiet discedi. Phorm. V. 2. 8. Hoc vestram consilium fuit. Phorm. V. 7. 41.

Consimilis] Consimilem iuserat jam olim ille ludam. Ean. III. 5. 38. Necesse est, consilia consequi consimilia. Heaut. I. 2. 35. Cujus mos maxumest consimilis vostram. Heaut. II. 4. 13. Isti formae ut mores consimiles forent. Heaut. II. 4. 2. Est consimilis moribus. Heaut. V. 3. 17.

Consisto] Ubi ad ipsum venio diver-

tionum, constiti. Ean. IV. 2. 7. Nec hic consisti. Adolph. II. 1. 2. Pectore consistere nil consili quit. Adolph. IV. 4. 5.

Consolor] Aut consolando, aut consilio, aut re juvero. Heaut. I. 1. 34. Istam quod potes. fac consolare. Adel. III. 5. 2. Quid consolare me? Hec. III. 1. 13.

Conspicere] Illam e conspectu amici meo. Ean. II. 3. 1. Tuam conspectum fugitat. Heaut. III. 1. 25. Fugere e conspectu. Hec. I. 2. 107. His meum fore conspectum invisum. Hec. V. 2. 22. Ipsum gestio dari mi in conspectum. Phorm. II. 1. 31. Patris conspectum veritum hinc abiisse. Phorm. II. 2. 1. Neque mi in conspectum prodit. Phorm. II. 4. 3.

Conspicor] Cur te ergo in his ego conspicor regionibus? Ean. V. 8. 35. Quia te in fundo conspicor fodere. Heaut. I. 1. 16.

Constabilio] Tuam rem constabilizes. Adolph. V. 1. 9.

Constituo] Diem quia olim in hunc sunt constituta nuptiae. And. I. 5. 34. Venturam ad me constituit. Ean. I. 2. 125. Locus, tempus constitutumst. Ean. III. 4. 3. Constitui cum quodam hospite, me esse illum conventuram. Hec. I. 2. 120.

Constringo] Quadrupedem constringito. And. V. 2. 24. Comprehendere et constrinsere. Ean. V. 5. 23.

Consuefacio] Consuefaci filium. Hoc patrium est, potius consuefacere filium, sua sponte recte facere, quam alieno metu. Adel. I. 1. 29 et 49.

Consuesco] Cum ea consuevit. Ad. IV. 5. 32. Quocum tot consuesset annos. Hec. IV. 1. 40. Cum ejus consuevit matre clanoulum. Phorm. V. 6. 33.

Consuetudo] Parvo consuetudinis causa. And. I. 1. 84. Ut neque me consuetudo, neque amor, neque pudor commoveat. And. I. 5. 44. Consuetudine et conjugio liberali devinctam. And. III. 3. 28. Cotidianae vitae consuetudinem. Heaut. II. 3. 42. Vetere uti consuetudine. Hec. alt. prol. 29. Antiqua consuetudine. Hec. I. 2. 17. Amor me graviter consuetudoque ejus tenet. Hec. III. 3. 44. Qui hanc mihi adimat consuetudinem. Phorm. I. 3. 9.

Consuetus] Ut consuetum facile amorem oerneret. And. I. 1. 108.

Consulo] Id oro te, in commune ut

consulas. And. III. 3. 16. Passime istuc in te atque in illum *consulis.* Heaut. III. 1. 28. *Consulere* in longitudinem. Heaut. V. 2. 10. *Tu consulis* quicquam? Adel. I. 2. 47. *Post consulam.* Adel. V. 9. 25. *Roote consului* meae. Hec. IV. 1. 44. *Dum ibi tempus consulendi* est. Hec. V. 1. 19. *Qui mi consultum optime* velit esse. *Cui de integro est potestas etiam consulendi,* quid velis. Phorm. I. 3. 1 et 22. *Ut id consulere.* Phorm. V. 1. 7.

Consultatio] *Nulla tibi hio consultatio.* Hec. IV. 4. 28.

Consumo] *Si quid consili* habet, *ut consumat* nunc. And. I. 1. 133. *Quod in opere faciundo opere consumis* tuae. Heaut. I. 1. 21. *Sumat, consumat,* perdat. Heaut. III. 1. 56. *In apparando consumunt* diem. Adelph. V. 7. 2.

Consusurro] *Syrus cum illo vestre consusurrunt.* Heaut. III. 1. 64. *vide notas.*

Contamino] *Contaminari non decere fabulas.* And. prol. 16. *Ne hoc gaudium contaminet* vita segritudine aliqua. Eun. III. 5. 4. *Multas contaminasse* Graecas, *dum facit paucas* Latinas. Heaut. prol. 17.

Contego] *Illis misere indigne factam injuriam contexeris.* Hec. III. 3. 41.

Contemno] *Quot modis contemptus,* *spretus?* And. I. 5. 13. *Hic ego illum contempsi* pro me. Eun. II. 2. 8. *Namquid habes, quod contemas?* Eun. III. 2. 22. *Arbitror te tuum consilium contempsisse.* Hec. I. 2. 15.

Contemplor] *Satis ut contemplata modo sis.* Heaut. IV. 1. 4. *Voluntatem contemplantini.* Phorm. I. 4. 33.

Contentus] *Neque tu uno eras contenta.* Eun. I. 2. 42. *Quae paulo tum erat contenta.* Heaut. III. 1. 36.

Contero] *Contrivi* in querendo vitam atque *etatem* meam. Adelph. V. 4. 15. *Curando atque ambulando totam hunc contrivi* diem. Hec. V. 3. 17. *Quid hio conterimus operam frustra?* Phorm. I. 4. 32.

Continens] *Hoc nemo* fecit magis *continens.* Eun. II. 1. 21.

Continentia] *Magnum exemplum continentiae.* And. I. 1. 65.

Contineo] *Taceo et contineo optime.* Eun. I. 2. 23. *Vix me contineo.* Eun. V. 2. 20. *Continebit* posthac, *si sapiet,* manus. Adel. IV. 2. 26. *Equidem cupio,* *et vix contineor.* Hec. IV. 3. 9.

Rari fore sese *continebat.* Phorm. II. 3. 17.

Contingo] *Hanc mi* expetivi, *contigit.* And. IV. 2. 13. *Cui tam subito tot contigerint* commoda. Eun. V. 8. 3. *Velle te id, quod non potest contingere.* Heaut. II. 3. 83. *Haec gaudia illi contigisse* laetor. Hec. V. 3. 35.

Continuo] *Egomet continuo* mecum. And. I. 1. 55. *Mors continuo* ipsam occupat. And. I. 5. 62. *Sin falsum audierim ac fictum, continuo* palamst. Eun. I. 2. 24. *vide notas.* *Ubi non nabit Phaedriam, tu Pamphilam continuo.* Eun. III. 1. 15. *Quae volo, simul imperabo: post continuo* exeo. Eun. III. 2. 40. *Haec ubi aperit ostium, continuo* hio se intro conjicit. Heaut. II. 3. 36. *Ne mora sit, si inuenerim, quin pugnas continuo* in mala haereat. Adelph. II. 1. 17. *Continuo* voltum earum sensi *inmutari.* Hec. III. 3. 9.

Contortor] *Bonorum extortor, legum contortor.* Phorm. II. 3. 27.

Contra] *Si scias quod donem dabo huic contra* comparet. Eun. II. 3. 64. *Si laudabit haeo illius formam: tu hujus contra.* Eun. III. 1. 54. *Voluit facere contra* huic *egre.* Eun. IV. 1. 10. *Me ut item contra me* habeat, *facio sedulo.* Adel. I. 1. 25. *Hiscine tu amabo non contra* insidiabere? Hec. I. 1. 13. *Nunc me tibi certum est contra* gratiam referre. Hec. IV. 2. 7. *Andi nunc contra* jam. Phorm. IV. 4. 18.

Controversia] *Sine controversia* ab *dis* solus diligere. Phorm. V. 6. 14.

Contumelia] *Quid est, si hoc non contumelias?* And. I. 5. 2. *Labide oclusa contumeliis.* And. III. 3. 25. *Non perpeti meretricium contumeliam.* Eun. I. 1. 3. *Hancine ego ut contumeliam* tam insignem in me accipiam? Eun. IV. 7. 1. *Istuc quidem contumelia* est. Heaut. III. 3. 5. *Ad contumeliam* omnia accipiunt *magis.* Adel. IV. 3. 15. *Tegere contumelias.* Hec. I. 2. 91. *Ne ulla merito contumelias fieri* vobis posset. Hec. III. 5. 20. *Absenti tibi te indignas contumelias* nonquam cessavit *dicere.* Phorm. II. 3. 29. *Novo modo eii* faceres *contumeliam.* Phorm. V. 7. 79.

Contumeliosus] *En unquam cuiquam contumeliosius* audistis *factam injuriam,* *quam haeo est mihi?* Phorm. II. 3. 1.

Conturbo] *Conturbasti mi* rationes *omnis.* Eun. V. 3. 29. *Mestus,* atque

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Corrumpto] Potius, quam te *corrumpi* sinat. *And.* II. 3. 22. Vereor, ne mulier *corrupta* sit. *Heaut.* II. 2. 2. Tu illum *corrumpi* sinis. *Adel.* I. 2. 17. Piscois nactus sum; hi mihi ne *corrumpan*tur, cautiost. *Adel.* III. 3. 67. Prandium *corrumptur*. *Adelph.* IV. 2. 49.

Corruptela] Communis *corruptela* nostrum liberum. *Adelph.* V. 3. 7.

Cotidianus] Tædet *cotidianarum* harum formarum. *Eun.* II. 3. 6. *Cotidianæ* vitæ consuetudinem. *Heaut.* II. 3. 41. Tantos sibi sumptus domi *cotidiano* fieri. *Heaut.* IV. 5. 7. vide notas. Quod morbi est? *Febris. Cotidianæ?* Ita aiunt. *Hec.* III. 2. 22. *Cotidiana* cura. *Phorm.* I. 3. 8.

Cotidis] *Cotidis* accusabam. *Heaut.* I. 1. 50. Mibi quidem *cotidis* auget magis ægritudo. *Heaut.* III. 1. 14.

Cras] *Thais* maximo te orabat opere, ut *cras* redires. *Eun.* III. 3. 27. Mox: *cras* redi. *Adelph.* II. 2. 50. *Cras* cum primo luci. *Adelph.* V. 3. 54. *Cras* mane. *Phorm.* III. 2. 46.

Crassus] Magnus, rubicundus, crispus, crassus, cæsius. *Hec.* III. 4. 26.

Cratinus] Scin *Cratini* hujus ditis sedes? *Adelph.* IV. 2. 42. *Cratinus*, censeo: si tibi videtur. D. Dio, *Cratine*. *Phorm.* II. 4. 7. vide notas.

Creber] Hæc illæ erant *itiones crebre?* *Phorm.* V. 8. 23. vide notas.

Crebro] *Scortari crebro* nolunt; nolent *crebro* convivari. *Heaut.* I. 2. 32. Quia ruri esse *crebro* soleo. *Hec.* II. 1. 18.

Credibilis] Hocine *credibile*, aut memorabile? *And.* IV. 1. 1.

Credo] Quæ mihi suum animum atque omnem vitam *credidit*. *And.* I. 5. 37. *Credo* impetrabo. *And.* II. 1. 13. *Credon* tibi hoc nunc? *And.* III. 2. 17. *Andivi* et *credo*. *And.* III. 2. 31. Tibi ego ut *credam*, *farcifer?* *And.* III. 5. 12. *Satis credo*. *And.* IV. 1. 49. *Perpulchra credo* dona, aut nostris similia. *Eun.* III. 2. 15. Nil tibi quicquam *credo*. *Crede* hoc meæ fidei. *Eun.* V. 2. 45 et 59. *Erras*, si id *credis*, et me ignoras, *Clinia*. *Heaut.* I. 1. 53. *Fao* ut audeat tibi *credere* omnia. *Heaut.* V. I. 53. *Crede* hoc, ego meum jus persequar. *Ad.* II. 1. 9. Illi *credunt* consilia omnia. *Adel.* V. 4. 18. Quod ego nunquam *credidi* fore. *Hec.* I. 2. 23. Timeo ne aliud *credam*, atque aliud nuncies. *Hec.* V. 4. 4. Qui istuc *credam* ita esse, mihi dico velim. *Phorm.* V. 6. 15.

Crepe] Sed fores *crepuerunt* ab ea *Eun.* V. 7. 5. Sed quid *crepuerunt* fores hinc a me? *Heaut.* I. 1. 121. Quid est, quod tam a nobis graviter *crepuerunt* fores? *Heaut.* III. 3. 52. Nam quid foris *crepuit?* *Ad.* II. 3. 11.

Cresco] Date *crecendi* copiam. *Heaut.* prol. 28. *Plague crecunt*. *Phor.* V. 2. 16.

Crimen] Era in *crimen* veniet. *Hec.* III. 2. 25. *Explo* animum iis, teque hoc *crimine* expedi. *Hec.* V. 1. 29. Si compererit *crimini* se credidisse. *Hec.* V. 2. 13. vide notas. Ex *crimine* hoc *Antiphonem* eripiam. *Phorm.* II. 2. 8.

Criminor] Hæc metui, ne me *criminetur* tibi. *Eun.* V. 2. 16.

Crispus] Magnus, rubicundus, crispus, crassus, cæsius. *Hec.* III. 4. 26.

Crito] Hæc *Andriæ* fabulæ persona est.

Cruciatu] Hæc jam oportet in *cruciatu* hinc abripi. *And.* IV. 4. 47. *Anoillas* dedo: quo lubet *cruciatu* per me exquire. *Hec.* V. 2. 7.

Crucior] *Crucior* miser. *And.* V. 2. 10. No *crucia* te. *Eun.* I. 2. 15. Quæ nos semper omnibus *cruciant* modis. *Eun.* II. 3. 93. Nimis graviter *cruciat* adulescentulum. *Heaut.* V. 5. 1.

Cruz] Quid *merita's?* D. *Crucem*. *And.* III. 5. 15. Illis *crucibus*, quæ nos semper *cruciant*. *Eun.* II. 3. 92. I in *malam crucem*. *Phorm.* II. 3. 21. Quærerere in *malo crucem*. *Phorm.* III. 3. 11.

Ctesipho] Hujus personæ multa est mentio in *Adelphis*.

Cubiculum] *Credebas* illam sine tua opera in *cubiculum* iri deductam domum. *Adel.* IV. 5. 60.

Cubo] *Filium* cogam, ut cum illa una *cubet*. *Adel.* V. 5. 65. Cum virgine una adulescens *cubuerit*. *Hec.* I. 2. 63.

Cudo] Istuc in me *cadetur* faba. *Eun.* II. 3. 90. *Argentum cudo*, quod tibi dem. *Heaut.* IV. 4. 8.

Cujus] *Cujum* puerum hic adpossisti? *And.* IV. 4. 24. Quid, virgo *cuiast?* *Eun.* II. 3. 30.

Culpa] Ibi *culpam* in te transferet. *And.* II. 3. 5. Ne post *conferas culpam* in me. *Eun.* II. 3. 63. Quicquid hujus *factumst*, *culpa* non *factumst* mea. *Eun.* V. 5. 10. Mihi sum *conscia*, me *culpam* hæc esse *procul*. *Ad.* III. 2. 50. Non mea *culpa* *evenit*. In te *omnis hæret culpa* sola. *Hec.* II. 1. 31 et 32. Me *uxorem* in *culpa* *inventuram* arbitror. *Hec.* III. 1. 19. *Censem* te *posse*

reperire ullam mulierem, quae careat culpa? *Hec.* IV. 4. 41. Is quidem in culpa non est. *Hec.* IV. 4. 78. Ego illorum esse culpam credidi, quae te est penes. *Hec.* IV. 1. 20. Nullam de his rebus culpam commoverit tua. *Hec.* IV. 4. 10. Arbitrabor commoverisse culpam. *Phorm.* I. 2. 28. Si est, ut culpam in se admiserit. *Phorm.* II. 1. 40. Esse in hac re culpam meritum non nego. *Phorm.* V. 8. 25. vide notas.

Culpo] Quod qui rescierint culpent. *Eun.* II. 3. 96.

Cum] Gnatam suam cum dote summa filio uxorem ut daret. *And.* I. 1. 74. Satis cum periculo. *And.* I. 1. 104. Quod postulo, impetro cum gratia. *And.* II. 5. 11. Cum eo injuriam hanc exposulem? *And.* IV. 1. 15. Hanc habere studeat cum summo probro? *And.* V. 3. 10. Dignus cum tua religione, odium. *And.* V. 4. 38. Cum silentio animum attendite. *Eun.* prol. 44. Quis est tam potens cum tanto munere hoc? *Eun.* II. 3. 62. Ut vestem cum illo mutem. *Eun.* III. 5. 24. Nolo me in via cum hac veste videat. *Eun.* V. 2. 68. Hac tu facito cum animo cogites. *Ad.* III. 4. 55. Rus cras cum filio cum primo luci. *Adel.* V. 3. 55. vide notas. Cum illo nupta. *Hec.* V. 1. 19. Cum illo haud stares. *Phorm.* II. 1. 39. Multimodis cum isto animo es vituperandus. *Phorm.* III. 1. 1. Cum illo ut mutet fidem. *Phorm.* III. 2. 27. Inter nos haec potius cum bona ut componantur gratia, quam cum mala. *Phorm.* IV. 3. 16 et 17.

Cum] Cum id mihi placebat, tum una ore omnes omnia bona dicere. *And.* I. 1. 69. Prope adest, cum alieno more vivendumst mihi. *And.* I. 1. 125. Nunc cum maxime abs te postulo. *And.* V. 1. 4. vide notas. Nunc est profecto interfici, cum perpeti me possum. *Eun.* III. 5. 33. Cum maxime volo te dare operam. *Heaut.* IV. 5. 40. Si unquam ullum fuit tempus, cum ego voluptati tibi fuerim. *Heaut.* V. 4. 1. Videre videor jam diem illum, cum hinc egens profugiet. *Ad.* III. 3. 30. Hoc cum fit, quod volo. *Ad.* V. 8. 23. vide notas. Bacchidem amabat, ut cum maxime, tum Pamphilus. *Hec.* I. 2. 40. Cum mihi paveo, tum Antiphone exoruciat animi. *Phorm.* I. 4. 10. Cum secundae res sunt maxime, tum maxime meditari secum oportet. *Phorm.* II. 1. 11.

Cupide] Cupide accipiat jam faxo. *Ad.* II. 2. 1.

Cupiditas] Animus ubi semel se cupiditate devinxit mala. *Heaut.* I. 2. 34. Parare in animo cupiditates. *Phorm.* V. 4. 2.

Cupidus] Illius animum cupidum inopia incenderet. *Heaut.* II. 3. 126. Non dici potest, quam cupida eram huc redeundi. *Hec.* I. 2. 16. Tantopere cupidus redeundi domum. *Hec.* III. 1. 3. Ejus videndi cupidus. *Hec.* III. 3. 12. Neu me cupidum eo impulisset. *Phorm.* I. 3. 6.

Cupio] Quidvis cupio, dum ne ab hoc me falli comperiar. *And.* V. 3. 31. Ipai cupio Glycerio. *And.* V. 4. 2. Nolant ubi velis : ubi nolis cupiant ultro. *Eun.* IV. 7. 43. Gaudere adeo coeepit, quasi qui capiunt nuptias. *Heaut.* V. I. 12. Emori cupio. *Heaut.* V. 2. 18. Nimis misere cupio. *Ad.* III. 4. 6. Magis impense cupitis. *Ad.* 9. 36. Nemo ad te venit, nisi cupiens tui. *Hec.* I. 2. 67. Equidem cupio, et vix contineor. *Hec.* IV. 3. 9. Jam deprecisci morte cupio. *Phorm.* I. 3. 14.

Cuppediarius] Concurrunt laeti mi obviam cuppediarii omnes. *Eun.* II. 2. 25. vide notas.

Cur] Quid igitur obstat, cur non fiant? *And.* I. 1. 76. vide notas. Cur me macero? cur meam senectutem hujus sollicito amentia? *And.* V. 3. 15 et 16, vide notas. Haec cur quaeritet? *Eun.* III. 3. 17. Cur perdis adolescentem nobis? cur emat? cur potat? cur tu his rebus sumptum suggeris? *Ad.* I. 1. 36 et 37.

Cura] Animus lassus cura confectus stupet. *And.* II. 1. 4. Tot me impediunt curae. *And.* I. 5. 25. Curae est mihi. M. et mihi cura est. *Adelph.* I. 2. 49. Cum ego vos curis solvi ceteris. *Hec.* II. 1. 33. Cura ex corde excessit. *III.* 2. 12. Haec mihi nunc cura est maxima. *Hec.* IV. 2. 19. Quot autem ademi curas? *Hec.* V. 3. 19. Non cotidiana cura haec angeret animum. *Phorm.* I. 3. 8. Et cura et sumpta absumitur. *Phorm.* II. 2. 26. Quanta me cura et sollicitudine adficit gnatus. *Phorm.* II. 4. 1. Sine nostra cura maxima, sua cura haec sola fecit. *Phorm.* V. 1. 34. vide notas.

Curatura] Reddunt curatura juncoas. *Eun.* II. 3. 25.

Curiosus] Neminemne curiosum intervenire nunc mihi. *Eun.* III. 5. 5.

Curo] Curabat una fanus. *And.* I. 1. 81. Id populus curat scilicet. *And.*

I. 2. 14. Ego istæc moveo aut *curo*?
 And. V. 4. 18. *Curabitur*. And. II. 3.
 29. *Curasti probe*. And. V. 2. 6. *Cura*
 ut sint domi parata. Eun. III. 2. 46.
 vide notas. Diligenter fac *cures*. Eun.
 III. 2. 48. Ego istuc *curabo*. Heaut.
 III. 3. 32. Haio mandes, siquid recte
curatum valis. Ad. III. 3. 18. Quando
 ego tuum non *curo*, ne *cura* meum. Ad.
 V. 3. 16. Te *curasti* molliter. Ad. V.
 1. 1. Si metuis satis ut meæ domi *cu-*
retur diligenter. Hec. II. 3. 15. Adhuc
curavi unum hoc quidem, ut mi esset
 fides. Phorm. V. 7. 11.

Curriculum] *Curriculo* percurre.
 Heaut. IV. 4. 11.

Curro] *Servos currens*. Heaut. prol.
 37. Si quæ laboriosa est, ad me *curri-*
tur. Heaut. prol. 44. *propere curre*.
 Adelp. III. 2. 56. Pueris *curre* obvi-
 am. Ad. III. 2. 24.

Cursito] Ne sursum deorsum *cursi-*
tas. Eun. II. 2. 47.

Curso] Ne quis forte internuncius
 clam a milite ad istam *curset*. Eun. II.
 2. 56. vide notas.

Cursus] *Cursum* cum iastiteris. Phor.
 V. 6. 8.

Custos] Numnam hic relictus *custos*?
 Nam ibi *custos* publice est nunc. Eun.
 II. 2. 55 et 59. Oh, bone *custos*, salve.
 Phorm. II. 1. 57.

Cyathus] *Cyathos* sorbilans paulatim
 hunc producam diem. Adel. IV. 2. 52.

Cyprus] Te aiunt proficisci *Cyprum*.
 Ad. II. 2. 16. Aliæ quæ porto *Cyprum*.
 Ad. II. 2. 22. Hic properat in *Cyprum*.
 Ad. II. 4. 14.

D.

Damno] *Ducent damnatum* domum.
 Phorm. II. 2. 20. Tuus est *damnatus*
 gnatus, non tu. Phorm. II. 3. 75.

Damnossus] Gerro, iners, fraus, belluo,
 ganeo, *damnossus*. Heaut. IV. 1. 11.

Damnum] *Dederit damnum* aut ma-
 lum. And. I. 1. 116. Numquid est
 aliud mali *damnive*, quod non dixeris
 reliquom? Eun. V. 5. 25. *Eras damno*
 auctus est. Heaut. IV. 1. 15. Hoc
 paulum iacri quantum ei *damni* appor-
 tet. Hec. IV. 4. 25. *Damnum* est
 maximum. Adelp. II. 2. 23.

Danae] Jovem *Danae* misisse in gre-
 mium imbrem auream. Eun. III. 5. 37.

Dea] Ut illum di *deæ* omnes senium
 perdant. Eun. II. 3. 11. Conf. Heaut.
 IV. 5. 6. et Hec. I. 2. 59. vide notas.

Ita di *deæque* faxint. Hec. I. 2. 27.
 Malum quod isti di *deæque* omnes dunt.
 Phorm. V. 1. 83.

Deambulatio] Me hæc *deambulatio* ad
 languorem dedit. Heaut. IV. 6. 2.

Deambulo] *Abi deambulatum*. Cl.
Deambulatum, quo? Heaut. III. 3. 26.

Deamo] *Deamo* te, Syre. Heaut. IV.
 6. 21.

Debacchor] Si satis jam *debacchatus*,
 leno, es, audi si vis nunc jam. SA. Egem
debacchatus sum autem, an tu in me?
 Adelp. II. 1. 30 et 31.

Debeo] Ego hoc tibi pro servitio *de-*
beo. And. IV. 1. 51. Vero *debeam*
 credo isti quicquam furcifero, si id fo-
 cerim. Eun. V. 2. 22. Conveniet nu-
 merus, quantum *debui*. I. 2. 3. Qui
 dissolverem quæ *debeo*. Quid, si ani-
 mam *debet*? Phorm. IV. 3. 51 et 56.

Debilis] Membra metu *debilia* sunt.
 Adelp. IV. 4. 4.

Decedo] *Servo currenti in via deesse*
populum. Heaut. prol. 32. De summo
 nil *decedet*. Adelp. V. 3. 30. *Decedet*
 ira hæc. Hec. III. 5. 55.

Decerno] Quicquid peperisset, *decre-*
verunt tollere. And. I. 3. 14. *Se-*
mat, consumat, pordat, *decretum* et pati.
 Heaut. III. 1. 56. Id vitium num-
 quam *decevi* esse ego adolescentis.
 Hec. IV. 1. 27.

Decet] Facis ut te *decet*. And. II. 5.
 10. Ita ut fortis *decet* milites. Eun.
 IV. 7. 44. Heia, haud sic *decet*. Eun.
 V. 8. 35. Haud ita *decet*. Hec. II. 2.
 10. Fecisti ut *decuerat*. Hec. IV.
 4. 66.

Decido] Quanta de spe *deridi*. Heaut.
 II. 3. 9 vide notas ad Heaut. IV. 8.
 10. Anguis in inpluvium *decidit* de
 tegulis. Phorm. IV. 4. 26.

Decipio] *Deceptus* sum, at non defo-
 tigatus. And. IV. 1. 45. *Decipiam*, ac
 non veniam. Heaut. IV. 4. 6. Nequid
 propter tuam fidem *decepta* potiretur
 mali. Phorm. III. 1. 5.

Declaro] *Cujusque ingenium ut sit,*
declarat maxime. Heaut. III. 3. 43.

Declino] Neque *declinatam* quicquam
 ab aliarum ingenio ullam reperias. Hec.
 II. 1. 3.

Decrepitus] Cum meo *decrepito* hoc
 Eunuchos. Eun. II. 1. 25. Anum *de-*
creptam ducam? Adelp. V. 8. 16.

Decumbo] Prior bibas : prior *decum-*
bas. Phorm. II. 3. 28.

Decurro] Prope *decurso* spatio. Adel.
 V. 4. 6. vide notas.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Demens] Adcon est *demens*? And. III. 1. 11.

Demensum] De *demenso* suo comperit. Phorm. I. 1. 10.

Dementia] Credo: ut est *dementia*. Adelp. III. 3. 36. Hancine vitam? hoscine mores? hanc *dementiam*? Adel. IV. 7. 40.

Demiror] Equidem te *demiror*. Heaut. III. 2. 7. vide notas. At hoc *demiror*, qui tam facile potueris persuadere. Heaut. II. 3. 121. *Demiror*, quid sit. Hec. IV. 1. 14. Quam causam reperient? *demiror*. Phorm. II. 1. 5.

Demissus] *Demissis* humeris esse. Labiis *demissis*. Eun. II. 3. 22 et 44.

Demo] Aurum sibi clam mulier *demit*. Eun. IV. 1. 13. *Dempsi* metum omnem. Adelp. IV. 7. 18. Et mihi et tibi et illis *dempseris* molestiam. Adelp. V. 3. 33.

Demonstro] Quam villam *demonstravit* Charini? Heaut. IV. 4. 9. Hominem *conmonstrarier* mi istum volo: aut ubi habitat, *demonstravier*. Phorm. II. 1. 76.

Demoveo] Cave nunc jam oculos a meis oculis quoquam *demoveas* tuos. Adelp. II. 1. 16.

Demulceo] Non possum pati, quin tibi caput *demulceam*. Heaut. IV. 5. 14.

Demum] Nunone *demum*? And. IV. 1. 60. Modone *demum*? And. V. 3. 11. Nunc *demum*. Heaut. II. 3. 12. Id *demum* juvat. Adelp. II. 3. 2. Anno *demum* quinto et sexagesimo. Adelp. V. 8. 15. Ibi *demum*. Hec. I. 2. 53.

Denarro] Hæc adeo ego illi jam *denarrabo*. Phorm. V. 7. 51.

Denego] Vera objurgandi causa, si *degenet*. And. I. 1. 131. *Denegarat* se commissurum mihi gnatum. And. I. 5. 6. In *denegando* modo quis pudor paulum adest. Et tamen res premit *denegare*. And. IV. 1. 6 et 9. vide notas.

Denique] *Denique* ita tum discoedo ab illo. And. I. 1. 120. Incommoditas *denique* huc omnis redit. And. III. 3. 35. Omnia hæc nunc verba huc redeunt *denique*. Eun. I. 2. 78. Fodere aut arare, aut aliquid facere *denique*. Heaut. I. 1. 18. vide notas. Metui, quid futurum *denique* esset. Heaut. III. 3. 8. *Denique* animam relinquam potius. Adelp. III. 4. 51. Tundendo atque odio *denique* effecit senex. Hec. I. 2. 48. *Denique* hercle aufugerim

potius. Hec. III. 4. 10. *Oremus*, ac casemus, gravius *denique* minitemur. Hec. IV. 4. 95. Quid sit *denique*? Phorm. I. 2. 71. Hæc *denique* ejus postrema oratio. Phorm. IV. 3. 44.

Dens] Omnes dentes labefecit mihi. Adelp. II. 2. 36.

Denuo] Refero *denuo*. Hec. alt. prol. 30. In eandem vitam te revelatum *denuo* video esse. Hec. IV. 6. 69.

Deorsum] Ne sursum *deorsum* currites. Eun. II. 2. 47. Nostin porticum apud macellum hæc *deorsum*? ubi eo veneris, clivos *deorsum* versus est. Adelp. IV. 2. 34 et 36.

Depeciscor] Jam *depecisci* morte capio. Phorm. I. 3. 14.

Deperco] Clinia hæc *deperit*. Heaut. III. 2. 14.

Depingo] Probe horum facta imprudens *depinxit* senex. Phorm. II. 1. 38.

Deporto] Non hoc publicitus scelus hinc *deportarier* in solas terras? Phor. V. 7. 85.

Depravo] Nihil est, quin male narrando possit *depravarier*. Phorm. IV. 4. 16.

Deputo] Summum bonum esse esse *deputabam* hunc Pamphilum. And. IV. 3. 2. vide notas. Malo me quidem dignum quovis *deputem*. Heaut. I. 1. 83. Quando esse indignam sese *deputat*, matri mese que concedat. Hec. III. 5. 27. vide notas. Tu virum me, aut hominem *deputas* adeo esse? Hec. IV. 1. 9. Meam erus esse operam *deputat* parvi preti. Hec. V. 1. 1. Omne id *deputare* esse in lucro. Phorm. II. 1. 16.

Derepente] Corripuit *derepente* tacitus sese ad filiam. Si is posset ab ea sese *derepente* avellere. Hec. IV. 1. 3 et 39.

Derideo] Etiam ultro *derisum* advenit. Eun. 2. 21. *Derides*? Heaut. V. 1. 42.

Deridiculum] Qui sibi me pro *deridiculo* ac delectamento putat. Heaut. V. 1. 79. vide notas.

Derivo] In me omnem itam *derisum* senis? Phorm. II. 2. 9.

Desero] Timet, ne *deseras* se. Ne abs te hanc segreges, neu *deseras*. And. I. 5. 35 et 56. Qui se sciret non *desertum* iri. And. II. 3. 28. vide notas. Numquam me eam *deserturum*. And. IV. 2. 11. Omnes noti me atque amici *deserunt*. Eun. II. 2. 7. Me in his *deseruisti* malis. Heaut. II. 3. 17. Ne

quam aliam quærat copiam, ac te *deser*at. *Heaut.* V. 1. 54. Animam relinquam potius, quam illas *deseram*. *Adelph.* III. 4. 52. Amicas tuas et cognatas *deserere*, et festos dies. *Hec.* IV. 2. 16.

Desertus] Angiportum quoddam desertum. *Eun.* V. 2. 6. *Deserta* vivimus. *Heaut.* II. 4. 6. Ego *desertus* sum. *Adelph.* V. 4. 19. Anus *deserta*, egens, ignota. *Phorm.* V. 2. 24.

Desideo] Frustra ubi totam *desedi* diem. *Hec.* V. 2. 2.

Desiderium] Scias *desiderio* id fieri tuo. *Heaut.* II. 3. 66. Ita magno *desiderio* fuit ei filius. *Heaut.* IV. 5. 5. vide notas. Te *desiderium* Athenarum arbitror cepisse. *Hec.* I. 2. 14.

Desidero] Me *desideres*. *Eun.* I. 2. 113. Quanto diutius abest, tanto magis *desidero*. *Heaut.* III. 1. 16. Nostin qui sim? *Æ.* Non *desidero*. *Adelph.* II. 1. 23. Vehementer *desidero*. *Hec.* III. 5. 38.

Designo] Modo quid *designavit*? *Adelph.* I. 2. 8.

Desino] *Desinant* maledicere. *And.* prol. 23. Hæc sollicitudo deinde *desinet*. *And.* II. 6. 10. Ah *desine*. *And.* V. 6. 8. *Desinat* lacessere. *Eun.* prol. 16. Ilicet: *desine*. *Eun.* II. 3. 56. Mulier telam *desinit*. *Heaut.* II. 3. 64. vide notas. Aut *desine*, aut cedo quemvis arbitram. *Adelph.* I. 2. 43. Potin ut *desinas*? *Adelph.* IV. 1. 23. Jam jam *desino*. *Adelph.* V. 3. 67. Tua quod nil refert, percontari *desinas*. *Hec.* V. 3. 12. *Desinas*. *Phorm.* I. 2. 19. Ohe *desine*. *Phorm.* II. 3. 30.

Desisto] Numquam *desistit* instare. *And.* IV. 1. 36. Hoc percontarier *desiste*. *Hec.* I. 2. 30. *Desistat* litibus. *Phorm.* IV. 3. 29.

Despicatus] Nos nostramque adolescentiam habent *despicatu*. *Eun.* II. 3. 92. vide notas.

Despolio] Ipsam *despoliare* non lubet. *And.* IV. 5. 21.

Despondeo] *Despondi*: hic nuptiis diotus dies. *And.* I. 1. 75. Intus *despondebitur*. *And.* V. 6. 16. Ego illi neque do neque *despondeo*. Cui daturus sibi sum, ut ei *despondeam*? *Heaut.* IV. 5. 31 et 36. *Desponsam* esse dicito. *Heaut.* IV. 8. 26. Quis *despondit*? quis dedit? *Adelph.* IV. 5. 36.

Desubito] Crucior bolam mihi tantum ereptam tam *desubito* e faucibus. *Heaut.* IV. 2. 6.

Desum] Quasi *desit* locus. *Heaut.* III. 3. 26. *Desrit*: id mea minime refert. *Adelph.* V. 4. 27. Beatus, ni unum hoc *desit*. *Phorm.* I. 3. 18. Non ratio, verum argentum *deerat*. *Phorm.* II. 1. 69.

Deterior] Ipsam animam ægotam ad *deteriorem* partem plerumque adplicat. *And.* I. 2. 22. Illum esse quam *deterimum*. *And.* V. 1. 16. *Deteriores* omnes sumus licentia. *Heaut.* III. 1. 74.

Deterreo] Te ut *deterream*. *Heaut.* I. 1. 27. Cum placo, adversor sedulo et *deterreo*. *Adelph.* I. 2. 64. Si in *deterrendo* voluisssem operam sumero; *deterruisssem* facile. *Hec.* prol. 17 et 19. Maledictis *deterrens*, ne scribat, parat. *Phorm.* prol. 3.

Detineo] *Detineo* te. *Eun.* II. 2. 49. Pol me *detinuit* morbus. *Phorm.* IV. 1. 8.

Detraho] Tuam vestem *detrahit* tibi? *Eun.* IV. 4. 40. Soccus *detrahunt*. *Heaut.* I. 1. 72. De digito anulum *detraho*. *Hec.* IV. 1. 37. Neque *detractum* ei tum quicquam est. *Hec.* IV. 1. 58.

Detrimentum] De te quidem peccando *detrimenti* nil fieri potest. *Hec.* II. 1. 37.

Devenio] Tantum *devenisse* ad eum mali. *Heaut.* IV. 5. 2.

Deverbero] Homines *deverberasse* usque ad necem. *Phorm.* II. 2. 13.

Deverticulum] Ubi ad ipsam venio *deverticulum*. *Eun.* IV. 2. 7.

Devincio] Conjugio liberali *devinctum*. *And.* III. 3. 29. Animus ubi semel se cupiditate *deviarit* mala. *Heaut.* I. 2. 34. Hoc beneficio utrique ab utrisque vero *devincimini*. *Heaut.* II. 2. 14. Animus uxoris misericordia *devinctus*. *Hec.* I. 2. 93.

Devito] Si hoc *devito* malum. *And.* III. 5. 5. Mala neque uti *devitem* scio. *Phorm.* I. 4. 3.

Devortor] Ego deos penatis hinc salutatum domum *devortar*. *Phorm.* II. 1. 82.

Deus] Pro deum fidem. *And.* I. 5. 2. vide notas. Id spero adjutores *deos*. *And.* III. 2. 42. Per te ego *deos* oro. *And.* III. 3. 6. Quod *di* prohibeant. *And.* III. 3. 36. Nisi quid *di* respiciunt. *And.* IV. 1. 18. Mihi *deos* fuisse iratos. *And.* 1. 40. *Di* vostram fidem. *And.* IV. 3. 1. *Dis* pol habeo gratiam. *And.* IV. 4. 31. Solus es, quem

diligunt di. And. V. 6. 9. vide notas. Ut illum di deo omnes senium perdant. Eun. II. 3. 11. At te di perdant. Eun. III. 1. 41. Deum sese in pretium convertisse. Eun. III. 5. 40. vide notas. Ita me di ament. Eun. IV. 1. 1. Utinam ita di faxint. Heaut. I. 1. 119. Sic me di amabunt. Heaut. III. 1. 54. Quantum tibi opis di dant. Heaut. III. 3. 31. Ut te quidem omnes di deo quantumst perdunt. Heaut. IV. 6. 6. Di istæo prohibeant. Heaut. V. 4. 15. Facio te apud illum deum. Adelph. IV. 1. 19. Di bene vortant, Adelph. IV. 7. 10. Di boni. Adelph. III. 3. 86. Pro di immortales. Adelph. III. 4. 1. Deus sum, si hoc itast. Hec. V. 4. 3. Id testor deos. Hec. III. 5. 26. Non tu hunc habeas plane præsentem deum? Phorm. II. 2. 31. Di tibi malefaciant. Phorm. II. 3. 47. Ego deos penatis hinc salutatum domum devortar. Phor. II. 2. 81. Sine controversia ab dis solas diligere. Phorm. V. 6. 14. Di nos respiciunt. Phorm. V. 3. 34. Malam, quod isti di deæque omnes duint. Phor. V. 7. 83.

Dexter] Quod te ego per *dextram* hanc oro. And. I. 5. 54. Ab *dextera* venire. And. IV. 3. 19. Concedo ad *dexteram*. And. IV. 4. 12. Tu in sinistram cornu, tu in *dexterum*. Eun. IV. 7. 5. Cedo *dextram*. Adelph. III. 1. 84. Ito ad *dextram*. Adelph. IV. 2. 44.

Diana] Ubi ad *Dianæ* veneris. Adel. IV. 2. 43.

Dica] Tibi scribam *dicam*. Phorm. I. 2. 77. Injuriarum mihi scriptam *dicam*. Phorm. II. 2. 15. *Dicam* tibi inpingam grandem. Phorm. II. 3. 92. Sexcentas proinde scribito jam mihi *dicam*. Phorm. IV. 3. 63.

Dico. are] Hanc operam tibi *dico*. Phorm. I. 2. 12.

Dico] *Dictum* puta. And. I. 1. 2. Verum illud verbumst, volgo quod *dici* solet. And. II. 5. 15. Quin *dic* quid est. And. II. 6. 18. Rem ipsam *dic*. And. V. 3. 2. Haud istuc *dicam*, si cognoris me. And. IV. 1. 28. Num cogitat quid *dicat*? And. V. 3. 6. Quasi quicquam in hunc jam gravius *dici* possiet. And. V. 3. 3. Incommoda alia sunt *dicenda*. Eun. II. 3. 39. Facete *dictum*. Eun. II. 2. 57. Si istud crederem sincere *dici*. Eun. I. 2. 97. Non tu istuc mihi *dictura* aperte es? Eun. V. 1. 3. Nullum est jam *dictum*, quod

non *dictum* sit prius. Eun. prol. 41. Causam *dicere*. Eun. prol. 10. Neque scio quid *dicam*, aut quid coniectem. Eun. III. 4. 5. Heus heus, tibi *dico*. Eun. II. 3. 46. Verum *dico*. Heaut. IV. 5. 18. Recte *dicit*. Heaut. III. 3. 27. Vere illud *dicunt*. Heaut. IV. 5. 48. Mutum *dices*. Heaut. IV. 4. 26. Videre verum, atque ita uti res est, *dicere*. Heaut. III. 1. 81. Pudet *dicere* verbum torpe. Heaut. V. 4. 19.

Dictio] Testimonii *dictio*. Phorm. II. 1. 63.

Dictito] Malevolus vetus poeta *dictitat*. Heaut. prol. 22. Non obsecro es, quem semper te esse *dictitasti*? Phorm. V. 1. 16.

Dictum] Mihi scripta illa sunt in animo *dicta*. And. I. 5. 48. *Dictum* ac factum invenerit aliquam causam. And. II. 3. 7. Me *dictis* ducere istis postulas? And. IV. 1. 20. Nullum esse jam *dictum*, quod non *dictum* sit prius. Eun. prol. 41. Tuum obsecro ne hoc *dictum* erat? vetus credidi. Eun. III. 1. 39. Magis nunc me amicæ *dicta* stimulant. Heaut. II. 1. 11. Non sunt hæc parentis *dicta*. Heaut. V. 4. 12. *Dictis* confutabitur. Heaut. V. 1. 76. Meis *dictis* parere. Hec. IV. 1. 49. Ne te iratus suis sævidicis *dictis* protelet. Phorm. I. 4. 36. Ut phaleratis *dictis* ducas. me. Phorm. III. 2. 15. *Dictum* sapienti sat est. Phorm. III. 3. 8.

Diecula] Non satis habes, quod tibi *dieculam* addo? And. IV. 2. 27.

Dies] Hic nuptiis *dictust dies*. Fere in *diebus* paucis. And. I. 1. 75 et 77. Hic *dies* aliam vitam defert. And. I. 2. 18. vide not. Ut aliquot saltem nuptiis prodat *dies*. Saltem aliquot *dies* profer. And. II. 1. 13 et 28. Conari manibus, pedibus, noctesque et *dies*. And. IV. 1. 52. O festus *dies*! Eun. III. 5. 12. In hunc *diem* ut de symbolis essemus. Eun. III. 4. 2. In *diem* istuc est fortasse, quod minare. Eun. V. 6. 19. Tot res in unum conclusit *diem*. Eun. V. 8. 17. Stertit noctes et *dies*. Eun. V. 8. 49. Ut tempus est *diei*. Heaut. I. 2. 38. Hilare hunc sanamus *diem*. Adelph. II. 4. 23. vide notas. Numquam unum intermittit *diem*. Adel. III. 1. 6. Unum numquam victurum *diem*. Adelph. III. 2. 34. Videor videre jam *diem* illum. Adelph. III. 3. 30. Hunc *diem* perpetuum in lætitia degere. Adelph. IV. 1. 5. Paulatim

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Discedo] Ita tum *discedo* ab illo. And. I. 1. 121. Modo ut hoc consilio possiet *discedi*. Phorm. V. 2. 8. Immo vero pulchre *discedo* et probe. Phorm. V. 8. 58.

Discessio] Si eveniat, quod di prohibeant, *discessio*. And. III. 3. 36.

Discidium] Valeant, qui inter nos *discidium* volunt. And. IV. 2. 14. Hoc *discidium* evenisse. Hec III. 5. 26. In hac re nil mali est, quod sit *discidio* dignum. Hec. V. 3. 16.

Discindo] Vestem omnem miseræ *discidit*. Eun. IV. 3. 4. *Discidit* vestem, resarciatur. Adelp. I. 2. 40. Vide, ut *discidit* labrum. Adelp. IV. 2. 20.

Disciplina] *Disciplina* est iisdem. Heaut. II. 3. 59. Exemplum *discipline*. Adelp. V. 1. 5.

Discipulus] Num immemores *discipuli*? And. III. 1. 19. Philosophorum habent *discipuli* ex ipsis vocabula. Eun. II. 2. 32. vide notas.

Disco] Coepit me obsecrare, ubi sibi liceret *discere* id de me. Eun. II. 2. 31. Quamobrem has partis *didicerim*. Heaut. prol. 10. Prius *disce*, quid sit vivere. Heaut. V. 2. 18. Pater esse *disce* ab illis, qui veri sient. Adelp. I. 2. 45. vide notas. In quo hæc *discebat* ludo. Phorm. I. 2. 38.

Discordia] Confringis falsas causas ad *discordiam*. Hec. IV. 4. 71.

Discordo] Qui scis eos nunc *discordare* inter se? And. III. 3. 43.

Discribo] Quodne ego *discripsi* porro illis quibus debui? Phorm. V. 7. 30. vide notas.

Discrucior] *Discrucior* animi. Adel. IV. 4. 1.

Discus] Apud libertum *Discum*. Eun. III. 5. 60.

Disertum] Callidum ac *disertum* credidi hominem. Eun. V. 6. 10.

Disjungo] Ea res multo maxime *disiunxit* illum ab illa. Hec. I. 2. 86.

Dispendium] Sine sumptu, sine *dispendio*. Eun. V. 4. 7. Ut gratiam ineam sine meo *dispendio*. Hec. V. 2. 29. vide notas.

Disperco] *Disperii*, perii misera. Heaut. IV. 2. 24. *Disperii*. Heaut. V. 2. 17. Adelp. III. 3. 1.

Dispergo] Ut cerebro *dispergat* viam. Adelp. III. 2. 19. An tibi jam mavis cerebrum *dispergam* hic? Adel. V. 2. 7.

Dispicio] Jam aliquid *dispiciam*. And. III. 5. 16.

Displiceo] Si *displicebit* vita. Heaut. V. 2. 19. Quam ego nunc totus *displiceo* mihi. Heaut. V. 4. 20.

Dispudet] *Dispudet*, sic mihi data esse verba. Eun. V. 1. 16.

Disputo] In eo *disputant*. And. prol. 15.

Disrumpor] *Disrumpor*. Adelp. III. 3. 15.

Dissimilis] Non ita *dissimili* sunt argumento, et tamen *dissimili* oratione sunt factæ ac stile. And. prol. 11 et 12. vide notas. Is adeo *dissimilis* studio est. Adelp. I. 1. 16. vide notas. Non quo *dissimilis* res sit. Adel. V. 3. 39.

Dissimulo] Bene *dissimulatum* amorem ac celatum indicat. And. I. 1. 105. Nonne *dissimulare* nos magis humanum est? Hec. IV. 1. 37. vide notas. Rtsi ea *dissimulas* serio. Hec. IV. 2. 2. Motuit hic nos, tametsi sedulo *dissimulat*. Phorm. II. 3. 82.

Dissolvo] *Dissolvi* me, otiosus operam ut tibi darem. Heaut. III. 1. 99. vide notas. Qui *dissolverem*, quæ debeo. Phorm. IV. 3. 50.

Distædet] Me cum isto *distædet* loqui. Phorm. V. 8. 22.

Distorqueo] Illuc vide, os ut sibi *distorisit* carnufex. Eun. IV. 4. 3.

Distraho] Quandoquidem illam a me *distrahit* necessitas. Hec. III. 5. 42. Quod si eo mese fortunæ redeant, abs te ut *distrahar*. Phorm. I. 4. 24. Horum amorem *distrahi* poterin pati? Phorm. III. 2. 33.

Distribuo] Id *distributum* sane est ex sententia. Adelp. III. 3. 17.

Disturbo] Spatium cogitandi ad *disturbandas* nuptias. And. I. 2. 11.

Dives] Qui minus habent, ut semper aliquid addant *divitioribus*. Phorm. I. 1. 8. Propter invidiam adimunt *diviti*. Phorm. II. 1. 46.

Divido] Non sat commode *divisa* sunt temporibus tibi hæc. And. III. 1. 18.

Dividuo] *Dividuum* face. Adel. II. 2. 33.

Divino] Plane hic *divinat*. Hec. IV. 4. 74.

Divinus] Ait rem *divinam* fecisse. Eun. III. 3. 7. Arcessi ad rem *divinam*. Hec. I. 2. 109.

Divitiæ] Inhoneste parere *divitias*. And. IV. 5. 2. Amicos, genus. cognatos, *divitias*. Heaut. I. 2. 20. Quasi is non *divitiis* abundet. Heaut. III. 2. 16.

Divorsus] Tot me impediunt curæ, quæ meam animam divorsæ trahunt. And. I. 5. 25.

Diutius] Mansiones diutinæ Lemni. Phorm. V. 8. 23.

Do] Symbolam dedit. And. I. 1. 62. Dederit qui damnum aut malum. Nunc id operam do. And. I. 1. 116 et 130. Te isti virum do. And. I. 5. 60. Ita obstinate dat operam? And. I. 5. 8. Tibi uxorem non dat jam Chremes. And. II. 2. 15. Jam hoc tibi inventum dabo. And. IV. 1. 59. Me aut erum pessum dabunt. And. I. 3. 3. Hanc fidem sibi me obsecravit ut darem. And. II. 3. 28. Quo me nunc præcipitem darem. And. III. 4. 27. Cui verba dare difficile est. And. I. 3. 6. Numquam vidi melius consilium dari. Eun. II. 3. 85. Fortunatum eunuchum, qui quidem in hanc detur domum! Eun. II. 3. 74. Est istuc datum profecto, ut grata mihi sint, quæ facio omnia. Eun. III. 1. 5. Accumbere mecum, mihi sese dare. Eun. III. 3. 10. Et habet quod det, et dat nemo largius. Eun. V. 8. 48. Tum tu igitur paululum da mi operæ. Eun. II. 2. 50. Dabis ei ultro supplicium. Eun. I. 2. 24. Inde omnibus signum dabo. Eun. IV. 7. 11. Quas turbas dedit? Eun. IV. 3. 11. Hanc tibi dono do. Eun. IV. 6. 11. Unam eii cœnam atque ejus comitibus dedi. Heaut. III. 1. 46. Ea res dedit existumandi copiam. Heaut. II. 3. 41. Me hæc deambulatio ad languorem dedit. Heaut. IV. 6. 7. Quot res dedere, ubi possem persentiscere? Heaut. V. 1. 43. Partes diu etiam duras dabit. Heaut. II. 4. 22. Sine me, vacivom tempus, ne quod dem mihi. Heaut. I. 1. 38. Pro virgine dari nuptum non potest. Adelph. III. 2. 48. Mentem vobis meliorem dari. Adelph. III. 3. 78. Jusjarandum dabitur. Adel. II. 1. 11. Hoc vitio datur. Adelph. III. 3. 64. Præcipitem darem. Adel. III. 2. 20. Da te mihi hodie. Adelph. V. 3. 50. Da veniam filio. Adel. V. 8. 14. Ut res sese dant. Hec. III. 3. 20. Da mi hanc veniam. Hec. IV. 2. 29. Hanc gratiam ut sibi des. Hec. III. 3. 30. Datum iri gladiatores. Hec. alt. prol. 32. O fortuna, ut nunquam perpetua es data. Hec. III. 3. 46. vide notas. Cui data est nuptum. Hec. IV. 1. 18. Ipsum gestio dari mi in conspectum. Phorm. II. 1. 31. Quid vis dari tibi in manum? Phorm.

IV. 3. 28. Gaudio tantam fortunam de improvise esse his datam. Phorm. V. 6. 44. Prior ad dandum qui est. Phorm. III. 2. 48. Da locum melioribus. Phorm. III. 2. 37.

Docco] Cœpit studiosè omnia docere. Eun. I. 2. 7. Male docet te mea facilitas multa. Heaut. IV. 1. 35. Docui, monui, bene præcepi semper, quæ potui omnia. Adelph. V. 9. 6.

Doctus] Bene et pudice doctum atque eductum ingenium. And. I. 5. 39. Numquam accedo, quia abs te abeam doctior. Eun. IV. 7. 21. In eodem omnes mihi videntur ludo doctæ ad malitiam. Hec. II. 1. 6.

Doleo] Utinam hoc tibi doleret itidem, ut mihi dolet. Eun. I. 2. 13. Illi facile fit, quod doleat. Eun. III. 1. 59. Ah nescis, quam doleam. Heaut. V. 1. 61. Id mihi vehementer dolet. Adel. IV. 5. 48. Vin facere, quod tuo viro oculi doleant? Phorm. V. 8. 64.

Dolium] Relevi dolia omnia. Heaut. III. 1. 51.

Dolor] Laborate dolore. And. I. 5. 33. Ejus labore atque ejus dolore gnato ut medicarer tuo. And. V. 1. 12. Differor doloribus. Adelph. III. 4. 40. Modo dolores occipiunt primulum. Adelph. III. 1. 12. Illi animum relevaris, quæ dolore ac miseria tabescit. Adelph. IV. 3. 11. Se remittent quippiam Philumensæ dolores. Hec. III. 21. 4. An dolor repente invasit? Hec. III. 2. 21.

Dolus] Cum nihil obsint doli. And. I. 1. 133. Quem tam aperte fallere incipias dolis. Davi factum consilio aut dolis. And. III. 2. 13 et 29. Laborum confictæ dolis. And. III. 3. 26. Dolis ut me deluderes. And. III. 4. 4. Ut a me ludator dolis. Eun. II. 3. 95. Dolo malo hæc fieri omnia. And. III. 3. 9. Ne dicam dolo. Adelph. III. 3. 21.

Domina] Dominam esse extra noxiam. Ad dominas qui adfectant viam. Heaut. II. 3. 57 et 60.

Dominus] Apparet servum hanc esse domini pauperis miserique. Domini simia es. Eun. III. 2. 33 et 43. ubi vide notas. Ita ut sit, domini ubi absunt. Eun. III. 5. 52. Hoc pater ac dominus interest. Adelph. I. 1. 51. Dominum atque omnem familiam malcavit usque ad mortem. Adel. I. 2. 9. Scire equidem volo, quot mihi sint domini. Adelph. IV. 2. 16. Servos spectatus satis, cui dominus curæ est. Adelph.

V. 6. 6. Harum quis est dominus sedium. Phorm. V. 1. 26.

Domus] *Domus*, uxor, liberi inventi. And. V. 3. 20. Is se hodie venturum ad me constituit *domum*. Eun. I. 2. 125. Solus Sannio servat *domi*. Eun. IV. 7. 10. *Domi* foocique fac vicissim ut memineras. Eun. IV. 7. 45. Postulo ut tua mihi *domus* te presente absente pateat. Eun. V. 8. 28. Una semper militie et *domi* fuimus. Adel. III. 5. 49. *Meo domi*. Hec. II. 2. 15.

Donec] Usque adeo *donec* perpulit. And. IV. 1. 38. *Domi* certum obsidere est usque, *donec* redierit. Adelph. IV. 6. 6. Hand desinam, *donec* profecero hoc. Phorm. II. 3. 72.

Dono] Egone pro hoc te nuntio quid *donem*? Hec. V. 4. 9.

Donum] Matri parvolam puellam *dono* quidam mercator dedit. Emit eam *dono* mihi. Eun. I. 2. 29 et 55. Si scias quod *donum dono* huic contra comparet. Eun. II. 3. 64. In' hinc quo dignus cum *donis* tuis tam lepidis. Eun. IV. 3. 9. Quodvis *donum* premium a me optato. Eun. V. 8. 27.

Dormio] Interdum propter *dormiet*. Eun. II. 3. 77. *Dormiunt*. ego pol istos commovebo. Heaut. IV. 4. 8. In aurem utramvis otiose ut *dormias*. Heaut. II. 3. 101. Quid credebas? *dormienti* tibi hæc confecturos deos? Adelph. IV. 5. 59. Filiam suscepit jam unam, dum tu *dormis*. Phorm. V. 8. 18.

Dos] Unicam gnatham suam cum *dote* summa filio uxorem ut daret. And. I. 1. 74. *Dos* est decem talenta. And. V. 4. 47. Hæc talenta *dotis* adposcet duo. Heaut. IV. 7. 10. Nil nos *dos* movet. Heaut. V. 1. 66. Me mea omnia bona *doti* dixisse illi. Heaut. V. 1. 69. Cur non quod *dotis* dixi firmas? Heaut. V. 5. 4. Primum indotata est: tum præterea, quæ secunda ei *dos* erat, periit. Adelph. III. 2. 47. Uxor sine *dote* veniet. Adelph. IV. 7. 41. Renumeret *dotem* huc, eat. Hec. III. 5. 52. Id quod lex jubet, *dotem* daretis. Phor. II. 1. 67. *Dotem* si accipiet, uxor ducenda est *domum*. Phorm. IV. 4. 12. Quæ *dotis* tantundem dabat. Phorm. V. 7. 36.

Dotatus] Vos me indotatis modo patrocinari fortasse arbitramini: etiam *dotatis* soleo. Phorm. V. 7. 47.

Drachma. Drachuma] Vix *drachmis* est obsonatum decem. And. II. 6. 20.

vide notas. Huic *drachumarum* argenti hæc mille dederat mutuum. Heaut. III. 3. 40. vide notas.

Dubito] Numquid tu *dubitas*, quin ego nunc perpetuo perierim? Eun. V. 8. 13. Hæc dum *dubitas*, menses abierunt decem Adelph. IV. 5. 57.

Dubius] Non *dubiamst*, quin uxorem nolit filius. And. I. 2. 1. Dum in *dubio* est animus. And. I. 5. 31. *Mea* quidem herole certe in *dubio* vitast. And. II. 1. 10. Etiam de sorte nunc venio in *dubium* miser? Adelph. II. 2. 35. Tua fama et gnate vita in *dubium* veniet. Adelph. III. 2. 42. Scibam *dubiam* fortunam esse scenicam. Hec. alt. prol. 8. Cæna *dubis* apponitur. Phorm. II. 2. 28.

Duco. existimo. judico] Laudin in vitio *duci* id factum oporteat. Eun laudem hie *ducit* maximam. Adelph. prol. 5 et 18. Non eum hominem *ducerem*. Hec. IV. 1. 40.

Duco] Nec opinantis *duci* falso gudio. And. I. 2. 9. Hodie uxorem *ducis*? And. II. 1. 21. *Ducit* secum una virginem. Eun. II. 1. 23. Quandoquidem *ducenda* est, egomet habeo propemodum, quam volo. Heaut. V. 5. 20. Jurans se illum *ducturam* domum. Adel. III. 4. 27. Sectari, in ludum *ducere* et redducere. Phorm. I. 2. 36. Uxor *ducenda* est domum. Phorm. IV. 4. 12.

Ducto] Tu inter eas restim *ductus* saltabis. Adelph. IV. 7. 34. *Meam ductus* gratis? Phorm. III. 2. 15.

Dudum] Audio jam *dudum*. And. I. 4. 1. vide notas. Quam *dudum*? D. Modo. Eun. IV. 4. 30. Inertior sum multo quam *dudum*. Phorm. II. 4. 19.

Dulcis] Cui nil jam præter pretium *dulcest*. Heaut. II. 2. 5.

Dum] *Dum* tempus ad eam rem tulit. And. I. 2. 17. Profer, *dum* proficiscor aliquo. And. II. 1. 26. *Dum* licitum est eii, *dumque* setas tulit. And. III. 6. 12. Capitis periculum adire, *dum* proxim. And. IV. 1. 53. Quidvis capio, *dum* ne ab hoc me falli comperiar. And. V. 3. 31. *Dum* est tempus. Eun. I. 1. 11. Exspectabo, *dum* venit. Eun. I. 2. 126. Tantisper, *dum* quod te dignumst, facies. Heaut. I. 1. 55. Neque etiam *dum* scit pater. Heaut. II. 1. 17. *Dum* moliantur, *dum* conantur, missus est. Heaut. II. 2. 11. vide notas. Hæc *dum* incipias, gravia sunt, *dumque* ignores. Heaut. V. 5. 14. Qui *dum*?

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

3. 8. Studiosse omnia docere, *educere*. Eun. I. 2. 37. vide notas. *Eduxit* mater pro sua. Eun. I. 2. 76. *Eduri* a parvulo. Adolph. I. 1. 29. Una a pueris parvulis sumus *educti*. Adolph. III. 4. 49. vide notas.

Educo] Me exanimatum *eduri* foras. Hec. III. 3. 4. Uxor se *eduxit* foras. Hec. IV. 1. 7. vide notas.

Effero] Funus *effertur*. And. I. 1. 90. Cistellam domo *effert*. Eun. IV. 6. 15. Quod minimè opus usquam *efferr*. Adolph. IV. 4. 18. Vides peccatum tuum hoc esse *elatum* foras. Phorm. V. 7. 65.

Effero] Verbum de verbo expressum extulit. Adolph. prol. 11.

Efficio] Quid est quod mea ars hoc tibi *efficere* possit amplius? And. I. 1. 4. Solus mi *effecisti* has nuptias. And. III. 4. 16. Hoc ego tibi profecto *effectum* reddam. Adolph. IV. 2. 20. Tandendo atque odio denique *effecit* senex. Hec. I. 2. 48.

Effluo] Utrumque hoc falsum est: *effluet*. Eun. 1. 2. 42.

Effodio] Oculi illi ilico *effodientur*. Eun. IV. 6. 2. vide notas.

Effringo] Fores *effregit*. Non est flagitium fores *effringere*. Adolph. I. 2. 8 et 23.

Effugio] Adfinitatem *effugere*. And. I. 5. 12. Nuptias *effugere* ego istas malo. And. I. 1. 32. Huc *effugi* foras. Eun. V. 4. 23. Hanc maculam nos decet *effugere*. Adolph. V. 8. 42.

Effundo] *Effundite*, emite, facite quod vobis lubet. Adolph. V. 9. 34.

Effutio] Ne vos forte imprudentes foris *effutiretis*. Phorm. V. 1. 19.

Egeo] Cepi rationem, ut neque *egeres*. Heaut. V. 2. 11. vide notas. Hinc *egens* profugiet aliquo militatam. Adolph. III. 3. 30. Anus deserta, *egens*, ignota. Phorm. V. 1. 24.

Egestas] Coactam *egestate* ingeniam. And. I. 5. 40. Non sicut *egestas* facere nos. Adolph. I. 2. 24. Quod ut facerem, *egestas* me impulit. Phorm. V. 1. 6.

Egredior] Mysis ab ea *egreditur*. And. I. 3. 21. Unde *egreditur*? And. V. 2. 2. Numquam tam mane *egredior*, neque tam vesperi domum revortor. Heaut. I. 1. 15. E navi *egredientem*, Heaut. 1. 2. 8. Quisnam a nobis *egreditur* foras? Heaut. III. 2. 50. Micio *egreditur* foras. Adolph. V. 7. 25.

Egregie] Horum ille nihil *egregie*

præter cetera studebat. And. I. 1. 31. Quam ego animo *egregie* curam pro uxore habuerim. And. I. 5. 38.

Egregius] *Egregia* forma. And. I. 1. 45. Ingenio *egregio* ad miseriam natus sum. vide notas. *Facie egregis*. Phorm. I. 2. 50.

Ehem] *Ehem* curate istam diligenter virginem. And. III. 2. 52. *Ehem* mi vir. Ch. *Ehem* mea uxor. Heaut. IV. 1. 9. *Ehem*, opportuno: te ipsum querito. Adolph. I. 2. 1. *Ehem* Parmeno, tu hic eras? Hec. III. 2. 5.

Eheu] *Eheu*, quam ego nunc totus displiceo mihi. Heaut. V. 4. 20. *Eheu* me miseram. Hec. I. 1. 17.

Eho] *Eho* quid Pamphilus? And. I. 1. 61. *Eho*, dio mihi. And. IV. 1. 43. *Eho* tu impudens. And. IV. 2. 27. Si non tangendi copia est, *eho* ne videndi quidem erit? Eun. IV. 2. 10. *Eho* quæso landas, qui eros fallunt? Heaut. III. 2. 26. *Eho*, an est domi habiturus? Adolph. III. 3. 35. *Eho* curre, puer. Hec. IV. 4. 97. vide notas. *Eho* quid vis dari tibi in manum? Phorm. IV. 3. 28. vide notas.

Ehodum] *Ehodum* ad me. And. I. 2. 13. *Ehodum* dic mihi. And. II. 1. 24. *Ehodum* bone, vir. And. III. 5. 10.

Ei] *Ei* vereor. And. I. 1. 46. *Ei* mihi. And. I. 5. 28. *Ei* misero mihi. Heaut. II. 2. 5.

Ejicio] *Ejectam*, orbam, parvam. And. I. 3. 18. Istum amorem ex corde *ejicias*. And. II. 1. 7. vide notas. *Opido ejiciat*. And. II. 3. 8. Navi fracta ad Andrum *ejectus* est. And. V. 4. 20. *Ejiciunda* hercle est hæc mollities animi. Eun. II. 1. 16. Eam ego hinc *ejeci* miserum injustitia mea. Heaut. I. 1. 82. Ut pater tam in brevi temporis spatio omnem de me *ejecerit* animum patris? Heaut. V. 2. 2. Ubi te *expectatum* *ejecisset* foras. Adolph. I. 2. 29.

Ejusmodi] Cum ingeniiis conflictatur *ejusmodi*. And. I. 1. 66. *Ejusmodi* parare in animo cupiditates. Phorm. V. 4. 2.

Elabor] Animus paulatim *elapsus* Bacchidi. Hec. I. 2. 94.

Elegans] Hui, regem *elegantem* narras. Eun. III. 1. 18. *Elegans* formarum spectator. Eun. III. 5. 18. Neo magis compositum quicquam, nec magis *elegans*. Eun. V. 4. 13. Heia, ut *legans* est. Heaut. V. 5. 19.

Elegantia] Dixi ego in hoc esse vobis Attioam *elegantiam*? Eun. V. 8. 63.

Elephantus] *Elephantis* quem Indicis præfecerat. *Ran.* III. 1. 23.

Ellum. Ellam] *Ellum*, confidens, catus. *And.* V. 2. 14. *Æschinus* ubi est? *Sy. Ellum*, te exspectat domi. *Adelph.* II. 3. 7. *Istæo* jam penes vos psalteria est? *Sy. Ellam* intus. *Adelph.* III. 3. 35.

Eloquentia] *Sudabis* satis, si cum illo inceptas homine: ea *eloquentia* est. *Phorm.* IV. 3. 24.

Eloquor] *Vix elocutast* hoc. *Ran.* III. 5. 51. *Quod veni eloquor.* *Heaut.* prol. 3. *Perge eloqui.* *Phorm.* IV. 3. 36.

Eludo] *Eludet*, ubi te victum senserit. *Eun.* I. 1. 10. *Summa eludendi* occasiost mi nunc senes. *Phorm.* V. 6. 45.

Em] *Em* tibi, rescivit omnem rem. *Adelph.* V. 3. 4. *Accipe em.* *Phorm.* I. 2. 2.

Emergo] *Spero* dein facile ex illis sese *emergurum* malis. *And.* III. 3. 30. *Quo pergam, unde emergam.* *Eun.* III. 5. 7. *Tot res* repente circumvallant, unde *emergi* non potest. *Adelph.* III. 2. 4.

Emitto] *Haud dubiumst*, quin *emitti* æquum siet. *Adelph.* V. 9. 19. *Emissa* est manu. *Phorm.* V. 5. 2.

Emo] *Menandri Eunuchum* postquam sediles *emerunt*. *Eun.* prol. 20. *Emit* eam dono mihi. *Ran.* I. 2. 55. *E prædonibus*, unde *emerat*, se audisse. *Eun.* I. 2. 35. *Eo* rediges me, ut, quod *emerim* egomet, ipse nesciam? *Eun.* IV. 4. 23. vide notas. *Ego* spem pretio non *emo*. *Adelph.* II. 2. 11. *Pretio emptas* meo. *Hec.* alt. prol. 49. *Anoillam* sere *emptam* suo. *Phorm.* III. 2. 26. *Uxori emunda* anoillast. *Phorm.* IV. 3. 60.

Emorior] *Risu omnes*, qui aderant. *emoriri*. *Eun.* III. 1. 42. *Emoriar*, si non hanc uxorem duxero. *Ran.* V. 2. 49. *Emori cupio.* *Heaut.* V. 2. 18. *Emori* hercle satius est. *Phorm.* V. 7. 62.

Emungo] *Emunxi* argento senes. *Phorm.* IV. 4. 1.

En] *En* quo redactus sum. *Eun.* II. 2. 6. vide notas. *En* unquam injuriam audisti mihi scriptam dicam? *Phorm.* II. 2. 15. *En* unquam cuiquam contumeliosius audistis factam injuriam? *Phorm.* II. 3. 1.

Enarro] *Hoc* quod cœpi primum *enarrem*. *Heaut.* II. 3. 32. *Omnem*

rem enarramus ordine. *Adelph.* III. 3. 11. *Rem enarrato* omnem ordine. *Adelph.* III. 2. 53.

Enico] *Cur me enicas?* *And.* IV. 1. 36. *Rogitando obtundat, enicet.* *Eun.* III. 5. 6. *Tange: si non totus friget, me enica.* *Phorm.* V. 8. 5.

Enim] *Certe enim* scio. *And.* III. 1. 23. *Immo enim* nunc cum maxime abs te postulo atque oro. *And.* V. 1. 4. *Verum enim*, quando bene promeruit, fiat. *Adelph.* II. 1. 47. *Enim lassam* oppido tum esse aibant. *Hec.* II. 1. 41. *Quid?* *PAR.* *Nibil enim.* *Hec.* V. 4. 10. *Non enim* ducet. *Phorm.* IV. 4. 13. *Enim solus* nequeo. *Phorm.* V. 7. 90. vide notas.

Enimvero] *Enimvero* spectatum satis putabam. *And.* I. 1. 64. *Incommodo* hercle. *CH.* *Immo enimvero* infeliciter. *Eun.* II. 3. 38. *Enimvero* *Chremes* nimis graviter cruciat adulescentulum. *Heaut.* V. 5. 1. *Verum enimvero* id demum juvat. *Adelph.* II. 3. 2. *Enimvero* prorsus jam tacere non queo. *Hec.* IV. 4. 51. *Enimvero* si porro esse odiosi pergitis. *Phorm.* V. 7. 44.

Enitor] *Corrigere* mi gnatum porro *enitere*. *And.* III. 4. 17. *Phædria* haud cessavit pro te *eniti*. *Phor.* III. 1. 11.

Ennius] *Cum* hunc accusant, *Nævium*, *Plautum*, *Ennium* accusant. *And.* prol. 18.

Enumero] *Jamne enumerasti* id, quod ad te rediturum putes? *Adel.* II. 2. 28.

Eo. Adverb.] *Eo* rediges me, ut, quid *emerim* egomet, ipse nesciam? *Eun.* IV. 4. 23. vide notas. *In arcem?* quid *eo?* *Hec.* III. 4. 18. *Quod si eo* mea fortune redeunt. *Phorm.* I. 4. 23. *Non potuit* melius perveniri *eo*, quo nos volumus. *Phorm.* IV. 3. 36.

Eo. Ideo] *Non pol eo* feci. *Eun.* I. 2. 17. *Eone* es ferox, quia habes imperium in beluas? *Eun.* III. 1. 26. *An eo* fit? *Heaut.* III. 1. 96. *Quia* dudum tu tantopere jusseras, *eo* cœpi. *Heaut.* IV. 5. 59. *Eo* perperam olim dixi. *Phorm.* V. 1. 18.

Eodem] *Funambuli eodem* accedens expectatio. *Hec.* alt. prol. 26. vide notas.

Eo. verb.] *Fanus* effertur. *imus.* *And.* I. 1. 90. *Eo* intro. *And.* V. 4. 53. *Quid* stamus? cur non *imus* hinc? *Eun.* III. 2. 12. *Ibo* obviam huic. *Heaut.* II. 3. 99. *Ibit* ad illud ilico, quo maxime apud te se valere sentiet. *Heaut.* III. 1. 78. *Ille* inficias *ibit.* *Ad.* III. 2. 41. *It* visere ad eam. *Hec.* I.

2. 114. Nostra causa scilicet in nervom potius ibit. Phorm. IV. 4. 15. Suspensio gradu placido ire perrexi. Phorm. V. 6. 27. *Ire ad mercatum.* Phorm. V. 6. 53. In hinc malam rem cum ista magnificentia. Phorm. V. 8. 37. Exsequias Chremeti quibus est commodum ire, em tempus est. Phor. V. 8. 37.

Ephēbus] Postquam excessit ex ephēbis. And. I. 1. 24. Iste ephēbus frater Phœdrise. Eun. V. 1. 8.

Epidicazomene] Epidicazomenen quam vocant comediam. Phorm. prol. 26. vide notas.

Epistola] Senem per epistolas pellexit. Phorm. I. 2. 17. Epistolam ab eo adlatam esse audivi. Phorm. I. 2. 99.

Equidem] Dabo equidem operam. And. II. 1. 27. Scio equidem doctarum esse te. And. IV. 1. 35. Jocabar equidem. Tibi equidem dico. Eun. II. 3. 18 et 88. Credo equidem illum jam adfuturum. Eun. IV. 6. 1. Facile equidem facere possum. Heaut. III. 2. 36. Haic equidem consilio palmam do. Heaut. IV. 3. 31. Equidem miror. Heaut. V. 1. 24. vide notas. Scire equidem volo, quot mihi sint domini. Adelph. IV. 2. 16. Minime equidem me obletavi. Hec. I. 2. 10. Equidem hercle nescio. Phor. V. 3. 24.

Equus] Aut equos alere, aut canes ad venandum. And. I. 1. 29.

Eradico] Di te eradicent. Heaut. III. 3. 28.

Erga] Spectata erga te amicitia. And. V. 1. 1. Timet animum amicæ se erga ut sit sus. Heaut. I. 2. 15. Te erga animo esse amico. Hec. III. 3. 29. Quo numquam quicquam erga me commeritast. Hec. III. 5. 36.

Ergo] Qui scias ergo istuc? And. III. 3. 33. vide notas. Mihi? Si. Tibi ergo. And. V. 2. 9. Itaque ergo amantur. Eun. II. 3. 26. Istuc volo ergo ipsum experiri. Adelph. II. 1. 18. Ergo propterea te sedulo et moneo et hortor. Hec. I. 1. 6.

Erilis] Erum fefelli: in nuptias conieci erilem filium. And. III. 4. 24. Video erilem filium minorem huc advenire. Eun. II. 2. 58. Mibique, eræque, filique erili. Adelph. III. 2. 3.

Eripio] Ædis expugnabo. virginem eripiam. Eun. IV. 7. 3. At enim spem istoc pacto rursus nuptiarum omnem eripis. Heaut. IV. 3. 35. Crucior bollum mihi tantum creptum tam desubito faucibus. Heaut. IV. 2. 6. Adules-

centi ipsi eripere oculos. Adelph. III. 2. 20. Ex crimine hoc Antiphenem eripiam. Phorm. II. 2. 9.

Erratio] Sane hac multo propius ibis, et minor est erratio. Adelph. IV. 2. 41.

Erro] Teneo. quid erret. And. III. 2. 18. Tota erras via. Eun. II. 2. 14.

Errans patria caroo. Heaut. II. 3. 16.

Errat longe. Adelph. I. 1. 40.

Error] Illas errore, et te simul suspicione exsolves. Hec. V. 2. 26.

Erubescō] Erubuit: salva res est. Adelph. IV. 5. 9.

Erumpo] Vereor, ne istuc fortitudo in nervom erumpat denique. Phorm. II. 2. 11.

Escendo] Escendo in quendam ibi excelsam locum. And. II. 2. 19.

Eurio] Spes est, nos curituros satis. Heaut. V. 2. 28.

Etenim] Etenim ipse eam rem recta reputavit via. And. II. 6. 11. Etenim quo pacto id fieri soleat, calleo. Heaut. III. 2. 37.

Etiam] Nihil suspicans etiam mali. And. I. 1. 89. An nondum etiam se hoc quidem? And. I. 2. 30. Non satis pernosti me etiam, qualis sim. And. III. 2. 23. At etiam rogas? And. IV. 4. 23. Etiam atque etiam cogita. Eun. I. 1. 11. At etiam restitas? Eun. IV. 4. 1. Quem pariter uti his decuit, aut etiam amplius. Heaut. I. 1. 80. Hantquaquam etiam ceasant. Heaut. I. 2. 1. Etiamne tecum hic mihi res est? Heaut. IV. 4. 20. Hercle etiam hoc restat. Ad. II. 1. 36. Vivere etiam nunc lubet. Adel. III. 4. 91. Ut virgo ab se integra etiam tunc siet. Hec. I. 2. 70. Nondum etiam scio. Hec. I. 2. 117.

Etiam si] Etiam si dudum fuerat ambiguum hoc mihi, nunc non est. Hec. IV. 4. 26.

Etsi] Tamen etsi hoc verum est? And. V. 2. 23. Via me istuc tibi, etsi incredibilest, credere? Heaut. IV. 1. 11. Etsi mihi facta injuriast; verum tamen. Phorm. II. 3. 60.

Eu] Eu noster, laudo. Eun. I. 2. 74. Eu, Phormio. Phorm. III. 1. 14. Eu, Geta. Phorm. V. 6. 29.

Evado] Quam timeo, quorsum evadas. And. I. 1. 100. Verebar quorsum scederet. And. I. 2. 5. Sermonem querere. Ubi friget, huc evasit. Eun. III. 3. 11. Nimia illæc licentia profecto evadet in aliquod magnum malum. Adel. III. 4. 64. Quid hic ceptat, aut quo evadet hodie? Phorm. IV. 3. 21.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Eun. V. 2. 21. *Exemplum* statuite in me. **Heaut. prol. 51.** Si conferendum *exemplum* est. **Adelph. I. 2. 14.** Ex aliis sumere *exemplum* sibi. **Adelph. III. 3. 62.** *Exemplo* omnibus curarem ut esses. **Adelph. V. 1. 9.** vide notas. Ut te quidem omnes, di, deæ, superi, inferi, malis *exemplis* perdant! **Phorm. IV. 4. 7.**

Exeo] Sed ipse erit foras. **And. I. 2. 3.** Ago Pamphile: eri Pamphile. **And. V. 2. 30.** Post ea continuo *exeo*. **Eun. III. 2. 40.** Eri foras, scelestæ. **Eun. IV. 4. 1.** A me nescio quis erit. **Heaut. III. 1. 101.** Sane nollem huc *eritum*. **Adel. V. 1. 13.** Jam ut limen *exirem*. **Hec. III. 3. 18.** Meum virum abs te *exire* video. **Phorm. V. 3. 12.**

Exerceo] Quod operæ consumis, si sumas in illis *exercendis*, plus agas. **Heaut. I. 1. 22.** Agrum hunc mercatus sum: hinc me *exerceo*. **Heaut. I. 1. 94.** Ego te *exercebo* hodie, ut dignus es. **Ad. IV. 2. 48.**

Exercitatus] Prior amor me ad hanc rem *exercitatum* reddidit. **Hec. III. 3. 47.**

Exercitus] Credere omnem *exercitum*. **Eun. III. 1. 12.** Jam dimitto *exercitum*. **Eun. IV. 7. 44.**

Exigo] Spectandæ an *exigendæ* sint vobis prius. **And. prol. 27.** Quo studio vitam suam te absente *exegerit*. **Heaut. II. 3. 49.** *Exacta* ætate. **Adelph. V. 4. 16.** Novas qui *exactus* feci ut inveterascerent. Partim sum earum *exactus*. **Hec. alt. prol. 4 et 7.** Ubi duxere impulsu vestro, vestro impulsu easdem *exigunt*. **Hec. II. 1. 45.** Si vis veram verba ad rationem *exigi*. **Hec. III. 1. 26.** vide notas. Ut reliquam vitam *exigat* cum eo viro. **Hec. III. 5. 40.**

Exigue] Præbent *exigue* sumtam. **Heaut. I. 2. 33.**

Exilio] Postquam aspexi, ilico cognovi: ad te *exilui*. **Heaut. IV. 1. 44.**

Eximius] Utin *eximium* neminem habeam? **Hec. I. 1. 9.**

Eximo] Si te inde *exemerim*, ego pro te molam. **And. I. 2. 29.**

Existumatio] Arbitrium vestrum, vestra *existumatio* valebit. **Heaut. prol. 25.**

Existumo] Si quis est, qui dictum in se inclementius *existimabit* esse, sic *existimet*. **Eun. prol. 5.** Metuo, qualem tu me esse hominem *existumes*. **Eun. IV. 6. 20.** Ea tum res dedit *existumandi* copiam. **Eun. II. 3. 41.** Bonus es cum

hæc *existumas*. **Adelph. V. 6. 9.** Ad amussim ambarum mores earum *existumans*. **Hec. I. 2. 88.** vide notas. Ni ita eum *existimassem*. **Phorm. II. 3. 22.**

Exitium] At tibi di dignum factis *exitium* dant. **And. IV. 1. 42.** Quod ego huic nunc subito *exitio* remedium inveniam miser? **Phorm. I. 4. 23.**

Exonero] Nos *exonerastis* metæ. **Phor. V. 6. 3.**

Exopto] Quorum *exoptas* negligentiæ. **And. prol. 21.** Tenecons te, Antiphila, maxime animo *exoptatam* meo? **Heaut. II. 4. 28.** Illi *exopto*, ut vitam exigat. **Hec. III. 5. 40.** Te mi ipsum jam dudum *exopto* dari. **Heaut. IV. 5. 10.** vide notas. Ita obtingant ex te quæ *exopto* mihi. **Hec. IV. 2. 3.**

Exorator] Orator ad vos venio: sinite *exorator* sim. **Hec. alt. prol. 2.**

Exordior] Unde *exordior* narrare? **Hec. III. 3. 2.**

Exorior] Tu sola *exorere*, quæ pertubes hæc. **Hec. II. 1. 15.** A Myrthina hæc sunt meo uxore *exorta* omnia. **Hec. IV. 4. 11.**

Exorno] Varia veste *exornatus* fuit. **Eun. IV. 4. 16.** Ad hoc *exornatum* dabo. **Heaut. V. 1. 77.**

Exoro] Restat Chremes, qui mi *exorandus* est. **And. I. 1. 140.** Gnatam ut det oro, vixque id *exoro*. **And. III. 4. 13.** Sine te hoc *exorem*. **And. V. 3. 30.** Haud longumst, quod orat. *exoret* sine. **Phorm. III. 2. 30.**

Exosso] Congrum istum in aqua sinito ludere: ubi ego venero, *exosabitur*. **Adelph. III. 8. 24.**

Expedio] Viden me consiliis tuis *impeditum* esse? D. At jam *expediam*. P. *expedies*? **And. III. 5. 11.** Hoc *expedi*. **Eun. IV. 4. 27.** Vah, quomodo me ex hac *expediam* turba, nescio. **Adel. IV. 4. 5.** *Impeditum* in eo *expedivi* animum. **Hec. III. 1. 17.** Si potes, verbo *expedi*. **Phorm. I. 4. 20.** Te hoc crimine *expedi*. **Hec. V. 1. 28.** Dilucide *expedisi*, quibus me oportuit iudicibus. **Phorm. II. 3. 52.**

Expedit] Nil satis firmi video, quam obrem accipere hunc mi *expediat* metam. **Heaut. II. 3. 96.** Nostrapte culpa facimus, ut malis *expediat* esse. **Phorm. V. 2. 1.**

Expello] Inventa vera est causa, qua te *expellerent*. **Heaut. V. 2. 36.**

Expergiscor] Nunc porro, Æschine, *expergiscere*. **Adelph. IV. 4. 22.**

Experior] Omnia *experiri* certant,

priusquam pereo. *And.* II. 1. 11. Omnia prius *experiri*, quam arma, sapientem decet. *Eun.* IV. 7. 19. vide notas. *Experiendo* scies. *Heaut.* II. 3. 90. Ipsa re *experibere*. *Heaut.* IV. 6. 20. Istuc volo ergo ipsam *experiri*. *Adelph.* II. 1. 18. *Experiar*. *Adelph.* III. 2. 58. Quae tibi putaris prima, in *experiendo* ut repudies. *Ad.* V. 4. 4. In *experiendo* ut essem. *Hec.* alt. prol. 30.

Expers] Ne *expers* partis esset de nostris bonis. *Heaut.* IV. 1. 39.

Expeto] Spem, salutem, consilium, auxilium *expetens*. *And.* II. 1. 19. Hanc mi *expetivi*, contigit. *And.* IV. 2. 13. Te ipsum *expeto*. *Eun.* IV. 6. 5. vide notas. Minime miror, si te sibi quisque *expetit*. *Heaut.* II. 4. 3. Me conventam esse *expetit*. *Hec.* V. 1. 1. Nalast mihi vita *expetenda*. *Phorm.* I. 4. 25. Egon tuam *expetam* amicitiam? *Phorm.* II. 3. 84. An mea forma atque aetas magis nunc *expetendast*? *Phor.* V. 8. 35.

Expiscor] Proinde *expiscare*, quasi non nosset. *Phorm.* II. 3. 35.

Explano] Quem amicum tuum ais fuisse istum, *explana* mihi. *Phorm.* II. 3. 33.

Expleo] Sivi animam ut *expleret* suam. *And.* I. 2. 17. Ut *expleam* animam gaudio. *And.* II. 2. 2. Tot mea solius solliciti sint causa, ut me unum *expleant*? *Heaut.* I. 1. 77. Abs te ut blanditiis suis suam voluptatem *expleat*. *Hec.* I. 1. 12. *Exple* animam iis. *Hec.* V. 1. 28.

Exploro] Circumspecto satine *explorata* sint. *Eun.* III. 5. 55. Jam id *exploratumst*. *Phorm.* IV. 3. 23.

Expono] Hic profecto est anulus, quicum *exposita* est gnata. *Heaut.* IV. 1. 2. Cum *exponendam* do illi, de digito anulum detraho. *Heaut.* IV. 1. 37. Continuo *exponetur*. *Hec.* III. 3. 40.

Exporrigo] Da te hodie mihi: *exporrige* frontem. *Adelph.* V. 3. 53.

Expostulo] Cum eo injuriam hanc *expostulem*? *And.* IV. 1. 15. Putant sibi fieri injuriam ultro, si quam fecere ipsi *expostules*. *Adel.* IV. 3. 4. vide notas.

Exprimo] Una falsa lacrimula, quam oculos terendo misera vix vi *expresserit*. *Eun.* I. 1. 23. Verbum de verbo *expressum* extulit. *Adelph.* prol. 11.

Exprobratio] Istaec commemoratio quasi *exprobratio* est immemori benefici. *And.* I. 1. 17. vide notas.

Expromo] Apud quem *expromere* om-

nia mea occulta audeam. *Heaut.* III. 3. 14.

Expromptus] Opus est tua mihi ad hanc rem *exprompta* malitia, atque astutia. *And.* IV. 3. 8.

Expugno] Primam aedis *expugnabo*. *Eun.* IV. 7. 3.

Expuo] Quasi ubi illam *expueret* miseriam ex animo. *Eun.* III. 1. 16.

Expurgo] Sine me *expurgem*. *And.* V. 3. 29. Non facile est *expurgatu*. *Hec.* II. 3. 4. Qui post factam injuriam se *expurget*, parum mihi prosit. *Hec.* V. 1. 15.

Exquiro] Ea me *exquirere* iniqui patris est. *And.* I. 2. 15. An oillas dedo: quolubet cruciata per me *exquire*. *Hec.* V. 2. 7.

Exsculpo] Possumne hodie ego ex te *exsculpere* verum? *Eun.* IV. 4. 45.

Exsequia] *Exsequias* Chremeti quibus est commodum ire, em tempus est. *Phorm.* V. 8. 37.

Exsequor] Sed nunc quid primum *exsequar*? *And.* I. 5. 24. Si meum imperium *exsequi* voluisses. *Heaut.* IV. 1. 22.

Exsercio] Opere rustico faciundo facile sumptum *exsercirent* suum. *Heaut.* I. 1. 91. vide notas.

Exsolvo] Quo velis in tempore, ut te *exsolvas*. *Heaut.* IV. 3. 43. Me hac suspitione *exsolvam*. *Hec.* IV. 2. 23. Qua re suspectus suo patri et Phidippo fuit, *exsolvi*. *Hec.* V. 3. 22.

Expectatio] Funambuli eodem accedens *expectatio*. *Hec.* alt. prol. 26. vide notas.

Exspecto] *Exspecto* quid velis. *And.* I. 1. 7. Me somnias: me *expectes*, de me cogites. *Eun.* I. 2. 114. O mi *expectate* Clinia, salve. *Heaut.* II. 4. 26. An sedere oportuit domi virginem tam grandem, dum cognatus hinc illinc veniret *expectantem*? *Adelph.* IV. 5. 40. vide notas. Mortem *expectabam* miser. *Hec.* III. 4. 8. Senem quoad *expectatis* vestrum? *Phorm.* I. 2. 98.

Exsupero] *Exsuperat* ejus stultitia haec omnia. *Heaut.* V. 1. 5.

Extemplo] Cur non dixti *extemplo* Pamphilo? *And.* III. 2. 38. Postquam intro adveni, *extemplo* ejus morbum cognovi miser. *Hec.* III. 3. 13.

Extillo] Ita tibi incensam dabo, ut ne restringas, lacramis si *extillaveris*. *Phorm.* V. 7. 82.

Extimesco] *Extimui* ilico. *Hec.* V. 3. 26. Adeo rem rediisse, patrem ut *extimescam*? *Phorm.* I. 3. 2.

Extinguo] Seni animam *extinguerem*. Adolph. III. 2. 16. Puerum clam voluit *extinguere*. Heo. V. 1. 23. Nisi vis boni in ipsa inesset forma, hæc formam *extinguerent*. Phorm. I. 2. 58.

Extorqueo] Hunc abduce, vinci, quærem. G. Immo herole *extorque*. Adolph. III. 4. 37.

Extortor] Bonorum *extortor*, legum contortor. Adolph. II. 3. 27.

Extra] Dominam esse *extra* noxiam. Heaut. II. 3. 57. Extulisse *extra* sedis. Heo. IV. 1. 48. Neque notus, neque cognatus, *extra* unam aniculam. Phorm. I. 2. 48. Me censeri potuisse omnia intellegere *extra* ostium? Phorm. V. 6. 36.

Extraho] Me ex quanta serumna *extraheris*. Heo. V. 4. 36. Quomodo me inde *extraham*. Phorm. I. 4. 3.

Extrarius] Hanc conditionem si cui tulero *extrario*. Phorm. IV. 1. 13.

Extremus] Certo *extrema* linea amare, haud nihil est. Eun. IV. 2. 12.

Extrudo] Me *extrudit* foras. Eun. IV. 5. 11. Di te eradicent, qui istino me *extrudas*. Heaut. III. 3. 28. vide notas. Injecta est spes patri, posse illam *extrudi*. Phorm. IV. 4. 12. Viduam *extrudi* turpest. Phorm. V. 7. 20.

Erulo] *Erulo* domo nunc. Eun. III. 5. 62.

F.

Faba] Istæc in me cadetur *fabæ*. Eun. II. 3. 90.

Fabrica] Nonne ad senem aliquam *fabricam* fingit? Heaut. III. 2. 34. Est *pistrilla*, et ex adversum *fabrica*. Adolph. IV. 2. 45.

Fabula] Populo ut placerent, quas fecisset *fabulas*. Contaminari non decere *fabulus*. And. prol. 3 et 16. *Fabulæ*, mihi quidem non sit verisimile. And. I. 3. 19. Quæ hæc est *fabula*? And. IV. 4. 8. *Fabulam* inceptat. And. V. 4. 22. Illa haud scit, quam mihi nunc surdo narret *fabulam*. Heaut. II. 1. 10. Adulescens, qui lenoni eripit meretricem in prima *fabula*. Adolph. prol. 9.

Fabulor] Noli *fabularier*. Heo. III. 1. 36. Ut aperte tibi nunc *fabuler*. Phorm. IV. 3. 49.

Facesso] Hæc hinc *facessat*. Phorm. IV. 3. 30.

Facets] *Facete* dictum. Eun. II. 2. 57. *Facete*, lepide; laute, nil supra. Eun. III. 1. 37.

Factus] Mulier comæda et facta hæc meretrix. Heaut. III. 2. 11.

Facies] Cum *faciem* videas, videtur esse quantivis pretii. And. V. 2. 15. Pappæ, *facis* honesta. Eun. II. 1. 24. O *faciem* pulchram. Eun. II. 3. 5. Quam liberali *facie*? Eun. III. 2. 20. Non novi hominis *faciem*. Heo. III. 5. 25. Virgo ipsa *facie* egregia. Phorm. I. 2. 50.

Facile] *Facile* omnes perferre ac pati. And. I. 1. 35. Ita *facillime* sine invidia laudem invenias. And. I. 1. 38. *Facile* hic plus mali est, quam illic boni. And. IV. 3. 5. Utinam tam aliquid invenire *facile* possis. Eun. II. 1. 3. Ut *facile* solas desiderio id fieri tua. Heaut. II. 3. 66. Quo verba *facilius* dentur mihi. Heaut. V. 1. 41. Quam vos *facillime* agitis. Adolph. III. 4. 56.

Facilis] Quam id mihi sit *facile* et que utile. And. IV. 5. 16. vide notas. Nulla est tam *facilis* res. Heaut. IV. 6. 1. Rom factu *facilem*. Heaut. IV. 3. 26. Quod te isti *facilem* et festivum putant. Adolph. V. 9. 29. *Facilem* benivolentemque lingua tua jam tibi me reddidit. Heo. V. 1. 35. Justam illam causam, *facilem*, vincibilem, optatam. Phorm. I. 4. 49. Nihil est dicta *facilius*. Phorm. II. 1. 70.

Facilitas] Mei patris festivitatem et *facilitatem*. Eun. V. 8. 17. Male deoet te mea *facilitas* multa. Heaut. IV. 1. 43. Incepta lenitas patris, et *facilitas* prava. Adolph. III. 3. 17. Re ipsa repperi, *facilitate* nihil esse homini melius, neque clementia. Adolph. V. 4. 7.

Facinus] O *facinus* animadvertendum. And. IV. 4. 28. Indignum *facinus* faxo ex me audies. And. V. 2. 13. Hocine tam audax *facinus* facere esse ausam? Tam infandum *facinus* ne audivi quidem. Eun. IV. 3. 2 et 22. Sæc que narrat *facinora*? Heaut. II. 1. 8. Vide quod inceptet *facinus*. Heaut. III. 3. 39. Non fit sine periculo *facinus* magnum et commemorabile. Heaut. II. 3. 73. Ex illa familia tam inliberali *facinus* esse ortum? Adolph. III. 4. 3. Pulcherrimum *facinus* audivi. Phorm. V. 6. 30.

Facio] Posthæc quas *faciet* de integro comedias. And. prol. 26. Si tibi quid feci aut *facio* quod placeat. And. I. 1. 14. Ne quam *faciem* in rebus fallaciam. And. I. 3. 7. Nunquam

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Fama] Hæc fama impulsus. And. I. 1. 72. Et me et meum amorem et famam permitto tibi. Heaut. II. 2. 110. Maledicta, famam, meum amorem, et peccatum in se transtulit. Adolph. II. 3. 10. Tua fama in dubiam veniet. Adolph. III. 2. 42. Ut vos domi mi eritis, proinde ego ero fama foris. Hec. II. 1. 21. Esse falsa fama suspectam. Hec. V. 1. 31. Habes uxorem sine mala fama palam. Phorm. I. 3. 17. vide notas. Minus fama temperans. Phorm. II. 1. 41.

Famelicus] Ille ubi miser famelicus videt me esse tanto honore. Eun. II. 2. 29. vide notas.

Fames] Ut periculum etiam a fame mihi sit. Heaut. V. 2. 27. Ille ad famem hunc ab studio studuit reicere. Phorm. prol. 19.

Familia] Decem dierum vix mi est familia. Heaut. V. 1. 36. Ipsam dominam atque omnem familiam mulcavit usque ad mortem. Adolph. I. 2. 9. Natum ex tanta familia. Adolph. III. 1. 10. Solus omnem familiam sustentat. Adolph. III. 3. 34. Ipsa si capiat Salva, servare prorsus non potest hanc familiam. Adolph. IV. 7. 44. Me et te et familiam dedecoras. Hec. II. 1. 13. Columen vero familiae. Phorm. II. 1. 56. Namquam tam graves inimicitias caperem in vostram familiam. Phorm. II. 3. 23.

Familiaris] Ipsi qui sit familiarior. Phorm. IV. 5. 9. Familiariorem oportet esse hunc. Phorm. V. 6. 11.

Familiaritas] Malo ex principio magna familiaritas constaret. Eun. V. 2. 35. Mihi cum eo fuit semper familiaritas. Heaut. I. 2. 10. Dum intercedet familiaritas. Phorm. IV. 1. 17.

Familiariter] Hujus mortem tam fert familiariter. And. I. 1. 84. Rejecit se in eum flens quam familiariter. And. I. 1. 109. Ut te audacter moneam et familiariter. Heaut. I. 1. 6.

Fartor] Cetarii, lanii, coqui, fartores, piscatores. Eun. II. 2. 26.

Fas] Nec fas esse, ulla me voluptate hic frui. Heaut. I. 1. 97. Si jus, si fas est. Hec. III. 3. 27.

Fateor] Ego me amare hanc fateor. Si id peccare est, fateor id quoque. And. V. 3. 25. Non potest sine malo fateri, video. Eun. IV. 4. 47. Cum se servum fateatur tuum. Eun. V. 2. 24. Peccavi, fateor. Heaut. IV. 1. 31. Hoc qui nequit, fateatur noscero imperare

liberis. Adolph. I. 1. 52. Si maxime fateatur. Adolph. III. 2. 43. Hæc adeo mea culpa fateor fieri. Adolph. IV. 4. 20.

Fatigo] Ne adolescens mulier te fatiget. Phorm. V. 3. 11. vide notas.

Fatuus] Quid? fatuus. Eun. III. 5. 56. Fatuus est, insulsus, bardus. Eun. V. 8. 49.

Fauces] Crucior bolam mihi tantum ereptam tam desubito e faucibus. Heaut. IV. 2. 6.

Faveo] Favete, adeste æquo animo. And. prol. 24. Illi faveo virgini. Eun. V. 3. 7.

Favilla] Favilla plena, fumi ac pollinis. Adolph. IV. 3. 60.

Faustus] O faustum et felicem diem. And. V. 4. 53.

Fautrix] Nostræ omni est fautrix familiae. Eun. V. 8. 22. Fautrix adjutrixque. Hec. alt. prol. 40.

Febris] Quid morbi est? ПАМ. Febris. So. Cotidiana? Hec. III. 2. 22.

Felicitas] Cui magis bonæ felicitates omnes aversæ sient. Eun. II. 3. 33.

Felix] O faustum et felicem diem. And. V. 4. 53. O hominem felicem. Heaut. II. 3. 139.

Fenestra] Quantam eii fenestram ad nequitiam patefeceris. Heaut. III. 1. 72.

Fere] Fere in diebus paucis, quibus hæc acta sunt. And. I. 1. 77. Fere grandiscola. And. IV. 5. 18. Nec rei fere sane amplius quicquam fuit. Heaut. I. 1. 3. Anime fere conturbato. Heaut. I. 1. 70. Abhinc menses decem fere. Hec. V. 3. 24. Hic solebamus fere plerumque eam operiri. Phorm. I. 2. 39. Ruri fere se continebat. Phorm. II. 3. 16. Fere abhinc annos quindecim. Phorm. V. 8. 28.

Ferio] Geta feriatur alio manere. Phorm. I. 1. 13.

Ferne] Jam ferme moriens me vocat. And. I. 5. 49. Fidelem haud ferme mulieri invenias virum. And. III. 1. 2. Parentum injuriis uniusmodi sunt ferme. Heaut. I. 2. 31. Meliores sunt ferme ut pueri. Hec. III. 1. 32. Ferme eadem omnia. Phorm. V. 7. 20.

Fero] Hujus mortem tam fert familiariter. And. I. 1. 84. Iratas, atque ægre ferens. And. I. 1. 110. Graviter sibi dari uxorem ferunt. And. I. 2. 20. Dum tempus ad eam rem tulit. And. I. 2. 17. Vitæ qui auxilium tulit. And. I. 1. 115. Aetas tulit. And. II. 6. 12.

Ego pretium ob stultitiam *fero*. And. III. 5. 4. *Æquo animo ferre*. And. II. 3. 23. Numquam huc tetulisse pedem. And. IV. 5. 13. Juno Lucina *fer* opem. And. III. 1. 15. Dum res *tetulit*. Nunc non *fert*: teras. And. V. 1. 13. Ut potero, *feram*. And. V. 3. 27. Non tu tuum malum sequo animo *feres*? And. V. 4. 18. Estne, ut *fertur*, forma? Eun. II. 3. 70. Usque adeo illius *ferre* possum ineptiam. Eun. IV. 6. 3. Optatum *feres*. Eun. V. 8. 27. Rerum quas *fert* adolescentia. Hec. II. 1. 3. Quem *ferret*, si parentem non *ferret* suum? Heaut. I. 2. 27. Illud haud inaltum, si vivo, *ferent*. Heaut. V. 1. 45. Ego illi maximam partem *feram*. Adolph. I. 2. 36. Neque id occulte *fert*. Adolph. III. 2. 30. Si attigistes, *ferres* infortunium. Adolph. II. 1. 24. Non potero *ferre* hoc. Injurias viri omnes *ferre*. Hec. I. 2. 58 et 91. Nil istæc mihi res voluptatis *ferunt*. Hec. IV. 2. 17. Quin quod est *ferendum*, *fers*. Phorm. II. 3. 83. Non causam dico, quin quod meritis sit, *ferat*. Phorm. II. 1. 42. Animo iniquo hoc oppido *ferre* aiunt. Phorm. V. 1. 36.

Ferox] Eone es *ferox*, quia habes imperiam in beluas? Eun. III. 1. 25.

Fervo] Cum *fervit* maxime, tam placidum, quam ovis est, reddo. Adolph. IV. 1. 18.

Ferus] Ingratum, inhumanum, *ferum*. And. I. 5. 43.

Festino] Quid *festinas*? Eun. IV. 3. 8. Inde alii *festinare*, lectos sternere, cenam apparare. Heaut. I. 1. 73. Quid *festinas*? animam recipe. Adolph. III. 2. 25.

Festivitas] Mei patris *festivitatem* et *facilitatem*. Eun. V. 8. 18.

Festivos] *Festivom* caput. Adolph. II. 3. 8. O mi pater *festivissime*. Quod te isti *facilem* et *festivom* putant. Adel. V. 8. 26 et 29.

Festus] O *festus* dies! Eun. III. 5. 12. Amicas te et cognatas deserere et *festos* dies nolo. Hec. IV. 2. 16.

Fidelis] *Fidelem* haud ferme mulieri invenias virum. And. III. 1. 2. Paucis reperias meretricibus *fidelis* evenisse amatores. Hec. I. 1. 2. vide notas. Quam *fideli* animo in illam fui. Hec. III. 5. 22. Senibus *fidelis* dum sum, scapulas perdidit. Phorm. I. 2. 26.

Fides] Pro Deum *fidem*! And. I. 5. 2. vide notas. Te oro per tuam *fidem*.

And. I. 5. 55. Nullane in re esse cuiquam homini *fidem*. And. II. 5. 14. Hanc *fidem* sibi me obsecravit ut darem. And. II. 3. 27. Firmavit *fidem*. And. III. 1. 4. Propemodum habeo jam *fidem*. And. III. 4. 7. Solvisti *fidem*. And. IV. 1. 19. Di vostram *fidem*. And. IV. 3. 1. Tristis severitas inest in vultu, atque in verbis *fides*. And. V. 2. 16. Hæc lege tibi meam adstringo *fidem*. Eun. I. 2. 22. Forsan parvam hic habeat mihi *fidem*. Eun. I. 2. 117. Pro Deum *fidem*! Eun. V. 4. 21. In clientelam et *fidem* nobis dedit se. Do *fidem* futurum. Eun. V. 8. 9. et 30. O Jupiter, ubinam est *fides*? Heaut. II. 3. 15. *Fides* mi apud hunc est. Heaut. III. 3. 10. Ut usquam fuit *fide* quisquam optima. Adolph. II. 1. 7. Antiqua virtute ac *fide*. Adolph. III. 3. 88. Illæc *fidem* nunc vostram inplorat. Adolph. III. 4. 43. Sat adhuc tua nos frustratast *fides*. Adolph. IV. 4. 13. Pro divom *fidem*! Adel. IV. 7. 28. Obscurare eam *fide*. Adolph. V. 9. 7. Servare in eo certumst, quod dixi, *fidem*. Hec. III. 3. 42. Ei rei firmasti *fidem*. Hec. IV. 2. 5. Dixit, jurijurando meo se *fidem* habuisse. Hec. V. 4. 31. Cujus tu *fidem* in pecunia perspexeris. Phorm. I. 2. 10. Nequid propter tuam *fidem* decepta potiretur mali. Phorm. III. 1. 5. Nequeo exorare, cum illo ut mutet *fidem*. Phorm. III. 2. 28. Itan parvam mihi *fidem* esse apud te. Phorm. V. 3. 27.

Fides] Virginem *fidibus* scire. Eun. I. 2. 53.

Fidicina] Eoquid nos amas de *fidicina* hæc? Eun. III. 2. 4. Quendam *fidicinam* amat hinc Chærea. Eun. V. 5. 15.

Fiducia] Qua *fiducia* id facere audeam? And. III. 5. 7.

Figura] Nova *figura* oris. Eun. II. 3. 26.

Filia] Ita tum discedo ab illo, ut qui se *filiam* neget daturum. And. I. 1. 121. *Filiam* meam nubere tuo gnato. Istuc periculum in *filia* fieri grave est. And. III. 3. 2 et 34. Educere, ita uti si esset *filia*. Eun. I. 2. 37. Reliquit *filiam* adolescentulam. Hec. 3. 41. Nunc ita tempus *fert*, mi ut cupiam *filiam*. Heaut. IV. 1. 54. *Filie* erili. Adolph. III. 2. 3. *Filiam* ejus virginem vitiavit. Adolph. III. 4. 20. Abducta a vobis prægnans fuerat *filia*. Hec. IV. 4. 18. Offendi adveniens

quicum volebam, atque ut volebam *filium* locatam. Phorm. V. 1. 32. Ex qua *filium* suscepit. Phorm. V. 7. 49.

Filius] Amico *filium* restitueris. And. III. 3. 38. In nuptias conieci ovilem *filium*. And. III. 4. 23. Num *filio* videtur uxorem dare? And. II. 6. 21. Mihi si unquam *filius* erit, ne illo facili me utetur patre. Heaut. II. 1. 5. *Filium* unicum adolescentulum habeo. Heaut. I. 1. 41. Huic *filium* scis esse? Heaut. I. 2. 7. Serva, quod in te est, *filium*. Heaut. IV. 8. 4. Matres omnes *filis* in peccato adpatrices. Heaut. V. 2. 38. Egon constitear, meum non esse *filium*, qui sit meus? Talem, nisi tu, nulla pareret *filium*. Heaut. V. 3. 14 et 20. Consuefeci *filium*. Hoc patriam est, consuefacere *filium*. Adolph. I. 1. 29 et 49. Tuum *filium* dedisti adeptandum mihi. Adolph. I. 2. 34. Hoc est patrem esse, aut hoc est *filium* esse? Adolph. IV. 5. 73. Major *filius* tuus. Adolph. III. 4. 16.

Fingo] *Fingunt* quandam inter se fallaciam. And. I. 3. 15. Neque me *faxisse* falsi quicquam. Eun. 1. 2. 120. Velus quoque hominum *fingit* scelus. Syrus mirus *faxit* *filium*. Heaut. V. 1. 14 et 25. Nonne ad senem aliquam fabricam *fingit*? Heaut. III. 2. 34.

Finis] Tute ipse his rebus *finem* prescripsisti. And. I. 1. 124. Orandi jam *finem* face. And. V. 1. 2. Nisi *finem* maledictis facit. Heaut. prol. 34. Vicini nostri hic ambigunt de *finibus*. Heaut. III. 1. 90. In istac *finem* faciat. Adolph. V. 9. 40. Haud opinor commode *finem* statuisse orationi militem. Hec. I. 2. 21. De illo tam *finem* faciam dicendi mihi, peccandi cum ipse de se *finem* fecerit. Phorm. prol. 22 et 23. vide notas.

Fio] Ita ut *fit*. And. I. 1. 53. Mihi quidem non *fit* verisimile. And. I. 3. 20. Hoccinest *factu* humanum aut inceptu? And. I. 5. 1. vide notas. Opportune hic *fit* mi obviam. And. III. 4. 11. *Facta*, transsota omnia. And. I. 5. 13. Ex ea re quid *fiat* vide. And. II. 3. 11. Ego istac recte ut *fiant* videro. And. I. 6. 25. Ita uti nuptie fuerant futuræ, *fiant*. And. III. 3. 11. Non potest id *fieri*, quod vis. And. II. 1. 5. Bene *factum*. And. V. 6. 11. *Factum* dabo. Eun. II. 1. 6. vide notas. Dico ego mi insidias *fieri*. Eun. III. 3. 26. Quicquid hujus *factumst*, culpa non *factumst* mea. Eun. V. 5. 10. Me

quantum hic operis *fiat*, ponitet. Heaut. I. 1. 20. Quid me *fiat*, parvi pendis. Heaut. IV. 3. 37. Ita ut *fit*. Adolph. I. 1. 30. vide notas. Nollem *factum*. Adolph. II. 1. 11. E re notas melius *fieri* haud potuit, quam *factum* est. Adolph. III. 1. 8. vide notas. Si esset, unde id *fiaret*, *facere*mus. Adolph. I. 2. 26. Si sic *fit*. Adolph. IV. 2. 15. Quid *fit*? quid agitar? Adolph. V. 5. 2. Ut ne id *fiat* palam. Hec. I. 2. 30. Si *fieri* id non potest, quin sentiant. Hec. III. 3. 37. Quid *fit* denique? Phorm. I. 2. 71. *Fist* sedulo. Phorm. I. 4. 50. Opus ruri *faciendum*. Phorm. II. 1. 20. Contumeliosius *factum* injuriam. Phorm. II. 3. 2. *Factum* volo. Phorm. V. 3. 4. Male *factum*. Phorm. V. 1. 23. Composito *factumst*. Phorm. V. 1. 29. Accusando *fieri* infectum non potest. Phorm. V. 8. 45.

Firmo] *Firmavit* fidem. And. III. 1. 4. Cur nos, quod dotis dixi, *firmas*? Heaut. V. 5. 4. Eri rei *firmasti* fidem. Hec. IV. 2. 5.

Firmus] Tibi generum *firmum*, et filie invenias virum. And. III. 3. 29. Nil satis *firmi* video. Heaut. II. 3. 96. *Firma* hæc vereor ut sint nuptie. Hec. I. 2. 26. *Firmiore* inter nos fore amicitiam. Hec. IV. 1. 18. Virum satis *firmum* gnate. Hec. IV. 1. 41. Quæse alium tibi *firmiorum*. Hec. V. 1. 19.

Flabellum] Cape hoc *flabellum*, et ventulum huic sic facito. *Flabellum* tenere te asinum tantum. Limis spectro sic per *flabellum* clanculum. Eun. III. 5. 47. 50 et 54.

Flagitium] *Flagitium* facinus. Cur. An id *flagitiumst*? Eun. II. 3. 90. An ponitabat *flagiti*? Adolescentulum nobilitas *flagitiis*. Eun. V. 6. 12 et 21. Per *flagitium* ad inopiam redigat patrem. Heaut. V. 1. 56. *Flagitiis* tuis me infamem *fieri*. Heaut. V. 4. 14. Non est *flagitium*, mihi crede, adolescentulum scortari. Non est *flagitium* facere hæc adolescentulum? Adolph. I. 2. 21 et 32. Hæcine *flagitiis* facere te? Id nobis tam *flagitiumst*, quam illa non facere vobis. Adolph. III. 3. 25. 54 et 68. Fere alia *flagitia* ad te ingentia, nova, capitalia. Adolph. IV. 7. 3.

Flamma] Ad *flammam* accessit imprudentius. And. I. 1. 103. E *flamma* potere te cibum posse arbitror. Eun. III. 2. 38.

Flecto] Istus est sapere, qui ubi con-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Frango] Navem is *fregit* apud Andrum insulam. And. I. 3. 17. Navi *fracta* ad Andrum eiectus est. And. V. 4. 20.

Frater] Si te in germani *fratris* dilexi loco. And. I. 5. 57. *Fratrem* homini nemini esse primariam artium magis prius ipem. Adelph. II. 3. 6. Si *frater* aut sodalis esset, qui magis moram gereret? Adelph. IV. 5. 74. *Fratrem* majorem Chremen nostine? Phor. I. 2. 3.

Fraus] Eductas libere in *fraudem* inlicitis? And. V. 4. 8. In eandem *fraudem* incidet. Heaut. III. 1. 33. Gerro, iners, *fraus*. holluo. Heaut. V. 4. 10.

Frequens] Cum illis una aderat *frequens*. And. I. 1. 80.

Fretus] Cajus consilio *fretus* sum. And. II. 1. 36. Hem quo *fretus* sim. And. III. 5. 13. Vobis *fretus*. P. Scin quam *fretus*? Eun. V. 8. 33. Si quis forte malitia *fretus* sua insidias nostrae fecit adolescentiae. Phorm. II. 1. 43.

Frigeo] Hic homines *frigent*. Eun. II. 2. 37. vide not. Sermonem quæ- rere, ubi *friget*, huc evasit. Eun. III. 3. 11. Sine Cerere et Libero *friget* Venus. Eun. IV. 5. 6. Abi, tange: si non totus *frigeo*, me enica. Phorm. V. 8. 5.

Frons] Da te hodie mihi: experge *frontem*. Adelph. V. 3. 53.

Fructus] Metuit semper, quem ipsa nunc capit *fructum*, ne quando iratus tu alio conferas. Eun. III. 1. 60. Hoc *fructi* pro labore ab iis fero. Adelph. V. 4. 16. In illis *fructus* est. Phorm. II. 2. 18. *Fructum* quem reddunt prædia. Phorm. IV. 3. 75. Quæ nostros minuit *fructus* vilitas. Phorm. III. 8. 24.

Frugalis] Dedit patri me nunc jam, ut *frugalis* sim, quam volt. Heaut. IV. 3. 3.

Frugi] *Frugi* es. Eun. III. 5. 60. Hominis *frugi* et temperantis functus officium. Heaut. III. 3. 19. *Frugi* homo est. Adelph. V. 9. 25.

Fruor] Tu illis *fruare* commodis. Eun. II. 3. 81. Nec fas esse, ulla me voluptate hic *frui*. Heaut. I. 1. 97. Hocine me miseram non licere meo modo ingenium *frui*? Heaut. II. 4. 21. Agelli paulum locitas foras: huic demus, qui *fruatur*. Adelph. V. 8. 27. Gaudio falso *frui*. Hec. V. 4. 2.

Frustra] Quo magis libido *frustra*

incendatur tua. And. II. 1. 8. Ne me in lætitiā *frustra* conicias. Heaut. II. 3. 51. *Frustra* operam opinor sumo. Heaut. IV. 3. 15. *Frustra* has egomet mecum rationes puto. Adel. II. 1. 54. Quid hic conterimus operam *frustra*? Phorm. II. 1. 31.

Frustror] Sæpe jam me spes hæc *frustrata*st. And. II. 2. 27. Ne *frustretur* ipse se. Eun. prol. 14. Sat adhuc tua nos *frustrata*st fides. Adelph. IV. 4. 13.

Fuat] Fors *fuat* pol. Hec. IV. 3. 4. Suo capiti *fuat*. Phorm. III. 2. 6. vide notas.

Fucus] *Fucum* factum mulieri. Eun. III. 5. 41.

Fuga] Jam adornarat *fugam*. Eun. IV. 4. 6. Facerent *fugam*. Eun. IV. 7. 17. Quannam hic *fugam* aut *furtam* parat? Phorm. I. 4. 14.

Fugio] *Fugis* hinc. And. II. 1. 37. Recte ego nempe has *fugi* nuptias. And. IV. 4. 27. vide notas. Bellam *fugiens*. And. V. 4. 32. Non convenit, qui illum ad laborem hinc pepulerim, nunc me ipsum *fugere*. Heaut. I. 1. 114. Si paululum modo quid te *fugerit*. Heaut. II. 3. 75. Hoc facito. Hoc *fugito*. Adelph. III. 3. 63. *Fugere* e conspectu. Hec. I. 2. 107. Ita *fugias*, ne præter casam. Phorm. V. 2. 3.

Fugitivus] At etiam restitas, *fugitive*? Eun. IV. 4. 2. Retraham ad me illud *fugitivum* argentum. Heaut. IV. 2. 11. In' hinc malam rem cum ista magnificentia, *fugitive*? Phorm. V. 7. 38.

Fugito] Miserrimus fui *fugitando*. Eun. V. 2. 8. Tuum conspectum *fugitat*. Heaut. III. 1. 25. Eras liberalis est, et *fugitans* litium. Phor. IV. 3. 18.

Fumus] Favillas plena, *fumi* ac polinis. Adelph. V. 3. 60.

Funambulus] Populus studio stupidus in *funambulo* animum occupat. Hec. prol. 4. *Funambuli* eodem accedens expectatio. Hec. alt. prol. 26. vide notas.

Funda] *Fundam* tibi nunc nimis vellem dari. Eun. IV. 7. 16.

Funditus] Quod si sit, pereo *funditus*. And. I. 5. 9.

Fundo] Raporem, *funderem* et præternerem. Adelph. III. 2. 21. vide notas. Tu verba *fundis* hic sapientia? Adelph. V. 1. 7.

Fundus] Nostri *fundi* calamitas. Eun. I. 1. 34. Quin te in *fundo* conspicier. Heaut. I. 1. 16.

Fungor] Ita tute adlente illorum officia *fungere*. Heaut. I. 1. 14. Hominis frangi et temperantis *functus* officium. Heaut. III. 3. 19. Tuo officio fueris *functus*. Heaut. IV. 3. 12. *Functus* adolescentali est officium liberalis. Phorm. II. 1. 51.

Funus] *Funus* interim procedit. And. I. 1. 100. Curabat una *funus*. And. I. 1. 81. In *funus* prodeco. And. I. 1. 88. Neque quisquam adorat, qui adjutarét *funus*. Phorm. I. 2. 49.

Fur] Exclamat, *furem*, non poetam, fabulam dedisse. Eun. prol. 23. Manipulus *furum*. Eun. IV. 7. 6.

Furcifer] Tibi ego ut credam, *furcifer*? And. III. 5. 12. Ego, te *furcifer*, si vivo. Eun. V. 5. 19.

Furtum] *Furtum* facere. Eun. prol. 28. Hic *furti* se adligat. Eun. IV. 7. 39. Quamnam hic fugam aut *furtum* parat. Phorm. I. 4. 14.

Futilis] Servon fortunas meas me commisisse *futili*? And. III. 5. 3.

G.

Gallina] *Gallina* cecinit: interdixit *bariolas*. Phorm. IV. 4. 27.

Ganeo] Gerro, iners, fraus, belluo, *ganeo*, damnosus. Heaut. V. 4. 10.

Ganeum] Credo adductum in *ganeum* aliquo. Adelph. III. 3. 5.

Gannio] Quid ille *gannit*? quid volt? Adelph. IV. 2. 17.

Garrus] *Garris*. Eun. II. 3. 87. *Garrus* modo. Phorm. III. 2. 11.

Garrula] Ne quid de fratre *garrulae* illi dicerem. Adelph. IV. 4. 15.

Gaudeo] Jam id *gaudeo*. And. II. 2. 25. Tanta recordia innata cuiquam ut siet, ut malis *gaudeant*? And. IV. 1. 3. Ne istam multimodis oivem inventam *gaudeo*. And. V. 4. 36. vide notas. Hunc scio mea solide *gavisurum* gaudia. And. V. 5. 8. Salvom te advenisse *gaudeo*. Eun. V. 5. 6. Jam hoc aliud est, quod *gaudeamus*. Eun. V. 8. 11. Inpendio magis animus *gaulebat* mihi. Eun. III. 5. 39. Fraxra sum igitur *gavisus* miser. Heaut. IV. 8. 17. Crede mihi, *gaudebis* facto. Phorm. III. 2. 9.

Gaudium] Nec opinantis duci falso *gaudio*. And. I. 2. 9. Expleam animum *gaudio*. And. II. 2. 2. Non satis tibi esse hoc solidam visumst *gaudium*? And. V. 1. 23. Si nulla *segritudo* huic *gaudio* intercesserit. Mea solide *gavisurum* gaudia. And. V. 5. 5 et 8. Ne

hoc *gaudium* contaminet vite *segritudine* aliqua. Eun. III. 5. 4. Soia me in quibus sim *gaudiis*? Eun. V. 9. 5. Coilem tam inperatam *gaudium*? Heaut. III. 1. 5. Præ *gaudio* ubi sim *seocio*. Heaut. II. 3. 67. *Gaudio* sumus *prepediti* nimio. Heaut. III. 1. 96. Laetissimo *gaudio*. Adelph. III. 3. 53. Miseriam omnem ego capio; hic potitur *gaudia*. Adelph. V. 4. 22. Utinam perpetuum hoc fiat *gaudium*. Adelph. V. 9. 15. Pæne herole exclamavi *gaudio*. Phorm. V. 6. 30.

Gemina] *Geminabit* nisi caves. Adel. II. 1. 19.

Geminus] Ex unis *geminas* mihi conficies nuptias. And. IV. 1. 51.

Gemitus] *Gemitus*, screatas, tassis, risus abstino. Heaut. II. 3. 132.

Gemo] Incurvas, tremulas, labiis demissis, *gemens*. Eun. II. 3. 45.

Gener] Tibi *generum* firmum, et filias invenias virum. And. III. 3. 39. Et *gener* et adinos placeat. Heaut. V. 1. 63. Cum illum *generum* oepimus. Heo. IV. 1. 22.

Genius] Quod ego te oro per *genium* tuum. And. I. 5. 54. vide notas. Scam defradans *genium*, compersit miser. Phorm. I. 1. 10.

Gentium] Minime *gentium*. Eun. IV. 1. 11. Quovis *gentium*. Heaut. V. 1. 55. Nusquam *gentium*. Adelph. IV. 2. 1. Ubivis *gentium*. Heo. III. 1. 4. Usquam *gentium*. Heo. III. 1. 13.

Genus] Ad *genus* accidit. Heo. III. 3. 18.

Genus] Id est *genus* hominum pessimum. And. IV. 1. 5. Olim isti fuit *generi* quondam *questus* apud *seclum* prius. Est *genus* hominum, qui esse primos se omnium rerum volant. Eun. II. 2. 15 et 16. O *genere* sacrilega. Adelph. III. 2. 6. Hæc te admittere indigna *genere* nostro? Ubi etiam hujus *generis* reliquias restare video. Adelph. III. 3. 55 et 90. Hic meus amicus illi *genere* est proximus. Adelph. IV. 5. 17. Quod hoc *genus* est? Heo. II. 1. 1.

Germanus] Si te in *germani* fratris dilexi loco. And. I. 5. 57. O mi *germane*. Adelph. II. 4. 5. Nunc tu mihi es *germanus* pariter animo ac corpore. Adelph. V. 8. 34.

Gero] Animo morem *gerero*. And. IV. 1. 17. Mos *gerundus* Thaidi. Eun. I. 2. 108. Sine me in hac re *gerere* mihi morem. Heaut. V. 1. 74. Ut *bumost*, ita *morem* *geras*. Adelph. III. 3. 77.

Non me hanc rem, ut ut erat gesta, indicasse? Adelp. IV. 4. 20. Quasi re bene gestu. Adelp. V. 1. 13. Pneri inter se quas pro levibus noxiis iras gerunt? quapropter? quia enim qui eos gubernat animus, infirmam gerunt. Hec. III. 1. 59. 31. vide notas. Quid rei gerit? Phorm. I. 2. 95.

Gerro] Gerro, iners, fraus, helluo. Heaut. V. 4. 10.

Gestio] Quid gestiam, aut quid lætus sim. Quid est quod sic gestis? Eun. III. 5. 7 et 10. Ipsam gestio dari mi in conspectum. Phorm. II. 1. 30.

Gesto] Rex te ergo in oculis gestare. Eun. III. 1. 12. vide notas. Quem ego puerum modo tantillum in manibus gestavi meis. Adelp. IV. 2. 24. Hicine non gestandus in sinu est? Adelp. IV. 5. 75.

Gestus] Nunc gestus mihi voltusque est capiendus novus. Phorm. V. 6. 50.

Gladiator] Rumor venit, datum iri gladiatores. Hec. alt. prol. 32.

Gladiatorius] Hi gladiatorio animo ad me adfectant. viam. Phorm. V. 7. 71.

Gladius] Suo sibi hunc jugulo gladio. Adelp. V. 6. 35.

Gloria] Labore alieno magno partam gloriam. Eun. III. 1. 9. Simul rem et gloriam armis belli repperi. Heaut. I. 1. 60. Fac quam plurimum illis relinquant, gloriamque istanc tibi. Adelp. V. 3. 28. vide notas. Scit se nobilitatem ex ea re nactam, et gloriam esse. Hec. V. 2. 31. vide notas.

Glorior] Vah, gloriare evenisse ex sententia? Heaut. IV. 5. 17.

Gloriosus] Miles gloriosus. Eun. prol. 31. Facere gloriosum militem. Eun. prol. 38.

Gnata] Unicam gnatam suam cum dote summa filio uxorem ut daret. And. I. 1. 73. Denegarat se commissurum mihi gnatam suam uxorem. And. I. 5. 7. Despondit ei gnatam hujus vicini proximi. Hec. I. 2. 49. Gnatam inveni nuplam cum tuo filio. Phorm. V. 3. 34.

Gnathonicus] Parasiti item ut Gnathonici vocentur. Eun. II. 2. 33.

Gnatus] Qui gnatum haberem tali ingenio præditum. And. I. 1. 71. Corrigere mi gnatum porro enitere. And. III. 4. 17. Orabo gnato uxorem. And. III. 2. 48. Pietatem gnati. And. V. 2. 28. Decevi tantisper me minus injurie meo gnato facere. Heaut. I. 1. 96.

Gracilis] Vineto pectore, ut gracilient. Eun. II. 3. 23. vide notas.

Gradus] Suspense gradu placide irreperxi. Phorm. V. 6. 27.

Grandis] An sedere oportuit domi virginem tam grandem? Adel. IV. 5. 99. Nata grandior. Adelp. V. 8. 7. Homo jam grandior. Phorm. II. 3. 15. Dicam tibi inpingam grandem. Phorm. II. 3. 92.

Grandiusculus] Fere grandiusculus jam. And. IV. 5. 19.

Gratia] Habeo gratiam. And. I. 1. 15. Postulare id gratiæ adponi sibi. And. II. 1. 51. Cum istuc quod postulo impetro cum gratia. And. II. 5. 11. Ea gratia simulavi. And. III. 4. 8. Jam dudum res redduxit me ipsa in gratiam. And. V. 4. 45. Ego excludor: illa recipitur. Qua gratis? Eun. I. 2. 79. Ab eo gratiam hanc inibo. Eun. III. 5. 9. Inveniam pol hodie, parem ubi referam gratiam. Eun. IV. 4. 51. Et habetur et refertur, ita ut merita es, gratia. Eun. IV. 6. 12. Debino spero æternam inter nos gratiam fore. Eun. V. 2. 33. Gratiam habeo maximam. Eun. V. 8. 61. Cave, ne falsam gratiam studeas inire. Heaut. II. 3. 61. Syro nil gratiæ. Heaut. V. 2. 46. Dis gratia. Adelp. I. 2. 41. Mihi egit gratias. Adelp. III. 3. 14. Rursum in gratiam restitues. Hec. III. 1. 11. Dis gratiam habeo. Hec. III. 2. 11. Hanc gratiam ut sibi des pro illa, nunc rogat. Hec. III. 5. 30. Neque alio componi pacto potis inter eas gratias. Hec. III. 5. 29. Ego redigam vos in gratiam. Phorm. V. 7. 73.

Gratis] Si non pretio, gratis Adel. IV. 7. 26. vide notas. Meam ductes gratis? Phorm. III. 2. 15.

Gratulor] Adventum gratulentur. Eun. II. 2. 28. Desine. Deos gratulando obtundere. Heaut. V. 1. 6.

Gratum] Id gratum fuisse adversum te. And. I. 1. 15. Illi gratum feceris. Eun. IV. 4. 56. Quam hoc minus gratum arbitrare Thsidi esse? Eun. II. 2. 44. Est istuc datum profecto, ut grata mihi sint quæ facio omnia. Eun. III. 1. 6. Cum gratum mi esse potuit, nolui. Ut esset apud te hoc quam gratissimum. Heaut. II. 3. 21 et 127. ubi vide notas. Memorem me dices esse et gratum. Adelp. II. 2. 43. No id adsentandi magis, quam quo habeam gratum, facere existimes. Adelp. II. 4. 6.

Gravidus] Gravidæ e Pamphilo est. And. I. 3. 11. Virgo ex eo compressa gravis facta est. Adelp. III. 4. 28.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Ille ut item contra, me *habeat*, facio sedulo. Adelp. I. 1. 25. Quod fortunatum is i putant, uxorem nunquam *habui*. Adelp. I. 1. 19. *Habui*, amavi pro meo. Adelp. I. 1. 23. Studione id sibi *habet*. Adelp. III. 3. 28. Satis mi id *habeam* supplicii. Adelp. III. 2. 15. Virgo nihil *habet*. Adelp. IV. 7, 10. Ludibrio *haberi*. Hec. I. 2. 74. Uti exemptionem *habeam*? Hec. I. 1. 9. *Habebam* alibi animum amori deditum. Hec. III. 1. 14. *Habes* omnem rem. Hec. I. 2. 119. Quid mulieris uxorem *habet*? Hec. IV. 4. 22. Hæc res non minus me male *habet*, quam te. Hec. IV. 2. 30. Quo pacto me *habueris* præpositam amori tuo. Hec. IV. 2. 6. Non sic ludibrio tuis factis *habitus* essem. Hec. IV. 1. 11. Non me clam *haberet*, quod celasse intelligo. Hec. IV. 4. 35. Segregatum *habuisse* a me Pamphilam. Hec. V. 1. 26. Is sibi responsum hoc *habeat*. Phorm. prol. 16. Non multum *habet* quod det fortasse. Phorm. I. 2. 95. Bene *habent* tibi principia. Phorm. II. 3. 82. Non tu hunc *habens* plane præsentem deum? Phor. II. 2. 31. Conclusam hinc *habeo* uxorem æviam. Phorm. V. 1. 17. Ut meæ res sese *habent*. Phorm. V. 4. 1.

Habitior] Si qua est *habitor* paulo, pingilem esse aiunt. Eun. II. 3. 24.

Habito] In hac *habitasse* platea dictams Chrysidem. And. IV. 5. 1. Rus *habitatum* abii. Hec. II. 1. 27. Ex urbe in rus *habitatum* migres? Hec. IV. 2. 13. Ut filia cum illa *habitet* apud te. Phorm. V. 7. 41.

Habitudo] Quæ *habitudo* est corporis? Eun. II. 2. 11.

Hæreo] Ipsast, *hæreo*, Eun. V. 2. 9. Lingua *hæret* meta, Eun. V. 5. 7. Ut *hæream* in parte aliqua tandem apud Thaidem. Eun. V. 8. 25. Quin pagnus continuo in mala *hæreat*. Adelp. II. 1. 17. Metui ne *hæreret* hic. Adelp. III. 3. 49. In te omnis *hæret* culpa sola. Hec. II. 1. 32. Nisi mi prospicio, *hæreo*. Phorm. V. 7. 70.

Hæsito] In eodem *hæsitas* luto. Phor. V. 2. 15.

Hariolor] Modo si argentam reddat, set ego hoc *hariolor*. Adelp. II. 1. 48. Non mihi credis? P. *Hariolare*. Phor. III. 2. 7.

Hariolus] Interdixit *hariolus*; arripex vetuit. Phorm. IV. 4. 27.

Heia] *Heia*, ut elegans est. Heaut. V. 5. 19. *Heis* vero, Hec. II. 2. 8,

Heia, ne parum leno rias. Phorm. III. 2. 23. *Heia*, sudabis satis. Phorm. IV. 3. 23.

Helluo] Gerro, iners, fraus, *helluo*. Heaut. V. 4. 10.

Hem] *Hem* quid id est? And. I. 1. 89. vide notas. *Hem*, repudiatus repletor. And. I. 5. 13. Nihilne? *hem*. And. II. 6. 4. *Hem* illic est huius rei caput. And. II. 6. 27. *Hem* astutias. And. III. 4. 24. *Hem*, quid ais, scelus? And. IV. 1. 41. *Hem* scelera. And. IV. 4. 46. *Hem* Davum tibi. And. V. 2. 1. *Hem* eunuchum tibi. Eun. III. 2. 19. *Hem*, quæ hæc est fabula! Eun. IV. 4. 22. *Hem*, obscuro an is est? Eun. V. 4. 40. *Hem*, quid dixti? Heaut. II. 3. 99. *Hem*, istuc verbo animus mi rediit. Hec. III. 2. 12. Gota. G. *Hem*. Phorm. IV. 4. 1.

Hercle] Mea quidem *hercle* certe in dubio vitast. And. II. 2. 10. Certo *hercle*. And. III. 2. 15. Noscio *hercia*. Eun. II. 3. 14. Sane *hercle* ut dicis. Eun. III. 5. 59. Perii *hercle*. Heaut. IV. 4. 14. *Hercle* vero serio. Adelp. V. 9. 18. Sane *hercle* homo voluptati obsequens fuit. Hec. III. 5. 9.

Hercules] Qui minus, quam *Hercules* servivit Omphalæ? Eun. V. 7. 3.

Hereditas] *Hereditatem* persequi. And. IV. 5. 20. vide notas. Ad hoc ea rediit lego *hereditas*. Hec. I. 2. 97.

Heres] Te ipso *herede* hæc possidere Bacchidem. Heaut. V. 2. 16. Qui sic sunt, haud multum *heredem* jvant. Hec. III. 5. 10.

Hesternus] Quo pacto ex jure *hesterno* panem atrum vorent. Eun. V. 4. 17.

Heu] *Heu* me miserum. And. IV. 1. 22. *Heu* me miseram. Hec. II. 2. 29. *Heu* me infelicem. Hec. III. 1. 2.

Heus] *Heus* puer. And. I. 1. 58. *Heus*, evocate hoc Davom. And. III. 3. 47. *Heus* tu. Eun. I. 2. 22. *Heus heus*, tibi dico. Eun. II. 3. 46. Syre, Syre, inquam, *heus, heus*, Syre. Heaut. II. 3. 197. *Heus, heus*: Æschinus ego sum, Adelp. IV. 3. 26. *Heus* tu, cave. Phorm. II. 3. 51.

Hic, Adverb.] Quis *hic* loquitur? And. I. 5. 32. Nil pudent *hic*, ubi opust. illic ubi nil opust, ibi verentur. And. IV. 1. 13. vide notas. Facile *hic* plus mali est, quam illic boni. And. IV. 3. 5. Quem ego *hic* audio? Eun. V. 8. 30. Agrum in proximo *hic* mercatus es. Heaut. I. 1. 2. *Hic* sciri pe-

tuit. *Heaut.* II. 3. 38. *Hic* me magnifico colero. *Heaut.* IV. 3. 31. Etiamne tecum *hic* res mihi est? *Heaut.* IV. 4. 20. *Eccum hic* tibi. *Heaut.* IV. 7. 1. *Utinam hic* prope adesset alicubi. *Adel.* III. 4. 7. *Nolla tibi hic* jam consultios. *Hec.* IV. 4. 28. *Hic* viciniæ. *Phorm.* I. 2. 45.

Hicine] *Hicine* libertatem aiunt æquam esse omnibus? *Adel.* II. 1. 29.

Hic. *pronom.*] *Hæc* illæ lacrumæ. *And.* I. 1. 79. vide notas. Tu si *hic* sis, aliter censeas. *And.* II. 1. 10. *Ipsum hunc* orabo. *And.* II. 1. 12. *Neo* tu ea causa minneris *hæc* quæ facis. *And.* II. 3. 19. *Quid hoc?* adeone est demens? *And.* III. 1. 10. *Hic* vero est. *Eun.* II. 3. 8. Si laudabit *hæc* illius formam, tu *hujus* contra. *Eun.* III. 1. 54. *Mi hoc* negoti ceteri dedere. *Eun.* III. 4. 6. *Hoc* vide. *Heaut.* II. 3. 74. *Tibi* erunt parata verba, *huic* homini verbera. *Heaut.* II. 3. 115. *Huic* mandes, si quid recte curatum velis. *Adelph.* III. 3. 18. *Mensis* agitur *hic* jam septimus. *Hec.* III. 3. 34. *Cum* tu *horum* nil refellen, vincam sciñcet. *Phorm.* I. 2. 82. *Aliquot* hos sumam dies. *Phorm.* V. 5. 4.

Hilare] *Hilare* hunc sumamus diem. *Adelph.* II. 4. 23. vide notas.

Hilaris] Tu quidem pol multo *hilarior*. *Eun.* IV. 5. 5.

Hilarus] *Hilarum* ac labentem fac te gnati in nuptiis. *Adelph.* IV. 7. 38. *Hodie* modo *hilarum* te face. *Adelph.* V. 3. 56.

Hilum] *Hilum* interesse censes? *And.* IV. 4. 55. vide notas.

Hinc] *Fuit* olim *hinc* quidam senex, mercator. *And.* I. 3. 16. vide notas. *Abin hinc* in malam rem. *And.* II. 1. 16. *Hinc* vos amollimini. *And.* IV. 2. 24. *Illam hinc* civem esse aiunt. *And.* V. 1. 14. *Non cogitas hinc* longule esse? *Heaut.* II. 2. 10. *Syrum* ire video: *hinc* scibo jam, ubi siet. *Adelph.* III. 2. 7. *Quod hinc* accesserit. *Adelph.* V. 3. 30. *Procul hinc* astans. *Hec.* IV. 3. 1. *Petam hinc* unde a primo iustitai. *Phorm.* IV. 3. 14.

Homo] *Ne*ntiquam officium liberi esse *hominis* puto. *And.* II. 1. 30. *Mi homo*, quid istuc obsecrost? *And.* IV. 3. 6. *O hominem* audacem. *And.* IV. 4. 30. *Homini* adulescentulo. *Adelph.* V. 1. 9. *Ego* commodiorem *hominem* non vidi. *And.* V. 2. 3. *More* *hominum* svenit. *And.* V. 6. 3. *Sic* *homost*: per-

*paucorum hominum*st. *Eun.* III. 1. 18. *Homini* homo quid præstat? *Eun.* II. 2. 1. *Hominem* hæc inparam. *Eun.* II. 2. 4. *Scitum* hercle *hominem*. *Eun.* II. 2. 23. *Illamne* obsecro inbonestam *hominem*, senem mulierem? *Eun.* II. 3. 66. vide notas. *Sicubi* eum salietas *hominum* ceperat. *Eun.* III. 1. 14. *Qui* hunc tantum *hominem* facias inimicum tibi. *Eun.* IV. 7. 32. *Metuo* qualem tu me esse *hominem* existimes. *Run.* IV. 6. 20. *Monstrum* *hominis*. *Eun.* IV. 4. 29. *Quid* illuc *hominis* est? *Eun.* V. 1. 17. *O* sceleram atque audacem *hominem*. *Eun.* IV. 4. 41. *Quis* hic est *homo*? *Eun.* IV. 4. 9. *Quis* tu *homo* es? *Eun.* IV. 7. 34. *Quis* *homo* unquam vidit? *Eun.* V. 1. 38. *Homo* sum: *humani* nihil a me alienum puto. *Heaut.* I. 1. 25. *Paulo* qui est *homo* tolerabilis. *Heaut.* I. 2. 31. *Homini* frugi et temperantis functa's officium. *Hec.* III. 3. 19. *Tibi* erunt parata verba, *huic* homini verbera. *Heaut.* II. 3. 115. *Via* tu *homini* stulto mi auscultare? *Heaut.* III. 3. 24. *Hominem* amicum recipere ad te. *Heaut.* III. 3. 6. *Ita* comparatam esse *hominum* naturam omnium. *Heaut.* III. 1. 94. *Ne* ego fortunatus *homo* sum. *Heaut.* IV. 6. 21. *Homines* nobilis. *Adelph.* prol. 15. *Homini* *homo* stultissime. *Adelph.* II. 2. 10. *Homine* imperito nunquam quicquam injustiust. *Adelph.* I. 2. 18. *O hominem* inparam. *Adelph.* II. 1. 29. *O hominem* inpiam. *Adelph.* III. 2. 6. *Non* puduisse verberare *hominem* senem? *Adelph.* IV. 2. 23. *Censen* *hominem* me esse? *Adelph.* IV. 2. 40. *Ut* *homost*, ita morem geras. *Adelph.* III. 3. 77. *Si* tu sis *homo*. *Adelph.* V. 8. 11. *Frugi* *homo* es. *Adelph.* V. 9. 2. *Simulare* certe est *hominis*. *Hæc* magis sunt *hominis*. *Adelph.* IV. 7. 16 et 18. *Me* omnino lapidem, non *hominem* putas. *Hec.* II. 1. 17. *Quot* *homines*, tot sententiæ. *Phorm.* II. 4. 14. *Ha, ha, hæc*, *homo* suavis. *Phorm.* II. 3. 64. *O* omnium, quantum est qui vivont, *hominum* *homo* ornatissime. *Phorm.* V. 6. 13. *Alere* solent *hominem* edacem. *Phorm.* II. 2. 21. *Phormio* strenuum *hominem* præbuit. *Phorm.* III. 1. 12. *Ego* *hominem* callidiorum vidi neminem. *Phorm.* IV. 2. 1. *Homo* confidens. *Phorm.* I. 2. 73. *Homo* jam grandior, pauper. *Phorm.* II. 3. 15. *Homo* inhumanissimus. *Phorm.* III. 2. 24. *Solus* est *homo* amico amicus. *Phorm.* III. 3.

30. Haud scio, ut homost, an mutet animum. Phorm. V. 2. 9. Filius homo adulescens. Phorm. V. 8. 52.

Homuncio] Ego *homuncio* hoc non fecerim? Eun. III. 5. 48. vide notas.

Honeste] Potius quam *honeste* in patria pauper viveret. And. IV. 5. 3. vide notas. Alio pacto *honeste* quomodo hinc abscedam nescio. Eun. IV. 4. 49. Olim cum *honeste* potuit, tam non est data. Phorm. V. 7. 19.

Honestus] Forma præter ceteras *honestas*. And. I. 1. 96. *Honestas* oratio est. And. I. 1. 114. Papæ, facie *honestas*. Eun. II. 1. 24. Ita me di ament, *honestus* est. Eun. III. 2. 21. Neque *honestum* mihi, neque utile ipsi virgini est. Hec. I. 2. 76.

Honos] Videt me esse tanto *honore*. Eun. II. 2. 29. vide notas. Hic pro illo munere tibi *honor* est habitus. Eun. V. 6. 22. Quam ego scio esse *honore* quovis dignam. Heaut. IV. 3. 9. Vestri *honoris* causa. Phorm. V. 7. 35.

Hora] Dum hæc loquitur, abiit *hora*. Eun. II. 3. 50. vide notas. Unam præterea *horam* ne oppertus sis. Phorm. III. 2. 29.

Horreo] Totus tremo, *horreoque*. Eun. I. 2. 4.

Horresco] Accedam ad fures: *horresco* semper, ubi pultare hasce occipio. Adelph. IV. 4. 25.

Horridus] Capillus passus, nudus pes, ipsa *horrida*. Phorm. I. 2. 56.

Horsum] Mox noctu te adiget *horsum* insomnia. Eun. II. 1. 13. *Horsum* pergunt. Hec. III. 4. 56.

Hortor] Te sedulo et moneo et *hortor*. Hec. I. 1. 7.

Hortus] Hanc in *horto* maceriam jube dirui. Adelph. V. 7. 10.

Hospes] Nunc me, *hospitem*, lites sequi. And. IV. 5. 15. *Cliens*, amicus, *hospes* nemo est vobis? Adelph. IV. 1. 13. Iter ad *hospitem* antiquom. Phorm. I. 2. 17. *Hospites*, tam ovis. Phor. II. 2. 14.

Hospita] Propter *hospitai* hujusce consuetudinem. And. II. 6. 8. vide notas.

Hostis] Nupta meretrici *hostis* est. Hec. V. 2. 23.

Huc] Commigravit *huc* viciniae. And. I. 1. 43. Dum in dubio est animus, paulo momento *huc* vel illuc impellitur. And. I. 5. 31. Ut ab illa excludar, *huc* concludar. And. II. 3. 12. *Huc* renuntio. And. III. 4. 15. Omnia hæc nunc verba redeunt denique. Eun. I. 2. 78. Sermonem querere: ubi fri-

get, *huc* evasit. Eun. III. 3. 11. *Huc* transtulit amorem. Hec. I. 2. 94. Renumeret dotem *huc*, eat. Hec. III. 5. 52. Aliquando tandem *huc* animum ut adducas tuum. Hec. IV. 4. 61.

Hui] *Hui*, tam cito? And. III. 1. 16. *Hui*, univorsam triduum? Eun. II. 1. 17. *Hui*, quantam eii fenestram ad nequitiam patefeceris? Heaut. III. 1. 71. *Hui* percarast. Phorm. II. 3. 25.

Hujusmodi] Hæc atque *hujusmodi* sum multa passa. Eun. IV. 6. 8. *Hujusmodi* obsecro aliquid reperi. Heaut. II. 3. 98. *Hujusmodi* mihi res semper comminiscere. Heaut. IV. 6. 8. Hic me *hujusmodi* scibat esse. Phorm. III. 2. 44.

Humane] Vix *humane* patitur. Adel. I. 2. 65.

Humanitus] Cœpi non *humanitus* tractare. Heaut. I. 1. 47.

Humanus] *Humani* ingenii mansuetique animi officia. And. I. 1. 68. Hoc inest facta *humanum* aut incepta? And. I. 5. 1. vide notas. *Humani* nihil a me alienum puto. Heaut. I. 1. 25. Ut sunt *humana*. Heaut. III. 2. 41. Jam peccatum primum id magnum, magnum at *humanum* tamen. Adelph. IV. 5. 53.

Humerus] Demissis *humeris*. Eun. II. 3. 23. Qui non *humerum* hunc onero pallio. Phorm. V. 6. 4.

Humi] Obsecro, *humine*? And. IV. 3. 11.

Humilis] Omnibus nobis ut res dant sese, ita magni atque *humiles* sumas. Hec. III. 3. 20.

Hymenæum] Hoc mi moræst, *tibicina*, et *hymenæum* qui cantent. Missa hæc face, *hymenæum*, turbas, lampadas, *tibicinas*. Adelph. V. 7. 7 et 9.

I.

Jacio] Si illud, quod maxime opus est *jactu*, non cadit. Adelph. IV. 7. 22.

Jam] Eamus nunc *jam* intro. And. I. 1. 145. Primum *jam* de amore hoc comperit. And. I. 3. 6. *Jam* tum. Eun. III. 3. 8. *Jam* olim. Eun. III. 5. 39. *Jam* inde usque a pueritia. Heaut. I. 2. 9. *Jam* inde ab adolescentia. Adelph. I. 1. 16. *Jam* inde a puero. Adelph. III. 3. 86. *Jam* pridem. Hec. II. 1. 22. *Jam* ut limen exirem. Hec. III. 3. 18. *Jam* a principio. Phorm. IV. 3. 45.

Jam dudum] *Jam dudum* te amat: *jam dudum* illi facile fit, quod doleat. Eun. III. 1. 58. *Jam dudum*: ætatem.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

diom renuntiet; hanc ducat. *Phorm.* IV. 3. 72.

Illic] Facile hic plus mali est, quam *illic* boni. *And.* IV. 3. 5. Mili *illic* vere ad rastra res redit. *Heaut.* V. 1. 58. Prius nos oppressisset *illic*, quam huc reverti posset iterum. *Adel.* IV. 1. 2. Multo melius hic quæ fiunt, quam *illi*, ubi sum adsidue, soio. *Heo.* II. 1. 20.

Illic] Hæc *illic* est huius rei causa. *And.* II. 6. 27. Ubi *illic* est? *And.* III. 5. 1. *Illuc* est sapere. *Eun.* IV. 7. 12. Mirum ni *illic* homine quoque pacto opus. *Eun.* V. 8. 53. *Illancine* mulierem alere cum illa familia? *Heaut.* IV. 5. 3. Quis *illic* est, quem video procal? *Adelph.* III. 3. 14.

Illinc] Fere grandiscula jam profectast *illinc*. *And.* IV. 5. 19. Se *illinc* subducet. *Eun.* IV. 1. 14. Ubi *illinc* redieris. *Adelph.* II. 2. 8. Dum cognatus hinc *illinc* veniret. *Adelph.* IV. 5. 40. vide notas.

Illiusmodi] Ne *illiusmodi* jam magna nobis civium pœnuriast. *Adel.* III. 3. 87.

Illo] Cum *illo* advenio: solitudo ante oculum. *And.* II. 2. 25.

Illuc] Dum in dubio est animus, paulo momento huc vel *illuc* impellitur. *And.* I. 5. 31. Accede *illuc*. *Adelph.* II. 1. 14. *Illuc* queso redi, quo cœpisti. *Adelph.* II. 1. 36.

Imber] Quo pacto Danæ misisse aiunt quondam in gremium *imbrem* aureum. *Eun.* III. 5. 37.

Inmemor. *Inmemor*] Exprobatio *inmemori* benefici. *And.* I. 1. 17. vide notas. Num *inmemores* discipuli? *And.* III. 1. 19.

Immisericorditer] Factum a vobis driter, *immisericorditerque*. *Ad.* IV. 5. 29.

Immo] *Immo* aliud. *And.* I. 1. 3. *Immo* enim vero infeliciter. *Eun.* II. 3. 38. *Immo* abeat potius malo quovis gentium. *Heaut.* V. 1. 55. *Immo* herole extorque. *Adelph.* III. 4. 37. *Immo* vero abi. *Heo.* IV. 4. 104. *Immo* vero uxorem tu cedo. *Phorm.* V. 7. 43.

Immortalis. *Immortalis*] Di *immortales*. *Eun.* II. 2. 1. Pro di *immortales*. *Adelph.* III. 4. 1. Pro deum *immortalium*. *Phorm.* II. 3. 4.

Immortalitas] Mi *immortalitas* parast. *And.* V. 5. 4.

Impedimentum] Mi *impedimento* estis. *And.* IV. 2. 24.

Imperator] Haud convenit una ire cum amica, *imperatorem*, in via. *Eun.*

III. 2. 42. *Imperatoris* virtutem veram, et vim militum. *Eun.* IV. 7. 8.

Imperium] Ene es ferox, quia habes *imperium* in bello? *Eun.* III. 1. 25. Mater, cujus sub *imperiis*, mala. *Heaut.* II. 2. 4. Si meum *imperium* exsequi voluisses. *Heaut.* IV. 1. 22. *Imperium* gravius aut stabilius. *Adelph.* I. 1. 41. Satis pro *imperio* quisquis es. *Phorm.* I. 4. 18.

Impero] Quod jussi ei dari bibere, et quantum *imperavi*, date. *And.* III. 2. 4. *Imperavi* egomet mihi omnia adstantari. *Eun.* II. 2. 21. Numquid aliud *imperas*? *Eun.* II. 1. 7. Omnia faciam: *impera*. *Heaut.* V. 5. 11. Hæc qui nequit, fateatur nescire *imperare* liberis. *Adel.* I. 1. 25. Quin tu, quid faciam, *impera*. *Phorm.* I. 4. 45.

Impertio. *Impertio*] Plurima salute *Parmenonem* summum suum *impertit* *Gnatho*. *Eun.* II. 2. 40. Cæso erum hoc malo *impertiri* propero? *Adelph.* III. 2. 22.

Impetro] Huius supplicabo: credo *impetrabo*. *And.* II. 1. 13. Cum isto quod postulo *impetro* cum gratia. *And.* III. 5. 11. Ego *impetrare* nequeo abs te. *Eun.* I. 2. 101. Quod vos vis cogit, id voluntate *impetret*. *Adelph.* III. 4. 44. vide notas.

Importunus] Immo ille fuit *importunus* semper. *Heaut.* I. 5. 23.

In] *In* eo disputant. *And.* prol. 15. Fere *in* diebus paucis. *And.* I. 1. 77. *In* experiundo. *Adelph.* V. 4. 4. Obsecundare *in* loco. *Adelph.* V. 9. 37.

Inanis] Laborem *inanem* capit. *Heo.* III. 2. 9.

Inaudio] Ego quoque illam *inaudisi* fabulam. *Phorm.* V. 6. 37.

Incedo] Nova nunc religio te istuc *incedo*? *And.* IV. 3. 15. Virum bonum eorum *Parmenonem* *incedere* video. *Eun.* V. 3. 9.

Incendo] Labido frustra *incendatur* tua. *And.* II. 1. 8. Ut illius animam cupidam inopia *incenderet*. *Heaut.* II. 3. 126. *Incender* ira. *Heo.* IV. 1. 47. Loquar? *incendam*. *Phorm.* I. 4. 9. Hisce ego illam dictis ita *incensam* dabo. *Phorm.* V. 7. 81.

Inceptio] *Inceptiost* amantium, hæc amantium. *And.* I. 3. 13.

Incepto] Fabulam *inceptat*. *And.* V. 4. 22. Vide quod *inceptet* facinas. *Heaut.* III. 3. 39. Sudabis satis, si cum illo *inceptas* homine. *Phorm.* IV. 3. 24.

Inceptor] Mearum voluptatum omnium inventor, inceptor, perfector. Eun. V. 8. 5.

Inceptu] Hoc in est factu humanum aut inceptu? And. I. 5. 1. vide notas.

Inceptum] Illud inceptum animi est pudentis signum et non instrenui. Heaut. I. 1. 67. Ut te di demque cum tuo isto invento cumque incepto perduint. Heaut. IV. 6. 7.

Incertus] Incertumst quid agam. M. Misera timeo, incertum hoc quorsum accidat. And. I. 5. 29. Quæ nunc sunt certa ei consilia, incerta ut sient. And. II. 3. 16. Filiam darem in incertas nuptias? And. V. 1. 11. Incerta hæc si tu postules ratione certa facere. Eun. I. 1. 16. Qua insistam via, incertus sum. Eun. II. 3. 4. Nunc habeam necne incertumst. Animo incerto præ ægritudine. Heaut. I. 1. 43. et 71. Spe incerta, certum mihi laborem sustuli. Hec. alt. prol. 9. Fecit animi ut incertus foret. Hec. I. 2. 46. Ut veni, itidem incertum amisti. Hec. II. 2. 9. De uxore incertus sum etiam, quid sim facturus. Hec. IV. 3. 8. Incertior sum multo quam dudum. Phorm. II. 4. 19. Quod quidem me factam consilii incertum facit. Phorm. IV. 1. 12.

Incido] Ex ipsa re mi incidit suspicio. And. II. 2. 22. Jocularium in malum insciens pæne incidi. And. IV. 4. 43. Ut nunquam ulla amori vestro incidere possit calamitas. Heaut. II. 4. 15. In eandem fraudem ex hac re atque ex illa incidet. Heaut. III. 1. 33. Quodcumque inciderit in mentem, volet. Heaut. III. 1. 75. Tanta nunc suspicio de me incidit. Adolph. IV. 4. 7.

Incipio] Amicitiam, quæ incepta a parvis cum ætate accevit simul. And. III. 3. 7. Narrationis incipit mi initium. And. IV. 2. 26. Satis pericoli incipi adire. And. V. 1. 2. vide notas. Si incipies, neque pertendes naviter. Eun. I. 1. 5. Quid faciam miser? quidve incipiam? Eun. V. 4. 45. Jam tam inceperat turba inter eos. Eun. IV. 4. 58. Quid, si hoc nunc sic incipiam? nihil est. Heaut. IV. 2. 9. Neque quod principium incipiam ad placandum, scio. Heaut. V. 4. 21. vide notas. Turpe inceptu est. Phorm. II. 4. 16. Novi negotii nihil incipere, causa est sœntica. Phorm. IV. 4. 29. vide notas.

Inclementius] Qui dictum in se inclementius existimarit esse. Eun. prol. 4.

Incogitans] Quod, ni fuisset incogitans. Phorm. I. 3. 3. Adeon te esse incogitantem? Phorm. III. 2. 14.

Incolumis] Posthao incolumem sat fore me. And. III. 5. 5. Parentes, patriam incolumem. Heaut. I. 2. 20.

Incommode] Incommode herole. Cui. Immo vero infeliciter. Eun. II. 3. 38. Tam incommode illis fors obtulerat adventum meum. Hec. III. 3. 10. Incommode mihi nuptiis evenit. Hec. V. 3. 40.

Incommoditas] Incommoditas hæc omnis redit. And. III. 3. 35.

Incommodo] Mihi ut incommodet. And. I. 1. 135.

Incommodum] Ex incommodis alterius sua ut comparent commoda. And. IV. 1. 3. Quod incommodi tibi in hac re accipies, nisi caves? Heaut. V. 1. 59. vide notas. Incommoda atque injurias viri omnis ferre. Hec. I. 2. 9. Hic tibi nihil est quicquam incommodi. Hec. III. 3. 40. Multa ex quo fuerint commoda, ejus incommoda sequamst ferre. Hec. V. 5. 42.

Incommodus] Incommoda alia sunt dicenda. Eun. II. 3. 39. Hoc ego proferre, incommodum mi esse arbitror. Hec. I. 2. 78. Ain tu tibi hoc incommodum evenisse iter? So. Non hercle verbis dici potest tantum, quam re ipsa navigare incommodumst. Hec. III. 4. 1. et 3. Non tute incommodam rem, ut quæque est, in animum induces pati? Hec. IV. 2. 27.

Incredibilis] Incredibilia Parmeno modo quæ narravit. Eun. V. 8. 19. Vin me istuc tibi, etai incredibilest, credere? Heaut. IV. 1. 11. Incredible re atque atroci percitus. Hec. III. 3. 17. Incredible hoc mi obtigit. Incredible quantum erum anteco sapientia. Phorm. II. 1. 9. et 17.

Incurvus] Incurvus, tremulus, labiis demissis, gemens. Eun. II. 3. 45.

Incusu] Quid me incusas, Clitipho? Heaut. V. 2. 7. Nos jam dudum hic te absentem cusamus. Phorm. III. 1. 7. Quæ tute dudum coram me incusaveras, Phorm. V. 7. 21.

Inde] Te in pistrinum dedam, ea lege, ut, si te inde exemerim, ego pro te molam. And. I. 2. 29. Jam inde usque a pueritia. Heaut. I. 2. 9. Jam inde ab adolescentia. Adolph. I. 1. 16. Uxorem duxit, et inde filiam suscepit jam unam. Phorm. V. 8. 18.

Indicens] Non me iudicentis hæc sunt. Adolph. III. 4. 68.

Indicium] Egomet meo indicio perii.

Eun. V. 6. 23. Mihi quale ingenium haberes, fait *indicio* oratio. **Heaut. II. 4. 4.** Cum illi pericli nihil ex *indicio* siet. **Heaut. III. 1. 6.** *Indicio* de se ipso erit. **Adelph. prol. 4.** Id anus mi *indicium* fecit. **Adelph. IV. 4. 9.** Id nuno res *indicium* hæc facit. **Hec. IV. 1. 31.**

Indictum] Quod dictum, *indictumst.* **Phorm. V. 7. 58.**

Indicus] Elephantis quem *indicis* præfecerat. **Eun. III. 1. 23.**

Indigeo] Quasi tu hujus *indigeas* patris. **And. V. 3. 19.**

Indigne] Facis adeo *indigne* injuriam illi. **Heaut. III. 3. 4.** Cui miseræ *indigne* per vim vitium obtulerat. **Adelph. III. 2. 10.** Clamant omnes, *indignis* sum factum esse. **Adelph. I. 2. 11.** Ille miseræ *indigne* factam injuriam contexeris. **Hec. III. 3. 41.** *Indigne* injuria adficiatur. **Phorm. V. 1. 3.** An quicquam hodie est factum *indignius*? **Phorm. V. 8. 20.**

Indignus] Clamitans: *indignum* facinus. **And. I. 1. 118.** O *indignum* facinus. **And. I. 1. 25.** *Indignis* nos esse inrius modis. **Eun. IV. 4. 42.** Tu *indignus* qui faceres. **Eun. V. 2. 27.** Jusjurandum dabitur, te esse *indignum* injuria hac; *indignis* cum egomet sim acceptus modis. **Adelph. II. 1. 12.** Rom ullam illa aut me *indignam*. **Adel. III. 2. 51.** Hæc te admittere *indigna* genere nostro? **Adelph. III. 3. 55.** Quando esse *indignam* sese deputat, matri mese quæ concedat. **Hec. III. 5. 27.** vide notas.

Indiligens] Vereor ne *indiligens* nimium sies. **Adelph. IV. 5. 50.**

Indiligenter] Mei patris bene parta *indiligenter* totatur. **Phorm. V. 3. 5.**

Indotatus] Ducenda *indotatast*? **Adel. IV. 7. 11.** Ille *indotatam* virginem atque ignobilem daret illi? **Phorm. I. 2. 70.** Vos me *indotatis* modo patrocinari fortasse arbitramini: etiam dotatis soleo. **Phorm. V. 7. 45.**

Induco] Vide quo me *inducas.* **And. II. 3. 25.** Si ita istuc animum *indurti* esse utile. **And. III. 3. 40.** Oro, ut ne illis animum *inducas* credere. **And. V. 1. 15.** Olim, cum ita animum *indurti* tuum. **And. V. 3. 12.** Qui huic adsentari animum *induxeris.* **Eun. III. 2. 37.** Mea causa causam hanc justam esse animum *inducite.* **Heaut. prol. 41.** Me Syri promissa huc *induxerunt.* **Heaut. IV. 4. 1.** Sic animum *induco* meum.

Adelph. I. 1. 43. Eam esse quantum in animum *induri* maximum. **Hec. alt. prol. 42.** Animum rursus ad meretricem *indurti* tuum. **Hec. IV. 4. 67.** In animum *induces* pati? **Hec. IV. 2. 27.** vide notas.

Indulgeo] Nimis me *indulgeo.* **Eun. II. 1. 16.** Nimium illi *indulges.* **Heaut. IV. 8. 20.** Te *indulgebant:* tibi dabant. **Heaut. V. 2. 35.** Adsentando atque *indulgendo* et largiendo. **Adelph. V. 9. 31.**

Induo] Mi hanc dedit vestem: meam ipse *induit.* **Eun. IV. 4. 34.** Tuam vestem detraxit tibi? et eam est *indutus*? **Eun. IV. 4. 40.**

Industria] Ex animo omnia, ut fert natura, facias, an de *industriis.* **And. IV. 4. 56.** *Æquanimitas* poetæ ad scribendum angeat *industriam.* **Adelph. prol. 25.** Vestra *indulgentia* si erit adiutrix nostræ *industriæ.* **Hec. prol. alt. 24.**

Indutia] *Indutiæ,* bellum, pax rursus. **Eun. I. 1. 15.**

Ineo] Ut beneficium verbis *initum* dudum nunc re comprobe. **And. V. 1. 5.** Ab eo gratiam hanc *inibo.* **Eun. III. 5. 9.** Cave ne falsam gratiam studeas *inire.* **Heaut. II. 3. 62.** Ratio de integro *ineundast* mihi. **Heaut. IV. 2. 7.** Cum rationem *inrus.* **Phorm. II. 2. 30.**

Ineptia] Usque adeo illius ferre possum *ineptiam.* **Eun. IV. 6. 3.** vide notas. Ut video tuam ego *ineptiam.* **Adelph. IV. 7. 31.** Ut mittam illius *ineptias.* **Phorm. IV. 3. 43.**

Ineptio] *Ineptis.* **Adelph. V. 8. 11.** **Phorm. II. 3. 73.**

Ineptus] Ullam causam, saltim *ineptam,* falsam, iniquam. **And. I. 3. 23.** Eho *inepta,* nescis quid sit actum? **And. IV. 4. 52.** Hoo nemo fuit minus *ineptus.* **Eun. II. 1. 21.** Age *inepta.* **Eun. II. 3. 20.** Ne *ineptus,* ne protervos videar. **Heaut. III. 3. 16.** Miror, quomodo tam *ineptum* quicquam tibi venire in mentem potuerit. **Heaut. V. 3. 3.** Nimium *ineptus* es. **Adelph. I. 1. 38.** Vostram nequeo mirari satis rationem. **Sy. Est herolo inepta.** *Inepta* lenitas patris. *Inepta* hæc esse sentio. **Adel. III. 3. 21. 36 et 76.** Etsi hoo mihi parvum, *ineptum,* absurdum videtur. **Adelph. V. 8. 21.**

Iners] Tam *iners,* tam nulli consilium. **And. III. 5. 2.** Gerro, *iners,* fraus, bello. **Heaut. V. 4. 10.** Non males, neque *iners.* **Adelph. III. 4. 35.**

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Inhoneste] Sibi *inhoneste* optavit parere hinc divitias. *And.* III. 2. 2.

Inhonestus] Illumne obsecro *inhonestum* hominem? *Eun.* II. 3. 65. Quam *inhonestæ* solæ sint domi, atque avidæ cibi. *Eun.* V. 4. 15.

Inhumane] Nimis graviter cruciat adolescentulum, nimisque *inhumane*. *Heaut.* V. 5. 2.

Inhumanus] Adeo me putas *inhumanum*? *And.* I. 5. 43. Non adeo *inhumano* ego sum ingenio. *Eun.* V. 2. 41. Cum milite *inhumanissimo*. *Hec.* I. 2. 11. Homo *inhumanissimus*. *Phorm.* III. 2. 24.

Injicio] Sese in ignem *injicere* voluit. *And.* I. 1. 113. *Injecisse* verba tibi. *Heaut.* V. 1. 19. *Injeci* scrupulum homini. *Adelph.* II. 2. 20. Magnam mi *inicit* sua commoditate curam. *Adel.* V. 5. 76. vide notas. *Injecta* est spes patri. *Phorm.* IV. 4. 10.

Inimicitia] Esse inter eos *inimicitias*. *And.* V. 2. 11. In amore hæc omnia insunt vitia: *injuriæ*, suspiciones, *inimicitia*, *indutiæ*. *Eun.* I. 1. 15. Cum puella animum suscepisse *inimicitias* non pudet? *Hec.* II. 1. 34. Numquam tam gravis ob hæc *inimicitias* caperem in vostram familiam. *Phorm.* II. 3. 23.

Inimicus] Si capiundos mihi sciam esse *inimicos* omnis homines. *And.* IV. 2. 12. Potius quam te *inimicum* habeam. *Eun.* I. 2. 94. Hunc tantum hominem facias *inimicum* tibi. *Eun.* IV. 7. 32. Istuc nostris *inimicis* siet. *Heaut.* V. 3. 12. vide notas. Ex amicis *inimici* ut sint nobis adfines, facias. *Hec.* II. 1. 14. Iracundus factus *inimicissimus*. *Hec.* III. 1. 29. Qualis sim amicus, aut quid possiem, potius quam *inimicus*, periculum facias. *Hec.* V. 2. 41.

Inique] Numquam vidi *iniquius* contationem comparatam. *Adelph.* II. 2. 3. Ne cum circumventum *inique* iniqui irideant. *Hec.* prol. 46. *Edepol* ne nos sumus *inique* seque omnes inviasse viris. *Hec.* II. 3. 1. Quam *inique* comparatumst. *Phorm.* I. 1. 7.

Iniquus] Ea me exquirere *iniqui* patris est. *And.* I. 2. 16. Ullam causam, saltem ineptam, falsam, *iniquam*. *And.* I. 5. 22. Vide quam *iniquus* sis præ studio. *And.* V. 1. 6. Ne istuc tam *iniquo* patiari animo. *Eun.* II. 1. 6. Ne plus *iniquum* possit quam sequam oratio. *Heaut.* prol. 27. Fortasse aliquantum *iniquior* erat. *Heaut.* I. 2. 27. Quam *iniqui* sunt patres in omnes adu-

lescentes judices? *Heaut.* II. 1. 1. Poeta sensit scripturam suam ab *iniquis* observari. *Adelph.* prol. 2. Vah, *leuo iniquus* me non volt loqui. *Adel.* II. 1. 35. Ne eam circumventum *inique* iniqui irideant. *Hec.* prol. 46. Socrus omnis esse *iniqua*. *Hec.* II. 3. 5. In me *iniquus* est. *Hec.* III. 5. 25. Quid ego nunc in illam *iniquos* sim? *Hec.* III. 5. 35. Num *iniquum* postulo? *Phorm.* II. 3. 64.

Initio] Ubi erit puero natalis dies: ubi *initiantur*. *Phorm.* I. 1. 15.

Initium] Narrationis incipit mi *initium*. *And.* IV. 2. 26. Unde ortum est *initium* iræ. *Hec.* III. 2. 16. Nequeo mearum rerum *initium* ullum invenire idoneum. *Hec.* III. 3. 1. His rebus *auspiciis* fuit *initium* invenendis. *Hec.* V. 3. 23.

Injuria] Non *injuria*. *And.* I. 1. 33. Ea primum ab illo animadvertenda *injuriat*. *And.* I. 1. 129. Qua jure qua *injuria*. *And.* I. 3. 9. vide notas. Cum eo *injuriam* hæc expostulem? *And.* V. 1. 15. Remittas jam me onerare *injuriis*. *And.* V. 1. 8. In amore insunt hæc vitia: *injuriæ*, suspiciones. *Eun.* I. 1. 14. *Accepta injuria*. *Eun.* IV. 6. 24. *Minus injuriæ* meo gnato facere. *Heaut.* I. 1. 95. Parentum *injuriæ* uniusmodi sunt ferme. *Heaut.* I. 2. 30. Facis adeo *indigne injuriam* illi. *Heaut.* III. 3. 4. Hanc *injuriam* mihi nolle factam esse. te esse *indignum injuria*. *Accipienda* et *missitanda injuria* adolescentianst. *Adelph.* II. 1. 8. 12. 35 et 53. *Incommoda* atque *injurias* viri omnis ferre. *Hec.* I. 2. 90. En unquam *injuriarum* audisti mihi scriptam dicam? *Phorm.* II. 2. 15. En unquam cuiquam *contumeliosius* audistis factam *injuriam*? *Phorm.* II. 3. 2. Vereor ne *indigne injuria* adficiatur. *Phorm.* V. 1. 3. Nonne id sat erat, accipere ab illo *injuriam*? *Phorm.* V. 2. 4. Una *injuriat* teum. *Phorm.* V. 7. 90.

Injurius] Ipsius sibi esse *injurius* videatur. *And.* II. 3. 3. *Multimodis injuriis*. *Heaut.* II. 3. 79. *injuriatumst*. *Ad.* I. 2. 26. II. 1. 51. *Hec.* II. 1. 14.

Injussus] *Injussu* meo. *Hec.* IV. 1. 47. IV. 4. 82. *Phorm.* II. 1. 1.

Injustitia] *Hum* ego hinc *ejeci* miserum *injustitia* mea. *Heaut.* I. 1. 82. *Vitæ*, egestas, *injustitia*, solitudo, infamia. *Adelph.* III. 2. 5. Quam multa, *justa injusta*, sunt moribus? *Heaut.* IV. 7. 11. vide notas.

Injustus] Homine inperito nunquam quicquam injustiust. Adelpb. I. 2. 18. Quia non justa injusta prorsus omnia omnino obsequor. Adelpb. V. 9. 33.

Inlex] Tu es inlex: ne quid accusandus sis, vide. Heaut. II. 3. 111. vide notas.

Inliberalis] Inliberale facinus. Adel. III. 4. 3. Sernom hand inliberalem præbes te. Adelpb. V. 5. 5.

Inliberaliter] Factum a vobis inliberaliter. Adelpb. IV. 5. 30.

Inlicio] Tunc hic homines adolescentulos in fraudem inlicis? And. V. 4. 8.

Inludo] In quibus sic inludatis. And. IV. 4. 19. Pæne inlusi vitam filise. And. V. 1. 3. Ut ne inpuno nos inluseris. Eun. V. 4. 20. vide notas. Dignam me potas, quam inludas? Heaut. IV. 4. 20. Satis pol superba inluditis me. Phorm. V. 7. 23.

Inlucias] Harum videre inluciam, sordes, inopiam. Eun. V. 4. 15. vide notas. Neoclecta, imunda inlucie. Heaut. II. 3. 54.

Inmerens] Inscitum offerre injuriam tibi inmerenti. Hec. V. 1. 14.

Inmerito] Neque inmerito. Adelpb. IV. 4. 8. Hic video me esse invisam inmerito. Hec. IV. 2. 21. Te omnis nos accasare audio inmerito: et me horuno omnium inmeritissima. Phorm. II. 1. 60.

Inmodestus] Vel heri in vino quam inmodestus fuisti! Heaut. III. 3. 7.

Inmundus] Ancillula immunda inlucie. Heaut. II. 3. 54.

Inmutar] Is mutavit, quia me inmutatum videt. And. I. 5. 7. vide notas. Coactum egestate ingenium inmutarier. And. I. 5. 40. Adeon homines inmutarier ex amore? Eun. II. 1. 19. Forma nostra ubi inmutata est. Heaut. II. 4. 10. Voltum earum sensi inmutari omnium. Hec. III. 3. 9. Non possum inmutarier. Phorm. I. 4. 29.

Innatus] Tanta vecordis innata cuiquam ut siet. And. IV. 1. 2. Id omnibus innatum. Hec. IV. 1. 28.

Innocens] Forte misero atque innocenti auxilium. Adelpb. II. 1. 1.

Innuo] Abiens mi inuit. Eun. IV. 5. 9. Si innuerim. Non innueram. Adelpb. II. 1. 17 et 20.

Inopia] Inopia et cognatorum neoclecta cocota. And. I. 1. 44. Haram videre inluciam, sordes, inopiam. Eun. V. 4. 15. Ut illius animam cupidum

inopia incoenderet. Heaut. II. 3. 126. Gnatas ejus profugit inopia. Heaut. III. 2. 17. Per flagitium ad inopiam redigat patrem. Heaut. V. 1. 56. Fecisti inopia. Adelpb. I. 2. 25. Quid ego ex hac inopia nunc capiam? Phorm. I. 3. 15.

Inops] Inveniet inopem potius. And. II. 3. 22. Usquedum ille vitam illam colet inopem. Heaut. I. 1. 85. Inopis nunc te miserescat mei. Heaut. V. 4. 3. Subvenite inopi. Adelpb. II. 1. 2. Qua ratione inopem potius ducebat domum? Phorm. II. 1. 68.

Inparatus] Si me inparatum adortas esset. And. III. 1. 20. Inparatum independent mala. Phorm. I. 4. 2. Ut ne inparatus sim. Phorm. II. 1. 84.

Inpedio] Tot me inpediunt eurus. And. I. 5. 25. Videa me inpeditum esse? Tu rem inpeditam ac perditam restituas? And. III. 5. 11 et 13. Inpedite sunt. Heaut. II. 3. 4. Inpeditum in eo expedivi animam. Hec. III. 1. 17. Qui me et se hinc inpedivit nuptiis. Phorm. II. 4. 2.

Inpello] Fama hac impulsus Chremos. And. I. 1. 72. Huc vel illae inpellitur. And. I. 5. 31. vide notas. Non inpulit me. And. III. 2. 44. Forma impulsu nostra nos amatores colunt. Heaut. II. 4. 9. Te cause inpellebant leves. Hec. III. 4. 12. Vide, ne impulsus ira prave insistas. Quid ego ita impulsus nunc in illam iniquos sim? Hec. III. 5. 34 et 35. Neu me cupidum eo inpulisset. Phorm. I. 3. 6. Tu inpulisti. Phorm. II. 2. 6. Quam timeo, adventus hujus quo inpellat patrem. Phorm. IV. 3. 3. Egestas me inpulit. Phorm. V. 1. 6.

Inpendeo] Inparatum independent mala. Phorm. I. 4. 2.

Inpendio] Inpendio magis animus gaudebat mihi. Eun. III. 5. 39.

Inpense] Invidere omnes mihi: verum unus tamen inpense. Eun. III. 1. 23.

Inperitus] Homines adolescentulos, inperitos rerum. And. V. 4. 8. Neque ita inperita, ut nesciam. Eun. IV. 2. 42. Homine inperito nunquam quicquam injustiust. Adelpb. I. 2. 18.

Inpingo] Dicam tibi inpingam grandem. Phorm. II. 3. 92.

Inpius] Ubi ego illum scelerosum atque inpium inveniam? Eun. IV. 3. 1.

Inploro] Fidem vestram inplorat. Adelpb. III. 4. 43.

Inpluvium] Anguis in inpluvium de-

cidit de tegulis. Phorm. IV. 4. 26. vide notas.

Inpono] In ignem inponitast. And. I. 1. 102. Quidvis oneris *inpone*. And. V. 3. 26. Phorm. III. 3. 28.

Inportunitas] *Inportunitatem* spectate aniculus. And. I. 4. 4.

Inpotens] Adeo *inpotenti* esse animo. And. V. 3. 8. Te novi, quam esse soleas *inpotens*. Heaut. II. 3. 30.

Inpotentia] Propter suam *inpotentiam* se semper credunt ludier. Adelpb. IV. 3. 16. vide notas.

Inprobus] Si quis magistrum cepit ad eam rem *inprobum*. And. I. 2. 21. Vitium est oblatum virgini olim ab nescio quo *inprobo*. Hec. III. 3. 23.

Inproviso] De *inproviso* nuptiæ. And. II. 2. 23. Quasi de *inproviso* respice ad eum. And. II. 5. 6. Ubi de *inproviso* interventum mulieri. Heaut. II. 3. 40. Intervenit homo de *inproviso*. Adelpb. III. 3. 52. Hocine ex *inproviso* mali mi obijci. Adelpb. IV. 4. 2. vide notas. Tantam fortunam de *inproviso* esse his datam. Phorm. V. 6. 44.

Inprudens] Ut ne de hac re pater *inprudentem* opprimat. And. I. 3. 22. *Inprudens* harum rerum ignarusque omnium. Eun. I. 2. 56. Scio, te *insoientem* atque *inprudentem* dicere ac facere omnia. Heaut. IV. 1. 20. Ne *inprudens* faciam forte quod nolit. Adelpb. IV. 5. 77. Plus hodie boni feci *inprudens*, quam sciens ante hunc diem unquam. Hec. V. 4. 40. Scientem an *inprudentem*. Phorm. IV. 3. 55.

Inprudencia] Peccatum *inprudencia*st poetæ. Eun. prol. 27. Tu sola exorere, que perturbes hæc, tua *inprudencia*. Hec. II. 1. 16. vide notas.

Inprudentius] Ad flammam accessit *inprudentius*. And. I. 1. 103.

Inpudens] Ibi tum eorum *inpudentissima* oratio est. And. IV. 1. 10. Quid agis, homini inquam, *inpudens*? Eun. III. 1. 15. vide notas. Os tuum *inpudens*. Eun. III. 5. 49. Sycophanta autem *inpudens*. Heaut. prol. 38. O hominis *inpudentem* audaciam. Heaut. II. 3. 72.

Inpudenter] Mirum vero, *inpudenter* mulier si facit meretrix. And. IV. 4. 16.

Inpune] Tunc *inpune* hæc facias? And. V. 4. 7. Credin te *inpune* habiturum? Eun. V. 2. 13. Cam crederem mi *inpunius* licere. Heaut. III. 2.

49. Hoc licet *inpune* facere huic, illi non licet. Adelpb. V. 5. 38. *Inpune* optare istuc licet. Hec. III. 5. 14.

Inpuratus] *Inpuratus* me ille ut etiam irideat? Phorm. IV. 3. 64. *Inpuratum* poterimus nostro modo ulcisci. Phorm. V. 7. 69.

Inpurus] Hominem haud *inpurum*. Eun. II. 2. 4. Anus haud *inpura*. Heaut. IV. 1. 16. O hominem *inpurum*! Adelpb. II. 1. 29. Ea serviebat lenoni *inpurissimo*. Phorm. I. 2. 33.

Inrideo] Etiam nunc oredes indignis nos esse *inrisas* modis? Eun. IV. 4. 43. vide notas. *Inrides* in re tanta? Heaut. V. 2. 29. Tam aperte *inridens*. Phorm. V. 7. 63.

Inrito] Dum animus *inritatus* est. And. III. 4. 18. Si magis *inritatus* fiet. Adelpb. II. 4. 18. Ita sum *inritatus*, animum ut nequeam ad cogitandum instituere. Phorm. II. 1. 10.

Inritus] Quod modo ratam erat, *inritumst*. Phorm. V. 7. 58.

Inruo] Quam mox *inruimus*? Eun. IV. 7. 8. In sedis *inruit* alienas. Adelpb. I. 2. 8. Vide ne ille hac prorsus se *inruat*. Adelpb. IV. 2. 11.

Insania] Tu homo adigis me ad *insaniam*. Adelpb. I. 2. 31.

Insanio] Id viso, tu an illi *insaniant*. And. III. 3. 3. Cum ratione *insanias*. Eun. I. 1. 18. *Insanis*. Eun. IV. 3. 15. Saneus sim, ane *insaniam*? Eun. III. 5. 8. *Insanire* occipiant ex injuria. Adelpb. II. 1. 43. *Insaniam* profecto cum illo. Adelpb. I. 2. 67. Venit post *insaniens*. Adelpb. IV. 2. 22. Non clamas? non *insanis*? Adelpb. IV. 7. 9. A primo homo *insanibat*. Phorm. IV. 3. 37.

Insanus] Hic homines prorsum ex stultis *insanos* facit. Eun. II. 2. 24. Timeo, ne quam ille *insanus* turbam faciat. Eun. IV. 1. 2. Abin hinc *insana*? Eun. V. 2. 22. Car *insano* serviat? Heaut. prol. 32. Nusquam *insanum* fecit adolescentulam. Phorm. prol. 6.

Insciens] Jocularium in malum *insciens* pene incidi. And. IV. 4. 43. *Insciens* feci. Certo scio, te *inscientem* facere omnia. Heaut. IV. 1. 19 et 20. Quantas turbas concivi *insciens*? Heaut. V. 2. 17. Abi sis, *insciens*. Phor. I. 2. 9.

Inscitia] Vos non facere *inscitiast*. Eun. V. 8. 41. Tantum esse in animo *inscitiast*? Heaut. IV. 1. 17. *Inscitiast*, adversum stimulum calces. Phorm. I. 2. 27.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

gendo, ut nihil intellegant? And. prol. 17. vide notas.

Intendo] Quo nunc primum intendam? And. II. 2. 6. Repudio quod consilium primum intenderam. And. IV. 3. 18. Digna res est, ubi tu nervos intendas tuas. Eun. II. 3. 21. Eam sese intendit esse. Eun. III. 3. 19. *Intendenda* in senem est fallacia. Heaut. III. 2. 2.

Inter] Fingunt quandam inter se nunc fallaciam. And. I. 3. 15. *Inter vias.* Eun. IV. 2. 1. Ne nos inter nos consentire sentiant. Heaut. III. 1. 102. Quasi nunc non vorimus nos inter nos. Adelpb. II. 4. 7. Una inter nos agere statem liceat. Hec. II. 1. 10. Ut amici inter nos simus. Phorm. II. 3. 84.

Intercedo] Si nulla segritudo huic gaudio intercesserit. And. V. 5. 5. Neque ullam rem intercessit. Adelpb. III. 2. 51. vide notas. Unde ira inter eas intercessit. Hec. III. 1. 25. Dum intercedet familiaritas. Phorm. V. 1. 17.

Intercipio] Quod nos capere oportet, hoc intercipit. Eun. I. 1. 35.

Intercludo] Nolo tibi ullam commodum intercludier. And. III. 3. 41. vide notas. Nuncubi meam benignitatem sensisti intercludier? Eun. I. 2. 84. vide notas.

Interdico] Interdico ne extuliasse extra sedis puerum usquam velis. Hec. IV. 1. 48. *Interdixit* hariolas. Phorm. IV. 4. 27.

Interdium] Potest fieri interdium. Adel. IV. 2. 15.

Interdum] Interdum propter dormiet. Eun. II. 3. 77. Pecuniam in loco negligere, maximum interdum est lorum. Adelpb. II. 2. 8.

Interea] Interea fiet aliquid. And. II. 1. 14. Interea aliquid acciderit boni. And. II. 3. 24. Te interea loci cognovi. Eun. I. 2. 46. Interea dum sermones oedimus. Heaut. II. 3. 1. Sæpe interea mihi senex narrabat. Phorm. II. 3. 18.

Intereo] Perii, interii. And. II. 2. 9.

Interest] Hilum interesse censes? And. IV. 4. 55. vide notas. Stulto intellegens quid interest? Eun. II. 2. 2. Quasi vero paulum intersiet. Eun. IV. 4. 18. Hoc pater ac dominus interest. Adelpb. I. 1. 51. Nimium inter vos, pernimum interest. Adelpb. III. 3. 39.

Interficio] Nunc est profecto interfici, cum perpoti me possum. Eun. III. 5. 3.

Interim] Tristis interim, nonnunquam

coalacrumabat. And. I. 1. 81. Funus interim procedit. And. I. 1. 100. Sed interim de symbolis quid actumst? Eun. III. 5. 59. *Interim* dum ante cætum sto. Eun. V. 2. 3.

Interimo] *Interemptam* oportuit. Heaut. IV. 1. 22.

Interior] In interiore parte ut maneam solus cum sola. Eun. III. 5. 31.

Interloquor] Sicine mi interloquere? Heaut. IV. 3. 13.

Interminor] *Interminatus* sum, ne faceres. And. III. 2. 16. Istucine interminata sum hinc abiens tibi? Eun. V. 1. 14.

Intermitto] Numquam unum intermittere diem, quin semper veniat. Adel. III. 1. 6.

Internuntia] Cum tam nelegitur ejus internuntia. Heaut. II. 3. 58. vide notas.

Internuntius] Ne quis forte internuntius clam a milite ad istam curset. Eun. II. 2. 56.

Intero] Tute hoc intristi: tibi esse est exodendum. Phorm. II. 2. 4.

Interpolo] Nulla mala re interpolata muliebri. Heaut. II. 3. 48. vide notas.

Interrogo] Recte sane interrogasti. Eun. V. 5. 11.

Intertrimentum] Sine magno intertrimento non potest haberi. Heaut. III. 1. 39.

Intervenio] Sponsæ pater intervenit. And. IV. 3. 17. Neminemne curiosam intervenire nunc mihi. Eun. III. 5. 5. De improvise est interventum mulieri. Heaut. II. 3. 40. Nulla mihi res post hoc potest intervenire tanta. Heaut. IV. 3. 1. Ei novum intervenit vitium et calamitas. Hec. prol. 2. Quæ inter vos intervenerint. Hec. III. 2. 16. vide notas. *Intervenit* adolescens quidam lacrumans. Phorm. I. 2. 41.

Intro] Vos istæc intro auferte. And. I. 1. 1. Concedam hinc intro. Eun. I. 1. 126.

Introduco] Hos prius introducam. Eun. III. 2. 39. Tu istic maneo, ut Chremem introducas. Eun. V. 2. 70. Fratrem senis introduxit. Phorm. V. 6. 25.

Introeo] *Introire* neminem video, exire neminem. And. II. 2. 26. Cur non recta introibas? Eun. I. 2. 7. Qui vidisse eum diceret exeuntem aut introentem ad amicam. Hec. IV. 1. 36. *Introit* in sedis ater alienus canis. Phor. IV. 4. 25.

Intromitto] Quod heri *intromissus* non est. Eun. I. 2. 3. Phædrum *intromittentem* commissatum. Eun. III. 1. 52.

Intromitto] Cesso hoc *intromittente*? Eun. V. 5. 26.

Intueor] Terram *intuens* modeste. Eun. III. 5. 32.

Intuens] Ipse mihi Davos, qui *intuens* eorum consilia, dixit. And. III. 3. 44. Tute scis postilla quam *intuens* habeam te. Eun. I. 2. 47.

Intueor] Quisnam hic adolescens est, qui *intuitur* nos? Heaut. II. 4. 25.

Intus] Illis que sunt *intus*, clamat de via. And. III. 2. 11. Obscura ostium *intus*. Eun. IV. 6. 25.

Invado] An dolor repente *invadit*? Hec. III. 2. 21.

Invenio] Tibi generum firmam, et filie *invenias* virum. And. III. 3. 39. Aliquid *inveni* modo quod ames. Eun. II. 3. 17.

Inventor] O mearum voluptatum omnium *inventor*, inceptor, perfectior. Eun. V. 8. 5.

Inventum] Ut te quidem omnes di, deæ, cum isto tuo *invento* omnique incepto perdit. Heaut. IV. 6. 7.

Invenustus] Adeo hominem esse *invenustum* aut infelicem quemquam, ut ego sum? And. I. 5. 10.

Inversus] *Inversa* verba, eversas cervices tuas. Heaut. II. 3. 151.

Investigigo] Ubi *queram*, ubi *investigem*, incertus sum. Eun. II. 3. 3. Nihil tam difficile est, quin *querendo* *investigari* possiet. Heaut. IV. 2. 8. Neque ille *investigatur*. Phorm. V. 1. 9.

Inveterasco] Novas qui exactas feci ut *inveterascerent*. Hec. alt. prol. 4.

Invideo] *Invidere* omnes mihi, illi *invidere* misero, Eun. III. 1. 20 et 22.

Invidia] Ita facillime sine *invidia* laudem *invenias*. And. I. 1. 39. Qui stope propter *invidiam* admunt diviti. Phorm. II. 1. 46.

Invidus] An istos *invidos* di perdant. Hec. III. 5. 19.

Invisus] Si ob eam rem vobis mea vita *invis* est. Adelp. V. 9. 32. Edepol no nos sumus inique æque omnes *invisæ* viris. Hec. II. 3. 1. *Invisos* omnis nos esse illis sentio. Hec. III. 1. 48. His meum fore conspectum *invisum*. Hec. V. 2. 22.

Invito] Instare ut hominem *invitet*. *Invitatus*. mansit. Eun. IV. I. 5 et 8. ubi vide notas. Quam vellem Menede-

rum *invitatum*, ut nobiscum earet amplius. Heaut. I. 2. 11.

Invitus] Domus, uxor, liberi *inviti* invito patre. And. V. 3. 20. Hunc difficilem *invitum* servaret senem. Heaut. III. 2. 24. Ego istam *invitis* omnibus. Adelp. II. 1. 4. Haud invito ad aures sermo mi accessit tuus. Hec. III. 5. 32. *Invitus* fecit, lex cogit. Phorm. II. 1. 6.

Inultus] *Inultum* id nunquam a me auferet. And. III. 5. 4. Illud haud *inultum* ferent. Heaut. V. 1. 45.

Invocatus] *Invocato* ut sit locus semper. Eun. V. 8. 29.

Involo] Ut ego unguibus facile illi in oculos *involem* venefico? Eun. IV. 3. 6. Vix me contineo, quin *involem* in capillum. Eun. V. 3. 20.

Jocor] *Jocabar* equidem. Eun. II. 3. 87. Atqui tu hanc *jocari* credis? Heaut. IV. 4. 7.

Jocularis] *Jocularem* audaciam. Phor. I. 2. 84.

Jocularius] *Jocularium* in malum insciens pene incidi. And. IV. 4. 43.

Jocus] Quam *joco* rem voluisti a me tandem? Eun. I. 2. 99. Ludum *jocumque* dicas fuisse illum alterum. Eun. II. 3. 8. vide notas. *Jocor* an serio ille hinc dicat nescio. Heaut. III. 2. 30.

Ipsæ] Tute *ipse* his rebus finem præscripsisti. And. I. 1. 124. Jamdudum res redduxit me *ipsa* in gratiam. And. V. 4. 45. Homo *ipse* nunquam est. Eun. III. 4. 5. *Ipsa* si cupiat Salus, servare prorsus non potest hanc familiam. Adelp. IV. 7. 43. Senectas *ipsum* morbus. Phorm. IV. 1. 9.

Ira] *Iræ* sunt inter Glycerium et gnatum. And. III. 3. 20. Amantium *iræ* amoris integratio. And. III. 3. 23. Ut ego *iram* hanc in eos evomam omnem. Adelp. III. 2. 14. Hæc *iræ* factas essent multo ampliores. Hec. III. 1. 9. Pueri inter sese quas pro levibus noxiis *iras* gerunt. Hec. III. 1. 30.

Iracundia] Præ *iracundia* non sum apud me. Heaut. V. 1. 47. Adjutor sim ejus *iracundie*. Adelp. I. 2. 66. Ardeo *iracundia*. Adelp. III. 2. 12. Jam vero omite tuam istanc *iracundiam*. Adelp. IV. 7. 37. Tandem reprime *iracundiam*, atque ad te redi. Adelp. V. 3. 8.

Iracundus] Cum de eadem causa est *iracundus* factus inimicissimus. Hec. III. 1. 29. Roes autem tu quoque proterve *iracundus* es. Hec. III. 5. 53.

Animo iracundo tulil. Heo. IV. 1. 53.

Irascor] Tibi jure irasci non queat. And. II. 3. 20. Ille continuo irasci, neque negare audere. Eun. IV. 1. 4. Rursum irascere? Adelph. I. 2. 56.

Iratus] Mihi deos fuisse iratos. And. IV. 1. 40. Quod nunc tute tecum iratus cogitas. Eun. I. 1. 19. *Iratus senex.* Heaut. prol. 37. Ne quid in illum iratus plus satis faxit. Heaut. I. 2. 24. *Iratum admodum.* Adelph. III. 3. 49. Tibi quoque iratus edepol sum graviter quidem. Heo. IV. 4. 1. Ne te iratus suis sævidiciis diotis protelet. Phorm. II. 1. 35. Memini relinqui me, deo irato meo. Phorm. I. 2. 24.

Is. Ea. Id] *Id* operam do. And. I. 1. 130. Jam ætate ea sum. Hec. V. 1. 11. In *id* redactus sum loci. Phorm. V. 7. 86.

Istac] Abi sane istac, istorsum, quovis. Heaut. III. 3. 27.

Iste] Quorum sæulari exoptat negligentiam, potius quam istorum obscuram diligentiam. And. prol. 22. Egon quicquam cum istis factis tibi respondeam? Eun. I. 2. 73. *Iste* Chærea. *Iste* ephēbus frater Phædrise. Eun. V. 1. 7 et 8. *Istam* ipsam. Eun. III. 5. 16. Tu tibi istas posthac comprimito manus. Heaut. III. 3. 29. Hominem istum impurissimum quam primum absolvitote. Adelph. II. 4. 18. Nil pol jam istac mihi res voluptatis ferunt. Hec. IV. 2. 17.

Istic. Adverb.] Neque istic, neque alibi tibi erit usquam in me mora. And. II. 5. 10.

Istic. Pronom.] *Istuc* ipsum. D. Atque istuc ipsum nil periculi est. And. II. 2. 13. *Istucine* interminata sum hinc abiens tibi? Eun. V. 1. 14. Ego istuc ætatis, non amoris operam dabam. Heaut. I. 1. 58. *Istac* quidem contumelia est. Heaut. III. 3. 5.

Istinc] Iterum istinc excludere? Heo. III. 2. 4.

Istiusmodi] Vos esse istiusmodi, et nos non esse, haud mirabilest. Heaut. II. 4. 7.

Istuc] Nimium istoc abisti. Adelph. II. 1. 15.

Istorsum] Abi sane istac, istorsum, quovis. Heaut. III. 3. 27. Concede hinc a foribus paulum istorsum sodes. Phorm. V. 1. 14.

Istuc] Concede istuc paululum. Eun. IV. 4. 38. Post istuc veniam.

Heaut. II. 3. 33. *Istuc* ibam. Adel. V. 3. 35.

Ita. Adverb. Affirm.] D. Mihi? S. Ita. And. V. 2. 8.

Item] Unus et item alter. And. I. 1. 50. Item ut Menandri Phasma nunc nuper dedit. Eun. prol. 9. vide notas. Aliis non item. Eun. III. 1. 8. Si ex capite sis meo natus, item ut aiant Minervam esse ex Jove. Heaut. V. 4. 13. Ille ut item contra, me habeat, facio sedulo. Adel. I. 1. 25. Sin item est ob eam rem iratus. Hec. V. 2. 14. vide notas.

Iter] Iter hac habui. Eun. V. 8. 35. Pergam quo cæpi hoc iter. Hec. I. 2. 119. Ain tu tibi hoc incommodum evenisse iter? Heo. III. 4. 1. Evenit senibus ambobus simul, iter illi in Lemnum ut esset, nostro in Ciliciam. Phor. I. 2. 16. Dicam in itere. Phorm. III. 3. 33. vide notas.

Iterum] Unam eū cœnam dedi: quod si iterum mihi danda sit, actum aiet. Heo. III. 1. 46. Iterum sic memento. Adelph. III. 5. 72. Prius quam hoc reverti posset iterum. Adelph. III. 5. 9. Ob eam rem noluit iterum referre, ut iterum posset vendere. Heo. prol. 7. Judicium de eadem causa iterum ut reddant tibi. Phorm. II. 3. 57.

Itidem] Eadem hæc tibi quæ dixi, dicam itidem illi. And. III. 4. 20. Ut aut hoc tibi doleret itidem, ut mihi doleret. Eun. I. 2. 13. Celabitur, itidem ut celata adhuc est. Heaut. IV. 3. 20. Ut veni, itidem incertum amisti. Hec. II. 2. 9. *Itidem* in hac re, ut aliis. Phorm. III. 1. 12.

Itio] Nihil circum itione usus es. And. I. 2. 31. vide notas. Hæc illæ erant itiones crebræ? Phorm. V. 8. 23.

Jubeo] Jubeo Chremetem. And. III. 3. 1. Quod jussi ei dari bibere, et quantum imperavi, date. And. III. 1. 4. *Jubeo, cogo, atque impero.* Eun. II. 3. 97. Qui scis an quæ jubeam sine vi faciat? Eun. IV. 7. 20. Fecisse id quod jusseram. Heaut. IV. 1. 48. Factum est, quod jussisti. Adelph. V. 9. 1. Ita ut jubes, faciam. Heo. IV. 3. 6. Quis te istæc jussit loqui? Phorm. IV. 3. 34. Tantum jussus sum. Phor. IV. 4. 2.

Juder] Quam iniqui sunt patres in omnis adolescentis judices? Heaut. II. 1. 1. Vos eritis judices. Adelph. prol. 4. Te judice ipso. Heo. II. 2. 13. Ad judices veniemus. Phorm. I. 2. 79. An quisquam judex est, qui possit noscere tua justa? Phorm. II. 1. 49.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Labefacio] Omnes dentes *labefecit* mihi. Adolph. II. 2. 36.

Labefacto] Ita me ab ea astute video *labefactorier*. Eun. III. 3. 3.

Labium] Inopryus, tremulus, *labiis* demissis, gemens. Eun. II. 3. 45.

Labor] Ingenium est omnium hominum ab *labore* proclive ad *labidinem*. And. I. 1. 51. Ex eo nunc misera quem capit *laborem*? And. IV. 3. 5. Tantum *laborem* capere ob talem filium? And. V. 2. 29. Ejus *labore* atque ejus dolore gnato ut medicarer tuo. And. V. 1. 12. *Labore* alieno magnam partem gloriam verbis saepe in se transmovet. Eun. III. 1. 9. Clamore summo cum *labore* maximo. Heaut. prol. 40. Si quid *laboris*, nollem. Sine me, vacillum tempus ne quod dem mihi *laboris*. Non convenit, qui illum ad *laborem* populerim, nunc me ipsum fugere. Heaut. I. 1. 30. 39 et 113. Omnes mihi *labores* fuere quos cepi leves. Heaut. II. 4. 19. Servas quod *labore* invenerit. Heaut. V. 4. 17. Haec fructi pro *labore* ab eis fero. Ille sine *labore* patria potitur comoda. Meo *labore* eductos maximo. Adolph. V. 4. 16. 17 et 21. Spe incerta, certum mihi *laborem* sustuli. Prope jam remotum ab studio, atque ab *labore*. Hec. alt. prol. 9 et 15. Meo *labore* haud parcens. Hec. II. 1. 29. Haud existumans, quanto *labore* partum. Phorm. I. 1. 12.

Labos] Quibus est alicunde aliqua objectus *labos*. Hec. III. 1. 6.

Laboriosus] Si quis *laboriosus* est, ad me curritur. Heaut. prol. 44. Vel me haec deambulatio, quam non *laboriosa* ad languorem dedit. Heaut. IV. 6. 3.

Laboro] *Laborat* e dolore. And. I. 5. 33. Ne *labora*. *Laborans*, quaerens, parcens. Heaut. I. 1. 37 et 87.

Labrum] Vide ut discidit *labrum*. Adolph. IV. 2. 20.

Lacero] Vah, quibus illum *lacerarem* modis? Adolph. III. 2. 17. Ne te cuiusquam misereat; quin spoliis, mutilis, *laceres*, quemquem nota sis. Hec. I. 1. 8.

Lacesso] Destinat *lacessere*. Eun. prol. 16. Vetus si poeta non *lacessisset* prior. Hic respondere voluit, non *lacessere*. Phorm. prol. 13 et 19.

Lacrimula] Una falsa *lacrimula*. Eun. I. 1. 22.

Lacruma] *Lacrumae* confictae dolis. And. III. 3. 26. *Lacrumas* excussit mihi. Heaut. I. 1. 115. *Lacrumis* opplet

es totum sibi. Heaut. II. 3. 65. *Lacrumas* mitte. Adolph. III. 2. 37. *Hominum* illico *lacrumae* cadunt, quasi pectore, gaudio. Adolph. IV. 1. 20. Ignarum censes tuarum *lacrumarum* esse me? Hec. IV. 4. 53. *Lacrumis* si extillaveris. Phorm. V. 7. 82.

Lacrumo] Virgo conscissa veste *lacrumans* obtinet. Eun. V. 1. 4. Ne *lacruma*. Heaut. I. 1. 32. Ob, *lacrumo* gaudio. Adolph. III. 3. 55. Quid *lacrumas*? Adolph. IV. 5. 45. Nequeo quia *lacrumam* minor. Hec. III. 3. 25.

Lacto] Nisi me *lactasses* amantem. And. IV. 1. 24. In fraudem iustitiae sollicitando, et pollicitando eorum animos *lactas*? And. V. 4. 9. vide notas.

Lacus] Apud ipsum *lacum* est pristilla. Adolph. IV. 2. 44. Perreptavi, ad *lacum*. Adolph. IV. 6. 3.

Ledo] Minime multos *ledere*. Quia *leuit* prior. Si perget *ledere* Eun. prol. 2. 6 et 18. Nulli *ledere* os. Adolph. V. 4. 10. Minus multo audeat, quam nunc *ledit*, *lederet*. Phorm. prol. 11.

Letitia] Ut hanc *letitiam* nec opinanti primus objicerem ei domi. Heaut. I. 2. 12. Ne me in *letitiam* frustra conjicias. Heaut. II. 3. 51. Tanta haec *letitia* oborta est. Heaut. IV. 3. 2. Hanc diem cupio in *letitia* degere. Adolph. IV. 1. 6. Quanta obtuli *letitiam* Pamphilo? Hec. V. 3. 18.

Lettor] *Latet* tibi ex sententia tua obtigisse *letor*. Non tam incepto ceterum *letor*, quam illius. Heaut. IV. 3. 5 et 9. Haec tot propter me gaudia illi contigisse *letor*. Ut quisquam amator septiis *letetur*. Hec. V. 3. 35 et 37.

Letus] *Letus* est, nescio quid. And. II. 2. 3. Concurrent *leti* mi obviam. Eun. II. 2. 25. *Goatus* se adaimelat *letum*. Heaut. V. 1. 15. Nil quicquam vidi *letius*. Adolph. III. 3. 12. *Letus* est de amica. Adolph. II. 2. 44. *Letus* sum, fratri obtigisse quod volt. Phorm. V. 4. 1.

Lamentor] *Lamentari* praeter ceteras visa est. And. I. 1. 94. Suam matrem *lamentari* mortuam. Phor. I. 2. 46.

Lampas] *Hymenaeum*, turbas, *lampadas*, libicinas. Adolph. V. 7. 9.

Lana] *Lana* ac tela violam quaeritans. And. I. 1. 48. Ad *lanam* redit. Heaut. II. 3. 37.

Languor] Vel me haec deambulatio, quam non *laboriosa* ad languorem dedit. Heaut. IV. 6. 3.

Lanius] Cotarii, lanii, coqui, factores, piscatores. Eun. II. 2. 26.

Lapis] I, quid atas, lapis? Heaut. IV. 7. 3. Possem presentiscere, nisi si essem lapis. Heaut. V. 1. 44. vide notas. Quæ me omnino lapidem, non hominem putas. Hec. II. 1. 17.

Largus] Dat nemo largius. Eun. V. 8. 48.

Largior] De te largitor, puer. Adel. V. 8. 17. Adsentando atque indulgendo et largiundo. Adelph. V. 9. 31. vide notas.

Largitas] Aut largitate nimia aut parsimonia. Heaut. III. 1. 32. Quæ istæ subita est largitas? Adelph. V. 9. 28.

Lascivus] Luxuria et lascivia diffuit. Heaut. V. 2. 72.

Lassus] Animus lassus cura confectus stupet. And. II. 1. 4. Vigilabis lassus. Eun. II. 1. 15. Enim lassum oppido tam esse aibent. Hec. II. 1. 41.

Later] Purgem me? laterem lavem. Phorm. I. 4. 9.

Latus] Triumpho, si licet me latere tuto abscedere. Heaut. IV. 2. 5.

Laudo] Laudare fortunas meas. And. I. 1. 70. Quicquid dicunt, laudo: id rursus si negant, laudo id quoque. Eun. II. 2. 20. Ejus quid ego tibi nunc faciem prædicem aut laudem? Eun. III. 5. 17. Vereor coram in os te laudare amplius. Adelph. II. 4. 5.

Lavo] Ubi nos laverimus, si voles, lavato. Eun. III. 5. 47 et 48. Unctum atque lautum e balneis. Phorm. II. 2. 25. Venias mihi precibus lautum peccatum tuum. Phorm. V. 7. 80. vide notas.

Laus] Ita facillime sine invidia laudem invenias. And. I. 1. 39. Quantam et quam veram laudem capiet Parmeno? Eun. V. 4. 3. In mea vita tu tibi laudem is quesitum? Hec. II. 3. 74. Laudin an vitio dari factum id oporteat. Eun. laudem hic ducit maximam. Adel. prol. 5 et 18. An laudi putat fore? Hoc laudi est. Adelph. III. 3. 28 et 64. Sibi hanc laudem relinquunt. Hec. III. 5. 11.

Laute] Facete, lepide, laute, nil supra. Eun. III. 1. 37. Laute manus administrasti tuam. Adelph. V. 1. 2.

Lautus] Omnes te in lauta esse et bene nota re putant. Heaut. IV. 5. 50. vide notas. Hoc salsumst, hoc adustumst, hoc lautumst parum. Adelph. III. 3. 70.

Lectulus] Lectulos jube sterni nobis. Adelph. II. 4. 21. Lectulos in sole iliginis pedibus faciundos dedit. Adel. IV. 2. 46.

Lectus] Eam in lectum conlocarunt. Eun. III. 5. 45. Lectos sternere, coccyam apparare. Heaut. I. 1. 73. Huc est intro latus lectus: vestimentis stratus est. Heaut. V. 1. 30. Ut triduo hoc perpetuo prorsum e lecto nequeat surgere. Adel. IV. 1. 4.

Lego] Accipe, em lectumst; conveniet numerus quantum debui. Phorm. I. 2. 3.

Lemnos] Iter illi in Lemnum ut esset. Phorm. I. 2. 16. Qua profectus causa bino es Lemnum? Phorm. V. 1. 1. Fructum, quem Lemni uxoris reddant prædia. Phorm. IV. 3. 73. Cum ejus consuevit olim matre in Lemno clanculum. Phorm. V. 6. 33. Uxorem Lemni habuit aliam. Phorm. V. 7. 49. In Lemno clam te uxorem duxit. Phorm. V. 8. 15.

Lenio] Sedulo faciebant, quo illam mihi lenirent miseriam. Heaut. I. 1. 75.

Lenis] Qui me tam leni passus animo est facere. And. I. 5. 27. Si lenis est, ad alium defertur gregem. Hec. prol. 45. Ingenio te esse in liberos leni pute. Heaut. I. 1. 99. Si te tam leni et victo esse animo ostenderis. Hec. III. 1. 29. Quid vini absumpsit? Sic hoc, dicens; asperum pater hoc est; aliud lenius sodes vide. Hec. III. 1. 50. Quemquamne tam animo comi esse et leni putas? Hec. V. 1. 39. Ego sum animo leni natus. Hec. II. 2. 28. Lenem patrem illum factum me esse acerrimum. Phorm. II. 1. 32.

Lenitas] Eri semper lenitas verebar quorsum evaderet. And. I. 2. 4. Inepta lenitas patris. Adelph. III. 3. 36.

Leno] Avarus leno. Heaut. prol. 39. Vali, leno me iniqua non volt loqui. Sa. Leno sum, fateor, pernicies communis adolescentiam, perjurus, pestis. Adel. II. 1. 33 et 34. Ea serviebat lenoni impurissimo. Phorm. I. 2. 33. Heis, ne parum leno sies. Phorm. III. 2. 23.

Lentiginosus] Lentiginosa facie. Hec. III. 4. 27. vide notas.

Lepide] Facete, lepide, laute nil supra. Eun. III. 1. 37.

Lepidus] O lepidum patrem. And. 4. 5. O capitulum lepidissimum. Eun. III. 3. 25. In' hinc quo digna's cum donis tuis tam lepidis. Eun. IV. 3. 10. Ego pol tibi dabo illam lepidam, quam tu

facile ames. Heaut. V. 5. 16. O *lepidum* caput. Adelp. V. 9. 9.

Lepus] *Lepus* tute es, et pulmentum quæris? Eun. III. 1. 36. vide notas.

Levis] Omnes mihi labores fuere, quos cepi, *leves*. Heaut. II. 4. 19. *Levia* sunt, quæ tu pergravia esse in animum induxti taum. Pueri inter se quas pro *levibus* noxiis iras gerunt? Mulieres sunt, ferme ut pueri, *levi* sententia. Hec. III. 1. 12. 30 et 32. Olim quidem te causæ impellebant *leves*. Hec. III. 4. 12. Nolo, *leviorem* vobis viderier inmerito. Heo. V. 1. 33. Id *levest*. Hec. V. 2. 15.

Levo] Sperabit sumtum sibi senex *levatum* esse. Heaut. IV. 4. 24.

Lex] Ea *lege* atque omine. And. I. 2. 29. Coactus *legibus* eam uxorem ducet. And. IV. 4. 41. Hæc *lege* tibi meam adstringo fidem. Eun. I. 2. 22. Patris pacem in *leges* conficiet suas. Heaut. V. 2. 45. Neque *legem* putat tenere se ullam. Adelp. I. 2. 5. *Leges* non sinunt. Phorm. II. 1. 62. *Legum* contortor. Phorm. II. 3. 27. Mea *lege* utar. Phor. III. 2. 48. An *legibus* daturum poenas dices? Phorm. IV. 3. 21.

Libenter] Cum illa *libenter* vivis, (et enim bene *libenter* victitas.) Eun. V. 8. 44. vide notas. Laudarier te audit *libenter*. Adelp. IV. 1. 19. At istos invidios di perdant, qui hæc *libenter* nuntiant. Heo. III. 5. 19.

Liber] Sine Cerere et *Libero* friget Venus. Eun. IV. 5. 6.

Liber] *Libera* vivendi fuit potestas. And. I. 1. 25. vide notas. Neutiquam officium *liberi* esse hominis puto. And. II. 1. 30. In pariundo aliquot adfuerunt *liberæ*. And. IV. 4. 32. Quæ *liberum* scire æquom est adolescentem, sollertem dabo. Eun. III. 2. 24. Usque ad necem opperiere loris. SA. Loris *liber*? Neque vendendam censeo, quæ *liberast*. Adelp. II. 1. 28 et 40. Scire est *liberum* ingenium atque animum. Adelp. V. 3. 42. Eho, accede huc ad me: *liber* esto. Ut uxorem meam una mecum videam *liberam*. Adelp. V. 9. 13 et 16.

Liberalis] Forma præter ceteras honesta et *liberali*. And. I. 1. 96. Conjugio *liberali* devinctum. And. III. 3. 29. Quam *liberali* facie? Ego *liberali* illam adsero causa manu. Adelp. II. 1. 40. Neque boni neque *liberalis* functus officium est viri. Adelp. III. 4. 18. Ingenium novi tuum *liberula*.

Adelp. IV. 5. 50. Ita uti *liberali* atque ingenue decet. Hec. I. 2. 89. vide notas. Erus *liberalis* est, et fugitans litium. Phorm. IV. 3. 18.

Liberalitas] Pudore et *liberalitate* *liberos* retinere. Adelp. I. 1. 32.

Liberaliter] Servibas *liberaliter*. And. I. 1. 11.

Libere] Eductos *libere*. And. V. 4. 8. Agitarem inter vos *libere* convivium. Heo. I. 2. 18.

Liberi] Domus, uxor, *liberi* inventi invito patre. And. V. 3. 20. Ingenio te esse in *liberos* leni puto. Heaut. I. 1. 99. Pudore et liberalitate *liberos* retinere. Adelp. I. 1. 32. Hoc qui nequit, fateatur nescire imperare *liberis*. Adelp. I. 1. 52. Communis corruptela nostrum *liberum*. Adelp. V. 3. 7. Qui illum decrerant dignum, suos cui *liberos* committerent. Hec. II. 1. 15. Si ex me illa *liberos* vellet sibi. Hec. IV. 4. 33.

Libero] Quam primum hoc me *liberis* miserum metu. *Liberatus* sum tua opera. And. II. 2. 14 et 33.

Libertas] Hicine *libertatem* aiunt æquam esse omnibus? Adelp. II. 1. 29.

Libertus] Feci ex servo ut esses *libertus* mihi. And. I. 1. 10.

Libido] Ea sua *libidine* moderantur. Heaut. II. 1. 4. Adversum animi tui *libidinem*. Hec. IV. 1. 19.

Licentia] Deteriores omnes sumus *licentia*. Heaut. III. 1. 74. Nimia illæc *licentia* evadet in aliquod magnum malum. Adelp. III. 4. 63.

Licet] Sic ut quimus, aiunt; quando, ut volumus, non *licet*. And. IV. 5. 10. Non *licet* hominem esse sæpe ita ut volt, si res non sinit. Heaut. IV. 1. 53. Hoc *licet* impune facere huic, illi non *licet*. Adelp. V. 3. 38. Dum *licitum*st. Hec. V. 3. 39. Si uxorem velit, lege id *licetis* facere. Phorm. I. 2. 66.

Ligurrio] Cum amatore cum cœnant, *ligurriunt*. Eun. V. 4. 14. vide notas.

Limen] Jam ut *limen* exirem Hec. III. 3. 18.

Limus] Ego *limis* specto sic per flabellum clanculum. Eun. III. 5. 53.

Linea] Extrema *linea* amare, haud nihil est. Eun. IV. 2. 12.

Lingua] Perii: *lingua* hæret metu. Eun. V. 5. 7. Facilem benivolamque *lingua* tua jam tibi me reddidit. Hec. V. 1. 35.

Liquet] *Liquet* mi dejerare. Eun. II. 3. 40.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

And. III. 3. 23. Præter ejus *lubidinem*.
Heaut. I. 2. 27.

Luci] Cum primo *luci*. Adolph. V. 3. 55. vide notas.

Luciscit] *Luciscit* hoc jam. Heaut. III. 1. 1.

Lucrum] Magnum esse in ea re *lucrum*. Heaut. III. 3. 48. Ne ille haud scit, paulum *lucri*, quantum eii damni apportet. Heaut. IV. 4. 25. Pecuniam in loco negligere maximum interdumst *lucrum*. Adolph. II. 2. 8. Id de *lucro* putato esse. Adolph. V. 3. 31. Omne quod est interea tempus, priusquam id rescitumst, *lucrost*. Heo. III. 1. 7. Quid mihi *lucri* est te fallere? Phorm. I. 2. 11. Omne id deputabo esse in *lucro*. Phorm. II. 1. 21.

Lucto] Illi anulum, dum *luctat*, detraxisse. Heo. V. 3. 31.

Luctus] Filio *luctum* paras. Heo. II. 1. 13.

Luculentus] Forma *luculenta*. Heaut. III. 2. 13.

Ludibrium] *Ludibrio* haberi. Heo. I. 2. 74. Non sic *ludibrio* tuis factis habitus essem. Heo. IV. 1. 11.

Ludificor] Postquam *ludificatus* virginem. Eun. IV. 3. 3. Tu me hic etiam, nebulo, *ludificabere*? Eun. IV. 4. 50. Quid vos, malum, ergo me sic *ludificamini*? Phorm. V. 7. 55.

Ludo] Non te credas Davum *ludere*. And. IV. 4. 48. Nebulonem hunc certumst *ludere*. Eun. II. 2. 38. Cibum una capias, ad sis, langas, *ludas*, propter dormias. Eun. II. 3. 81. Consimilem *luserat* jam olim ille ludum. Eun. III. 5. 38. *Ludis* fortasse me. Heaut. IV. 6. 20. Congrum istum maximum in aqua sinito *ludere* paulisper. Adol. III. 3. 23. Cur non *ludo* hunc aliquantisper? Obsecro nam *ludis* tu nunc me? Adolph. IV. 5. 5 et 63. Propter suam inpotentiam se semper credunt *ludier*. Adolph. IV. 3. 16. vide notas. Ita vitast hominum, quasi si *ludas* tesseriis. Adolph. IV. 7. 21. In istis opera *luditur*. Phorm. II. 2. 18.

Ludus] Quos me *ludos* redderet? And. III. 1. 21. vide notas. *Ludum* jocumque dicas fuisse illum alterum. Eun. II. 5. 8. Consimilem *luserat* *ludum*. Eun. III. 5. 38. Non possum satis narrare quos præbueris *ludos* intus. Eun. V. 6. 9. Vobis datur potestas condecorandi *ludos* scenicos. Heo. alt. prol. 37. In eodem omnes mihi videntur *ludo* doctæ ad malitiam. Ei *luda*,

si *ulla* sit *magistra*, hanc esse satis certo scio. Heo. II. 1. 6 et 7. vide notas. Sectari, in *ludum* ducere et reddere. In quo hæc dicebat *luda*. Phorm. I. 2. 6 et 8. Ut *ludet* facit. Phorm. V. 7. 52.

Lugubris] Mediocriter vestitur veste *lugubri*. Heaut. II. 3. 45.

Lupus] Ovem lupo contineri. Eun. V. 1. 16. vide notas. *Lupus* in fabula. Adolph. IV. 1. 21. Auribus tunc lupum. Phorm. III. 2. 21.

Lutum] Te ibidem pervolvam in *luto*. And. IV. 4. 38. In eodem *lutas* *luto*. Phorm. V. 2. 15.

Lux] Neve usque ad *lucem* vigilet. Eun. II. 2. 47. Qui ab orco mortuum me reducem in *lucem* feceris. Heo. V. 4. 13.

Lusus] Adolescens *lusu* perditus. Adolph. IV. 7. 42.

M.

Macellum] Interea loci ad *macellum* ubi advenimus. Eun. II. 2. 24. Nostis porticum apud *macellum* hæc dextram? Adolph. IV. 2. 34.

Maceria] Hanc in horto *maceriam* jube dirui. Adolph. V. 7. 10.

Macero] Anime mi, noli te *macerare*. And. IV. 2. 2. Cur me *macerare*? And. V. 3. 15. Salsamenta hæc fac *macerentur* palchre. Adol. III. 3. 26.

Macto] Paxo eum tali *mactatum*, atque hic est, infortunio. Phorm. V. 8. 39.

Macula] Hanc *maculam* nos decet effugere. Adolph. V. 8. 31.

Mæstus] Domum revertor *mæstus*. Heaut. I. 1. 70.

Magister] Dum cum ætas, *mæstus*, *magister* cohibebant? And. I. 1. 27. vide notas. Si quis magistrum cepit ad eam rem improbum. And. I. 2. 21. Me filii relinquunt quasi magistrum. Phorm. I. 2. 22.

Magistratus] *Magistratus* cum ibi adessent, coceptast agi. Eun. prol. 23. vide notas. *Magistratus* adi. Phorm. II. 3. 56.

Magni facere] Quem ego intellexi illum haud minus quam se ipsum *magni facere*. Heo. II. 2. 18.

Magnifice] Ego te *magnifice* tractare possim. Heaut. III. 2. 45. Hic me *magnifice* esero. Heaut. IV. 3. 31. Numquam ita *magnifice* quicquam dicam. Adolph. II. 3. 4.

Magnificentia] In' hinc *magnificentia* rerum

cum ista magnificentia. Phorm. V. 7. 37.

Magnificus] Usque adeo illius ferro possum ineptiam et *magnifica* verba. Eun. IV. 6. 3. Meast petax, procax, *magnifica*, sumtuosa, nobilis. Heaut. II. 1. 15.

Magni pendo] Ego quoque a meis me amari et *magni pendi* postulo. Adel. V. 4. 25.

Magnus] Magnum exemplum continentiae. And. I. 1. 65. Neque sine tuo magno malo. And. I. 2. 8. Hic quoque bonam magnamque partem ad te attulit. Eun. I. 2. 43. Nebulo magnus est. Eun. IV. 7. 15. Magna familiaritas conflatast. Eun. V. 2. 35. Voluptatem magnam nuntias. Heaut. I. 2. 10. Ne ista magno jam conata magnas nugus dixerit. Heaut. IV. 1. 8. Magnum signum. Heaut. II. 3. 57. Non sit sine periculo facinus magnum et commemorabile. Heaut. II. 3. 73. Ne illiusmodi jam magna nobis civitum pœnariast. Adelph. III. 3. 87. Caprificus magna. Adelph. IV. 2. 38.

Majores] Spero erit similis *majorum* stam. Adelph. III. 3. 57.

Majusculus] Thais, quam ego sum, *majusculast*. Eun. III. 3. 21.

Mala] Pugnus continuo in *mala* hæreat. Adelph. II. 1. 17.

Male] Hoc *male* habet virum: And. I. 6. 5. Mitte *male* loqui. And. V. 3. 2. Te ut *male* trat. Eun. III. 1. 48. Utinam sic sint, qui mihi *male* volant. Eun. IV. 3. 13. Prodi *male* conciliato. Eun. IV. 4. 2. *Male* mulcabo ipsam. Eun. IV. 7. 13. Tibi timui *male*. Heaut. III. 2. 20. *Male* docet te mea facilitas multa. Heaut. IV. 1. 35. Tibi bene esse soti, sibi cum sit *male*. Adelph. I. 1. 9. Hæc *male* judicas. Adelph. I. 20. 2. Quæ res tibi vortat *male*. Adelph. II. 1. 37. *Male* odi. Adelph. IV. 1. 17. Animo *malest*. Adelph. IV. 5. 21. *Male* metuo. Hec. III. 2. 2. Effugere, volgus quod *male* audit mulierum. Hec. IV. 2. 24. Nihil est, quin *male* narrando possit depravarior. Phorm. IV. 4. 16.

Maledico] Desinant *maledicere*. And. prol. 23. Nescis cui *maledicas* nunc virò. Eun. IV. 7. 29. Qui nobis *maledictum* velit. Hec. IV. 2. 14. Nisi haberet cui *malediceret*. Phorm. prol. 15. *Male* factum. Phorm. V. 1. 24.

Maledictum] Veteris poetæ *maledictis* respondeat. And. prol. 7. Nisi

finem *maledictis* facit. Heaut. prol. 34. Quod illi *maledictum* vehemens esse existamant. Adelph. prol. 17. *Maledicta* in se transtulit. Adelph. II. 3. 10. Mitto *maledicta* omnia. Adelph. V. 3. 9. *Maledictis* detetere, ne scribat, parat. Phorm. prol. 3.

Malefacio] Cum *malefacere* crederem mi impunius licere. Heaut. III. 2. 49. vide notas. Neque tu verbis solves unquam, quod mi re *malefeceris*. Adel. II. 1. 10. Di tibi *malefaciant*. Phorm. II. 3. 47.

Malefactum] *Malefacta* ne noscant sua. And. prol. 29. Ob *malefacta* hæc. Adelph. II. 1. 46.

Maleficium] Pro *maleficio* beneficium summum reddere. Phor. II. 2. 22.

Malevolus] Qui *malevoli* veteris poetæ *maledictis* respondeat. And. prol. 6. Rumores distulerunt *malevoli*. *Malevolus* velis poeta dicitur. Heaut. prol. 16 et 22. Isti dicunt *malevoli*. Adelph. prol. 15.

Malignus] *Maligna* magis et magis procax facta illico est. Hec. I. 2. 84. vide notas.

Malitia] Exprobrata *malitia*. And. IV. 3. 8. vide notas. Jus summum sæpe summa est *malitia*. Heaut. IV. 5. 48. Doctæ ad *malitiam*. Hec. II. 1. 6. Si erum insimulabis *malitiæ*, male audies. Phorm. II. 3. 12. vide notas. Utrum stultitia facere ego hunc an *malitiæ* dicam, incertus sum. Phorm. IV. 3. 54.

Malo] Naptias effugere ego istas *malo*, quam tu adipiscier. And. II. 1. 82. Mori me *malim*. Eun. I. 1. 21. Nihil est, quod *malim*. Adelph. III. 2. 13. Quid est mihi quod *malim*? Hec. V. 2. 38. Nullam mihi *malim*, quam istanc uxorem dari. Phorm. IV. 3. 53.

Malum] Nihil suspicans *mali*. And. I. 1. 89. Dederit qui damnum aut *malum*. And. I. 1. 116. Ex illis sese emersurum *malis*. And. III. 3. 30. Nescis quantis in *malis* verser miser. And. IV. 1. 25. Facile hic plus *mali* est, quam illic boni. And. IV. 3. 5. Quod sum ego nactus *mali*. And. V. 6. 3. Dabit hæc Thais mihi magnum *malum*. Eun. III. 3. 2. Tantum devenisse ad eum *mali*. Heaut. IV. 5. 2. Aliquid gnato conficis *mali*. Non vides quantum *mali* ex ea re excites? Heaut. V. 3. 1 et 11. *Malo* coactus. Adelph. I. 1. 44. Haud cito *mali* quid ortum ex hoc sit publice. Adelph. III. 3. 89. In

quod me conjeci *malum*. Hec. I. 2. 57. Aliquid tulisse comminiscuntur *mali*. Era in crimen veniet, ego vero in magnum *malum*. Hec. III. 1. 53 et 55. Nescio quod magnum hoc nuntio expecto *malum*. Phorm. I. 4. 16. Tum hoc esse mi objectum *malum*? Neo cum hujusmodi unquam usus venit ut conflictares *malo*. Phorm. III. 2. 18 et 20. Tanta in me independent *mala*. Phor. I. 4. 2. Me querere in *malo* jubeas *malum*? Phorm. III. 3. 11. vide notas. *Malum*, quod isti di deæque omnes dunt. Phorm. V. 7. 83.

Malum] Qui, *malum*, alii? Eun. IV. 7. 10. Quas, *malum*, ambages mihi narrare occipit? Heaut. II. 3. 77. Quid hoc, *malum*, infelicitatis? Adelp. IV. 2. 5. Quid, *malum*, mihi bone vir naras? Adelp. IV. 2. 18. Quid tua, *malum*, id refert? Phorm. IV. 5. 11.

Malus] *Mala* mens, *malus* animus. And. I. 1. 137. Abin hinc in *malam* rem? And. II. 1. 17. Facere meretrices *malas*. Eun. prol. 37. Dolo *malo* hæc fieri omnia. Eun. III. 3. 1. *Malam* rem hinc ibis? Eun. III. 3. 30. *Malo* ex principio magna familiaritas conflata. Eun. V. 2. 35. Animus se cupiditate devinxit *mala*. Heaut. I. 2. 34. Non *malus*, neque iners. Adelp. III. 4. 34. Numquam animum ad *malas* adducam partis. Hec. V. 3. 38. I in *malam* crucem. Phorm. II. 3. 21. vide notas. Potius cum bona componantur gratia, quam cum *malu*. Ph. IV. 3. 17. Ut te quidem omnes di deæque *malis* exemplis perdant. Phorm. V. 4. 7. Facinus indignum et *malum*. Phorm. V. 8. 19.

Mamma] Hujus filio hodie prima *mammam* dedit. Adelp. V. 2. 18. vide notas.

Mancipium. Mancupium] Quid videtur hoc tibi *mancupium*? Eun. II. 2. 43. *Mancipia* hæc ducam ad Thaidem. Eun. II. 3. 73.

Mando] Bona nostra hæc tibi permitto, et tunc *mando* fidei. And. I. 5. 61. Satine hoc *mandatum* est tibi? Eun. II. 1. 2. Hinc *mandet*, siquid recte curatam velis. Adelp. III. 3. 8.

Mane] Numquam tam *mane* egredior. Heaut. I. 1. 15. Te demiror tam *mane*, qui heri tantum biberis. Heaut. III. 2. 7. Cras *mane*. Phorm. III. 2. 46.

Maneo] Ut *maneam* solus cum sola. Eun. III. 5. 31. *Mane*: hoc quod

cœpi, primum enarrem. Heaut. II. 3. 32. *Mane, mane*. Heaut. III. 3. 52. Ut ut erat, *mansum* tamen oportuit. Heaut. I. 2. 26. Quamvis etiam *maneo* otiosus hic. Adelp. II. 4. 15. *Mansere* adfinitatem hanc inter nos volo. Hec. IV. 4. 101.

Manipulus] *Manipulus* furum. Eun. IV. 7. 6.

Mansio] Itiones crebræ et *mansiones* diutinae. Phorm. V. 8. 23.

Mansuetus] *Mansueti* animi officia. And. I. 1. 87.

Manus] *Manibus*, pedibus obnixæ omnia factorum. And. I. 1. 134. Hanc mi in *manum* dat. And. I. 5. 61. Cornari *manibus*, pedibus. And. IV. 1. 52. *Manum* in sinum meretrici inserere. Qui non abstineas *manum*. Heaut. III. 3. 2 et 4. Tu tibi istas posthac comprimito *manus*. Heaut. III. 3. 29. Ego liberali illam adsero causa *manu*. Adelp. II. 1. 40. Puerum modo tantillum in *manibus* gestavi meis. Continebit posthac, si sapiet, *manus*. Est ad hanc *manum* sacellum. Adelp. IV. 2. 24. 26 et 27. Hinc aliquid paulam præ *manu* dederis. Adelp. V. 9. 23. Tibi id in *manu* est, ne fiat. Hec. III. 5. 43. Quid vis dari tibi in *manum*? Phorm. IV. 3. 29. Emissa est *manu*. Phorm. V. 5. 2.

Mare] Quam longe a *mari*. Eun. III. 3. 13. O cælum, o terra, o *maria* Naptuni. Adelp. V. 3. 4. Numquam es ingressus *mare*. Hec. III. 4. 5.

Maritus] Novus *maritus* anno demum quinto et sexagesimo fiam? Adelp. V. 8. 15.

Mastigia] Non *manum* abstines, *mastigia*? Adelp. V. 2. 6.

Mater] *Samia* mihi *mater* fuit. Eun. I. 2. 27. *Matris* nomen et patris dicebat ipsa. Eun. I. 2. 31. Quam pridem mi pater et *mater* mortui essent. Eun. III. 3. 12. *Mater*, cujus sub imperio *mala*. Heaut. II. 2. 4. *Matres* omnes filiis in peccato adjutrices. Heaut. V. 2. 38. Virgo est cum *matre*. Adelp. IV. 5. 16.

Materfamilias] Meretrix et *materfamilias* una in domo? Adelp. IV. 7. 29.

Maternus] Misericordia, animus *maternus*. Heaut. IV. 1. 24.

Matrimonium] Si esset nostro ex usu hoc *matrimonium*. Hec. IV. 1. 33.

Matrona] *Matronam* nullam in ædi-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Menandri Phasma nunc nuper dedit. *Menandri Eunuchum*. Colax *Menandri Eunuchum*. Colax *Menandri* est. Eun. prol. 9. 20 et 30.

Mendicus] Hereditatem persequi, *mendicum*. And. IV. 5. 21.

Mens] Mala mens, malus animus. And. I. 1. 137. Hoc adeo ex hac re venit in mentem mihi. Eun. II. 2. 2. Neque pes, neque mens satis suum officium facit. Eun. IV. 5. 3. Quodcumque incidit in mentem, volet. Heaut. III. 1. 75. vide notas. Ego dicam, quod mi in mentem est. Heaut. V. 2. 33. vide notas, *Mentem* vobis meliorem dari. Adelp. III. 3. 78. Nilne in mentem est? Adelp. IV. 1. 12. vide notas. Ubi ejus adventi veni in mentem. Phor. I. 3. 2. Mibi venibat in mentem ejus incommodi. Phor. IV. 3. 47. vide notas.

Mensis] Illum liquet mi dejerare, his mensibus sex septem prorsus non vidisse proxumis. Eun. II. 3. 40. *Mensis* tris abeat. Heaut. I. 1. 66. Non sex totis mensibus prius obsecissem, quam ille quicquam ceperet? Adelp. III. 3. 42. *Menses* abierant decem? Adelp. IV. 5. 57. *Mensis* decimus est. Adelp. III. 4. 29. vide notas. *Mensis* agitur hic jam septimus. Heo. III. 3. 34.

Mentio] Si quando illa mentionem Phædrius facit. Eun. III. 1. 47.

Mentior] Si quicquam invenies me mentitum, occidito. And. V. 2. 22. An mentita es? Eun. V. 6. 16. Non est mentiri meum. Heaut. III. 2. 38.

Mercator] Fuit olim hinc quidam senex, *mercator*. And. I. 3. 17. vide notas. Matri parvulam puellam dono quidam *mercator* dedit. Eun. I. 2. 29.

Mercatus] Nisi eo ad mercatum venio, damnum est maximum. Adelp. II. 2. 28. Me ire dicam ad mercatum. Phorm. V. 5. 10.

Mercennarius] A villa *mercennarium* vidi. Adelp. IV. 2. 2.

Merces] Inscripti ilico ædis *mercede*. Heaut. I. 1. 93. *Mercedem* dare lex jubet eil atque amittere? Phorm. II. 3. 67.

Mercor] Inhonestum hominem, quem *mercatus* est heri. Eun. II. 3. 66. Quem *mercatus* frater fuerat Thaidi. Eun. III. 5. 21. Agrum hunc *mercatus* sum. Heaut. I. 1. 94.

Mereo. *Mereor*] Unum hoc scio esse *meritam*, ut memor esses sui. And. I. 5. 46. vide notas. Cum is nil mereat. And. II. 1. 31. vide notas. Quid *meri-*

tu's? D. Crucem. And. III. 5. 15. Ita uti *merita* es. Eun. IV. 6. 12. Quid de te tantum *meruisti*? Heaut. I. 1. 31. Saepe *meritum* quod vellem scio. Heo. III. 5. 37. vide notas. Nil suave *meritast*. Phorm. II. 1. 75. vide notas. Esse in hac re culpam *meritum* non nego. Phorm. V. 8. 25. vide notas.

Meretricius] *Meretricias* amores supitiis conglutinas? And. V. 4. 10. Si in domum *meretriciam* deducar. Eun. II. 3. 91. Ignaram artis *meretriciae*. Heaut. II. 1. 14.

Meretrix] Mirum vero, impudenter mulier si facit *meretrix*. And. IV. 4. 16. vide notas. Bonas matronas facere, *meretrices* malas. Eun. prol. 37. Non perpeti *meretricum* contumelias. Eun. I. 1. 3. Quomodo adolescentulus *meretricum* ingenia et mores passet nascere. Eun. V. 4. 10. An jam scit ille quid *meretrix* siet? Eun. V. 5. 16. Audaciam *meretricum* specta. Eun. V. 5. 24. Mulierocommoda et faceta hæc *meretrix*. Heaut. III. 2. 11. Vidua ego te modo manum in sinum huic *meretrici* inserere? Heaut. III. 3. 2. Petsuma hæc est *meretrix*. Heaut. III. 3. 38. *Meretrix* et mater familias una in domo? Adelp. IV. 7. 29. Per pol quam paucis reperias *meretricibus* fidelis evenisse amatores. Heo. I. 1. 1. vide notas. Filiam nuptam cum eo qui *meretricem* amaret. Heo. IV. 1. 24. Animum ad *meretricem* induxisti. Heo. IV. 4. 67.

Meridies] *Meridis* ipso faciam ut stipulam colligat. Adelp. V. 3. 62.

Merito] *Merito* te amo. Eun. I. 2. 106. Derides? *merito*. Heaut. V. 1. 42. vide notas. *Merito* iratus est. Heo. III. 5. 55. Dis magnas *merito* gratias habeo atque ago. Phorm. V. 7. 1.

Meritum] *Merito* tuo. Eun. III. 2. 5. Sic *meritum*st meum. Heaut. I. 1. 40. Pro *merito*. Phorm. II. 2. 23 et 24. At meo *merito* credo. *Merito* hoc meo videtur factum? Phorm. V. 8. 42 et 44.

Merus] Nihil, nisi spem *merum*. Phorm. I. 2. 96.

Metuo] *Metui* a Chryside. And. I. 1. 79. *Metuo*, ut substet hospes. And. V. 4. 11. *Metuo* fratrem, ne intus sit. Eun. III. 5. 62. Ne *metuas*. Eun. IV. 7. 16. *Metuo* quid sit. Heaut. IV. 1. 7. Si me *metuis*, mores cavo in te esse istos sentiam. Heaut. V. 4. 9. Neo *metuit* quemquam. Adelp. I. 2. 5. Male *metuo*. Heo. III. 2. 2. Nec pol istæ *me-*

tuant deos: neque has respicere deos opinor. *Hec.* V. 2. 6.

Metus] Dum eum metas, metus, magister cohibebant. *And.* I. 1. 27. vide notas. Amoto metu. *And.* I. 2. 10. vide notas. Oratio hæc me miseram examinavit metu. *And.* I. 5. 16. Ut metum quo in nunc est adimam. Quam primum hoc me libera miserum metu. *And.* II. 2. 2 et 14. Animus commotus metu. *And.* V. 4. 34. Lingua hæret metu. *Eun.* V. 5, 7. In metu esse hanc, illi est utile. *Heaut.* I. 2. 25. Liberos retinere metu. *Adelph.* I. 1. 33. Membra metu debilia sunt. *Adel.* IV. 4. 4. Dempsi metum omnem. *Adelph.* IV. 7. 18. Nescis quo in metu et quanto in periculo sumus. *Phorm.* I. 2. 7. Quantas metus est mihi? *Phorm.* III. 1. 18. Nos exonerastis metu. *Phor.* V. 6. 3.

Migro] Ex urbe tu rus habitatum migres? *Hec.* IV. 2. 13.

Miles] Miles gloriosus, *Eun.* prol. 31. Mira vero militi quæ placeant. *Eun.* II. 2. 57. Imperatoris virtutem noveram, et vim militum. *Eun.* IV. 7. 8. Ita uti fortis decet milites. *Eun.* IV. 7. 45. Cum milite inhumanissimo. Hanc opinor commode finem statuisse orationi militem. *Hec.* I. 2. 10 et 21.

Milesius] Ille ubi est Milesius? *Adel.* IV. 5. 68.

Miletus] Habitat Miletu. Miletum usque obsecro? *Adelph.* IV. 5. 20 et 21.

Milies] Ex ipsa milies audivi. *And.* V. 4. 43. Plus milies jam audivi. *Eun.* III. 1. 32. At enim tædet jam audire eadem milies. *Phorm.* III. 2. 2.

Militia] Una semper militie et domi sumus. *Adelph.* III. 4. 49.

Milito] In Asiam ad regem militatum abiit. *Heaut.* I. 1. 65. Profugiet aliquo militatum. *Adelph.* III. 3. 31.

Mille] Huic drachmarum argenti hæc mille dederat mutuum. Illi datum iri mille numum præsit. *Heaut.* III. 3. 40 et 45. vide notas.

Milvus] Non rete accipitri tenditur, neque miluo. *Phorm.* II. 2. 16.

Mina] Minas pro ambobus viginti dedi. *Eun.* I. 2. 89. Hic sunt tres minæ. *Eun.* III. 2. 18. Emit? quanti? P. Viginti minis? *Eun.* V. 5. 14. Tibi perdere talentum hoc pacto satius est, quam illo minam. *Heaut.* III. 1. 66. Minas quidem decem habet a me filia. *Heaut.* IV. 7. 7. Minas decem conradet aliunde. *Adelph.* II. 2. 34. Dedit præ-

terea in sumptum, dimidium minæ. *Ad.* III. 3. 16. Minas quinque accipe. *Phorm.* II. 3. 63. Solæ triginta minæ. *Phorm.* III. 3. 24.

Mina] Si illum relinquo, ejus vitæ timeo: sin opitulor, hujus minas. *And.* I. 3. 5.

Minerva] Si ex capite sis meo natus, item ut aiunt Minervam esse ex Jove. *Heaut.* V. 4. 13.

Minime] Minime multos lædere. *Eun.* prol. 2. Cum minime vellem, minimeque opus fuit. *Eun.* II. 3. 42. Minime gentium. *Eun.* IV. 1. 11. Minime mirum. *Heaut.* II. 3. 4. Minime miror. *Adelph.* II. 1. 24. Id mea minime refert. *Adelph.* V. 4. 27.

Minimus] Ut te redimas captam, quam queas minimo. *Eun.* I. 1. 30. Quomodo minimo periculo id demus adolescentulo. *Heaut.* III. 1. 68. Quam minima in spe situs erit. *Heaut.* V. 2. 44.

Minitor] Abituram se abs te esse illico minitabitur. *Heaut.* III. 1. 80. vide notas.

Minor. Adject.] Filium minorem. *Eun.* II. 2. 58. Quasi istic mea res minor agatur, quam tua. *Heaut.* II. 3. 113. Minor est erratio. *Adelph.* IV. 2. 41. Minor ergo eras damno auctus est. *Heaut.* IV. 1. 15. vide notas.

Minor. verbum] Nunc minatur porro, scæ id, quod machis solet. *Eun.* V. 4. 35. In diem istæ est fortasse, quod minare. *Eun.* V. 6. 19. vide notas.

Minuo] Nec tu ea causa minueris hæc quæ facia. *And.* II. 3. 18. Ut aliqua pars laboris minuatur mihi. *Heaut.* prol. 42. Non minuas meum consilium. *Hec.* IV. 3. 10. Minue vero iram. *Phorm.* II. 3. 88. Hæcino erat ea quæ nostros minus fructus vilitas? *Phorm.* V. 8. 24. Vide notas.

Minus] Quo sunt minus. *And.* I. 2. 26. Quo tu minus scis serumas meas. *And.* IV. 1. 31. Hoc nemo fuit minus ineptus. *Eun.* II. 1. 21. Nil minus. *Eun.* III. 1. 45. Minus potens, quam tu, minus notus, minus amicorum hic habens. *Eun.* IV. 6. 22. Qui minus? *Eun.* V. 7. 3. Quanto minus spei est, tanto magis amo. *Eun.* V. 8. 23. Mihi jam minusque obtemperat. *Heaut.* III. 3. 33. Nihilominus ego hoc faciam tamen. *Heaut.* V. 3. 10.

Minutus] Olera et pisciculos minutos. *And.* II. 2. 32.

Mirabilis] Vos esse istiusmodi, et

nos non esse, haud mirabilest. Heaut. II. 4. 7.

Mirandus] *Mirando* hoc tanto tam repentino bono. And. V. 4. 35. *Mirandumne* id est? Heo. IV. 4. 39.

Mire] *Mire* finxit filiam. Heaut. V. 1. 25.

Mirificus] *Facinus* andivi *mirificissimum*. Phorm. V. 6. 30.

Mirror] *Mirabar* hoc si sic abiret. And. I. 2. 4. *Mirror*, unde sit. And. IV. 4. 1. Nequeo satis *mirari*. Ean. III. 4. 9. Idque adeo *mirror*. Heaut. V. 3. 2. *Minime mirror*. Adolph. II. 1. 48. *Credo te non nil mirari*. Heo. V. 1. 6. *Mirror* qui hoc siet. Phorm. V. 3. 23. vide notas.

Mirus] *Mirum*, ni domi est. And. III. 4. 19. *Quid istac tam mirum?* And. IV. 1. 27. *Mira* vero militi quæ placeant. Ean. II. 2. 57. *Non mirum* fecit uxor. Heo. IV. 4. 87. *Nam novom aut mirumst?* Phorm. V. 6. 8.

Misceo] Ita tu istæc tua *misceto*, ne me admisceas. Heaut. IV. 5. 35.

Miser] Heu me *miserum*. And. IV. 1. 22. *Væ misera* mihi. And. IV. 4. 4. *Perii*, quid ego egi *miser*? Ean. II. 3. 86. *Apparet servom hunc esse domini pauperis miserieque*. Ean. III. 2. 34. *Miserrimus* fui fugitando. Ean. V. 2. 7. *Quid sene erit nostro miserius?* Heaut. II. 3. 14. *Miserum* offendi ibi militem. Heaut. II. 3. 124. vide notas. *Habet patrem quendam avidum, miserum atque aridum*. Heaut. III. 2. 15. *Nullam credo mulierem me miseriorem vivere*. Heo. IV. 1. 51. *Eheu me miserum*. Phorm. I. 4. 10.

Miserandus] O *facinus miserandum*. Adolph. II. 1. 19. vide notas.

Misere] *Scimus*, hanc quam *misere* amarit. And. III. 2. 40. vide notas. *Illi invidere misere*. Ean. III. 1. 22. *Nimis misere cupio*. Adolph. IV. 1. 6.

Miseresco] *Inopis nunc te miserescat* mei. Heaut. V. 4. 3.

Miseret] *Nonne te miseret* mei? And. V. 2. 28. *Me tuarum miseritumst* fortunarum. And. III. 1. 54. *Menedemi vicem miseret* me. Heaut. IV. 5. 1.

Miseria] *Quasi* ubi illam exspueret *miseriam* ex animo. Ean. III. 1. 16. *Illam mihi lenirent miseriam*. Heaut. I. 1. 75. *Ingenio egregio ad miseriam* natus sum. Heaut. III. 1. 11. *Hei miseriam*. Adolph. II. 1. 19. vide notas. *Solus mearum est miseriarum* remedium. Adolph. III. 1. 6. *Nisi me credo*,

huic esse natum rei, ferendis miseris. Adolph. IV. 2. 6. *Dolore ac miseris* tabescit. Adolph. IV. 3. 11. *Quæ hæc est miseria?* Adolph. IV. 2. 16. *Quam ibi miseriam vidi?* Adolph. V. 4. 13. *Miseriam omnem ego capio*. Adolph. V. 4. 22.

Misericordia] *Hæc illæ lacrumæ, hæc illast misericordia*. And. I. 1. 99. *Redducunt animum ad misericordiam*. And. III. 3. 27. *Ad misericordiam* ambos adduces cito. Heaut. V. 2. 42. *Animus uxoris misericordia* devinctus. Heo. II. 2. 92.

Mitis] *Qui ait tandem nobis Sannio?* Sy. *Jam mitis est*. Adolph. II. 4. 12.

Mitto] *Mitteid*, quod scio: dic, quid rogo. And. IV. 4. 25. *Nos missos* face. And. V. 1. 14. *Mitte* male loqui. And. V. 3. 2. *Mitte* orare. And. V. 4. 1. *Jovem Danasæ missis* aiunt in gremium imbrem auream. Ean. III. 5. 37. *Sollicitudinem istam mittas*. Heaut. I. 2. 3. *Alias ut mittam miseras*. Heo. III. 4. 6. *Ut ad pauca redeam, ac mittam illius ineptias*. Phorm. IV. 3. 43.

Mna] *Ager oppositust* pignori ob decem *mnas*. Phorm. IV. 3. 57. vide notas.

Moderor] *Ex sua libidine moderantur*. Heaut. II. 1. 4.

Modeste] *Adnuo*, terram intuens *modeste*. Ean. III. 5. 32. *Si modeste* ac raro hoc fecit. Heo. IV. 1. 37. *Animus qui modeste istæc ferat*. Phorm. I. 3. 18.

Modestia] *Ejus mores toleret* sua *modestia*. Heo. III. 5. 28. *Mea pertinacia* dicat esse factum, haud sua *modestia*. Heo. IV. 2. 15.

Modestus] *Volta* adeo *modesto*, adeo venusto, ut nil supra. And. I. 1. 93. *Proba et modesta*. Adolph. V. 8. 7. *Pudens, modesta*. Heo. I. 2. 90.

Modo] *Apud forum modo* e Davo audi. And. II. 1. 2. *Modo* ut possim. And. II. 4. 6. *Modone* id demum senti? And. V. 3. 11. *Sine modo*. Ean. I. 1. 20. *Hoc modo* sine te exorem. Ean. I. 2. 105. *Modo* ait, *modo* negat. Ean. IV. 4. 46. *Modo* liceat vivere. Heaut. V. 2. 28. *Modo* dolores occipiant primulum. Adolph. III. 1. 20. *Advenis modo?* Heo. III. 5. 8. *Scies, modo* ut tacere possis. Phorm. I. 2. 9. *Modo* non montis auri polliciens. Phorm. I. 2. 18.

Modus] *Habere* suæ vitæ *modum*. And. I. 1. 68. *Sino* meo me vivere *modo*. And. I. 1. 126. *Neque modum* be-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Morior] Jam ferme *moriens* me vocat. And. I. 5. 49. *Mori* me malim. Eun. I. 1. 21. *Mori* me satias. Eun. IV. 7. 2. Ille tibi *motiens* nos commendavit. Adolph. III. 4. 11. Qui ab orco *mortuum* me reducem in lucem feceris. Hec. V. 4. 12. De ejus una, ut audio, aut vivam aut *moriar* sententia. Phorm. II. 1. 19. Verba fiunt *mortuo*. Phorm. V. 8. 26.

Moror] Quid multis *moror*? And. I. 1. 87. Nil *moror*. Eun. I. 1. 104. Ubi vis, non *moror*. Eun. III. 2. 27. Ego met convivas *moror*. Heaut. I. 1. 20.

Mors] Is oblit *mortem*. And. I. 3. 18. *Mors* continuo ipsam occupat. And. I. 5. 62. Hanc, nisi *mors*, mi adimet nemo. And. IV. 2. 14. Mulcavit usque ad *mortem*. Adolph. I. 2. 10. Meam *mortem* expectant. Adolph. V. 4. 20. Interea semper *mortem* expectabam miser. Hec. III. 4. 7. Jam deprecisci *morte* cupio. Phorm. I. 4. 14.

Mos] Prope adest, cum alieno *more* vivendumst mihi. And. I. 1. 125. Hic dies aliam vitam defert, alios *mores* postulat. And. I. 2. 18. Animo *morem* gessero. And. IV. 1. 17. Conveniunt *mores*. And. IV. 2. 13. *More* hominum evenit. And. V. 6. 3. Præter civium *morem* atque legem. And. V. 3. 9. Studuisti, isti formæ ut *mores* consimiles forent. Heaut. II. 4. 2. Hancine erat æquom ex illius *more*, an illum ex hujus vivere? Heaut. I. 2. 29. Nosti *mores* mulierum. Heaut. II. 2. 10. Quam multa, justa injusta, fiunt *moribus*? Heaut. IV. 7. 11. Cujus *mos* maxumest consimilis vostrum. Heaut. II. 4. 13. Qui istio *mos* est? Heaut. III. 3. 1. Adolescenti *morem* gestum oportuit. Adolph. II. 2. 6. Ut homost, ita *morem* geras. Adolph. III. 3. 77. Hancine vitam? hancine *mores*? Adel. IV. 7. 40. Quæ res tam repente *mores* mutavit tuos? Adolph. V. 9. 27. Ad amussim ambarum *mores* earum existimans. Hec. I. 2. 88. vide notas. Quid mulieris uxorem habes? aut quibus moratam *moribus*? Hec. IV. 4. 22. Sans cuique *mos*. Phorm. II. 4. 14. Præsertim ut nunc sunt *mores*. Phorm. I. 2. 5.

Moveo] Nil *moventur* nuptiæ. And. III. 2. 36. *Move* ocius te. And. IV. 3. 16. Ego istæc *moveo* aut curo? And. V. 4. 18. Nil nos dos *movet*. Heaut. V. 1. 66. Noster grex *motus* locost. Phor. prol. 33.

Mox] *Mox* ego huc revertor. And. III. 2. 5. *Mox* noctu te adiget horsam insomnia. Eun. II. 1. 13. Quam *mox* Inruimus? Eun. IV. 7. 18. Expecto quam *mox* veniat. Phorm. I. 3. 9.

Mulco] Male *mulcabo* ipsam. Eun. IV. 7. 4. Omnem familiam *mulcavit* usque ad mortem. Adolph. I. 2. 10.

Muliebris] Nulla mala re interpolatam *muliebri*. Heaut. II. 3. 48. vide notas.

Mulier] Illa temulentast *mulier* et temeraria. And. I. 4. 2. Mirum vero, impudenter *mulier* si facit meretrix. And. IV. 4. 16. Senem *mulierem*. Eun. II. 3. 66. vide notas. Novi ingenium *mulierum*. Eun. IV. 7. 42. Vereor, ne *mulier* corrupta sit. Heaut. II. 2. 2. *Mulier* comoda et faceta. Heaut. III. 2. 10. Non auderet facere hæc viduæ *mulieri*. Heaut. V. 1. 80. *Mulieres* perperculæ. Adolph. IV. 5. 13. Utin' omnes *mulieres* eadem æque studeant, nolintque omnia? Hec. II. 1. 2. *Mulieres* sunt, ferme ut pueri, levi sententia. Hec. III. 1. 32. Amæræ *mulieres* sunt. Hec. IV. 4. 88. Volgus quod male sedit *mulierum*. Hec. IV. 2. 24. *Mulier* *mulieri* magis congruet. Phorm. IV. 5. 14. Adolescents *mulier*. Phorm. V. 3. 11. *Mulier* sapiens es. Phorm. V. 8. 57.

Muliercula] Potius quam patere filium commetare ad *mulierculam*. Heaut. III. 1. 35. vide notas. *Mulierculam* eam compressit. Phorm. V. 8. 28.

Multimodis] *Multimodis* gaudeo. And. V. 4. 36. *Multimodis* expeto. Hec. II. 3. 7. vide notas. *Multimodis* es vituperandus. Phorm. III. 1. 1.

Multo] Aliter *multo* evenire. And. prol. 4. Illud mi *multo* maxumumst. And. III. 2. 46. Is quæstus nunc est *multo* uberrimus. Eun. II. 2. 22. *Multo* hilarior. *Multo* me antevenit? Eun. IV. 5. 5 et 7. vide notas. *Multo* omnium me nunc fortunatissimam factam puto esse. Heaut. IV. 8. 1. Gravius *multo* ac durius. Heaut. V. 2. 4. Hac *multo* propius ibis. Adolph. IV. 2. 41.

Multum] Salve *multum*. Hec. I. 2. 7. Haud *multum* heredem juvant. Hec. III. 5. 10. Nec me *multum* fallit. Hec. V. 1. 2. Non *multum* habet, quod det fortasse. Phorm. I. 2. 95.

Multus] Quid *multis* moror? And. I. 1. 87. *Multa* concurrunt simul. And. III. 2. 31. Habeo alia *multa*, nunc quæ condonabor. Eun. prol. 17. vide notas.

Multa sunt causa, quamobrem. *Eun.* I. 2. 65. Quid tibi ego multa dicam? *Eun.* III. 2. 48. Quid multa verba? *Eun.* III. 5. 20. Concurrunt multa. *Heaut.* II. 2. 3. vide notas. Quam multa, iusta iniusta, fiant moribus? *Heaut.* IV. 7. 11. Multa ex quo fuerint commoda, ejus incommoda sequomst ferre. *Heo.* V. 3. 42.

Mundus] Dum foris sunt, nil videtur mundus. *Eun.* V. 4. 12.

Munus] Munus nostrum ornato verbis. *Eun.* II. 1. 8. Quis est tam potens, cum tanto munere hoc? *Eun.* II. 3. 61. Hic pro illo munere tibi honos est habitus. *Eun.* V. 6. 22. Laute munus administrasti tuum. *Adelph.* V. 1. 2. Egon te vinam sine munere a me abire? *Hec.* V. 4. 13. Ei credo munus hoc contraditur. Porro autem Geta ferietur alio munere. *Phorm.* I. 1. 6 et 13.

Musicus] Fac peritiam in musicis. *Eun.* III. 2. 24. Repente ad studium se applicasse hunc musicum. *Heaut.* prol. 23. Remotum ab arte musica. *Artem musicam* recidere ad paucos. *Hec.* alt. prol. 15 et 38. Qui artem tractant musicum. *Phorm.* prol. 18.

Musito] Accipiunda et mussitanda injuria adolescentiumst. *Adelph.* II. 1. 53.

Mutatio] Vestis quid mutatiost? *Eun.* IV. 4. 4. Mutatio fit. *Hec.* IV. 4. 11. vide notas.

Mutilo] Spolies, mutiles, laeres, quemquem nacta sis. *Hec.* I. 1. 8. vide notas.

Muto] Haud muto. *And.* I. 1. 13. vide notas. Is mutavit, quia me immutatam videt. *And.* I. 5. 7. vide notas. Ne is mutet suam sententiam. *And.* II. 3. 19. De uxore, ita ut possedi, nil mutat Chremos. *And.* V. 4. 46. Muta vestem. *Eun.* III. 5. 61. Placet tibi factum? M. Non, si queam mutare. *Adelph.* IV. 7. 19. Qua via sententia ejus possit mutari. *Hec.* IV. 1. 54. Cum illo ut mutet fidem. *Phorm.* III. 2. 27.

Muttio] Nil jam muttire audeo. *And.* III. 2. 25. Muttito. *Hec.* V. 4. 26.

Mutus] Utinam aut hic sardus, aut hec muta facta sit. *And.* III. 1. 5. Mutum dicas. *Heaut.* IV. 4. 26.

Mutuus] Drachmarum argenti mille dederat mutuuum. *Heaut.* III. 3. 40. Tradent operas mutuas. *Phorm.* II. 1. 37.

Myconius] Callidemidem hospitem. *Myconium* conveni. *Hec.* III. 4. 19. *Myconium* hospitem exspecto. Tun es *Myconius*? *Hec.* V. 3. 3 et 5.

N.

Nevius] Cum hunc accusant, *Nevium*, *Plautum*, *Ennium* accusant. *And.* prol. 18.

Namque] Namque adolescens patris pacem in leges conficiet suas. *Heaut.* V. 2. 44. vide notas. Namque id metui. *Adelph.* II. 1. 39.

Nanciscor] Quod ego sim nactus mali. *And.* V. 6. 3. Pisis ex sententia nactus sum. *Adelph.* III. 3. 67. Spolies, mutiles, laeres, quemquem nacta sis. *Hec.* I. 1. 8. Par ingenium nactus est. *Hec.* I. 2. 95. Scit se nobilitatem ex ea re nactam et gloriam esse. *Hec.* V. 2. 31. vide notas. Quandam nactus est puellulam. *Phorm.* I. 2. 31. Ingenuam liberalem nactus es. *Phorm.* I. 5. 16. Ex nuptiis tuis si nil nanciscor mali. *Phorm.* III. 3. 10.

Narratio] Narrationis incipit mi initium. *And.* IV. 2. 26.

Narro] Non qui argumentum narret. *And.* prol. 6. Narras probe. *And.* V. 6. 6. Regem elegantem narras. *Eun.* III. 1. 18. Bene edepol narras. *Eun.* V. 3. 7. Tu isti narra omne ordine, ut factum siet. *Eun.* V. 4. 48. vide notas. Longumst, si tibi narrem. *Heaut.* II. 3. 95. Mira narras. *Heaut.* V. 1. 23. Facio te apud illum deum: virtutes narro. *Adelph.* IV. 1. 20. Quid mi istæo narras? *Hec.* V. 2. 18. Filium narras mihi? *Phorm.* II. 3. 54. Quid ergo narras? Nihil est, quin malo narrando possit depravarier. *Phorm.* IV. 4. 4 et 16.

Nascor] Scitus puer est natus Pamphilo. *And.* III. 2. 6. Abdomini hunc natum dicas. *Eun.* III. 2. 7. vide notas. Annos natat sedecim, non major. *Eun.* III. 3. 20. Annos sexaginta natus es, aut plus eo, ut conjicio. *Heaut.* I. 1. 10. Si ex capite sis meo natus. *Hec.* 4. 13. Ex me hic natus non est, sed ex fratre. *Adelph.* I. 1. 15. Uxorem duxit: nati filii duo. *Adelph.* I. 1. 21. Natum ex tanta familia. *Adelph.* III. 1. 10. Sam natu maxumus. *Adelph.* V. 4. 27. Nunc demum istæo nata oratiost. *Adelph.* V. 3. 19. Ego sum animo leni natus. *Adelph.* II. 2. 28. Ex te recte eum natum patent. *Hec.* III. 3. 39.

Nasus] Rufamne illam virginem, caesiam, sparso oro, adunco naso? *Heaut.* V. 5. 18.

Nata] E re nata melius fieri haud potuit. *Adelph.* III. 1. 8. vide notas.

Natalis] Ubi erit puero natalis dies. *Phorm.* I. 1. 14.

Natura] Ut fort natura. *And.* IV. 4. 56. Tamen etsi bona natura est. *Eun.* II. 3. 25. Amicum ingenio fretum, haud natura sua. *Heaut.* prol. 24. Ita comparatam esse hominum naturam omnium? *Heaut.* III. 1. 94. Natura tu illi pater es, consiliis ego. *Adelph.* I. 2. 46. Tuus hercule vero et animo et natura pater. *Adelph.* V. 7. 4.

Navigo] Ego in portu navigo. *And.* III. 1. 22. Navigare incommodumst. *Heo.* III. 4. 3.

Navis] Navem is fregit. *And.* I. 3. 17. Navi fracta ad Andrum ejectus est. *And.* V. 4. 20. E navi egredientem. *Heaut.* I. 2. 8. Navem conductam. *Adelph.* II. 2. 17. Navem ascendit. *Adelph.* IV. 5. 69. Dies triginta, aut plus eo in navi sui. *Heo.* III. 4. 7.

Naviter] Si incipies, neque pertendes naviter. *Eun.* I. 4. 6.

Nauta] Venisse eas salvas audivi ex nauta, qui illas vexerat. *Phorm.* IV. 1. 10.

Ne pro Ne] Ne iste haud mecum sentit. *And.* II. 1. 24. Ne tu istano faxo calceibus saepe insultabis frustra. *Eun.* II. 2. 54. Ne ego fortunatus homo sum. *Heaut.* IV. 6. 21

Ne] Vereor ne quid Andria adportet mali. *And.* I. 1. 46. Metuo fratrem, ne intus sit: porro autem patrem, ne rure redierit jam. *Eun.* III. 5. 64. Cave ne falsam gratiam studeas inire. *Heaut.* II. 3. 61.

Nebulo] Nebulonem hunc certumst ludere. *Eun.* II. 2. 38. Tu me hic etiam, nebulo, ludificabere? *Eun.* IV. 4. 49. Hic nebulo magnus est. *Eun.* IV. 7. 15.

Necessario] Coacti necessario se aperiant. *And.* IV. 1. 8.

Necesse] Quasi necesse sit. *And.* II. 2. 35. Necesse est multum accipere Thaidem. *Eun.* V. 8. 45. Necesse est consilia consequi consimilia. *Heaut.* I. 2. 35. Non necesse habeo omnia pro meo jure agere. *Adelph.* I. 1. 26. Magnum nescio quid necesse est evenisse. *Heo.* III. 1. 24.

Necessum] Necessum fuit hoc facere. *Eun.* V. 5. 28. vide notas. In eum res

rediit jam locum, ut sit necesse. *Heaut.* II. 3. 119. vide notas.

Necessitas] Illam a me distrahit necessitas. *Heo.* III. 1. 45.

Neclegens] Neclegentem feceris. *And.* II. 3. 23.

Neglegenter] Tantam rem tam neglegenter agere? *And.* I. 5. 18. Capillus circum caput reiectus neglegenter. *Heaut.* II. 3. 50.

Neclegentia] Aemulari neclegentiam. *And.* prol. 21. Cognatorum neclegentia. *And.* I. 1. 44. Praeteritus neclegentiamst. *Adelph.* prol. 14. Non mancebat aetas virginis meam neclegentiam. *Phorm.* IV. 1. 5. Neque neclegentiam tua id fecit. *Phorm.* V. 8. 27.

Neclego] Pannis obsita, neglecta, imunda inlavo. *Heaut.* II. 3. 54. Pecuniam in loco negligere, maximum interdumst luorum. *Adelph.* II. 2. 8. Quem ipse neglectis pater, ego alam? *Heo.* IV. 4. 48. vide notas. Amo te: et non neglectis habeo gratiam. *Phorm.* I. 2. 4. Quia egens relicta est misera, ignoratur parens: negligitur ipsa. Narrabat se hunc negligere cognatum suum. *Phorm.* II. 3. 11 et 19.

Nedum] Satrapa si siet amator, nunquam sufferre ejus sumptus queat: nedum tu possis. *Heaut.* III. 1. 45.

Neglectus] Haec res nontiquam neglectu est mihi. *Heaut.* II. 3. 116.

Nego] Ego illud sedulo negare factum. *And.* I. 1. 120. Negat quis? nego ait? aio. *Eun.* II. 2. 21. Id esse factum hic non negat. *Heaut.* prol. 18.

Negotium] Id sibi negoti credidit solum dari. *And.* prol. 2. Id da mihi negoti. *And.* III. 2. 41. Quid istic tibi negotist? *And.* V. 2. 8. Negoti siquando odium coeperat. *Eun.* III. 1. 14. Paulum hoc negoti mi obstat. *Heaut.* III. 1. 89. vide notas. In bello, in otio, in negotio. *Adelph.* prol. 20. Quid hoc est negoti? *Adel.* IV. 5. 73.

Nemo] Hanc, nisi mors, mi adimet nemo. *And.* IV. 2. 14. Nemo hercule quisquam. *Eun.* V. 8. 1. Nemo est miserior me. *Heaut.* II. 3. 22. Fratrem homini nemini esse primarum artium magis principem. *Adelph.* II. 3. 6. Ego callidiorum hominem vidi neminem. *Phorm.* IV. 2. 1.

Nempe] Nempe ergo aperte vis quae restant me loqui. *And.* I. 2. 24. Nempe omnia haec nunc verba haec redeunt de aique. *Eun.* I. 3. 78. Nempe illi anni

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Nomen] Andriae illi id erat nomen. And. I. 1. 59. In his poeta hic *nomen* profiteor suum. Eun. prol. 3.

Nomino] Ubi *nominabit* Phædriam, tu Pamphilam continuo. Eun. III. 1. 50. Quid ait, ubi me *nominas*? Heaut. II. 3. 62. Qui *nominat* me? Phorm. V. 8. 1.

Non nil] *Non nil* veritus sum abs te. And. III. 4. 3. *Non nil* timeo misera. Eun. IV. 1. 1. *Non nil* molesta hæc sunt nobis. Adelp. I. 2. 62. Credo te *non nil* mirari. Hec. V. 1. 6.

Non nullus] *Non nullam* in hac re nobis facit injuriam. Adelp. II. 1. 68.

Nonnumquam] Tristis interim, *nonnumquam* conlaorabat. And. I. 1. 82. Cibum *nonnumquam* capiet cum ea. Eun. II. 3. 77.

Nosco] Desinant maledicere, malefacta ne *noscant* sua. And. prol. 24. Quomodo adolescentulus meretricam ingenia et mores posset *noscere*. Eun. V. 4. 10. *Æquo* animo *æqua* *noscere* oportet. Adelp. III. 4. 58. Alias cognostis ejas: quæso hanc *noscite*. Hec. prol. 8. An quisquam index est, qui possit *noscere* tua justa? Phorm. II. 1. 49.

Notitia] Hæc inter nos nuper *notitia* admodumst. Heaut. I. 1. 1.

Notus] Neque *notum*, neque cognatum. Eun. I. 2. 68. vide notas. Omnes *noti* me atque amici deserunt. Eun. II. 2. 7. Minus potens quam tu, minus *notus*. Eun. IV. 7. 22. *Notus* mihi quidam obviam venit. Eun. V. 2. 4. Neque illi benevolens, neque *notus*, neque cognatus. Phorm. I. 2. 48.

Novi] Qui utramvis recte *novit*, ambas *noverit*. And. prol. 10. Illam me credo haud *nosse*. And. V. 4. 49. *Novi* ingenium mulierum. Eun. IV. 7. 42. Si quid conlibitumst, *novi* te. Eun. V. 8. 26. *Vesperascit*, et non *noverunt* viam. Heaut. II. 3. 7. Ego te autem *novi*, quam esse soleas inpotens. Heaut. II. 3. 130. *Novi* ego amantis. Heaut. III. 3. 9. vide notas. *Novi* tuum animum. Adelp. II. 2. 15. Quasi nunc non *novimus* nos inter nos. Adelp. II. 4. 7. At non *novi* hominis faciem. P. At faciam ut *noveris*. Hec. III. 4. 25. Namquam ante hunc diem meis oculis eam, quod *nossem*, videram. Hec. V. 4. 23. Egomet me *novi* et peccatum meum. Phorm. I. 4. 40. Quo magis *novi*, tanto sæpius. Phorm. II. 2. 14.

Novicius] *Pancos*, quæ circum illam essent, manent *noviciae*, puellæ. Eun. III. 5. 34.

Novus] *Novæ* nunc religio te istæ incessit oedo? And. IV. 3. 15. Quæ veteres factitarunt, si faciant *novi*. Eun. prol. 43. Hæc *novum* est anacipium. Eun. II. 2. 26. *Novæ* figura oris. Eun. II. 3. 16. *Novæ* qui scribunt, nil parent seni. Heaut. prol. 43. Eam nos acturi sumus *novam*. Adelp. prol. 12. Ego *novus* meritus anno decimum quinto et sexagesimo fiam? Adelp. V. 8. 15. *Novum* intervenit vitium et calamitas. Hec. prol. 2. *Novæ* res orant. Hec. III. 1. 18. Nil fecit *novi*. Phorm. III. 1. 11. Multa adveniunt, ut sit, *novæ* hic compluria. Phorm. IV. 3. 6. Num *novam* aut miramst? Phorm. V. 6. 8. Nunc gestus mihi voltusque est capiendus *novus*. Phorm. V. 6. 50.

Nox] *Noctesque* et dies. And. IV. 1. 53. Offendi ibi militem ejus *noctem* orantem. Heaut. II. 3. 125. Atque hæc una *nox*. Heaut. III. 1. 52. Persuasit *nox*, amor, vinum, adolescentia. Adelp. III. 4. 24. Prius *nox* oppressisset illic. Adelp. IV. 1. 9. De *nocte*. Adelp. V. 3. 55. *Nocte* illa prima virginem nos attingit. Hec. I. 2. 61. Memini ad me *nocte* prima confugere. Hec. V. 3. 24.

Noxia] Unam hanc *noxiam* amitte. Eun. V. 2. 13. *Dominam* esse extra *noxiam*. Heaut. II. 3. 57. Pueri inter se quas pro levibus *noxis* iras gerant? Hec. III. 1. 30. Ad defendendam *noxiam*. Phorm. I. 4. 48. Cum in *noxis* hic est; ille ad defendendum adest. Phorm. II. 1. 36. vide notas.

Nubo] *Daturne* illa Pamphilo hodie *nuptum*? And. II. 1. 1. *Filiam* meam *nubere* tuo gnato. And. III. 3. 3. *Antiphila* mea *nubet* mihi. Heaut. IV. 3. 13. Pro virgine dari *nuptum* nos potest. Adelp. III. 2. 48. Et *novæ* *nuptæ* eadem hæc discet. Adelp. IV. 7. 33. Cum illo *nuptæ*. Hec. IV. 1. 19. *Nuptæ* meretrici hostis est. Hec. V. 2. 23. *Nuptum* virginem locavi huic adolescenti. Phorm. V. 1. 25.

Nudus] *Capillas* passus, *nudus* pos. Phorm. I. 2. 56.

Nugæ] Magno jam coacta *nugas* dixerit. Heaut. IV. 1. 8.

Nullus] *Nullus* sum. And. III. 4. 20. Memini, tametsi *nullus* mones. Eun. II. 1. 10.

Num] Num videntur convenire hæc

nuptiis? *And.* II. 2. 39. Num solus ille dona dat? *Eun.* I. 2. 83.

Numero] Numerabatur forte argentum. *Adelph.* III. 3. 52.

Numerus] Nisi si me in illo credidisti esse hominum numero. *Adelph.* IV. 3. 3. Conveniet numerus, quantum debui. *Phorm.* I. 2. 3. 3.

Numus] Illa illi tamen post datum iri mille numum praes sit. *Heaut.* III. 3. 45. vide notas. Reliquum paucillam numerum. *Phorm.* I. 1. 4.

Numnam] Hem, numnam perimus? *And.* III. 4. 12. Numnam hic relictus custos? *Eun.* II. 2. 55. Numnam haec audivit? *Heaut.* III. 2. 6. Numnam illa queso parturit? *Adelph.* III. 4. 42.

Numquam] Numquam istuc ego qui- vi intelligere. *And.* III. 4. 10. Isultum id numquam a me auferet. *And.* III. 5. 4.

Numquid] Numquid meministi? *And.* V. 4. 20. Numquid vis aliud? *Eun.* I. 2. 111. Numquid vis, quin abeam? *Adelph.* II. 2. 39. Numquid dixti jam patri? *Hec.* V. 4. 25.

Numquidnam] Numquidnam amplius tibi cum illa fuit? *And.* II. 1. 25. Numquidnam hic quod velis vides? *Eun.* II. 2. 41.

Nunc] Etiam nunc mihi scripta illa sunt in animo diota. *And.* I. 5. 47. I nunc jam intro. *And.* II. 5. 13. Aliam esse coeses nunc me, atque olim cum dabam? *And.* III. 3. 13. Beneficium verbis initum dudum nunc re comprobo. *And.* V. 1. 5. Nunc demum intellego. *Heaut.* II. 3. 12. Nunc demum venis? *Adelph.* II. 2. 25. Jam dudum dixi, itidemque nunc dico. *Hec.* IV. 4. 100.

Nuncubi] Nuncubi meam bonignitatem sensisti intercludier? *Eun.* I. 2. 83. vide notas.

Nuntio] Ut diligenter nunties patri. *Eun.* II. 3. 46. Voluptatem magnam nuntias. *Heaut.* I. 2. 10. Istos invidios di perdant, qui haec libenter nuntiant. *Hec.* III. 5. 19.

Nuntius] Nuntium adporto tibi. *Heaut.* III. 1. 18. Egone pro hoc te nuntio quid donem? Neque in nuntio neque in me ipso tibi boni quid sit scio. *Hec.* V. 4. 9 et 11. Nescio quod magnum hoc nuntio exspecto malum. *Phor.* I. 4. 16.

Nuper] Nunc nuper. *Eun.* prol. 9. Haec inter nos nuper notitia admodumet. *Heaut.* I. 1. 1.

Nuptiae] Quas credis esse has, non sunt vere nuptiae. *And.* I. 1. 20. Prius, quam tuum, ut sese habeat, animum ad nuptias perspexerit. *And.* II. 3. 4. Haec nuptiae non adparabantur mihi. *And.* IV. 1. 32. In nuptias conieci eritem filium. *And.* III. 4. 23. Spem istoc pacto rursum nuptiarum omnem eripis. *Heaut.* IV. 3. 35. Gaudere adeo cocepit, quasi qui cupiant nuptias. *Heaut.* V. 1. 12. Hilarum ac labentem fac te in grati nuptiis. *Adelph.* IV. 7. 38. Omnino abhorrere huic animum video a nuptiis. *Hec.* IV. 4. 92. Bonas, me absente, hic confecistis nuptias. *Phorm.* II. 1. 28. Qui me et se hisce impedivit nuptiis. *Phorm.* II. 4. 2.

Nurus] Uno animo omnes socrus oderant nurus. *Hec.* II. 1. 4. vide notas.

Nusquam] Circumspicio. Nusquam es. *And.* II. 2. 20. vide notas. Homo ipse nusquamst. *Eun.* III. 4. 5. Nusquam abeo. *Adelph.* II. 3. 38. Fratrem nusquam invenio gentium. *Adel.* IV. 2. 1.

Nutrix] Nutricem accessitam iit. *Eun.* V. 2. 53. Obsecro, mea nutrix, quid nunc fiet? *Adelph.* III. 1. 1. Aliquam puero nutricem para. *Hec.* IV. 4. 104. Nutricem puero adducit. *Hec.* V. 3. 4.

O.

O lepidum patrem. *And.* V. 4. 45. O faciem pulchram. *Eun.* II. 3. 5. O Jupiter. *Heaut.* IV. 1. 17. O caelum, O terra, O maria Neptuni. *Adelph.* V. 3. 4. O mi gnate. *Hec.* III. 2. 17. O vir fortis atque amicus. *Phor.* II. 2. 10.

Obdo] Pessalum ostio obdo. *Eun.* III. 5. 55. Anus foribus obdit pessulam. *Heaut.* II. 3. 37.

Obeo] Is obiit mortem. *And.* I. 3. 18. Ea obiit mortem. *Heaut.* II. 3. 30. Ea obiit mortem, e medio abiit. *Phorm.* V. 8. 30.

Objicio] Hanc lertitiam nec opinanti primus objicerem ei domi. *Heaut.* I. 2. 12. Hocine ex improviso mali mi objici tantum. *Adelph.* IV. 4. 2. Quibus est alicunde aliquis objectus labor. *Hec.* III. 1. 6. Tum hoc esse mi objectum malum? *Phorm.* III. 2. 20.

Obitus] Ut voluptati obitus, adfatus tuus, quocumque adveneris, semper sit. *Hec.* V. 4. 19. vide notas.

Objurgo] Nec satis ad objurgandum cause. *And.* I. 1. 111. Quo ore illum objurgabis? *Phorm.* V. 8. 53.

Oblecto] Me spores: me te *oblectes*. Eun. I. 1. 115. In eo me *oblecto*. Ad. I. 1. 24. Tu cum illa te intus *oblecta*. Ad. II. 4. 20. Ubi te *oblectasti* tandem? Ph. Minime equidem me *oblectavi*. Hec. I. 2. 9 et 10. Habebis, quæ tuam senectutem *oblectet*. D. Te *oblectet*. Phorm. II. 3. 87 et 88.

Obliviscor] Nescio qui tibi sum *oblitus* hodie, ut volui, dicere. And. V. 1. 22. vide notas. Prorsum *oblitus* sum mei. Eun. II. 3. 15.

Obnixe] Quem ego credo manibus, pedibus, *obnixe* omnia facturum. And. I. 1. 134. vide notas.

Obnoxius] Uxori *obnoxius* sum. Hec. III. 1. 22.

Obnuntio] Primus rescisco omnia: primus porro *obnuntio*. Adel. IV. 2. 8.

Obolus] Olera et pisciculos minutos ferre in cenam *obolo* seni. And. II. 2. 32.

Oborior] Tanta hæc lætitia *oborta* est, Heaut. IV. 3. 2.

Obsaturo] Ut istam rem video, istius *obsaturabere*. Heaut. IV. 8. 28.

Obscurus] *Obscuram* diligentiam. And. prol. 22.

Obsecro] Ah, ne me *obsecra*. And. III. 3. 13. *Obsecro*, quem video? And. IV. 5. 5. Mi vir, te *obsecro*, ne facias. Heaut. V. 5. 4. Tace *obsecro* mea gnata. Hec. III. 1. 38. *Obsecrat*, ut sibi ejus faciat copiam. Phorm. I. 2. 61.

Obsecundo] *Obsecundato* in loco. Heaut. IV. 6. 23. *Obsecundare* in loco. Adelph. V. 9. 37.

Obsequium] *Obsequium* amicos, veritas odium parit. And. I. 1. 41.

Obsequor] Eorum *obsequi* studiis. And. I. 1. 37. Studeo *obsequi* tibi. And. V. 1. 3. Senes est sequom senibus *obsequi*. Heaut. III. 1. 10. Potare atque animo *obsequi*. Adelph. I. 1. 8. Parenti potius, quam amori *obsequi* oportet. Hec. III. 4. 34. Homo voluptati *obsequens* fuit, dum vixit. Hec. III. 5. 9. Cæpi iis omnia facere, *obsequi* quæ vellent. Phorm. I. 2. 29.

Obsero] *Obsera* ostium intus. Eun. IV. 6. 25.

Observo] *Observabam* mane illorum servolos. And. I. 1. 57. *Observes* filium, quid agat? And. I. 1. 42. Erus me reliotis rebus jussit Pamphilum hodie *observare*. And. II. 5. 2. vide notas. Poeta sensit scripturam suam ab iniquis *observari*. Adelph. prol. 2.

Obsideo] Certum *obsidere* est usque, donec redierit. Adelph. IV. 6. 6.

Obsitus] Pannis amisque *obsitus*. Eun. II. 2. 5. Pannis *obsitis*, neglecta, immunda inlucie. Heaut. II. 3. 53.

Obsonium] Paululum *obsonio*. And. II. 2. 23. Convortam me domum cum *obsonio*. Adelph. II. 4. 22.

Obsono] Vix drachmis est *obsonatum* decem. And. II. 6. 20. vide notas. *Obsonat*, potat, olet unguenta; de meo. Adelph. I. 2. 37. *Obsonare* cum fide. Adelph. V. 9. 7.

Obstetrix] *Obstetricem* arcesso. And. I. 5. 64. Nec est, quem ad *obstetricem* mittam. Adelph. III. 1. 5.

Obstinate] Ita *obstinate* dat operam. And. I. 5. 8. vide notas.

Obstipesco] *Obstipui*. And. I. 5. 21. Animus præ timore *obstipuit*. Adelph. IV. 4. 5. Eben, quid nunc *obstipuisti*? Phorm. V. 8. 2. vide notas.

Obsto] Egon hujus memoriam patiar meo voluptati *obstare*? And. V. 4. 41. Neque tibi *obstat*, quod quidam facit. Eun. III. 2. 30. Paulum hoc negoti mi *obstat*. Heaut. III. 1. 89. Ne mea præsentia *obstat*. Ne cui mea longinquitas setatis *obstat*. Hec. IV. 2. 11 et 20.

Obstupefacio] Ita eum tum timidum ibi *obstupefecit* pudor. Phor. II. 1. 54.

Obsum] Cum nihil *obsint* doli. And. I. 1. 133. Melius, pejus, prosit, *obsit*. Heaut. IV. 1. 30. Quod peccavi ego, id *obsint* huic? Heaut. V. 2. 21.

Obtempero] Mihi jam minus minusque *obtemperat*. Heaut. III. 3. 33. Si quid bene præcipias, nemo *obtemperet*. Adelph. III. 3. 80. Nec gnatus neque hic mi quicquam *obtemperant*. Hec. III. 5. 62.

Obtestor] Per tuam fidem te *obtestor*. And. I. 5. 56.

Obtineo] Antiquum *obtines*. And. IV. 5. 22. Randem illam rationem antiquam *obtines*. Adelph. V. 3. 26.

Obtingit] Hoc confiteor jure mi *obtingisse*. And. III. 5. 2. Istuc tibi ex sententia tua *obtingisse* lætor. Heaut. IV. 3. 5. Ita me di ament, itaque *obtingant* ex te quæ exopto mihi. Hec. IV. 2. 3. Præter spem atque incredibile hoc mi *obtingit*. Phorm. II. 1. 9. Lætus sum, fratri *obtingisse* quod volt. Phorm. V. 4. 1.

Obtrudo] Ea quoniam nemini *obtrudi* potest, itur ad me. And. I. 5. 15. Numquam ausus sum recusare eam, quam mi *obtrudit* pater. Hec. III. 1. 16.

Obtrundo] Rogitando *obtrundit*. Eun. III. 5. 6. Desine deos uxor gratulando

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

non offendimus. Eun. IV. 4. 6. Si te in platea offendere hac umquam. Eun. V. 8. 34. Texentem telam studiose ipsam offendimus. Heaut. III. 3. 44.

Offero] Opportune te mihi offers. And. IV. 2. 3. Cui miseræ indigne per vim vitium obtulerat. Adelp. III. 2. 10. Oppido opportuno te obtulisti mi obviam. Adelp. III. 2. 24. Di tibi omnia omnes semper optata offerant. Adelp. V. 9. 21. Incommode illis fors obtulerat adventum meum. Vitium est oblatum virgini olim ab nescio quo improbo. Hec. III. 3. 10 et 23. Inscitum offerre injuriam tibi inmerenti. Hec. V. 1. 14. Quantam obtuli adventu meo lætificationem? Hec. V. 3. 18.

Officium] Humani ingeni mansuetique animi officia. And. I. 1. 87. Hoc cinest officium patriæ? And. I. 3. 1. Neuliquam officium liberi esse hominis puto. And. II. 1. 30. Neque pes neque mens satis suum officium facit. Eun. IV. 5. 3. Tute attente illorum officium fungere. Heaut. I. 1. 14. Hominis fragi et temperantis sanctus officium. Heaut. III. 3. 19. Malo coactus qui suum officium facit. Adelp. I. 1. 44. Neque boni neque liberalis sanctus officium est viri. Adelp. III. 4. 18. Functus adolescentuli est officium liberalis. Phorm. II. 1. 52. Nos nostro officio nil degresos. Phorm. IV. 5. 10.

Offirmo] Censen posse me offirmare? Eun. II. 1. 11. Ne tam offirma te. Heaut. V. 5. 8. Certum est offirmare viam me, quam decrevi persequi. Hec. III. 5. 4.

Ogganio] Usque ad aurem ogganiat. Phorm. V. 8. 41.

Ohe] Ohe, jam desine deos uxor gratulando obtundere. Heaut. V. 1. 6. Ohe, jam. Adelp. IV. 7. 5. Ohe, actum, aiant, ne agas. Phorm. II. 3. 71.

Oiei] Oiei, nimiumst. Phorm. IV. 3. 58. vide notas.

Eoi Ei] Obsecro te vero. Eoi ei. Eun. IV. 4. 47. vide notas.

Oleo] Obsonat, potat, olet unguenta; de meo. Adelp. I. 2. 37.

Olfacio] Non sex totis mensibus prius olfecissem? Adelp. III. 3. 43.

Olim] Olim apud stœolum prius. Eun. II. 2. 15. Ita non ut olim, sed uti nunc. Heaut. III. 2. 13. Ut olim te ostendisti, nil cessavisti eadem esse usque adhuc. Hec. IV. 1. 29.

Olus] Olera et pisciculos minutos. And. II. 2. 32.

Omen] Ea lege atque omine. And. I. 2. 29.

Omissus] Ubi te vidi animo esse omisa. Heaut. V. 2. 9. Ne ab re sint omissiores paulo. Adelp. V. 3. 45.

Omitto] Omitto de te dicere. Eun. V. 6. 19. Ut alia omittam. Heaut. III. 1. 48. Omitte vero tristitiam tuam. Adel. II. 4. 3. Jam vero mitte tuam istam iracundiam. Adelp. IV. 7. 36. Vitam duram omitto. Adelp. V. 4. 6. vide notas. Quin omitte me. Phor. III. 2. 1.

Ommuteco] Censen me verbum potuisse ullum proloqui? ommutui. And. I. 5. 22. Ommutuit. And. II. 5. 10.

Omnino] Non inpalet me, hæc omnino ut crederem. And. III. 2. 44. Quia non justa injusta prorsus omnia omnino obsequor. Adelp. V. 9. 33. Quæ me omnino lapidem, non hominem patas. Hec. II. 1. 17. Omnino abhorrere animum huic video a nuptiis. Hec. IV. 4. 92.

Omnis] Novi omnem rem. And. IV. 4. 50. Qui esse primos se omnium rerum volunt. Eun. II. 2. 17. Omnis herbeo, neque quicquam habeo. Eun. II. 2. 12. Dixi pleraque omnia. Heaut. IV. 7. 2. Omnia sibi post putavit esse pro meo commodo. Adelp. II. 3. 9. Ita plerique omnes sumus ingenio. Phorm. I. 7. 20.

Omphale] Hercules servivit Omphale. Eun. V. 7. 3.

Onero] Remittas jam me onerari injuriis. And. V. 1. 8. Ancillas oneratas veste atque auro. Heaut. III. 1. 43. O fortuna, O fors fortuna, quantis comeditatibus ero Antiphoni hunc oneratis diem? Phorm. V. 6. 2. Umerum hunc onero pallio. Phorm. V. 6. 4.

Onus] Quidvis oneris impone. And. V. 3. 26. Eis onera adjota. Hec. III. 2. 24. Paupertas mihi onus visa est et miserum et grave. Phorm. I. 2. 44. Audacissime oneris quidvis impone, et feret. Phorm. III. 3. 28.

Opera] In prologis scribandis operam abutitur. And. prol. 5. Et nunc id operam do. And. I. 1. 130. Itane obstinate operam dat? And. I. 5. 8. Faciam sedulo, dabo operam. Eun. II. 3. 72. Quod in opere faciundo opera consumis totæ. Heaut. I. 1. 21. Frustra operum opinor sumo. Heaut. IV. 3. 15. Operam amico dat suo. Heaut. V. 1. 37. Illius opera nunc vivo. Adelp. II. 3. 8. Non fratrem videt rei operam dare? Adelp. I. 3. 15. Non mea opera,

neque pol culpa evenit. *Hec.* II. 1. 31. In istis *opera* luditur. *Phorm.* II. 2. 18. Tradunt *operas* mutuas. *Phorm.* II. 1. 37.

Operio] *Operuere* ostiam. *Heaut.* V. 1. 33. Usque ad necem *opperiere* loris. *Adelph.* II. 1. 28. Quo pacto hoc *operiam*? *Hec.* IV. 4. 6. vide notas.

Opinio] Prorsus a me *opinionem* hanc tuam esse ego amotam volo. *And.* III. 2. 30. Concurrunt multa, *opinionem* hanc quæ mihi animo exaugeant. *Heaut.* II. 2. 3. vide notas. Te esse præter nostram *opinionem* comperi. *Hec.* V. 1. 36.

Opinor] Neque, ut *opinor*, sine tuo magno malo. *And.* I. 2. 8. Nos sic nec *opinantes* duci falso gaudio. *And.* I. 2. 9. Hoc sic esse *opinor*. *And.* II. 3. 13. Sine dubio *opinor*. *Eun.* V. 8. 14. Ut hanc lætitiã nec *opinanti* primus objicerem ei domi. *Heaut.* I. 2. 12. Frustra operam *opinor* sumo. *Heaut.* IV. 3. 15.

Opis] Quantum tibi *opis* di dant. *Heaut.* III. 3. 31. Juno Lucina fer *opem*. *Adelph.* III. 4. 41. Cujus nunc miseræ spes *opesque* in te uno omnes sitæ. *Phorm.* III. 1. 6. *Ope* vestra. *Phorm.* V. 6. 2.

Opitutor] Si illam relinquo, ejus vitæ timeo: sin *opitutor*, hujus minas. *And.* I. 3. 5.

Oportet] Nonne *oportuit* præscisse me aule? nonne prius communicatum *oportuit*? *And.* I. 5. 4. Quæ adsolent, quæque *oportet* signa esse ad salutem. *And.* III. 2. 1. Hanc jam *oportet* in cruciatum hinc abripi. *And.* IV. 4. 47. Quod nos capere *oportet*, hæc intercipit. *Eun.* I. 1. 35. Itane fieri *oportet*? *Heaut.* III. 3. 1. Interemptam *oportuit*. *Heaut.* IV. 1. 22. Istocine pacto *oportet*? *Adelph.* IV. 7. 14. Est quod me transire ad forum jam *oportet*. *Hec.* II. 2. 31. Regem me esse *oportuit*? *Phor.* I. 2. 20.

Opperior] Parumper *operire* hic. *And.* IV. 2. 31. Paululum *opperirier* si vis. *Eun.* V. 2. 51. Tu hic nos, dum eximus, interea *opperibere*. *Heaut.* IV. 7. 5. *Opperiqr* hominem hic, ut salutem et conloquar. *Adelph.* III. 3. 92. Hominem ad forum jussi *opperiri*. *Phorm.* IV. 2. 9.

Oppido] In angustum *oppido* nunc meæ coguntur copię. *Heaut.* IV. 2. 2. Dic me hic *oppido* esse invitam. *Heaut.* IV. 4. 12. *Oppido* opportune te obtu-

listi mi'obviam. *Adelph.* III. 2. 24. Enim lassam *oppido* tam esse aiunt. *Hec.* II. 1. 41. Eamque animo iniquo *oppido* hoc ferre aiunt. *Phorm.* V. 1. 36.

Oppidum] Quem ego nunc credo toto me *oppido* exanimatum quærere. *And.* II. 2. 5. Eam *oppido* ejiciat. *And.* II. 3. 8. Perreptavi usque omne *oppidum*. *Adelph.* IV. 6. 3.

Oppignero] Nam illa *oppignerare* filiam meam me invito petuit. *Heaut.* IV. 5. 46.

Oppleo] Lacrumis *opplet* os totum sibi. *Heaut.* II. 3. 65.

Opportune] Ambo *opportune*: vos volo. *And.* II. 2. 8. *Opportune* hic fit mi obviam. *And.* III. 4. 11. *Opportune* advenis. *Heaut.* I. 2. 5. Ehem, *opportune*: te ipsum quærto. *Adelph.* I. 2. 1. *Opportune* te offers. *Hec.* V. 4. 10. *Opportune* adeo argentum nunc mecum attuli. *Phorm.* IV. 3. 74.

Opportunus] Magis *opportunus*, nec magis ex usu tuo, nemo est. *Eun.* IV. 8. 47.

Oppositus] Agor *oppositus* pignori ob decem minas. *Phorm.* IV. 3. 56.

Oppressio] Per *oppressionem* ut hanc mi eripere postulet. *Adel.* II. 2. 30.

Opprimo] Interea oscitantis *opprimi*. *And.* I. 2. 10. Ne de hac re pater imprudentem *opprimat*. *And.* I. 3. 22. Interea somnus virginem *opprimit*. *Eun.* III. 5. 53. In ipso articulo *oppressit*. *Adelph.* II. 2. 21. Ita eam *oppressit* calamitas. *Hec.* alt. prol. 22. Os *opprime*. *Phorm.* V. 7. 93.

Optato] *Optato* advenis. *And.* III. 3. 1.

Optatus] An ego occasionem tam *optatam* amitterem? *Eun.* III. 5. 57. *Optata* loquere. *Heaut.* III. 3. 50. Di tibi omnia omnes semper *optata* offerapt. *Adelph.* V. 9. 21.

Opticeo] Virgo conscissa veste lacrumans *opticet*. *Eun.* V. 1. 4. Quid *opticui*sti? *Heaut.* V. 1. 65.

Opto] Sibi inhoneste *optavit* parere hic divitias. *And.* IV. 5. 2. Quem ego mihi potissimum *optem* dari? *And.* V. 5. 6. Quodvis donum præmium a me *optato*, id *optatum* feres. *Eun.* V. 8. 27. Illam ut vivat, *optant*. *Adelph.* V. 4. 20. Hunc videre sæpe *optabamus* diem. *Hec.* IV. 4. 29. Tua quidem hercle certo vita hæc expetenda *optandaque* est. *Phorm.* I. 3. 12.

Optume] Davom *optume* video. *And.*

U. 1. 35. Quae vera audivi, taceo, et contineo *optume*. Eun. I. 2. 23. Adest *optume* ipse frater. Eun. V. 2. 66. Syram *optume* eocum. Heaut. IV. 5. 9. Eocum Phidippum *optume* video. Heo. II. 2. 4. Qui mi consultam *optume* velit esse. Phorm. I. 3. 1.

Optumus] *Optume* adolescenti. And. III. 2. 8. Causa *optumast*. And. V. 4. 46. Ita ut usquam fait fide quisquam *optuma*. Adelp. II. 1. 7.

Opus. Necess] Nihil istao *opus* est arte. And. I. 1. 5. Mirum vi illoo homine quoque pacto *opust*. Eun. V. 8. 53. Tibi ut *opus* factost, face. Heaut. I. 1. 28. Sponsae aurum, vestem, ancillas *opus* esse. Heaut. V. 1. 20. Plus scis, quod facto *opus* est. Adelp. V. 9. 39.

Opus. Labor] *Opus* faciam. Eun. II. 1. 14. Thais maximo te orabat *opere*. Eun. III. 3. 27. Quod in *opere* faciundo *opere* consumis tuae. At enim me quantum hic *operis* fiat, poenitet. Qui *opere* rustico faciundo facile sumptum exercirent suum. Heaut. I. 1. 20. 21 et 90. Nunc cum maxime *operis* aliquid facere credo. Adel. IV. 1. 2.

Oratio] Dissimili *oratione* sunt factae ac stilo. And. prol. 10. Honesta *oratio* est. And. I. 1. 114. Ibi tum eorum impudentissima *oratio* est. And. IV. 1. 10. Subservas *orationi*. And. IV. 3. 21. Redit ad integrum eadem *oratio*. Heaut. V. 3. 8. In hac est pura *oratio*. Heaut. prol. 46. Haud opinor commo finem statuisse *orationi* militem. Heo. I. 2. 21. Tenui esse *oratione* et scriptura levi. Phorm. prol. 5.

Orator] *Oratorem* esse voluit me, non prologum. Heaut. prol. 11. *Orator* ad vos venio, ornata prologi. Heo. alt. prol. 1.

Orbus] Hanc ejectam recepisse, *orbam*, parvam. And. I. 3. 19. Haeo virgo *orbast* patre. Adelp. IV. 5. 16. Lex est, ut *orbe*, qui sunt genere proximi, iis nubant. Phorm. I. 2. 75.

Orcus] Qui ab *orco* mortuum me reducem in lacem feceris. Ego hunc ab *orco* mortuum? Heo. V. 4. 12 et 35.

Ordo] Quendam mei loci hinc atque *ordinis*. Eun. II. 2. 3. Tu ista narra omne *ordine*, ut factum siet. Eun. V. 4. 48. vide notas. Ut recta via rem narret *ordine* omnem. Heaut. IV. 3. 28. Quo pacto aut unde mi sit, dicendum *ordine* est. Phorm. IV. 1. 14.

Orior] Hoc quis non credat abs te

esse *ortum*? And. III. 2. 9. Videm me ex eodem *ortum* loco; Eun. II. 2. 10. Tibi a me nullast *orta* injuria. Adelp. II. 1. 35. Haud cito mali quid *ortum* ex hoc sit publice. Adelp. III. 3. 99. Ex illan familia tam inliberale facinas esse *ortum*? Adelp. III. 4. 3. Quod peccatum a nobis *ortumst*, corrigo. Adelp. IV. 3. 2. Inmerito aegritudo haec *oritur* mi abs te. Heo. II. 1. 26. Nova res *ortast*. Heo. III. 1. 18. Unde *ortum* est initium irae. Heo. III. 2. 16.

Ornamentum] Minas jam decem habet pro alimentis datas: hasce *ornamentis* consequentur alterae. Heaut. III. 7. 9.

Ornatus] Nil *ornati*, nil tumulti. And. II. 2. 28. Quid istuo *ornati* est? Eun. II. 2. 6. Orator ad vos venio, *ornatu* prologi. Heo. alt. prol. 1.

Orno] Munus nostrum *ornato* verbis. Eun. II. 1. 8. *Ornatam* ita uti quae *ornantur* sibi. Heaut. II. 3. 47. *Ornatus* esses ex tuis virtutibus. Adelp. II. 1. 22. Hominum homo *ornatissime*. Phorm. V. 6. 13.

Oro] Postulo, sive sequamst, te *oro*. And. I. 2. 19. Quod te ego per dextram hanc *oro*. And. I. 5. 54. Quatenus ut det *oro*, vixque id exoro. And. III. 4. 13. *Orandi* jam finem face. And. V. 1. 2. Per ego te Deos *oro*. And. V. 1. 15. Thais maximo te orabat *opere*. Eun. III. 3. 27. Omnis vos *oratos* volo. Heaut. prol. 26. *Orando* surdas jam auris reddideras mihi. Heaut. II. 3. 89. Venit ipseus ultro, lacrumans, *orans*, obsecrans. Adelp. III. 4. 26. Quid si quid te majus *oret*? Adelp. V. 8. 18. *Oremus*, accusemus: gravior denique minitemur. Heo. IV. 4. 95. Servom hominem causam *orare* leges non sinant. Phorm. II. 1. 62.

Os] Uno *ore* omnes omnia bona dicere. And. I. 1. 69. Equidem istao *os* tuum impudens videre nimium vellem. Eun. III. 5. 49. Illuo vide, *os* ut sibi distorsit carnufex. Eun. IV. 4. 3. *Os* durum. Eun. IV. 7. 36. Concedas aliquo ab *ore* eorum aliquantisper. Heaut. III. 3. 11. Quo *ore* *apellabo* patrem? Heaut. IV. 3. 22. Sparso *ore*. Heaut. V. 5. 18. In *orest* omni populo. Adel. I. 2. 13. Hodie ei usque *os* praebui. Adelp. II. 2. 7. Vereor coram, *is* *os* te laudare. Adelp. II. 4. 5. Nalli laedere *os*. Adelp. V. 4. 10. Uno *ore* auctores fuere. Phorm. IV. 3. 20. Quo *ore* illam objurgabis? Phorm. V. 7. 53.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

est. Hec. I. 2. 95. Cujus consilio fuerat ea *par* prospici. Hec. IV. 1. 46. Bonas quod *par* est facere. Hec. V. 1. 13. *Par pari* ut respondeas. Phorm. I. 4. 35.

Parasitaster] Est alius quidam, *parasitaster* paululus. Adelpb. V. 2. 4.

Parasitus] *Parasitus* Colax. Eun. prol. 30. *Parisiti* item ut Gnathonici vocentur. Eun. II. 2. 33. Edax *parasitus*. Heaut. prol. 38.

Parce] Vitam *parce* ac duriter agebat. And. I. 1. 47. Nimum *parce* facere sumptum. And. II. 6. 19. Semper *parce* ac duriter se habere. Adelpb. I. 1. 20.

Parco] Novas qui scribunt, nil *parcunt* seni. Heaut. prol. 43. Laborans, quærens, *parcens*. Tandem aliquantum tibi *parce*. Heaut. I. 1. 87 et 112. Nil *pepercit*. Adelpb. IV. 2. 23. Conserva, quæro, *parce*. Adelpb. V. 3. 27. Meo labori haud *parcens*. Hec. II. 1. 29. Hancine ego vitam *parci* perdere? Hec. III. 1. 2.

Parcus] Ruri esse *parcum* et sobrium. Adelpb. I. 2. 15. Agrestis, ævovos, tristis, *parcus*, truculentus, tenax. Adelpb. V. 4. 12.

Parens] Mea Glycerium suos *parentes* repperit. And. V. 6. 5. Quem ferret, si *parentem* non ferret suum? *Parentum* injuriæ uniusmodi sunt ferme. Heaut. I. 2. 28 et 30. Non sunt hæc *parentis* dicta. Heaut. V. 4. 12. *Parentes* propitii. Adelpb. I. 1. 6. Me *parenti* potius quam amori obsequi oportet. Hec. III. 4. 34. Res postputasse te omnes *præ parente* intellego. Hec. III. 5. 33.

Parco] Meis diotis *parere* hanc. Hec. IV. 1. 49.

Pario] Veritas odium *parit*. And. I. 1. 41. Di, date facultatem obsecro huic *pariundi*. And. I. 4. 6. Credon tibi hoc nunc, *peperisse* hanc e Pamphilo? And. III. 2. 17. Mi immortalitas *partust*. And. V. 5. 5. In *pariundo* aliquot adfuerunt liberæ. And. IV. 4. 32. Cupio aliquos *parere* amicos beneficio meo. Eun. I. 2. 69. vide notas. Ut solidum *parerem* hoc mi beneficium. Eun. V. 2. 32. Labore alieno magno *partam* gloriam verbis in se transmovet. Eun. III. 1. 9. *Parere* jam dia hæc per annos non potest. Adelpb. V. 8. 8. Et recte et tempore suo *pepererit*. Hec. IV. 1. 16. Haud existumans quanto labore

partum. Phorm. I. 1. 12. Mei patris bene *parta* indiligenter tutatur. Phorm. V. 3. 5.

Pariter] Quem *pariter* uti his deceat, aut etiam amplius. Heaut. I. 1. 80. Nunc tu mihi es germanus *pariter* animo atque corpore. Adelpb. V. 8. 34. *Pariter* nunc opera me adjuvas, ac re dudum opitalata es. Phorm. V. 3. 3. vide notas.

Paro] Nihil istac opus est arte ad hanc rem, quam *paro*. And. I. 1. 5. Quod *parato* opus est, *para*. And. III. 2. 43. Ut te arbitretur sibi *paratum* mœchum. And. II. 1. 16. Hisce ego non *paro* me ut rideant. Eun. II. 2. 18. Itan *parasti* te? Eun. II. 2. 9. Cura ut sint domi *parata*. Eun. III. 2. 47. *Parati* nihil est. Eun. III. 4. 4. Defensorein *paro*. Eun. IV. 6. 32. Mibi magnum malum scio *paratum*. Eun. V. 4. 47. Tibi erunt *parata* verba, huic homini verbera. Heaut. II. 3. 115. *Paratus* sum. Heaut. III. 1. 85. Nec tu aram tibi, nec precatorem *paravis*. Heaut. V. 2. 23. Ille bonus vir nobis psaltriam *paravit*. Adelpb. III. 4. 31. *Paratae* lites. Adelpb. V. 3. 6. Aliquam puero nutricem *para*. Hec. IV. 4. 104. Quamnam hinc fugam aut furtum *parat*? Phorm. I. 4. 14. Itane es *paratus* facere me adversum omnia? Phor. II. 3. 80. *Parare* in animo cupiditates. Phorm. V. 4. 2.

Pars] Animum ad deteriorem partem applicat. And. I. 2. 22. Nostræ timeo *parti*. And. II. 5. 8. Utinam esset mihi *pars* æqua amoris teorum. Eun. I. 2. 12. Bonam magnamque *partem* ad te attulit. Eun. I. 2. 43. Sine illum priores *partes* apud me habere. Eun. I. 2. 71. Duras fratris *partis* prædicas. Eun. II. 3. 63. In interiore *parte* ut maneam solus cum sola. Eun. III. 5. 31. Omnia pejorem in *partem*. Eun. IV. 2. 4. In eam *partem* accipioque et volo. Eun. V. 2. 37. Quamobrem has *partis* didicerim. Ut aliqua *pars* laboris minuatur mihi. Heaut. prol. 10 et 42. Quod ego esse in aliqua *parte* amicitiae puto. Heaut. I. 1. 5. vide notas. Vehemens in utramque *partem* ex nimis. Heaut. III. 1. 31. Ne expers *partis* esset de nostris bonis. Heaut. IV. 1. 39. Rapere in pejorem *partem*. Adelpb. prol. 3. Caremus æquam uterque *partem*. Adelpb. I. 2. 50. In istam *partem* potius peccato. Adelpb. II. 1. 20. Numquam animum ad malas adducam *partis*.

Heo. V. 3. 38. Vicissim partis tuas accurast. **Phorm. V. 5. 7.**

Parsimonia] Aut largitate nimia aut parsimonia. **Heaut. III. 1. 32.**

Particeps] Meus particeps. **Heaut. I. 1. 98.** Cujus te fieri participem cupis. **Heaut. III. 1. 19.**

Partim] Partim sum earum exactus, partim vix steti. **Hec. alt. prol. 7.** Partim quæ perspexi his oculis, partim quæ accepi auribus. **Hec. III. 3. 3.**

Parturio] Parturire eam, neque gravidam esse ex te, solas conscio. **Hec. III. 3. 32.**

Partus] Cui committas primo partu mulierem. **And. I. 4. 3.** Partus instabat prope. **Adelph. III. 2. 9.** Jamne partus adsiet. **Adelph. IV. 4. 11.** Ut clam eveniat partus patrem. **Hec. III. 3. 36.** Omnis nos celari volueris partum. **Hec. IV. 1. 16.**

Parum] Primo processit parum. Parum succedit quod ago. **And. IV. 1. 47 et 55.** Parum perspexi ejus mihi videre audaciam. **Eun. V. 2. 61.** Si una hæc dedecori est parum. **Heaut. II. 3. 93.**

Parumper] Parumper opperire hic. **And. IV. 2. 31.**

Parvulus. Parvulus] A parvulo. **And. I. 1. 8.** Parvulam puellam. **Eun. I. 2. 28.** Illam aluit parvulam. **Enn. V. 2. 52.** A pueris parvulis. **Adelph. III. 4. 48.**

Parvus] Parvæ consuetudinis causa. **And. I. 1. 84.** Parvi pendo. **And. III. 2. 46.** A parvis. **And. III. 3. 7.** Parva virgo. **And. V. 4. 21.** Forsan parvam hic habeat mihi fidem. **Eun. I. 2. 117.** Num parva causa, aut prava rariost? **Eun. III. 5. 27.** vide notas. Parvi pendis. **Heaut. IV. 3. 37.** Meam operam deputat parvi preti. **Hec. V. 3. 1.** Itan parvam mihi fidem esse apud te? **Phor. V. 3. 27.**

Pasco] Restabat aliud nil, nisi oculos pascere. **Phorm. I. 2. 35.**

Passus] Capillus passus, nudus pes. **Phorm. I. 2. 56.**

Patefacio] Quantam eii fenestram ad nequitiam patefeceris. **Heaut. III. 1. 72.** Quæ numquam nullo patefecit loco. **Hec. III. 1. 23.** Sin patefit. **Phorm. V. 4. 6.**

Pateo] Quia vero hæc mihi patent semper fores. **Eun. I. 2. 9.** Postulo, ut tua mihi domus te præsentem absente pateat. **Eun. V. 8. 29.**

Pater] Hoc est officium patris? **And.**

I. 5. 1. Patris pudor. **And. I. 5. 27:** Pro peccato magno paulum supplicii sensit est patri. **And. V. 3. 32.** Habet patrem quendam avidum, miserum, atque aridum. **Heaut. III. 2. 15.** Facili me utetur patre. **Heaut. II. 1. 5.** Ut pater omnem de me eiecerit animam patris? **Heaut. V. 2. 1.** Hoc pater ac dominus interest. **Adelph. I. 1. 51.** Natura tu illi pater es, consiliis ego. **Adelph. I. 2. 46.** Hæc virgo orbast patre. **Adelph. IV. 5. 16.** Pro patre huic est. **Adelph. V. 8. 28.** Hunc videre sæpe optabamus diem, cum ex te esset aliquis, qui te appellaret patrem. **Hec. IV. 4. 30.** Lenem patrem illum factum me esse accerrimum. **Phorm. II. 1. 32.**

Paternus] Matres filiis auxilio in paterna injuria esse solent. **Heaut. V. 2. 39.** Haud paternum istuc dedisti. **Adel. III. 4. 4.** Paternum amicum me adsimulabo virginis. **Phorm. I. 2. 78.**

Patina] Animus est in patinis. **Eun. IV. 7. 46.** Tamquam in speculum, in patinas inspicere jubeo. **Adelph. III. 3. 74.**

Patior] Me tam leni passus animo est usque adhuc. **And. I. 5. 27.** Quid vis patiar. **And. II. 3. 6.** Ne istuc tam iniquo patiari animo. **Eun. II. 1. 6.** Neque plagas pati possum. **Enn. U. 2. 13.** Non possum pati, quin tibi caput demulceam. **Heaut. IV. 5. 13.** Ego haud minus segre patior. **Heaut. V. 2. 5.** Vix humane patitur. **Adelph. I. 2. 65.** Ubi non quit pati. **Adelph. I. 2. 108.** Sumptus vestros otiumque ut nostra res posset pati. **Hec. II. 1. 28.**

Patria] Honestè in patria pauper viveret. **And. IV. 5. 3.** vide notas. Carens patria. **Heaut. I. 1. 85.** Tam ob parvulam rem pæne e patria? **Adelph. II. 4. 11.**

Patrisso] Lando : patristas : abi, virum te judico. **Adelph. IV. 2. 25.**

Patrius] Patrium monumentam. **Eun. prol. 13.** Patria qui abligurrierat bona. **Eun. II. 2. 4.** Hoc patrium est. **Adel. I. 1. 49.** Patria potitur commoda. **Adelph. V. 4. 17.** Patrio animo victus. **Hec. II. 2. 2.**

Patrocinator] Vos me indotatis modo patrocinari fortasse arbitramini. **Phorm. V. 7. 46.**

Patrona] Te mihi patronam capio. **Eun. V. 2. 48.**

Patronus] Huic ipsi est opus patrono, quem defensorem paro. **Eun. IV. 6. 32.** Tu es patronus, tu pater. **Adelph.**

III. 4. 10. Istunc patrem mulieris. Phorm. II. 2. 77.

Patruus] Mi *patru*, salve. Phorm. II. 1. 24. Mansurus *patruum* pater est. Phorm. III. 1. 16. *Patruum* video cum patre adstantem. Phorm. IV. 3. 2.

Pauculi] Loquitor *paucula*. Hec. IV. 6. 24. Diebus *pauculis* post. Hec. I. 2. 68.

Paveo] Id *paves*, ne ducas tu illam. And. II. 2. 12. Mihi *paveo*. Phorm. I. 4. 10.

Pavito] *Philumenam pavitare* nescio quid dixerunt. Hec. III. 1. 41.

Paulatim] *Cantim et paulatim* dabis. Heaut. IV. 8. 29. *Cyathos sorbilans paulatim* hunc producam diem. Adelp. IV. 2. 52. *Paulatim* plebem primulum facio meam. Adelp. V. 6. 10. *Animus paulatim* elapsus Bacchidi. Hec. I. 2. 94.

Paulisper] *Paulisper* mane. Adelp. II. 2. 45. Congrum istum sinito in aqua ludere *paulisper*. Adelp. III. 3. 24.

Paulo] *Siqua est habitior paulo*, *pagilem* esse aiunt. Eun. II. 3. 24. *Paulo* qui est homo tolerabilis. Heaut. I. 2. 31. Ubi adhibet plus *paulo*. Heaut. II. 1. 8. Metuas ne ab re sint omissiones *paulo*. Adelp. V. 3. 45.

Paululo] Si nequeas *paululo*, at quanti queas. Eun. I. 1. 30. *Paululo* tum erat contenta. Heaut. III. 1. 35.

Paululum] *Paululum* obsoni. And. II. 2. 23. Sine *paululum* ad me redeam. And. III. 5. 16. Tum tu igitur *paululum* da mihi operæ. Eun. II. 2. 50. *Paululum* opperier si vis. Eun. V. 2. 51. Si *paululum* modo quid te fugerit. Heaut. II. 3. 75. Si nunc de tuo jure concessisses *paululum*. Adelp. II. 2. 9. Spatium sacrificandi dabitur *paululum*. Phorm. IV. 4. 21.

Paulum] Quis pudor *paulum* adest. And. IV. 1. 6. Pro peccato magno *paulum* supplicii satis est patri. And. V. 3. 32. *Paulum* si cessassem. Eun. IV. 4. 5. Quasi vero *paulum* intersiet. Eun. IV. 4. 18. Concede istuc *paululum*. Audin? etiam nunc *paulum*. Eun. IV. 4. 38. vide notas. Quid feceras? *paulum* quid. Eho *paulum* inpadens. An *paulum* hoc esse tibi videtur? Eun. V. 2. 17 et 18. Concede *paulum* istuc. Quod des, *paulumst*. Eun. V. 8. 38 et 45. *Paulum* hoc negoti mi obstat.

Heaut. III. 1. 89. *Paulum* lacri. Heaut. IV. 4. 25. Agelli est hic sub urbe *paulum*. *Paulum* id autem est? Adelp. V. 8. 26 et 27. Huius aliquid *paulum* præ manu dederis. Adelp. V. 9. 23. vide notas. *Paulum* vobis accessit pecunie. Hec. III. 5. 56. vide notas. Concede hinc a soribus *paulum*. Phorm. V. 1. 14. vide notas.

Paulus] *Paulo* momento. And. I. 5. 31. *Paulo* sumptu. Adelp. V. 4. 22. Cupiditates quas *paulo* mederi possis. Phorm. V. 4. 3.

Pauper] *Honeste in patria pauper* viveret. And. IV. 5. 3. Apparet servum hunc esse domini *pauperis*. Eun. III. 2. 33. Propter misericordiam addunt *pauperi*. Phorm. II. 1. 47. In servitute *pauperem* ad ditem dari. Phorm. IV. 3. 48.

Pauperculus] *Anus pauperculo*. Heaut. I. 1. 44. Habitant hic quædam mulieres; *paupercula*. Adelp. IV. 5. 13.

Pauperies] In Asiam hinc abii propter *pauperiem*. Heaut. I. 1. 59.

Paupertas] *Paupertatem* una pertulimus gravem. Adelp. III. 4. 50. *Paupertas* mihi onus visa est et miserum et grave. Phorm. I. 2. 44. Quanta quanta hæc mea *paupertas* est. Phorm. V. 7. 10.

Pauxillulum] Erat ei de ratiacula jam pridem apud me reliquum *pauxillulum*. Phorm. I. 1. 3.

Par] Infecta *pace*. Indutæ, bellum, *par* rursus. Eun. I. 1. 8 et 16. *Pace* quod fiat tua. Eun. III. 2. 13. *Patris pacem* in leges conficiet suas. Heaut. V. 2. 45. Exeo ut *pacem* conciliem. Heaut. V. 5. 2.

Par] *Capillus sparsus, promissus, circum caput rejectus nelegenter, par!* Heaut. II. 3. 50. Unas est dies dum argentum eripio: *par!* Heaut. IV. 3. 39.

Peccatum] An ut pro hujus peccatis ego supplicium sufferam? pro peccato magno *paulum* supplicii satis est patri. And. V. 3. 17 et 32. Si id est peccatum, peccatum imprudentiast. Eun. prol. 27. Et cognoscendi et ignoscendi dabitur peccati locus. Heaut. II. 1. 6. Matres omnes filiis in peccato adjunctrices. Heaut. V. 2. 39. Maledicta, famam, meum amorem, et peccatum in sese transtulit. Adelp. II. 3. 10. Quod peccatum a nobis ortumst, corrigo. Adelp. IV. 3. 2. Jam peccatum primum id magnum, magnum at humana tamen. Adelp.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

tum *perdis*, sed vitam tuam. *Adelph.* III. 3. 56. *Servesse an perdas totam, dividuum faco.* *Adelph.* II. 2. 35. Ut te cum tua monstrazione magnus *perdat* Jupiter. *Adelph.* IV. 6. 2. *Adulescens luxu perditus.* *Adelph.* IV. 7. 42. Di illum *perduint*. *Hec.* III. 4. 27. Nomen *perdidi*. *Phorm.* III. 3. 39.

Perdoctus] *Perdoctast* probe. *Heaut.* II. 3. 120.

Perdolet] Tandem *perdoluit*. *Eun.* I. 2. 75.

Perduco] *Filium perduxere* illuc meum. *And.* I. 1. 54.

Perduro] Non hercle hic quidem *perdurare* quisquam, si hic sit, potest. *Adelph.* IV. 2. 15. vide notas. Non posse apud vos se *perdurare*. *Hec.* II. 2. 27.

Peregre] *Peregre* rediens. *Phorm.* II. 1. 13.

Peregrinus] Pro uxore habere hanc *peregrinam*. *And.* I. 1. 119. Adeone est demens? ex *peregrina*? *And.* III. 1. 11. Quicum res tibi est, *peregrinus* est. *Eun.* IV. 6. 21.

Pereo] *Pereo* funditus. *And.* I. 5. 9. *Prudens sciens, vivus vidensque pereo.* *Eun.* I. 1. 28. Acta hæc res est. *Perii*. *Heaut.* III. 3. 3. *Perpetuo perierim.* *Adelph.* II. 4. 19. *Perisse* me una haud dubium est. *Hec.* III. 1. 46. Certum est *persequi* aut *perire*. *Phorm.* III. 3. 19.

Perfactor] *Mearum voluptatum omnium inventor, inceptor, perfectior.* *Eun.* V. 8. 5.

Perfero] Facile omnes *perferre* ac pati. *And.* I. 1. 35. *Paupertatem una pertulimus gravem.* *Adelph.* III. 4. 50. *Suo me ingenio pertulit.* *Hec.* III. 1. 22. *Vostrem amorem pertuli.* *Hec.* V. 1. 18.

Perficio] Tempus *promissa jam perfici*. *And.* IV. 1. 7. *Quam joco rem voluisti a me tandem, quin perfeceris?* *Eun.* I. 2. 100. *Perfice* hoc mi perpetuo. *Heaut.* IV. 8. 22. *Haud desinam, donec perfecero* hoc. *Phorm.* II. 3. 73.

Perfortiter] *Fortiter.* *Hui perfortiter.* *Adelph.* IV. 2. 28.

Perfungor] Dum ætatis tempus tulit, *perfuncta* satis sum. *Hec.* IV. 2. 18.

Pergo] Tu tamen idem has nuptias *perge* facere ita ut facis. *And.* III. 2. 42. Si mihi *perget* quæ volt dicere, ea quæ non volt audiet. *And.* V. 4. 17. Quis hic est, qui hac *pergit*? *Eun.* II. 1. 22. *Perge* porro. *Heaut.* II. 3. 105.

Cesso ad eum pergere? *Adelph.* IV. 2. 47. *Horsum pergunt.* *Hec.* III. 4. 35. *Ad eum recta pergit.* *Phorm.* I. 2. 62. *Perge* eloqui. *Phorm.* IV. 3. 36. *Pergin* credere? *Phorm.* V. 8. 7.

Pergravis] *Levia* sunt, quæ tu *pergravia* esse in animum induxti tuam. *Hec.* III. 1. 12.

Perhibeo] Si vos voltis *perhiberi* probos. *Adelph.* III. 4. 59.

Periculum] Satis cum *periculo*. *And.* I. 1. 104. *Sine omni periculo.* *And.* II. 3. 17. *Hujus periculo* fit. *And.* III. 1. 22. *Quid scias, nisi periculum feceris.* *Cæ.* *At istuc periculum* in filia fieri, grave est. *And.* III. 3. 33. et 34. *Capitis periculum* adire. *And.* IV. 1. 53. *Ut periculum* etiam a fame mihi sit. *Heaut.* V. 2. 27. *Potius quam venias in periculum.* *Adel.* II. 2. 32. *Si periculum* in te ullum inest. *Hec.* III. 1. 46. *Nescis, quo in metu, et quanto in periculo* simus. *Phorm.* I. 2. 8.

Perinde] Hæc *perinde* sunt ut illius animus, qui ea possidet. *Heaut.* I. 2. 21.

Perinthia] Nomen comædiæ *Menandri*. *And.* prol. 9 et 13.

Perjurus] *Lono, perjurus, pestis.* *Ad.* II. 1. 35.

Perliberalis] *Perliberalis* visast. *Hec.* V. 4. 24. et *Phorm.* V. 3. 32.

Perlonge] *Perlongest.* *Cu.* *Set tanto ocius properemus.* *Eun.* III. 5. 61.

Permagni] *Illud permagni* referre arbitror. *Heaut.* III. 1. 58.

Permaneo] Ita tam *permansit* diu. *Hec.* III. 1. 25.

Permano] Ne aliqua ad patrem hoc *permanet*. *Adelph.* II. 4. 19.

Permitto] *Bona nostra hæc tibi permitto.* *And.* I. 5. 61. *Et me et meum amorem et famam permitto* tibi. *Heaut.* II. 3. 110. *Tibi pater, permittimus.* *Adelph.* V. 9. 38. *Ejus judicio permitto* omnia. *Phorm.* V. 8. 56.

Permulum] *Haud permulum* a me aberit infortunium. *Heaut.* IV. 2. 1. vide notas.

Pernego] *Id vero pernegat.* *Eun.* prol. 34.

Pernicies] *Instructa pulchre ad perniciem.* *Heaut.* III. 1. 41. *Pernicies* communis adolescentium. *Adelph.* II. 1. 34.

Pernimium] Tu quoque *per paroc nimium.* *And.* II. 6. 24. vide notas. *Nimium* inter vos, *pernimium* interest. *Adelph.* III. 3. 39.

Pernocto] Si hic *pernocto.* *Adelph.*

IV. 1. 15. Qui *pernoctaret* foris. *Hec.*
IV. 1. 24.

Pernosto] Rem cognoscite, ut *per-*
noscatis. *And.* prol. 25. Non satis *per-*
nosti me etiam, qualis sim. *And.* III. 2.
23. Animum attendite, ut *pernoscatis.*
Eun. prol. 45. *Pernoscite* furtivum fac-
tum existimetis. *Adelph.* prol. 12.

Peropus] *Peropust*, aut hunc cum
ipsa, aut de illa me adversum hunc lo-
qui. *And.* I. 5. 30. vide notas.

Perpauci] *Perpaucorum* hominum est.
Eun. III. 1. 19. *Per* pol quam paucis
reperias meretricibus fidelis evenisse
amatores. *Hec.* I. 1. 1. vide notas.

Perpello] Usque adeo donec *perpu-*
lit. *And.* IV. 1. 38. *Perpulisti* me.
And. V. 1. 9.

Perperam] *Eo perperam* dixi. *Phor.*
V. 1. 18.

Perpes] Si *perpetem* hanc vis esse
adfinitatem. *Hec.* II. 2. 10. vide notas.

Perpetior] Ego non posse arbitror
me *perpeti.* *And.* III. 3. 32. Non *per-*
peti meretricum contumelias. *Eun.* I.
1. 3. Quidvis possem *perpeti.* *Eun.* I.
2. 97. Censeo posse me affirmare et
perpeti? *Eun.* II. 1. 12. Nunc est pro-
fecto interfici cum *perpeti* me possam.
Eun. III. 5. 3.

Perpetuo] Illum hanc *perpetuo* ha-
bere. *And.* III. 3. 32. *Perpetuo* oderit.
Eun. V. 4. 11. *Perpetuo* perierim. *Eun.*
V. 8. 13. Perfice hoc mi *perpetuo.*
Heaut. IV. 8. 21.

Perpetuus] Triduo hoc *perpetuo.* Hunc
diem *perpetuum* in lætitia degere. *Ad.*
IV. 1. 4. et 6. Utinam hoc *perpetuum*
fiat gaudium. *Adelph.* V. 9. 15. Bien-
nium *perpetuum.* *Hec.* I. 2. 12. O for-
tuna, ut nunquam *perpetua* es data.
Hec. III. 3. 46. vide notas. Adfinita-
tem hanc sane *perpetuam* volo. *Hec.*
IV. 4. 14.

Perplacet] Habeo propemodum quam
volo. *So.* *Perplacet.* *Heaut.* V. 5. 22.

Perplexus] *Perplexus* loqui. *Eun.* V. 1. 1.

Perpluo] Plenus rimarum sum, hoc
atque illuc *perpluo.* *Eun.* I. 2. 25. vide
notas.

Perpulcher] *Perpulchra* credo dona,
aut nostris similia. *Eun.* III. 2. 15.
vide notas.

Perquam] Fortiter. *Sy.* *Perquam.*
Adelph. IV. 2. 27.

Perrepto] *Perreptavi* usque omne op-
pidum. *Adelph.* IV. 6. 3.

Persanctus] Dejerat *persancte.* *Hec.*
2. 5.

Persecutus] *Per* coactor scitus puer
est natus Pamphilo. *And.* III. 2. 6.

Persentisco] Ne tu id *persentisceres.*
Heaut. IV. 5. 21. Quot res dedere, ubi
possem *persentiscere?* *Heaut.* V. 1. 43.

Persequor] Hereditatem *persequi.* *And.*
IV. 5. 20. Bellum fugiens inque in
Asiam *persequens.* *And.* V. 4. 32. Ego
meum jus *persequar.* *Adelph.* II. 1. 9.
Certum affirmare est viam me, quam
decevi *persequi.* *Hec.* III. 5. 4. Ex
usu quod est, id *persequar.* *Hec.* IV. 3.
10. Quoquo hinc asportabitur terra-
rum, certum, est *persequi.* *Phorm.* III.
5. 18.

Persevo] Quod habui summum, pre-
tium *persevo* tibi. *And.* I. 1. 12.

Persona] Parasiti *personam* inde ab-
latam et militis. *Personas* transtulisse
in Eunuchum suam. *Personis* iisdem uti.
Eun. prol. 26, 32 et 35.

Perspicias] Ad has res quam sit *per-*
spicias. *Heaut.* II. 3. 129. Ego me non
tam astutum neque ita *perspicacem* esse
id scio. *Heaut.* V. 1. 1.

Perspicio] Prius, quam tuum animum
perspexerit. *And.* II. 3. 4. Partim quæ
perspexi his oculis, partim quæ accepi
auribus. *Hec.* III. 3. 3. Cujus tu fidem
in pecunia *perspexeris.* *Phorm.* I. 2. 10.

Perstrepo] *Perstrepunt*; ita ut sit,
domi ubi absunt. *Eun.* III. 5. 52.

Persuadeo] Tam facile poteris *per-*
suadere illi. *Heaut.* II. 3. 122. *Persua-*
sit nox, amor, vinum, adulescentia.
Adelph. III. 4. 24.

Pertempto] Simulavi, vos ut *pertempt-*
arem. *And.* III. 4. 9.

Pertendo] Si incipies, neque *perten-*
des naviter. *Eun.* I. 1. 6. Video non
licere, ut coeperam, hoc *pertendere.*
Heaut. V. 5. 9.

Perterrefacio] *Perterrefacias* Davom:
observes filium. *And.* I. 1. 142.

Perterreo] Hunc *perterrebo* sacrile-
gam. *Eun.* V. 3. 13.

Pertimesco] Quid *pertimui* autem bo-
lua? *Phorm.* IV. 2. 11.

Pertinacia] Similis *pertinaciam.* *Hec.*
II. 1. 5. Quæ hæc est *pertinacia?* *Hec.*
III. 5. 46.

Perturbo] Jam *per turbavi* omnia. *And.*
III. 4. 22.

Pervenio] Unde in patrium monu-
mentum *pervenerit.* *Eun.* prol. 13. Sine
me *pervenire*, quo volo. *Eun.* I. 2. 44.
Non potuit melius *perveniri*, eo quo
nos volumus. *Phorm.* IV. 3. 35.

Pervicax] Adeo *pervicaci* esse ani-

mo? Addeon me esse *perviosam* oculos?
And. IV. 1. 17 et 33.

Pervius] Id quidem angiportum non est *pervium*. Adelpb. IV. 2. 39. Fratri sedes fient *pervia*. And. V. 7. 14.

Pervolgatus] Via *pervolgata* patrum. Heaut. I. 1. 49.

Pervolve] Te *pervolvam* in luto. And. IV. 4. 38.

Pes] Manibus, pedibus, obnixè omnia facturum. And. I. 1. 134. Numquam huc tetulisses *pedem*. And. IV. 5. 13. Neque *pes* neque mens satis suum officium facit. Eun. IV. 5. 3. Ego me in *pedes* quantum queo. Eun. V. 2. 5. Quod ante *pedes* modestè videre. Adelpb. III. 3. 32. Lectulos in sole *ilignis pedibus* faciundos dedit. Adelpb. IV. 2. 46. Nudus *pes*. Phorm. I. 2. 56. Me protinam conjioerem in *pedes*. Phor. I. 4. 13. Jam *pedum* visast via. Phor. II. 2. 13.

Pessulus] *Pessulum* ostio obdo. Eun. III. 5. 55. Anus foribus obdit *pessulum*. Heaut. II. 3. 37.

Pessum do] Me aut erum *pessum* dabunt. And. I. 3. 3. et Phorm. I. 4. 5.

Pessume] *Pessume* istuc in te atque in illum consulis. Heaut. III. 1. 28.

Pessumus] Id est genus hominum *pessimum*. And. IV. 1. 5. Hem, quid dixisti, *pessima*? Eun. V. 6. 16. *Pessuma* hæc est meretrix. Heaut. III. 3. 38.

Pestis] Pernicies communis adolescentiam, perjurus, *pestis*. Adelpb. II. 1. 35.

Petar] Meast *petar*, procax. Heaut. II. 1. 15. vide notas.

Peto] Causam dicere prius unde petitur, quam illic qui petit. Eun. prol. 11 et 12. E flamma *petere* te cibum posse arbitror. Eun. III. 2. 38. Abs te *petere* et poscere. Heaut. V. 1. 53. Unde mi *peteram* cibum. Heaut. V. 2. 25. Quod *peto* et volo. Heaut. V. 4. 4. Epistolam adlatam esse audivi: hanc *petam*. Phorm. I. 2. 100. Inventa est que dotem *petat*. Phorm. IV. 3. 42. Unde mi auxilium *petam*? Phorm. V. 1. 2.

Perus] Eum adeo exornatum dabo, adeo *perum*. Heaut. V. 1. 78. vide notas.

Phaleratus] Ut *phaleratis* dictis ducas me. Phorm. III. 2. 15.

Phasma] Menandri *phasma* nunc nuper dedit. Eun. prol. 9.

Philosophus] Animum ad aliquod stu-

dium adiungunt, aut equos adere, aut canes ad venandum, aut ad philosophos. And. I. 1. 30.

Phy] *Phy* domi habuit, unde disceret. Adelpb. III. 3. 58.

Pictura et Pictus] Suspectans tabulam quandam *pictam*, ubi incrat *pictura* hæc. Eun. III. 5. 36.

Pie] Neque faciam, neque me satis *pie* posse arbitror. Adelpb. III. 4. 13.

Pietas] O Chreme, *pietatem* gnati. And. V. 2. 28. Matris ferre injurias me *pietas* jubet. Hec. III. 1. 21. Quod potero faciam, tamen ut *pietatem* colam. Hec. III. 4. 33. Me *pietas* matris potius commodum suadet sequi. Hec. III. 5. 31. Ut apud me premium esse positum *pietati* scias. Hec. IV. 2. 8.

Piget] Num facti *piget*? And. V. 3. 6. Id esse factum hic non negat, neque se *pigere*. Heaut. prol. 19. vide notas. Fratris me quidem pudet *pigetque*. Adel. III. 3. 38. Nequid plus minasve faxit, quod nos post *pigeat*. Phorm. III. 3. 21.

Piræus] Miror, quid ex *Piræo* abierit. Eun. II. 2. 59. Heri aliquot adolescentali coimus in *Piræo*. Eun. III. 4. 1.

Piscator] Cetarii, lantii, fartores, *piscatores*. Eun. II. 2. 26.

Pisciculus] Olera et *pisciculos* minutos. And. II. 2. 32.

Pistrilla] Apud ipsum lacum est *pistrilla*. Adelpb. IV. 2. 45.

Pistrinum] Verberibus caesum te in *pistrinum* dedam. And. I. 2. 28. Precipitem in *pistrinum* dabit. And. I. 3. 9. In *pistrinum* recta proficiscar via. And. III. 4. 21. Molendum est in *pistrino*. Phorm. II. 1. 19.

Pius] *Pius* eo pudicum ingenium. Hec. I. 2. 77.

Placabilis] Te ipsum purgare ipsis coram, *placabilis* est. Adelpb. IV. 3. 17. Id nosmet indicare *placabilis* est. Phorm. V. 7. 68.

Placeo] Si tibi quid feci, aut facio, quod *placeat*. And. I. 1. 14. Iphis commentum *placet*. And. I. 3. 20. Vide ut otiosus sit, si dis *placet*. Eun. V. 3. 10. Ubi sunt cognitæ, *placitæ* sunt. Hec. alt. prol. 13. Quæ votis *placita* est, condicio datur. Hec. II. 1. 44. Sic sum: si *placeo*, utere. Phor. III. 2. 42.

Placide] Suspenso gradu *placide* ire perrexi. Phorm. V. 6. 27.

Placidus] Cum fervit maximo, tam

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

hodie vivit fortunatior? Eun. V. 9. 1. Obsecro populares ferte misero atque innocenti auxilium. Adolph. II. 1. 1. Amicus summus meus et popularis. Phorm. I. 1. 1.

Populus] Id *populus* curat scilicet. And. I. 2. 14. In orest omni *populo*. Adolph. I. 2. 13. Qui erit rumor *populi*, si id feceris? Phorm. V. 7. 18.

Porro] Dehinc, ut quiescant *porro*, moneo. And. prol. 23. Misit *porro* orare, ut venirem, serio. Eun. III. 3. 22. At *porro* recte spero. Heaut. I. 2. 107. Cessatam usque adhuc est: nunc *porro* expergiscere. Adolph. IV. 4. 23. Te oro *porro* in hac re adjutor sis mihi. Heo. IV. 4. 99. Ecquid speii *porrost*? Phorm. III. 1. 10.

Portitor] Epistolam ad *portitores* esse delatam. Phorm. I. 2. 100.

Porto] Di boni, boni quid *porto*? And. II. 2. 1. Hic nunc me credit aliquam sibi fallaciam *portare*. And. II. 6. 2. Nescio quid peccati *portat* hæc purgatio. Heaut. IV. 1. 12. Item hinc alia quæ *porto* Cyprum. Adolph. II. 2. 22. *Porto* hoc jurgium ad uxorem. Heo. III. 5. 63. Cedo quid *portas*, obsecro. Phorm. I. 4. 20.

Portus] Ego in *portu* navigo. And. III. 1. 22. Modo isse dicito ad *portum*. Heo. I. 2. 2. Percontatum ibo ad *portum*, quoad se recipiat. Phorm. II. 4. 22.

Posco] Tanto ocius te ut *poscat*. Heaut. IV. 8. 26. Abs te petere et *poscere*. Heaut. V. 1. 53.

Possideo] De uxore, ita ut *posedi*, nil mutat Chremes. And. V. 4. 46. Te ipso herede hæc *possidere* Bacchidem. Heaut. V. 2. 16. Hæc perinde sunt, ut illius animus, qui ea *possidet*. Heaut. I. 2. 21. Regnumne, Æschine, hic tu *possides*? Adolph. II. 1. 21.

Potsum] Quando non *potest* id fieri quod vis, id velis quod *possit*. And. II. 1. 6. Tibi ita hoc videtur: at ego non *posse* arbitror. And. III. 3. 31. Huc face ad me venias, si quid *poteris*. And. IV. 2. 29. Ut *potero*, feram. And. V. 3. 27. Manus nostram ornato verbis, quod *poteris*. Eun. II. 1. 8. Amatores audieram mulierum esse eos maximos, set nil *potesse*. Eun. IV. 3. 24.

Post. Præpos.] Ego ero *post* principia. Eun. IV. 7. 11. *Post* hæc præcipitem darem. Adolph. III. 2. 20. *Post* factam injuriam. Heo. V. 1. 16.

Post. adverb.] *Post* deinde. And. III.

2. 3. Quæ proferentur *post*, si perget lædere. Eun. prol. 18. Difficilem ostendes te esse, et ignosces tamen *post*. Heaut. V. 1. 61. *Post* consulam. Adolph. V. 9. 25. *Post* de matre videro. Heo. IV. 4. 78. Haud multo *post*. Phorm. V. 6. 39.

Postea] Quid tum *postea*? Eun. II. 3. 79. Quid *postea*? Adolph. IV. 1. 13. Nonne hæc justa tibi videntur *postea*? Adolph. IV. 5. 26.

Posterior] Non *posteriores* feram. Ad. V. 4. 26.

Posterior] Ne tu hoc *posterius* dicas. And. III. 2. 29. Ipse sentiet *posterius*. Adolph. I. 2. 60. Quod te *posterius* purges. Adolph. II. 1. 8.

Posthabeo] Omnis *posthabui* mihi res. Phorm. V. 7. 15.

Posthac] *Posthac* quas faciet de integro comœdias. And. pr. 26. Hunc tu in sedis cogitas recipere *posthac*? Eun. V. 2. 59.

Postilla] *Postilla* nunc primum audio. And. V. 4. 33. Tute scis *postilla* quam intumum habeam te. Eun. I. 2. 47.

Postmodo] *Postmodo* rescisces. Heo. II. 1. 11. vide notas.

Postputo] Omnia sibi *postputavit* esse præ meo commodo. Adolph. II. 3. 9. Res *postputasse* te omnes præ parente intellego. Heo. III. 5. 33.

Postquam] *Postquam* te emi. And. I. 1. 8. *Postquam* sensit me tecum quoque rem habere. Eun. I. 2. 57. *Postquam* aspexi, ilico cognovi. Heaut. IV. 1. 45. *Postquam* intus sum omnium rerum satur. Adolph. V. 1. 3.

Postremo] *Postremo* id da mihi negoti. And. III. 2. 41. *Postremo* imperavi egomet mihi omnia adsentari. Eun. II. 2. 21. *Postremo* adeo res rediit. Heaut. I. 1. 61.

Postremus] Si id facis, hodie *postremum* me vides. And. II. 1. 22. Hæc denique ejus fuit *postrema* oratio. Phor. IV. 3. 44.

Postulatio] Neque lites ullæ inter eas, *postulatio* nunquam. Heo. I. 2. 105.

Postulo] Ita volo itaque *postulo* ut fiat. And. III. 3. 18. Si officio hoc, *postulo* ut tua mihi domus pateat. Eun. V. 8. 28. Iniquos es, qui me tacere de re tanta *postules*. Heaut. V. 3. 9. Ego quoque a meis me amari et magni pendi *postulo*. Adolph. V. 4. 25. Num ipiquom *postulo*? Phorm. II. 3. 64.

Potens] Quis est tam *potens* cum tanto munere hoc? *Eun.* II. 3. 62. *Potentēs*, dītes, fortunati, nobiles. *Adelph.* III. 4. 57.

Potestas] Libera vivendi fuit *potestas*. *And.* I. 1. 25. vide notas. Cujus tibi *potestas* summa servandi datur. *And.* III. 3. 9. In me plane di *potestatem* suam omnem ostendere. *Eun.* V. 8. 2. Quasi non ea *potestas* sit tua. *Heaut.* IV. 3. 42. Video in illarum esse te *potestatis*. *Hec.* II. 2. 8. Ait uterque tibi *potestatem* ejus habendi se dare. *Phorm.* V. 6. 40.

Potior. Adject.] Sit *potior*, prior ad dandum qui est. *Phorm.* III. 2. 48.

Potior. Verb.] Mea nihil refert, dum *potiar* modo. Fac ut *potiar*. *Eun.* II. 3. 29 et 71. Vis amare: vis *potiri*: tuum esse in *potiundo* periculum non vis. *Heaut.* II. 3. 81 et 82. Patria *potitur* commoda. Miseriam omnem ego capio; hic *potitur* gaudia. *Adelph.* V. 4. 17 et 22. Nequid propter tuam fidem decepta *potiretur* mali. *Phorm.* III. 1. 5. vide notas. Abduxi mulierem: curavi, propria ea Phædria ut *potiretur*. *Phorm.* V. 5. 2.

Pote] Nil supra *pote*. *Adelph.* II. 3. 11. vide notas.

Potis] *Potin* es mihi verum dicere? *And.* II. 6. 6.

Potissimum] Quem, inquit, vocabo ad cenam meorum equalium *potissimum* nunc? *And.* II. 6. 24. Quod ad illum attinet *potissimum*. *Adelph.* III. 1. 9. Ubi tu dabites, quid sumas *potissimum*. *Phorm.* II. 2. 29.

Potius] Inveniet inopem *potius*, quam te corrumpi sinat. *And.* II. 3. 22. Domi opperiamur *potius*, quam hic ante ostium? *Eun.* V. 2. 56.

Poto] Cur amat? cur *potat*? *Adelph.* I. 1. 37. Obsonat, *potat*, olet unguenta; de meo. *Adelph.* I. 2. 37. Otium ab senibus ad *potandum* ut habeam. *Phor.* V. 5. 4.

Potus] Cum virgine una adulescens cubuerit plus *potus*, sese illa abstinere ut *potuerit*? *Hec.* I. 2. 65.

Præ. Præposit.] Vide quam iniquos sis *præ* studio. *And.* V. 1. 6. *Præ* amore. *Eun.* I. 2. 18. Ego illum contempsi *præ* me. *Eun.* II. 2. 8. *Præ* gaudio, ita me di ament, ubi sim, nescio. *Heaut.* II. 3. 67. *Præ* iracundia non sum apud me. *Heaut.* V. 1. 47. Omnia sibi postputavit esse *præ* meo commo. *Adelph.* II. 3. 9. Haic aliquid

paulum *præ* manu dederis. *Adelph.* V. 9. 23. Res postputasse te omnes *præ* parente intellego. *Hec.* III. 5. 33.

Præbeo] Non possum satis narrare, quos ludos *præbueris* intus. *Eun.* V. 6. 9. *Præbent* exigue sumptum. *Heaut.* I. 2. 33. Hodie ei usque os *præbui*. *Adelph.* II. 2. 7. Servom haud inliberalem *præbes* te. *Adelph.* V. 5. 5. Strenuum hominem *præbuit*. *Phorm.* III. 1. 12.

Præcaveo] Hoc tempus, *præcavere* mihi me, haud te ulcisci, monet. *Adel.* III. 5. 18. vide notas.

Præceps] *Præcipitem* in pistrinum dabit. *And.* I. 3. 9. Utinam mihi esset aliquid hio, quo me nunc *præcipitem* darem. *And.* III. 4. 27. Auctores fuere, ut *præcipitem* hanc daret. *Phorm.* IV. 3. 20.

Præceptum] *Præceptorum* est plenus istorum ille. *Adelph.* III. 3. 58.

Præcido] Omnis causas *præcidam* omnibus. *Hec.* IV. 2. 22.

Præcipio] Hæc ego *præcipio* tibi? *Heaut.* III. 3. 18. Conservis ad eundem istum *præcipio* modum. *Adelph.* III. 3. 70. Docui, monui, bene *præcepi* semper, quæ potui omnia. *Adelph.* V. 9. 6.

Præcipito] Hac te *præcipitato*. *Adel.* IV. 2. 36.

Præcipuus] Unam hanc rem me habere præter alias *præcipuam* arbitror. *Adelph.* II. 3. 5. vide notas.

Præcurro] Una illarum interea prope *præcurrit*. *Hec.* III. 3. 11.

Prædico] Actum est, si quidem hæc vera *prædicat*. *And.* III. 1. 7. Utrum *prædicemne* an taceam? *Eun.* IV. 4. 53.

Prædico] Hoc primum in hac re *prædico* tibi. *And.* I. 1. 19. Neque tu haud dices tibi non *prædictum*. *And.* I. 2. 34.

Præditus] Qui gnatum haberem tali ingenio *præditum*. *And.* I. 1. 71.

Prædium] Fructum, quem Lemni uxoris reddunt *prædia*. *Phorm.* IV. 3. 75. Ex iis *prædiis* talenta argenti bina capiebat statim. *Phorm.* V. 3. 6.

Prædo] E *prædonibus*, unde emerat, se audisse abreptam e Sunio. *Eun.* I. 2. 34.

Præfacio] Elephantis quem indicis *præfecerat*. *Ran.* III. 1. 23. Chæream ei rei *præfecimus*. *Eun.* III. 4. 3.

Præfinito] Illi haud licebat, nisi *præfinito* loqui. *Hec.* I. 2. 19.

Pregnas] Abducta a vobis *pregnas* fuerat filia, neque fuisse *pregnatam* unquam ante hunc scivi diem. *Heo.* IV. 4. 18. vide notas.

Premium] Quod vis donum *premium* a me optato, id optatum feres. *Eun.* V. 8. 27. Ut apud me *premium* esse positum pietati scias. *Heo.* IV. 2. 8.

Praemonstrator] Adjutor meus et monitor et *praemonstrator*. *Heaut.* V. 1. 2.

Praenarro] Oportuit rem *praenarrasse* me. *Eun.* V. 5. 12.

Praeopto] Ut puerum *praecoepares* perire. *Heo.* IV. 1. 17.

Praepeditus] Re in nostra aut gaudio sumus *praepediti* nimio, aut aegritudine. *Heaut.* III. 1. 97.

Praepono] Numquam *praeponens* se illis. *And.* I. 1. 38. Si fidem habeat, se iri *propositum* tibi apud me. *Eun.* I. 2. 59. Quo pacto me habueris *praepositam* amoris tuo. *Hec.* IV. 2. 7.

Praeripio] Times, ne illum talem *praeripiat* tibi. *Eun.* I. 2. 81.

Praesagio] Nescio quid profecto mi animus *praesagit* mali. *Heaut.* II. 2. 7.

Praescio] Nonne oportuit *praescisse* me ante? *And.* I. 5. 4.

Praescribo] Tute ipse his rebus finem *praescripti*. *And.* I. 1. 124.

Præsens] Cum milite isto *praesens*, absens ut sies. *Ron.* I. 2. 122. Fac animo hæc *praesenti* ut dicas. *Eun.* IV. 6. 31. *Præsens* absensque idem erit. *Adel.* I. 1. 48. Non quia ades *praesens* dico hoc. *Adelph.* III. 3. 39. Non tu hunc habeas plane *praesentem* deum? *Phorm.* II. 2. 31. *Præsens* quod fuerat, in diem malum abiit. *Phorm.* V. 2. 16.

Præsentia] Ea prohibet facere tua *praesentia*. *Heaut.* III. 3. 12. Suavia in *praesentia* quæ essent, prima habere. *Heaut.* V. 2. 9. Mallem auferre potius in *praesentia*. *Adelph.* II. 2. 14. Ne mea *praesentia* obstet. *Hec.* IV. 9. 11. Provisum est ne in *praesentia* hæc hinc abeat. *Phorm.* V. 2. 14.

Præsentio] Cum ibi me adesse neuter tum *praesenserat*. *And.* V. 1. 20.

Præsertim] Commissatorem haud sane commodum, *praesertim* Ctesiphoni. *Adel.* V. 2. 9. *Præsertim* ut nunc sunt mores. *Phorm.* I. 2. 5.

Præsidium] Meo *praesidio* atque hospitii. *And.* V. 2. 2. Ut meæ stultitiæ justitia tua sit aliquid *praesidi*. *Heaut.* IV. 1. 33. Ibi tuæ stultitiæ semper

erit *praesidium*. *Heaut.* V. 2. 14. *Præsidium* velle se senectuti suæ. *Hec.* I. 2. 44.

Præstabilis] Quanto fuerat *praestabilis*, ubi vis gentium agere aetatem? *Hec.* III. 1. 4.

Præstituto] Tibi quidem est olim dies, quoad dares huic, *praestituta*. *Phor.* III. 2. 39.

Præsto. Verb.] Homini homo quid *praestat*? *Eun.* II. 2. 1. *Chremes* hoc mihi *praestat*. *Heaut.* V. 1. 3. Hæc vir viro quid *praestat*? *Phorm.* V. 3. 7.

Præsto. Adverb.] Ipsam adeo *praesto* video. *And.* II. 5. 4. Jam dudum domi *praesto* apud me esse aiunt. *Heaut.* I. 1. 120. Cum ille est, *praesto* hic est. *Phorm.* II. 1. 37.

Præstolor] Quem *praestolare*, *Parmeno*, hic ante ostium? *Eun.* V. 1. 5.

Præter] Horum ille nihil egregie *praeter* cetera studebat. *And.* I. 1. 31. Mihi videre *praeter* aetatem tuam facere, et *praeter* quam res te adhortatur tua. *Heaut.* I. 1. 7 et 8. Nimirum ipse est bonus *praeter* æquomque et bonus. *Adel.* I. 1. 39. Te esse *praeter* nostram opinionem comperi. *Hec.* V. 1. 37. Pulchre discedo et probe et *praeter* spem. *Phorm.* V. 8. 59.

Præterea] Primum quod soror est dicta: *praeterea* ut suis restitutam ac reddam. *Eun.* I. 2. 66. Tum *praeterea* talem, nisi tu, nulla pareret filium. *Heaut.* V. 3. 20. Primum indotata est: tum *praeterea*, quæ secunda ei dos erat, periit. *Adelph.* III. 2. 47. Si non tum dedero, unam *praeterea* horam ne oppertus siet. *Phorm.* III. 2. 29.

Prætereo] Sine biduum hoc *praeterest*. *Ron.* II. 2. 52. *Præterit* tempus. *Ron.* III. 4. 4. Locum reprehensum, qui *praeteritus* negligentiast. *Adelph.* prol. 14. *Præterito* hæc recta platea sursum. *Adelph.* IV. 2. 35. Nescis, quid mali *praeterieris*. *Hec.* III. 4. 5. Tua *praeterierat* jam ad ducendum aetas. *Phorm.* II. 3. 76.

Prætermitto] Do, *praetermitto*. *Adel.* I. 1. 26. Fit sedulo: nil *praetermitto*. *Adelph.* III. 3. 60.

Præterequam] Verbum unum mihi *praeterequam* quod te rogo, saxis cave. *And.* IV. 4. 14. vide notas.

Præterquam] Neque, *praeterquam* quas ipse amor molestias habet, addas. *Eun.* I. 1. 32. *praeterquam* tui carendum quod erat. *Heaut.* II. 4. 20.

Præut] Ludum jocumque dices fuisse

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Eun. II. 3. 84. Ne ille pro se dictum existimet. **Heaut. prol. 30.** Pro se quisque sedulo faciebant. **Heaut. I. 1. 74.** Habui, amavi pro meo. Non necesse habeo omnia pro meo jure agere. **Adelph. I. 1. 23 et 27.** Pro virgine dari naptum non potest. **Adelph. III. 2. 48.** Sedulo moneo, quæ possum pro mea sapientia. **Adelph. III. 3. 73.** Pro certon tu istæc dicis? **Adelph. III. 4. 32.** Tu illos duo olim pro re tollebas tua. **Adelph. V. 3. 23.** Propatre huic est. **Adelph. V. 8. 28.**

Pro. Interject.] Pro deum atque hominum fidem! **And. I. 5. 11.** Pro supreme Jupiter! **Eun. III. 5. 2,** Pro di immortales. **Adelph. III. 4. 1.** Pro deum immortalium. **Phorm. II. 3. 4.**

Probs] Curasti probs. **And. V. 2. 6.** Narras probs. **And. V. 6. 6.** Intellextin? **Ch. Probs.** **Eun. IV. 6. 30.** Perdoctast probs. **Heaut. II. 3. 120.** Hoc vitio datur. **Sy. probissime.** **Adelph. III. 3. 65.** Feoistis probs. **Phorm. II. 4. 48.** Pulchre discedo et probs, et præter spem. **Phorm. V. 8. 58.**

Probo] Forma et ætate ipse es, facile ut pro Eunucho probes. **Eun. II. 3. 84.**

Probrum] Tamen hanc habere studeat cum summo probro? **And. V. 3. 10.** Quin si hoc celetur, in metu; sin patefit, in probro sim. **Phorm. V. 4. 6.**

Probus] Si vos voltis perhiberi probos. **Adelph. III. 4. 59.** Proba et modesta. **Adelph. V. 8. 7.** O artificem probum. **Phorm. II. 1. 29.**

Procar] Meast petax, procar, magnifica, sumptuosa, nobilis. **Heaut. II. 1. 15.** Maligna magis et magis procar facta ilico est. **Hec. I. 2. 84.**

Procedo] Funus interim procedit. **And. I. 1. 101.** Primo processit param. **And. IV. 1. 47.** Procede tu huc. **Eun. III. 2. 17.** Bene procedit. **Adelph. V. 6. 9.** Processisti hodie pulchre. **Adel. V. 9. 22.**

Proclivis] Ingenium est omnium hominum ab labore proclive ad lubricum. **And. I. 1. 51.** Id faciam, in proclivi quod est. **And. IV. 2. 18.**

Procul] Ut tu illos procul hinc ex occulto cæderes. **Eun. IV. 7. 17.** A me culpam esse hanc procul. **Adelph. III. 3. 50.** Quem cum istoc sermonem habueris, procul hinc stans accepi. **Hec. IV. 3. 1.**

Prodeambulo] Prodeambulare huc libitum est. **Adelph. V. 1. 4.**

Prodeo] In funus prodeo. **And. I. 1. 88.** Nunc id prodeo, ut conveniam Parmenonem. **Eun. V. 6. 4.** Dromo pultat fores: annus quadam prodit. **Heaut. II. 3. 35.** Nemon huc prodit? **Phorm. I. 2. 102.** Neque mi in conspectum prodit. **Phorm. II. 4. 3.**

Prodo] Ut aliquot saltem neptius prodat dies. **And. II. 1. 13.** Prius proditurum te tuam vitam, et prius pecuniam omnem. **Heaut. III. 1. 70.** Illi anui prodita abs te filia est planissime. **Heaut. IV. 1. 26.**

Produco] Ut huic malo aliquam producam moram. **And. III. 5. 9.** Nisi me lactasses amantem, et falsa spe produceres. **And. IV. 1. 24.** Producit: vendit. **Eun. I. 2. 54.** Omnis produri ac vendidi. **Heaut. I. 1. 92.** Qui illud produxit scelus. **Adelph. III. 2. 16.** Quem egomet produri. **Adelph. III. 3. 48.**

Profecto] Profecto sic est. **And. III. 3. 22.** Profecto hoc vere dicant. **Adel. I. 1. 3.** Profecto hoc sic est, ut puto. **Hec. III. 3. 19.**

Profero] Saltem aliquot dies profer. **And. II. 1. 29.** Habeo alia multa, nunc quæ condonabitur; quæ proferentur post. **Eun. prol. 18.** Rem profer palam. **Heaut. V. 2. 41.** An proferendum hoc tibi videtur usquam? **Adelph. III. 2. 39.** Non est opus prolato. **Hec. I. 2. 29.** Progeniem vestram usque ab avo atque atavo proferens. **Phorm. II. 3. 48.**

Proficiscor] Quid causæ est, quin hinc in pistrinum recta proficiscar via? **And. III. 4. 21.** Detineo te: fortasse tu profectus alio fueras. **Eun. II. 2. 49.** Clam me est profectus. **Heaut. I. 1. 66.**

Profiteor] In his poeta hic nomen profitetur suam. **Eun. prol. 3.**

Profugio] Gnatus ejus profugit inopia. **Heaut. III. 2. 17.** Hinc egeas profugiet aliquo militatum. **Adelph. III. 3. 31.**

Profundo] Profundat, perdat, perest, nihil ad me attinet. **Adelph. I. 2. 54.**

Progenies] Memoriter progeniem vestram usque ab avo atque atavo proferens. **Phorm. II. 3. 48.**

Prohibeo] Quæ sese in ignem injicere voluit, prohibui. **And. I. 1. 113.** Quod di prohibeant. **And. III. 3. 36.** Tum me prohibeas meam ne tangam? **Eun. IV. 7. 38.** Deos queso ut istæc prohibeant. **Adelph. II. 4. 11.** Di mala prohibeant. **Hec. II. 1. 10.** Cum uxore

Me ipsam prohibebo domo. Phorm. II. 3. 78.

Proin] Proin tu fac apud te ut nias. And. II. 4. 5. Proin tu, taceri si vis, vera dicito. Eun. I. 2. 26.

Proinde] Proinde hinc vos amolimini. And. IV. 2. 24. Ut vos domi mihi eritis, proinde ego ero fama foris. Hec. II. 1. 21. Proinde expiscare, quasi non nosset. Phorm. II. 3. 35.

Prolix] Accipit homo nemo melius prorsus neque prolixius. Eun. V. 8. 52.

Prologus] In prologis scribundis operam abutitur. And. prol. 5. Oratorem esse voluit me, non prologum. Heaut. prol. 11. Orator ad vos venio ornata prologi. Hec. att. prol. 1.

Proloquor] Censen me verbum potuisse ullam proloqui? And. I. 5. 21. Nequeo satis, quam hoc mihi videtur factum prave, proloqui. Hec. IV. 4. 24. Non potuit cogitata proloqui. Phor. II. 1. 53. Omitto proloqui. Phorm. V. 6. 21.

Prolubium] Quo res tam repente mores mutavit tuos? quod prolubium? Adelph. V. 9. 28.

Promereo] Verum enim quando bene promeruit, fiat. Adelph. II. 1. 47. Ita velim me promerentem ames, dum vivas, mi pater. Adelph. IV. 5. 47. Idem hic tibi, quod bene promeritus fueris, conduplicaverit. Phorm. III. 2. 31.

Promissum] Ubi tempus, promissa jam perfici. And. IV. 1. 7. Fac sis nunc promissa appareant. Eun. II. 3. 20. Satis pol proterve me Syri promissa huc induxerunt. Heaut. IV. 4. 1.

Promissus] Capillus sparsus, promissus, circum caput rejectus negligenter. Heaut. II. 3. 49. vide notas.

Promitto] Satis scite promittis tibi. Heaut. IV. 4. 7. Dum id, quod est promissum, ab amicis argentum aufero. Phorm. III. 2. 28. Neque ego ignosco, neque promitto quicquam. Phorm. V. 8. 55.

Promoveo] Nil promoveris. And. IV. 1. 16. Quantum huic promoveo nuptias. And. IV. 2. 28. Move vero ocias te, nutrix. So. Moveo. Ch. Video, set nil promoveo. Eun. V. 3. 4. Abibo hinc, praesens quando promoveo parum. Hec. IV. 4. 81.

Pronus] Capite pronum in terram statuerem. Adelph. III. 1. 18. vide notas.

Prope] Prope adest, cum alieno more vivendum est mihi. And. I. 1. 125. Prope

jam ut pro uxore haberet. Heaut. I. 1. 46. Partus iustabat prope. Propius ecedamus. Adelph. III. 2. 9 et 11. Illud rus nulla alia causa tam male odi, nisi quia prope est. Adelph. IV. 1. 7.

Propediem] Illam tibi salvom adfuturam esse hic confido propediem. Heaut. I. 1. 108. Ne tu propediem istius obsaturabere. Heaut. IV. 8. 27. Ipsa re experiere propediem. Adelph. V. 5. 7.

Propemodum] Propemodum habeo jam fidem. And. III. 4. 6. Me ejus spero fratrem propemodum jam repperisse. Eun. I. 2. 123. Egomet habeo propemodum quam volo. Heaut. V. 5. 20. Carare ambos, propemodum reposcere illam est quem dedisti. Adel. I. 2. 51.

Propere] Propere arcesse. And. V. 6. 15. Traduce huc ad vos propere. Heaut. IV. 4. 22. Propere praecourrit. Hec. III. 3. 11.

Propero] Continuo ad te properans percurro ad forum. And. II. 2. 18. Tanto ocias properemus. Eun. III. 5. 61. Hic properat in Cyprum. Adelph. II. 4. 14. Hominem propere invenire. Phorm. V. 6. 5.

Propino] Hunc comedendum et ebibendum vobis propino. Eun. V. 8. 57.

Propinquus] Ex meo propinqua rursus hoc capio commodi. Eun. V. 5. 1. Quod ego in propinqua parte amicitiae puto. Heaut. I. 1. 5.

Propior] Dum nulla alia delectatio, quae propior esset. Heaut. V. 1. 35. Ita me servet Jupiter, ut propior illi, quam ego sum ac tu, homo nemo est. Phorm. V. 3. 25.

Propitius] Parentes propitii. Adelph. I. 1. 6. Satis illi di sunt propitii? Phor. IV. 3. 31.

Proprius] Nilus esse proprium cuiquam? And. IV. 3. 1. Voluptates eorum propriae sunt. And. V. 5. 4. Curavi, proprius ea Phaedria ut poteretur. Phorm. V. 5. 2.

Propter. Adverb.] Interdum propter dormiet. Eun. II. 3. 77. Hic propter huic adsiste. Adelph. II. 1. 15. Ibi angiportum propter est. Adelph. IV. 2. 37.

Propulso] Quod tu speres, propulso facile. And. II. 3. 21.

Prorsum] Hic homines prorsum ex stultis insanos facit. Eun. II. 2. 23. Prorsum oblitus sum mei. Eun. II. 3. 15.

Prorsus] Huic prorsus illam non dat. And. II. 2. 34. Prorsus a me opinionem hanc tuam esse ego amotam volo. And. III. 2. 30.

Prorruo] Foras simul omnes prorruunt se. Eun. III. 5. 51.

Prosilio] Quidnam hic properans prosilit? Eun. V. 7. 6.

Prosperere] Evenero hanc nobis prospere. Phorm. V. 7. 2.

Prospicio] Malo ego nos prospicere, quam hunc ulcisci accepta injuria. Eun. IV. 6. 24. Nisi prospectum a nobis interea est, desertæ vivimus. Heaut. II. 4. 11. Quam bene vero abs te prospectum est? Heaut. IV. 1. 25. Tibi prosperi et stultitiæ tuæ. Heaut. V. 2. 8. Illa quæ fatara sunt prospicere. Adel. III. 3. 34. Ego jam prospiciam mihi. Adelph. IV. 2. 50. Numquid tute prosperti tibi? Adelph. IV. 5. 55. Aderam, cujus consilio fuerat ea par prospici. Hec. IV. 1. 46. Nisi me animus fallit, aut parum prospiciunt oculi. Phorm. V. 1. 8.

Prosterno] Ceteros ruorem, agerem, raperem, funderem et prosternerem. Adelph. III. 2. 21.

Prosum] Capitis periculum adire, dum prosum tibi. And. IV. 1. 53. Quibus et re salva et perdita profueram et prosum sæpe. Eun. II. 2. 27. Melius, pejus, prosit, obsit. Heaut. IV. 1. 30. Quicquid est id, quod reliquit, profuit. Hec. III. 5. 13. Qui post factam injuriam se expurget, parum mihi prosit. Hec. V. 1. 16.

Protelo] Ne te iratus suis sævidicis dictis protelet. Phorm. I. 4. 36.

Proterreo] Filium proterruisti hinc. Heaut. III. 1. 37.

Proterve] Satis pol proterve me Syri promissa huc induxerunt. Heaut. IV. 4. 1. Ecce autem tu quoque proterve iracundus es. Hec. III. 5. 53.

Protervitas] Quam pæne me tua perdidit protervitas. Heaut. IV. 6. 10.

Protervos] Ne ineptus, ne protervos videar. Heaut. III. 3. 16.

Protinam] Hinc me protinam conjicerem in pedes. Phorm. I. 4. 13.

Provideo] Erus est, neque providebam. And. I. 2. 12. Si non astu providentur. And. I. 3. 3. Phorm. I. 4. 5. ubi vide notas. Putavit me plus scire et previdere. Heaut. I. 1. 64. Provisum est, ne in præsentia huc hinc abeat. Phorm. V. 2. 14.

Provincia] Huic nostro traditast pre-

vincia. Heaut. III. 2. 5. Provinciam cepisti duram. Phorm. I. 2. 22.

Proviso] Proviso quid agat Pamphilus. And. V. 5. 1. Huc proviso. Eun. III. 1. 4. Ego huc ad vos proviso. Adelph. V. 6. 1. vide notas.

Provoco] Pamphilam tantum provocemus. Eun. III. 1. 53. vide notas. Huc provocat. Adelph. V. 4. 24.

Provolvo] Ego hunc in mediam viam provolvam. And. IV. 4. 38.

Proxumus] Proxumus sum egomet mi. And. IV. 1. 12. His mensibus sex septem prorsus non vidisse proxumis. Eun. II. 3. 41. Eamus ad me, ibi proximumst. Eun. III. 5. 64. Agram in proxumo hic mercatas ea. Heaut. I. 1. 2. Hic meus amicus illi genere est proxumus. Adelph. IV. 5. 17. Hic est his cognatus proxumus. Adelph. V. 8. 24. Cum in proxumo hic sit ægra. Hec. III. 2. 6. Lex est, ut orbæ, qui sunt genere proxumi, iis nubant. Phor. I. 2. 75.

Prudens] Prudens sciens, vivas vidensque pereu. Eun. I. 1. 27.

Psaltria] Ille bonus vir nobis psaltriam, si dis' placet, paravit. Adelph. III. 4. 31. Tua arte viginti minæ pro psaltria periere. Adelph. IV. 7. 25.

Publice] Ibi custos publice est nunc. Eun. II. 2. 59. Haud cito mali quid ortum ex hoc ait publice. Adelph. III. 3. 89.

Publicitus] Non hoc publicitus scelus hinc deportarier in solas terras? Phorm. V. 7. 85.

Publicus] An ne hoc quidem ego adipiscar, quod jus publicumst? Phorm. II. 3. 65.

Pudens] Animi est pudentis signum et non instrenui. Heaut. I. 1. 68. Pudens, modesta. Hec. I. 2. 90.

Pudet] Cujus nunc pudet me et miseret. Heaut. II. 5. 19. Fratris me quidem pudet pigetque. Adelph. III. 3. 38. Pudet Philomenæ. Hec. V. 2. 27. Non simultatem meam revereri saltem? non pudere? Phorm. II. 1. 3.

Pudice] Pudice vitam agebat. And. I. 1. 47. Bene et pudice doctum atque eductum ingenium. And. I. 5. 39. Bene et pudice eductam. Heaut. II. 1. 14.

Pudicitia] Et ad pudicitiam et ad rem tutandam. And. I. 5. 53.

Pudicus] Piam ad pudicum ingenium. Hec. I. 2. 77.

Pudor] Patris pudor. Ut neque me consuetudo, neque amor, neque pudor

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Eun. III. 3. 17. Te ipsum querite.
Adelph. I. 2. 1.

Quero] Te ipsum quero. And. II. 2. 8. Consilium quero. And. IV. 2. 19. Facile victam querere. Eun. II. 2. 30. Ubi *queram*, ubi investigem, incertus sum. Eun. II. 3. 3. Sermonem querere. Eun. III. 3. 10. Quid sibi hio vestitus *queris*? Eun. III. 5. 10. *Quere* qui respondeat. Eun. IV. 7. 40. Nil tam difficile est, quin *querendo* investigari possiet. Heaut. IV. 2. 8. Abduca, *vipci*, *quere* rem. Adelph. III. 4. 36. Conserua, *quere*, parce. Adelph. V. 3. 27. Contrivi in *querendo* vitam atque setatam meam. Adelph. V. 4. 15. *Queret* alium virum. Phorm. II. 1. 67.

Queso] Bona verba, *queso*. And. I. 2. 33. Narra istuc *queso* quid sit. Eun. III. 5. 14. Ubiamst *queso*? Heaut. III. 1. 21. Deos *queso* ut istuc prohibeant. Adelph. II. 4. 11. *Queso* quid istuc consili est? Hec. IV. 2. 19. *Queso* quid narras? Phorm. V. 7. 42.

Questus] Acoepit conditionem, dein *questum* occipit. And. I. 1. 52. Olim isti fuit generi quondam *questus* apud stoclam prius. Is *questus* nunc est multo aberrimus. Eun. II. 2. 15 et 22. Eun esse *questum* in animum induxi maximum. Heaut. prol. 49. Uti *questum* faceret. Heaut. IV. 1. 27. Si esset alia ex *questu* hoc. Hec. V. 1. 29. Numquam animam *questi* gratia ad malas adducam partes. Hec. V. 3. 38.

Qualis] Non satis pernosti me etiam, *qualis* sim. And. III. 2. 23. Metuo *qualem* tu me esse hominem existemes. Eun. IV. 6. 20. *Qualis* ingenium haberes. Heaut. II. 4. 4. *Qualis* sim amicus, aut quid possiem. Hec. V. 1. 39. *Qualis* ego in hunc fuerim. Phorm. V. 8. 43.

Quasi. Cum superlativo *deferunt*] Illum esse *quam* deterrimum. And. V. 1. 16. Te redimas captam *quam* queas minimo. Eun. I. 1. 29. Fac *quam* plurimum illis relinquant. Adelph. V. 3. 27. *Quam* maxime servire vestris commodis. Hec. alt. prol. 43.

Sequente. Adjectivo] Vide *quam* iniquus sis prae studio. And. V. 1. 6. *Quam* hoc munus gratum Thaidi arbitrare esse? Eun. II. 2. 44. Vel heri in vino *quam* inmodestus fuisti! Heaut. III. 3. 7.

Sequente. Verbo] *Quam* timeo, quorsum evadas. And. I. 1. 100. Ne quis, *quam* doleam. Heaut. V. 1. 61. *Quam*

gaudeo. Adelph. III. 4. 90. *Quam* timeo. Phorm. IV. 3. 3.

Sequente. Adverbio] *Quam* misere amarit. And. III. 2. 40. *Quam* cito! Eun. I. 2. 98. *Quam* timui male. Hec. IV. 1. 51. *Quam* mox virginem accessast. Adelph. V. 6. 1.

Post tam aliasque particulas] Non tam ipso quidem dono, *quam* abs te datum esse. Eun. III. 1. 3. Tam placidum, *quam* ovis est, reddo. Adelph. IV. 1. 18. Non hecclie verbis dici potest tantum, *quam* re ipse navigare incommodumst. Hec. III. 4. 3. Turbet porro, *quam* velit. Hec. IV. 4. 12. vide notas. Secus *quam* dignum est. Phorm. II. 3. 91.

Quamobrem] Nihil satis firmi video, *quamobrem* acuire hunc mi expediat metum. Heaut. II. 3. 96. Is, *quamobrem* huc veneram, rus abiit. Adelph. III. 3. 81. *Quamobrem* huc abierit, causam vides. Hec. III. 3. 29.

Quamplurimum] Fac plurimum illis relinquant. Adelph. V. 3. 27. Studeo illis ut *quamplurimum* facerem. Adelph. V. 4. 14.

Quamprimum] *Quamprimum* hoc me libera miserum metu. And. II. 2. 14. Fac *quamprimum* huc audiat. Eun. V. 8. 12. Ut, quid agam, *quamprimum* sciam. Adelph. III. 5. 6. Ut hoc *quamprimum*, quicquid est, certo sciam. Hec. III. 1. 44. Cesso adire *quamprimum* senem? Phorm. II. 1. 55.

Quamquam] *Quamquam* illum cupio abducere. Eun. I. 2. 93. *Quamquam* huc inter nos naper notitia admodumst. Heaut. I. 1. 1. *Quamquam* est sceleratus, nos committet hodie unquam iterum ut vapulet. Adelph. II. 1. 5.

Quamvis] *Quamvis* etiam manes etiam hic. Adelph. II. 4. 15.

Quando] Ut quimus, alant; *quando*, ut volumus, non licet. And. IV. 5. 10. Meus fac sis postremo animus, *quando* ego sum tuus. Eun. I. 2. 116. *Quando* istuc jam erit? Heaut. II. 2. 9. *Quando* ego tuum non curo, ne cura meum. Adelph. V. 3. 16.

Quandoquidem] *Quandoquidem* tam iners, tam nulli consilii sum. And. III. 5. 2. *Quandoquidem* illarum neque te quisquam novit. Eun. II. 3. 83. *Quandoquidem* duccenda est, egomet habeo propemodum *quam* volo. Heaut. V. 5. 20. *Quandoquidem* hoc namquam mi ipse voluit credere. Adelph. IV. 5. 6. *Quandoquidem* illam a me distrahit de-

cessitas. *Hec.* III. 5. 42. *Quendogut-*
dem solus regens. *Phorm.* II. 3. 58.

Quantivis] Cum faciem videas, vi-
detur esse *quantivis* preti. *And.* V.
2. 15.

Quanto] *Quanto* satius. *And.* II. 1.
7. *Quanto* magis magisque cogito. *Eun.*
III. 3. 1. *Quanto* tu me es annis gra-
vior, tanto es ignoscentior. *Heaut.* IV.
1. 38. vide notas. *Quanto* fuerat pre-
stabilias. *Hec.* III. 1. 4.

Quantum] *Krus*, *quantum* audio, ux-
ore occidit. *And.* II. 5. 12. *Quantum*
suspicio, ad virginem animum adiecit.
Eun. I. 2. 62.

Quantus] *Nescis* *quantis* in malis
verser miser. *And.* IV. 1. 25. *Quantus*
est sapere? *Eun.* IV. 7. 21. Tu illam
numquam ostendisti *quantis* ponderes.
Heaut. I. 1. 103. Tu, *quantus* *quantus*,
nil nisi sapientis es. *Adelph.* III. 3. 40.
Quantam obtuli adventu meo letitiam
Pamphilo hodie? *Hec.* V. 3. 18. *Quan-*
ta *quanta* hinc mea paupertas est. *Phor.*
V. 7. 10.

Quapropter. *Adverb.*] *Quapropter?*
St. Rogas? *And.* I. 1. 136. *Quaprop-*
ter? quia enim qui eos gubernat ani-
mas, infirmum gerunt. *Hec.* III. 1. 31.

Quapropter. *Conjunct.*] *Quapropter*
hinc res neutiquam neglecta est mihi.
Heaut. II. 3. 116. *Quapropter* quoque
pacto tacitost opus. *Adelph.* III. 2.
44. *Quo* me *propter* exanimatum citius
eduxi foras. *Hec.* III. 3. 4.

Quare] *Quare* equum est vos cog-
noscere atque ignoscere. *Eun.* prol. 42.

Quasi] *Istius* commemoratio *quasi*
exprobratio est immemori benefici.
And. I. 1. 17. *Quasi* necesse sit, si
hinc non dat, te illam uxorem ducere.
And. II. 2. 35. *Ad* simulabo *quasi* nunc
extem. *Eun.* III. 2. 8. *Quasi* talenta
ad quindecim coegi. *Heaut.* I. 1. 93.
Quasi nunc non norimus nos inter nos.
Adelph. II. 4. 7. *Quasi* te non multo
malis narrare hinc mihi. *Hec.* I. 2. 35.
Proinde expiscare, *quasi* non nosces.
Phorm. II. 3. 35.

Quatio] *Homo* *quatiatur* certe omni
dono foras. *Eun.* II. 3. 66.

Quo] *Cum* velit, tibi jure irasci non
queat. *And.* II. 3. 20. *Ut* *quimus*, aiunt,
quando, ut volumus, non licet. *And.*
IV. 5. 10. Te redimas captam quam
queas minimo: si nequeas paelolo, at
quanti *queas*. *Eun.* I. 1. 29 et 30. *Cum*
tolerare illius sumptus non *queat*. *Hec.*
III. 2. 35. *Pectore* consistere nil con-

sili *quit*. *Adelph.* IV. 4. 3. *Forma* in
tenebris nosci non *quita* est. *Hec.* IV.
1. 57. *Minus* quoque viri culpa, quam me
dignumst. *Phorm.* V. 3. 4.

Queror] *Quid* agam? *quid* clamem?
aut *querar*? *Adelph.* V. 3. 3.

Qui. *Ut*] *Esse* *qui* detur tibi: ego
id agam, *qui* mihi ne detur. *And.* II. 1.
34 et 35. *Id* quero, tibi *qui* filium res-
tituerem. *Heaut.* III. 1. 83. *Hinc* de-
mas *qui* fructus. *Adelph.* V. 8. 27. *Ali-*
quantulum que adferret, *qui* dissolve-
rem quam debeo. *Phorm.* IV. 3. 50.

Qui. *Quomodo*] *Qui* sois? *And.* II.
1. 2. *Qui* istuc facere *Eunucho* potu-
it? *Eun.* IV. 3. 15. *Qui* ille poterit es-
se in tuto, die mihi. *Heaut.* IV. 3. 30.
Qui potui melius? *Adel.* II. 2. 7. *Neo*,
qui hoc mi eveniat, scio. *Hec.* II. 3. 6.
Qui istuc credam ita esse, mihi dici ve-
lim. *Phorm.* V. 6. 15.

Quicumque] *Cum* *quibus* erat *cumque*
una. *And.* I. 1. 36. *Quo* meo *cumque*
anime libitumst facere. *And.* I. 5. 28.
Quodcumque inciderit in mentem, volet.
Heaut. III. 1. 75. vide notas.

Quidam] *Fuit* olim hinc *quidam* so-
nex. *And.* I. 3. 16. vide not. *Neque* tibi
obstat, *quod* *quidam* facit. *Eun.* III. 2.
30. *Amicos* *quidam* me a foro abduxit
modo. *Adelph.* IV. 5. 11. *Modo* *quan-*
dam vidi virginem hinc vicinis. *Phor.*
I. 2. 45.

Quidem] *Mi* *quidem* non sit verisimile.
And. I. 3. 20. *Non* tam ipso *quidem*
dono, quam abs te datum esse. *Eun.*
III. 1. 2. *Me* *quidem* semper scio fe-
cisse sedulo. *Heaut.* II. 4. 16. *Fratri*
me *quidem* pudet pigetque. *Adelph.*
III. 3. 37. *Is* *quidem* in culpa non est.
Hec. IV. 4. 77. *Adhuc* curavi unum
hoc *quidem*, ut mi esset fides. *Phorm.*
V. 7. 11.

Quidni] *Adon* ad eum? *B. Quidni?*
And. II. 1. 15. *Haben* hominem, ama-
bo? *Ps. Quidni* habeam? *Eun.* IV. 4.
7. *Clinia* hinc fieri videbat? *M. Quid-*
ni? *mecum* una simul. *Heaut.* V. 1. 34.
Nostin porticum apud macellam hinc
deorsum? *D. Quidni*, noverim? *Adel.*
V. 2. 34. *Hanc* igitur mittimus? *C.*
Quidni? *Phorm.* V. 3. 30.

Quiesco] *Delino*, ut *quiescant*, porro
mone. *And.* prol. 23. *Quibus* *quidem*
quam facile potuerat *quiesci*, si hic *qui-*
eset. *And.* IV. 2. 8. *Quo*so, ego dabo
quiesce. *Phorm.* IV. 3. 65.

Quietus] *Sex* ego te totum, *Parmeno*,
hos menses *quietum* reddam. *Eun.* II.

2. 46. *Quietus esto, inquam.* Phorm. IV. 5. 1.

Quin] *Quin* tu uno verbo dic, quid est quod me velis. And. I. 1. 18. Non dubiumst, *quin* uxorem nolit filius. And. I. 2. 1. *Quin* tu hoc audi. And. II. 2. 9. *Quin* taces. And. II. 3. 25. *Quin* dicitis undest clare. And. IV. 4. 15. vide notas. Numquam accedo, *quin* abs te abeam doctior. Eun. IV. 7. 21. Nil tam difficilest, *quin* querendo investigari possiet. Hean. IV. 2. 8. Numquam unum intermittit diem, *quin* semper veniat. Adolph. III. 1. 7. Nec moram ullam, *quin* ducat, dari. Hec. I. 2. 52. *Quin* omitte me. Phorm. III. 2. 1.

Quippe] *Quippe* forma impulsu nostra nos amatores colunt. Heaut. II. 4. 9. *Quippe* qui magnarum sæpe id remedium ægritudinum est. Heaut. III. 2. 27. *Quippe* homo jam grandior, pauper, cui in opere vita erat, rari fere se continebat. Phorm. II. 3. 15.

Quisnam] Ut sciam numquidnam hæc turbæ tristitia adferat. And. I. 4. 8. *Quidnamst?* And. II. 6. 18. *Quidnam* id est? And. III. 6. 9.

Quispiam] Num illi molestæ *quipiam* hæc sunt nuptiæ? And. II. 6. 7. Quid si hoc *quispiam* voluit deus? Patiamur an narremus *cuiquam*. Adolph. III. 2. 38. Si remittent *quipiam* Philumenam dolores. Hec III. 2. 14.

Quisquam] Quid, Dave, narrat? D. *Æque quicquam* nunc quidem. And. II. 6. 3. Tanta vecordia innata *quisquam* ut siet. And. IV. 1. 2. Nihilne esse propriam *cuiquam*? And. IV. 3. 1. *Quasi quicquam* in hunc jam gravius dici possiet. And. V. 3. 3. Hoc nemo fuit minus ineptus, magis severus *quisquam*. Eun. II. 1. 21. Nil videtur mundius, nec magis compositum *quicquam*, nec magis elegans. Eun. V. 4. 13. Neque me *quisquam* est miserior. Heaut. II. 1. 12. *Quemquam*ne tam animo comi et leni putas? Heaut. V. 1. 39. Ita ut usquam fuit fide *quisquam* optima. Ad. II. 1. 7. Neo fratrem homo vidisse se aibat *quisquam*. Adolph. IV. 6. 5. Nemo *quisquam* illorum scito ad te venit. Hec. I. 1. 10. An *quisquam* usquam gentiumst æquo miser? Hec. III. 1. 13.

Quisque] Pro se *quisque* sedulo faciebant. Heaut. I. 1. 74. *Quæ, cujusque* ingenium ut sit, declarat maximo. Heaut. II. 3. 43. Ut *quisque* suum volt esse, itant. Adolph. III. 3. 45. Nescire arbitramini quo *quisque* pacto hic vitam

vestrorum exigit? Hec. II. 1. 19. Nontate incommodam rem, ut *queque* est, in animum induces pati? Hec. IV. 2. 27.

Quisquis] *Quicquid* peperisset, decreverunt tollere. And. I. 3. 14. *Quicquid* hujus feci, causa virginis feci. Eun. I. 2. 122. Mirum ni illo homine *quo* pacto opust. Eun. V. 8. 53. *Quicquid* est, fac me ut sciam. Heaut. I. 1. 32. *Quicquid* est volo scire. Adolph. I. 2. 73.

Quivis] Virum in *quovis* loco partum. And. IV. 3. 3. Una haram *quævis* causa me ut faciam monet. And. V. 4. 1. *Quivis* possem perpeti. Eun. I. 2. 97. Malo quidem me dignam *quævis* deputem. Heaut. I. 1. 83. *Quivis* ætis est, dum vivat modo. Heaut. IV. 1. 28. Abs *quivis* homine, cum est opus, beneficium accipere gaudeat. Adolph. II. 3. 1. *Cuivis* facilest noscere. Ad. V. 4. 8. Ut *quivis* facile posset credere. Hec. I. 1. 4. *Quamvis* causam hanc suspicari, quam ipsam veram, mavola. Hec. IV. 1. 25. Audacissime *ovis quivis* impone, et feret. Phorm. III. 3. 28.

Quo. Adverb.] Vide *quo* me inducas. And. II. 3. 25. En *quo* redactus sum. Eun. II. 2. 7. In' hinc *quo* dignis cum donis tuis tam lepidis. Eun. IV. 3. 9. Unde sis me *quo* hinc abeas legins. Heaut. I. 2. 58. *Quo* in lectum te receptes. Heaut. V. 2. 15. Ille *quæso* redi *quo* cœpisti. Adolph. II. 1. 36. Pergam *quo* cœpi hoc iter. Hec. I. 2. 119. *Quo* evadat, vide. Phorm. I. 2. 61.

Quo. Coniunct.] *Quoquam* in his te nuptiis fallacise conari, *quo* sunt mistes. And. I. 2. 26. Hanc simulant parere, *quo* Chremetem absterreant. And. III. 1. 14. Id amabo adjata me, *quo* id fal facilius. Eun. I. 2. 70. *Quo* verba facilius dentur mihi. Heaut. V. 1. 41. Immo etiam dabo, *quo* magis credas. Phorm. V. 6. 38.

Quo. Quod] Non pol, *quo* quemquam plus amem aut plus diligam, eo feci. Eun. I. 2. 16. Neque eo nunc dico, *quo* *quoquam* illum senserim. Heaut. III. 2. 43.

Quo. Quare] *Quo* æquior sum Pamphilo. And. II. 5. 18. Per me stetisse credat, *quo* minus hæc fierent nuptiæ. And. IV. 2. 17. Ne revereatar, minus jam *quo* redeat domum. Hec. IV. 4. 8.

Quo. Quanto] *Quo* tu minus scis

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Ratiuncula] Erat ei de *ratiuncula* jampridem apud me reliquam paucillam nummorum. Phorm. L. 1. 2.

Ratus] Non, quod ego egissem, esset *ratus*. Heo. IV. 1. 30. Quod modo *ratus* erat, inritumst. Phorm. V. 7. 58.

Recens] Dum *recitudo* est huc *recens*. Adolph. III. 2. 14.

Recepto] Quo in tectam te *receptes*. Heaut. V. 2. 15. Meum *receptas* filium ad te. Heo. V. 1. 17.

Recido] Nolite sinere per vos artem musicam *recidere* ad paucos. Heo. st. prol. 39.

Recipio] Ibi tum hanc *ejectam* Chrysidis patrem *recepisse*. And. I. 1. 19. Ego *excludor*: ille *recipitur*. Eun. I. 2. 79. Vos oro, ut me in vestrum gregem *recipiatis*. Eun. V. 8. 55. Hominem *amicum recipere* ad te. Heaut. III. 3. 6. Ad me *recipio*; faciet. Heaut. V. 5. 12. Animam *recipe*. Adolph. III. 2. 26. Ipsum video in tempore huc se *recipere*. Phorm. II. 4. 24. Neque me domum nunc *reciperem*.

Recta] Cur non *recta* introibas? Eun. I. 2. 7. Tu rus hinc *ibis*. D. *Recta*. Adolph. III. 3. 79. *Recta* consequor. Heo. III. 3. 12. *Recta* ad Chremem sanus profecti. Phorm. V. 6. 19.

Recte] Qui *utramvis recte* norit, *ambas* noverit. And. prol. 10. Ut *curentur recte* huc. And. I. 1. 3. *Recte* putas. And. I. 1. 114. *Recte* dicitis. And. II. 2. 26. Non *recte* accipis. And. II. 2. 30. Ego *istæ recte* ut fiant *videro*. And. II. 6. 25. *Recte* ego *nempe* has *fugit* *nuptias*. And. IV. 4. 27. Quid vos, quo pacto hinc? *satine recte*? And. IV. 5. 9. *Recte* *feras*. Eun. I. 1. 33. Rogo nunc quid velit. *recte*, inquit. Eun. II. 3. 51. Si quis *recte* aut *commode* tractaret. Porro *recte* spero. Heaut. I. 1. 100 et 107. Quod dom ei, *rectest*. Heaut. II. 1. 16. *Recte* sane. Heaut. III. 2. 27. *Recte* datur. Adolph. V. 8. 28. Ex te *recte* eum *natum*. Hec. III. 3. 39. Quid es tam *tristis*? P. A. M. *Recte*, mater. Heo. III. 2. 20. Absque eo *easet*, *recte* ego mihi *vidissem*. Phorm. I. 4. 12.

Rectus] Facile omnes cum *valemus*, *recta* *consilia* *ægrotis* *damus*. And. II. 1. 9. *Ipsus* eam rem *recta* *reputavit* *via*. And. II. 6. 11. Hinc in *pistrinum* *recta* *proficiscar* *via*. And. III. 4. 21. *Consilium* *illud* *rectumst*. Eun. IV. 7. 14. *Pravum* an *rectum* sit. Heaut. III. 1. 76. Immo ut *recta* *via* rem *narret*

ordine *omnem*. Heaut. IV. 3. 28. Nisi quod ipse *fecit*, nil *rectum* *putat*. Adolph. I. 2. 19. *Præterito* *hac* *recta* *platea* *sursus*. Adolph. IV. 2. 35. *Recta* *via* *quidem* *illuc*. Phorm. II. 1. 80. *His* *nunc* *præmium* *est*, qui *recta* *prava* *faciunt*. Phorm. V. 2. 6.

Recurro] Jam huc *recurreret*. Adolph. IV. 1. 10.

Recuse] Numquam *ausus* *sunt* *recusare* *eam*. Heo. III. 1. 16.

Reddo] Hic *reddes* *omnia*, quæ *nunc* *sunt* *certa* *ei* *consilia*, *incerta* *et* *sient*. And. II. 3. 16. Quomodo *me* *ludos* *redderet*? And. III. 1. 21. *vide* *notas*. Ut *suis* *restituam* *eo* *reddam*. Eun. I. 2. 67. *Pamphilum* *ergo* *huc* *redde*. Eun. IV. 7. 26. *Dictum* *ac* *factum* *reddidi*. Heaut. IV. 5. 1. Tam *placidum*, quam *ovis* *est*, *reddo*. Adolph. IV. 1. 18. *Facilem* *benivolentique* *lingua* *tua* *jam* *tibi* *me* *reddidit*. Hec. V. 1. 35. *Judicium* *de* *eadem* *causa* *iterum* *et* *reddant* *tibi*. Phor. II. 3. 57. *Fractum*, quem *Lemni* *uxoris* *reddunt* *prædia*. Phorm. IV. 3. 75. *Satin* *est* *si* *te* *delibatam* *gaudio* *reddo*? Phorm. V. 6. 16.

Redduco] *Reddurti* *animum*. And. II. 1. 33. *vide* *notas*. *Scelera* *et* *lacrumæ* *redducunt* *animum* *ægotam* *ad* *misericordiam*. And. III. 3. 27. *Jam* *dudum* *res* *redduxit* *me* *ipsa* *in* *gratiam*. And. V. 4. 45. *De* *redducenda* *id* *facias*, quod *in* *rem* *sit* *tuam*. Hec. III. 3. 31. *In* *ludam* *ducere*, *et* *redducere*. Phorm. I. 2. 36.

Redeo] *Redeo* *inde*. And. I. 1. 110. *Ut* *redeat* *jam* *in* *viam*. And. I. 2. 19. *Incommoditas* *denique* *huc* *omnis* *redit*. And. III. 3. 35. *Ad* *me* *lege* *redierunt* *bona*. And. IV. 5. 4. *Omnia* *hæc* *nunc* *verba* *huc* *redeunt* *denique*. Eun. I. 2. 78. *Redeo* *rursum*. Eun. IV. 2. 6. *Postremo* *adeo* *res* *rediit*. Heaut. I. 1. 61. *In* *eam* *res* *rediit* *jam* *locum*. Heaut. II. 3. 118. *Rursum* *ad* *ingenium* *redit*. Adolph. I. 1. 46. *Ad* *te* *redi*. Adolph. V. 3. 8. *Jamne* *enarrasti* *id*, quod *ad* *te* *rediturum* *putes*? Adolph. II. 2. 28. *Istoc* *verbo* *animes* *mi* *rediit*. Hec. III. 2. 12. *Ad* *hos* *ea* *redibat* *lege* *hereditas*. Heo. I. 2. 97. *Ut* *ad* *pauca* *redeam*. Heo. I. 2. 60. *Peregre* *rediens*. Phorm. II. 1. 13. *Quod* *si* *eo* *meæ* *fortune* *redeant*. Phorm. I. 4. 23. *Ad* *restim* *mi* *quidem* *res* *redit* *planissime*. Phorm. IV. 4. 5. *Ad* *te* *summa* *solum*, *Phormio*, *rerum* *redit*. Phorm. II. 2. 2.

Redigo] En quo redactus sum. Eun. II. 2. 7. Eo rediges me, ut quid emorim egomet nesciam? Eun. IV. 4. 23. vide notas. Ad inopiam redigat patrem. Redigam, ut quo se vertat, nesciat. Heaut. V. 1. 57 et 73. Redige in memoriam. Phorm. II. 3. 36. Ego redigam eas in gratiam. In id redactus sum loci, ut quid agam ex illo prorsus nesciam. Phorm. V. 7. 73 et 86. vide notas.

Redimo captum. Eun. I. 1. 29. Si redimat, magnum esse in ea re lucrum. Heaut. III. 3. 48. vide notas.

Reditio] Quid haec tibi reditios? Eun. IV. 4. 4. vide notas.

Reduco] Quo vis illos tu die reducas. Adelph. V. 3. 44. Reduc uxorem. Heo. IV. 4. 82.

Redux] Reducam me in patriam facis. Heaut. II. 4. 18. Qui ab arce mortuum me reducam in lucem feceris. Heo. V. 4. 12.

Refello] Aut ea refellendo tibi aut purgando corrigemus. Heo. II. 2. 12. Cum tu horum nil refelles, vineam scilicet. Phorm. I. 2. 82. Si id falsum fuerat, filius cur non refellit? Phorm. II. 3. 54.

Referio] Referire non audebam. Adel. V. 2. 28.

Refero] Illis oraeibus nunc referam gratiam. Eun. II. 3. 94. Par tu pari refero. Eun. III. 1. 55. vide notas. Inveniam pol hodie, parem tibi referam gratiam. Eun. IV. 4. 51. Et habetur et referetur gratia. Eun. IV. 6. 12. Studet par referre. Adelph. I. 1. 48. Refero denuo. Heo. alt. prol. 30. Quod ab illo adlatumst, sibi esse id vellatum patet. Phorm. prol. 21. Quo consilia haec referam? Phorm. V. 1. 1.

Refert] Quid retulit? And. III. 2. 16. Mea nihil refert. Eun. II. 3. 29. Illud permagni referre arbitror. Heaut. III. 1. 58. Id mea minime refert. Adelph. V. 4. 27. Tua quod nil refert, percontari desinas. Heo. V. 3. 12. Quid tas, malum, id refert? Phorm. IV. 5. 11.

Reflecto] Neque illum misericordia repressit, neque reflexit. Adelph. III. 2. 9.

Refrigescio] Nihil est: refriserit res. Adelph. II. 2. 25.

Regina] Eunuchum dixi velle te, quia solum utuntur his reginae. Eun. I. 2. 88.

Regio] Cur te ergo in his ego con-

spicor regionibus? Eun. V. 8. 22. Agrum in his regionibus meliorem neque preti majoris nemo habet. Hea. I. 1. 11.

Reguo] Quandoquidem solus regnas. Phorm. II. 3. 58.

Regnum] Regnumne, Aeschine, hic tu possides? Adelph. II. 1. 21.

Rego] Hanc rem, consilio regere non potes. Eun. I. 1. 13.

Rejicio] Rejecit se in eum fons quam familiariter. And. I. 1. 109. Capillus sparsus, promissus, circum caput reiectus neolegenter. Heaut. II. 3. 50. vide notas. Illo ad famem hunc ab studio studuit reicere. Phorm. prol. 19. Forsitan nos reiciat. Phorm. IV. 5. 5.

Religio] Nova nunc religio te istae incessit cedo? And. IV. 3. 15. Dignus es cum tua religione, odium. And. V. 4. 28. Nihil esse mihi religiosum dicere. Heaut. II. 1. 16.

Religiosus] Ut stultus et miserus omnes sumus religiosus. Heaut. IV. 1. 37. vide notas.

Relino] Relevi dolia omnia, omnis series. Heaut. III. 1. 51.

Relinquo] Qui igitur relictus est objurgandi locus? And. I. 1. 127. Si illum relinquo, ejus vitae timeo. And. I. 3. 5. Erus me relictis rebus jussit Pamphilum hodie observarem. And. II. 5. 1. vide notas. Nihil est precii loci relictum. And. III. 4. 22. Qui mihi reliquit haec, quae habeo, omnia. Eun. I. 2. 40. Ea mortuast: reliquit filiam adolescentulam. Heaut. III. 3. 41. Illi nil viti est relictum, quin id illidem sit tibi. Heaut. V. 3. 19. Animam reliquam potius, quam illas deseram. Adel. III. 4. 52. Sibi vero hanc laudem relinquent: vixit, dum vixit, bene. Heo. III. 5. 11. Memini, relinqui me, deo irato meo. Phorm. I. 2. 24.

Reliquiae] Hujus generis reliquias restare video. Phorm. III. 3. 90.

Reliquus] Ut pernoctatis, coquid spei sit reliquum. And. prol. 25. Itan parasti te, ut spes nulla reliqua in te sit tibi? Eun. II. 2. 9. Quid reliquist, quin habeat quae quidem in homine dicuntur bona? Heaut. I. 2. 19. Hoc reliquum est. Adelph. III. 2. 48. Hoc mi unum ex plurimis miseriis reliquum fuerat malum. Heo. IV. 1. 53. Erat ei de ratiuncula jam pridem apud me reliquom paucillulum nummorum. Phor. I. 1. 3.

Rellevo] Mi jam animam rellevaris. Adelph. IV. 3. 11.

Remedium] Quod remedium nunc huic malo inveniam? And. III. 1. 10. Id ut ne fiat, haec res solast remedio. Eun. III. 1. 49. Magnarum saepe id remedium regridinum est. Heaut. III. 2. 28. Solus mearum est miseriarum remedium. Adelp. III. 1. 7. Inveni, opinor, remedium huic rei. Phorm. IV. 3. 11. Ego nullo possum remedio me evolvere ex his turbis. Phorm. V. 4. 5.

Reminiscor] Cum orata ejus reminiscor. And. III. 3. 25.

Remitto] Remittas jam me onerare injuriis. And. V. 1. 8. Nullum remittis tempus. Heaut. I. 1. 18. Si remittent quippiam Philamenam dolores. Heo. III. 2. 14. vide notas. Cum ego vestri honoris causa repudium altere remisim. Phorm. V. 7. 36.

Remoror] Ne quod vestrum remorer commodum. And. IV. 3. 24. Qui hodie me remoratus sit. Eun. II. 3. 11.

Removeo] Poetam restitui in locum, prope jam remotum injuria adversarium. Heo. alt. prol. 14.

Renumero] Renumeret dotem huc, eat. Hec. III. 5. 52.

Renuntio] Huc renuntio. And. III. 4. 15. Quid nunc renuntiem abs te responsam, Chreme? Heaut. IV. 8. 18. Deliberet, renuntietque hodie mihi. Hec. III. 5. 58. Illis repudium renuntiet. Phorm. IV. 3. 72.

Reor] Teque ante quod me amare rebar, ci rei firmasti fidem. Hec. IV. 2. 5. vide notas. Uxorem, quam nunquam est ratus posthac se habiturum, reddo. Hec. V. 3. 21.

Repente] Repente ad studium se applicasse hunc musicum. Heaut. prol. 23. Quae res tam repente mores mutavit tuos? Adelp. V. 9. 27. An dolor repente invasit? Heo. III. 2. 21.

Repentinus] Mirando hoc tanto tam repentino bono. And. V. 4. 35.

Reperio] Vel melius tute reperi, me missum face. And. IV. 1. 56. Causam, ut ibi manerem, repperit. Eun. III. 3. 6. Simul rem et gloriam armis belli repperi. Heaut. I. 1. 60. Ego in hac re nil reperio, quamobrem lauder tantopera. Adelp. IV. 3. 1. Verum reperies. Hec. V. 4. 3. Nisi aliquid jam consilium celere repereris. Phorm. I. 4. 1. Quam causam reperient? Phorm. II. 1. 4.

Repeto] Repudiatus repeto. And. I. 5. 14. Hanc tibi dono do, neque repeto pro illa quicquam abs te preti.

Eun. IV. 6. 11. Repeton quem dedi? Adelp. I. 2. 56. Cum argentum repeton. Phorm. IV. 4. 14.

Reposco] Curare ambos, propemodum repocere illum est, quem dedisti. Adelp. I. 2. 52.

Reprehendo] Locum reprehensum, qui praeteritas negligens. Adelp. prol. 14. Me reprehendi. Adelp. IV. 4. 15. Haec reprehendere et corrigere quem. Adelp. V. 9. 37. vide notas.

Reprimo] Neque illum misericordia repressit. Adelp. III. 2. 9. Reprimo iracundiam, atque ad te redi. D. Reprissi, redii. Adelp. V. 3. 8 et 9. Reprimam me, ne aegre quicquam ex me audias. Hec. V. 1. 39.

Repudio] Repudiatus repeto. And. I. 5. 14. Repudio quod consilium primum intenderam. And. IV. 3. 18. Quae tibi putaris prima, in experiendo ut repudies. Adelp. V. 4. 4.

Repudium] Illis repudium renuntiet. Phorm. IV. 3. 72. Cum ego vestri honoris causa repudium altere remisim. Phorm. V. 7. 36.

Reputo] Ipsi eam rem recta reputavit via. And. II. 6. 11. Dum haec mecum reputo. Eun. III. 5. 44.

Requiesco] Requiescere ubi volebat. Eun. III. 1. 15.

Requiro] Ibo, ac requiram fratrem. Adelp. III. 4. 65. Abi, Phaedria, cum require. Phorm. II. 2. 79.

Res] Ad pudicitiam et ad rem tutandam. And. I. 5. 53. Sic res est. And. III. 4. 9. Si in rem utriusque. And. III. 3. 14. Abhorrenti ab re uxoria. And. V. 1. 10. Relictis rebus omnibus. Eun. I. 2. 86. Quibus res sunt minus secundae. Adelp. IV. 3. 14. Tuam rem constabilisses. Quasi re bene gesta. Adelp. V. 1. 9 et 13. Rem ipsam putemus. Adtentiores sumus ad rem omnes, quam sat est. Adelp. V. 3. 10 et 48. Rei serviens. Hec. II. 1. 27. Magis rem in vestram et nostram id esset. Heo. II. 2. 7. Si cum illo habuerit rem postea. Hec. IV. 4. 96. Ad te summa solum, Phormio, rerum redit. Phorm. II. 2. 3. Non hercle ex re istius me instigasti. Phorm. V. 7. 76.

Resarcio] Discidit vestem, resarcitur. Adelp. I. 2. 41.

Rescindo] Mihi non videtur, quod sit factam legibus, rescindi posse. Phorm. II. 4. 16.

Rescisco] Certo si resciverim. And.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

4. 1. *Revleo*, quidam Chærea hic rerum gerat. Eun. V. 4. 1.

Revivisco] Ille reviviscet jam nunquam. Hec. III. 5. 15.

Revoco] Excoluit: revocat. Eun. I. 1. 4. *Revocamus* hominem. Phorm. I. 4. 17. Num novam aut mirumst revocari, cursum cum institeris? Phorm. V. 6. 8.

Revolvo] In eandem vitam te revolutum demo video esse. Hec. IV. 4. 69.

Rex] Vel rex semper maximas mihi agebat. Regem elegantem narras. Eun. III. 1. 7 et 18. In Asiam ad regem militatum abiit. Heaut. I. 1. 65. Regem me esse oportuit. Phorm. I. 2. 20. Nemo satis pro merito gratiam regi refert. Phorm. II. 2. 24.

Rhodius] Quo pacto Rhodium tetigerim in convivio. Rhodius adolescentulus. Eun. III. 1. 30 et 33. Illud de Rhodio dictum in mentem cum venit. Eun. III. 2. 45.

Rideo] Hisce ego non paro me ut videant. Eun. II. 2. 18. Quid tibi est? quid rides? defessa jam sum misera te ridendo. Eun. V. 6. 6 et 7. Quid resisti? Heaut. V. 1. 13. *Rideo* hunc. Adelpb. IV. 2. 9. Ille ringitur: tu rideas. Phorm. II. 2. 27.

Ridicule] *Ridicule* rogas. Hec. IV. 4. 46.

Ridiculus] Hai, tam oïto? *ridiculum*. And. III. 1. 16. *Ridiculum* caput. And. II. 2. 34. Neque *ridiculus* esse, neque plagas pati possum. Eun. II. 2. 13. Mihi solte *ridiculus* fuit. Eun. V. 6. 3. *Ridiculum* est, te istuc me admonere. Heaut. II. 3. 112.

Rima] Plenus rimarum sum, hac atque illac perpluo. Eun. I. 2. 25. vide notas.

Ringor] Ille ringitur: tu rideas. Phorm. II. 2. 27.

Riscus] Ubi sitast? Th. in *risco*. Eun. IV. 6. 16.

Risus] *Risus* omnes qui aderant, emoriri. Eun. III. 1. 42. Gemitus, soreditas, tussis, *risus* abstine. Heaut. II. 3. 132.

Rivalis] Video *rivalis* servom. Eun. II. 2. 37. Militem ego *rivalem* recipiendam censeo. Eun. V. 8. 42.

Rogito] Ah *rogitare*, quasi difficile siet. Eun. II. 1. 3. *Rogitando* obtundat, enioet. Eun. III. 5. 6. *Rogitas*, audacissime? Eun. V. 4. 26. *Rogitas* quid siet? Heaut. II. 3. 10.

Rogo] At etiam rogas? Die quod rogo. And. IV. 4. 23 et 25. *Rogare* ad ^{cœnam} ut veniat. Eun. II. 2. 35.

Roget quis. Eun. III. 3. 5. De isto rogas virgine? Eun. IV. 4. 53. *Men rogas?* Heaut. II. 3. 5. *Rogabit* me: ubi fuerim. Adelpb. IV. 1. 11.

Rubicundus] Magnus, *rubicundus*, crispus, crassus, cœcius. Hec. III. 4. 26.

Rufus] *Rufus*ne istam virginem, cœciam, sparsis ore, adunco naso? Heaut. V. 5. 17.

Rumor] Meum gnatum rumor est amare. And. I. 2. 14. *Rumor* distulerunt malevoli. Heaut. prol. 16. *Rumor* venit. Hec. alt. prol. 31. Qui est *rumor* populi? Phorm. V. 7. 18.

Rumpo] Jamne *rumpere* hoc mihi fiet? Eun. III. 5. 2. vide notas. Ut me ambulando *rumperet*. Hec. III. 4. 21.

Ruo] Vide sis, nequid imprudens *ruas*. Heaut. II. 3. 128. Quid si nunc *caelum ruat*? Heaut. IV. 3. 41. *Ceteros ruerem*. Adelpb. III. 2. 21.

Rursum] Bellum, pax *rursum*. Eun. I. 1. 16. Quicquid dicant, laudo: id *rursum* si negant, laudo id quoque. Eun. II. 2. 20. *Redeo rursum*. Eun. IV. 2. 6. *Dico dum hoc rursum*. Eun. IV. 4. 39. *Optabit rursum* ut abeat abs se filius. Heaut. IV. 5. 8. *Rursum* ad ingenium redit. Adelpb. I. 1. 46. *Rursum* in gratiam restitues. *Cursari rursum* prorsum. Hec. III. 1. 11 et 36. Illud mihi argentum *rursum* jube rescribi. Nolo, volo: volo, nolo *rursum*. Phorm. V. 7. 29 et 57.

Rus] *Rus* ibo. Eun. I. 2. 107. Video *rure* redeuntem senem. Eun. V. 4. 45. Ex meo propinquo *rure* hoc capio commodi. Eun. V. 5. 1. *Ruri* agere vitam. Adelpb. I. 1. 20. *Senex rus* abdit sese. Hec. I. 2. 100. *Rus* habitatum abii. Hec. II. 1. 27. *Ruri* fero se continebat. Phorm. II. 3. 16.

Rusticus] Qui opere rustico faciendo facile sumptum exseroient suam. Hec. I. 1. 90. vide notas.

S.

Sacellum] Est ad hanc mentem *sacellum*. Adelpb. IV. 2. 37.

Sacrifico] Spatium sacrificandi dabitur paululum. Phorm. IV. 4. 20.

Sacrilegus] Quid ais, *sacrilegus*? Eun. V. 1. 13. Hanc perterrebo *sacrilegum*.

Eun. V. 3. 13. O scelera, O genera
scortilega. **Adelph. III. 2. 6.**

Seculum] Olim quondam apud scelus
prius. **Eun. II. 2. 15.** Hocine seculum.
Adelph. III. 2. 6.

Secundus] Ne te iratus suis sevidi-
cis dictis protelet. **Phorm. I. 4. 36.**

Sevio] Ah ne sevi tantopere. **And.
V. 2. 27.**

Sevicia] Num meam seviciam veri-
tas? **Eun. V. 2. 15.**

Sevos] Ego ille agrestis, sevos, tris-
tis, parvus, truoalentus, tenax. **Adelph.
V. 4. 12.** Conclusam hic habeo uxorem
sevam. **Phorm. V. 1. 17.**

Sal] Qui habet sal, quod in te est.
Eun. III. 1. 10. vide notas.

Salsamentum] Salsamenta hæc fac
uncoerentur pulchre. **Adel. III. 3. 26.**

Salsus] Hoc salsumst, hoc adustumst,
hæc lautumst parum. **Adel. III. 3. 71.**

Saltem] Saltem aliquot dies profer.
And. II. 1. 28. Si illud non licet, sal-
tem hoc licebit. **Eun. IV. 2. 12.** Sal-
tem salutare. **Heaut. II. 3. 138.** Saltem
quanti emptast. **Adelph. II. 2. 41.** Ut
saltem sciam, quid de hac re dicat.
Phorm. II. 4. 3.

Salto] Tu inter eos restim ductans
saltabis. **Adelph. IV. 7. 34.**

Salve] Satine salves? dic mihi. **Eun.
V. 5. 8.**

Salve] Quis hic loquitur? **Mysis?**
Salve. M. O salve, Pamphile. **And. I.
5. 32.**

Salvere] Salvere Hegionem plurimum
jubeo. **Adelph. III. 4. 14.**

Salvete] Set quos percoenter video.
Salvete. And. IV. 5. 5.

Salus. Dea Salutis] Ipsa si cupiat
salus, servare prorsus non potest hanc
familiam. **Adelph. IV. 7. 43.** Quod te,
Æsculapi, et te, **salus,** ne quid sit ha-
jus, oro. **Hec. III. 2. 3.**

Salus] Ad te advenio, spem, salutem,
consilium, auxilium expetens. **And. II.
1. 19.** Quoæ adsolent quæque oportet
signa esse ad salutem, omnia huic esse
video. **And. III. 2. 2.** Non jam ad
salutem posse converti hoc malum. **And.
IV. 1. 48.** Plurima salute Parmeno-
nem summum suum impertit **Gnatho.**
Eun. II. 2. 39. Nos: omnia hæc sa-
luti est adolescentulis. **Eun. V. 4. 18.**
Quod cum salutę ejus fiat. **Adelph. IV.
1. 3.**

Saluto] Salutant: ad ornam vocant.
Eun. II. 2. 28. Saltem salutare. **Hec. II.
3. 138.** Opperiar hominem hic, ut sa-

lutam et colloquar. **Adelph. III. 3. 92.**
Ego deos penatis hinc salutatum de-
mum devortat. **Phorm. II. 1. 81.**

Salvos] Salvos sis **Crito.** **And. IV. 5.
7.** Salvos sum, si hæc vera sunt. **Eun.
V. 6. 9.** Et re salve et perdita. **Eun.
II. 2. 27.** Ehem, salvom te advenisse
gandeo. **Eun. V. 5. 6.** Si me vis salvom
esse et rem et filium. **Heaut. V. 2. 68.**
Salvos nobis, deos quæso, ut siet. **Adel.
III. 1. 11.** Erubuit: salvos res est. **Ad.
IV. 5. 9.** Gandeo natum illum, et illam
salvom. **Hec. IV. 4. 21.** Venire salvom
voluptest. **Phorm. IV. 3. 5.**

Sanius] Sania mihi mater fuit: ea
habitabat **Rhodi.** **Eun. I. 2. 27.**

Sancte] Vel hic **Pamphilus** jurabat
quotiens **Bacchidi,** quam sancte. **Hec. I.
1. 3.** Sancte adjurat. **Hec. II. 2. 26.**

Sanctus] Nimis sanctas nuptias stu-
dent facere. **Adelph. V. 7. 1.** Sanctius
quam jusjurandum. **Hec. V. 1. 25.**

Sandalium] Utinam tibi committigari
videam sandalio caput. **Eun. V. 7. 4.**

Sane] Sane quidem. **And. I. 2. 24.**
Sane pol. **And. I. 4. 2.** Bene sane. **And.
V. 2. 7.** Sane hercule ut dicis. **Eun. III.
5. 59.** Recte sane interrogasti. **Eun. V.
5. 11.** Ita non ut olim, sed uti nunc,
sane bona. **Heaut. III. 2. 13.** Sane vo-
lo. **Heaut. IV. 8. 31.** Sane nollem huc
exitam. **Adelph. V. 1. 13.** Sane hercule
homo voluptati obsequens fuit, dum
vixit. **Hec. III. 5. 9.** Redeat sane in-
gratiam. **Phorm. V. 8. 40.**

Sanguis] Sine sanguine hoc non pos-
se fieri. **Eun. IV. 7. 9.**

Sannie] Eunuchi et Adelphorum per-
sona est.

Sanus] Satim sanus, qui me id rog-
tos? **And. IV. 4. 10.** Sanus sim an ne
insaniam? **Eun. III. 5. 8.** Au se, mi
homo, sanus es? **Adelph. III. 2. 38.**
Sanumne te credis esse? **Adelph. IV.
7. 30.** Si sanus sies, jube illam redire.
Hec. III. 5. 43.

Sapiens] Omnia prius experiri, quam
arma, sapientem decet. **Eun. IV. 7. 19.**
vide notas. Tu verba fundis hic sapien-
tia? **Adelph. V. 1. 7.** At tu qui sapi-
ens es, magistratus adi. **Phorm. II. 3.
56.** Dictum sapienti sat est. **Phorm.
III. 3. 8.** Mulier sapiens es. **Phorm. V.
8. 57.**

Sapienter] Sapienter vitam instituit.
And. I. 1. 40. Pulchre mehercule dic-
tum, et sapienter. **Eun. III. 1. 26.** Be-
ne et sapienter dixi dudum. **Adelph.
V. 8. 30.**

Sapientia] Tu, quantus quantus, nil nisi sapientia es. Pro mea sapientia. Adolph. III. 3. 40 et 73.

Sapio] Tu pol, si sapis, quod scis nescis. Eun. IV. 4. 54. Illuc est sapere. Quanti est sapere? Eun. IV. 7. 12 et 31. Foris sapere. Heaut. V. 1. 50. Ad omnia aliaestate aspicimus rectius. Adel. V. 3. 46. Sapient mea sententia. Phorm. II. 2. 21.

Sat] Sat est. And. I. 1. 143. Sat habeo. And. II. 1. 35. Sat habet, tum si recipitar. Sat scio. Eun. III. 2. 32 et 34. Etsi is quoque rerum sanarum sat agit. Heaut. II. 1. 13. vide notas. Tantum sat habes? Heaut. IV. 3. 40. Adtentiores sumus ad rem omnes, quam sat est. Quod illos sat scias acuet. Adel. V. 3. 48 et 49. Non signi hoc sat est? Heo. II. 1. 39. Diotam sapienti sat est. Phorm. III. 3. 8. Pæne plus quam sat erat. Phorm. V. 3. 14.

Satias] Ubi satias cepit fieri, commuto locum. Eun. V. 5. 3. Satias jam tenet studiorum istorum. Heo. IV. 2. 18.

Satietas] Sicubi enim satiety hominum, aut negoti signando odium cepit. Eun. III. 1. 13. Quo pacto satietatem amoris ait se velle absumere? Phorm. V. 4. 6.

Satin. Satine] Satin sanu's, qui me id rogites? And. IV. 4. 10. Satine hoc mandatumst tibi? Eun. II. 1. 2. Satin sanus es aut sobrius? Heaut. IV. 3. 29. Satin hoc certumst? Adel. III. 2. 31. Satin omnia ex sententia? Phorm. II. 1. 26.

Satis] Satis cum periclo. And. I. 1. 104. Satis jam satis, Simo, spectata erga te amicitiam mea: satis pericoli incipi adire. And. V. 1. 1 et 2. Plus satis. Eun. I. 2. 5. Nequeo satis mirari. Eun. III. 4. 9. Satis certo scio. Heaut. I. 1. 19. Satis jam, satis pater durus fui. Heaut. III. 1. 30. Si satis cerno. Adel. III. 3. 85. Quod satis sit, faciet ipsa. Heo. V. 2. 17. Satis jam verborumst, Phorm. II. 3. 89. Si satis commemini. Phorm. III. 2. 58.

Satius] Quanto satius te id dare operam. And. II. 1. 7. Mori me satius. Eun. IV. 7. 2. Satius est, quam te ipso herede hæc possidere Bacchidem. Heo. V. 2. 16. Pudore et liberalitate liberus retinere satius esse credo quam metu. Adolph. I. 1. 33. Ne quid faciam plus, quod post me minus fecisse satius sit. Heo. V. 1. 4. Emori hercle satius est. Phorm. V. 7. 68.

Satrapa] Satrapa si siet amator, nunquam sufferre ejus sumptus queat. Heo. III. 1. 43.

Satur] Omnium rerum satur. Adolph. V. 1. 3. Cum tu saturus atque ebrus es, et puer ut satur sit facito. Heo. V. 2. 3. vide notas.

Sarum] Satis diu jam hoc sarum volvo. Eun. V. 8. 55.

Scenicus] Dubiam fortunam esse scenicam. Ludos scenicos. Heo. alt. prol. 8 et 37.

Scapula] Senibus fidelis dum sum, scapulas perdidi. Phorm. I. 2. 26. vide notas.

Sceleratus] Sceleratus Davos. And. I. 1. 132. Eorum sceleratum Syrus. Adolph. IV. 2. 14.

Scelerosus] Ubi ego illum scelerosum inveniam? Eun. IV. 3. 1.

Scelestus] O scelestus atque audacem hominem. Eun. IV. 4. 41. Eho sceleste, quo illam ducis? Heaut. II. 3. 71.

Scelus] Ubi illic est? scelus, qui me hodie. Perii. And. III. 5. 1. vide notas. Quid hoc est sceleris? Eun. II. 3. 35. Quid ego tantum sceleris admisi miser? Heaut. V. 2. 3. O scelera, O genera sacrilega. Adolph. III. 2. 6.

Scilicet] Id populus curat scilicet. And. I. 2. 5. Scilicet faciendumst quod vis. Eun. I. 2. 105. Scilicet facturum me esse. Heaut. II. 3. 117. Scilicet ita tempus fort. Adolph. V. 3. 53. Huius sum reddas scilicet. Heo. IV. 4. 47. Cum tu horum nil refelles, vincam scilicet. Phorm. I. 2. 82.

Scio] Jam scio, ab vix tandem sensi stolidus. And. III. 1. 11. Unde id scis? And. III. 2. 31. Qui sciam? And. IV. 4. 52. Neo quid agam scio. Eun. I. 1. 28. Neque scio quid dicam, aut quid conjectem. Eun. III. 4. 5. Tam scio quam me vivere. Eun. IV. 4. 50. Si sapis, quod scis nescis. Eun. IV. 4. 54. Satis certo scio. Heaut. I. 1. 19. Experiundo scies. Heaut. II. 3. 90. Te sciantem faciam, quicquid egero. Heaut. IV. 8. 32. Non scis inescare homines. Adel. II. 2. 12. vide notas. Non equidem istas, quod sciam. Adolph. IV. 5. 7. Scire est liberum ingenium atque animum. Adolph. V. 3. 42. Scisti uti fore. Phorm. I. 2. 29.

Scirpus] Nodum in scirpo quaeris. And. V. 4. 38.

Scirtus] Audia quid dicam, scirtus? Heo. I. 2. 3.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Heant. III. 1. 69. An veromini se non id facerem, quod recipissem *semel*? **Phorm.** V. 7. 9.

Senectus] Vos *senectus*: nos soli. **And.** I. 5. 50.

Sempiternus] Ego deorum vitam expropter sempiternam esse arbitror. **And.** V. 5. 3.

Senectus] Nimium ad rem in senectate attenti sumus. **Adelph.** V. 8. 31.

Senectus] Cur meam senectutem hujus sollicito amentia? **And.** V. 3. 16. **Aquila senectus.** **Heant.** III. 2. 10. Solum unam hoc vitium senectus adfert hominibus. **Adelph.** V. 3. 47. Habebis que tuam senectutem oblectet. **Phorm.** II. 3. 87. Senectus ipsast morbus. **Phorm.** IV. 1. 9. Non jam tum erat senex, senectus si verecundos facit? **Phorm.** V. 8. 84. vide notas.

Senex] Senem mulierem. **Eun.** II. 3. 66. vide notas. Hic est vietus, vetus, veterosus senex. **Eun.** IV. 4. 21. Iratus senex. **Heant.** prol. 37. Ille fuit senex importunus semper. **Heant.** I. 2. 23. *Aequam esse censent nos jam a pueris ilico nasci senex.* **Heant.** II. 1. 2. Nos quoque senes est sequom senibus obsequi. **Heant.** III. 1. 10. Senex delirans. **Adelph.** IV. 7. 43. Eodem ut jure uti senem liceat, quo jure sum usus adulescentior. **Hec.** alt. prol. 2. Nos jam fabula sumus, senex atque unus. **Hec.** IV. 3. 15.

Senium] Ut illam di deo omnes senium perdant. **Eun.** II. 3. 11.

Sensus] Ego illius sensum pulchre calleo. **Adelph.** IV. 1. 17.

Sententia] Quantum intellexi modo senis sententiam. **And.** I. 3. 2. Ne is mutet suam sententiam. **And.** II. 3. 19. Stat sententia. **Eun.** II. 1. 18. Sicine est sententia? **Heant.** I. 1. 114. Istoo tibi ex sententia tua obtigiase lator. **Heant.** IV. 3. 5. Errat longo, mea quidem sententia. **Adelph.** I. 1. 40. Piscis ex sententis naotus sum. **Adelph.** III. 3. 66. Sin aliter de hac re est ejus sententia. **Adelph.** III. 5. 5. Utidem illae mulieres sunt, forme ut pueri, levi sententia. **Hec.** III. 1. 32. Sin est, ut aliter tua siet sententia. **Hec.** IV. 4. 15. Quid de hac re dicat, quidve sit sententiae. Quot homines, tot sententiae. **Phorm.** II. 4. 4 et 14. Visum est mi, ut ejus temptarem prius sententiam. **Phorm.** IV. 3. 14. Vestra puerili sententia. **Phorm.** V. 7. 56.

Sentio] Quem quidem ego si sensero,

And. I. 1. 137. Vix tandem senis stolidus. **D.** Quid hic sensisse ait? **And.** III. 1. 12. Sentiet, qui vir siem. Nunc ego et illam scelestam esse, et me miserum sentia. **Eun.** I. 1. 21 et 26. Haeco aliquot dies non sentiet. **Heant.** IV. 5. 4. Ne sentiat me sensiss. **Heant.** IV. 8. 20. Mores cave in te esse istos sentiam. **Heant.** V. 4. 9. Isto trus ipse sentiet posterius. **Adelph.** I. 2. 59. Idem quod ego sensit. **Adelph.** IV. 2. 29. vide notas. Ego sentia. **Adelph.** V. 3. 67. Quod si tibi res sit cum eo lenone, quocum mihi est, tam sentiat. **Phorm.** I. 3. 19.

Sentus] Video sentum, squalidum, sgram, pannis annisque obsitam. **Eun.** II. 2. 5.

Serorum] Omnibus gratiam habeo: et serorum tibi praeterca. **Adelph.** V. 9. 14.

Sepelio] Sepultus sum. **Phorm.** V. 7. 50.

Sepulchrum] Ad sepulchrum venimus. **And.** I. 1. 101.

Sequor] Puerus interim procedit: sequimur. I praes, sequor. **And.** I. 1. 101 et 144. Lites sequi. **And.** IV. 5. 16. Comites secuti scilicet sunt virginem. **Eun.** II. 3. 55. Sequere me intro haec. **Heant.** IV. 1. 51. Sequere haec me ocias. **Heant.** IV. 7. 4. Ego hanc clementem vitam urbanam, atque otium secutus sum. **Adelph.** I. 1. 18. Petas quam litis sequar. **Adelph.** II. 2. 40. Is, quod mihi de hac re dederit consilium, id sequar. **Adelph.** III. 4. 54. Pietas matris potius commodum suadet sequi. **Hec.** III. 5. 31. Cum eum sequitur alienus puer. **Hec.** IV. 4. 27. vide Notas.

Seria] Relevi dolia omnia, omnia seriaz. **Heant.** III. 1. 51.

Serio] Id vero serio triumphat. **Eun.** III. 1. 3. Misit porro orare, ut venirem, serio. **Eun.** III. 3. 22. Jocos an serio iste haec dicat nescio. **Heant.** III. 2. 2. 30.

Serius] Rem seriam velle agere mecum. **Eun.** III. 3. 7.

Sermo] Sermonem querere. **Eun.** III. 3. 10. Ibi illa cum illo sermonem occipit. **Eun.** IV. 1. 8. Interea dum sermones cedimus. **Heant.** II. 5. 1. Haud invito ad aures sermo mi accessit tans. **Hec.** III. 5. 32. Quem cum isto sermonem habueris, procul hic astans accepi. **Hec.** V. 3. 1. Ut voluptati obitas, sermo, adfatus tans, quo-

Utamque adveneris, semper sit. *Hec.* V. 4. 19. Animum cepti attendere, hoc modo sermonem captans. *Phorm.* V. 6. 29.

Sero] Hodie sero ac nequicquam volles. *Heaut.* II. 3. 103. Hoc mihi dolot, nos pæne sero scisse. *Adelph.* II. 4. 8.

Servatrix] O Bacchis, O mea Bacchis, servatrix mea. *Hec.* V. 4. 16.

Servio] Servibas liberaliter. *And.* I. 1. 11. Qui minus quam Hercules servavit Omphalæ? *Eun.* V. 7. 3. Cur insano serviat? Quam maximo servire vestris commodis. *Heaut.* prol. 32 et 50. Laborans, querens, parcens, illi serviens. *Heaut.* I. 1. 87. Rei serviens. *Hec.* II. 1. 27. Matris servibo commodis. *Hec.* III. 5. 45. Ea serviebat lenoni impurissimo. *Phorm.* I. 2. 33.

Servitium] Hoc tibi pro servitio debeo. *And.* IV. 1. 52.

Servitus] A parvulo ut semper tibi apud me iusta et clemens fuerit servitus. *And.* I. 1. 9. In servitutem pauperem ad ditem dari. *Phorm.* IV. 8. 48.

Servo] Me insensus servat. *And.* I. 3. 7. Ut servem fidem. Accepi: acceptam servabo, *And.* I. 5. 45 et 63. Hem, serva. *And.* II. 5. 5. Juno Lucina, fer opem, serva me, obsecro. *And.* III. 1. 15. Cujus tibi potestas summa servandi datur. *And.* III. 3. 9. Neque pol servandum tibi quicquam dare ausim, neque te servare. *Eun.* V. 2. 64 et 65. O Jupiter, servus obsecro hæc bona nobis. *Eun.* V. 8. 19. Hunc difficilom invitum servaret senem. *Heaut.* III. 2. 24. Servas, castigas, mones. *Heaut.* III. 3. 31. Serva, quod in te est, filium et me et familiam. *Heaut.* IV. 8. 4. Servus quod labore invenerit. *Heaut.* V. 4. 17. Servesne an perdas totum, dividuum face. *Adelph.* II. 2. 33. Ipsa si cupiat Salus, servare prorsus non potest hanc familiam. *Adelph.* IV. 7. 44. Servare in eo certat, quod dixi, fidem. *Hec.* III. 3. 42. Quod mihi es pollicita, tute ut serves. *Hec.* V. 2. 20. Solus servare hunc potes. *Phor.* III. 3. 6. Ita me servet Jupiter. *Phor.* V. 3. 24.

Servulus] Observabam mane illorum servulos venientis aut abeuntis. *And.* I. 1. 56. Servulum ad eam in urbem misit. *Heaut.* I. 2. 17. Falli te sinas technis per servulum. *Heaut.* III. 1. 62. Ut

captus servulorum est. *Adelph.* III. 4. 34. vide notas. Miseram mulierem et me servulum, qui referre non audebam, vicit. *Adelph.* IV. 2. 27.

Servos] Feci ex servo ut esses libertus mihi. *And.* I. 1. 10. Volgas servorum. *And.* III. 4. 4. Servos fortunas meas me commississe fiali? *And.* III. 5. 3. Currentis servos scribers. *Eun.* prol. 36. Apparet servom hunc esse domini pauperis miserique. *Eun.* III. 2. 33. Servos currens. *Heaut.* prol. 37. Servos tardiusculus. *Heaut.* III. 2. 4. Servi calliditates. *Heaut.* V. 1. 13. Servom haud inliberalem præbes te. *Adelph.* V. 5. 5. Servos spectatus satis. *Adelph.* V. 6. 5. Servom hominem causam orare leges non sinant. *Phorm.* II. 1. 62.

Severitas] Tristis severitas inest in volto. *And.* V. 2. 16.

Severus] Hoc nemo fait minus ineptus, magis severus quisquam. *Eun.* II. 1. 21. Ipse egreditur: quam severus. *Heaut.* V. 3. 21.

Ser] Ser ego te totos, Parmeno, hos menses quietum reddam. *Eun.* II. 2. 46. An non ser totis mensibus prius olfecissem? *Adelph.* III. 3. 42.

Si] Quid est, si hoc non contumelias? *And.* I. 5. 2. Si vivo. *Heaut.* V. 1. 77. Nisi si me in illo credidisti esse hominum numero. *Adelph.* IV. 3. 3. Si quando ad eam accesserat confabulatum. *Hec.* I. 2. 106. Mirabar si tu mihi quicquam sfferres novi. *Phorm.* II. 2. 5.

Si. Etiam] Redeam? non si me obsecret. *Eun.* I. 2. 4. Id quidem ego, si tu neges, certo scio. *Heaut.* IV. 1. 19. Non, si ex capite sis meo natus. *Heaut.* V. 4. 12. Si multumst, tamen faciendum est. *Adelph.* V. 8. 27. Ut ne restringas, lacrumis si extillaveris. *Phorm.* V. 7. 82.

Si. An] Visam, si domist. *Eun.* III. 4. 7. Sto expectans, si quid mi imperent. *Eun.* III. 5. 46. Illa si jam laverit, mihi nuntia. *Heaut.* IV. 1. 5. Si forte frater redierit, viso. *Adelph.* IV. 2. 10. Id si forte est, nescio. *Hec.* III. 1. 41. Vide opis si quid potes adferre huic. *Phorm.* III. 3. 20.

Sic] Sic vita erat. *And.* I. 1. 35. Sic soleo amicos. *Eun.* II. 2. 48. Sic hoc. *Heaut.* III. 1. 49. Mea sic est ratio, et sic animum induco meum. *Adelph.* I. 1. 43. Qui sic sunt, haud multum heredem juvant. *Hec.* III. 5.

10. Sic sum : si placeo, utere. Phorm. III. 2. 42.

Sicubi] Sicubi enim satiētas hominum, aut negoti si quando odium cēperat. Eun. III. 1. 13.

Signum] Magnū signum. And. II. 2. 29. Signa ad salutem. And. III. 2. 2. Pudoris signum. And. V. 3. 7. Hoc est signi. Eun. IV. 1. 14. Animi est pudentis signum et non instrenui. Heaut. I. 1. 68. Multa in homine signa insunt. Adolph. V. 3. 36. Non signi hoc sat est? Hec. II. 1. 39.

Silentium] Cum silentio animam attendite. Eun. prol. 44. Statariam agere ut liceat per silentium. Heaut. prol. 36. Otium et silentium est. Dato silentium. Hec. alt. prol. 35 et 47. Adeste sequo animo per silentium. Phorm. prol. 30.

Silenco] Dum his silēscunt turbæ. Adolph. V. 2. 10.

Siletur] De jurgio siletur. Phorm. V. 2. 13.

Silicernium] Ego te exercēbo hodie, ut dignus es, silicernium. Adolph. IV. 2. 48.

Simia] Domini simia es. Eun. III. 2. 42. vide notas.

Similis] Nonne hoc monstri similest? Eun. II. 3. 45. Perpulchra dona, aut nostris similia. Eun. III. 2. 15. vide notas. Si quid hujus simile forte aliquando evenerit. Heaut. III. 2. 40. Tui similis est probe. Heaut. V. 3. 18. Nullum hujus factum simile. Adolph. I. 2. 16. Spero erit similis majorum suum. Adolph. III. 3. 57. vide notas. Viris adversari seque stadium est, similis pertinaciast. Hec. II. 1. 5. Ne simili utamur fortuna atque usi sumus. Phorm. prol. 31. Ecco autem similia omnia. Phorm. II. 1. 34. Quam uterque est similis sui. Phorm. III. 2. 16.

Simplex] Simplex quæ ex argumento facta est duplici. Heaut. prol. 6. vide notas.

Simul] Hi tres tum simul amabant. And. I. 1. 6. Simul consilium cum re amisti? Eun. II. 2. 10. Simul rem et gloriam armis belli repperi. Heaut. I. 1. 60. Omnes simul lætæ exclamant. Hec. III. 3. 7. Simul argentam reperit, cura se expedit. Phorm. V. 4. 4.

Simulatio] Non meminist simulatio. Heaut. IV. 5. 34.

Simulo] Ea gratia simulavi, vos ut peremptorem. And. III. 4. 9. Simu-

late mortem verbis, respici spem vitæ dare. Heaut. IV. 1. 23. Quid est quod amplius simulatur? Heaut. V. 1. 28. Si non ipsa re tibi istuc dolet, simulare certe est hominis. Adolph. IV. 7. 16. Ille alias res agere se simulare Hec. V. 3. 28.

Simultas] Non similitatem meam revereri saltem? Phorm. II. 1. 2.

Sin] Si illam relinquo, ejus vitæ timeo : sin opitalor, hujus minas. And. I. 3. 5.

Sincere] Si istuc crederem sincere dici. Eun. I. 2. 97.

Sinister] Tu Simalio, in sinistram cornu ; tu, Syrisce, in dexterum. Eun. IV. 7. 5. Hem ad sinistram. Eun. V. 1. 19. Ad sinistram hac recta placet. Adolph. IV. 2. 43.

Sino] Sine nunc meo me vivere interea modo. And. I. 1. 126. Sine paululum ad me redeam. And. III. 5. 16. Sine modo. Eun. I. 1. 20. Sine veniat. Eun. IV. 6. 1. Si sinus, dico. Heaut. II. 3. 76. Falli te sinus technis per servolum. Heaut. III. 1. 61. Tu illam corrumpi sinus. Adolph. I. 2. 17. At enim non sinam. Adolph. II. 1. 14. Sinite exorator ut sim. Hec. alt. prol. 2. Sine me obsecro hoc effugere. Hec. IV. 2. 24. Servom hominem causam orare leges non sinunt. Phorm. II. 1. 62. Exoret sine. Phorm. III. 2. 50.

Sinus] Vidin ego te modo manum in sinum huic meretrici inserere? Heaut. III. 3. 2. Hicine non gestandus in sinu est? Adolph. IV. 5. 75.

Siquando] Negoti siquando odium cēperat. Siquando illa mentionem Phœdræ facit. Eun. III. 1. 14 et 47. Siquando ad eam accesserat. Hec. I. 2. 106.

Siquidem] Actimst, siquidem hæc vera prædicat. And. III. 1. 7. Siquidem me amaret, tum istuc prodesset. Eun. III. 1. 56. Siquidem id saperet. Heaut. II. 5. 83. Siquidem porro tu tuum officium facies. Adolph. V. 9. 22. Siquidem ille ipse non volt. Hec. IV. 1. 45. Siquidem quibquam crederet. Phorm. II. 1. 72.

Sis. Si vis.] Fac sis nunc promissa appareant. Eun. II. 3. 20. Cave sp. Eun. IV. 7. 29. Vide sis. Heaut. I. 2. 38. Iluc sis vide. Adolph. V. 1. 4.

Situs] Quas semper in te intellexi sitas, fide et taciturnitate. And. I. 1. 6. Si in te sit solo situm. And. I. 5. 41. Adulescentis quæ in militis spe

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

est homo amico amicus. Phorm. III. 3. 29. Sole triginta minæ. Phorm. III. 3. 24. Non hoc publicitas scelus hinc deportarier in solas terras? Phorm. V. 7. 26.

Somnio] Num ille somniat ea, quæ vigilans voluit? And. V. 6. 7. Me somnias. Eun. I. 2. 114. Tu de paltria me somnias agere. Adelph. IV. 7. 6.

Somnium] De argento somnium. Adel. II. 1. 50. Tu, quantus quantus, nil nisi sapientia es: ille, somnium. Adel. III. 3. 41. Somnia. Phorm. III. 2. 9. Somnium. Phorm. V. 6. 34.

Somnus] Si illam in somnis, quam illum, amplecti maluit. And. II. 5. 19. Interea somnus virginem opprimit. Eun. III. 5. 53. Somnum hercule ego hac nocte oculis non vidi meis. Heaut. III. 1. 82.

Sonitus] Qui templa cæli summa sonitu concutit. Eun. III. 5. 42.

Sonticus] Causa est sontica. Phorm. IV. 4. 29. vide notas.

Sorbilo] Cyathus sorbilans paulatim hanc prodacam diem. Adelph. IV. 2. 52.

Sordes] Harum videre inlaviem, sordes, inopiam. Eun. V. 4. 15.

Sordidatus. Sordidus] Soin hanc, quam dicit sordidatam et sordidam? Heaut. II. 3. 56.

Sorex] Egomet meo indicio miser, quasi sorax, bodie perii. Eun. V. 6. 23.

Sors] Etiam de sorte nunc venio in dubium miser? Adelph. II. 2. 35.

Sparus] Capillus sparsus. Heaut. II. 3. 49. Cæsiam, sparso ore, adanco naso. Heaut. V. 5. 20.

Spatium] Ut ne esset spatium cogitandi ad disturbandas nuptias. And. I. 2. 11. Non habeo spatium, ut de te sumam supplicium. And. III. 5. 17. Tam in brevi, spatium. Heaut. V. 2. 2. Prope decurso spatium. Adelph. V. 4. 6. Quam longum spatium amandi amicam tibi dedi? Hec. IV. 4. 62. Ubicumque datum erat spatium solitudinis. Hec. I. 2. 55. Neque, ut celare posset, tempus spatium ullum dabat. Hec. III. 3. 14.

Spectator] Elegans formarum spectator. Eun. III. 5. 18.

Spectatus] Spectatum satis putabam, et magnum exemplum continentie. And. I. 1. 64. Satis jam satis spectata erga te amicitias mea. And. V. 1. 1. Is mihi profecto est servos spectatus satis. Adelph. V. 6. 5.

Specto] Spectande an exigende sint vobis prius. And. prol. 27. Importunitatem spectate amiculæ. And. I. 4. 4. Tuum animum ex animo spectari meo. And. IV. 1. 22. Ego limis specto. Eun. III. 5. 53. Ere, ne me spectes. Audaciam meretricum specto. Eun. V. 5. 18 et 24. Nunc aliud specto. Heaut. V. 2. 38. Ut neque spectari neque cognosci potnerit. Hec. prol. 3.

Speculum] Inspicere, tanquam in speculum, in vitas omnium jubeo. Tanquam in speculum, in patinas inspicere jubeo. Adelph. III. 3. 61 et 74.

Sperno] Quot modis contemptus, spretus? And. I. 5. 13. Ob hæc facta abs te spernor. Eun. I. 2. 91. Quæ solet quos spernere. Heaut. II. 3. 122. Sin spreverit me. Phorm. IV. 1. 18.

Spero] Ita spero quidem. And. I. 5. 63. Nam quod tu speres, propulsabile facile. And. II. 3. 21. Utinam id sit, quod spero. And. V. 4. 26. Spero æternam inter nos gratiam fore. Eun. V. 2. 33. Porro recte spero. Heaut. I. 1. 107. Quod de argento sperem, nihil est. Heaut. IV. 2. 4. Spero erit similis majorum suum. Adelph. III. 3. 57.

Spes] Requid spes sit reliquam. And. prol. 25. Adempta spes est. And. II. 1. 4. Me spes hæc frustatast. And. II. 2. 57. Præter spem evenit. And. II. 6. 5. Animus in spe atque in timore usque antehac adtentus fuit. And. II. 1. 3. Nisi me lactasses amantem, et falsa spe produceres. And. IV. 1. 24. Itan parasti te, ut spes nulla reliqua in te sit tibi? Eun. II. 2. 9. Una hæc spes est. Eun. II. 3. 4. Quanto minus spei est, tanto magis amo. In te spes est. Eun. V. 8. 23 et 24. Quanta de spe decidi. Heaut. II. 3. 9. Spem nuptiarum omnem eripis. Heaut. IV. 3. 35. In spe pendebit animi. Heaut. IV. 5. 5. vide notas. Ego spem pretio non emo. Adel. II. 2. 11. In te spes omnis nobis sita est. Adelph. III. 4. 9. Hac illi spe hoc inceperunt. Adelph. II. 2. 19. In quo nostræ spes opesque omnes sitæ. Adel. III. 2. 34. Spe incerta, certam mihi laborem sustali. Hec. alt. prol. 9. In me omnis spes mihi est. Phorm. I. 2. 89. Non multam habet quod det fortasse. G. Immo nihil, nisi spem meram. Phorm. I. 2. 96. Commodias esse opinor, duplici spe utier. Phorm. IV. 2. 13.

Spolio] Spolies, mutes, lacera, quemquem nota sis. Hec. I. 1. 8.

Sponsa] Sponsam hio tuam amat. And. II. 1. 24. Scis sponsam mihi? Eun. V. 8. 6. Sponsas aurum, vestem, ancillas, opus esse. Heaut. V. 1. 20. vide notas. Quantum ab hac accipio, quæ sponsast mihi. Phorm. IV. 3. 52.

Sponte] Age, si hio non insanit satis sua sponte, instiga. And. IV. 2. 9. Sua sponte rolo facere. And. I. 1. 50.

Squalidus] Video sentum, squalidum, ægrum, pannis annisque obaitum. Eun. II. 2. 5.

St] De fallacia dicis? St. Inveni nuper quandam. Heaut. III. 3. 36. Non obsecro es quem semper te esse diotitasti: C. St. Phorm. V. 1. 16.

Stabilis] Qui imperium credat gravius esse aut stabilius. Adelp. I. 1. 41.

Statarius] Statariam agere ut liceat per silentium. Heaut. prol. 36.

Statim] Ex iis prædiis talenta argenti bina capiebat statim. Phorm. V. 3. 7.

Statuo] Si nunquam avare pretium statui arti meæ. Exemplam statuete in me. Heaut. prol. 48 et 51. Capite pronam in terram statuerem. Adelp. II. 2. 18. Haud opinor commode finem statuisset orationi militem. Hec. I. 2. 21.

Status] Qui esset status. Eun. III. 5. 50.

Stereulinum] Non pudet vanitatis? D. Minime, dum ob rem. G. Sterculinum. Phorm. III. 2. 41.

Sterno] Festinare, lentos sternere, cenam apparare. Heaut. I. 1. 73. Est intro latus lectus; vestimentis stratus est. Heaut. V. 1. 30. Lectulos jube sterni nobis. Adelp. II. 4. 21.

Sterto] Stertit noctes et dies. Eun. V. 8. 49.

Stilus] Est tamen dissimili oratione sunt factæ ac stilo. And. prol. 12.

Stimulo] Magis nunc me amice dicta stimulant. Heaut. II. 1. 11.

Stimulus] Inscitias, adversum stimulum caloes. Phorm. I. 2. 29.

Stipes] Caudex, stipes, asinus, plumbeus. Heaut. V. 1. 4.

Stipula] Meridie ipso faciam ut stipulam colligat. Adelp. V. 3. 62.

Sto] Si poterit fieri, ut ne pater per me stetisse credat, quo minus hæ fierent nuptiæ, volo. Sed si id non poterit, id faciam, in proclivi quod est, per me stetisse ut credat. And. IV. 2. 16 et 18. Quid stas? quid cessas? And. V. 6.

15. Stat sententia. Eun. II. 1. 18. Quid agitar? Pa. Statur. Eun. II. 2. 40. I quid stas, lapis? Heaut. V. 7. 3. Olim cum stetit, actoris opera magis stetisse quam sua. Phorm. prol. 10. Sta ilico. Phorm. I. 4. 17.

Stolidus] Vix tandem sensi stolidus. And. III. 1. 12. Stolidus est. Heaut. III. 2. 34.

Stomachor] Id equidem adveniens mecum stomachabar modo. Eun. II. 3. 32.

Strenue] Abi præ, strenue. Adelp. II. 1. 13.

Strenuus] Strenuum hominem præbuit. Phorm. III. 1. 12.

Strepitus] Comitum conventus, strepitus. Hec. alt. prol. 27.

Struo] Nam me fefellit hocce id struere? Heaut. III. 2. 3.

Studeo] Horum ille nihil egregie præter cetera studebat. And. I. 1. 32. Si quisquam est, qui placere se student bonis quam plurimis. Eun. prol. 1. vide notas. Id cum studuisti, isti formæ ut mores consimiles forent. Heaut. II. 4. 2. Utin' omnes mulieres eadem æque studeant, nolintque omnia? Hec. II. 1. 2.

Studios] Cœpit studiosè omnia docere. Eun. I. 2. 36. Texentem telam studiosè ipsam offendimus. Heaut. II. 3. 44.

Studium] Ut animum ad aliquod studium adjungant. And. I. 1. 29. Eorum obsequi studiis. And. I. 1. 37. Vide quam iniquos sis præ studio. And. V. 1. 6. Repente ad studium se applicasse hunc musicum. Heaut. prol. 23. Quo studio vitam tuam te absente exegerit. Heaut. II. 3. 39. Is adeo dissimilis studio est. Adelp. I. 1. 16. Populus studio stupidus. Hec. prol. 4. Ne illum ab studio abducerem. Prope jam remotum injuria adversarium ab studio. Hec. alt. prol. 11 et 15. Viris adversari æque studium est. Hec. II. 1. 5. Satias jam tenet studiorum istorum. Hec. IV. 2. 19. Poetam non potest retrahere ab studio. Phorm. prol. 2.

Stulta] Quid illo faciemus, stulta? Eun. V. 1. 21. Ut stultæ et miseræ omnes sumus religioso. Heaut. IV. 1. 36. In qua re nunc tam confidenter restas stulta. Heaut. V. 3. 7.

Stulte] Factum a nobis stulte est. Haud stulte sapis. Heaut. II. 3. 8 et 82. Bis facere stulte. Hec. III. 2. 8.

Stultissime] Ut *stultissime* quidem illi rem gesserimus. Phorm. V. 2. 7.

Stultitia] Ego pretium ob *stultitiam* fero. And. III. 5. 4. Ut *meae stultitiae* iustitia tua sit aliquid praesidi. Heaut. IV. 1. 33. vide notas. Exsuperat ejus *stultitiae* haec omnia. Heaut. V. 1. 5. Ibi *tuae stultitiae* semper erit praesidium. Heaut. V. 2. 14. *Stultitiam* istos, non pudor. Adelp. II. 4. 10. Pro Jupiter, hominis *stultitiam*. Adelp. III. 3. 13. Illius *stultitia* victa, ex urbe tu rus habitatum migres? Heo. IV. 2. 13. Cujus de *stultitia* dici, ut dignum est, non potest. Phorm. II. 3. 55. Utrum *stultitia* facere ego hunc an malitia dicam. Phorm. IV. 3. 54.

Stultus] Homini homo quid praestat? *stulto* intellegens quid interest? Eun. II. 2. 1. Hic homines prorsum ex *stultis* insanos facit. Eun. II. 2. 23. Tu quod cavere possis, *stultum* admitteret. Eun. IV. 6. 23. Numquam pol hominem *stultiorum* vidi, nec videbo. Eun. V. 6. 8. Tu jam pendebis, *stulte*. Eun. IV. 6. 20. vide notas. Vin tu homini *stulto* mi aescultare? Heaut. III. 3. 24. Quae sunt dicta in *stultum*. Heaut. V. 1. 4. O *stulte*, tu de psaltria me somnias agere. Adelp. IV. 7. 6. vide notas. Hominum homo *stultissime*. Adelp. II. 2. 10.

Stupet] Lassus cura confectus *stupet*. And. II. 1. 4. Quid *stupes*? Heaut. II. 4. 24.

Stupidus] Populus studio *stupidus*. Heo. prol. 4.

Suadeo] *Suadere* noli. And. II. 3. 11. Numquam destitit instare, *suadere*, orare, usque adeo donec perpulit. And. IV. 1. 38. Itane *suades*? Eun. I. 1. 31. Recte *suades*. Heaut. V. 2. 43. Pietas matris potius commodum *suadet* sequi. Heo. III. 5. 31. Sane hercle pulchre *suades*. Phorm. III. 3. 9.

Suasus] Ne ob meum *suasum* indigne injuria adficiatur. Phorm. V. 1. 3.

Suavis] Tibi autem porro ut non sit *suavis* vivere. Heaut. III. 1. 78. *Suavis* in praesentia quae essent, prima habere. Heaut. V. 2. 9. Nil *suavis* merita est. Phorm. II. 1. 75. vide notas. Quam sint *suavis* et quam cara sint. Phorm. II. 2. 30. Ha, ha, ha, homo *suavis*. Phorm. II. 3. 64.

Suavium] Meum *suavium*, quid agitur? Eun. III. 2. 3.

Sub] Mater, cujus *sub* imperio est,

mala. Heaut. II. 2. 4. Agelli est hic *sub* urbe paulum. Adelp. V. 8. 26.

Subditus] *Subditum* se suspicatur. Heaut. V. 3. 12. vide notas.

Subduco] Se illinc *subducat*. Eun. IV. 1. 14. Cum eo *plam* te *subduxi* mihi. Eun. IV. 7. 25. Numquam ita quisquam bene *subducta* ratione ad vitam fuit. Adelp. V. 4. 1.

Subigito] Amicam *subigitare*. Heaut. III. 3. 6. vide notas.

Subjicio] Si meministi id quod olim *dietum* est, *subjice*. Phorm. II. 3. 40.

Subito] Cui tam *subito* tot contigerint commoda. Eun. V. 8. 3. Unde ego nunc tam *subito* huic argentum inveniam miser? Phorm. III. 3. 1.

Subitus] Quae istaec *subita* est largitas? Adelp. V. 9. 28. Nam quod ego huic nunc *subito* exitio remedium inveniam miser? Phorm. I. 4. 23.

Sublatus] Quia paulum vobis accersit pecuniam, *sublati* animi sunt. Heo. III. 5. 57.

Sublimis] *Sublimem* hunc inter ego. And. V. 2. 20. *Sublimem* modum arriporem. Adelp. III. 2. 18.

Subolet] Ut ne paululum quidem *subolet* esse amicam hanc Clinia. Heaut. V. 1. 26. vide notas. Num patri quid *subolet*? Phorm. III. 1. 10. vide notas.

Subsentio] Etiam *subsentio* id quod ego, illos ibi esse. Heaut. III. 1. 62.

Subservio] Tu, ut *subservies* praeconi, praeconique opus, verbis vide. And. IV. 3. 20.

Subsidium] Ego in *subsidiis* hic sto succenturiatus. And. I. 4. 51.

Substerno] Ex ara hinc sume verbera tibi, atque eas *substerno*. And. IV. 3. 12.

Substo] Metuo, ut *substat* hospes. And. V. 4. 11.

Substerni] Anus *substernens* robat. Heaut. II. 3. 52.

Subtristis] *Subtristis* risus ego aliquantillum mihi. And. II. 6. 16.

Subvenio] Huic ut *subveniat*. Eun. V. 4. 47. *Subvenite* inopi. Adelp. II. 1. 2. Orare ut *subveniat* tibi. Phorm. prol. 8. *Subveni*. Phorm. II. 2. 6.

Subverto] Ne nimium modo nos tuus iste animus *subvertat*. Adelp. V. 3. 51.

Succedo] Hac non *succedit*, alia adgrediemur via. And. IV. 1. 46. *Parum succedit* quod ago. And. IV. 1. 35.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Superbe] Satis pol *superbe* inluditis me. Phorm. V. 8. 22.

Superbia] Quorum opera in bello, in otio, in negotio, suo quisque tempore usant sine *superbia*. Adelph. prol. 21.

Superbus] Non cognosco vestrum tam *superbum*. Eun. V. 8. 36. Reddi patri autem, cui tu nil dicas uti, *superbum* est. Hec. I. 2. 80.

Superi] Ut te quidem omnes, di dese, *Superi* inferi, malis exemplis perdant. Phorm. IV. 4. 6.

Supero] Hæc *superat* ipsam Thaidem. Eun. II. 1. 25. Numquam ita magnifice quicquam dicam, id virtus quin *superet* tua. Adelph. II. 3. 4.

Superstes] Deos queso, ut sit *superstes*. And. III. 2. 7. Ita mihi atque huic sis *superstes*. Heaut. V. 4. 7.

Supersum] Set porro ausculta, quid *super* fallaciæ est. Heaut. IV. 5. 23. vide notas. Cui tanta erat res, et *supererat*? Phorm. I. 2. 19. Tibi, quia *superest*, dolet. Phorm. I. 3. 10.

Suppedito] Ut tuo amori *suppeditare* possint sine sumptu tuo. Eun. V. 8. 46. vide notas. Si illius pergo *suppeditare* sumptibus. Heaut. V. 1. 57. vide notas.

Supplex] Ne cuiquam suorum æqualium *supplex* siet. Phorm. V. 7. 4.

Supplicium] Cur non habeo spatium, ut de te sumam *supplicium*? And. III. 5. 17. An ut pro hujus peccatis ego *supplicium* sufferam? And. V. 3. 17. Pro peccato magno paulum *supplici* satis est patri. And. V. 3. 32. Dabis ultro ei *supplicium*. Eun. I. 1. 25. Usque illi de me *supplicium* dabo. Heaut. I. 1. 86. Satis mi id habeam *supplici*. Adel. III. 2. 15. Jam *supplici* satis est mihi. Phorm. V. 8. 40.

Supplico] Huic *supplicabo*. And. II. 1. 12. Hæc tibi aderit *supplicans* ultro. Eun. IV. 7. 41. Itan is nunc sibi me *supplicaturum* putat? Hec. III. 5. 50.

Suppono] Puerum *supponi*. Eun. prol. 39. Qui hunc *supposuit* nobis. Eun. V. 3. 3. vide notas.

Supra] Adeo modesto, ut nil *supra*. And. I. 1. 93. Facete, lepide, laute, nil *supra*. Eun. III. 1. 37.

Supremus] Pro *supreme* Jupiter. Adelph. II. 1. 42.

Surdus] Utinam aut hio *surdus*, aut hæc muta facta sit. And. III. 1. 5. Ne ille haud scit, quam mihi nunc *surdo* narret fabulam. Heaut. II. 1. 10. Oran-

do *surdas* jam auris reddideras mihi. Heaut. II. 3. 89.

Surgo] Postquam *surrexi*, neque pes, neque mens satis suum officium facit. Eun. IV. 5. 3. Ut triduo hoc perpetuo prorsum e lecto nequeat *surgere*. Adel. IV. 1. 4.

Sursus] Ne *sursus* deorsum cursites. Eun. II. 2. 47.

Sursus] Præterito hæc recta plures *sursus*. Adelph. IV. 2. 35. vide notas.

Suscipio] Pollicitus sum *susceptorum*. And. II. 3. 27. Cum puella animum *suscipies* inimicitias non pudet? Hec. II. 1. 34. Parvi retinuit non *suscipies*. Phorm. IV. 3. 42. Ex qua filiam *suscipit*. E medio exoessit unde hæc *suscipit* tibi. Phor. V. 7. 50 et 74. Inde filiam *suscipit* jam unam. Phor. V. 8. 18.

Suspecto] Virgo in conclavi sedet, *suspectans* tabulam quandam pictam. Eun. III. 5. 36.

Suspector] Postquam video nescio quid *suspectarier*. Hec. V. 3. 29. vide notas.

Suspectus] Scio nemini aliter *suspectum* fore. Hec. III. 3. 38. Non clam me est, gnate mi, tibi me esse *suspectam*. Hec. IV. 2. 1. Nolo esse falsa fama gnatum *suspectum* tuum. Hec. V. 1. 32. Nostras mulieres *suspectas* fuisse falso nobis. Hec. V. 2. 11. Qua re *suspectus* suo patri et Phidippo fuit, exsolvi. Hec. V. 3. 22.

Suspendo] Id mihi visus dicere, abi cito et *suspende* te. And. I. 5. 30.

Suspensus] *Suspensus* gradu placido ire perrexi. Phorm. V. 6. 27.

Suspicio] Qui tibi istæ incidit *suspicio*? And. III. 2. 21. In amore hæc omnia insunt vitia: injuriæ, *suspiciones*, inimicitias, indutiæ, bellum, pax rursum. Eun. I. 1. 20. Jam erat tum *suspicio*. Eun. III. 3. 8. In hunc *suspiciost* translata amoris. Heaut. IV. 5. 52. *Suspicionem* istano ex illis quære. Hec. V. 2. 41. Tanta nunc *suspicio* de me incidit. Adel. IV. 4. 7. Illas errore et te simul *suspiciones* exsolves. Hec. V. 2. 26.

Suspiciosus] Omnes, quibus res sunt minus secundæ, magis sunt nescio quo modo *suspiciosi*. Adelph. IV. 3. 15.

Suspico] Nil *suspiciens* etiam mali. And. I. 1. 89. Quantum *suspico*. Eun. I. 2. 62. Mihi nunc nil rerum omnium est quod malim, quam me hoc falso *suspico*. Heaut. II. 3. 27. Senai ilico id illas *suspiciari*. Adelph. IV. 4. 15. Ne pol me multum fallit: quin quod *suspico* sit quod velit. Hec. V. 1. 2.

Sustento] Solus omnem familiam sustentat. Adolph. III. 4. 36.

Sustineo] Prima coitios acerrima: si eam sustinueris, post illa jam, ut lubet, ludas licet. Phorm. II. 2. 33.

Susurro] Jam susurrari audio, civem Atticam esse hanc. And. IV. 4. 20.

Sycophanta] Clamitent, me sycophantam. And. IV. 5. 20. *Sycophanta* impudens. Heaut. prol. 38.

Symbola] *Symbolam* dedit, cenavit. And. I. 1. 61. In hunc diem ut de *symbolis* essemus. Eun. III. 4. 2. Sed interim de *symbolis* quid actumst? Eun. III. 5. 59.

Synapothnescontes] *Synapothnescontes* Dipbili comœdiast. Adolph. prol. 6.

Syriscus] Simalio, Donax, Syrisce, sequimini. Eun. IV. 7. 2. Edepol, Syrisce, te curasti molliter. Adolph. V. 1. 1.

T.

Tabesco] Dolore ac miseria *tabescit*. Adolph. IV. 3. 12.

Tabula] Suspectans *tabulam* quandam pictam. Eun. III. 5. 36.

Taceo] Iniquos es, qui me tacere de re tanta postales. Heaut. V. 3. 9. *Tace* modo. Adolph. II. 4. 16. Ignotumst, *tacitumst*. Adolph. III. 4. 28. Quoquo pacto *tacitost* opus. Adolph. III. 2. 44. Enimvero prorsus jam *tacere* non queo. Hec. IV. 4. 51.

Taciturnitas] Fide et *taciturnitate*. And. I. 1. 7.

Tacitus] *Tacitus* citius audies. Eun. III. 5. 33. Uti *tacita* mecum gaudeam. Hec. I. 2. 32. Uti adversa ejus per te tecta *tacitaque* apud omnis sient. Hec. III. 3. 28. Corripuit derepente *tacitus* sese ad filiam. Hec. IV. 1. 3.

Tædet] Et *tædet*: et amore ardeo. Eun. I. 1. 27. *Tædet* cotidianarum harum formarum. Eun. II. 3. 6. Video et me *tædet*. Eun. III. 2. 11. Credo jam *tædebat*. Adolph. I. 2. 71. *Tædet* jam audire eadem milies. Phorm. III. 2. 2.

Talentum] Dos, Pamphile, est decem *talenta*. And. V. 4. 48. Quasi *talenta* ad quindecim coegi. Heaut. I. 1. 93. Tibi perdere *talentum* hoc pacto satius est quam illo minam. Heaut. III. 1. 66. Porro hæc *talenta* dotis adposcet duo. Heaut. IV. 7. 10. vide notas. Duo *talenta* pro re nostra ego esse decrevi satis. Heaut. V. 1. 67. Si *talentum* rem reliquisset decem. Phorm. II. 3. 46. Siquis daret *talentum* magnam. Phorm.

IV. 3. 39. Ex iis prædiis *talenta* argenti bina capiebat statim. Phorm. V. 3. 6.

Talis] Qui gnatum haberem *tali* ingenio præditum. And. I. 1. 71. Tantum laborem capere ob *talem* filiam? And. V. 2. 29. Ne illum *talem* præripiat tibi. Eun. I. 2. 81. *Talem*, nisi tu, nulla pareret filium. Heaut. V. 3. 20. *Talem*, *tali* ingenio atque animo. Adel. III. 1. 10. Hanc matrem habens *talem*. Hec. IV. 2. 26. Ut te *tali* causa nuptæ mulieri se ostenderet. Hec. V. 1. 31. Faxo eum *tali* mactatum atque hic est infortunio. Phorm. V. 8. 39.

Tametsi] Obtundis, *tametsi* iutellego? And. II. 2. 11. Memini, *tametsi* nullas moneas. Eun. II. 1. 10. Metait hic nos, *tametsi* sedulo dissimulat. Phorm. II. 3. 81.

Tandem] Vix *tandem* sensi stolidus. And. III. 1. 12. *Tandem* non ego illa caream, si sit opus, vel totum triduum? Eun. II. 1. 17. Quæso *tandem* aliquantulum tibi parce. Heaut. I. 1. 11. In qua civitate *tandem* te arbitrare vivere? Adolph. IV. 5. 51. Aliquando *tandem* hoc animum ut adducas tuum. Hec. IV. 4. 61. Itan *tandem* quæso? Phorm. II. 4. 66.

Tango] Quo pacto Rhodium tetigerim in convivio. Eun. III. 1. 30. Si non *tangendi* copia est, eho ne videndi quidem erit? Eun. IV. 2. 10. Amicam adduxti, quam non liceat *tangere*. Heaut. IV. 5. 15. Virginem vitiasti, quam te non jus fuerat *tangere*. Adolph. IV. 5. 52. Quid minus utibilo fait, quam hoc uleas *tangere*? Phorm. IV. 4. 9.

Tanquam] Inspicere, *tanquam* in speculam, in vitas omniam jubeo. Adolph. III. 3. 61.

Tanti] Ubi me dixero dare *tanti*. Adolph. II. 1. 49.

Tantidem] *Tantidem* emptam, postulat sibi tradier. Adolph. II. 1. 46.

Tantillus] Quem ego puerum modo *tantillum* in manibus gestavi meis. Ad. IV. 2. 24.

Tantisper] Ego te meum esse dici *tantisper* volo, dum quod te dignumst, facies. Deorevi *tantisper* me minus injuriæ, Chremo, meo gnato facere, dum fiam miser. Heaut. I. 1. 54 et 95. Dum id rescitum iri credit, *tantisper* cavet. Adolph. I. 1. 45.

Tanto] *Tanto* herole magis dabit. And. I. 1. 35. Quanto minus spei est, *tanto* magis amo. Eun. V. 8. 23. Quan-

to diutius abest, magis cupio tanto, et magis desidero. Heaut. III. 1. 16. Tanto nequior. Adel. IV. 1. 12. Quo magis novi, tanto sapias. Phorm. II. 2. 14.

Tantopere] Ah ne sævi tantopere. And. V. 2. 27. Quia dudum tu tantopere jusseras. Heaut. IV. 5. 38. Si vos tantopere istuo voltis, fiat. Adelph. V. 8. 22. Hæcine causa eram ego tantopere cupidus redoundi domum? Heo. III. 1. 3.

Tantum] Tantum est. Eun. V. 5. 26. Hic actor tantum poterit a facundia. Heaut. prol. 18. Qui heri tantum biboris. Heaut. III. 2. 8.

Tantumdem] Tantumdem ago. Heau. IV. 2. 9. vide notas. Quæ dotis tantumdem dabat. Phorm. V. 7. 36.

Tantummodo] Tantummodo satis, inquit, scitast. Tantummodo non addit. Phorm. I. 2. 59 et 92. vide notas.

Tardiusculus] Ille Clinai servos tardiusculus. Heaut. III. 2. 4. vide notas.

Tardus] Vah, tardus es. Heaut. IV. 5. 28.

Techna] Parmenonis tam scio esse hanc technam, quam me vivere. Eun. IV. 4. 50. Falli te sinas technis per servulum. Heaut. III. 1. 62.

Tectum] Quo in tectum te receptes. Heaut. V. 2. 15.

Tego] Triumpho, si licet me latere tacto abscedere. Heaut. IV. 2. 5. Tegere contumelias. Heo. I. 2. 91. Adversa ejus per te tecta tacitaque apud omnis sient. Heo. III. 3. 28.

Tegula] Per alienas tegulas venisse clanculum. Eun. III. 5. 40. Anguis in inplaviam decidit de tegulis. Phorm. IV. 4. 26.

Tela] Lana ac tela victum queritans. And. I. 1. 48. Texentem telam studiose ipsam offendimus. Mulier telam desinit continuo. Heaut. II. 3. 44 et 64. vide notas.

Temerarius] Sane pol illa temulentast mulier et temeraria. And. I. 4. 2.

Temere] Edico tibi, ne temere facias. And. I. 2. 34. Non temere est. Eun. II. 2. 60. An temere quicquam Parmeno prætereat quod facto usus sit? Heo. V. 4. 38. Priusquam huic respondes temere, audi. Phorm. V. 8. 48.

Temperans] Hominis frugi et temperantis sanota's officium. Heaut. III. 3. 19. Ex qua re minus rei foret aut fame temperans. Phorm. II. 1. 41.

Tempestas] Usque adversa tempestate usi sumus. Heo. III. 4. 9.

Templum] Qui templi cæli stantia sonitu concutit. Eun. III. 5. 42.

Tempo] Quasi non noris, temptatum advenis. D. Egone autem temptof? Phor. II. 3. 41 et 42. Visum est mi, ut ejus temptarem prius sententiam. Phorm. IV. 3. 14.

Tempus] Dum tempus ad eam rem talit. And. I. 2. 17. Dum tempus datur. And. III. 3. 24. Per tempus advenis. And. IV. 4. 44. Non sat commode divisa sunt temporibus tibi hæc. And. III. 1. 18. In tempore ipso mi advenis. And. V. 6. 10. Præterit tempus. Eun. III. 4. 4. Ad eam rem tempus non erat. Eun. IV. 1. 7. Ut die tempus est. And. I. 1. 116. In tempore adam veni, quod rerum omnium est primum. Heaut. II. 3. 123. Nullam remittis tempus. Vacivom tempus ne quod dem mihi laboris. Heaut. I. 1. 18 et 38. Ita tempus fert. Adelph. V. 3. 53. Dum relatis tempus talit. Heo. IV. 2. 18. Non est nunc tempus. Heo. IV. 4. 77. Temporis mihi punctum ad hanc rem est. Phorm. I. 4. 7.

Temulentus] Temulentast mulier et temeraria. And. I. 4. 2.

Tenax] Ego ille agrestis, servus, tristis, parvus, treculentus, tenax duxi uxorem. Adelph. V. 4. 12.

Tendo] Miles tendens inde ad jurgium. Eun. IV. 1. 12. Non rete accipitri tenditur neque miluo. Phor. II. 2. 16.

Tenebre] Forma in tenebris neci non quita est. Heo. IV. 1. 57.

Teneo] Andrie illi id erat nomen. So. Teneo. And. I. 1. 59. Teneo, quid erret. And. III. 2. 18. Rem tenet. And. II. 2. 12. Flabellum tenere te animum tantum. Eun. III. 5. 50. Teneo te, Antiphila, maxime animo exoptatam meo? Heaut. II. 4. 27. Teneo, quid dicam? Heaut. IV. 3. 22. Neque legem putat tenere se ullam. Adelph. I. 2. 6. Amor me graviter consuetudoque ejus tenet. Heo. III. 3. 44. Satias jam tenet studiorum istorum. Heo. IV. 2. 18. Auribus teneo lupum. Phor. III. 2. 21.

Tenuis] Quas ante hic fecit fabulas, tenui esse oratione, et scriptura levi. Phorm. prol. 5. vide notas.

Tenuiter] Quid rei gerit? O. Sic, tenuiter. Phorm. I. 2. 95.

Tergum] Syrus mihi tergo poenas pendet. Heaut. IV. 4. 6. Nunquam tam dioces commode, ut tergo meum

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

III. 5. 14. Meo fratri gaudeo amorem omnem esse in tranquillo. Eun. V. 8. 8. Adhuc tranquilla res est. Phorm. III. 1. 15.

Transcurro] Dum ego hinc *transcurro* ad forum. Eun. IV. 6. 25.

Transdo] Retrahere ab studio, et *transdere* hominem in otium. Phorm. prol. 2.

Transeo] Amabo, ut illuc *transeas*, ubi illast. Eun. III. 5. 31. *Transeundum* nunc tibi ad Menedemum est. Heaut. IV. 4. 17. Est quod me *transire* ad forem jam oportet. Hec. II. 2. 31. *Transito* ad uxorem meam. Phor. IV. 5. 7. *Transi* sodes ad forum. Phorm. V. 7. 28.

Transfero] In Andriam ex Perinthia hic *fatetur transtulisse*. And. prol. 14. vide notas. *Calpam* in te *transferet*. And. II. 3. 5. Quia enim in hunc suspiciost *translata* amoris. Heaut. IV. 5. 53. Maledicta, famam, meum amorem, et peccatum in sese *transtulit*. Adolph. II. 3. 10.

Transigo] Facta, *transacta* omnia. And. I. 5. 13. Intus *transigetur*, si quid est, quod restet. And. V. 6. 17. *Transacta* re. Adolph. II. 4. 22. Inter *transigant* ipsi. Hec. III. 5. 61.

Transmoveo] Labore alieno magno partam gloriam verbis saepe in se *transmovet*. Eun. III. 1. 10.

Tremo] Totus *tremo* horreoque. Eun. I. 2. 4.

Tremulus] Incurvus, *tremulus*, labiis demissis, gemens. Eun. II. 3. 45.

Trepido] Quid est quod tu *trepidat*? Eun. V. 5. 8. vide notas. *Trepidari* sentio, et cursari rursus prorsum. Hec. III. 1. 35.

Tribulis] Estne Hecio *tribulis* noster? Adolph. III. 3. 85.

Triduum] Bidui est aut *tridui* hæc sollicitudo. And. II. 6. 9. Tandem non ego illa caream, si sit opus, vel totum *triduum*? Eun. II. 1. 17. *Triduo* hoc perpetuo. Adolph. IV. 1. 4. Nequeo re exorare, ut maneat *triduum* hoc? Phorm. III. 2. 4. Quod si hic pote fuisset exorari *triduum* hoc. Phorm. III. 3. 3.

Triennium] Abhinc *triennium*. And. I. 1. 40.

Tristis] *Tristis* interim nonnumquam conlacrumabat. And. I. 1. 81. *Tristis* severitas inest in voltu. And. V. 2. 16. Quid tu es *tristis*, quidve es alacris? Eun. II. 3. 13. Nescio quid *tristis* est.

Heaut. IV. 1. 7. Ego ille *agrestis*, *sævos*, *tristis*, *parcus*, *truculentus*, *tenax*. Adolph. V. 4. 12.

Tristitia] Ut sciam, numquidnam hæc turbæ *tristitia* adferat. And. I. 4. 8. vide notas.

Tristities] Omitte vero *tristitiam* tuam. Adolph. II. 4. 3.

Triumpho] Id vero serio *triumphat*. Eun. III. 1. 4. *Triumpho*, si licet me tecto latere abscedere Heaut. IV. 2. 5. Non *triumpho*, ex nuptiis tuis si nil *nanoiscor* mali? Phorm. III. 3. 10.

Truculentus] Ego ille *agrestis*, *sævos*, *tristis*, *parcus*, *truculentus*, *tenax*. Adolph. V. 4. 12.

Trudo] Fallacia alia aliam *trudit*. And. IV. 4. 40. Quo *trudis*? *percelleris* jam tu me. Eun. II. 3. 88.

Tutemet] *Tutemet* mirabere. Heaut. II. 3. 133.

Tuber] Colaphis *tuber* est totum caput. Adolph. II. 2. 37.

Tum] *Tum* autem hoc timet. And. I. 5. 34. Quid *tum*? Eun. II. 3. 47. *Tum* præterea. Heaut. V. 3. 20. *Amabat*, ut cum maxime, *tum* Pamphilus. Hec. I. 2. 4. Non jam *tum* eras senex? Phorm. V. 8. 34. vide notas.

Tumultuor] *Tumultuantur*, clamant, pugnant de loco. Hec. alt. prol. 33. Nescio quid jam dudum audio hic *tumultuari*. Hec. III. 2. 1.

Tumultus] Nil ornati, nil *tumulti*. And. II. 2. 28. Quid fuit *tumulti*? Hec. III. 2. 21. Per *tumultum* noster grex motus locost. Phorm. prol. 33.

Tundo] *Tundendo* atque odio denique effecit senex. Hec. I. 2. 48.

Turba] Numquidnam hæc turbæ *tristitia* adferat. And. I. 4. 8. vide notas. *Tum* illæ turbæ fient. And. II. 3. 6. Quid turbæ apud forumst? And. IV. 4. 6. Te omni turbæ evolves. Jam tum inceperat turbæ inter eos. Eun. IV. 4. 56 et 59. Quas turbas dedit? Eun. IV. 5. 11. Quantas turbas concivi *inasciens*? Heaut. V. 2. 17. Quomodo me ex hæc expediam turbæ, nescio. Adolph. IV. 4. 6. Dum hæc silescent turbæ. Adolph. V. 2. 10. Nunc turbæ non est: otium et silentium est. Hec. alt. prol. 35. Ego nullo possum remedio me evolvere ex his turbis. Phorm. V. 4. 5. Quid istuc turbæst? Phorm. V. 8. 1.

Turbo] Nescio quid profecto absente nobis *turbatumst* domi. Eun. IV. 3. 7. *Turbet* porro, quam velit. Hec. IV. 4. 12. vide notas.

Turpis] Pudet dicere hac presente verbum turpe. Heaut. V. 4. 19. Turpe dictu. Adelpb. II. 4. 10. Vestitus turpis. Phorm. I. 2. 57. Ut ne quid civis turpe in sese admitteret. Phorm. II. 3. 68. Turpe inceptu est. Phorm. II. 4. 16. Viduam extrudi turpest. Phorm. V. 7. 20.

Turpiter] Mirum, ni ego me turpiter hodie hic dabo. Eun. II. 1. 24. Hercle abs te est factum turpiter. Hec. IV. 4. 2.

Tussis] Gemitus, soreatus, tussis, risus abstine. Heaut. II. 3. 132.

Tutela] Qui in tutelam meam studium suum, et se in vostram commisit fidem. Hec. alt. prol. 44.

Tuto] Satis tuto tamen. Eun. III. 5. 29. Loquere. Sy. At tuto. Heaut. V. 2. 20.

Tutor] Te isti virum do, amicum, tutorem, patrem. And. I. 5. 60. Amicum, tutorem. And. IV. 3. 3. vide notas.

Tutor] Et ad pudicitiam et ad rem tutandam. And. I. 5. 53. Ego interea meum non potui tutari locum. Hec. alt. prol. 34. Mores facile tutor. Hec. V. 1. 8. Vitam tuam tutandam aliis dedisse. Phorm. III. 1. 2. Mei patris bene parta indiligenter tutatur. Phorm. V. 3. 6.

Tutus] Consilium hoc, quod cepi, rectum esse et tutum scio. Heaut. II. 3. 86. Amici quoque res, est videndum, in tuto ut collocetur. Qui ille poterit esse in tuto? Heaut. IV. 3. 11 et 30. In tuto est omnis res. Adelpb. II. 4. 3. Id tutissimumst. Adelpb. IV. 2. 13. Vita ut in tuto foret. Phorm. V. 1. 7. Non satis tutus est ad narrandum hic locus. Phorm. V. 3. 35.

Tuus] Tuus est nunc Chremes. And. V. 6. 12. Ego non tangam meam? Ch. Tuam autem, farcifer? Eun. IV. 7. 26. Ita tu istæc tua misceo, ne me admisceas. Heaut. IV. 5. 35.

V.

Vacivus] Sine me, vacivom tempus ne quod dem mihi laboris. Heaut. I. 1. 38.

Vacuus] Ne vacuum esse me nunc ad narrandum credas. And. IV. 2. 23.

Vadam] Omnis res est jam in vado. And. V. 2. 4.

Væ] Væ misero mihi. And. II. 1. 2. Væ miseræ mihi. Adelpb. III. 2. 29.

Vagio] Andivisse vocem pueri visus vagientis. Hec. IV. 1. 2.

Vah] Vah consilium callidum. And. III. 4. 10. Vah, quanto nunc formosior videre mihi quam dudam? Eun. IV. 5. 5. Vah, nunc demum intellego. Heaut. II. 3. 12. Vah, quibus illam lacerarem modis? Adelpb. III. 2. 17.

Valeo] Facile omnes, cum valemus, recta consilia ægrotis damus. And. II. 1. 9. Valeant, qui inter nos discidium volunt. And. IV. 2. 13. Habeat, valeat, vivat cum illa. And. V. 3. 18. Vos valete et plaudite. Eun. V. 8. 64. Bene vale. Heaut. I. 1. 115. Ut vales? Heaut. II. 4. 26. Valeas, habeas illam quæ placet. Adelpb. IV. 4. 14. Et tu bene vale. Hec. I. 2. 122. Inpurum vide, quantum valet. Phorm. V. 7. 94.

Validus] Salvom atque validum. Hec. III. 5. 7.

Vanitas] Non pudet vanitatis? Phor. III. 2. 41.

Vapulo] Verba dum sint: verum si ad rem conserentur, vapulabit. Eun. IV. 6. 4. Non committet hodie umquam, iterum ut vapulet. Adelpb. II. 1. 5. Ego vapulando, ille verberando, usque ambo defessi sumus. Adelpb. II. 2. 5. Molendumst in pistrino: vapulandum: habendumst compedes. Phorm. II. 1. 19. Vapula. Phorm. V. 6. 10. vide notas.

Varius] Quia varia veste exornatus fuit. Eun. IV. 4. 16.

Vas] Nil relinquo in ædibus, nec vas, nec vestimentum. Heaut. I. 1. 89.

Ubi] Ubi inveniam Pamphilum? And. II. 2. 1. Ubi queram? ubi investigem? Eun. II. 3. 3. Hoc quod fit, ubi non vere vivitur. Heaut. I. 1. 102. vide notas. Si absis uspiam, aut ubi si cesses. Adelpb. I. 1. 4. Ubi te oblectasti tamdiu? Hec. I. 2. 9. Ubi ego illas nunc jam reperire possim, cogito. Phorm. IV. 5. 15.

Ubi. Relativum] Tabulam quandam pictam, ubi inerat pictura hæc. Eun. III. 5. 36. Quot res dedere, ubi possem persentiscere? Heaut. V. 1. 43. In comœdiis, omnia omnes ubi resciscunt. Hec. V. 4. 27.

Ubi. Si, Quando] Ubi voles, arcesse. And. V. 2. 7. Requiescere ubi volebat. Eun. III. 1. 15. Nolant ubi velis: ubi nolis cupiant ultro. Eun. IV. 7. 43. Ubi me illic non videbit. Adelpb. IV. 1. 10. Ubi voltis, uxorem date. Phor. V. 7. 14.

Ubi. Postquam] *Ubi* ea causa, quam obrem hæc faciunt, erit adempta his. *And.* V. 1. 18. *Bladet, ubi* te victam senescit. *Eun.* I. 1. 10. *Quid ait, ubi* me nominas? *Heaut.* II. 3. 62. *Ubi* illinc rediero. *Adelph.* II. 2. 24. *Hoc ubi* ex te audiverit. *Hec.* V. 3. 15. *Ubi* era pepererit: *ubi* erit puero natalis dies: *ubi* initiabant. *Phorm.* I. 1. 13. 14 et 15.

Ubi Ubi] *Ubi ubi* erit, inventum tibi curabo. *And.* IV. 2. 1. *Ubi ubi* est, diu celari non potest. *Eun.* II. 3. 3. *Tu frater ubi ubi* est, fac quam primum hæc audiat. *Eun.* V. 8. 12. vide notas.

Ubicumque] *Utrumque, ubicumque* opus est, obsequi. *Heaut.* III. 3. 17. *Ubicumque* datum erat spatium solitudinis. *Hec.* I. 2. 55. *Ubicumque* opus sit. *Hec.* IV. 3. 2.

Ubinam] *Pamphilus ubinam*st? *And.* V. 6. 1. vide notas. *O Jupiter, ubinam* est fides? *Heaut.* II. 3. 15. *Ubinam* *Getam* invenire possim? *Phorm.* V. 4. 8.

Ubivis] *Ubivis* facilis passus sim, quam in hac re, me deludier. *And.* I. 2. 32. *Ubivis* gentium. *Hec.* III. 1. 4.

Vecordia] *Tanta vecordia* innata cuiquam ut siet? *And.* IV. 1. 2.

Vectis] *In medium* huc agmen cum vecti. *Eun.* IV. 7. 4.

Vehemens] *Ne hæc* quidem satis *vehemens* causa ad objurgandum. *And.* I. 1. 123. *Vehemens* utramque in partem es nimis. *Heaut.* III. 1. 31. *Quod illi* maledictum *vehemens* esse existumant. *Adelph. prol.* 17.

Vehementer] *Ego* vos credere ambos hoc mi *vehementer* volo. *Eun.* V. 8. 39. *Id mihi vehementer* dolet. *Adel.* IV. 5. 48. *Vehementer* desidero. *Hec.* III. 5. 38.

Veho] *Coemisse* hinc que illuc *veheres* multa. *Adelph.* II. 2. 17. *Qui* mecum una *rectust.* *Hec.* III. 4. 19. vide notas. *Audivi* ex nauta, qui illas *veserat.* *Phorm.* IV. 1. 10.

Vel] *Vel* hoc quis non credat, qui te norit, abs te esse ortum? *And.* III. 2. 9. *Tandem* non ego illa caream, si sit opus, *vel* totum triduum? *Eun.* II. 1. 7. *Vel* me monere huc *vel* percontari puta. *Heaut.* I. 1. 26. *Vel* hic *Pamphilus* jurabat quotiens *Bacchidi*, quam sancte. *Hec.* I. 1. 3. *Ubi* ego hinc abiero, *vel* occidito. *Phorm.* I. 2. 93.

Vendo] *Pretium* sperans ilico *producit: vendit:* *Eun.* I. 2. 54. *Omnis* produxi ac *vendidi.* *Heaut.* I. 1. 92.

Neque vendendam cenam, quam liberaat. *Adelph.* II. 1. 39. *Ob* eam rem *voluit* iterum referre, ut iterum *posset* vendere. *Hec. prol.* 7.

Venefica] *Quid* ais *venefica*? *Eun.* V. 1. 9.

Veneficus] *Ut* ego *magnum* facile illi in oculos *involem* *venefico*? *Eun.* IV. 3. 6.

Veneo] *Vel* uti *quæstum* faceret, *vel* uti *veniret* palam. *Heaut.* IV. 1. 27.

Venia] *Da* *veniam.* *And.* V. 3. 30. *Da* mi *hanc* *veniam.* *Hec.* IV. 2. 29. *Non,* si *redisset,* ei *pater* *veniam* daret? *Phorm.* I. 2. 69. *Primum* abs te *hoc* *bona* *venis* *expete.* *Phorm.* II. 3. 31.

Venio] *Hæc* *face* ad me *venias,* siquid poteris. *And.* IV. 2. 29. *Veni* in tempore. *And.* IV. 4. 19. *Mihi* *istuc* non in mentem *venerat.* *Eun.* III. 1. 61. *An* in *astu* *venit*? *Eun.* V. 5. 17. *Hoc* *quod* *cepi,* *primum* *curarem:* *post* *istuc* *veniam.* *Heaut.* II. 3. 83. *Miror,* *quomodo* *tam* *ineptum* *quicquam* *ibi* *venire* in mentem *potuerit.* *Heaut.* V. 3. 3. *Nunc* *denum* *venis*? *Adelph.* II. 2. 25. *Uxor* *sine* *dote* *venit.* *Adel.* IV. 7. 41. *Ut* *veni,* *istidem* *incertum* *amisi.* *Hec.* II. 2. 9. *Imus,* *venimus:* *videmus.* *Phorm.* I. 2. 53. *Postquam* *ad* *judicos* *ventumst.* *Phorm.* II. 1. 53. *Mihi* *venibat* in mentem *ejus* *incommodi.* *Phorm.* IV. 3. 47. *Ubi* *ad* *exores* *ventumst,* *tam* *sunt* *senes.* *Phorm.* V. 8. 21.

Vener] *Canes* ad *venandum.* *And.* I. 1. 30.

Venter] *Pugnos* in *ventrum* *ingere.* *Phorm.* V. 7. 95.

Ventulus] *Cape* hoc *flabellum,* et *ventulum* *hæc* *sic* *facito.* *Eun.* III. 5. 47.

Venus] *Sine* *Cerere* et *Libero* *friget* *Venus.* *Eun.* IV. 5. 6.

Venustus] *Quis* *me* *est* *fortunatior?* *venustatisque* *adeo* *plenior?* *Antiquamque* *adeo* *tuam* *venustatem* *obtineas.* *Hec.* V. 4. 8 et 18.

Venuste] *Quam* *venuste:* *quod* *dedit* *principium* *adveniens.* *Eun.* III. 2. 4.

Venustus] *Voltu* *adeo* *modesto,* *adeo* *venusto,* *et* *nil* *supra.* *And.* I. 1. 93.

Verbena] *Ex* *ara* *hinc* *sume* *verbenas* *tibi.* *And.* IV. 3. 11.

Verbera] *Verberibus* *cæsum* *te* *in* *pistrinam,* *Dave,* *dodam* *usque* *ad* *necem.* *And.* I. 2. 28. *Tibi* *erant* *parata* *verba,* *huic* *homini* *verbera.* *Heaut.* II. 3. 115.

Verbera. Nomen] *Ehe,* *verbero,* *aliud*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

ab illis, qui veri sient. *Adelph.* I. 2. 45. vide notas. Et recte et verum dicis. *Adelph.* IV. 3. 18. Si vis veram verba ad rationem exigi. *Hec.* III. 1. 26. vide notas. *Vera* hæc prædicat. *Hec.* I. 2. 36. *Veris* vincor. *Phorm.* III. 2. 16.

Vestimentum] Neo vas, nec vestimentum, *Heaut.* I. 1. 89. Huc est intro latus lectus: vestimentis stratus est. *Heaut.* V. 1. 30.

Vestio] Ancillæ tot me vestiant? *Heaut.* I. 1. 78. Mediocriter vestitam veste lugubri. *Heaut.* II. 3. 45.

Vestis] Capias tu illius vestem. *Eun.* II. 3. 79. *Vestis* quid mutatiost? *Eun.* IV. 4. 4. vide notas. Ut vestem cum illo mutem. *Eun.* III. 5. 24. Varia veste exornatus fuit. Tuam vestem detrahit tibi? *Eun.* IV. 4. 16 et 39. Virgo conscissa veste lacrumans optioet. *Eun.* V. 4. 1. 4. Nolo me in via cum hac veste videat. *Eun.* V. 2. 68. Ub vestem vidit illam esse eum indutum. *Eun.* V. 6. 15. Aurum, vestem. *Heaut.* II. 3. 7. Mediocriter vestitam veste lugubri. *Heaut.* II. 3. 45. Ancillas secum adduxit plus decem, oneratas veste atque auro. *Heaut.* III. 1. 43. Discidit vestem, resarcietur. *Adelph.* I. 2. 41.

Vestitus] Qui color, qui nitor vestitus; quæ habitudo est corporis? *Eun.* II. 2. 11. vide notas. Ubi siem vestitum hunc nactus. Quid sibi hic vestitus quærit? *Eun.* III. 5. 8 et 10. *Victus*, vestitus, quo in tectum te receptes. *Heaut.* V. 2. 15. *Vestitu* nimio indulges. *Adelph.* I. 1. 38. *Vestitus* turpis. *Phorm.* I. 2. 57.

Veterator] Quid hic volt veterator sibi? *And.* II. 9. 26. *Veterator.* *Heaut.* V. 1. 16.

Veternosus] Hic est vietus, vetus, veteranosus, senex. *Eun.* IV. 4. 21.

Veto] Quæso paulisper. *Sy.* *Veto.* *Heaut.* II. 3. 137. Tute loqueris, me vetas. *Hec.* III. 1. 37. Aruspex vetuit. *Phorm.* IV. 4. 28. Ait esse vetitum intro ad eram accedere. *Phorm.* V. 6. 24.

Vetus] Malevoli veteris poetæ maledictis respondeat. *And.* prol. 7. *Plauti veterem* fabulam. Quæ veteres factitarunt si faciant novi. *Eun.* prol. 25 et 43. Vietus, vetus, veteranosus, senex. *Eun.* IV. 4. 21. *Vetus* verbum hoc quidemst. *Adelph.* V. 3. 17. *Veters* in nova cœpi uti consuetudine. *Hec.* prol. 29.

Via] Ut redeat jam in viam. *And.* I. 1. 19. Ipsus eam rem recta reputavit via. *And.* II. 6. 11. In pistrinum recta proficiscar via. *And.* III. 4. 21. Hac non successit, alia adgrediemur via. *And.* IV. 1. 46. Illis quæ sunt intus clamat de via. *And.* III. 2. 11. Tota erras via. Ego adeo hanc primus inveni viam. *Eun.* II. 2. 14 et 16. Qua insistam via. *Eun.* II. 3. 3. Inter vias. *Eun.* IV. 2. 1. Non noverunt viam. *Heaut.* II. 3. 7. Ad dominas qui adfectant viam. *Heaut.* II. 3. 60. Vi et via pervolgata patrum. *Heaut.* I. 1. 49. Servo currenti in via decesso populam. *Heaut.* prol. 31. Ut recta via rem narret ordine omnem. *Heaut.* IV. 3. 28. Capite pronum in terram statuerem, ut cerebro dispergat viam. *Adelph.* III. 2. 19. vide notas. Puerperam hac nunc duci per viam. *Adelph.* V. 7. 23. Qua via captent te isti, eadem ipsos capi. *Hec.* I. 1. 16. Certum offirmare est viam me, quam decrevi persequi. *Hec.* III. 5. 4. In via. *Hec.* V. 3. 30. Hi gladiatorio animo ad me adfectant viam. *Phorm.* V. 7. 71.

Vicinia] Commigravit huc vicinæ. *And.* I. 1. 43. Vidi virginem hic vicinæ. *Phorm.* I. 2. 45.

Vicinitas] *Vicinitas*, quod ego esse in aliqua parte amicitie puto. *Heaut.* I. 1. 5. vide notas.

Vicinus] Set istam Thaidem non scivi nobis vicinam. *Eun.* II. 3. 68. Huc Menedemum nostin nostrum vicinum? *Heaut.* I. 2. 6. Hujus vicini proximi. *Hec.* I. 2. 49.

Vicis] Ita me di amabunt, ut nunc Menedemi vicem misoret me. *Heaut.* IV. 5. 1.

Vicissim] Domi foique fac vicissim ut memineris. *Eun.* IV. 7. 45. Agendum vicissim, *Syre*, dic quæ illast altera. *Heaut.* II. 3. 69. Da te mihi vicissim. *Heaut.* IV. 3. 10. *Vicissim* partis tuas acturust. *Phorm.* V. 5. 7.

Vicissitudo] Omnium rerum heus vicissitudo est. *Eun.* II. 2. 45.

Victito] Et enim bene libenter victitas. *Eun.* V. 8. 44.

Victus] Lana ac tela victum quæritans. *And.* I. 1. 48. Tam facile victum quærere. *Eun.* II. 2. 30. *Victum* volgo quærere. *Heaut.* III. 1. 38. *Victus*, vestitus, quo in tectum te receptes. *Heaut.* V. 2. 15.

Videlicet] Hic de nostris verbis errat videlicet. *Heaut.* II. 3. 22. *Vide-*

Notæ de præteritis hæc accipit. Adolph. III. 4. 5.

Vides] Davem optime vides. *And. II. 2. 36. St id facis, hodie postremum me vides. And. II. 1. 22. Vides quo me inducas. And. II. 3. 25. Ego istos recte ut fiant videro. And. II. 6. 25. Pa plus vides. And. IV. 3. 23. Prædens sciens, vivus vidensque peres. Eun. I. 1. 28. Vides quid agas. Eun. II. 1. 18. Numquidnam hic quod nolis vides? Eun. II. 2. 41. Si non tangendi copia est, esse ne videndi quidem erit? Eun. IV. 2. 11. Aliud letius sodes vides. Heaut. III. 1. 50. Aliena ut melius videntur et disjunctent, quam sua? Heaut. III. 1. 95. Vides quam rem agas. Adolph. III. 2. 46. Duxit uxorem: quam tibi miseriam vides? Adel. V. 4. 13. Post de matre videro. Hec. IV. 4. 78. Hæc videro nepe optabatur diem. Hec. IV. 4. 27. Videtur te atque illam, ut narres. Phorm. II. 3. 21. Fient: me vides. Phorm. IV. 4. 30.*

Videor] Quis videor? *And. IV. 2. 19. Adeo videtur vobis esse idonei, in quibus sic inlodatis? And. IV. 4. 19. Audire vocem vides sunt modo militis. Eun. III. 2. 1. Quid videtur hoc tibi mancipium? Eun. II. 2. 42. Quid videtur? Eun. IV. 7. 16. Antel quoque res, est videndum, in tutum collocetur. Heaut. IV. 3. 11. vide notas. Videre videor jam diem illum! Adolph. III. 3. 30.*

Vidua] Non, ita me di ament, audeat facere hæc vidua mulieri; quo in me fecit. Heaut. V. 1. 81. Viduum extrudi turpost. Phorm. V. 7. 20.

Victus] Vetus, victus, veterosus, senex. *Eun. IV. 4. 21.*

Vigilans] Vigilantiam tuam tunc mihi? *Adolph. III. 3. 44. vide notas.*

Vigilo] Num ille somniat ea, que vigilans voluit? *And. V. 6. 8. Vigilibus lassus. Eun. II. 1. 15. Neve usque ad lucem vigiles. Eun. II. 2. 47.*

Vilis] Istec vilus. *Adolph. V. 9. 24. Istæc vero viliis est. Phorm. III. 3. 25. Robus vilioribus. Phorm. V. 3. 8. vide notas.*

Vilitas] Hæcine erat ea que nostras minuit: fructus vilitas? *Phorm. V. 8. 24.*

Villa] Præteriti imprudens villam: Villam prætereo sciens. *Eun. IV. 2. 5 et 18. Mode isto homo quam villam demonstravit. Heaut. IV. 4. 9. Apud*

villamist. Adolph. IV. 2. 1. A villa mercenarium vidi. Adolph. IV. 2. 2.

Villum] Edormiscam hoc viliis Adel. V. 2. 11.

Vincibilis] Justam illam causam, facillam, vincibilem, optimam? *Phorm. I. 4. 49.*

Vincto] Cura adservandum vincitum. *And. V. 2. 24. Demissis humeris esse; vincto pectore. Eun. II. 3. 23. Homo abduos, vincti, quære rem. Adolph. III. 4. 36.*

Vinco] Vicoris. *And. V. 3. 21. Eludet, ubi te victum senserit. Eun. I. 1. 10. Labascit, victus uno verbo. Eun. I. 2. 98. vide notas. Vicit vitum quod bibi. Eun. IV. 5. 1. Adolescentulus sæpe eadem et graviter audiendo victus est. Heaut. I. 1. 62. Si te tam leti et victo esse animo ostenderis. Heaut. III. 1. 29. Peccavi, fateor: vincor. Heaut. IV. 1. 31. Me servolunt, qui referere non audebam, vicit. Adolph. IV. 2. 28. Animus victus hujus injuria. Hec. I. 2. 98. Patrio animo victus. Hec. II. 2. 2. Illius stultitia victa, ex urbe tu res habitatum migres? Hec. IV. 2. 13. Cum tu horum nil refelles, vincam stillet. Phorm. I. 2. 82. Veris vincor. Phorm. III. 2. 16.*

Violentus] Violentus mulierculam eam compressit. *Phorm. V. 8. 28.*

Vinum] Vicit vinum quod bibi. *Eun. IV. 5. 1. Quid vini absumpsit? Heaut. III. 1. 49. Heri in vino quam immodestos fuisti! Heaut. III. 3. 7. Persuasit nox, amor, vinum; adolescentia. Adolph. III. 4. 24. Pini plenum. Hec. V. 3. 25.*

Violenter] Ita patrem adolescentis facta hæc tolerare audio violenter. *Phor. V. 1. 4.*

Violentissimus] Ille ubi id rescivit factum frater violentissimus. *Eun. V. 4. 32.*

Vir] Te isti virum do, amicum, tutorem, patrem. *And. I. 5. 60. Ut virum fortem decet. And. II. 6. 14. Ehodum bone vir. And. III. 5. 10. O, salve bone vir. And. V. 2. 5. Bonus est hic vir. S. Hic vir sit bonus? And. V. 4. 19. Filice invenias virum. And. III. 3. 39. Virum in quovis loco paratum. And. IV. 3. 3. Sentiet qui vir siem. Eun. I. 1. 21. Vir es. Eun. I. 2. 74. Nunc, Parmeno, te ostenderis, qui vir sis. Eun. II. 3. 16. Qui tibi nunc vir videtur esse, hic nebulo magis est. Eun. IV. 7. 15. vide notas. Nescis*

cui maledicas nuno viro. Eun. IV. 7. 29. *Virum* bonum eorum Parmenonem incedere video. Eun. V. 3. 9. Nobis cum uno semel ubi ætatem agere deoretumst viro. Heaut. II. 4. 12. Neque boni neque liberalis functas officium est viri. Adolph. III. 4. 18. Abi, *virum* te judico. Adolph. IV. 2. 25. Esse ex alio viro, nescio quo, puerum natum. Adolph. IV. 5. 23. *Viris* adversari seque studium est. Hec. IV. 1. 5. vide notas. An quia non delinquent viri? Hec. IV. 4. 41. O *vir* fortis atque amicus. Phorm. II. 2. 10. At quem *virum*? quem ego viderim in vita optimum. Phorm. II. 3. 23. Ut est ille bonus *vir*. Phorm. IV. 3. 33. *Vir* viro quid præstat? Phorm. V. 3. 7. Mi *vir*, non mihi dicis? Phorm. V. 8. 13.

Virgo] Una parva *virgo*. And. V. 4. 21. Haud similis *virgost* virginum nostrarum. Eun. II. 3. 22. *Virgo* in conclavi sedet. Eun. III. 5. 35. *Virginem* vitare civem. Eun. V. 2. 18. Forma videt honesta *virginem*. Eun. I. 2. 52. Ad *virginem* animum adjecit. Eun. I. 2. 63. Ejus filiam ille amare cepit *virginem*. Heaut. I. 1. 45. vide notas. Pro *virgine* dari nuptum non potest. Adolph. III. 2. 48. *Virgo* ex eo congressu gravida facta est. Adolph. III. 4. 28. An sedere oportuit domi *virginem* tam grandem? Adolph. IV. 5. 39. Narratque, ut *virgo* ab se integra etiam tum siet. Hec. I. 2. 70. Nocte illa prima *virginem* non attigit. Hec. I. 2. 61. Cum *virginis* una adulescens cubnerit plus potus, sese illa abstinere ut potuerit? Hec. I. 2. 63. *Virgo* ipsa facio egregia. *Virgo* pulchra. Phorm. I. 2. 50 et 54. Ille indotatam *virginem* atque ignobilem daret illi? Phorm. I. 2. 70. Ut potui, nuptum *virginem* locavi huic adulescenti. Phorm. V. 1. 25.

Virilis] Animo virili præsentique sis, para. Phorm. V. 7. 64.

Virtus] Imperatoris *virtutem* novaram, et vim militum. Eun. IV. 7. 8. Conlandavi secundum facta et *virtutes* tuas. Eun. V. 8. 60. Hæc sunt tamen ad *virtutem* omnia. Heaut. I. 2. 33. Ornatus esses ex tuis *virtutibus*. Adel. II. 1. 22. Numquam ita magnifice quicquam dicam, id *virtus* quin superet tua. Adolph. II. 3. 4. Antiqua *virtute* ac fide. Adolph. III. 3. 88. Facio te apud illum deum: *virtutes* narrò. Adel.

IV. 2. 88. Quem actoris *virtus* nobis restituit locum. Phorm. prol. 33.

Vis] Haud verear, si in te solo sit situm: set ut vim queas ferre. And. I. 5. 42. vide notas. Una falsa lacrymala, quam oculos terendo misera vix vi expresserit. Eun. I. 1. 33. Vel vi, vel olam, vel precario. Eun. II. 3. 28. Sine vi. Eun. IV. 7. 20. Hac redde, nisi vi mavis eripi. Eun. IV. 7. 26. Si vim faciet, in jus ducito hominem. Eun. IV. 7. 30. Ne quam in illum Thais vim fieri sinat. Eun. V. 4. 41. Vi et via pervolgata patrum. Heaut. I. 1. 49. Hic me magnifice ocfero, qui vim tantam in me et potestatem habeam tantæ astutiæ. Heaut. IV. 3. 32. Errat longe, mea quidem sententia, qui imperium credat gravius esse aut stabilius, vi quod sit, quam illud quod amicitia adjungitur. Adolph. I. 1. 42. Cui miseræ indigne per vim vitium obtulerat. Adolph. III. 2. 10. Summa vi defendam has. Quod vos vis cogit, id voluntate impetret. Adolph. III. 4. 45 et 47. vide notas. *Vis* est hæc quidem. Adolph. V. 8. 20. *Vi* capi cogere. Hec. II. 2. 26. Ipse eripuit vi, in digito quem habuit, virgini abiens anulum. Hec. IV. 1. 59. Homo se fatetur vi in via nescio quam compressisse. Hec. V. 3. 30. Ni vis boni in ipsa in esset forma, hæc formam extinguerent. Phorm. I. 2. 57. *Vi* coactum te esse. Phorm. I. 4. 56.

Viso] Id *viso*, tun an illi insaniant. And. III. 3. 3. Ego hanc *visam*. And. IV. 2. 25. Idque adeo *visam*, si domist. Eun. III. 4. 7. Si forte frater redierit *viso*. Adolph. IV. 2. 10. Nostra ilico it *visere* ad eam. Hec. I. 2. 114. Quod heri nemo voluit *visentem* ad eam te intro admittere. Hec. II. 1. 40. Nuno ad eam *visam*. Ne mittas quidem *visendi* causa quemquam. Hec. III. 2. 4 et 7. Voltisne eam *visere*? Phorm. I. 2. 52. Demiphonem, si domi est. *visam*. Phorm. V. 7. 6.

Vita] Id ego arbitror, adprime in vita esse utile. And. I. 1. 34. Habere sus *vite* modum. And. I. 1. 68. *Vite* qui auxilium tulit. And. I. 1. 115. Sapienter *vitam* instituit. Pudico *vitam* parce ac duriter agebat. And. I. 1. 40 et 47. Hic dies aliam *vitam* defert. And. I. 2. 18. vide notas. Quæ mihi sumum animum atque omnem *vitam* credidit. And. I. 5. 37. Pene intusi *vitam* filis. And. V. 1. 3. Mea quidem

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Eun. V. 2. 20. *Vir* suffero. *Hea.* II. 4. 20. *Vir* humano patitur. *Adelph.* I. 2. 65. *Cupio*, et *vir* contineor. *Hec.* IV. 3. 9. *Vir* tandem. *Phorm.* II. 1. 4.

Ulciscor] Hoc tempus, praecavere mihi me, hanc te *ulcisci*, monet. *And.* III. 5. 18. vide notas. Malo ego nos prospicere, quam hunc *ulcisci*, accepta injuria. *Eun.* IV. 6. 24. Injuriam autem est *ulcisci* adversarios? *Hec.* I. 1. 15. Hunc iuratum poterimus postremo modo *ulcisci*. *Phorm.* V. 7. 69.

Ulcus] Quid minus utibile fait, quam hoc *ulcus* tangere? *Phorm.* IV. 4. 9.

Ullus] Censes me verbum potuisse *ullum* proloqui? aut *ullam* causam? *And.* I. 5. 21. Nolo tibi *ullum* commodum intercedere. *And.* III. 3. 41. vide notas. Nec mora *ulla* est, quis jam uxorem ducam. *And.* V. 6. 7. *Quæ* res in senæque consilium neque modum habet *ullum*. *Eun.* I. 1. 13. Ne vim facias *ullam* in illum. *Eun.* IV. 7. 37. Ut nunquam *ulla* amoris vestro incidere possit calamitas. *Hea.* II. 4. 15. Neque legem putas tenere se *ullam*. *Adelph.* I. 2. 6. Si facere possam *ullo* modo. *Hec.* II. 3. 24.

Uterior] Sed eorum ipsum. Qui est *uterior*? *Phorm.* IV. 2. 10.

Ultimus] Est mihi *ultimis* conclave in sedibus quoddam retro. *Hea.* V. 1. 29. Quis his est senex, quem video in *ultima* platea? *Phorm.* I. 4. 37.

Ultre] *Ultre* ad me venit. *And.* I. 1. 73. Te *ultra* accusabit: et dabis *ultra* ei supplicium. *Eun.* I. 1. 24 et 25. vide notas. Novi ingenium mulierum nolunt ubi velis: ubi nolis cupiunt *ultra*. *Eun.* IV. 7. 43. Sibi fieri injuriam *ultra*. *Adelph.* IV. 3. 4. vide notas. Etiamne *ultra* accusatum advenit? *Phorm.* II. 3. 13.

Una] Cum quibus erat cumque *una*, in sese dedere. *And.* I. 1. 36. Hanc convenit *una* ire cum amica imperatorem in via. *Eun.* III. 2. 43. Eocum Dromonem cum Syro *una*, *Hea.* II. 2. 12. vide notas. Quæso ut *una* mecum ad matrem virginis eas. *Adelph.* IV. 3. 7. Cum virgine *una* adulescens cubaverit. *Hec.* I. 2. 63. *Una* tecum bona, mala, tolerabimus. *Phorm.* III. 3. 23.

Unciatim] *Unciatim* vix de demenso sacro, sacrum defraudans genium, conpersit miser. *Phorm.* I. 1. 9.

Unctus] Ten a symbolum venire, unctus atque lautam e balneis? *Phorm.* II. 3. 23.

Unguentum] Obscurat, potat, olet unguenta; de meo. *Adelph.* I. 2. 41.

Unguis] Ut ego unguibus facile illi in oculos involem venefico? *Eun.* IV. 3. 6.

Unicus] *Unicam* gnatum suam cum dote summa filio uxorem ut daret. *And.* I. 1. 73. Hanc jam mansisset *unicus* gestus domi. *Hec.* III. 2. 29. Senem esse esse dicere, illum autem esse *unicum*. *Hea.* I. 2. 43. Quid si filiam suam *unicam* locaret? *Phorm.* V. 3. 41.

Universus. Unjtorus] Hanc *universum* triduum? *Eun.* II. 1. 18. Qui vobis *universis* et populo placeant. *Adelph.* prol. 19. Id illa *universum* abripiet. *Phorm.* I. 1. 11.

Uniusmodi] Parentum injuriis *uniusmodi* sunt forme. *Hea.* I. 2. 31.

Unus] *Unus* et item alter. *And.* I. 1. 50. At mi *unus* scrupulus etiam restat. *And.* V. 4. 37. Qui mihi nunc uno digitulo forem aperis. *Eun.* II. 2. 33. *Unum* hoc scito. *Eun.* V. 2. 32. *Una* injuriast tecum; altera est tecum. *Phorm.* V. 7. 90.

Unusquisque] *Unum* quidquid, quod quidem erit bellissimum, carpam. *Adel.* IV. 2. 51.

Unusquisque] *Una* harum quævis causa me ut faciam monet. *And.* V. 4. 1.

Vocabulum] Tanquam Philosophorum habent discipuli ex ipsis *vocabulis*. *Eun.* II. 2. 32. vide notas.

Voco] Jam ferus moriens me vocat. *And.* I. 5. 49. Ad eam vocant. *Eun.* II. 2. 28. Qui vocare? *Adelph.* V. 6. 3.

Volgo] *Volgo* quod dici solet. *And.* II. 5. 15. *Volgo* audio dici. Victimam *volgo* querere. *Hea.* III. 1. 12 et 38. *Volgo* facient. *Hea.* V. 2. 4.

Volgus] *Volgus* servorum. *And.* III. 4. 4. *Volgus* quem ab se segregant. *Hea.* II. 4. 6. *Volgus* quod male audit mulierum. *Hec.* IV. 3. 24.

Volnus] Qui abstergere vulnus? *Eun.* IV. 7. 9.

Volo] Quid cessas? *vola*. *Hec.* III. 4. 24.

Volo] Panois te *volo*. *And.* I. 1. 2. Ita *volo* itaque postulo ut fiat. *And.* III. 3. 18. Quis me vult? *And.* V. 3. 1. Sine me pervenire quo *volo*. *Eun.* I. 2. 44. Nolunt, ubi velis: ubi nolis cupiunt *ultra*. *Eun.* IV. 7. 43. Omnis vos eratis *volo*. *Hec.* prol. 26. Quid vis tibi? *Hec.* I. 1. 9. Nunquid

vis? Adolph. III. 3. 78. *Quam vellem.* Adolph. IV. 2. 16. *Quae nunquam quiesquam erga me commeritast, pater, quod nollem, et saepe meritam quod vellem scio.* Hea. III. 5. 37. *Numquid aliud me vis?* Phorm. I. 2. 101.

Voltus] *Voltu* adeo modesto, adeo venusto, ut nil supra. And. I. 1. 93. *Vero vultu.* And. V. 1. 20. *Tristis severitas inest in vultu.* And. V. 2. 16. *Voltus quoque hominum fingit coelus.* Heaut. V. 1. 14. *Voltum contemplantur.* Phorm. I. 4. 33. *Nunc gestus mihi vultusque est capiendus novus.* Phorm. V. 6. 50.

Voluntas] *Tu coactas tua voluntate es.* And. IV. 1. 34. *Præter civium morem atque legem, et sui voluntatem patris.* And. V. 5. 9. *Dictus filius tuus tua voluntate.* Hea. V. 4. 2. *Quod ves vis cogit, id voluntate impetret.* Adolph. III. 4. 45. *vide notas.* *Ut sua voluntate id quod est faciendum faciat.* Phorm. V. 3. 2.

Volvo] *Satis dia jam hoc saxum volva.* Eun. V. 8. 55.

Volupt] *Bene factum; et voluptest.* Hea. V. 4. 17. *Venire salvera voluptest.* Phorm. IV. 3. 5.

Voluptas] *Egon hujus memoriam petiar mea voluptati obstare?* And. V. 4. 41. *Voluptates eorum propriae sunt.* And. V. 5. 4. *O meorum voluptatum omnium inventor, inceptor, perfectior.* And. V. 8. 4. *Voluptatem magnam nuntias.* Heaut. I. 2. 10. *Hæc non voluptati tibi esse, satis certo scio.* Heaut. I. 1. 19. *Nec fas esse ulla me voluptate hic frui.* Heaut. I. 1. 97. *Abs te ut blanditiis suis quam minimo pretio suam voluptatem expleat.* Hea. I. 1. 12.

Voro] *Quo pacto ex jure hesterno panem atrum vorent.* Eun. V. 4. 17.

Vorsum] *Clivos deorsum vorsum est.* Adolph. IV. 2. 36.

Vorsura] *Vorsura solvia.* Phorm. V. 2. 15. *vide notas.*

Vorte. Verto] *Bene vertendo.* Eun. prol. 7. *Redigam, ut quo se vertat, nesciat.* Heaut. V. 1. 73. *Di bene vertant.* Adolph. III. 4. 10. *Quae res tibi vertat male.* Adolph. III. 1. 37. *Quo me vertam?* Hea. IV. 1. 1. *Di vertant bene quod agas.* Hea. I. 2. 121. *Quae quidem illi res vertat male.* Phorm. IV. 3. 73.

Voveo] *Vovisse hunc dicam, si salvos*

domum redisset unquam, ut me ambulando rumperet. Hea. III. 4. 90.

Vox] *Andire vocem visa sum modo militis.* Eun. III. 2. 1. *Matris vox viast Philamencæ.* Hea. III. 1. 38. *Neque vox alia, ac res menobat ipsa, peterat conquiri.* Hea. III. 3. 15. *vide notas.* *Enimvero vocat opus.* Phorm. V. 7. 92.

Urbanus] *Clementem vitam urbanam.* Adolph. I. 1. 17.

Urbs] *Neque agri neque urbis odium me unquam percipit.* Eun. V. 5. 2. *Servelum ad eam in urbem misit.* Hea. I. 2. 17. *Agelli est hic sub urbe paulam.* Adolph. V. 8. 26. *Huc raro in urbem comment.* Hea. I. 2. 100. *Ex urbe in rus habitatum migres?* Hea. IV. 2. 13. *Pamphilamne hoc urbe privari sines?* Phorm. III. 2. 32.

Uro] *Uro hominem.* Eun. II. 2. 43. *Te ut male urat.* Eun. III. 2. 48.

Uspiam] *Si absis uspiam. Uspiam occiderit.* Adolph. I. 1. 3 et 12.

Usquam] *Neque istio, neque alibi tibi erit usquam in me mora.* And. II. 5. 9. *Numquam ejus color pudoris signum usquam indicat?* And. V. 3. 7. *Neque virgo est usquam; neque ego.* Eun. II. 3. 2. *Numquam etiam fui usquam, quin me omnes amarint plurimam.* Eun. V. 8. 62. *Ita, ut usquam fuit fide quisquam optima.* Adolph. II. 1. 7. *Quasi jam usquam tibi sint viginti minæ.* Adel. II. 2. 15. *An preferendam hoc tibi videtur usquam?* Adolph. III. 2. 39. *Quod minime est opus usquam efferri.* Adolph. IV. 4. 16. *An quisquam usquam gentianast neque miser?* Hea. III. 1. 13.

Usque] *Usque ad necem.* And. I. 2. 38. *Usque adhuc.* And. I. 5. 27. *Usque adeo donec perpelit.* And. IV. 1. 38. *Ut defetiger usque.* Eun. II. 1. 14. *Usque ad lucem vigiles.* Eun. II. 2. 47. *Ex Æthiopia est usque hæc.* Eun. III. 2. 18. *Usque illi de me supplicium dabo.* Heaut. I. 1. 86. *Usque ad necem.* Adolph. II. 1. 28. *Usque ambo defessi sumus.* *Ei usque os præbai.* Adel. II. 2. 5 et 7. *Usque adversa tempestate nati sumus.* Hea. III. 4. 9. *Progeniam vestram usque ab avo atque atave preferens.* Phorm. II. 3. 48.

Unus] *Nec magis ex usu tuo.* Eun. V. 8. 47. *Mihi nio est unus.* Heaut. I. 1. 28. *Tibi quod ex usu aiet.* Heaut. I. 2. 36. *Non unus veniet, spero.* Heaut. III. 2. 42. *Quid facto unus sit.* Adolph.

III. 3. 75. Siquid usus venerit. Adel. V. 6. 7. Non usus facto est mihi. Hec. III. 1. 47. Si esset nostre ex usu. Hec. IV. 1. 33. Ex usu quod est, id persequar. Hec. IV. 3. 10. Mi usus venit. Phorm. I. 2. 23.

Ut] Modo ut possim. And. II. 4. 6. Amabo ut illuc transeas. Eun. III. 3. 31. Si ita est, facturam ut ait officium suum. Adel. III. 5. 4. vide notas. Hinc ut tibi respondeat? Phorm. V. 8. 3.

Ut. Quemadmodum] Ago age, ut lubet. And. II. 1. 10. *Ut* tu plus vides. And. IV. 3. 23. vide notas. *Ut* sit. Eun. I. 2. 18. Ita ut res sese habet. Heaut. IV. 3. 24. *Ut* quisque suum volt esse, itast. Adelph. III. 3. 3. 45. Faciam ut moneas. Hec. IV. 4. 97. *Ut* homost. Phorm. V. 2. 9.

Ut. Postquam] *Ut* hinc te introire jussi. And. III. 4. 11. *Ut* hosce instruxit. Eun. IV. 7. 12. *Ut* hinc forte ea ad obstetricem erat missa. Adelph. IV. 4. 10. Uxorem ut duxit. Hec. V. 1. 26. *Ut* abii abs te. Phorm. IV. 3. 12.

Ut. Quomodo. Quam valde] *Ut* falsus animi es. Eun. II. 2. 43. vide notas. *Ut* errat. Heaut. IV. 8. 3. O Fortuna, ut numquam perpetua es data. Hec. III. 3. 46. vide notas. *Ut* ludos facit. Phorm. V. 7. 52.

Ut ut] *Ut* ut erat. Heaut. I. 1. 26. Hæc ut ut sunt. Heaut. IV. 8. 30. vide notas. *Ut* ut hæc sunt acta. Adelph. II. 2. 40. *Ut* ut hæc sunt. Phorm. III. 2. 46.

Utcumque] *Utcumque* opust. And. IV. 3. 21. *Utcumque*, ubicumque opus est. Heaut. III. 3. 17.

Uter] Harum duarum conditionum nunc *utram* malis, vide. Heaut. II. 3. 85. *Utrum* volt. Heaut. V. 5. 14. *Utrum* malis scio. Hec. III. 5. 15.

Uterque] *Uterque* res. And. I. 5. 52. *Uterque*, mater et pater. Eun. V. 2. 1. *Utrique* ab *utrisque* devincimini. Heaut. II. 4. 14. Vehemens *utramque* in partem es nimis. Heaut. III. 1. 31. vide notas. Curemus sequam *uterque* partem. Adelph. I. 2. 50. Quam *uterque* est similis sui. Pho. III. 2. 16. *Uterque* *utrique* est cordi. Ph. V. 3. 17.

Utervis] Qui *utramvis* recte norit, ambas noverit. And. prol. 10. In aurem *utramvis* otiose ut dormias. Heaut. II. 3. 101. Si *utrumvis* horum, mulier, unquam tibi visus forem. Hec. IV. 1. 10.

Uti] Ita uti si esset filia. Eun. I. 2. 37. Ita uti que ornantur sibi. Heaut. II. 3. 47. Ita uti decet. Adelph. IV. 7. 37. Si quæret me, uti tam dicas. Hec. I. 2. 3. Ita uti par fait. Phorm. V. 7. 15.

Utibilis] Quid minus *utibile* fuit? Phorm. IV. 4. 9.

Utilis] Id ego arbitror adprime in vita esse *utile*. And. I. 1. 34. Quibus illud maxime *utile* est. And. V. 1. 16. In metu esse hunc, illi est *utile*. Heaut. I. 2. 25. Non est *utile* huic. Adelph. III. 2. 43. vide notas. Neque honestum mihi, neque *utile* ipsi virgini est. Hec. I. 2. 76.

Utilitas] *Utilitatem* in ea re faciam ut cognoscas meam. Eun. II. 3. 18.

Utinam] *Utinam* id sit quod spero. And. V. 4. 28. *Utinam* esset mihi pars sequa amoris tecum. Eun. I. 4. 11. *Utinam* ita di faxint. Heaut. I. 1. 109. *Utinam* hoc perpetuum fiat gaudium. Adelph. V. 9. 15. *Utinam* sciam ita esse istuc. Hec. IV. 1. 21. Quod *utinam* ne Phormioni id suadere in mentem incidisset. Phorm. I. 3. 5.

Utiquam] Usque illud visum est Pamphilo ne *utiquam* grave. Hec. I. 2. 50. vide notas. Id vero ne *utiquam* honestum esse arbitror. Hec. III. 3. 43. vide notas.

Utor] *Usam* pro suis. And. prol. 14. Nihil circum itione *usus* es. And. I. 2. 31. vide notas. Solæ *utuntur* his regionæ. Eun. I. 2. 88. Facili me *utatur* patre. Heaut. II. 1. 5. Scio te non esse *usum* antehac amicitia mea. Adelph. II. 3. 42. Mea, que præter spem evenere, *utuntur* sine. Adelph. V. 3. 29. Hinc aliquid paulum præ manu dederis, unde *utatur*. Adelph. V. 9. 24. Eodem ut jure uti senem liceat, quo jure sum *usus* adolescentior. Vetere in nova capi uti consuetudine. Hec. alt. prol. 2. 3 et 29. Alias ut uti possim causa hac integra. Hec. I. 2. 5. Ne simili *utatur* fortuna atque usi sumus. Phorm. prol. 32. Scisti uti foro. Phorm. I. 2. 29. Sic sum : si placeo, *utere*. Phorm. III. 2. 42. Duplici spe *utier*. Phorm. IV. 2. 13.

Utrum] *Utrum* prædicante an taceam? Eun. IV. 4. 53. *Utrum* studio ne id sibi habet, an laudi putat fore? Adelph. III. 3. 28. *Utrum* stultitia facere ego hunc an malitia dicam? Phor. IV. 3. 54.

Uxor] Sive ista *uxor* sive amica,

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

INDEX AUCTORUM

QUI APUD SCHOLIASTAS ET IN COMMENTARIIS, INPRIMIS LINDENBROGII, LAUDANTUR, VEL EMENDANTUR, VEL ILLUSTRANTUR.

- ACCIUS.** tom. I. p. XXVII. Adel. V. 4. 17.
Acta concilii Chalcedonensis Ms. Eun. 6. 15.
Achilles Tattus. And. II. 1. 3. Eun. II. 3. 74. III. 1. 23. III. 5. 32. IV. 5. 6.
Adamantius. Eun. III. 5. 53.
Aderio. Eun. IV. 4. 22.
Ælianus. And. IV. 4. 30.
Afranius. tom. I. p. XXII. Adelph. III. 4. 34.
Æschylus. tom. I. p. XXX.
A. Gellius. Phorm. V. 7. 71.
Alcuinus. And. I. 1. 34.
Alexander Aphrodis. And. V. 3. 7.
Alexis. And. V. 4. 17. Hec. IV. 3. 2.
Aldhelmus. Eun. IV. 6. 15.
Ambivius Terentii histrio. Phorm. II. 2. 1.
Ambrosius. Heaut. II. 1. 8.
Ammianus Marcell. And. IV. 4. 43. IV. 6. 25.
Amphis. Hec. III. 4. 11.
Anacreon explicatur. tom. I. p. 305. it. Eun. II. 3. 66.
Antipater. tom. I. p. 306.
Antiphanes. And. I. 1. 43. II. 2. 32. Eun. II. 2. 1. Phorm. II. 1. 47.
Apollodorus. tom. I. p. XXIII. And. V. 5. 3. Hec. I. 1. 1. II. 1. 17. III. 1. 6. III. 3. 20. III. 4. 26. Phorm. I. 1. 45. I. 2. 37. II. 1. 51. III. 1. 18. III. 3. 30. IV. 1. 9. 21. IV. 3. 42. 63.
Apuleius. Eun. I. 2. 5. emendatur. Eun. II. 3. 26. IV. 5. 6. Heaut. II. 3. 65. Phorm. IV. 4. 25.
Aristænetus. Eun. IV. 3. 24. Phorm. III. 2. 20.
Aristides. And. I. 1. 30. 135.
Aristophanes. tom. I. p. XXV. And. IV. 2. 5. Eun. III. 5. 43. IV. 4. 22. Phorm. II. 1. 53.
Aristoteles. And. IV. 1. 58. IV. 4. 30. Phorm. IV. 1. 9.
Arnobius. Eun. IV. 3. 23.
Artemidorus. tom. I. p. XXVI. Eun. I. 2. 5.
Arrianus. And. I. 1. 12. Eun. III. 5. 38. Adelph. II. 1. 40.
Asper. Adel. III. 2. 25. IV. 2. 20. Phorm. I. 2. 24.
Asterius Episc. Eun. V. 4. 38.
Athenseus. tom. I. p. XXIV. And. p. 102. And. I. 1. 30. tom. I. p. 307.
Augustinus. And. II. 1. 5. 6. IV. 3. 15. Eun. III. 5. 36. IV. 3. 24. V. 6. 23. Phorm. IV. 4. 27.
Ausonius. Eun. II. 3. 26. V. 6. 23. Heaut. II. 3. 50. Phorm. II. 1. 11.
Axionicus. Eun. II. 2. 13.
Calpurnius. Heaut. V. 1. 56.
Cecilius. And. IV. 5. 10. Eun. IV. 4. 4. IV. 7. 45. Adelph. IV. 5. 34. Hec. prol. alt. 1. 6. 15.
Cælius Sedulius. And. prol. 17.
C. Cæsar. tom. I. p. XXII.
Calliopius recitator Terentii. And. V. 6. 11.
Carcinus tragicus. Hec. II. 1. 17.
Cassiodorus. Eun. II. 3. 24.
Cato. tom. I. p. XIX. seqq. Phorm. IV. 3. 6.
Catullus. And. IV. 3. 3. Eun. II. 3. 74.
Cicero. tom. I. p. XXII. XXIX. And. prol. 5. 7. 17. 22. I. 1. 16. reprehenditur. I. 1. 41. 86. 107. I. 3. 1. 13. I. 5. 2. II. 1. 19. III. 3. 33. III. 4. 3. III. 5. 12. IV. 1. 1. IV. 5. 14. V. 2. 16. V. 4. 4. 28. Eun. I. 1. 10. I. 2. 92. III. 2. 3. 51. III. 5. 7. IV. 3. 24. IV. 3. 24. IV. 7. 26. V. 3. 2. Adelph. II. 1. 9. III. 3. 8. 47. IV. 5. 47. 51. 58. Hec. II. 1. 15. 16. 36. III. 5. 25. 65. IV. 1. 36. IV. 2. 4. IV. 4. 80. V. 2. 13. V. 3. 13. Phorm. prol. 28. 30. 33. I. 3. 2. I. 4. 31. II. 1. 1. 37. 40. II. 2. 15. II. 3. 4. 12. 43. IV. 3. 6. 63. V. 7. 43. 44.

- Cincius.** tom. I. p. XXXI.
Clemens Alexand. Adelpb. II. 1. 40.
 Phorm. IV. 4. 26.
Codex Justiu. Eun. III. 4. 3.
Codex Theodos. And. IV. 4. 30.
Columella. Adelpb. II. 2. 33. tom. II.
 p. 337.
Concilium Chalcedonense. Eun. IV. 6.
 15.
Cornelius Nepos. tom. I. p. XXI. seq.
Coscomius. tom. I. p. XXI.
Cyrillus. Adel. IV. 7. 32.
Demosthenes. And. I. 1. 16. Adelpb.
 III. 4. 24. Phorm. I. 2. 18. 75. II.
 3. 57.
Digesta juris. And. I. 1. 12. 52. Phor.
 II. 1. 62. 63.
Dio Cassius. tom. I. p. 521. Phorm.
 IV. 4. 25.
Dio Chrysostom. tom. II. p. 338.
Dio Prusæus. And. I. 1. 12. Adelpb.
 IV. 2. 15.
Diodorus Siculus. Hec. III. 3. 18.
Diomedes. tom. I. p. XXIX. And. prol.
 6. And. I. 2. 4.
Dionysius Halicarnas. And. I. 1. 34.
 Eun. III. 5. 43. Phorm. II. 1. 53.
Dionysius P. P. Eun. IV. 7. 19.
Diphilus. Adel. prol. 8. it. II. 4. 11.
Duodecim Tabb. Eun. III. 3. 9.
Ecloga Basilicor. And. II. 2. 32.
Ennius. And. II. 5. 18. III. 2. 25.
 Adelpb. I. 2. 26. Hec. I. 2. 60.
 Phorm. I. 2. 24. I. 3. 5. II. 1. 57.
 II. 2. 25. III. 1. 1. V. 4. 2. V. 8.
 39.
Ennodius. And. V. 4. 38.
Epicurus. And. V. 5. 3.
Evantius. tom. I. p. XXIV.
Eubulus. And. I. 1. 61.
Eupolis. tom. I. p. XXV. Eun. II. 2.
 20.
Euripides. And. I. 1. 34. Hec. II. 1. 17.
Fenestella. tom. I. p. XIX.
Festus. Eun. II. 3. 22. Hec. II. 1. 41.
Fl. Vopiscus. Eun. III. 1. 36.
Galenus. Phorm. IV. 1. 9.
Gerbertus. tom. II. p. 197.
Gloss. Philoxeni. And. I. 1. 34. I. 3.
 3. II. 6. 26. Phorm. V. 8. 53.
Glosse Placidi. Phorm. I. 4. 53. ad
 Donatum.
Glosse Latinæ. Eun. II. 2. 13.
Guntherus. Adelpb. IV. 7. 22.
Harmenopulus. And. IV. 4. 32.
Hegias. And. II. 5. 16.
Helladius. And. IV. 1. 58. tom. I. p.
 307.
Hellanicus. Eun. I. 2. 87.
Herodotus. Eun. IV. 1. 16. \n
Hesychius. emendatur, Eun. III. 1. 55.
Hieronimus. And. prol. 22. And. I.
 1. 34. tom. I. p. 304. Eun. prol.
 41. Phorm. II. 1. 81.
Homerus. tom. I. p. XXV. And. II.
 3. 26. IV. 3. 3. Eun. 2. 5. 38. IV.
 7. 33. Adelpb. III. 4. 14. IV. 2.
 38. V. 3. 4. Hec. III. 3. 1. 20.
Horatius. tom. I. p. XXX. And. p.
 7. And. I. 1. 30. II. 3. 26. IV. 1.
 42. V. 3. 32. Eun. I. 1. 1. V. 8. 8.
 Adelpb. II. 2. 22. III. 2. 21. IV.
 2. 11. Hec. prol. 41. II. 1. 27. III.
 5. 28. IV. 1. 41. IV. 2. 27. Phor.
 II. 1. 57. IV. 4. 1. IV. 5. 14.
Hortensius. And. I. 1. 107.
Hyginus. tom. II. p. 337.
Inscriptio vetus. Adelpb. IV. 7. 43.
 tom. II. p. 216. Phorm. I. 1. 14.
 II. 1. 81. V. 8. 66.
Instituta juris. tom. II. p. 338.
Io. Chrysostomus. And. prol. 27. Phor.
 IV. 4. 27.
Io. Sarisberiensis. Eun. II. 2. 20. IV.
 4. 55. IV. 7. 3. 22. Heaut. I. 1. 25.
 tom. II. p. 20. Phorm. IV. 4. 25.
Josephus. Eun. prol. 13. emendatur.
 Eun. V. 7. 4. Phorm. I. 1. 14.
Irenæus. And. I. 1. 52.
Isidorus Hispal. Phorm. IV. 4. 26.
Isocrates. And. I. 1. 30.
Julianus Imp. Observatt. ad Donat.
 Phorm. II. 2. 1.
Jul. Firmicus. Phorm. V. 7. 4.
Junius Philargyrius. Phorm. I. 1. 9.
Justinus Historicus. Eun. IV. 6. 15.
Juvenalis. Phorm. I. 2. 6. IV. 4. 21.
Labeo. tom. I. p. XXI.
Lactantius. And. I. 1. 41. Phorm. II.
 1. 19. V. 2. 15.
Lampridius. Adelpb. IV. 5. 9.
Latinus Pacatus. Phorm. V. 7. 71. -
L. Lavinius. And. prol. 1. Eun. prol.
 9. seq. Heaut. prol. 16. 22. 26. 31.
 Adelpb. prol. 1. Phorm. prol. 1.
Libanius. Eun. II. 2. 12. 13. IV. 7.
 19. V. 2. 36.
Livius Andronicus. tom. I. p. XXVIII.
 seq.
Livius. tom. II. p. 337. Phorm. II.
 1. 81.
Lucanus. Eun. II. 3. 56.
Luitprandus. Eun. II. 3. 24. Adelpb.
 III. 3. 18.
Lucianus. And. IV. 1. 20. emendatur.
 Eun. III. 1. 55. V. 4. 14. Heaut.
 II. 3. 48. Adelpb. IV. 7. 34. Phor.
 IV. 4. 25

- Lucilius*, tom. I. p. XXVI. And. I. 2. 12. II. 1. 13. 24. III. 2. 4. V. 4. 38. V. 6. 12. Eun. II. 3. 44. III. 1. 34. IV. 3. 3. IV. 4. 20. V. 2. 60. Adelp. II. 4. 18. III. 1. 8. V. 4. 5. Hec. III. 4. 26. Phorm. I. 2. 3. 73. I. 3. 11. I. 4. 7. II. 1. 57. II. 3. 26. IV. 3. 9. V. 7. 95.
- Lucretius*, And. I. 2. 4. Eun. III. 1. 34. III. 3. 9. IV. 4. 21. Adelp. IV. 2. 37. Phorm. I. 4. 36. II. 1. 2.
- Luscius*, videsupra *Lavinus*.
- Lysias*, And. I. 2. 28.
- Macrobius*, tom. I. p. XXIV. it. p. 520. And. I. 1. 135. Hec. I. 2. 114.
- Marcellinus* in *Hermogen*. And. I. 1. 135. Eun. V. 8. 57. Heaut. II. 3. 35. tom. II. p. 337.
- Marcianus*, Phorm. I. 1. 14.
- Marius Victorinus*, Eun. prol. 37.
- Marius Victor*, And. p. 101.
- Martialis*, And. IV. 1. 1. Phor. I. 2. 75.
- Matt. Blastares* Ms. Eun. V. 4. 35.
- Memmius*, tom. I. p. XX.
- Menander*, And. I. 2. 33. II. 1. 9. II. 2. 32. II. 4. 4. II. 5. 16. II. 6. 6. III. 2. 3. III. 5. 5. IV. 1. 3. 48. 54. IV. 2. 9. IV. 3. 1. 11. IV. 5. 3. 21. V. 4. 16. 24. Eun. prol. 36. I. 1. 1. 13. 32. I. 2. 18. II. 2. 22. III. 2. 23. III. 3. 26. III. 5. 42. IV. 4. 22. IV. 6. 23. IV. 7. 2. V. 8. 27. Heaut. II. 3. 52. 73. 101. 118. III. 1. 98. IV. 2. 8. Adelp. I. 1. 18. II. 1. 46. III. 4. 24. V. 8. 15.
- Nevius*, And. I. 1. 28. Eun. prol. 19. Adelp. IV. 1. 5. 21. Phor. I. 2. 24.
- Nicetas*, And. IV. 1. 20.
- Nicolaus*, Eun. II. 2. 13.
- Nigidius*, Phorm. I. 4. 4. II. 1. 3.
- Nonius Marcellus*, Hec. V. 4. 8.
- Œcumenius*, Eun. IV. 6. 25.
- Olympiodorus* Ms. tom. I. p. 309.
- Pacuvius*, Adelp. prol. 16. Phorm. II. 2. 28.
- Persius*, And. IV. 4. 30. Adelp. IV. 2. 52.
- Petron. Arbiter emendatur*, tom. I. p. 306.
- Petrus Blessensis*, Phorm. IV. 4. 25.
- Petrus Chrysologus*, tom. II. p. 338.
- Philemo*, And. II. 1. 9.
- Philostratus*, tom. I. p. 307. Eun. prol. 13. III. 1. 23. tom. I. p. 520.
- Phornutus*, tom. I. p. 308.
- Photius*, Phorm. IV. 4. 25.
- Pindarus*, And. I. 1. 34.
- Plato*, Eun. III. 2. 23. *Platonica*, *Pythagorica vocabula*. Eun. II. 2. 32.
- Plautus*, And. I. 1. 70. 120. I. 3. 16. II. 1. 31. II. 5. 19. III. 2. 16. IV. 4. 11. 30. V. 4. 38. Eun. I. 1. 1. 35. II. 2. 11. 21. II. 3. 36. III. 1. 42. III. 3. 2. IV. 2. 13. IV. 4. 2. 4. IV. 7. 39. V. 3. 3. V. 6. 12. Adelp. prol. 1. 2. 15. I. 1. 25. III. 2. 27. III. 3. 45. III. 4. 12. 24. IV. 5. 32. Hec. III. 1. 41. IV. 2. 4. Phorm. II. 2. 29. III. 1. 5. 20. IV. 4. 28. V. 3. 7. V. 6. 37. V. 7. 91.
- Plinius*, Heaut. III. 2. 10.
- Plutarchus*, And. IV. 1. 58. Phorm. II. 1. 11.
- Pomponius*, Eun. IV. 3. 7. Heaut. II. 3. 48.
- Popilius*, tom. I. p. XXI.
- Porcius*, tom. I. p. XIX.
- Posidippus*, Hec. III. 4. 4.
- Priscianus*, And. I. 1. 28.
- Probus*, Eun. I. 1. 1. Adelp. III. 2. 25. Hec. prol. 2. Phorm. I. 1. 15. I. 3. 3. II. 3. 25.
- Procopius*, Phorm. II. 1. 81.
- Prudentius*, Eun. II. 3. 24. Phorm. I. 2. 18.
- Pub. Syrus*, Phorm. I. 3. 20.
- Querolus*, Phorm. III. 2. 20.
- Quinctilianus*, And. pag. 101. Eun. II. 2. 20. III. 5. 53.
- Rufinus*, Eun. V. 7. 4.
- Sallustius*, And. I. 1. 38. 56. 67. 70. I. 5. 19. II. 1. 34. III. 2. 25. IV. 2. 23. V. 1. 9. V. 4. 4. 36. 43. Eun. I. 1. 29. II. 2. 10. II. 3. 21. III. 1. 11. IV. 6. 12. V. 4. 17. 21. V. 5. 8. V. 6. 17. Adelp. I. 1. 40. 46. III. 4. 12. IV. 5. 58. Hec. I. 2. 95. III. 2. 2. V. 1. 32. Phorm. I. 1. 1. 4. I. 2. 18. 47. 48. 91. I. 3. 19. I. 4. 15. 28. II. 1. 13. 62. II. 4. 24. IV. 2. 15. V. 6. 32. V. 7. 71. 86.
- Salvianus Massil.* And. II. 5. 16. Heaut. IV. 6. 1.
- Santra*, tom. I. p. XXI.
- Scævola emendatur*. And. II. 2. 32.
- Scholias* Aristophanis. And. IV. 1. 58. Phorm. IV. 4. 21.
- *Callimachi*. And. IV. 4. 30.
- *Juvenalis*. Eun. I. 1. 22.
- *Lucani* Ms. Phorm. IV. 4. 21. it. in *Observatt. ad Donat.* Phorm. II. 2. 1.
- *Persii*. Adelp. IV. 7. 32.
- *Pindari*. Eun. V. 8. 57.
- Cæl. Sedulius*. And. prol. 17.
- Seneca*. And. I. 1. 50. Eun. III. 5. 43. Adelp. III. 2. 8. Phorm. I. 1. 13.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

HISTORY

Tens of thousands of important historical sources, many previously unobtainable, are now available for the first time with a Forgotten Books Full Membership.

Unlimited Access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

